

ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ
กับการรับรู้ของผู้ชม

นางสาวเหมือนฝัน ชาวเหนือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SOCIAL CONFLICT IN TELEVISION DRAMA AIRED PRIOR TO EVENING NEWS
AND AUDIENCE'S PERCEPTION

Miss Muanfhun Chaonua

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศใน
ช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม
โดย นางสาวเหมือนฝัน ชาวเหนือ
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา ฐิติธัญ วังศำณตู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)

เหมือนฝัน ชาวเหนือ : ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม. (SOCIAL CONFLICT IN TELEVISION DRAMA AIRED PRIOR TO EVENING NEWS AND AUDIENCE'S PERCEPTION) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 345 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และเพื่อศึกษาการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ด้วยบทตามแนวคิดการเล่าเรื่องละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉันหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้ชมจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครจำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ชมทั่วไปที่ติดตามรับชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวจำนวน 20 คน

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง ฉาก และตอนจบ

ในส่วนของการรับรู้ของผู้ชม พบว่า ผู้ชมสามารถรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำผ่านการนำเสนอปัญหาความขัดแย้ง วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์

สำหรับการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงโดยการเปรียบเทียบเนื้อหาในละครกับประสบการณ์ตัวเอง การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร และการเลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครได้มากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา....2553.....

5284730928 : MAJOR MASS COMMUNICATION
 KEYWORDS : SOCIAL CONFLICT / TELEVISION DRAMA /
 AUDIENCE'S PERCEPTION

MUANFHUN CHAONUA : SOCIAL CONFLICT IN TELEVISION DRAMA
 AIRED PRIOR TO EVENING NEWS AND AUDIENCE'S PERCEPTION.
 ADVISOR : ASSOC.PROF.KANJANA KAEWTHEP, Ph.D., 345 pp.

This research aims to study social correlation role of television dramas air prior to evening news, to study audience's perception in social correlation role of television dramas, and to study how the portrayal of the television dramas relate to real life. This research is a qualitative research in which employing the textual analysis of four Thai television dramas air prior to evening news on Chanel 3, *Khun Nu Chan Thana*, *Thepthida Plara*, *Khoei Bannok*, and *Sa Phai Chaosua*, and in-depth interview of 40 sample audiences. The sample audiences are divided into 2 groups; 20 audiences who has background or life experience similar to the stories presented in the television dramas and 20 general audiences.

From the textual analysis, the television dramas have the social correlation role through 6 narrative components; plot, theme, character, conflict, setting, and ending.

From the perception of the sample audiences, it can be seen that the audiences can recognize the way drama helps to reduce the social conflict problems. The way television dramas air prior to evening news present social conflicts, the solution of solving the social conflicts, and ideas teaching about the conflicts can make audiences realize about it , and thus, helps to reduce the problems.

The study of how the portrayal presented in the television dramas relates to real life illustrates that the audiences who have background or experience resemble to the dramas are more capable to identify and link themselves to the stories presented in the dramas. They are more capable to compare their life experiences to the stories, compare themselves to the characters, and choose to follow what the dramas presented.

Department :Mass Communication..... Student's Signature

Field of Study :Mass Communication..... Advisor's Signature

Academic Year : 2010.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ก่อนอื่นผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างสูง ที่กรุณาช่วยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยให้โอกาสและสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ณัฏฐ์ธัญญา วงศ์บ้านคู่ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.สมสุข หินวิมาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำต่างๆ ที่มีค่ายิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ทุกท่าน เป็นอย่างสูง ที่คอยอบรมสั่งและให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาในรั้วมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบคุณพี่ปู สุธัญญา พี่สาวใจดี สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของคณะทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือในการเรียนเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่เอื้อง ที่ช่วยเหลือและผลักดันจนวิทยานิพนธ์สำเร็จ ขอขอบคุณ ผน ที่เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง และขอขอบคุณเพื่อนๆ MC ป.โท ทุกคน พี่ไอ้ พี่ท็อป พี่ตะ พี่แอน ปุ้ย กิ๊ก ยาย่า ฟา แหวน ดวง ต้ม พี่เฮ้ ปู บอล ท็อป เอ้ ปาล์ม รวมทั้ง พี่แพน หยุย ขวัญ จู๊บและเพื่อนๆ MC ป.โทภาคนอก สำหรับมิตรภาพและกำลังใจที่มีให้กันเสมอ

ขอขอบคุณผู้ช่วยเหลือ และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ข้อมูลในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณพี่แปลนพี่สาวที่น่ารักที่คอยช่วยเหลือและเป็นทีปรึกษาในทุกๆเรื่อง ขอขอบคุณพี่ไค้ พี่หยก พี่บัว พี่เบิร์ต พี่พุดจีบ พี่อ้น รุณพี MC ป.โท ที่น่ารักและเต็มใจให้คำปรึกษาอยู่เสมอ

ขอบคุณศรีตรัง และ โอ ลภัสร์ลดา เพื่อนที่น่ารัก คอยให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือเราอยู่เสมอ ขอขอบคุณดริ่ม นันท์ สำหรับความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง

และที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณครอบครัวที่เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัยทั้ง พ่อและแม่ ที่คอยดูแล ห่วงใย ให้ความรัก ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณ พี่น้ำองสาวที่น่ารัก เป็นทีปรึกษาทุกๆ เรื่อง ขอขอบคุณ พี่อ้น ที่คอยโทรมาถามข่าวคราวและเป็นกำลังใจให้เสมอ ความรักและความอบอุ่นในครอบครัวเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยก้าวเดินไปสู่ความสำเร็จในวันนี้ได้อย่างเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำนำวิจัย.....	19
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
ขอบเขตของการวิจัย.....	19
ข้อสันนิษฐานในการวิจัย.....	20
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
1. แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม.....	23
2. แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง.....	26
3. แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	37
4. แนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคม.....	39
5. แนวคิดเรื่องกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร.....	43
6. แนวคิดเรื่องผู้ชมกับละครโทรทัศน์.....	46
7. แนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ หรือการเลียนแบบทางจิตใจ.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	58

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	59
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การนำเสนอผลการวิจัย.....	69
บทที่ 4 ภาพรวมและลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ	70
ผลการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำโดยการสำรวจในเชิงปริมาณ.....	72
บทที่ 5 บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศ ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ.....	100
สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ผ่าน องค์ประกอบการเล่าเรื่อง.....	227
บทที่ 6 การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหา ในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม.....	259
6.1 การรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของผู้ชม.....	261
6.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม.....	284
6.3 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในชีวิตจริง.....	302
6.4 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ.....	312

บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	320
สรุปผลการวิจัย.....	321
อภิปรายผล.....	331
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	340
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	340
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	341
รายการอ้างอิง.....	342
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	345

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงผลที่วิบูลไหวต ประจำปีวันที่ 30 ต.ค. – 5 พ.ย. 2552.....	13
2. ตารางแสดงผลที่วิบูลไหวต ประจำปีวันที่ 25 – 31 ธ.ค. 2552.....	14
3. ตารางแสดงผลที่วิบูลไหวต ประจำปีวันที่ 11 – 17 มิ.ย. 2552.....	15
4. ตารางแสดงการสำรวจเบื้องต้นรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ในปี 2552 – 2553...	60
5. ตารางแสดงรายละเอียดของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว.....	62
6. ตารางแสดงรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทาง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553.....	70
7. ตารางแสดงประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาค ค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553.....	76
8. ตารางแสดงโครงเรื่องที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อน ข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553	80
9. ตารางแสดงแก่นเรื่องที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อน ข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553	85
10. ตารางแสดงประเภทของความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศใน ช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553.....	93
11. ตารางแสดงตัวละครพระเอกเรื่องคุณหนูฉันหนา.....	105
12. ตารางแสดงตัวละครนางเอกเรื่องคุณหนูฉันหนา.....	106
13. ตารางแสดงตัวละครผู้ร้ายเรื่องคุณหนูฉันหนา.....	107
14. ตารางแสดงตัวละครผู้ช่วยเรื่องคุณหนูฉันหนา.....	109
15. ตารางแสดงประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา.....	115

ตารางที่	หน้า
16. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉัน ثنا.....	118
17. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์ เรื่องคุณหนูฉัน ثنا.....	120
18. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉัน ثنا.....	121
19. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉัน ثنا.....	122
20. ตารางแสดงสรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนู ฉัน ثنا.....	123
21. ตารางแสดงสรุปวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉัน ثنا.....	125
22. ตารางแสดงตัวละครพระเอกในเรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	133
23. ตารางแสดงตัวละครนางเอกในเรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	134
24. ตารางแสดงตัวละครผู้ร้ายในเรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	135
25. ตารางแสดงตัวละครผู้ช่วยในเรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	138
26. ตารางแสดงประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	144
27. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็น เมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	148
28. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	149
29. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า.....	149
30. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า.....	151
31. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า.....	152

ตารางที่	หน้า
32. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์ เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	153
33. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า.....	154
34. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาสังคมในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า.....	155
35. ตารางแสดงสรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดา ปลาร้า.....	155
36. ตารางแสดงสรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า	157
37. ตารางแสดงตัวละครพระเอกเรื่องเขยบ้านนอก.....	167
38. ตารางแสดงตัวละครนางเอกเรื่องเขยบ้านนอก.....	168
39. ตารางแสดงตัวละครผู้ร้ายเรื่องเขยบ้านนอก.....	169
40. ตารางแสดงตัวละครผู้ช่วยเรื่องเขยบ้านนอก.....	171
41. ตารางแสดงประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	178
42. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่อง เขยบ้านนอก.....	181
43. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็น เมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	182
44. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	182
45. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่อง เขยบ้านนอก.....	183
46. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่องเขย บ้านนอก.....	184
47. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์ เรื่องเขยบ้านนอก.....	185
48. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่อง เขยบ้านนอก.....	186

ตารางที่	หน้า
49. ตารางแสดงสรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	187
50. ตารางแสดงสรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก....	189
51. ตารางแสดงตัวละครพระเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	199
52. ตารางแสดงตัวละครนางเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	200
53. ตารางแสดงตัวละครผู้ร้ายเรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	201
54. ตารางแสดงตัวละครผู้ช่วยเรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	204
55. ตารางแสดงประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	211
56. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	213
57. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	215
58. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	216
59. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	217
60. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	218
61. ตารางแสดงประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	219
62. ตารางแสดงสรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	220
63. ตารางแสดงสรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	223
64. ตารางแสดงสรุปประเภทโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	227
65. ตารางแสดงสรุปประเภทของแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	231
66. ตารางแสดงสรุปปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	247
67. ตารางแสดงสรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง....	249
68. ตารางแสดงสรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	253

ตารางที่		หน้า
69.	ตารางแสดงสรุปภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว.....	256
70.	ตารางแสดงสรุปภาพรวมฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว.....	257
71.	ตารางแสดงสรุปการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครของผู้ชม.....	261
72.	ตารางแสดงสรุปการรับรู้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครของผู้ชม.....	269
73.	ตารางแสดงสรุปการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครของผู้ชม.....	277
74.	ตารางแสดงสรุปการเปรียบเทียบเนื้อหาในละครกับประสบการณ์ของตนเอง ของผู้ชม.....	284
75.	ตารางแสดงสรุปการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครของผู้ชม.....	294
76.	ตารางแสดงสรุปการเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์ของผู้ชม.....	298
77.	ตารางแสดงสรุปความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคม ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวของผู้ชม.....	302
78.	ตารางแสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละคร โทรทัศน์ก่อนข่าว.....	312

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.	ลักษณะประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ....	77
2.	ลักษณะโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ..	82
3.	ลักษณะแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ..	88
4.	ลักษณะสารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ.....	91
5.	ลักษณะความขัดแย้งละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ	95
6.	ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา.....	102
7.	การแต่งกายของตัวละครชนชั้นแรงงานในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา.....	113
8.	การแต่งกายของตัวละครนายทุน/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา.....	113
9.	ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	129
10.	การแต่งกายของคนจน/คนชนบทในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	142
11.	การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า.....	142
12.	ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	162
13.	การแต่งกายของคนจน/คนชนบทในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	175
14.	การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก.....	176
15.	ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	194
16.	การแต่งกายของคนจน/ชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว.....	208
17.	การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว..	209
18.	สรุปลักษณะโครงเรื่องละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	228
19.	สรุปลักษณะแก่นเรื่องละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	232
20.	สรุปประเภทของตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	236
21.	สรุปการสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	242
22.	สรุปลักษณะความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	245
23.	สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	251
24.	สรุปวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง.....	253

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในบรรดารางายการบันเทิงทางโทรทัศน์ ละครโทรทัศน์นับเป็นหนึ่งในรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมากตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม แม้ละครโทรทัศน์จะได้รับการยอมรับในฐานะเป็นสุดยอดของความบันเทิง แต่ละครโทรทัศน์ก็ยังคงมีสถานภาพตกต่ำ เป็นเพียงความบันเทิงแบบไร้สาระดังที่นักวิชาการไทยหลายท่านได้เปรียบเทียบไว้ว่าเป็น “แอ่งน้ำเน่า” ขนาดใหญ่ หรือเป็นเพียง “ยาฝิ่นทางอารมณ์” ที่ใช้เสพความสุขเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น ท่ามกลางการเหยียดหยามดูหมิ่นนี้เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าเหตุใดละครโทรทัศน์ หรือละครน้ำเน่าจึงได้รับความนิยมจากผู้ชมอย่างกว้างขวาง อีกทั้งผู้ชมยังมีความสุขและพึงพอใจที่จะเลือกรับชมความบันเทิงที่ได้ชื่อว่า “น้ำเน่า” นี้ด้วย จากปริมาณของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ซึ่งมีค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับรายการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ นับเป็นสิ่งที่ยืนยันความเป็นที่นิยมของละครโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ที่เน้นการนำเสนอความบันเทิงเป็นหลัก สำหรับละครโทรทัศน์นั้นแทบจะเรียกได้ว่าเป็นตัวชูโรงหรือตัวแรงแซงเรตติ้งอันดับต้นๆของแต่ละสถานีเลยทีเดียว นอกจากนี้ละครโทรทัศน์ยังออกอากาศทุกวันตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ ไม่เว้นแม้แต่วันเสาร์และวันอาทิตย์ และในแต่ละวันยังแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศหลากหลายช่วงเวลา ไม่ว่าจะเป็นละครช่วงเช้า ละครช่วงบ่าย ละครช่วงเย็นหรือละครช่วงก่อนข่าวภาคค่ำ ละคร Primetime หรือละครช่วงหลังข่าวภาคค่ำ เวลาในการออกอากาศของละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องมีตั้งแต่ 30 นาที ไปจนถึง 2 ชั่วโมง ซึ่งหากนำมาคำนวณดูแล้วถือได้ว่าเป็นจำนวนเวลาที่มากไม่น้อยเลยทีเดียว

นอกจากปริมาณของละครโทรทัศน์ที่ค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่นๆ แล้ว ละครโทรทัศน์ยังมีความสม่ำเสมอในการนำเสนอ เรียกได้ว่ามีแทบทุกช่อง ทุกวัน และทุกช่วงเวลา สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ละครโทรทัศน์แทบจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น เลยก็ว่าได้ นอกจากนี้ด้วยเอกลักษณ์อันโดดเด่นของละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีความสามารถในการเข้าถึงตัวผู้ชมได้อย่างใกล้ชิด เปิดให้ผู้ชมได้รับชมความบันเทิง ความสนุกสนานได้เป็นประจำทุกวัน อีกทั้งเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่สะท้อนออกมาในแต่ละเรื่องก็สามารถใช้เทคนิควิธีการนำเสนอที่ผสมผสานระหว่างความจริงกับเรื่องแต่งได้อย่างกลมกลืน สามารถดึงดูดใจให้ผู้ชมรับชมด้วยความสมัครใจ และรับรู้ความหมาย ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม

หรืออุดมการณ์ต่างๆ ที่ถ่ายทอดผ่านละครโทรทัศน์โดยไม่เกิดการต่อต้าน ละครโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลในการถ่ายทอดความหมาย ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรืออุดมการณ์ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ อีกด้วย

แม้ว่าละครโทรทัศน์จะมีอิทธิพลอย่างมหาศาลในโลกแห่งความจริง แต่ทว่าในแวดวงวิชาการก็ยังไม่มีการศึกษาละครโทรทัศน์ที่มากพอและเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าละครโทรทัศน์นั้นไม่มีคุณค่าทางวิชาการมากพอที่จะศึกษาได้ อย่างไรก็ตาม นักวิชาการที่ต้องการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาอย่าง Singhal and Rogers (1999 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 74) กลับพิสูจน์ได้ว่าละครโทรทัศน์ที่เคยเป็นม่านอกสายตา สามารถทำหน้าที่และมีศักยภาพสูงสุดในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชม โดย Singhal and Rogers ได้วิเคราะห์คุณลักษณะละครโทรทัศน์ที่สามารถกระตุ้นใจผู้ชมได้และพบลักษณะดังนี้คือ

- 1) ละครโทรทัศน์ช่วยให้ผู้ชมได้ปลดปล่อยอารมณ์ (emotional release) โดยผ่านการดำเนินเรื่องและการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้ชมได้หัวเราะ ได้ร้องไห้ ได้แปลกใจ ได้ตื่นตากับเหตุการณ์ที่พลิกผันอย่างเหนือความคาดหมาย
- 2) ละครโทรทัศน์ให้โอกาสผู้ชมได้เติมเต็มจินตนาการ (fantasy fulfillment) ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (ตามหลักจิตวิเคราะห์ เรียกว่า Wishful thinking) ในขณะที่โลกที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันนั้นซ้ำซาก ขาดสีสัน การนั่งดูละครโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนการเปิดโลกที่มีสีสันสดใสแห่งจินตนาการให้ผู้ชมได้สัมผัสด้วยประสบการณ์
- 3) ละครโทรทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ค้นหาข้อมูลและคำแนะนำจากตัวละครที่ตนชื่นชอบ เช่น บรรดาผู้ที่ตกที่นั่ง “เมียบลวง” คงจะใจจดใจจ่อกับ “ดร.วิกันดา” ในละครเรื่อง “เมียบลวง” ว่าเธอจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไร เพื่อจะได้นำมาพิจารณาปรับใช้กับชีวิตจริงของตนเอง

นอกจากนี้ ในปัจจุบันแนวคิดที่ว่าละครโทรทัศน์มิได้เป็นเพียงความบันเทิงชั่วคราวช่วยยามเท่านั้น หากทว่ายังมีหน้าที่และยังอาจมีผลกระทบหลายอย่างในระยะยาวติดตามมา กำลังเป็นที่สนใจในแวดวงของนักสื่อสารมวลชน ตัวอย่างเช่นข้อเสนอว่าหน้าที่ของละครโทรทัศน์อาจจะมีดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2552: 265)

- 1) ส่งเสริมระบบคุณค่าบางอย่างของสังคม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ธรรมะย่อมชนะอธรรม การรักสันติและการให้อภัยเป็นหนทางแก้ปัญหาที่ดีกว่าการอาฆาตเคັน การรักษาพรหมจรรย์เป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้หญิง ฯลฯ

- 2) เป็นตัวกำหนดหน้าที่และจำกัดบทบาทของพฤติกรรมของคนในสังคม เช่น อนุญาตให้ผู้ชายมีผู้หญิงได้หลายคน แต่จะต้องรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้หญิงจะมีผู้ชายได้คนเดียวแต่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อภาระของครอบครัว ผู้เป็นลูกต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ เป็นต้น
- 3) อาจจะเป็น “เวที” (forum) สำหรับนำประเด็นที่อ่อนไหว (sensitive) มาอภิปรายกันได้ เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เรื่องรักร่วมเพศ เรื่องปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็นต้น

Lasswell (อ้างถึงใน สาทิตรี กำแพงพันธ์, 2549: 20-21) นักรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการทำวิจัยด้านการสื่อสารมวลชนได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ 3 ประการ คือ

- 1) การสอดส่องระวังระวังสิ่งแวดล้อม (Surveillance of the environment) หมายถึง การแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสังคมหนึ่งๆ เป็นการเก็บรวบรวมและกระจายข่าวสารต่างๆ ที่ควรแก่การสนใจไปสู่สมาชิกในสังคม หน้าที่ในด้านนี้ก็คือ การรายงานข่าว (news reporting) หรือ การแจ้งข่าวสาร (informing) นั่นเอง
- 2) การประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation of the parts of Society) หมายถึง การทำหน้าที่ชี้แจงให้ความเข้าใจว่ามีส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์ เรื่องราวเหล่านี้อย่างรอบคอบ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายขยายความเข้าใจให้แก่สมาชิกของสังคม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดเป็นข่าว เป็นการวิเคราะห์ และเสนอแนะว่าควรจะทำอย่างไรกับสิ่งนั้น ๆ หน้าที่นี้เรียกว่า หน้าที่ในการชักจูงใจ (persuasion)
- 3) การถ่ายทอดมรดกทางสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง (Transmission of the social heritage) หมายถึง การเผยแพร่ความรู้ ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมในช่วงยุคสมัยหนึ่งไปสู่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อให้วิทยาการและวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ คงอยู่ต่อไป หน้าที่นี้คือ การให้การศึกษ (educational function) ของสื่อมวลชน

นอกจากนี้ Wright (1986) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชนต่อสังคมเพิ่มเติมอีก 1 ประการ คือ

- 4) การให้ความบันเทิง (Entertainment) หมายถึง การเผยแพร่การแสดง ดนตรี และศิลปะ สร้างสรรค์ความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้แก่สมาชิกในสังคม เพื่อการพักผ่อนและลดความตึงเครียดจากสภาพการณ์ต่างๆ ที่แต่ละคนประสบอยู่ในสังคมสมัยใหม่

หากเราพิจารณาละครโทรทัศน์โดยใช้แนวคิดหน้าที่ที่สำคัญของสื่อมวลชนของ Lasswell ดังกล่าวก็จะพบว่า หน้าที่หลักของละครโทรทัศน์คือ หน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment) ดังที่ สมสุข หินวิมาน (กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 198) ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับบทบาทของละครโทรทัศน์ อาจแบ่งได้เป็นสองแนวกว้างๆ คือ ในแง่ของการตลาด บทบาทหน้าที่ของละครโทรทัศน์ก็ คงจะหนีไม่พ้นการเป็นพื้นที่ของการช่วงชิงเรตติ้งผู้ชม และดึงดูดบรรดาผู้อุปถัมภ์รายการและโฆษณาใหญ่น้อย แต่ถ้าเรามองในแง่ที่ว่าละครโทรทัศน์มีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้างต่อผู้ชมในสังคมแล้ว คำตอบอย่างแรกสุดที่เรามักจะนึกถึงได้ก็คือ บทบาทการเป็นพื้นที่ให้ความบันเทิง (entertainment) แก่สังคม บวกกับการให้ดูหาหรือสอนใจ (education) แก่ผู้ชม

จากบทบาทหน้าที่ของละครโทรทัศน์ดังกล่าว แม้ละครโทรทัศน์จะมีบทบาทสำคัญในการ ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม แต่ในขณะเดียวกัน ละครโทรทัศน์ก็ยังสามารถมีบทบาทในด้านอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะบทบาทที่น่าสนใจและน่าศึกษาอีกประการหนึ่งของละครโทรทัศน์นั่นก็คือ บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมหรือบทบาทในการประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation) ทั้งนี้ บทบาทของละครโทรทัศน์ในการประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (correlation) หรือบทบาทในการลด ความขัดแย้งทางสังคมนั้น มักเป็นบทบาทที่ถูกกล่ลย และไม่ค่อยมีใครนึกถึง อาจเนื่องมาจากการ ที่ละครโทรทัศน์มักถูกดูหมิ่นและมองในแง่ลบอยู่เสมอ ว่าเป็นเพียงความบันเทิงที่ไร้สาระ นำเสนอ แต่เรื่องซึ้งรักหักสวาท ผัวๆเมียๆ ตบๆจูบๆ วนเวียนซ้ำซาก หรือเป็นละคร “น้ำเน่า” และเหตุผล ประการหนึ่งนอกจากอคติที่มีต่อละครโทรทัศน์จนทำให้เรามองข้ามบทบาทของละครโทรทัศน์แล้ว ตัวละครโทรทัศน์เองนั้นก็ไม่ได้นำเสนอให้เห็นบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมให้เห็น อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน เนื่องจากความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำมักเป็นเรื่องราวของความขัดแย้งใน ครอบครัว การแย่งชิงมรดก การแก้แค้น ความขัดแย้งเรื่องความรักระหว่างพระเอกกับนางเอก ซึ่ง เป็นเรื่องราวที่ถูกเน้น เป็นเรื่องที่สามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจนและมีความโดดเด่นจนทำให้เรื่อง ความขัดแย้งทางสังคมด้านอื่นๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็น เมืองและความเป็นชนบท หรือความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ถูกกล่ลยไป

อย่างไรก็ตาม หากเราลองมาพิจารณาละครโทรทัศน์อย่างลึกซึ้ง เราอาจจะพบว่าด้วยเอกลักษณ์ของละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงต่อผู้ชม ละครโทรทัศน์จึงน่าจะมีบทบาทในการสร้างสมานฉันท์ทางสังคมได้ดีไม่แพ้กับรายการประเภทสาระอื่นๆ เลยทีเดียว ประกอบกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งในสังคมแทบทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาความขัดแย้งทางด้านการเมือง ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือปัญหาความขัดแย้งทางสังคมอื่นๆ เกิดความแตกแยกทางความคิดของผู้คนในสังคม เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย อันนำไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรงหลายครั้งที่เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงสร้างของสังคมไทย ซึ่งนักสังคมวิทยาอธิบายไว้ว่า (สมสุข หินวิมาน, 2553: 80) สังคมไทยก็คล้ายๆ กับสังคมอื่นๆ ที่ไม่ได้มีลักษณะเป็นมวลรวมหนึ่งเดียว หากแต่ในสังคมไทยเองมีความแตกต่างหลากหลายบรรจุอยู่เป็นแบ็คกราวนด์ข้างหลัง ความแตกต่างนี้เป็นไปได้ตั้งแต่ความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมทั่วไป เช่น เพศ วัย กลุ่ม ก๊วน หลากหลายในเชิงชีวภาพไปจนถึงความเป็นกลุ่มเชื้อชาติ ต่างกันในเชิงจุดยืนทางการเมือง หรือที่เห็นๆ กันในความขัดแย้งล่าสุดก็คือ ความแตกต่างกันระหว่างสังคมเมืองกับชนบทและกลุ่มชนชั้นที่ไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างที่นำไปสู่ความแตกแยก เนื่องจาก ความไม่เข้าใจระหว่างกัน

จากปรากฏการณ์ทางสังคมดังกล่าว จึงทำให้ละครโทรทัศน์ประเภทที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท รวมทั้งความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสะท้อนภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยการนำเสนอข้อคิด คติเตือนใจ แก่ผู้ชมผ่านองค์ประกอบและศิลปะการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะองค์ประกอบเรื่อง ความขัดแย้ง และวิธีการแก้ไขความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ ซึ่งสามารถนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางสังคม การสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและการสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้น ละครโทรทัศน์ที่ได้ชื่อว่า “ละครน้ำเน่า” นี้จึงเป็นน้ำเน่าที่ดูเหมือนจะไม่ธรรมดาเสียแล้ว

ละครโทรทัศน์ไทยในปัจจุบันนั้นมีจำนวนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่นๆ ทั้งยังประกอบไปด้วยเรื่องราวหลากหลายประเภทไม่ว่าจะเป็น ละครแนวรัก ละครแนวชีวิต ละครบู๊ ละครย้อนยุค ละครสืบสวนสอบสวน ละครผี ละครแนวแฟนตาซี ละครตลก เป็นต้น แต่หากเราใช้เกณฑ์ “เวลาออกอากาศ” ในการแบ่งประเภทละครโทรทัศน์ เราอาจแบ่งละครโทรทัศน์ได้เป็น ละครหลังข่าวภาคค่ำ ละครก่อนข่าวภาคค่ำ ละครบ่าย ละครเช้าเสาร์อาทิตย์ และละครภาคค่ำ เป็นต้น ซึ่งในบรรดาละครโทรทัศน์ทั้งหมด ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำหรือที่รู้จักกันในนาม “ละครหลังข่าว” นั้น นับเป็นละครยอดนิยมสำหรับผู้ชม ละคร

เรื่องใดที่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเปรียบประหนึ่งดังได้รับเกียรติหรือชัยชนะอันสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้ครอบครองช่วงเวลาที่ดีที่สุดของโทรทัศน์ หรือช่วง Prime Time อันเป็นเวลาหลังข่าวภาคค่ำ 20.00 น. และช่วงเวลาดังกล่าวยังเป็นช่วงที่ผู้คนส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจด้วยความบันเทิงหลังจากที่เหนื่อยล้าจากภารกิจหน้าที่การทำงานมาตลอดทั้งวัน ส่วนละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นละครก่อนข่าว ละครบ่าย หรือละครเสาร์อาทิตย์ นั้นไม่ได้รับความนิยมเทียบเท่า โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวในช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. หรือ ที่คนทั่วไปเรียกกันว่า “ละครก่อนข่าว” หรือ “ละครเย็น” นั้น กลับได้รับการดูหมิ่นว่าเป็นละครเกรดต่ำ ศักดิ์ศรีด้อยกว่าละครหลังข่าว ดาราคนไหนที่เคยเล่นละครหลังข่าวมาก่อน พอได้มาเล่นในละครก่อนข่าว ก็มักจะถูกกล่าวถึงในทำนองที่ว่า “เรทติ้งตก” “ตกอับ” หรือ “ตกกระป๋อง” ให้เข้าใจเล่นกันเลยทีเดียว

จากการที่ละครโทรทัศน์มีอยู่หลายช่วงเวลา ทั้งละครตอนเช้า ละครตอนบ่าย ละครก่อนข่าว หรือละครหลังข่าว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ละครโทรทัศน์ในแต่ละช่วงเวลาจึงมีการเล่าเรื่องที่แตกต่างกัน จากงานวิจัยเรื่อง ลักษณะบทละครโทรทัศน์ไทยที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าว จากปี พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2544 ของ สีนีญา ไกรวิมล พบว่า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวหรือช่วง Primetime ทั้งหมดมีลักษณะ Melodrama อย่างชัดเจน โครงเรื่องของละครโทรทัศน์มีทั้งเป็นโครงเรื่องประเภทเดียวและเป็นโครงเรื่องที่มีลักษณะผสมผสานกันในประเภทต่างๆ โครงเรื่องที่ได้รับการยอมรับโดยมากเป็นประเภทของ ความรักของชายหญิงที่พบกัน (รักระหว่างชนชั้น) รักกัน โกรธกัน คืนดีกัน หรือต้องฟันฝ่าสุดท้ายากก็สมหวัง แก่นเรื่องส่วนมากเป็นเรื่องของ Love Theme อันเป็นความรักระหว่างชายหญิง ความรักในครอบครัว รวมถึงความรักในบ้านเกิด โดยตัวละครมีลักษณะตายตัว (Typed Character) ตามแบบฉบับพระเอก นางเอก ผู้ร้าย ตัวละครไม่มีการพัฒนานิสัยใจคอ หรือถ้ามีความเปลี่ยนแปลงก็มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่น่าเชื่อ ความดีจะชนะและความชั่วถูกลงโทษในตอนจบ มีเหตุบังเอิญเข้ามาพัวพัน มีความสงสัยควบคู่กับการใช้อารมณ์จนเกินเลย ความกลัวเป็นความกลัวชั่วครู่ชั่วยามและผิวเผิน ความเพลินเพลินไม่ต้องคิดมากที่พบได้ในละครประเภท melodrama นี้เอง ทำให้ผู้ชมซึ่งต้องการหลบหนีความทุกข์ ความเครียดจากในชีวิตจริง นิยมชมชอบละครในประเภท Melodrama มากกว่าละครที่มีลักษณะเสมือนชีวิตจริง ก่อให้เกิดความนิยมในละครประเภท Melodrama ไม่เสื่อมคลาย

นอกจากนี้ในการวางโครงเรื่องนั้น ละครทุกเรื่องมีลักษณะเรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีวิกฤติย่อยๆ ที่ตัวละครต้องแก้ไข มีความเข้มข้นเพิ่มขึ้นตามลำดับ และสถานการณ์ของตัวละครเริ่มยุ่งยากขึ้น จนถึงขั้นภาวะวิกฤติ คนที่ประสบวิกฤติ คือนางเอกมีพระเอกเป็นผู้คลี่คลายวิกฤติ

สุดท้ายพระเอกนางเอกได้แต่งงานอย่างมีความสุข และไม่พบเรื่องราวที่พระเอกมีวิฤติแล้ว นางเอกเป็นผู้คลี่คลายเลย ซึ่งสะท้อนถึงสภาพสังคมไทยที่ผู้ชายเท่านั้นที่เป็นผู้นำ

ในส่วนของความขัดแย้งในละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ส่วนใหญ่มักเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ซึ่งความขัดแย้งระหว่างคนกับคนที่พบมากที่สุดคือความขัดแย้งระหว่างนางเอกกับผู้ร้ายซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่เป็นคู่รักหรือภรรยาพระเอก หรือถูกกีดกันความรักจากแม่พระเอก ลักษณะคู่แย้ง (Binary Opposition) ที่ปรากฏมากที่สุดคือคู่แย้งระหว่างฐานะสูงกับฐานะต่ำ และคู่แย้งของความตรงกับเล่ห์เหลี่ยม นอกจากนี้เรื่องราวที่ขัดแย้งโดยมากขัดแย้งในเรื่องของความรัก และเรื่องของชนชั้น ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะของสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมแห่งชนชั้น สิ่งเหล่านี้จึงถูกสะท้อนในละครและเป็นที่ยอมรับของผู้ชมจำนวนมาก

ส่วนละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนั้น จากการสังเกตเบื้องต้นของผู้วิจัยเองพบว่า แนวเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นละครโทรทัศน์แนว comedy แนวตลก เบาสมอง หรือละครโทรทัศน์ที่มุ่งเน้นนำเสนอเรื่องราวโดยใช้อารมณ์ขันมาผสมผสาน เพื่อให้เรื่องราวดูสนุกสนาน ชวนติดตามและง่ายต่อการรับชมของผู้ชม ทั้งนี้แม้ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องอาจจะมีอารมณ์ที่หลากหลาย ทั้งเรื่องความรัก ความแค้น ความทุกข์ ความเศร้าใจ แต่ก็จะเป็นไปในลักษณะที่มีอารมณ์ขันมาผสมผสานอยู่เสมอ ตัวละครในเรื่องมักจะมีท่าทางตลกๆ แอคติ้งเกินจริง จนดูเหมือนตัวการ์ตูน แต่เรื่องราวที่นำเสนอจะมีลักษณะ realistic กว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำ ที่มักจะเป็นละครประเภท melodrama มากกว่า เรื่องราวสะท้อนสังคมปัจจุบัน มีการสอดแทรกข้อมูล ข่าวสาร ที่ทันสมัย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีความเป็นลูกผสมระหว่างละครโทรทัศน์สำหรับผู้ใหญ่กับละครโทรทัศน์สำหรับเด็ก จึงทำให้ดูเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ในช่วงเวลาที่ออกอากาศเป็นช่วงเวลาประมาณ 19.00 – 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาของสมาชิกในครอบครัว (Family Time) ละครโทรทัศน์ในช่วงนี้จึงเป็นละครที่มีขอบเขต (Range) ของผู้รับสารกว้างคือดูได้ทั้งครอบครัวเลยทีเดียว

ในส่วนของความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำ โดยส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท หรือแม้แต่ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ แต่โดยแนวของเรื่องแล้วมักจะนำเสนอความขัดแย้งเหล่านี้ผ่านรูปแบบของละครโทรทัศน์แบบ Comedy ขนาดของปมความขัดแย้ง และความรุนแรงของปมความขัดแย้งจะไม่รุนแรงมากนัก จึงทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวดูจะเบาบางลง และทำที่สุดความขัดแย้งต่างๆก็สามารถคลี่คลายไปได้และเรื่องราวก็มักจะจบลงอย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงมี

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดอกไม้หน้าทึบ ซึ่งเป็นละครแนวตลก เบาสมองนี้ น่าจะเป็นละครโทรทัศน์ Genre หนึ่งที่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้เป็นอย่างดีเลยทีเดียว

นอกจากนี้หากพิจารณาละครโทรทัศน์ด้วยแนวคิดเรื่อง Genre แล้ว ละครโทรทัศน์นับเป็นรายการบันเทิงประเภทหนึ่ง หรือ Genre หนึ่งๆ ซึ่งสามารถแยกเป็น Genre ย่อยๆ หรือ sub genre ได้อีกหลากหลายประเภท เช่น ละครแนวรัก ละครแนวชีวิต ละครบู๊ ละครย้อนยุค ละครสืบสวน สอบสวน ละครผี ละครแนวแฟนตาซี ละครตลก ดังที่กล่าวไปแล้ว โดยในแต่ละ sub genre ของละครโทรทัศน์เหล่านี้ ก็จะมีประเด็นความขัดแย้งที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น หากเป็นละครแนวชีวิต ประเด็นความขัดแย้งก็จะเป็นเรื่องของความรักระหว่างชนชั้น ฐานะชาติตระกูลสูงกับฐานะชาติตระกูลต่ำ ความจนกับความรวย ความแค้นกับการแก้แค้น การแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งอาจทำได้ เช่น การกอด การปล้ำ การจูบของพระเอกที่กระทำต่อนางเอก หรือพระเอกข่มขืนนางเอก หากเป็นละครแนวผี ประเด็นความขัดแย้งก็อาจจะเป็นเรื่องของคนกับพลังธรรมชาติ การแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งอาจทำได้โดยการใช้พระพุทธรูปมาเป็นเครื่องนำทาง หากเป็นละครบู๊ประเด็นความขัดแย้งก็มักจะเป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างตัวละครด้วยกันเอง ที่ต้องการแย่งชิงทรัพย์สมบัติ หรือแย่งชิงอำนาจ ลากยศ ชื่อเสียง มาไว้ในครอบครอง การแก้ไขความขัดแย้งอาจทำได้โดยการใช้วิธีการ หรือหาหนทางกำจัดผู้ร้ายนั้นเสีย ทั้งนี้ genre ต่างๆ ของละครโทรทัศน์เหล่านี้ก็จะมีส่วนในการกำหนดการรับรู้ของผู้ชมอีกด้วย

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดอกไม้หน้าทึบ ซึ่งเป็นละครประเภท comedy จะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้จริงหรือไม่ และถ้ามีบทบาทได้จริง ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่ององค์ประกอบใดบ้างและอย่างไร เนื่องจากละครโทรทัศน์เป็นเรื่องเล่า (narrative) รูปแบบหนึ่ง การเป็นเรื่องเล่าทำให้ละครโทรทัศน์สื่อสารและชักชวนความเป็นจริงหลายๆ อย่างในชีวิตประจำวันเอาไว้ ละครโทรทัศน์สื่อสารโดยใช้ระบบโครงสร้างที่เปิดกว้างต่อการตีความ และภายใต้โครงสร้างของเรื่องเล่านั้น ละครโทรทัศน์ได้ทำหน้าที่ชวนเร้า ตอกย้ำ ถ้ายทอด สั่งสอน และเข้าไปเชื่อมโยงเกี่ยวกับกับวัฒนธรรม ค่านิยม และอุดมการณ์ของสังคม (สมสุข หินวิมาน, 2543 : 89) และด้วยเหตุที่ละครโทรทัศน์เป็นสื่อเรื่องเล่า จึงต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบการเล่าเรื่อง และตรรกะภายในของเรื่องเล่า ซึ่งหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการเล่าเรื่องนั้นก็คือ “ความขัดแย้ง” เนื่องจากการเล่าเรื่องมักดำเนินเรื่องราวเกี่ยวพันกับความขัดแย้ง ความขัดแย้งในละครโทรทัศน์จะเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราว ทำให้เกิดเหตุการณ์ สถานการณ์ต่างๆ

ที่ตัวละครต้องเผชิญ เพื่อหาวิธีแก้ไขความขัดแย้งนั้น เพื่อให้เกิดการคลี่คลายและดำเนินเข้าสู่ภาวะสงบสุขในที่สุด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วความขัดแย้งในละครโทรทัศน์มักจะจำกัดอยู่ระหว่างคนกับคน หรือระหว่างตัวละครกับตัวละครด้วยกันเอง เนื่องด้วยความขัดแย้งระหว่างคนกับคนนี้ ดูเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และเห็นได้ชัดเจนกว่าความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเอง หรือความขัดแย้งกับพลังภายนอก เช่น สภาพแวดล้อม หรือพลังธรรมชาติอันโหดร้าย โดยความขัดแย้งระหว่างคนกับคนจะทำให้ผู้ชมเห็นปมปัญหา การเป็นปฏิปักษ์ หรือการไม่ลงรอยกันในด้านพฤติกรรม ความคิด การกระทำ ความปรารถนาอย่างชัดเจน ไม่ต้องไปตีความซ้ำ ทำให้ง่ายต่อการรับชม นอกจากนี้การเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ก็มักจะสร้างปมความขัดแย้งและคลี่คลายปมความขัดแย้งเหล่านั้นไปที่ละปม เมื่อปมความขัดแย้งเก่าคลี่คลายไปแล้ว ก็จะมีปมความขัดแย้งอันใหม่เกิดขึ้นมา ซึ่งทำให้ดูเข้าใจได้โดยง่าย ไม่ซับซ้อน การศึกษาเรื่องการสร้างปมความขัดแย้งขนาดของปมความขัดแย้ง ความรุนแรงของปมความขัดแย้ง และวิธีการแก้ปมความขัดแย้งในละครโทรทัศน์จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอาจจะทำให้เราเข้าใจถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านทางองค์ประกอบการเล่าเรื่องดังกล่าวได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ในส่วนขององค์ประกอบการเล่าเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า ละครโทรทัศน์ก่อนข่าว อาจจะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบเรื่องความขัดแย้ง จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจะมีวิธีการสร้างปมความขัดแย้ง ขนาดและความรุนแรงของปมความขัดแย้ง รวมทั้งวิธีการแก้ปมความขัดแย้งซึ่งจะนำไปสู่บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมอย่างไร นอกจากนี้องค์ประกอบอื่นๆ เช่น ตัวละคร วิธีการสร้างตัวละคร การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร หรือใครเป็นผู้เข้ามาแก้ไขความขัดแย้งนั้นๆ หรือ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง สถานที่/ฉาก และตอนจบของละครโทรทัศน์ประเภทนี้ ก็น่าจะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่น่าสนใจศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้จากข้อสังเกตในเรื่องการจัดผังรายการ (Scheduling) ออกอากาศโดยเฉพาะในช่วง รายการละครก่อนข่าว รายการข่าว และรายการละครหลังข่าว ซึ่งการจัดผังรายการดังกล่าวมีลักษณะของการไหลไปและการขัดจังหวะ(Flow and Interrupt) ระหว่างโลกแห่งจินตนาการ(รายการละครก่อนข่าว) โลกแห่งความเป็นจริง(รายการข่าว) ก่อนจะกลับเข้าสู่โลกแห่งจินตนาการ(รายการละครหลังข่าว)อีกครั้ง จากการจัดผังรายการออกอากาศในลักษณะนี้ ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวอาจเปรียบเสมือนการเตรียมพร้อมรับมือกับความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการ (pretext) ก่อนที่เราจะก้าวไปเผชิญกับความขัดแย้งในโลกของความจริงที่ปรากฏในรายการข่าว

จึงเป็นที่น่าสนใจเช่นกันว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวอาจเป็นมายาคติช่วยแก้ไขความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการ ก่อนนำไปสู่โลกความเป็นจริง ก็เป็นไปได้

สำหรับสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้นนับเป็น 2 สถานียักษ์ใหญ่ที่ต่อสู้ช่วงชิงความเป็นผู้นำด้านความบันเทิงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ละครโทรทัศน์” กันมาอย่างยาวนาน แต่สำหรับละครก่อนข่าวหรือละครเย็น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มองเห็นถึงความสำคัญและอาศัยกลยุทธ์รุกละครเย็นให้โด่งดังติดตลาดก่อนช่อง 3 และประสบผลสำเร็จงดงาม ผลงานละครเย็นที่สร้างชื่อให้กับช่อง 7 เช่น อภรรณี, สาวน้อยอ้อยควั่น, นกออก, ผักบุ้งกับกุ่มนาง ฯลฯ ส่วนสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 แม้ให้ความสำคัญละครเย็นที่หลังช่อง 7 จึงทำให้ผลความนิยมของละครเย็นในช่วงแรกๆ ไม่อาจสู้ละครโทรทัศน์ของช่อง 7 ได้ แต่ในปัจจุบัน ช่อง 3 ได้ตีตลาดละครเย็นมาช่อง 7 มาติด ๆ ถึงขนาดที่ว่าเรตติ้งละครเย็นช่อง 3 สูสีกับละครเย็นของช่อง 7 อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ผลงานละครเย็นที่ สร้างชื่อให้กับช่อง 3 เริ่มตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา เช่น ลิขสิทธิ์หัวใจ, บาปรักทะเลฝัน, เลือดสามสี, นางฟ้าไซเบอร์ ผู้ใหญ่เห็ด กำนันหอย ฯลฯ (สงคราม“ละครเย็น”ระอุวิกิ”3-7”จัดของดีมาสู้ดูเด็ด, 2549) ทั้งนี้ ละครที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่นั้นก็มักจะเป็นเรื่องละครที่น่าเสนอเรื่องราวความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หรือละครที่มีเนื้อหาในแนวลูกทุ่ง หรือนำเสนอเรื่องราวของคนในระดับล่าง ซึ่งทำให้กลุ่มคนดูกว้างขึ้น

ในช่วงก่อนปี 2548 “ละครก่อนข่าว” หรือ “ละครเย็น” อาจเคยถูกมองอย่างต่ำต้อยเกรดไม่ดี เทียบไม่ได้กับละครหลังข่าว ซึ่งถือว่าเป็นช่วง Primetime แต่ในปี 2552 นี้ความคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไป “ละครเย็น” กลายเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่คู่แข่งด้านละครโทรทัศน์อย่าง สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ต่างต้องสู้กันยับตาเพื่อช่วงชิงคะแนนความนิยมจากกลุ่มผู้ชมอันเปรียบได้กับสงครามย่อยๆ เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากแนวโน้ม “ละครก่อนข่าว” หรือ “ละครเย็น” ในเรื่องกระแสความนิยมที่มี เรตติ้งเป็นดัชนีบ่งชี้ขึ้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนในบางครั้งเรตติ้งของละครก่อนข่าวสูงกว่าละครหลังข่าวเสียด้วยซ้ำไป นอกจากนี้ เมื่อเทียบต้นทุนในการสร้างของละครเย็นกับละครหลังข่าว ละครหลังข่าวมีต้นทุนในการผลิตที่สูงมากกว่าละครก่อนข่าวหลายเท่า ดังนั้นเมื่อเม็ดเงินในการลงทุนน้อย แต่ได้ผลกำไรจากโฆษณาเต็มๆ แบบไม่ต้องแถมคืนลูกค้า และยังหากละครเรื่องไหนเรตติ้งดี จึงมีแต่กำไรล้วนๆ สงครามละครเย็นในวันนี้จึงมีการแข่งขันดุเดือดไม่แพ้ละครหลังข่าวเลยทีเดียวน (‘ลอร์ด’ ภูเรตติ้งละครเย็นช่อง 7 สี, 2552)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2552 ที่ผ่านมา สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้ให้ความสนใจในละครก่อนข่าวและมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ขยายฐานกลุ่มคนดูไปสู่กลุ่มคนดูที่เป็นตลาดล่างมากขึ้น เรียกได้ว่าเพื่อลงสนามสู้กับช่อง 7 เต็มตัว โดยเลือกเสนอละครที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนในระดับล่างมาออกอากาศอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ลูกสาวกำนัน พ่อมาลัยริมทาง แม่หัวลำโพง เทพบุตรชูดวิน ลำผีปอบ เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนิโนจา ฯลฯ ซึ่งผลจากการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ดังกล่าวก็ทำให้ได้รับกระแสความนิยมของผู้ชมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉันหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะก๊ใจเจ้าสัวที่เรตติ้งถือว่าสู้กับแชมป์เก่าอย่างละครของช่อง 7 เลยทีเดียว ซึ่งความนิยมดังกล่าวสามารถยืนยันด้วยบทความต่อไปนี้ได้เป็นอย่างดี

“เมื่อ 2 สัปดาห์ที่แล้ว ผมเหลือบไปเห็นตัวเลขเรตติ้งที่สำรวจ โดย “เอซี นีลเสน” ถึงกระแส นิยมของ “ละครก่อนข่าว” หรือละครที่ออกอากาศช่วง 6 โมงเย็นกว่าๆ เชื่อหรือไม่ครับว่า เรตติ้ง “เหนือกว่า” ละครหลังข่าวด้วยซ้ำไป

“โก๊ะซ่า ทำมิดิ” ละครก่อนข่าวของช่อง 7 สี โกยะคะแนนเข้ากระเป๋าสู่ถึง 16.9 ถ้าตีตัวเลขกลมๆ ยอดคนดู เท่ากับ 10 ล้านกว่าคนที่เฝ้าหน้าจอ “โก๊ะซ่า ทำมิดิ” ส่วนละครก่อนข่าวของ ช่อง 3 เรื่อง “คุณหนูฉันหนา” เรตติ้งอยู่ที่ประมาณ 11.2 เทียบกับคนดูเกือบ 7 ล้านคน สะท้อนให้เห็นว่า ละคร ก่อนข่าว” ของช่อง 3 วันนี้ดีวันดีคืน หลังจากที่ “พ่ายยับ” ให้กับละครก่อนข่าว ช่อง 7 สีมาตลอด...” (เฉลิมเกียรติ สมหวัง, 2552ก)

หรือ

“ก่อนหน้านี้ไม่กี่สัปดาห์ “โก๊ะซ่าทำมิดิ” คือละคร “ก่อนข่าว” ที่ครองแชมป์เรตติ้งสูงสุด เฉลี่ยอยู่ที่ 16 แต่วันนี้ไม่แน่นอนเสียแล้ว เมื่อละครก่อนข่าวช่อง 3 “เทพธิดาปลาร้า” กำลังไล่จี้คอบ หอย ชนิดหายใจรดต้นคอทีเดียวที่ผ่านมา “ละครก่อนข่าว” ของช่อง 7 สี ยืนอยู่บนแท่นแชมป์ มาตลอด ไม่ว่าช่อง 3 จะเอาละครเกรดดีแค่ไหน ไม่สามารถสู้กระแสละครช่อง 3 ประจำได้ ประมาณว่าเอเยนซีจะต้องแพลนงบประมาณให้ละครก่อนข่าวช่อง 7 ข้ามปีทีเดียว ทั้งๆ ที่ไม่รู้ว่าช่อง 7 จะเอาละครเรื่องไหนลงจอด้วยซ้ำ

เพราะ “มันใจ” ยังไงๆ เรตติ้งก็ต้อง “โตะ” ปล่อยให้ละครก่อนข่าวช่อง 3 เป็นบิวแล็งน้ำ ข้ำใจอยู่หลายปี ก่อนจะมากะต้องขึ้นบ้างในปี 2 ปีที่แล้ว แต่ยังไม่สามารถ “ชนะ” ละคร ก่อนข่าวช่อง 7 สี แค่อู๊สิ “เทพธิดาปลาร้า” ของค่าย “สตีปอออนเวิร์ด” ที่มี “กอบสุข จารุจินดา” เป็น หัวเรือหลัก กำลังสร้างปรากฏการณ์ใหม่ ทำในสิ่งที่เป็นไปได้ ให้เป็นไปได้ ด้วยการสร้างเรตติ้ง “เบียด” ละครก่อนข่าว 7 สี แถมมีโอกาส “ชนะ”...” (เฉลิมเกียรติ สมหวัง, 2552ข)

และ

“ออกจะแปลกใจอยู่สักหน่อย ว่าทำไม “สะใภ้เจ้าสัว” ละครเรื่องใหม่ของค่าย “ทีวีซีน” ผู้จัดคุณภาพ “เจแปน-ณัฐนันท์ ฌวีงษ์” ถึงได้กลายเป็นละครเย็น เพราะดูจากรายชื่อนักแสดงนำ นางเอกมือรางวัล และเรตติ้งส่วนตัวแสนจะอุ่นหนาฝาคั่ง อย่าง “เบนซ์-พรชิตา ณ สงขลา” แล้ว ไม่น่าจะเป็นไปได้

หลายคนถึงขนาดมองโลกในแง่ลบทันทีว่า ลดดีกรี ลดศักดิ์ศรีกันขนาดนี้เลยหรือ? แต่ก่อนจะวิพากษ์วิจารณ์อะไรต้องมีข้อมูลมาประกอบการพิจารณา แล้วเมื่อเหลือบไปดูละครเย็นของช่องคู่กัดตลอดกาลช่อง 7 สี แล้ว ก็ทำให้ทราบ เหตุผลในการตัดสินใจทันที

ก็เนื่องมาจากวิกหลายสยามนี้ โภยคนดูช่วงเย็นไปไว้หน้าจอบแบบถล่มทะลายมาพักใหญ่ๆ แล้ว เรียกว่า แอบกินเจียบๆ แต่คำโตๆ จนปากมันเอี่ยมไปนานแล้ว วิก 3 เพิ่งสะดุ้งตื่น จึงต้องแก้เกมเอาละครคอมมิดี้สุดเฮฮาละลายความเศร้าสร้างเสริมรอยยิ้มแก่ครอบครัว “สะใภ้เจ้าสัว” ลงจอช่วงชิงเรตติ้งทันที

และเป็นการตัดสินใจที่ถูกชะด้วย แม้คนดูจะไม่ค่อยคุ้นกับละครเย็นที่มี “เบนซ์” แสดงเท่าไรห์ แต่หลายคนกลับชอบใจที่จะได้ดูนางเอกขวัญใจในช่วงเวลาที่ไม่ค่าเกินไป โดยเรื่องนี้เจ้าตัวรับบท “ฟ้าใส” สาวบ้านนอก ดิกรีนักศึกษาปริญญาโทที่รับจ้าง “ไทรวิชัย” เป็นภรรยาแบบสมอ้าง เพื่อช่วยให้เค้ารอด จากการคลุมถุงชน

“เบนซ์” กลับมาสวมบทสาวบ้านนอก ว่าเรื่องจริงจังและจริงใจอีกครั้ง หลังจากที่พลิกไปแสดงบทดราม่าสะเทือนอารมณ์ซะหลายเรื่องจนเกือบลืมไปแล้วว่า “เบนซ์” สร้างชื่อมาจากคาแรคเตอร์สาวน้อยบ้านนาสุดใสซื่อแบบนี้แหละ

คาแรคเตอร์ของ “ฟ้าใส” เป็นบทเบาๆ ไชวฝีมือไม่ต้องมากก็จริง แต่ “เบนซ์” ก็ใส่เต็มร้อย ดึงความเป็นธรรมชาติออกมาเรียกเสียงหัวเราะได้ทุกฉาก ทุกซีน

ส่วนพระเอกที่มาร่วมสร้างสีสันคือหนุ่ม “คู่ย์-เกียรติกมล ล่าทา” ที่กลายเป็นนักแสดงเต็มตัวไปซะแล้ว ความทะเล้น ชี้เล่่น และกวนประสาทของ “ไทรวิชัย” ถือเป็นคาแรคเตอร์ที่ใกล้เคียง “คู่ย์” มาก และเค้าก็สวมบทนี้ได้อย่างลงตัว เนียนตา เพิ่มเสน่ห์ให้ตัวละครได้เยอะเยียว

“สะใภ้เจ้าสัว” ถือเป็นเกมของวิก 3 ได้อย่างสวยงาม ซึ่งส่วนแบ่งเรตติ้งละครเย็นๆ มาไว้ได้ แบบเต็มไม้เต็มมือ และเพิ่มดีกรีให้สงครามละครเย็นวันนี้ระอุขึ้นอีกระดับแล้วล่ะครับ” (ช่อง 3 ใช้บริการ ‘เบนซ์-คู่ย์’ ช้อนเรตติ้งละครเย็น : 2553)

นอกจากนี้ จากการสำรวจผลโหวตประจำสัปดาห์ของนิตยสารทีวีพูล ยังพบว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ยังสามารถครองความนิยมมาแรง แฉงโค้งละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วง Primetime หรือช่วงหลังข่าวภาคค่ำ ได้อย่างไม่น่าเชื่อ สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้เป็นอย่างดี รวมทั้ง

ดารานำชายและดารานำหญิงในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็ยังสามารถติดอันดับ ดาราชาย/ดารานำหญิงยอดนิยม ได้ไม่แพ้ละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำได้เช่นเดียวกัน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้ ตารางที่ 1 ผลทีวีพูลโหวต ประจำวันที่ 30 ต.ค. – 5 พ.ย. 2552

ทีวีพูลโหวต ประจำวันที่ 30 ต.ค. – 5 พ.ย. 2552					
อันดับ สัปดาห์ นี้	อันดับ สัปดาห์ ที่แล้ว	การ เปลี่ยน แปลง	อันดับ 2 สัปดาห์ ที่แล้ว	ผลงาน/ศิลปิน	เปอร์เซ็นต์
ดารายอดนิยม					
1	1	คงที่	-	ธีรเดช วงศ์พัวพันธ์/สูตรเสน่หา (ช่อง 3)	33.63%
2	4	ขึ้น	3	ธนพล นิมทัยสุข/บ่วงร้ายพ่ายรัก (ช่อง 7)	16.81%
3	2	ลง	5	ฉัตรชัย เปล่งพานิช/น้ำผึ้งขม (ช่อง 3)	11.50%
4	3	ลง	4	ธนา สุทธิกมล/นางกรีด (ช่อง 7)	11.49%
5	-	new	-	ณัฐพล ลียะวาณิช/คุณหนูฉันทนา* (ช่อง 3)	9.28%
ดารานำหญิงยอดนิยม					
1	1	คงที่	-	แอน ทองประสม/สูตรเสน่หา (ช่อง 3)	45.13%
2	2	คงที่	1	เขมนิจ จามิกรณ์/บ่วงร้ายพ่ายรัก (ช่อง 7)	16.81%
3	3	คงที่	3	เจนนี่ เทียนโพธิ์สุวรรณ/น้ำผึ้งขม (ช่อง 3)	14.16%
4	4	คงที่	4	วรัลยา นิลคุหา/นางกรีด (ช่อง 7)	7.08%
5	-	New	-	มนัสนันท์ พันเลิศวงศ์กุล/คุณหนูฉันทนา* (ช่อง 3)	7.07%
ละครยอดนิยม					
1	1	คงที่	-	สูตรเสน่หา (ช่อง 3)	34.51%
2	2	คงที่	5	บ่วงร้ายพ่ายรัก (ช่อง 7)	16.81%
3	3	คงที่	3	น้ำผึ้งขม (ช่อง 3)	11.50%
4	-	new	-	คุณหนูฉันทนา* (ช่อง 3)	11.49%
5	-	new	-	รหัสโลกันตร์ (ช่อง 7)	7.08%

ที่มา นิตยสารทีวีพูล 20 (ตุลาคม 2552) : 42.

หมายเหตุ * คือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

ตารางที่ 2 ผลที่วิบูลโหวต ประจำวันที่ 25 – 31 ธ.ค. 2552

ที่วิบูลโหวต ประจำวันที่ 25 – 31 ธ.ค. 2552						
อันดับ สัปดาห์ นี้	อันดับ สัปดาห์ ที่แล้ว	การ เปลี่ยน แปลง	อันดับ 2 สัปดาห์ ที่แล้ว	ผลงาน/ศิลปิน	เปอร์เซ็นต์	
ตารางหญิงยอดนิยม						
1	2	ขึ้น	-	พัชราภา ไชยเชื้อ / กุหลาบเหนือเมฆ (ช่อง 7)	34.72%	
2	5	ขึ้น	-	ณปภา ตันตระกูล / เทพธิดาปลาร้า* (ช่อง 3)	17.50%	
3	4	ขึ้น	-	วรรณช วงษ์สวรรค์ / กุหลาบเหนือเมฆ (ช่อง 7)	9.72%	
4	-	new	-	อุษามณี ไททยานนท์ / เหลี่ยมรัก (ช่อง 7)	9.71%	
5	-	New	-	พรชิตา ณ สงขลา / ลูบิบตา (ช่อง 3)	6.94%	
ละครยอดนิยม						
1	3	ขึ้น	-	กุหลาบเหนือเมฆ (ช่อง 7)	30.56%	
2	-	RE- EN	-	เทพธิดาปลาร้า* (ช่อง 3)	19.44%	
3	-	new	-	หวานใจยัยต่างดาว (ช่อง 7)	12.50%	
4	-	new	-	เพลิงสีรุ้ง (ช่อง 3)	11.11%	
5	-	new	-	เหลี่ยมรัก (ช่อง 7)	10.42%	

ที่มา นิตยสารที่วิบูล 20 (ธันวาคม 2552) : 41.

หมายเหตุ * คือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

ตารางที่ 3 ผลที่วิบูลโหวต ประจำวันที่ 11 – 17 มิ.ย. 2552

ที่วิบูลโหวต ประจำวันที่ 11 – 17 มิ.ย. 2553					
อันดับ สัปดาห์ นี้	อันดับ สัปดาห์ ที่แล้ว	การ เปลี่ยน แปลง	อันดับ 2 สัปดาห์ ที่แล้ว	ผลงานศิลปิน	เปอร์เซ็นต์
ละครยอดนิยม					
1	1	คงที่	1	วิวาห์วิวาห์ (ช่อง 3)	40.63%
2	2	คงที่	2	หวานใจกับนายจอมหยิ่ง (ช่อง 3)	21.25%
3	3	คงที่	3	ดอกกรักริมทาง (ช่อง 5)	13.75%
4	4	คงที่	-	ไฟอมตะ (ช่อง 9)	7.50%
5	-	new	-	สะใภ้เจ้าสัว* (ช่อง 3)	5.00%

ที่มา นิตยสารที่วิบูล 21 (มิถุนายน 2553) : 44.

หมายเหตุ * คือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากกระแสความนิยมของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หรือความขัดแย้งทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ อันนับเป็น Genre หนึ่งของละครโทรทัศน์ประเภทนี้ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าทำไมละครโทรทัศน์ก่อนข่าวที่มีลักษณะดังกล่าวจึงได้รับความนิยมจากผู้ชมเพิ่มมากขึ้น และยังเป็นปรากฏการณ์ที่ตอกย้ำความน่าสนใจในการศึกษาถึงบทบาทในการสร้างความสมานฉันท์ทางสังคมของละครโทรทัศน์ประเภทนี้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะถูกเหยียดหยามว่าเป็นละครน้ำเน่าแต่ผู้ชมก็ยังคงติดตามรับชมอยู่ดี ดังนั้นการศึกษารายละเอียดของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมครั้งนี้จึงอาจสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในแง่มุมมองที่สร้างสรรค์มากขึ้นและอาจทำให้ผู้ชมมีทัศนคติที่ดีต่อละครโทรทัศน์ในด้านที่ดีขึ้นก็เป็นได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เนื่องจากโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นที่รับรู้กันดีว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นั้นเป็นละครของตลาดล่าง กลุ่มคนดูส่วนใหญ่มักเป็นคนต่างจังหวัดหรือคนชนชั้นล่าง ไม่ว่าจะเป็นละครก่อนข่าวหรือละครหลังข่าว ส่วนละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้น

จะเป็นพื้นที่ของชนชั้นกลาง กลุ่มคนดูละครส่วนใหญ่มักจะเป็นคนชนชั้นกลางหรือคนในเมือง จึงเป็นที่น่าสนใจแก่การศึกษาว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งได้ปรับกลยุทธ์นำเสนอละครโทรทัศน์ให้กลับกลุ่มผู้ชมตลาดล่าง มากขึ้นนี้ จะเป็นพื้นที่ที่คนชนชั้นล่างสามารถเบียดเข้ามาแทนพื้นที่ของชนชั้นกลางได้หรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในโลกความเป็นจริง ความขัดแย้งนี้ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เช่น ความขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ดังเช่นในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉันหนา ความขัดแย้งระหว่างลูกเขยบ้านนอกกับแม่ยายสุดไฮโซ ในละครโทรทัศน์เรื่อง เขยบ้านนอก และยังรวมไปถึง ความขัดแย้งทางเชื้อชาติระหว่างเจ้าสัวเชื้อชาติจีนกับลูกสะใภ้สาวอีสานบ้านนอกในละครโทรทัศน์เรื่อง สะใภ้เจ้าสัว ดูไม่น่าจะลงรอยกันได้โดยง่าย เพราะในความเป็นจริงคงไม่มีนายจ้างคนไหนยอมปลอมตัวมาทำงานร่วมกับสาวโรงงานของตนเพื่อพิสูจน์ตัวเอง เพื่อศึกษาเรียนรู้วิธีการทำงานในโรงงาน หรือมาใช้ชีวิตแบบสาวโรงงานเหมือนในเรื่องคุณหนูฉันหนา หรือในชีวิตจริง ลูกเขยบ้านนอกซึ่งมีอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวไร่ชาวนาน คงไม่สามารถเข้ากันได้ดีกับแม่ยายสุดไฮโซ ซึ่งเป็นถึงคุณหญิงภรรยาท่านรัฐมนตรี และได้รับการยอมรับให้เป็นลูกเขยได้โดยง่าย หรือในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว ตามความเชื่อ ค่านิยม หรือทัศนคติของคนจีนแล้ว การจะมีลูกสะใภ้ก็ต้องเป็นสะใภ้ชาวจีน ซึ่งมีเชื้อชาติเดียวกัน แม้แต่ลูกสะใภ้คนไทยบางครั้งก็ยังไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวจีนที่เป็นเงินแท้ดั้งเดิมมากเท่าไรหรอก ยิ่งถ้าเป็นลูกสะใภ้ที่เป็นสาวอีสานขนานแท้ ซึ่งนับว่ามีวิถีชีวิตที่แทบจะแตกต่างกันอย่างสุดขั้ว ทั้งเรื่องภาษา อาหารการกิน วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงจนไม่น่าที่จะเข้ากันได้ แต่สุดท้ายแล้วละครโทรทัศน์เรื่อง สะใภ้เจ้าสัว ก็ทำให้ความขัดแย้งนั้นสลายไป เกิดความสมานฉันท์ระหว่างเชื้อชาติได้ในโลกแห่งจินตนาการ โดยเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งเหล่านี้ มักจะถูกนำเสนอผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง เช่น โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครที่มักเริ่มต้นด้วยความขัดแย้ง แต่ท้ายที่สุดแล้วก็มักจะจบลงด้วยความเข้าใจ หรือจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) อยู่เสมอ เป็นภาพที่แสดงทัศนคติเชิงบวกที่ว่า ถึงแม้สังคมในโลกความเป็นจริงจะมีความขัดแย้งที่ยากจะจัดการ แต่ถึงที่สุดแล้ว ในโลกแห่งจินตนาการ ความขัดแย้งนั้นก็สลายคลี่คลายหรือประนีประนอมได้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

นอกจากนี้การที่ละครโทรทัศน์ในแต่ละเรื่องนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น บางเรื่องก็นำเสนอเรื่องความขัดแย้งระหว่างแม่ยายกับลูกเขย (เช่น ละครโทรทัศน์ เรื่อง เขยบ้านนอก) บางเรื่องนำเสนอเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างเจ้าสัวจีน กับลูกสะใภ้สาวอีสาน (เช่น ละครโทรทัศน์ เรื่อง สะใภ้เจ้าสัว) กลยุทธ์การคลี่คลายความหลากหลายของ

ความสัมพันธ์แบบนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการให้คำอธิบาย (Explanation) และเป็นการหาทางออกเชิงสังคม (Social Outlets) ให้กับอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนที่นับวันจะยิ่งซับซ้อนมากขึ้น ในขณะเดียวกัน การกระจายตัวละครที่มีปัญหามากมายหลากหลายเช่นนี้ ก็เป็นเสมือนการพยายามสร้างความเป็นธรรมให้แก่ทุก ๆ คนในสังคม ที่จะนำเสนอเสียงของตนผ่านปากคำของตัวละครต่างๆ อันเป็นการลดทอนความขัดแย้งทางสังคมอย่างน้อยก็ในโลกเชิงจินตนาการ (สมสุข หินวิมาน, 2545)

หากเราพิจารณาตามแนวคิดดังกล่าวประกอบกับกระแสความนิยมอย่างท่วมท้นของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ดังนั้น นอกจากการศึกษาละครโทรทัศน์ในมิติของบทบาทหน้าที่ในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์แล้ว สิ่งที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้นก็คือ ผู้ชมที่รับชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร และผู้ชมจะนำเรื่องราวที่ได้รับชมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริงของตนเองอย่างไร

ในการศึกษาการตีความของผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่นั้น มักใช้ปัจจัยด้านเพศ วัย และชนชั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งในงานของสมสุข หินวิมาน (2545) ได้แสดงข้อเสนอด้านการศึกษาผู้ชมของละครโทรทัศน์ไว้ว่า แม้ว่าเพศ วัย และชนชั้น ทางสังคมจะเป็นตัวแปรหลักที่มีอาจปฏิเสธได้ในการวิจัยผู้รับสารของละครโทรทัศน์ แต่ด้วยทัศนะของนักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) รุ่นใหม่ ๆ เริ่มเสนอความคิดออกมาว่า ตัวแปรหลักๆ ที่กล่าวมานี้อาจไม่ครอบคลุมการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างต้นตุนทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ชม กับการตีความตัวบทละครโทรทัศน์อย่างแท้จริง ข้อเสนอของนักวิชาการสายนี้จึงเห็นว่า บางทีถ้าเราหยิบมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้ชมที่มีประสบการณ์จริงกับตัวละครหรือเนื้อเรื่องของผู้ชมมีประสบการณ์ในโลกสัญลักษณ์ เราก็จะเข้าใจมิติการเปิดรับสารละครโทรทัศน์ได้อย่างลุ่มลึกขึ้น

เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ (อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2537) ปรมาจารย์ด้านวัฒนธรรมศึกษา กล่าวถึงปรากฏการณ์ที่คนในเมืองใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่หน้าจอโทรทัศน์ว่า “การใช้ชีวิตอยู่กับละครโทรทัศน์อย่างมกนั้น มีผลให้เส้นแบ่งอาณาเขตระหว่าง โลกที่เป็นจริงกับโลกแห่งละครค่อยๆ จางหายไป และยิ่งไปกว่านั้น ความผูกพันระหว่างตัวละครกับคนดูนานวันก็ยิ่งกระชับแน่นมาถึง ชีวิตจริงต่อชีวิตจริงของพวกเขา”

สมสุข หินวิมาน ยังได้เสนอแนวคิดว่า ละครโทรทัศน์เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้จินตนาการ (imagination) และความเป็นจริง (reality) ได้โคจรมาพบกัน เมื่อประยุกต์ทัศนะของนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์อย่าง ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund) ที่ได้เสนอไว้ว่า โลกความจริง และโลกจินตนาการมีลักษณะ “coexistence” หรือเกิดพร้อมกันเสมอ มาอธิบาย เราก็จะพบว่าขณะที่เรากำลังนั่งดูละครโทรทัศน์อยู่นั่น เราจะนำเอาประสบการณ์บางอย่างที่เคยเกิดขึ้นหรือกำลังเกิดขึ้นในโลกความจริง มาต่อรองเป็นระยะๆ กับประสบการณ์ที่เราสัมผัสจากโลกของละครโทรทัศน์

ส่วน Ian Ang (1985, อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 202-203) เชื่อว่า อารมณ์ และเหตุผลของมนุษย์ไม่เคยแยกออกจากกัน อันหมายความว่า ไม่มีเส้นแบ่งชัดเจนระหว่างโลกจินตนาการและโลกความเป็นจริงในการเสพละครโทรทัศน์ ดังนั้น มนุษย์แต่ละคนจะมีอาการ “อิน” หรือ “อารมณ์ร่วม” ต่อจินตนาการได้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า “ทุนทางวัฒนธรรม” หรือประสบการณ์ในชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล ในขณะที่ดูละครโทรทัศน์ ผู้ชมแต่ละคนก็จะนำเอา “ทุนทางวัฒนธรรม” เฉพาะของตน มาต่อรอง สะสมหรือขยายทุน ทำให้แบบแผนการดูหรือลักษณะการตีความละครโทรทัศน์แตกต่างกันไป ดังนั้น แม้จะดูละครเรื่องเดียวกัน ผู้ชมก็จะมีอาการอินไม่เหมือนกัน ซึ่ง Ang เรียกกระบวนการดังกล่าวนี้ว่า “จินตนาการแห่งเรื่องน้ำเน่า” (melodramatic imagination) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อผู้ชมรับชมละครโทรทัศน์แล้วจะมีทัศนคติต่อเรื่องราวในโลกแห่งจินตนาการ หรือในโลกของสื่อ กับเรื่องราวในโลกแห่งความเป็นจริงอย่างไร

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาวิจัยว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนั้นมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องใดบ้าง อย่างไร และผู้ชมซึ่งมีภูมิหลังหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับผู้ชมที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อจะมีการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ดังกล่าวอย่างไร รวมทั้งผู้ชมจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงอย่างไร

ปัญหานำวิจัย

1. ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมหรือไม่ ผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องอะไรบ้าง และอย่างไร
2. ผู้ชมมีการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำหรือไม่และอย่างไร
3. ผู้ชมมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงหรือไม่และอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์
2. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ
3. เพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงจากทัศนะของผู้ชม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง สถานที่/ฉาก และตอนจบ การรับรู้ของผู้ชมละครที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ รวมทั้งการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม โดยศึกษาจากละครโทรทัศน์จำนวน 4 เรื่อง คือ คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวคิดหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม และแนวคิดเรื่อง

การเล่าเรื่อง (Narration) แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) และแนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคม เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ส่วนในการศึกษาการรับรู้ของผู้ชมละครที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ รวมทั้งการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมจะใช้แนวคิดเรื่องกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Exposure) แนวคิดเรื่องผู้ชมกับละครโทรทัศน์ และแนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์หรือการเลียนแบบทางจิตใจ (Identification)

ข้อสันนิษฐานในการวิจัย

ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง สถานที่/ฉาก และตอนจบ โดยเฉพาะองค์ประกอบเรื่องความขัดแย้ง ดังนั้นเมื่อผู้ชมละครโทรทัศน์ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว จะสามารถรับรู้ถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมตามที่ละครโทรทัศน์นำเสนอ และสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมได้เช่นเดียวกัน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ หรือ ละครก่อนข่าว หมายถึง ละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ มีความยาวประมาณ 20 – 30 ตอนจบ มีเรื่องราวดำเนินติดต่อกันไป โดยใช้ผู้แสดงชุดเดียวกัน และออกอากาศเป็นประจำ โดยคัดเลือกจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในปี พ.ศ.2552 - 2553 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ละครโทรทัศน์ เรื่อง “คุณหนูฉันทนา”, ละครโทรทัศน์ เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า”, ละครโทรทัศน์ เรื่อง “เขยบ้านนอก” และละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว”

บทบาทของละครโทรทัศน์ หมายถึง ภารกิจ การทำหน้าที่ ประโยชน์และคุณค่าของ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำที่มีต่อผู้ชมและสังคมในด้านการลดความ ชัดแย้งทางสังคม ซึ่งวัดได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง ฉาก และตอนจบ และจากการรับรู้ ของผู้ชมที่มีต่อปัญหาความขัดแย้ง วิธีแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง และข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์

การลดความขัดแย้งทางสังคม หมายถึง กระบวนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้เป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสม มีความ ประนีประนอม เห็นพ้องกัน ไม่แก่งแย่งกัน นำไปสู่ความรักและเข้าใจกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยการนำข้อมูล ข่าวสาร แนวคิด หรือแบบอย่างพฤติกรรมต่างๆ ที่ได้รับจากสื่อมาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

การรับรู้ของผู้ชม หมายถึง การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลด ความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ซึ่งวัดได้จาก การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อปัญหาความขัดแย้ง วิธีแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง และข้อคิดที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์

ผู้ชม หมายถึง ผู้ชมทั่วไปที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลา ก่อน ข่าวภาคค่ำจำนวน 20 คน และผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหา ที่นำเสนอในละครโทรทัศน์จำนวน 20 คน โดยผู้ชมกลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้เปรียบ ได้แก่ หัวหน้า/คนรวย/คนในเมือง และกลุ่มที่เสียเปรียบ ได้แก่ ลูกจ้าง/คนจน/คนชนบท

การเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครกับชีวิตจริง หมายถึง การที่ผู้ชมละครโทรทัศน์ นำประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ได้รับจากเรื่องราวที่ถูกนำเสนอในละครโทรทัศน์มาใช้ในแง่ของ การเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร รวมทั้งการ เลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของบทบาทในด้านการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำ
2. ผลการวิจัยจะทำให้ได้ทราบถึงแบบแผนการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ รวมทั้งทราบถึงการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อกับชีวิตความเป็นจริงของผู้ชม ซึ่งสามารถสะท้อนได้ถึงความคิดเห็นและความเชื่อของคนในสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งสามารถมองเห็นภาพรวมของสังคมไทยในปัจจุบันที่สะท้อนผ่านละครโทรทัศน์
3. เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตละครได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาของละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางสังคมในได้ในโลกของความเป็นจริง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม
2. แนวคิดเรื่องเล่าเรื่อง (Narration)
3. แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)
4. แนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคม
5. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Exposure)
6. แนวคิดเรื่องผู้ชมกับละครโทรทัศน์
7. แนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์หรือการเลียนแบบทางจิตใจ (Identification)

นอกจากแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์แล้ว ยังมีงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้เคยทำวิจัยมาแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

1. แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม

ในสังคมทุกสังคม ตั้งแต่สังคมล้าหลังในสมัยโบราณจนกระทั่งสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบัน การสื่อสารทำหน้าที่ 4 ประการในสังคม คือ หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (inform) หน้าที่ในการสอนหรือให้การศึกษา (educate) หน้าที่เสนอแนะหรือชักจูงใจ (persuade) และหน้าที่ให้ความบันเทิง (entertainment)

เนื่องจากสังคมปัจจุบัน มีความสลับซับซ้อนและเป็นสังคมขนาดใหญ่ประกอบด้วยคนจำนวนมาก และการสื่อสารมวลชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในสังคมปัจจุบัน แทนที่

การสื่อสารรูปแบบเดิมๆ แต่ไม่ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขึ้นภายในสังคม สื่อมวลชนก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่ทั้ง 4 ประการนั้นอย่างไม่เปลี่ยนแปลง

Lasswell (อ้างถึงใน สาทิตริ กำแพงพันธ์, 2549: 20-21) นักรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการทำวิจัยด้านการสื่อสารมวลชนได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ 3 ประการคือ

- 1) การสอดส่องระวังระวังสิ่งแวดล้อม (Surveillance of the environment) หมายถึง การค้นหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสังคมหนึ่งๆ เป็นการเก็บรวบรวมและกระจายข่าวสารต่างๆ ที่ควรแก่การสนใจไปสู่สมาชิกในสังคม หน้าที่ในด้านนี้ก็คือ การรายงานข่าว (news reporting) หรือ การแจ้งข่าวสาร (informing) นั่นเอง
- 2) การประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation of the parts of Society) หมายถึง การทำหน้าที่ชี้แจงให้ความเข้าใจว่ามีส่วนใดในสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์ เรื่องราวเหล่านี้ย่อมรอบคอบพร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายขยายความเข้าใจให้แก่สมาชิกของสังคม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดเป็นข่าว เป็นการวิเคราะห์ และเสนอแนะว่าควรจะทำอย่างไรกับสิ่งนั้นๆ หน้าที่นี้เรียกว่า หน้าที่ในการชักจูงใจ (persuasion)
- 3) การถ่ายทอดมรดกทางสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง (Transmission of the social heritage) หมายถึง การเผยแพร่ความรู้ ค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมในช่วงยุคสมัยหนึ่งไปสู่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อให้วิทยาการและวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ คงอยู่ต่อไป หน้าที่นี้คือ การให้การศึกษ (educational function) ของสื่อมวลชน

นอกจากนี้ Wright (1986) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชนต่อสังคมเพิ่มเติมอีก 1 ประการ คือ

- 4) การให้ความบันเทิง (Entertainment) หมายถึง การเผยแพร่การแสดง ดนตรี และศิลปะ สร้างสรรค์ความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้แก่สมาชิกในสังคม เพื่อการพักผ่อนและลดความตึงเครียดจากสภาพการณ์ต่างๆ ที่แต่ละคนประสบอยู่ในสังคมสมัยใหม่

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2544 : 13-14) ได้เสนอหน้าที่สำคัญทางสังคมของสถาบันสื่อมวลชน 5 ประการ ซึ่ง McQuail (1994) ได้ประมวลไว้ ได้แก่

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information)

- ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และเงื่อนไขต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมตนเองและสังคมโลก
- ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจต่างๆ
- อำนวยความสะดวกให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ การปรับตัวและความเจริญก้าวหน้าทางสังคม

2. การประสานส่วนต่างๆของสังคม (Correlation)

- อธิบาย ตีความ และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์และข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น
- ให้การสนับสนุนผู้มีอำนาจหน้าที่ในส่วนนั้นๆและบรรทัดฐานต่างๆ
- เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม
- เชื่อมโยงกิจกรรมทางสังคมที่หลากหลาย
- สร้างฉันทามติในสังคม
- กำหนดว่าเรื่องใดสำคัญมากน้อยกว่ากัน หรือการกำหนดวาระทางสังคม

3. การสร้างความต่อเนื่องทางสังคม (Continuity)

- ถ่ายทอดวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคม และยอมรับวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมทางเลือก และวัฒนธรรมใหม่ๆ
- เสริมสร้างและทะนุบำรุงค่านิยมพื้นฐานของสังคม

4. การให้ความบันเทิง (Entertainment)

- ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความหลากหลาย และเครื่องมือในการผ่อนคลายแก่สมาชิกในสังคม

- ช่วยลดระดับความเครียดทางสังคม

5. การระดมสรรพกำลังทางสังคม (Mobilization)

- การรณรงค์เพื่อเป้าหมายของสังคมในด้านการเมือง สงคราม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การทำงานและ ศาสนา

McQuail (2005) อธิบายว่า ในระหว่างหน้าที่ทางสังคมโดยทั่วไปของสื่อมวลชน แนวคิดที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ สื่อในฐานะอำนาจในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมหรือบูรณาการสังคม การศึกษาเนื้อหาของสื่อยังค้นพบบ่อยๆว่า สื่อมวลชนมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ปฏิบัติตามและเป็นผู้ให้การสนับสนุนมากกว่าเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์เชิงคุณค่า การสนับสนุนนี้มีหลากหลายรูปแบบประกอบไปด้วย การเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทั่วไปของสังคม หรือกระแสค่านิยมพื้นฐาน การหลีกเลี่ยงการวิจารณ์สถาบันหลักของสังคม เช่น สถาบันธุรกิจ สถาบันกฎหมายและอำนาจแบบประชาธิปไตย การให้การเข้าถึงจุดสูงสุดของสังคมที่หลากหลาย และการตอบสนองทางสัญลักษณ์สำหรับผู้ประสบความสำเร็จเนื่องจากได้รับการยอมรับคุณธรรม ความดีและการทำงานหนัก ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าสังคมชื่นชมผู้ที่ประสบความสำเร็จตามกรอบของสังคมที่วางไว้ ในขณะเดียวกันก็มีการลงโทษทางสัญลักษณ์แก่ผู้ที่ล้มเหลวหรือออกนอกกลุ่มนอกทางเช่นกัน เพื่อนำเสนอให้เห็นผลร้ายที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่ยอมรับและไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งแนวปฏิบัติเหล่านี้มิได้เป็นระเบียบข้อบังคับทางกฎหมาย แต่เป็นธรรมเนียมที่รับรู้และถือปฏิบัติกันในองค์กรสื่อมวลชนและทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม โดยเฉพาะหน้าที่การประสานส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation) ในการวิเคราะห์บทบาทของละครโทรทัศน์ที่มีต่อการลดความขัดแย้งทางสังคม

2. แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1920 เรื่อยมาจนถึงทศวรรษ 1970 การเล่าเรื่องได้มีพัฒนาการการก่อตัวจนสถาปนาตัวเองขึ้นมาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง Fisher ได้เสนอทัศนะว่า คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ก็คือ มนุษย์เราเป็นสัตว์ที่เล่าเรื่อง (Homo narrans – narrative being) การเล่าเรื่องเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ จนอาจกล่าวได้ว่า ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นมีการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะ เป็นยุคอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ตาม Fisher ระบุว่า เรื่องเล่าและการเล่าเรื่องนั้นมีความสำคัญ

ต่อมนุษย์อย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากเรื่องเล่าเหล่านั้นทำหน้าที่พื้นฐานสำคัญๆ สำหรับ “การรวมตัวเป็นสังคม” ของมนุษย์ เช่น (กาญจนา แก้วเทพ, 2553)

- ทำหน้าที่ตอกย้ำอุดมการณ์เดิมๆให้มั่นคง
- ทำหน้าที่สร้างสมานฉันท์/ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- ทำหน้าที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ
- ทำหน้าที่ประกอบสร้างความเป็นจริงเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของผู้คน

ละครโทรทัศน์เป็นเรื่องเล่า (narrative) รูปแบบหนึ่ง การเป็นเรื่องเล่าทำให้ละครโทรทัศน์สื่อสารและชักชวนความเป็นจริงหลายๆ อย่างในชีวิตประจำวันเอาไว้ ละครโทรทัศน์สื่อสารโดยใช้ระบบโครงสร้างที่เปิดกว้างต่อการตีความ และภายใต้โครงสร้างของเรื่องเล่านั้น ละครโทรทัศน์ได้ทำหน้าที่ซ่อนเร้น ตอกย้ำ ถ่ายทอด สั่งสอน และเข้าไปเชื่อมโยงเกี่ยวกับกับวัฒนธรรม ค่านิยม และอุดมการณ์ของสังคม (สมสุข หินวิมาน, 2543 : 89)

ในกระบวนการตีความใหม่ของการเล่าเรื่องนั้นจะสนใจเป้าหมาย และการทำบทบาทหน้าที่หลักของการเล่าเรื่องคือ การประกอบสร้างความหมาย (Construction of Meaning) ให้แก่สรรพสิ่งต่างๆ และในขั้นตอนการวิเคราะห์ “กระบวนการประกอบสร้าง” นั่นก็คือ การให้ความหมายว่า “มีวิธีการเล่าเรื่องอย่างไร” (How to narrate) และเนื่องจาก “การเล่าเรื่อง” มีรูปแบบและองค์ประกอบที่แน่นอนในตัวเอง” (narrative form) ซึ่งองค์ประกอบของการเล่าเรื่องมีรายละเอียดดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 271)

(ก) องค์ประกอบของเรื่องเล่า (Component of Narrative)

ในมิติแรก การประกอบสร้างความหมายผ่านการเล่าเรื่องนั้น จะอยู่ที่การเลือกสรรและการผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ ของเรื่องเล่ามานำเสนอ ซึ่งองค์ประกอบของเรื่องเล่าทั้งหลายจะมีอยู่ 8 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot)

โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครอย่างมีเหตุผล และมีจุดหมายปลายทาง คือ มีตั้งแต่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนจบของเรื่อง การวางโครงเรื่องเป็นการวางแผน หรือกำหนดชะตาชีวิตของตัวละครแต่ละตัว ว่ามีเรื่องราวการกระทำ อุปสรรคปัญหา และ

บทสรุปของชีวิตว่าเป็นอย่างไร คำโครงเรื่องที่ดีจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง มีความยาวพอเหมาะ เหตุการณ์ทุกตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างสมเหตุสมผล ตามกฎแห่งกรรม คือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในฉากหนึ่งจะต้องเป็นผลสืบเนื่องจากการกระทำในฉากที่นำมาก่อน และในทำนองเดียวกัน ก็จะเป็นสาเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้นในฉากต่อไป (สินียา ไกรวิมล, 2545: 14-15)

อาจกล่าวได้ว่าโครงเรื่องเป็นการเชื่อมร้อยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ ด้วยตรรกะเชิงเหตุและผล การวางโครงเรื่องมีความสำคัญระดับเป็นกระดูกสันหลังของเรื่องเล่าที่เดียว เนื่องจากการสร้างความหมายต่างๆ นั้นเกิดมาจากการวางโครงเรื่องเป็นสำคัญ

โดยโครงเรื่องแบ่งเป็นลักษณะใหญ่ได้ 8 ลักษณะคือ (เพ็ญศิริ เศรษฐวิhari, 2541 อ้างถึงในสินียา ไกรวิมล, 2545)

1. ความรักของชายหญิงที่พบรักกัน โกรธกัน คินดีกัน หรือต้องฟันฝ่า สุดท้ายก็สมหวัง
2. รักสามเส้า เป็นเรื่องรักทำนองเดียวกัน แต่รักสามเส้าจะเป็นเรื่องที่ตัวละครหลัก 3 คนมีความสัมพันธ์กันจนยากแก่การแก้ปัญหา
3. ความสำเร็จ เป็นเรื่องของคนที่พยายามต่อสู้ ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ
4. ซินเดอเรลลา หรือเรื่องพาดฝัน เป็นเรื่องของพระเอกหรือนางเอกตกยากถูกรังแกแต่ในที่สุด ก็เปิดเผยว่าเธอหรือเขา เป็นทายาทเศรษฐี
5. คุกหาสน์ลึกลับ มีปมปัญหาซ่อนอยู่ในความสวยงามของคุกหาสน์ หรือบ้านอันใหญ่โตเป็นสถานการณที่ดำเนินอยู่ภายใต้ความลึกลับของสถานที่
6. ใครทำอะไร มักเป็นเรื่องการค้นหาว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะคดีฆาตกรรมลึกลับ ปกปิดนี้ ใครเป็นผู้กระทำ
7. แมวจับหนู เป็นการไล่ล่ากันของตัวละคร 2 ฝ่าย โดยมีได้ปกปิดตัวผู้กระทำ
8. เพชรตัดเพชร คือตัวเอก 2 ฝ่ายเป็นศัตรูกัน ชิงไหวพริบระหว่างสถานการณ์ที่พลิกผัน

2. แก่นเรื่อง (theme)

กาญจนา แก้วเทพ (2553 : 278-279) ได้รวบรวมคำนิยาม “แก่นเรื่อง” ของนักวิชาการหลายท่านเอาไว้ว่า

Hurtik and Yarber (1971) ให้ความหมายแก่นเรื่องไว้ว่า หมายถึง “แนวคิดหลักในการดำเนินเรื่อง เป็นความคิดรวมยอดที่เจ้าของเรื่องต้องการนำเสนอ”

ในขณะที่ Boggs (2003) นิยามว่า แก่นเรื่องหมายถึงจุดรวมที่เป็นศูนย์กลางของเรื่อง หรือปมประเด็นสำคัญๆ ของเรื่อง บทบาทของแก่นเรื่องจะทำหน้าที่กำกับว่าตัวละครจะแสดงอย่างไร ภาพยนตร์ควรจะดูเป็นแบบไหน ควรจะตัดต่ออย่างไร จะใส่เพลงแบบไหนเข้ามาช่วงไหน

ส่วน Gripsrud (2002) ใช้เกณฑ์สำหรับแยกแยะไว้ว่า สำหรับเนื้อหาส่วนที่เป็นรูปธรรมที่แสดงออกมาให้เห็นไม่ว่าจะเป็นตัวละคร เหตุการณ์ การกระทำนั้น จะเรียกว่า Motif แต่สำหรับสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ซ่อนเร้นอยู่ไม่อาจมองเห็นหรือได้ยินได้ หากทว่าเป็นสิ่งที่เรื่องเล่านั้น “มุ่งหมายถึงอย่างแท้จริง” สิ่งนี้เรียกว่า “แก่นเรื่อง” (theme)

เนื่องจากแก่นเรื่องที่ถูกวางอยู่ในเรื่องราวต่างๆ นั้นมีอยู่มากมาย ดังนั้นจึงมีการพยายามจัดจำแนกประเภทของแก่นเรื่องออกเป็นหมวดหมู่เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ J.S.R Goodlad (1971 อ้างถึงในสินีญา ไกรวิมล, 2545: 16-17) ได้แบ่งประเภทแก่นเรื่องของละคร (The analysis of theme) ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. Love Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของความรัก ไม่ว่าจะเป็นความรักระหว่างหนุ่ม-สาว, สามี-ภรรยา โดยจะเป็นเรื่องของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ความสัมพันธ์ของความรักเกิดขึ้นได้อย่างไร มีอุปสรรคอย่างไร และจบลงอย่างไร และแนวเรื่องความรักนี้จะรวมถึงความรักในครอบครัวด้วย

2. Morality Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา เนื้อเรื่องจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากหลักศีลธรรมของสังคม ละครจะแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการทำความดีว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา หรือแสดงให้เห็นถึงการที่บุคคลเลือกที่จะกระทำระหว่างความดีกับความชั่ว และผลที่จะได้รับจากการทำความดีและทำชั่วนี้

3. Idealism theme ละครที่มีแนวเรื่องประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่มีความพยายามที่จะกระทำการต่างๆ ให้บรรลุผลในสิ่งที่ตนปรารถนา บุคคลประเภทนี้อาจจะเป็นนักปฏิวัติ ผู้ที่มีอุดมการณ์ชาตินิยม เสรีนิยม เป็นนักบวช หรือเป็นศิลปินก็ได้ ซึ่งมีความคิดที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปในสังคม อาจจะรุนแรงกว่าหรืออาจจะเป็นการต่อต้านกับสิ่งที่สังคมเป็นอยู่

4. Power theme เป็นแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ เป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 คน หรือ 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการในสิ่งเดียวกัน เช่น ตำแหน่งหน้าที่ การมีอำนาจในการควบคุม

สถานการณ์ ความขัดแย้งส่วนบุคคล ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น รวมถึงการแสวงหาอำนาจด้วยการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ

5. Career theme เนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จส่วนตัว ไม่ใช่ความสำเร็จเพื่อสถาบันหรือประเทศชาติ โดยจะต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

6. Outcast theme เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไป เนื่องจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ สาเหตุทางร่างกาย เช่น คนพิการ รูปร่างหน้าตาที่น่าเกลียด หรือเนื่องมาจากสาเหตุทางสังคม เช่น นักโทษ โสเภณี เด็กกำพร้า โดยเนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของบุคคลเหล่านั้นในสังคม ปฏิกริยาที่เขาแสดงออกและสิ่งที่สังคมปฏิบัติต่อเขา

3. ตัวละคร (Character)

ตัวละคร (Character) คือ ผู้กระทำและผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำในบทละคร ตัวละครที่ดีจะต้องมีพัฒนาการ นั่นคือ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด อุดมคติใจคอ ตลอดจนมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงต่อเรื่องราวต่างๆ เนื่องจากประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ที่มากระทบชีวิตของตน หากแต่การเปลี่ยนแปลงนี้ ต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ไม่ขัดต่อหลักความเป็นจริง (ลินีเยา ไกรวิมล, 2545: 17-18)

ในการวิเคราะห์ตัวละครตามกระบวนการทัศน์ใหม่ของการเล่าเรื่องนั้นจะพิจารณา 2 แง่มุมคือ

(ก) ประเภทของตัวละคร (Type of character)

ตัวละครแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ตัวละครที่มีลักษณะเป็นแบบตายตัว (typed character) เป็นตัวละครที่มองเห็นได้เพียงด้านเดียว และมักมีลักษณะนิสัยตามแบบฉบับที่นิยมใช้กันในบทละครต่างๆ ไป เช่น “พระเอก” “นางเอก” หรือ “ตัวอิจฉา” ตัวละครเหล่านี้ไม่ว่าจะอยู่ในบทละครเรื่องใด มักมีลักษณะคล้ายกันแทบเป็นสูตรสำเร็จ และบทบาทที่จะกระทำ ก็เป็นสิ่งที่ผู้ชมคาดหมายไว้สำหรับตัวละครนั้นๆ ได้

2. ตัวละครที่เห็นได้รอบด้าน (well-rounded character) ตัวละครประเภทนี้มีความลึกซึ้งและเข้าใจยากกว่าตัวละครที่มีลักษณะตายตัว จะคล้ายคนจริงๆ ซึ่งมองได้รอบด้าน มีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ตัวละครประเภทนี้จะมีพัฒนาการด้านนิสัยใจคอ หรือมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิต

วลาดีเมียร์ พร็อพ (อ้างถึงในลินีเยา ไกรวิมล, 2545: 19-20) ได้วิเคราะห์การเล่าเรื่องในนิทานรัสเซีย พบว่าในเรื่องเล่ามักมีการกระทำของตัวละครอยู่ 7 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ร้าย (The Villain) ได้แก่ผู้สร้างความเดือนร้อนให้กับชุมชน หรือผู้ที่เป็นปรปักษ์กับตัวละครหลักในเรื่อง
2. ผู้ให้ (The Donor) โดยมากเป็นอาจารย์ของตัวละครหลัก หรือ ผู้ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา
3. ผู้ช่วยเหลือ (The Helper) ได้แก่ ผู้ช่วยพระเอกในการต่อสู้กับผู้ร้ายหรือช่วยเหลือตัวเอกให้ผ่านพ้นอุปสรรค
4. เจ้าหญิง (The Princess) คือ นางเอกของเรื่อง ผู้ที่พระเอกต้องให้ความช่วยเหลือปกป้อง โดยในเรื่องเล่าสมัยใหม่ นางเอกไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากพระเอก แต่มักต้องเรียนรู้ค่านิยมทางสังคม หรือความถูกต้องในการตัดสินใจเลือก
5. ผู้ส่งสาร (Dispatcher) มักเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์ร้าย หรือพบการกระทำผิดของผู้ร้าย
6. พระเอก (Hero) จะเป็นตัวแทนของฝ่ายธรรมะและเป็นผู้นำในการแก้ไขข้อขัดแย้ง
7. พระเอกจอมปลอม (The False Hero) คือตัวละครที่แสร้งเป็นคนดี แต่มักเปิดเผยความชั่วร้ายในภายหลัง

สำหรับตัวละครของวลาดีเมียร์ พร็อพ หนึ่งตัวอาจมีมากกว่าหนึ่งบทบาท หรือตัวละครอาจจะเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวเอง จากบทหนึ่งไปสู่อีกบทหนึ่งได้เช่นเดียวกัน

- (ข) วิธีการสร้างตัวละคร (characterization) ในขณะที่ “ประเภทของตัวละคร” ที่ได้กล่าวถึงแล้วนั้นเป็น “ผลผลิต” (product) ที่ออกมา หากทว่าในการวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างความหมายนั้นจะสนใจมิติของ “กระบวนการผลิต” (production) ในกรณีของตัวละครก็คือ “วิธีการ/กระบวนการสร้างตัวละคร” เพื่อ

นำไปสู่ความหมายที่ต้องการ Boggs (2003 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 274-276) ได้ประมวลวิธีการสร้างตัวละครไว้หลายๆ วิธี เช่น

- (1) การสร้างตัวละครโดยปรากฏตัวให้เห็นลักษณะภายนอก (Characterization by Appearance) เช่น ลักษณะทางรูปร่าง หน้าตา เครื่องแต่งกาย ลักษณะการเคลื่อนไหวของตัวละคร ฯลฯ
- (2) การสร้างตัวละครผ่านบทพูด/บทสนทนา (Characterization through Dialogue) เป็นการให้ตัวละครเปิดเผยความเป็นตัวตนของเขาจากสิ่งที่เขาพูด
- (3) การสร้างตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่อง (Characterization through Narrator) เช่น นวนิยายที่มีผู้เล่าเรื่องซึ่งจะพรรณนาคุณลักษณะของตัวละครให้ผู้อ่าน/ผู้ชมทราบ
- (4) การสร้างตัวละครผ่านการกระทำภายนอก (Characterization through External Action)
ตัวอย่างเช่น เมื่อเปิดฉากแรก ผู้ชมก็จะพบว่า ตัวละครนางเอกเดินเตะโต๊ะเก้าอี้ ทำสิ่งของพลัดตกหล่นอยู่ตลอดเวลา การกระทำดังกล่าวเป็นการแนะนำให้รู้จักคุณลักษณะของนางเอก
- (5) การสร้างตัวละครผ่านการกระทำภายใน (Characterization through Internal Action) การกระทำภายในของมนุษย์ที่ถูกนำมาใช้สร้างตัวละครก็เช่น ความลับ ความคิด จินตนาการ ความฝัน ความปรารถนา ความทรงจำ ความกลัว เป็นต้น
- (6) การสร้างตัวละครผ่านปฏิกิริยาของตัวละครอื่นๆ (Characterization through Reaction of Other Characters) เป็นวิธีการที่ให้ตัวละครตัวอื่นๆ พูดถึงตัวละครที่ต้องการแนะนำ ซึ่งเป็นวิธีที่จะทำให้ผู้อ่าน/ผู้ชมได้รู้จักกับตัวละครก่อนที่จะมีการปรากฏตัวเสียอีก
- (7) การสร้างตัวละครโดยใช้ลักษณะตรงกันข้ามด้วยการสร้างตัวละครอื่นๆ เทียบเคียง (Characterization through contrast) ตามหลักของทฤษฎีสัญ

วิทยา ความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ จะเด่นชัดมากขึ้นเมื่อมีการวางเทียบ กับสัญลักษณ์ที่เป็นคู่ตรงกันข้าม (Binary Opposition) ดังนั้น วิธีการสร้างตัวละครอื่นๆ ที่มีลักษณะตรงกันข้ามแบบยาวดำ เช่น ผาแฝดที่หน้าตาเหมือนกัน แต่ลักษณะนิสัยต่างกัน ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งของการสร้างตัวละคร

- (8) การสร้างตัวละครโดยใช้ความเกินเลยหรือการทำซ้ำๆ (Characterization through Caricature and Leitmotif) เพื่อให้คนดูเข้าใจคุณลักษณะของตัวละครได้ดีขึ้น ก็จะมีวิธีการนำเสนอโดยใช้การวาดภาพล้อเลียนแบบการ์ตูนที่เรียกว่า “Caricature” ซึ่งจะวาดคุณลักษณะบางอย่างให้ “มากเกินไป” (เช่น จมูกที่มีขนาดใหญ่่มากๆ) วิธีการสร้างตัวละครแบบนี้จะใช้มากในการเล่าเรื่องตลก หรือละครประเภท sit-com

อีกวิธีการหนึ่งเรียกว่า “Leitmotif” คือการสร้างประโยค วลี การกระทำ บางอย่าง หรือความคิดบางอย่างของตัวละครขึ้นมาแล้วให้ตัวละครพูดหรือทำซ้ำๆ จนกลายเป็นคุณลักษณะของตัวละคร เช่น พระเอกในภาพยนตร์เรื่อง Forest Gump จะมีประโยคติดปากว่า “แต่ว่าเรื่องนี้ก็มีแง่ดีอยู่อีกอย่างหนึ่ง” เป็นต้น

- (9) การสร้างตัวละครผ่านการเลือกชื่อ (Characterization through Choice of Name) เช่น ตัวละครเอกในเรื่อง “แม่เบี้ย” นั้น มีชื่อว่า “ชนะชด” เนื่องจากมีประวัติการจมน้ำ และตัวละครตัวนี้จะมีคุณลักษณะและเรื่องราวที่เกี่ยวกับแม่น้ำอยู่ตลอดเวลา เป็นต้น

จากตัวอย่างเทคนิคต่างๆ ของการสร้างตัวละครที่ได้หยิบยกมา แสดงให้เห็นว่า กระบวนการประกอบสร้างความหมายนั้นสามารถกระทำผ่านองค์ประกอบย่อยของการเล่าเรื่อง คือ “ตัวละคร” ได้วิธีหนึ่ง

4. ความขัดแย้ง/ปมขัดแย้ง (Conflict)

เราอาจกล่าวได้ว่า “ความขัดแย้ง/ปมขัดแย้ง” นั้นเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ “เรื่องเล่า” นั้นมีความแตกต่างไปจากตัวบทด้านภาษา ด้วยเหตุนี้ Muller and Williams (1985 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 286) จึงได้ให้คำนิยามของเรื่องเล่าว่า เรื่องเล่าคือการสานเรื่องราวบน

ความขัดแย้ง โครงเรื่องนั้นเป็นการลำดับปรากฏการณ์หรือพฤติกรรม/การกระทำของตัวละครอย่างต่อเนื่อง/ เป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกัน ซึ่งเหตุการณ์หรือพฤติกรรมนั้นจะมีการพัฒนาขึ้นมาถึงท่ามกลางความขัดแย้งนี้เอง

ความขัดแย้งสามารถจัดแบ่งประเภทได้ดังนี้คือ

4.1 ความขัดแย้งภายในจิตใจ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละคร ทำให้ตัวละครสับสนหรือยุ่งยากลำบากใจในการตัดสินใจหรือดำเนินชีวิตต่อไป

4.2 ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน หรือระหว่างกลุ่มบุคคล มักเป็นรูปแบบความขัดแย้งหลักของเรื่องโดยทั่วไปที่แสดงให้เห็นการไม่ลงรอยระหว่างตัวละคร 2 ตัว หรือสองกลุ่ม โดยที่มาของความขัดแย้งนั้นอาจจะมาจากผลประโยชน์ ความคิดเห็น จุดยืนทางการเมือง-ศาสนา หรือความเป็นมาในประวัติศาสตร์

4.3 ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม ในขณะที่ความขัดแย้งประเภทที่สองนั้นจะมองเห็นตัวตนของคน/กลุ่มคนเป็นรูปธรรม แต่ความขัดแย้งในประเภทที่สามนี้จะเห็นความขัดแย้งระหว่างคนกับกฎเกณฑ์ ระเบียบหรือโครงสร้างของสังคม เช่น การต่อสู้กับธรรมเนียมประเพณีความเชื่อในสังคม โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ/การเมือง หรือความเชื่อทางศาสนา ซึ่งคู่ตรงข้ามของบุคคลนั้นจะมีอำนาจและมีความแข็งตัวมากกว่าคู่ความขัดแย้งในประเภทที่สอง

4.4 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพลังภายนอก ซึ่งอาจจะพลังธรรมชาติหรือพลังเหนือธรรมชาติ เราจะพบความขัดแย้งประเภทนี้ในการเล่าเรื่องบางแนว/บางตระกูล (genre) เช่น หนังสื หนังสืหายณะ นวนิยายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งนั้น เราอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่วิเคราะห์ว่าเรื่องเล่าแต่ละเรื่องนั้นได้ให้ความสำคัญกับ “ความขัดแย้งประเภทใด” มากที่สุด ตัวอย่างเช่น ในละครโทรทัศน์ของไทย จะแสดงความขัดแย้งระหว่างคนกับคนมากที่สุด และมักจะเป็นความขัดแย้งภายในครอบครัว (แม่-ลูก-สามี-ภรรยา) ระหว่างเครือญาติ) ต่อมาก็เป็น “ประเภทของประเด็น” ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันซึ่งก็มักจะเป็นเรื่องการแข่งขันครอบครองเป็นเจ้าของ (ownership) พระเอกหรือทรัพย์สินที่เป็นมรดก แต่แทบจะไม่ปรากฏเลยว่ามี ความขัดแย้งด้านจุดยืนทางการเมืองหรือความคิดทางศาสนาในละครโทรทัศน์ไทย ทั้งหมดนี้มีความหมายว่าอย่างไร

นอกจากการวิเคราะห์ความหมายจากการให้ความสำคัญกับความขัดแย้งประเภทต่างๆ แล้ว อีกส่วนเล็กๆหนึ่งของความขัดแย้งที่จะวิเคราะห์ได้อย่างมากก็คือ “วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง” และ “บทสรุปของการคลี่คลายความขัดแย้ง” นั้นเป็นอย่างไร (กาญจนา แก้วเทพ, 2553 : 287)

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์โครงสร้างนั้น สิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การพิจารณาถึง คู่แย้ง (binary opposition) ที่ปรากฏในท้องเรื่อง โดยคู่แย้งมีความหมายถึงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบสองตัว ซึ่งทำหน้าที่นิยามและสร้างค่าให้แก่กันโดยอาศัยความแตกต่าง ดังเช่น

พี่	น้อง
ผู้ชาย	ผู้หญิง
ขาว	ดำ
ความดีงาม	ความชั่วร้าย

กาญจนา แก้วเทพ (2543 อ้างถึงใน สีนียา ไกรวิมล, 2545: 18) ได้อธิบายเปรียบเทียบคู่แย้ง หรือคู่ตรงข้าม (binary opposition) ของ Saussure ไว้ว่า หากถามคำว่า “อะไรคือวัว” เราจะตอบคำถามนี้ก็ต่อเมื่อได้รู้จักว่า “อะไรไม่ใช่วัว” เช่นเดียวกับตัวอย่างคำถามโรมานติกว่า “อะไรคือรัก” ก็ต้องแยกออกมาให้ได้ว่า “อะไรไม่ใช่รัก”

โดยการเปรียบเทียบคู่แย้งหรือคู่ตรงข้าม เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบที่แสดงความหมายให้เห็นได้โดยง่ายและชัดเจนที่สุด เนื่องจากโครงสร้างวิธีคิดของมนุษย์ส่วนใหญ่มีกรอบแนวคิดเชิงเปรียบเทียบระหว่างคู่แย้งหรือคู่ตรงข้ามอยู่แล้ว

5. บทสนทนา (Dialogue)

บทสนทนา (Dialogue) หมายถึง ศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดของผู้ประพันธ์ออกมาทางคำพูดของตัวละครหรือบทสนทนา โดยบทสนทนาซึ่งเป็นการดำเนินเรื่องหลักของบทละครมักจะสื่อถึงวาทกรรมในแง่อิงกับอุดมการณ์ และอุดมการณ์นั้นก็เป็นเครือข่ายอันกว้างใหญ่ของมายาคติ (Myths) ทางสังคม วัฒนธรรม อันได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ตระรกะอุปทานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ชีวิต และโลกที่เรายึดถือตามๆ กันมา โดยบทสนทนาในละครจะแสดงลักษณะนิสัย ความคิดอ่าน ความเห็น ความรู้สึก และอารมณ์ของตัวละคร ซึ่งมีความหมายภายใต้คำพูดที่ตัวละครได้แสดงออกมา

6. ช่วงเวลา (Time)/ สถานที่(Location)/ ฉาก (Setting)

เนื่องจากเรื่องเล่าเป็นการนำเอา “เหตุการณ์” ที่มีตัวละครที่มีการแสดง มีการกระทำ ดังนั้น ในแต่ละเหตุการณ์จึงต้องมีมิติของ “เวลา” (Time) และ “สถานที่” (Location) ประกอบอยู่

ด้วยเสมอ มิติด้านเวลาและสถานที่ในการเล่าเรื่องจะเรียกว่า “ฉาก” โดยฉากมีความสำคัญในการบ่งบอกถึงความหมายบางอย่างของเรื่อง และมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของตัวละครได้ด้วย

Boggs ได้แบ่งประเภทของฉากออกเป็น 4 ประเภทคือ

6.1 ปัจจัยด้านเวลา (Temporal Factors) คือช่วงเวลาที่เนื้อเรื่องเกิดขึ้น ซึ่งเรื่องเล่าแต่ละประเภทจะเป็นตัวกำหนดช่วงเวลาเอาไว้ เช่น ละครย้อนยุคของไทยมักจะเป็นช่วงรัชสมัยของรัชกาลที่ 5-6 หนังสือประเภท Sci-Fi จะเป็นช่วงเวลาในอนาคต

ปัจจัยด้านเวลานี้อาจจะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

- ช่วงเวลา เช่น ฤดูกาล ช่วงเวลาในวัน ช่วงเวลาในประวัติศาสตร์
- ระยะเวลา เช่น เรื่องที่เกิดขึ้นในเวลาหนึ่งชั่วโมง หนึ่งวัน หนึ่งปี ฯลฯ

6.2 ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Factors) เป็นสถานที่ทางกายภาพ ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ทะเลทราย น้ำตก ถ้ำ ฯลฯ ซึ่งรวมทั้งสถานที่และสภาพภูมิอากาศ หรืออาจจะเกิดจากการตกแต่ง เช่น ฉากห้องอาคาร ฉากในบาร์ ฉากกลางถนน ฯลฯ

6.3 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคม ที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมในเรื่อง (Prevailing Social Structure and Economic Factors)

6.4 ปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ (Moral Attitude, Custom and Codes of Behaviors) ในสังคมที่เรื่องราวนั้นเกิดขึ้น

สำหรับปัจจัยข้อ 6.3 และ 6.4 จะเกี่ยวข้องกับฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

7. เครื่องแต่งกาย (Costume)/ พาหนะ(Locomotion)/ อาวุธ(Weaponary)

องค์ประกอบทั้ง 3 ประเภทนี้เป็นองค์ประกอบสมทบขององค์ประกอบหลักอื่นๆ เครื่องแต่งกายก็เป็นส่วนสมทบของตัวละคร และเครื่องแต่งกายนั้นจะเป็น “สัญลักษณ์” อย่างหนึ่ง ที่ใช้บ่งบอกความหมายของตัวละคร เช่นเดียวกับยานพาหนะหรืออาวุธที่ใช้ก็จะทำหน้าที่เป็น “สัญลักษณ์” บ่งบอกถึงความหมายของเรื่องที่กำลังเล่า

8. ตอนจบ (Ending)

ตอนจบ (Ending) หรือการปิดเรื่อง สามารถจบได้ใน 4 รูปแบบ คือ

8.1 แบบหักมุม (Surprise Ending) หรือพลิกความคาดหมาย ซึ่งเป็นการจบเรื่องให้ผู้ชมคาดการณ์ไม่ถึง ไม่นึกว่าเรื่องจะจบอย่างนั้น

8.2 แบบโศกนาฏกรรม (Tragic Ending) คือ การจบเรื่องด้วยการผิดหวัง ความสูญเสีย ความล้มเหลวในชีวิต

8.3 แบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือ การจบเรื่องแบบสำเร็จในชีวิต ประสบสุข หรือได้พบชีวิตใหม่ที่ตัวละครต้องการ

8.4 แบบเป็นจริงในชีวิต (Realistic Ending) คือ การจบเรื่องแบบสมจริง และให้แนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ชม โดยไม่มีการปิดเรื่อง ปลอ่ยให้ผู้ชมคิดเอง ให้ผู้ชมจินตนาการต่อไปในรูปแบบของตน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องเพื่อวิเคราะห์บทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง ฉาก และตอนจบ ส่วนองค์ประกอบเรื่องบทสนทนาและเครื่องแต่งกายผู้วิจัยจะวิเคราะห์ประกอบกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

แนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม เป็นแนวคิดของสำนักปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ที่สนใจศึกษาวิธีการที่คนมีประสบการณ์กับโลก มีการรับรู้โลก และมีสำนึกกับโลก

แนวคิดนี้เริ่มจากข้อเสนอที่ว่า โลกที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น มีอยู่ 2 โลก โลกแรก เป็นโลกทางกายภาพ (Physical World) อันได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล บรรยากาศด้านกายภาพทั้งหลายที่แวดล้อมบุคคล โลกนี้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนอีกโลกหนึ่ง ชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น โลกทางสังคม (Social World) สิ่งแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic environment) หรือความเป็นจริงทางสังคม (Social reality) โลกนี้เกิดจากการทำงานของสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน รัฐ และสื่อมวลชน เป็นต้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2549 : 238)

ด้วยเหตุที่โลกทางกายภาพหรือโลกแห่งความเป็นจริง (World of reality) นั้น เป็นโลกที่อยู่ห่างไกลที่มนุษย์จะเข้าถึงได้ และยังเป็นโลกที่เต็มไปด้วยความซับซ้อนมากมาย โลกใบนี้จะยังคงไม่มีความหมายของสิ่งใดๆ เกิดขึ้น ต่อเมื่อมนุษย์ได้ทำการเรียนรู้หรือทำความเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงโดยผ่าน “ตัวกลาง” ความหมายของสิ่งต่างๆ จึงเกิดขึ้น

“ตัวกลาง” ที่กล่าวถึง ก็คือ สถาบันต่างๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา รัฐ สื่อมวลชน ฯลฯ ต่างได้ทำหน้าที่ประกอบสร้าง (Construct) ความหมาย (Meaning) ให้แก่สิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ต่างๆ แม้กระทั่งความฝัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น “ความเป็นจริง” ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นเป็นโลกทางสังคมหรือโลกแห่งสัญลักษณ์ อันเป็นโลกที่มนุษย์สามารถจะอธิบาย ให้ความหมายหรือรับรู้ความหมายได้นั่นเอง

ในขณะที่การรับรู้ความหมายของ “ความเป็นจริง” ในโลกทางสังคม หรือโลกแห่งสัญลักษณ์นั้น มนุษย์เราจะรับรู้ “ความเป็นจริง” เพียงบางส่วนจากโลกแห่งความเป็นจริง แล้วนำมาสร้างขึ้นเป็น “คลังแห่งความรู้ทางสังคม” (stock of social knowledge) เมื่อใดก็ตามที่เราได้รับความเป็นจริงอันใหม่เข้ามา เราก็จะมาเปิดดูคลังความรู้ทางสังคมนี้ ทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจความหมายของความเป็นจริงอันใหม่นั้นได้ทันที “ความเป็นจริง” ที่เกิดขึ้นในสมองการรับรู้ของมนุษย์นี้ ก็คือ ความเป็นจริงทางสังคม (Social reality) นั่นเอง

อย่างไรก็ตามแม้มนุษย์เราจะมีโลกแวดล้อมอยู่รอบตัวอยู่ 2 โลกเหมือนกัน คือ โลกทางกายภาพและโลกแห่งสัญลักษณ์ แต่การรับรู้ความหมายของโลกแห่งสัญลักษณ์ของมนุษย์แต่ละคนอาจไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ธรรมเนียมการให้ของขวัญของคนอังกฤษ จะไม่นิยมแกะห่อของขวัญทันทีที่ได้รับ แต่จะนำกลับไปแกะที่บ้าน ในขณะที่คนอเมริกัน จะแกะห่อของขวัญทันทีที่ได้รับ เพื่อแสดงความดีใจความตื่นเต้น หรือกรณีของผู้หญิงทิเบต ที่สามารถจะมีสามีได้หลายคนในเวลาเดียว และยังสามารถแต่งงานกับพี่น้องคนอื่นๆ ของสามีได้ด้วย โดยไม่ถือเป็นเรื่องผิด ในขณะที่ผู้หญิงไทยไม่สามารถทำเรื่องเช่นนี้ได้ เป็นต้น

กาญจนา แก้วเทพ (2544: 240) ได้อธิบายว่า ความเป็นจริงทางสังคมนี้ จะมีกระบวนการซึมผ่านเข้าไปสู่การรับรู้ของปัจเจกบุคคล กลายเป็น “แผนที่ทางจิตใจ” (Mental Map) ที่ทำหน้าที่ชี้ทิศทางบุคคลในแง่มุมต่างๆ กัน เช่น

- คนที่มีโลกเชิงสัญลักษณ์มีแผนที่ทางจิตใจต่างกัน จะมี “ระบบการรับรู้” (perception) ที่ต่างกัน

- แผนที่ทางจิตใจเป็นตัวชี้้นำทางการกระทำ ความคาดหวัง และระบบค่านิยมของคน ตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์จีนกำลังภายใน เรามองเห็นความคาดหวังที่จะมีชีวิตเป็นอมตะด้วยการกระทำที่ค้นหาวิเศษ แต่ “ความเป็นจริง” ของคนในปัจจุบัน ไม่ใช่ความเป็นอมตะ แต่เป็นความต้องการการมีสุขภาพที่แข็งแรงและวิถีทางที่แผนที่ทางจิตใจชี้แนะไว้คือ “ต้องออกกำลังกาย”
- แผนที่ทางจิตใจ เมื่อติดตั้งลงในจิตใจของคนแล้ว กระบวนการนี้ไม่ได้หยุดทำงาน แต่ดำเนินการต่อย่ออย่างต่อเนื่อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคมและการรับรู้ความเป็นจริงทางสังคมในการอธิบายถึงการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม

4. แนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคม

ก่อนที่จะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติ (Myth) ในสังคม ผู้วิจัยขอกล่าวถึงความหมายของคำว่ามายาคติ (Myth) จากแนวคิดโครงสร้างนิยมของ Levi-Strauss ที่ใช้เป็นพื้นฐานแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่มีต่อแนวคิดละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

Levi-Strauss อธิบายถึงวิธีการหาความรู้แบบโครงสร้างนิยมในฐานะที่เป็นวิธีการศึกษา/วิธีการหาความรู้แบบหนึ่งเพื่อศึกษาวิถีคิด/ระบบคิดของมนุษย์ (human mind) โดยเขาเสนอข้อถกเถียงที่น่าสนใจว่า สรรพสิ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่ต่างต้องมีโครงสร้างชุดหนึ่ง (structure) กำกับ/กำหนดให้เป็นอยู่ที่เป็นอยู่ มิฉะนั้นก็ไม้อาจดำรงอยู่อย่างที่เป็นอยู่ได้ วิถีคิดของมนุษย์ก็เช่นกัน Levi-Strauss เห็นว่าต่างก็ต้องมีโครงสร้างเฉพาะชุดหนึ่งกำกับ ความหมายของการกระทำ ของปรากฏการณ์ ของเหตุการณ์ต่างๆ จึงมิใช่ดำรงอยู่ที่ตัวสิ่งเหล่านี้ แต่อยู่ที่ “โครงสร้าง” ที่เป็นตัวกำหนด/กำกับความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านี้กับสิ่งอื่นๆ ภายใต้ระบบเดียวกันมากกว่า (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร, 2545 : 44)

Levi-Strauss ยังเสนอทัศนะว่า การศึกษาวัฒนธรรมควรที่จะเจาะลึกจากสิ่งที่สังเกตเห็นได้ ไปสู่สิ่งที่สังเกตเห็นไม่ได้ จับต้องไม่ได้ หากทว่าดำรงอยู่จริง Levi-Strauss ได้ให้คำอธิบายอย่างชัดเจนว่า สิ่งที่เรามองเห็นได้ภายนอกนั้น เราเรียกว่าเป็น “ปรากฏการณ์” (phenomene) หรือเป็น “อาการ” ปรากฏการณ์อันหลากหลายเหล่านั้นเกิดมาจากโครงสร้างที่แน่นอนอันหนึ่งที่อยู่เบื้องหลัง

ฉะนั้น ในบางกรณีแม้ว่าจะมีปรากฏการณ์ที่แตกต่างกัน แต่ก็อาจเกิดมาจากโครงสร้างเดียวกันก็ได้ ดังเช่นตัวอย่างการศึกษาเรื่องการใช้ที่ดินและวิธีการตั้งบ้านเรือนของชาว Trobriand หรือการวิเคราะห์โครงสร้างของ myth ในกรณีของภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ปัจจุบัน (กาญจนา แก้วเทพ, 2530 : 1)

สำหรับความจำเป็นที่จะวิเคราะห์ลงไปให้ถึงระดับโครงสร้างของสรรพสิ่งหรือเหตุการณ์ต่างๆ นั้น Levi Strauss ได้ให้เหตุผลว่า เราจะไม่สามารถรู้จักกลุ่มหรือสังคมใดๆ จากสิ่งที่ปรากฏออกมาภายนอกได้เลย หากเราจะต้อง “ถอด” สิ่งที่มองเห็นลงไปถึงโครงสร้างตรรกะที่อยู่ภายใน เช่น โครงสร้างซึ่งอยู่เบื้องหลังความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน จะต้องเป็นงานหลักของนักสังคมวิทยา ในกรณีของ Levi-Strauss เอง เขาได้ใช้การวิเคราะห์โครงสร้างศึกษาบรรดาชนเผ่าดั้งเดิม และได้ข้อสรุปหลายประการ ข้อสรุปที่สำคัญประการหนึ่ง คือ โครงสร้างคำของมนุษย์มีลักษณะเป็นสากล คือ วิธีคิดแบบ binary opposition ได้แก่ การแบ่งคุณสมบัติของทุกสิ่งออกเป็นคู่ที่ตรงข้ามกัน เช่น ชาว/ดำ ดี/ชั่ว เห็นแก่ตัว/เสียสละ รัก/ชัง นิรันดร/ชั่วคราว ดิบ/สุก เปียก/แห้ง เป็นธรรมชาติ(nature)/มีวัฒนธรรม(culture) ฯลฯ (กาญจนา แก้วเทพ, 2530 : 1)

จึงกล่าวได้ว่า มายาคติ หรือ Myth ในทัศนะของ Levi-Strauss นั้นมีความแตกต่างไปจากความหมายของ Myth โดยทั่วไปที่หมายถึง นิทานปรัมปรา หรือ Myth ในทัศนะของ Barthes ที่หมายถึงระบบของความหมายที่แฝงอุดมการณ์เอาไว้ แต่มายาคติ หรือ Myth ของ Levi-Strauss จึงหมายถึง โครงสร้างในระดับลึกที่เป็นตัวกำหนดหรือกำกับความสัมพันธ์ของสิ่งอื่นๆ ภายใต้อระบบเดียวกัน

นอกจากนี้ Levi-Strauss ยังวิเคราะห์หน้าที่ที่จำเป็นของมายาคติว่า ในสังคมที่มีความขัดแย้งดำรงอยู่ และความขัดแย้งนั้นไม่อาจจะแก้ไขให้ลุล่วงได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ณ ที่นั้นจึงจำเป็นต้องมีเรื่องเล่าแบบมายาคติที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ในโลกแห่งสัญญา เพื่อให้ผู้คนสามารถมีสันติสุขต่อตัวเอง และมีสันติสุขต่อสังคม และทำให้สังคมที่มีความขัดแย้งนั้นเป็นสถานที่ที่ยังคงอาศัยอยู่ต่อไปได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2549 : 101)

เมื่อพิจารณาแนวคิดมายาคติ (Myth) ของ Levi-Strauss กับละครโทรทัศน์
กาญจนา แก้วเทพ (2536: 20-32) ได้กล่าวถึงละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคมไว้ดังนี้

ละครโทรทัศน์ก็เหมือนกับพิธีกรรม กล่าวคือ ล้วนแต่เป็นเรื่องราวที่อยู่ในระดับของสัญลักษณ์เท่านั้น และเราก็ได้เห็นแล้วว่า โลกแห่งความเป็นจริงของมนุษย์ดำเนินมาควบคู่กับโลก

แห่งสัญลักษณ์ราวกับเงาตามตัวนี้ก็คงพอเป็นคำตอบในลักษณะของพยานหลักฐานได้ว่า โลกแห่งความจริงนั้นคงจะขาดโลกแห่งสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่กลั่นมายาคติ (myth) ต่าง ๆ ออกมาเสียมิได้ ดังที่ปรากฏว่า มนุษย์เราได้ดูละครในรูปแบบต่างๆ กันมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลแล้ว

การที่เรื่องราวในโลกแห่งจินตนาการได้กลายสภาพมาเป็น “มายาคติ” (myth) และยกฐานะขึ้นเป็นสิ่งอันจำเป็นที่จะขาดไม่ได้สำหรับโลกแห่งความเป็นจริง ก็เนื่องมาจากหลักการที่ว่า หลังจากโลกแห่งความเป็นจริงได้เป็นเนื้อนาดินในการเพาะปลูกต้นไม้แห่งมายาคติให้เจริญเติบโตแล้ว มายาคตินั้นก็จะผลิดอกออกผลที่ทำหน้าที่คล้ายน้ำมันหล่อเลี้ยงความเป็นจริงในสังคมให้เคลื่อนไหวไปได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า โลกแห่งความเป็นจริงจะขาดมายาคติเสียมิได้ เนื่องจากมายาคติได้ทำหน้าที่ประดุกคล้ายของครุฑพิทักษ์รักษาโลกแห่งความเป็นจริงเอาไว้ในหลายๆ ทาง เช่น มายาคติจะช่วยลดทอนผ่อนคลายความคับข้องใจของปัจเจกชน ที่ไม่สามารถจะเลื่อนชนชั้นของตนได้ตามใจปรารถนา มายาคติจะช่วยแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเพศที่ไม่อาจจะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ในโลกแห่งความเป็นจริง หากทว่าความขัดแย้งดังกล่าวสามารถปิดฉากลงได้อย่าง happy ending ในละครโทรทัศน์ หรือในท้ายที่สุด ละครโทรทัศน์จะช่วยทำหน้าที่เป็น “กาวใจ” ประสานสังคมที่มีวิวรอลแตกร้างไปทั่วทุกชุมชน เป็นต้น

นอกจากนั้น กาญจนา แก้วเทพ ยังแบ่งหน้าที่ของมายาคติที่มีต่อโลกแห่งความเป็นจริง เป็น 2 ระดับ คือ หน้าที่ต่อปัจเจกบุคคล และหน้าที่ต่อสังคมโดยส่วนรวม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หน้าที่ต่อปัจเจกบุคคล

1. ละครโทรทัศน์ช่วยตอบสนองความต้องการหลายอย่างในชีวิตของปัจเจกชนที่ไม่มีหนทางจะบรรลุได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถทะลุเป้าหมายได้ในโลกแห่งความฝัน
2. การแก้ไขความขัดแย้งที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถแก้ไขได้ในโลกแห่งจินตนาการ แต่ทว่าในโลกแห่งความเป็นจริงเรื่องความขัดแย้งเหล่านี้ คงจะแก้ไขให้ตกลงไปอย่าง happy ending ไม่ได้
3. ในขณะที่ความทุกข์ในชีวิตแต่ละวันประเดประดังเข้ามาในรูปแบบของปัญหาต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้ง สำหรับปัญหาบางอย่างนั้น ปัจเจกชนก็มีขีดความสามารถจะแก้ไขได้ (เช่น ปัญหาเจ้านายไม่ค่อยชอบหน้า) แต่บางปัญหาก็กินขีดความสามารถที่ปัจเจกชนจะสามารถทะลุทะลวงไปได้ (เช่น ไปทำงานสายเพราะปัญหาการจราจรในกรุงเทพฯ) เมื่อไม่สามารถจะแก้ปัญหาลำนี้ได้ มนุษย์เราได้สร้างกลไกทางจิตขึ้นมาชนิดหนึ่ง คือ เวลาที่เราได้พบเห็นปัญหาของผู้อื่นที่คล้ายคลึงกับปัญหาของเรา หรืออาจจะหนักหนาสาหัสกว่าเราด้วยซ้ำ เมื่อนั้นเราจะเกิดความรู้สึกว่า ปัญหาของเราผ่อนคลายไปโดยปริยาย โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขอะไรเลย

หน้าที่ต่อสังคม

หน้าที่ต่อสังคม เราอาจสรุปได้ว่า สำหรับบทบาทที่จำเป็นของละครโทรทัศน์ ดูเหมือนจะมีความจำเป็นต่อสังคมยิ่งกว่าต่อปัจเจกบุคคลดังที่ได้กล่าวมาแล้วเสียอีก ทั้งนี้เพราะหากเราพิจารณาดูหน้าที่ที่มายาคติในละครโทรทัศน์ได้สร้างสรรค้อย่างต่อเนื่องให้แก่สังคมแล้ว เราก็จะเข้าใจถึงข้อสรุปดังกล่าว

1. มายาคติในละครโทรทัศน์ช่วยทำหน้าที่ยึดเหนี่ยวส่วนเสี้ยวของสังคมที่แตกร้าวออกจากกันด้วยเหตุผลต่างๆ ให้เข้ามาติดรวมเป็นหนึ่งอยู่ได้ รวากับมีก้าวใจขันดีปะติดอยู่ไม่ว่าจะเป็นความแตกร้าวทางเชื้อชาติระหว่าง “โกโบริ” กับ “อังคฺมาลิน” ที่รุนแรงเพราะประเทศคู่สงคราม (ใน “คู่กรรม”) ความแตกร้าวของวงศ์ตระกูลระหว่าง “พัตยศ” กับ “องค์อร” ใน “รักในรอยแคน” หรือแม้แต่อาการศรัทธาไม่กินกันระหว่าง “นายนวน” ลูกเขยบ้านนอกกับคุณหญิงสีรี แม่ยายผู้เจ้ายศเจ้าอย่างใน “เขยบ้านนอก”

เราคงไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่า ความแตกร้าวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับความแตกร้าวที่มีอยู่ในชีวิตจริง สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ในละครโทรทัศน์มี “ก้าวใจ” ใช้ออยู่หลายขวด เช่น ความรัก การให้อภัย หลานตัวน้อยๆ ที่ทำหน้าที่เชื่อมความแตกแยกดังกล่าวให้ประคบกันโดยสนิท และพลอยทำให้คนที่อยู่นอกจอซึมเลือนความร้าวฉานในโลกที่เป็นจริงไปได้ชั่วครู่ชั่วยาม

2. หน้าที่การอบรมสั่งสอนบรรดาค่านิยมและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมนั่นเอง แต่กระบวนการสั่งสอนนั้นเป็นไปอย่างแผ่วเบา นุ่มเนียน จนไร้ร่องรอย และไร้ความรู้สึกทั้งผู้สอนและผู้เรียน การอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในสังคมมีแนวความคิด มีอารมณ์ความรู้สึก มีการปฏิบัติที่ยึดถือบรรทัดฐานของสังคมไปในทิศทางเดียวกัน สอนให้รู้จักกฎทองอยู่ 2 ข้อ คือ ต้องรู้จักจำแนกแยกแยะดีชั่วออกจากกันให้ได้ และต้องรู้จักเข้าข้าง เอาใจช่วยฝ่ายดีอยู่เสมอ

3. หน้าที่ในการสร้างมายาคติเรื่องจุดกำหนดพรมแดนของเส้นขอบฟ้าแห่งการรับรู้ความเป็นไปได้ของคนในสังคม

4. หน้าที่ในการตอบสนองความรู้สึกโหยหาสิ่งที่เคยมีแล้วสูญหายไป เช่น ภาพยนตร์หรือละครย้อนยุค

จากแนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์กับมายาคติในสังคมนี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ทั้งในเรื่องของบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ รวมทั้งใช้ในการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมละครโทรทัศน์ และการเชื่อมโยงเรื่องราวที่ปรากฏในละครกับชีวิตจริงของผู้ชมละครโทรทัศน์ด้วย

5. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Exposure)

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Exposure) เป็นแนวคิดที่อยู่ในกระบวนการทัศนผลกระทบอันจำกัดของสื่อ (Limited Effect Paradigm) ซึ่งเป็นกระบวนการทัศนที่ไม่เชื่อว่าสื่อมีพลังอำนาจอย่างมหาศาล แต่เชื่อว่าสื่อสามารถสร้างผลกระทบได้อย่างจำกัด (กาญจนา แก้วเทพ, 2552 : 142) ข้อเสนอนี้ใหม่ของกระบวนการทัศนเรื่องผลกระทบอันจำกัดของสื่อได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดด้านจิตวิทยา หรือเกิดมาจากการขยายแบบจำลอง Stimulus-Response Theory ที่เคยหนุนหลังทฤษฎีที่เชื่อในพลังอำนาจของสื่อ หากทว่าได้นำมาอธิบายเพิ่มเติมว่าระหว่างตัวแปร S และ R นั้น ได้เกิดมีตัวแปรแทรกกลางขึ้นมา ทำให้อิทธิพลของสื่อไม่เป็นไปอย่างโดยตรง ฉับพลันและทรงพลัง หากแต่อิทธิพลของสื่อขึ้นอยู่กับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Process) ของผู้รับสารในแต่ละขั้นตอนนั่นเอง

กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (Selective Process) ของผู้รับสารเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆ แม้ว่าจะได้รับการจัดเตรียมมาอย่างพิถีพิถัน ใช้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถหรือความน่าเชื่อถือสูง หรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็มิได้ประกันความสำเร็จของการสื่อสารไปยังผู้รับสารตามที่ผู้ส่งสารต้องการได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เพราะผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ตามความต้องการ ตามความเชื่อ ตามทัศนคติ ความรู้สึก นึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน

ปรมา สตะเวทิน (2546) โดยปกติแล้วคนเรามักจะมีนิสัยชอบเลือก เลือกที่จะคิด เลือกที่จะทำ เลือกที่จะเชื่อตามที่ใจของเราปรารถนา เราเลือกของที่สวยงาม ของที่ดี ของที่เราชอบ ของที่เราต้องการ นิสัยในการชอบเลือกนี้เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในชีวิตของเราในการสื่อสารก็เช่นเดียวกัน ในสถานการณ์การสื่อสารแต่ละสถานการณ์ เราจะทำการเลือกที่เราควรจะทำ การสื่อสารอย่างไรตามความรู้สึก และตามความต้องการของเรา ในการสื่อสารนั้น การเลือกของเรามี 4 ลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะมีความเกี่ยวข้องกันเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกหรือการเลือกใช้ (selective exposure)

ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น เรามีโอกาสที่จะรับสารจากแหล่งหรือผู้ส่งสาร (Sources) ต่างๆ จำนวนมากมาย แต่เรามีเวลาและความสามารถที่จำกัดในการจะรับสารจากแหล่ง

ต่างๆ หรือเรามีความพอใจหรือไม่พอใจต่อแหล่งหรือผู้ส่งสารต่างๆ แตกต่างกันไป ดังนั้น เราจึงมักจะเลือกรับหรือเลือกใช้สารจากผู้ส่งสารที่เราพอใจเท่านั้น เช่น ในการดูทีวี มีสถานีโทรทัศน์อยู่หลายสถานีในกรุงเทพฯ พอเวลา 2ทุ่ม เราจะดูข่าว เราจะเลือกอ่านฉบับใด และความบันเทิงใด หนังสือพิมพ์รายวันในกรุงเทพฯ มีอยู่นับ 20 ฉบับ เราจะเลือกอ่านฉบับใด และความบันเทิงได้จากสื่อประเภทต่างๆ เราจะเลือกใช้สื่อประเภทใด วิทยุ, โทรทัศน์, ภาพยนตร์ หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น โดยปกติแล้วเราจะเลือกรับหรือเลือกใช้สารจากแหล่งที่เสนอความคิด และทัศนคติที่สอดคล้องกับความคิดและทัศนคติของเรา ทั้งนี้เพราะว่าโดยธรรมชาติแล้วคนเรามีความต้องการอย่างยิ่งที่จะปกป้อง (protect) รักษา (maintain) และส่งเสริม (Enhance) ความเป็นตัวเองของตน (Self-concept) ได้มีการวิจัยด้านนิเทศศาสตร์หลายอันที่สนับสนุนความคิดเรื่องการเลือกรับหรือการเลือกใช้สารจากแหล่งหรือผู้ส่งสารที่เสนอความคิดเห็นที่ผู้รับสารมีความพอใจหรือเห็นด้วยและหลีกเลี่ยงแหล่งสารที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากความคิดเห็น หรือทัศนคติของตนเช่นเดียวกับการเลือกชมละครโทรทัศน์ เราก็มักจะเลือกดูเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจและตอบสนองความต้องการของเราได้มากที่สุดนั่นเอง

2. การเลือกให้ความสนใจ (selective attention)

นอกจากการเลือกผู้ส่งสารแล้ว ขั้นตอนมาก็คือการเลือกให้ความสนใจต่อสารที่ได้รับ นักทฤษฎีด้านข่าวสาร (Information theorists) กล่าวว่า ด้วยสายตาของคนเราสามารถที่จะรับข้อมูลได้ 5 ล้านส่วนใน 1 วินาที แต่สมองของเราสามารถที่จะรับข้อมูลได้เพียง 500 ส่วนใน 1 วินาที ดังนั้น คนเราจึงต้องเลือกที่จะให้ความสนใจต่อสารเท่าที่สมองของตนจะรับสารนั้นได้ ดังนั้น ในการอ่านหนังสือพิมพ์หรือในสถานการณ์ที่มีสื่อมากกว่า 1 อย่าง เช่น ขณะดูทีวีก็มีเสียงภรรยาพูดด้วย เป็นต้น เราจึงต้องเลือกรับสารใดสารหนึ่ง และโดยปกติเรามักจะเลือกรับสารที่น่าสนใจหรือที่เรามีความสนใจ รายการโทรทัศน์มีมากกว่า 100 รายการ เรามักจะเลือกดูละครโทรทัศน์มากกว่ารายการประเภทอื่น หรือเลือกดูละครเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ออกอากาศในเวลาเดียวกัน แต่ถ้าดูแล้วไม่น่าสนใจก็อ่านจะเปลี่ยนไปดูรายการอื่นหรือละครเรื่องอื่นก็ได้ นอกจากเราเลือกสารโดยอาศัยความสนใจที่เรามีต่อสารแล้วเรายังเลือกรับสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของเรา และหลีกเลี่ยงที่จะรับสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อของเราด้วย การวิจัยอันหนึ่ง พบว่า คนที่สูบบุหรี่มักจะไม่ว่านอ่านบทความในหนังสือพิมพ์ที่พูดถึงผลร้ายของการสูบบุหรี่ที่จะทำให้เป็นมะเร็งได้

3. การเลือกรับรู้และการเลือกตีความหมาย (selective perception and interpretation)

เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ก็ไม่จำเป็นว่าผู้รับสารจะต้องรับรู้ตามเจตนาของของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่เหมือนกัน เพราะผู้รับสารมีสิทธิที่จะเลือกที่จะตีความหมายตามความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ตามประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวังตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกาย หรืออารมณ์ในขณะนั้น เนื่องจากคนแต่ละคนมีประสบการณ์ต่างกัน ดังนั้น การรับรู้ และการตีความหมายของคนต่อสิ่งเดียวกันจึงไม่เหมือนกัน อุปสรรคหรือปัญหาของการสื่อสารอันเนื่องมาจากการเลือกรับรู้และเลือกตีความหมายของคนอยู่ตรงที่ว่า เรามักจะไม่ค่อยรู้ตัวว่าคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรับรู้หรือการตีความหมายของสิ่งที่เราได้พบจึงมีแตกต่างกันไปด้วย ความหมายร่วมกัน (commonmeaning) หรือความเข้าใจร่วมกัน (common understanding) ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อสารจึงไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นน้อย

ในการเลือกรับรู้ และเลือกตีความหมายสาร เรามักจะบิดเบือนสารเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของเรา

4. การเลือกจดจำ (selective retention)

นอกจากการเลือกรับรู้ และเลือกตีความหมายสารแล้ว เรายังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารเข้าไว้เป็นประสบการณ์ของเราเพื่อจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปด้วย ผลของการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าคนเราจะสามารถจดจำเรื่องที่สอดคล้องกับหรือเรื่องที่สนับสนุนความคิดเห็นของเราได้ดีกว่าเรื่องที่ขัดแย้งหรือต่อต้านความคิดเห็นของเรา เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติของตนเอง ฯลฯ และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า ซึ่งการเลือกจดจำเนื้อหาสาระที่เราได้รับจึงเท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริมให้ทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

เนื่องจากในการรับรู้ความหมายของผู้รับสารนั้นจะต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร อยู่เสมอในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร เพื่ออธิบายถึงการรับรู้ของผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีต่อบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม

6. แนวคิดเรื่องผู้ชมกับละครโทรทัศน์

สมสุข หินวิมาน (2545: 218) กล่าวว่า ในกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์จำนวนมหาศาลนั้น หลายคนอาจมีลักษณะเป็นผู้ชมประเภท 'มือใหม่หัดขับ' (novice viewers) หรือดูละครโทรทัศน์ไปเรื่อย ๆ ไม่จริงจังหรือไม่เป็นล่ำเป็นสัน แต่ก็มีอีกหลายๆคนที่ถูกมองว่าเป็นแฟนพันธุ์แท้ (soap fans) ของละครโทรทัศน์ เนื่องจากตัวบทของละครโทรทัศน์มีขอบ มีภาษา มีจังหวะ หรือมีการเล่าเรื่องที่แตกต่างจากตัวบทของสื่อบันเทิงคดีอื่นๆ ในขณะที่ผู้ชมประเภท 'มือใหม่หัดขับ' ไม่ได้มีต้นทุนหรือประสบการณ์อันซ้ำของเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ แต่กลุ่ม 'แฟนพันธุ์แท้' กลับมีลักษณะตรงกันข้าม กล่าวคือ เป็นผู้สะสมคลังความรู้เกี่ยวกับละครโทรทัศน์ เข้าใจขอบและภาษา ตลอดจนมีประสบการณ์การตีความตัวละครและเรื่องเล่าของละคร 'น้ำเน่า' เป็นอย่างดี แต่ไม่ว่าจะเป็น 'แฟนพันธุ์แท้' หรือ 'มือใหม่หัดขับ' ทั้งสองกลุ่มก็มักจะเสพละครโทรทัศน์เพื่อมุ่งหวังความบันเทิงเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม เป้าประสงค์ของการดูละครโทรทัศน์คงไม่ใช่แค่ความบันเทิงแบบง่ายๆ เท่านั้น ผู้ชมที่เป็นทั้ง 'แฟนพันธุ์แท้' หรือ 'แฟนพันธุ์แท้ใดๆ' ต่างมีแรงบันดาลใจอื่นที่ซ่อนเร้นอยู่ในเจตจำนงเรื่องความบันเทิงแบบทั้งสิ้น ในกรณี Modleski (1990 กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 218-223) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าสนใจประการหนึ่งว่า สาเหตุที่ผู้ชมยังเกาะติดเฝ้าดูละครโทรทัศน์เป็นประจำนั้น คงเป็นเพราะว่า ทุกคนชอบดูชะตากรรมชีวิตคนอื่น บ้างอาจดูชีวิตบุคคลที่สามเพื่อให้เข้าใจชีวิตตนเอง ในขณะที่บางคนอาจดูเพราะอยากรู้อยากเห็นในเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น และหากเราจะลองประมวลว่า ทำไมชะตาชีวิตผู้อื่นที่แม้จะเป็นเพียงในจินตนาการของละครโทรทัศน์จึงสัมผัสอารมณ์ผู้ชมน้อยใหญ่อยู่เรื่อยมา เราคงพอจะสรุปเหตุผลที่สำคัญๆได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้ชมดูละครโทรทัศน์เพื่อบำบัด (therapy) หรือทดแทน (substitution) บางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปในโลกความเป็นจริง

เนื่องจากในชีวิตจริงของผู้คนในแต่ละกลุ่มสังคมต่างมีปัญหาใหญ่ๆน้อยๆแตกต่างกันไป การที่ละครโทรทัศน์เสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับตัวละครหลายเพศ หลายวัย หลายชนชั้น และหลายกลุ่มสังคม ละคร 'น้ำเน่า' เหล่านี้จึงเป็นประหนึ่งกลไกแห่งการระบายออกทางสังคม (social outlets) ที่ปัจเจกบุคคลแต่ละคนสามารถใช้อธิบายหรืออ้างอิงถึงได้ ฉะนั้นเหตุผลแรกๆที่ผู้ชมบันเทิงเริงรมย์กับละครโทรทัศน์ก็คงหนีไม่พ้นความต้องการเยียวยาและทดแทนความเจ็บปวดบางอย่างในโลกความเป็นจริง

2. ผู้ชมดูละครเพื่อลดทอนความขัดแย้ง (tensions) ในโลกความจริง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาพฉากจบของโทรทัศน์หลายๆเรื่องมักแสดงถึง การประสานปรองดองของตัวละครจากกลุ่มสังคมต่างๆ อันเป็นตัวแทนว่า แม้ในโลกความเป็นจริงจะมีรอยร้าวทางสังคมมากเพียงไร แต่ผู้ชมก็สามารถใช้ละครโทรทัศน์ประสานรอยร้าว และเชื่อมรอยต่อต่างๆที่อาจเป็นเงื่อนไขสู่ความขัดแย้งตึงเครียดได้อย่างน้อยก็ในโลกจินตนาการ ด้วยเหตุนี้ ผู้ชมจำนวนมากจึงยังคงใช้ความบันเทิงในละครโทรทัศน์บรรเทาความตึงเครียดขัดแย้งที่เผชิญหน้าอยู่ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้ชมละครโทรทัศน์เพื่อหลบหนี (escapism) ไปจากชีวิตประจำวันที่จำเจน่าเบื่อหน่าย

มีการตั้งคำถามกันอยู่เสมอว่า ถ้าเปรียบเทียบกันแล้ว ระหว่างละคร 'น้ำเน่า' ที่เนื้อเรื่องซ้ำซาก กับชีวิตประจำวันที่วนเวียนไม่ไปไหน อะไรจะเป็นวังวนมากกว่ากัน คำตอบที่ผู้ชมละครโทรทัศน์หลายคนตอบออกมาก็คือ ชีวิตจริงของคนเราต่างหากที่ดูจำเจน่าเบื่อหน่ายมาก นี่เองจึงเป็นเหตุผลว่าผู้ชมหลายคนยังคงความเป็นแฟนประจำของละครโทรทัศน์ ก็เพื่อปลดปล่อยตัวเองออกจากกิจกรรมชีวิตที่ซ้ำๆซากๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครอบครัวเรื่องการทำงาน หรือเรื่องการต่อสู้แย่งชิงต่างๆ ในชีวิตจริง

อย่างไรก็ตาม การดูละครโทรทัศน์คงไม่ใช่การหลบหนีแบบง่าย ๆ ไปจากชีวิตประจำวันที่จำเจ Brown (1990) ได้ใช้แนวคิดของ Bakhtin ที่กล่าวถึงการวิเคราะห์งานคาร์นิวัล (carnival) ว่าภายใต้การกำกับของโครงสร้างทางสังคม มนุษย์จำเป็นต้องแสวงหาพื้นที่ในการต้านทานหรือท้าทายกฎระเบียบแห่งสังคม Brown ได้ใช้ทัศนะดังกล่าวของ Bakhtin มาอธิบายเรื่องการดูละครโทรทัศน์ของกลุ่มผู้ชมสตรีว่า หากโลกความจริง ผู้หญิงถูกกดขี่จากโครงสร้างสังคม (เช่น จากค่านิยมชายเป็นใหญ่) ในการดูละครโทรทัศน์ ผู้หญิงกลับจะรู้สึกที่ตนเองมีอำนาจมากขึ้นเมื่อได้ใช้ละครท้าทายโลกความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะละครโทรทัศน์ให้ความรู้สึกที่สมจริงเป็นการสร้างเลียนแบบ (mimicry) หรือเป็นการให้โอกาสผู้หญิงได้ซึกซ้อม (rehearsal) เหตุการณ์บางอย่างในจินตนาการ ก่อนที่เหตุการณ์นั้นจะบังเกิดขึ้นจริง

ข้อเสนอทั้ง Bakhtin และ Brown คงคล้ายๆกับที่ Hobson (1982) กล่าวเสริมไว้ว่า ผู้ชมละครโทรทัศน์มิได้มีลักษณะอยู่เฉยๆในขณะที่หลบหนีไปอยู่ในโลกจินตนาการแต่เกือบทุกคนยังคงมีความคิดสร้างสรรค์ (creativity) เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เช่น หากจะถามผู้ชมหลายๆคนว่าละครโทรทัศน์เรื่อง *บ้านทรายทอง* กำลังสื่อความหมายอะไรแก่เราบ้าง ผู้ชมสิบคนก็สามารถบอกออกมาได้สิบแบบหรือมากกว่า หรือแม้แต่ผู้ชมคนเดียวก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์แบบนี้จึงเท่าๆกับการเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้ทะลวงกรอบที่สังคมสร้างความจำเจให้กับชีวิตประจำวันของพวกเขาและเขานั่นเอง

4. ผู้ชมดูแลครุโทรทัศน์เพื่อต้องการหาเพื่อน

Spence (1995) ได้กล่าวไว้ที่น่าสนใจว่า ละครโทรทัศน์สามารถยั่วเร้าให้ผู้หญิง หรือ แม้แต่ทำให้ผู้ชมทั่วไปรู้สึกได้ว่า ตนเองได้บริหาร 'อำนาจ' จากการที่จะได้รู้ว่าชีวิตคนอื่นเป็นเช่นไร แต่ท้ายที่สุด ผู้ชมเหล่านี้ก็มักจะบอกว่า ชีวิตของคนอื่นก็มักจะคล้ายกับชีวิตตนเอง ตามแต่ประสบการณ์ทางสังคมและประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาทั้งนี้ไม่มีใครเลยที่จะนั่งดูแลครุโทรทัศน์ โดยปราศจากความคิดอันใดหรือไม่ได้ใช้ความรู้สึกหรือประสบการณ์ของตนมาต่อรองกับสิ่งที่ได้ สัมผัสหน้าจอ

5. ผู้ชมดูแลครุโทรทัศน์เพื่อการชุปซิบนิทานและสร้างชุมชนทางสังคมขึ้นมา

ในขณะที่นักวิชาการหลายคน (เช่น นักทฤษฎีสำนึกแฟรงค์เฟิร์ต) วิเคราะห์ว่า การดูโทรทัศน์นำไปสู่การสลายสายสัมพันธ์ทางสังคม (social bonds) เช่น การดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมแบบตัวใครตัวมัน หรือทำให้ผู้ชมแต่ละคนอยู่ในโลกจินตนาการของตนเอง เป็นต้น แต่นักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) เช่น John Storey (1990) อธิบายว่า สำหรับผู้คนในโลกปัจจุบันแล้วไม่ค่อยมีใครมีประสบการณ์ร่วมที่เหมือนกันหรือสามารถสนทนาพูดคุยเรื่องเดียวกันได้ เจกเช่นเดียวกับผู้คนในสังคมชุมชนขนาดเล็กเมื่อครั้งอดีต ฉะนั้นพวกเขาและเธอก็จะคุยกันเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นจากจอโทรทัศน์ทดแทน การดูโทรทัศน์จึงเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างประสบการณ์ร่วมในการสนทนา และใช้เนื้อหาจากสื่อแลกเปลี่ยนกันได้ในชีวิตประจำวัน และหากเราพิจารณาแง่มุมนี้กับกรณีละคร 'น้ำเน่า' แล้ว นั่นหมายความว่า เรื่องของละคร 'น้ำเน่า' ก็ได้สร้างประสบการณ์ร่วมกันแต่เฉพาะสมาชิกในครัวเรือนเดียวกันเท่านั้น หากแต่ประสบการณ์ร่วมกันสามารถขยายไปสู่บริบทที่กว้างขึ้น เมื่อผู้ชมเป็นจำนวนมากเริ่มหยิบเสี้ยวส่วนของละครโทรทัศน์ไปสนทนาต่อ เธอและเขาก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างชุมชนทางสังคมขึ้นมา

จากเหตุผล 5 ประการที่กล่าวมานี้ หากเราจะลองขยายไปสู่ประเด็นย่อยในการวิเคราะห์ผู้ชมแต่ละกลุ่มสังคม เราจะพบว่า งานวิชาการที่ผ่านมาส่วนใหญ่ มุ่งจำแนกรายละเอียดของผู้ชมในแต่ละกลุ่ม โดยมักเน้นไปที่ประเด็นของ เพศ วัย และชนชั้น

สมสุข หินวิมาน (กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 235) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า แม้ว่า เพศ วัย และชนชั้นทางสังคม จะเป็นตัวแปรหลักที่มีอาจปฏิเสธได้ในการวิจัยผู้รับสารของละครโทรทัศน์ แต่ด้วยทัศนะของนักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) รุ่นใหม่ๆ เริ่มเสนอความคิดออกมาว่า ตัวแปรหลักๆ ที่กล่าวมานี้อาจไม่ครอบคลุมการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ชม กับการตีความตบตะละครโทรทัศน์อย่างแท้จริง ข้อเสนอของ

นักวิชาการสายนี้จึงเห็นว่า บางทีถ้าเราเขยิบมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้ชมที่มีประสบการณ์จริงกับตัวละครหรือเนื้อเรื่องที่ผู้ชมมีประสบการณ์ในโลกสัญลักษณ์ เราก็เข้าใจมิติการเปิดรับสารละครโทรทัศน์อย่างลุ่มลึกขึ้น การขยายมุมมองการศึกษาผู้รับสารออกไปเช่นนี้ จะทำให้เราเข้าใจได้ลึกซึ้งว่า การพบกันระหว่างจินตนาการและความเป็นจริงที่มีความบันเทิงในโทรทัศน์เป็นสื่อกลางนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

ในโลกความเป็นจริงรอบตัวเรากับโลกจินตนาการของละคร ‘น้ำเน่า’ ไม่เคยแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ความเคลื่อนไหวที่อยู่ในละครโทรทัศน์ไม่เคยเป็นไปโดยอุบัติเหตุ แต่จะสอดคล้องกับโลกความเป็นจริงภายนอกอยู่เสมอ สิ่งที่ผู้ชมเห็นในละครโทรทัศน์จึงเป็นภาพสะท้อน หรือแสดงแทนบางเสี้ยวบางส่วนของปรากฏการณ์เกี่ยวกับความรู้สึกและสำนึกทางสังคมในโลกความจริง นอกจากนี้ ไม่เพียงนี้ไม่เพียงแต่ละครโทรทัศน์จะสะท้อนหรือแสดงแทนเสี้ยวส่วนภาพของโลกความจริง ในมิติของผู้ชมและสังคมนั้นก็พร้อมที่จะโยนโยบบางแง่มุมของละครโทรทัศน์มาอธิบายชีวิตหรือสังคมของตนเอง ละครโทรทัศน์กับคำอธิบายในโลกความจริงจึงยังคงเป็นกระจกที่ “ส่องทาง” ให้กันและกันเสมอ

Ang (1985 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 202-203) ได้ให้ความสนใจไปยังสิ่งที่เรียกว่า อากา “อิน” หรือที่ภาษาอังกฤษใช้ว่าอากา “Involvement” ของผู้ชมละครโทรทัศน์ Ang เชื่อว่า อารมณ์และเหตุผลของมนุษย์ไม่เคยแยกออกจากกันนั้น อันหมายความว่า ไม่มีเส้นแบ่งชัดเจนระหว่างโลกจินตนาการและความเป็นจริงในการเสพละครโทรทัศน์ Ang ให้ความสำคัญอย่างมากต่อโลกจินตนาการ หรือ “Fantasy” และอธิบายว่า จินตนาการไม่ได้เป็นชั่วคราวข้ามกับโลกความจริงเลย ในทางกลับกันโลกจินตนาการเช่นละครโทรทัศน์เป็นการจับเอาโลกความเป็นจริง ซึ่งจะวางอยู่บนระนาบบรรทัดเดียวกันกับเส้นของจินตนาการนั่นเอง เพราะฉะนั้นเวลาดูภาพความขัดแย้งกันระหว่างศิลา และวัชรพล สองพี่น้องแห่งตระกูลชโยดม ในโทรทัศน์เรื่อง “ลายมนุษย์” หลายคนจึงรู้สึกเหมือนว่ามีกรอบความเป็นจริงบางอย่างเกี่ยวกับการชนฆ่ากันระหว่างพี่น้องนักธุรกิจบางตระกูล ที่ถูกจับมาใส่วงเล็บไว้ให้ผู้ชมสามารถอ้างอิงถึงได้

นอกจากนี้ Ang ยังได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมออกไปอีกว่า มนุษย์แต่ละคนจะมีอากา “อิน หรือ อารมณ์ร่วม” ต่อจินตนาการไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า “ทุนทางวัฒนธรรม” (cultural capital) หรือประสบการณ์ในชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย เด็ก คนแก่ วัยรุ่น คนชนบท คนเมือง แม่ค้า พระ โสเภณี ตำรวจ นักธุรกิจ คนขับรถสองแถว ผู้คนเหล่านี้อาจจะดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวกัน แต่เธอและเขาจะมีอากา “อิน” ไม่

เหมือนกัน ทั้งนี้ขณะที่นั่งดูโทรทัศน์อยู่หน้าจอ ผู้ชมแต่ละคนก็จะนำ “ทวนทางวัฒนธรรม” เฉพาะของตนมาต่อรอง สะสมหรือขยายทุน และทำให้แบบแผนการดูหรือลักษณะการตีความละครโทรทัศน์แตกต่างกัน Ang เรียกกระบวนการดังกล่าวนี้ว่า “จินตนาการแห่งเรื่องน้ำเน่า” (Melodramatic Imagination) ซึ่งอาจอธิบายต่อไปได้ว่า ก่อนที่ผู้ชมแต่ละคนจะเปิดโทรทัศน์เพื่อดูละคร พวกเขาเคยมีประสบการณ์บางอย่างที่เป็นทั้งชัยชนะและความพ่ายแพ้มาแล้วในโลกความเป็นจริง และเมื่อละครโทรทัศน์จบลง ทั้งเธอและเขาก็นำเอาประสบการณ์แห่งชัยชนะและความพ่ายแพ้ในโลกจินตนาการ มาสังสมต่อยอดออกไปในโลกความเป็นจริง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องผู้ชมกับละครโทรทัศน์เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม เพื่อศึกษาว่าผู้ชมละครโทรทัศน์จะมีการรับรู้ความหมายในโลกของความเป็นจริงกับในโลกของสื่อต่างกันหรือไม่

7. แนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ หรือการเลียนแบบทางจิตใจ (Identification)

การนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ หรือการลอกเลียนแบบทางจิตใจ (Identification) เป็นการจินตนาการของเราว่าเราเป็นตัวละครตัวนั้นตัวนี้ โดยการชมละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ เมื่อเห็นตัวละครที่เราอยากเป็น เราก็จะจินตนาการว่าเป็นตัวเรา ซึ่งริชาร์ด เอ็ม กอลลิน (1992: 173 อ้างถึงใน สาวิตรี กำแพงพันธ์, 2549: 51) ได้กล่าวถึงหนึ่งในสาเหตุที่คนเข้าไปชมภาพยนตร์ เนื่องจากการสวมบทบาทเป็นตัวละครในภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์เป็นสถานที่ที่ปลอดภัยที่เราสามารถจะสวมบทเป็นใครก็ได้ที่ใช่ตัวเรา ซึ่งการสวมบทในจินตนาการเช่นนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการเติบโตและมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ของเรา ในขณะเดียวกันเมื่อคนชมละครโทรทัศน์ก็ย่อมจะมีการจินตนาการไปตามตัวละครที่ตนเองอยากเป็น

ที่ผ่านมา มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการชมละครโทรทัศน์ของผู้หญิงหลายชิ้นที่ยืนยันว่าความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้หญิงเกิดจากการที่ผู้หญิงมักแทนตนเอง (Identification) หรือความรู้สึกร่วมไปกับสถานการณ์ในละคร เนื่องจากเรื่องราวต่างๆในละคร คือภาพสะท้อนความเจ็บปวด ความกลัว ความขุ่นเคืองที่แม่บ้านต่างประเทศประสบอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน เรื่องราวในโทรทัศน์ จึงทำให้ผู้หญิงเหล่านั้นได้มีโอกาสร้องไห้ไปกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับตน โดยรู้สึกสบายใจว่าตนไม่ใช่คนที่ปัญหาเพียงผู้เดียว ในขณะเดียวกันผู้ชายก็มีแนวโน้มจะแทน

ตัวเองกับนักแสดงที่แสดงความก้าวร้าว มีอำนาจ เป็นผู้นำ หรือใช้พลังกำลังปกป้องตนเอง และคนที่ถูกรังแกจากผู้ที่ไม่เหนือกว่า (Paul R. medson, 1973 : 15 อ้างถึงใน สาวิตรี กำแพงพันธ์, 2549: 52)

ดังนั้นการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้รับสาร นั่นก็คือการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับการณ์ หรือการเลียนแบบทางจิตใจ ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนก็ย่อมมีจินตนาการที่หลากหลายแตกต่างกันไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับการณ์ หรือการเลียนแบบทางจิตใจ (Identification) เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ได้มีการเชื่อมโยงความหมายโลกของสื่อกับโลกของความจริง หรือ ชีวิตจริงของผู้รับสารอย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยต่างๆ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” ดังนี้

งานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์ ของ ชื่นฤดี วัชรเดชะ (2539) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนรับใช้ โดยได้สุ่มตัวอย่างจากละครโทรทัศน์ช่วงหลังข่าวทางช่อง 3,5 และ 7 ในช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2535 จำนวน 9 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอบทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์ เป็นการให้ภาพ “เหมารวม” ตัวละครคนรับใช้ในละครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีหน้าที่ทำงานบ้านต่างๆ หรือเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ในทางตรงกันข้าม คนรับใช้ชายจะทำงานที่ใช้แรงงานหรือทักษะ โดยการสร้างการรับรู้บทบาททางสังคมนำเสนอผ่านระบบสัญลักษณ์ด้วยเครื่องแต่งกาย ลักษณะตัวละคร ปฏิสัมพันธ์ ภาษาที่ใช้ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดบทบาททางสังคมคนรับใช้ในละครโทรทัศน์ ได้แก่ นวนิยาย ที่ละครโทรทัศน์นำมาดัดแปลงและผู้ผลิตละคร ต้องการเล่าเรื่องผ่านบทคนรับใช้ พร้อมกับสอดแทรก บทตลก เพื่อคลายเครียดให้กับคนดู

เนื่องจากตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีลักษณะของบทตลก หรือ comedy ค่อนข้างมากเช่นเดียวกับตัวละครคนรับใช้ในงานวิจัยของ ชื่น

ฤดี แต่บางครั้งมีการสร้างตัวละครให้พระเอก นางเอก หรือนักแสดงนำของเรื่องมีบทบาท เช่น เป็น เจ้าสัว แต่เป็นเจ้าสัวแบบตลกๆ นอกจากนี้ในการสร้างตัวละครยังพบว่าตัวละครที่มาจากบ้านนอกคอกนา ไม่ได้มีลักษณะแบบเดิมๆ แต่สร้างตัวละครเหล่านี้ให้เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีความรู้ มีอาชีพการงานที่ดี ผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางการวิเคราะห์การสร้างตัวละครของชินฤดี มาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้โดยนำมาเป็นมาเป็นแนวทางการวิเคราะห์การสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำว่ามีลักษณะอย่างไร

งานวิจัย เรื่องบทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ของ สาวิตรี กำแพงจันทร์ (2549) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว โดยวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจ การเชื่อมโยงภาพครอบครัวในละครกับชีวิตจริงจากละครโทรทัศน์แนวเบาสมองทั้งหมด 4 เรื่อง คือ เฮง เฮง เฮง ,เป็นต่อ,บางรักซอย 9 และ บ้านนี้มีรัก ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นการศึกษาเนื้อหาจากบทละครโทรทัศน์ และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่ชมละครทั้งหมด 30 คน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ผู้เขียนบทเลือกหยิบยกมาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอมากที่สุด คือ ปัญหาครอบครัว รองลงมาคือ ปัญหาทั่วไป และปัญหาความรัก ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มักจะคลี่คลายไปเองมากที่สุด รองลงมาคือ บุคคลอื่นมาช่วยแก้ปัญหา และพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองน้อยที่สุด ในส่วนของการรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกชมละครประเภทนี้เพื่อตอบสนองความบันเทิง ผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือชื่นชมนักแสดง และเนื้อหาของละครตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมชมละครของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะนั่งดูกับสมาชิกในครอบครัวมีพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการนำมุขตลก ขำขันในละครไปใช้ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน สำหรับประโยชน์การรับรู้ นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อคิดในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของละคร

เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ศึกษาในงานวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำและการรับรู้ของผู้ชม เป็นละครโทรทัศน์ประเภท comedy หรือแนวตลก เบาสมอง ผู้วิจัยจึงได้ใช้งานวิจัยของสาวิตรีเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำประเด็นปัญหาที่พบในการวิจัยเรื่อง บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ซึ่งได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาสังคม ปัญหาการทำงาน และปัญหาทั่วไปมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบไป

ด้วย การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง คนอื่นมาช่วยแก้ปัญหา และการที่ปัญหาคลี่คลายเองมาเป็นเกณฑ์ การวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

งานวิจัย เรื่อง บทบาทของเว็บไซต์ไทยในกระบวนการประสานสังคม ของ สายชล บุรณ กิจ (2541) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของเว็บไซต์ไทย กระบวนการสื่อสารของเว็บไซต์ไทย และตรวจสอบว่าเว็บไซต์ไทยมีบทบาทหน้าที่ในการประสานสังคมระหว่างชุมชนไทยใน ต่างประเทศกับสังคมในประเทศไทย ตามแนวทฤษฎีพันธกิจนิยมหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า เว็บไซต์ไทยมีรูปแบบและลักษณะเฉพาะ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นชุดข้อมูลเดิมที่ได้มีการเผยแพร่ทาง สื่อปกติดูอยู่แล้ว นโยบายการคัดเลือกและกำหนดวาระเนื้อหา มีความแตกต่างกันไปตาม วัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กร มีการใช้ระบบหลายสื่อเข้ามาช่วยสร้างจุดดึงดูดที่น่าสนใจทั้ง รูปแบบและสไตล์ ด้วยการจัดวางรูปแบบ (lay-out) การเสนอภาพเด่น การใช้ภาษาสำนวนไทย แสดงลักษณะความเป็นท้องถิ่น (localization) โดยที่สื่อแต่ละประเภทยังคงรักษาสภาพการ สร้างสรรค์ในรูปแบบเดิมไว้ ส่วนในเรื่องของการตรวจสอบบทบาทหน้าที่ในการประสานสังคมของ เว็บไซต์ไทยพบว่า เว็บไซต์ไทยมีบทบาทในการเชื่อมโยงประสานสังคม (social integration and correlation) จริง ด้วยการเสนอข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีการ ติดต่อสื่อสารสองทางแบบต่อเนื่อง ระหว่างผู้ใช้บริการกับ web master ที่ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถ มีปฏิสัมพันธ์ (interactive) กับเนื้อหาข่าวสารที่ได้รับ ทั้งยังก่อให้เกิดปรากฏการณ์ขยายฐานสังคม (social expansion) และยังมีบทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (cultural transmission) อีกด้วย

เนื่องจากสื่อเว็บไซต์ เป็นสื่อประเภทที่สามารถสร้าง interactive กับผู้รับสารได้โดยตรง จึง สามารถมีบทบาทในการเชื่อมโยงประสานสังคมได้จริง เป็นที่น่าศึกษาต่อไปว่า สำหรับสื่อละคร โทรทัศน์นั้น ที่สื่อสารกับผู้ชมแบบ Mass mediated หรือการประกอบสร้างความเป็นจริงผ่านสื่อ จะสามารถมีบทบาทในการเชื่อมโยงประสานสังคม หรือสร้างความสมานฉันท์ในสังคมได้อย่างไร

งานวิจัยเรื่อง การเสนอรายการเพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่ง ประเทศไทย จังหวัดยะลา ของ ศิริประภา เรณูมาศ (2549) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการ ดำเนินงาน และกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสถานีวิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา รวมทั้งเพื่อศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ โทรทัศน์เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดยะลาด้วย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา แม้จะถูก แยกออกมาจากสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลาและยกระดับให้เป็น

สถานีโทรทัศน์เพื่อความมั่นคงเฉพาะที่ ในทางปฏิบัติแล้วยังขาดความเป็นเอกเทศ เนื่องจากการดำเนินงานยังต้องขึ้นกับสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลาเหมือนเดิม อีกทั้งการดำเนินงานยังเป็นระบบราชการเหมือนสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในจังหวัดอื่นๆ พบส่วนการสั่งการภายในสถานีเท่านั้นที่มีการลดทอนขั้นตอน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคในการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อสร้างความสมานฉันท์ที่ต้องการความรวดเร็วในการปฏิบัติงานอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามมา ส่วนของกระบวนการผลิตรายการมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง ปัจจัยที่สำคัญคือ แหล่งข้อมูล เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อผลิตรายการตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง จึงต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง ทำให้เนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอจะอยู่ในพื้นที่ตัวเมืองมากกว่าพื้นที่รอบนอก และปัจจัยด้านบุคลากรที่มีจำนวนไม่พออีกทั้งยังขาดความเชี่ยวชาญ จึงส่งผลกระทบต่อรูปแบบและเนื้อหารายการเป็นอย่างมาก รวมถึงปัจจัยด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถผลิตรายการออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนรายการโทรทัศน์ที่ผลิตเพื่อสร้างความสมานฉันท์นั้น จะมุ่งนำเสนอความรู้ด้านต่างๆ และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหลัก แต่จะหลีกเลี่ยงการเสนอข่าวความรุนแรงอันจะเป็นการระรานหรือซ้ำเติมความสูญเสีย แต่ให้ความสำคัญในการเน้นการเคารพความแตกต่างทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งทางสถานีฯพยายามผลิตรายการโดยนำเสนอเป็นภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น แต่พบว่ารายการที่ใช้ภาษาไทยยังมีจำนวนมากกว่าภาษามลายูถิ่น

จากงานวิจัยดังกล่าว พบว่าการสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยการนำเสนอข่าวสารอย่างยุติธรรม หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวความรุนแรง และให้ความสำคัญในการเคารพความแตกต่างหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะนำเสนอเรื่องราวที่หลากหลายของคนในสังคมซึ่งมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นสูง ชั้นชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง ลูกเขยบ้านนอกกับแม่ยายไฮโซ ลูกชายนักการเมืองกับสาวอีสานบ้านนา เจ้าสัวเงินกับลูกสะใภ้สาวอีสาน แม้ในตอนแรกเรื่องราวจะเริ่มต้นด้วยความขัดแย้งต่าง ๆ นานา แต่ในท้ายที่สุดความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันก็กลายมาเป็นความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การนำเสนอเรื่องราวที่แตกต่างหลากหลายเหล่านี้ จะมีบทบาทในการสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคมได้หรือไม่ อย่างไร

งานวิจัย เรื่อง ลักษณะของบทละครโทรทัศน์ไทยที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าว จากปี พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2544 ของ สีนียา ไกรวิมล (2545) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของบทละครโทรทัศน์ ลักษณะความเปลี่ยนแปลงของละครโทรทัศน์ในด้านการเล่าเรื่อง (Narrative) รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยด้านการผลิตและด้านการตลาดที่มีผลในการกำหนดการเขียนบทละคร

โทรทัศน์ที่นำไปผลิตและได้รับความนิยม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของบทละครที่ได้รับความนิยมจำนวน 20 เรื่อง และการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบทละครโทรทัศน์ ผลจากการศึกษาพบว่า บทละครโทรทัศน์ที่นำไปผลิตและได้รับความนิยมมีลักษณะร่วมที่ปรากฏคือ โดยมากมีโครงเรื่องเกี่ยวกับความรัก โดยเฉพาะความรักระหว่างชนชั้น รองลงไปคือแนวเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จ โดยมีความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ในเรื่องของความรัก ซึ่งคู่แย้ง (binary opposition) ระหว่างฐานะต่ำกับฐานะสูง ตัวละครมีลักษณะตายตัว (typed character) บทสนทนาถ่ายทอดวาทกรรม (discourse) เกี่ยวกับความรัก ฉากหลักยังคงเป็นบ้านอันแสดงถึงเรื่องราวที่สัมพันธ์กับครอบครัว และปรากฏชนชั้นอย่างชัดเจน ละครมักจะมีจบลงแบบสุขนาฏกรรม (happy ending) และเล่าเรื่องแบบเห็นได้อย่างรอบด้าน (the omniscient) ที่ไม่มีข้อจำกัดใดๆ โดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลาย

ในด้านของความเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบการเล่าเรื่องส่วนใหญ่ ได้แก่ โครงเรื่อง (plot) แก่นเรื่อง (theme) ความขัดแย้ง (conflict) ตัวละคร (character) ตอนจบ (ending) มีลักษณะร่วมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีเฉพาะฉาก (setting) บทสนทนา (dialogue) และกลวิธีดึงดูดใจผู้ชม เช่น จังหวะการเล่าเรื่อง การทิ้งความตื่นเต้นท้ายฉาก การดึงดูดโดยใช้ความรุนแรงของตัวละคร และกลวิธีการเล่าเรื่องอื่นๆ เท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ปัจจุบันเองส่งผลให้ลักษณะละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงอย่างผิวเผิน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากแนวทางของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งดำรงธุรกิจจากการขายเวลาละครโทรทัศน์ จึงเลือกผลิตละครในแนวที่ตลาดชอบ ผู้จัดต้องแข่งขันกันหาแนวเรื่องดังกล่าวสนองนโยบายสถานีเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นผู้ผลิต บริษัทตัวแทนโฆษณาจะเป็นผู้ตัดสินใจในการซื้อสื่อโฆษณา โดยยึดถือเรตติ้ง (rating) เป็นสำคัญ ปัจจัยการผลิตและปัจจัยทางการตลาดเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อลักษณะและความเปลี่ยนแปลงได้น้อยของบทละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยม

งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และยังสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำว่ามีการเล่าเรื่องอย่างไร และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำจึงสามารถทำให้เห็นความแตกต่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

งานวิจัย เรื่อง การสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ “ความเป็นจริง” ในภาพยนตร์อิงเรื่องจริง ของ สุภา จิตติวิสุรัตน์ (2545) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการประกอบสร้าง

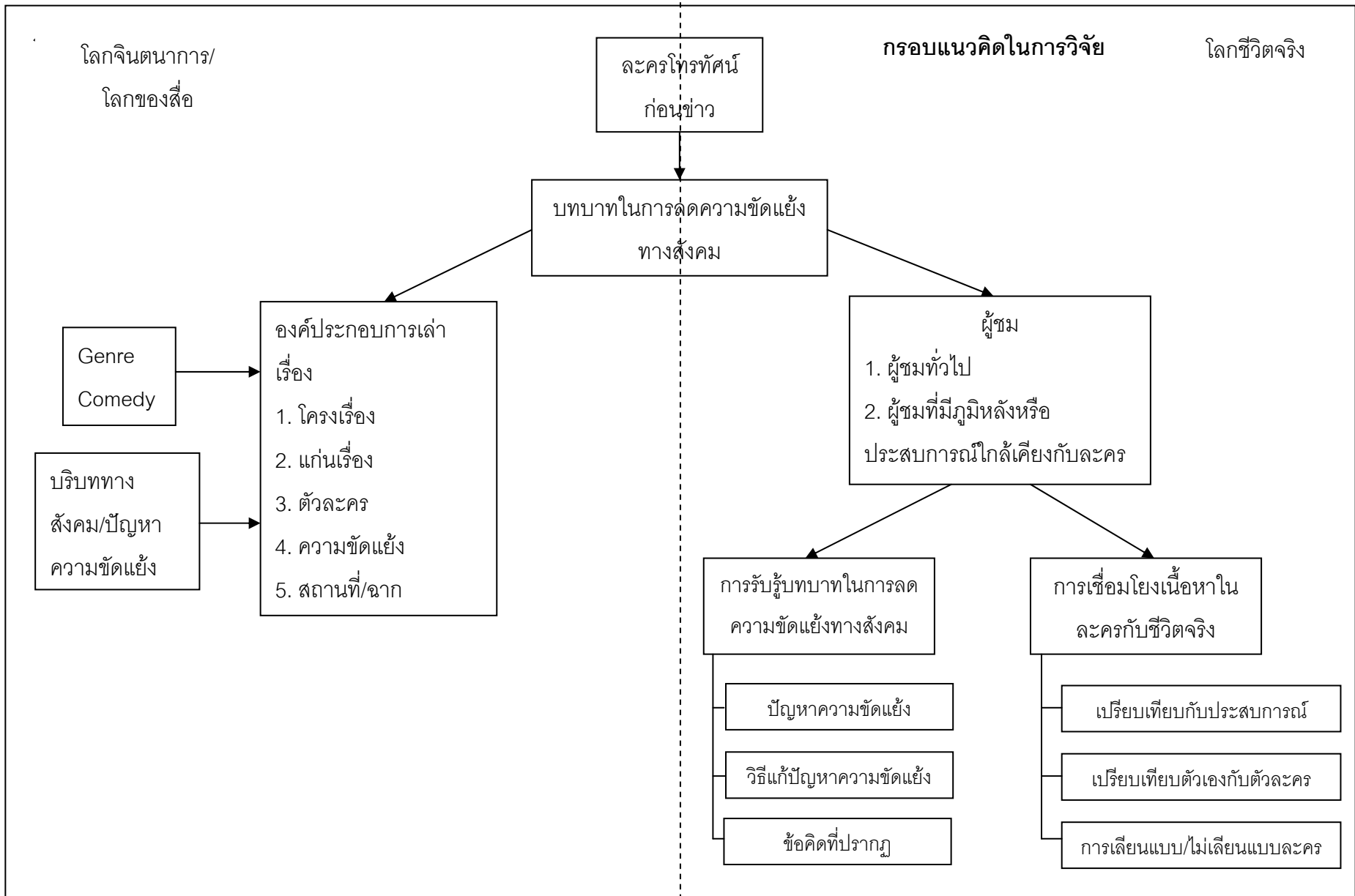
ความหมายให้แก่ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อภาพยนตร์เรื่องจริงของผู้สร้างภาพยนตร์ ศึกษาความหมายของ “ความเป็นจริง” ในภาพยนตร์จากการเข้ารหัส (encoding) ของผู้สร้างภาพยนตร์ และศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ความหมายของ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อภาพยนตร์ของผู้รับสารกลุ่มต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการประกอบสร้างความหมายให้แก่ “ความเป็นจริง” ในภาพยนตร์เรื่องจริง เกิดจากจุดมุ่งหมายการประกอบสร้างของผู้สร้างภาพยนตร์ 2 ประการคือ 1.) เพื่อให้ดูเหมือนเป็นเรื่องจริง และ 2.) เพื่อรื้อฟื้นความหมายเดิมและสร้างความหมายใหม่ให้แก่ “ความเป็นจริง” ทั้งนี้ ความหมายที่ปรากฏในภาพยนตร์จากการเข้ารหัสของผู้สร้างภาพยนตร์พบว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1.) ความหมายที่เกิดจากการรื้อความหมายเดิมส่วนใหญ่ออกและสร้างเป็นความหมายใหม่ 2.) ความหมายที่เกิดจากการรื้อความหมายเดิมบางส่วนและตอกย้ำความหมายเดิมบางส่วนให้ชัดเจนขึ้น และ 3.) ความหมายที่เกิดจากการรื้อความหมายเดิมบางส่วนและสร้างความหมายใหม่บางส่วน สำหรับการรับรู้ความหมายของผู้รับสาร ศึกษาเปรียบเทียบจากกลุ่มผู้ชม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ตรง และกลุ่มที่มีประสบการณ์กับ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อ พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ตรงจะถอดรหัสด้วยการปฏิเสธความหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์กับ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อ จะถอดรหัสสารด้วยมุมมองที่หลากหลาย มีทั้งเห็นด้วย ต่อรอง และปฏิเสธความหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งความแตกต่างของการถอดรหัสนี้ เป็นผลมาจากการที่ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มถูกประกอบสร้างความหมายมาจากโลกเชิงสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำว่า มีการเล่าเรื่องที่ประกอบสร้างความหมายหรือความเป็นจริงในการลดความขัดแย้งทางสังคมอย่างไร และในส่วนของ การรับรู้ความหมายของผู้รับสารนั้น ก็จะไปเป็นแนวทางในการศึกษาในส่วนของผู้รับสารว่าผู้ชมทั่วไปและผู้รับสารกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรงจะมีการรับรู้ความหมาย บทบาทในการสร้างความสมานฉันท์ของละครโทรทัศน์ดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งผู้รับสารทั้งสองกลุ่มจะมีการเชื่อมโยงเรื่องราวที่นำเสนอในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของตนเองแตกต่างกันหรือไม่และอย่างไร

งานวิจัย เรื่อง การตีความของผู้รับสารชาวไทยต่อภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันจากภาพยนตร์ฮอลลีวูด ของ อัญมณี ภูักดี (2547) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงความหมายและการประกอบสร้างความหมายของตัวละครที่เป็นวีรบุรุษจากภาพยนตร์ฮอลลีวูด และเพื่อวิเคราะห์แบบแผนการตีความของผู้รับสารชาวไทยที่มีต่อลักษณะของวีรบุรุษแบบอเมริกันจากภาพยนตร์ฮอลลีวูด ผลการวิจัยพบว่าในการประกอบสร้างตัวละครที่เป็นวีรบุรุษจากภาพยนตร์ฮอลลีวูดที่มี

อุดมการณ์ ค่านิยมแบบอเมริกันแฝงอยู่ในสื่อภาพยนตร์พบว่าความหมายของวีรบุรุษอเมริกัน 5 ลักษณะ ได้แก่ 1.) วีรบุรุษที่ต่อสู้และช่วยโลกได้โดยลำพัง หรือเรียกว่าวีรบุรุษในระบบ 2.) วีรบุรุษที่ปกป้องสิทธิตนเอง/ครอบครัว 3.) วีรบุรุษจากอาชีพทหาร 4.) วีรบุรุษที่แก้ปัญหาอย่างสันติวิธี และสำหรับผลการวิจัยการวิเคราะห์แบบแผนการตีความของผู้รับสารชาวไทยโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า ผู้รับสารชาวไทยมีสัดส่วนการตีความปฏิเสธ และต่อรองความหมายมากกว่าคล้ายตามสิ่งที่ภาพยนตร์นำเสนอ โดยเฉพาะในเรื่องของความเป็นอยู่จริงในสังคมอเมริกัน ความต้องการเอาวีรบุรุษมาเป็นแบบอย่าง และผู้ร้ายที่มาต่อสู้กับวีรบุรุษ โดยการตีความของผู้รับสารจะมีปัจจัยอยู่ 2 ด้านคือ 1.) ปัจจัยของผู้ส่งสาร ในการนำเสนอเนื้อหาภาพยนตร์ และ 2.) ปัจจัยของผู้รับสารเอง ที่ตีความขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความเชื่อ และทัศนคติเดิม หรือประสบการณ์ที่ได้รับมาจากสื่ออื่น

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำว่า ในส่วนของการสร้างตัวละคร การสร้างปม ความขัดแย้ง และการแก้ปมความขัดแย้ง ว่าละครโทรทัศน์ดังกล่าวมีการแก้ปมความขัดแย้งโดยใช้ลักษณะตัวละครที่เป็นวีรบุรุษหรือไม่ อย่างไร และในส่วนของ การรับรู้ความหมายของผู้รับสาร นั้น ก็จะนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาในส่วนของผู้รับสารว่าการรับรู้ของผู้รับสารขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ ความเชื่อ และทัศนคติเดิม หรือประสบการณ์ที่ได้รับมาจากสื่ออื่นหรือไม่ และผู้รับสารรับรู้บทบาทในการสร้างความสมานฉันท์ของละครโทรทัศน์ดังกล่าวอย่างไร รวมทั้งผู้รับสารจะมีการเชื่อมโยงเรื่องราวที่นำเสนอในละครโทรทัศน์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงจากทัศนะของผู้ชม

การวิจัยครั้งนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน และใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำโดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อตรวจสอบว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว นำเสนอโครงเรื่องและแก่นเรื่องประเภทใด รวมทั้งความขัดแย้งที่ปรากฏเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หรือความขัดแย้งทางเชื้อชาติหรือเชื้อชาติหรือไม่

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) ตามแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมละครที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้รับสารจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ชมทั่วไปจำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครจำนวน 20 คน

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยศึกษาจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 19.00 – 20.00 น. ออกอากาศในปีพ.ศ. 2552 – 2553 โดยคัดเลือกจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ เลือกเฉพาะละครโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวที่สื่อถึงความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งทางชนชั้น หรือความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้น รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ในปี 2552 – 2553 พบว่ามีละครโทรทัศน์ทั้งหมดจำนวน 16 เรื่อง แบ่งเป็นละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงปี 2552 จำนวน 8 เรื่อง และละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงปี 2553 จำนวน 8 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 4 การสำรวจเบื้องต้นรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ในปี 2552 – 2553

รายชื่อละคร	ปีที่ออกอากาศ	ประเภทละคร	ความขัดแย้งที่ปรากฏ
1. พ่อมาลัยริมทาง	2552	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรักระหว่างชนชั้น
2. ลูกสาวกำนัน	2552	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
3. เทพบุตรชุดวิน	2552	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรักระหว่างชนชั้น
4. ก๊วนกามเทพ	2552	Romantic Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
5. ล่าผีปอบ	2552	Horror Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
6. เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนินจา	2552	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
7. คุณหนูฉันทนา	2552	Romantic Comedy	ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
8. เทพธิดาปลาร้า	2552	Drama Comedy	ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท

รายชื่อละคร	ปีที่ออกอากาศ	ประเภทละคร	ความขัดแย้งที่ปรากฏ
9. เขยบ้านนอก	2553	Drama Comedy	ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
10. ปี่साจแสนกล	2553	Romantic Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
11. คุณนายสามสิ่ง	2553	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
12. เศรษฐีข้างเขียง	2553	Romantic Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
13. สะใภ้เจ้าสัว	2553	Romantic Comedy	ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ
14. เจ้าสาวไร่ส้ม	2553	Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก
15. สืบสวนป่วนรัก	2553	Action Comedy	ความขัดแย้งเรื่องครอบครัว
16. หัวใจรักข้ามภพ	2553	Period/ Drama Comedy	ความขัดแย้งเรื่องความรัก

ซึ่งจากการสำรวจละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 16 เรื่อง พบว่าเป็นละครประเภท Comedy และความขัดแย้งที่ปรากฏในละครแบ่งได้ เป็น 5 ประเภทคือ

1. ความขัดแย้งเรื่องความรัก	จำนวน 11 เรื่อง
2. ความขัดแย้งเรื่องครอบครัว	จำนวน 1 เรื่อง
3. ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น	จำนวน 1 เรื่อง
4. ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท	จำนวน 2 เรื่อง
5. ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ	จำนวน 1 เรื่อง

จากเกณฑ์การคัดเลือกคือ เลือกเฉพาะละครโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวที่ปรากฏความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งทางชนชั้น หรือความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ สามารถคัดเลือกละครโทรทัศน์ได้จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. คุณหนูฉันทนา
2. เทพธิดาปลาร้า
3. เขยบ้านนอก
4. สะใภ้เจ้าสัว

รายละเอียดของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องมีดังนี้
 ตารางที่ 5 รายละเอียดของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูชั้นหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอกและ
 สะใภ้เจ้าสัว

รายชื่อละคร โทรทัศน์	บริษัทผู้ผลิต	วันและเวลา ออกอากาศ	ระยะเวลาออกอากาศ
1. คุณหนู ชั้นหนา	บริษัท มาสเตอร์วัน จำกัด	ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ 19.05 - 20.00 น.	15 ตุลาคม 2552 - 26 พฤศจิกายน 2552
2. เทพธิดา ปลาร้า	บริษัท สเต็ปพาวเวอร์ทีวี จำกัด	ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ 19.05 - 20.00 น.	27 พฤศจิกายน 2552 - 5 มกราคม 2553
3. เขยบ้าน นอก	บริษัท ทีวีธันเดอร์ จำกัด	ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ 19.15 - 20.00 น.	6 มกราคม 2553 - 10 กุมภาพันธ์ 2553
4. สะใภ้เจ้าสัว	บริษัท ทีวีซีน จำกัด	ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ 18.40 - 20.00 น.	26 พฤษภาคม 2553 - 11 กรกฎาคม 2553

2. ประเภทบุคคล (Key Informants) ได้แก่ ผู้รับสาร

โดยผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มผู้ชมซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ ต้องเป็นกลุ่มผู้ชมที่เคยชม
 ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในปี
 2552 - 2553 โดยเฉพาะละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูชั้นหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และ
 สะใภ้เจ้าสัว อย่างน้อย 1 เรื่อง และผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มผู้ชม 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์คือ

2.1 กลุ่มผู้ชมทั่วไปที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 20 คน

2.2 กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่นำเสนอในละคร
 โทรทัศน์ จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับ
 เรื่องราวที่นำเสนอในละครออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้เปรียบ ได้แก่ หัวหน้า/คนรวย/คนในเมือง
 และกลุ่มที่เสียเปรียบ ได้แก่ ลูกจ้าง/คนจน/คนชนบท

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั้ง 2 กลุ่มมีรายชื่อดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มผู้ชมทั่วไป จำนวน 20 คน ได้แก่

1. ร.ต.หญิง บุญช่วย	อรัญทิมา	อายุ	73 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
2. นายทศพร	ใจสงบสุข	อายุ	54 ปี	อาชีพ	รับจ้าง
3. นายสุรพงศ์	วงศ์จันทา	อายุ	23 ปี	อาชีพ	นักศึกษา
4. น.ส.พิชญาณี	ชานนท์	อายุ	23 ปี	อาชีพ	ที่ปรึกษาการเงิน
5. น.ส.สิตานันท์	ไกรเสวกวิสัย	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักกฎหมาย
6. น.ส.พจนีย์	ศิริบุญรอด	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักศึกษา
7. น.ส.เสาวณิต	จงไพบุลย์	อายุ	23 ปี	อาชีพ	นักการตลาด
8. นางปราณี	ทองธิว	อายุ	49 ปี	อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว
9. นางนิภา	พหลโยธิน	อายุ	60 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
10. น.ส.พนิตนาฏ	ก่อสุขวิวัฒน์	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักกฎหมาย
11. นางนนทนี	ลูมิงค์	อายุ	55 ปี	อาชีพ	พนักงานบริษัท
12. น.ส.ณัฐรดา	ถวายนาค	อายุ	27 ปี	อาชีพ	พนักงานมหาวิทยาลัย
13. น.ส.พิมพ์ชญา	พักเปี่ยม	อายุ	27 ปี	อาชีพ	อาจารย์มหาวิทยาลัย
14. นางผาติรัตน์	จุลทอง	อายุ	38 ปี	อาชีพ	พนักงานมหาวิทยาลัย
15. น.ส.สุรัตนา	ศุริยานนท์	อายุ	35 ปี	อาชีพ	ค้าขาย
16. น.ส.ภูชิษา	เรืองจันทร์	อายุ	35 ปี	อาชีพ	รับราชการ
17. นางประทวน	ทองแป้น	อายุ	60 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
18. นางนภาพร	จงไพบุลย์	อายุ	50 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
19. นางวนิดา	ลูณวัฒน์	อายุ	53 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
20. น.ส.ลภัสรดา	วงศ์จันทา	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักศึกษา

2.1 กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่นำเสนอในละคร จำนวน 20 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น กลุ่มที่ได้เปรียบ และกลุ่มที่เสียเปรียบดังนี้

2.2.1 กลุ่มที่ได้เปรียบ (เจ้านาย/คนรวย/คนในเมือง) จำนวน 7 คน ได้แก่

1. นางพรทิพย์	งามเพ็ญ	อายุ	51 ปี	อาชีพ	หัวหน้าแผนก
2. นางสาวทอง	มีธา	อายุ	39 ปี	อาชีพ	หัวหน้าแผนก
3. น.ส.สุดา	ตะโกนา	อายุ	39 ปี	อาชีพ	หัวหน้าแผนก
4. น.ส.ปวีนุช	หาญชนะ	อายุ	26 ปี	อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว
5. น.ส.มาลินี	จงสำราญ	อายุ	24 ปี	อาชีพ	Project Manager
6. นายพงษ์ศักดิ์	พุ่มประดิษฐ์	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักศึกษา

7.นางสุพร จันทโรทัย อายุ 36 ปี อาชีพ พนักงานมหาวิทยาลัย

2.2.2 กลุ่มที่เสียเปรียบ (ลูกจ้าง/คนจน/คนชนบท) จำนวน 13 คน ได้แก่

1.น.ส.กวรรณิการ์	กรานเคารพ	อายุ	23 ปี	อาชีพ	พนักงานโรงงาน
2.น.ส.นภารัตน์	นระโพธิ์	อายุ	27 ปี	อาชีพ	พนักงานโรงงาน
3.น.ส.สายรุ้ง	ดอกบัว	อายุ	36 ปี	อาชีพ	พนักงานโรงงาน
4.นางทัศนีย์	ทับกฤชธร	อายุ	38 ปี	อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว
5.น.ส.ธีรติ	ถนัดรบ	อายุ	25 ปี	อาชีพ	นักศึกษา
6.น.ส.ทิพวรรณ	มะโฮงคำ	อายุ	25 ปี	อาชีพ	นักศึกษา
7.น.ส.กุลภัสร์	กาญจนภรางกูล	อายุ	25 ปี	อาชีพ	ผู้ช่วยนักวิจัย
8.นางเย็นจิตร์	ศุภศร	อายุ	26 ปี	อาชีพ	ครู
9.นางลัดดาวัลย์	ชาญเทศน์	อายุ	38 ปี	อาชีพ	แม่บ้าน
10.น.ส.พุกษพรรณ	บรรเทาทุกข์	อายุ	24 ปี	อาชีพ	อาจารย์มหาวิทยาลัย
11.นางนันทนา	ศรีวรรณท์	อายุ	54 ปี	อาชีพ	ค้าขาย
12.นางอินชา	วงศ์สุวรรณ	อายุ	51 ปี	อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว
13.น.ส.ศรีตรัง	ไชสวัสดิ์	อายุ	24 ปี	อาชีพ	นักศึกษา

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลจากตัวบุคคลที่ได้ทำการเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ซึ่งผู้วิจัยจะเตรียมแนวคำถามหลักไว้ล่วงหน้า และเริ่มเปิดประเด็นการสัมภาษณ์ด้วยการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นกว้างๆ ทิ้งไว้แล้วจึงค่อยๆ เจาะลึกลงในรายละเอียดต่างๆ โดยผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ และบันทึกเทปสัมภาษณ์ไปพร้อมๆ กัน

3. ประเภทเอกสาร

ข้อมูลประเภทเอกสารและวัตถุ สำหรับข้อมูลที่เป็นเอกสารผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลในส่วนของบทละครโทรทัศน์ บทสัมภาษณ์ บทวิจารณ์ เนื้อเรื่องย่อของละครโทรทัศน์ตามที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างไว้แล้ว จำนวน 4 เรื่อง จากสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกหรือแบบสังเกต (note taking or observation note) ใช้ในการบันทึกสิ่งต่างๆ จากการสัมภาษณ์ หรือจากสิ่งที่สังเกตได้จากการศึกษาภาพยนตร์และเอกสารต่างๆ

2. เครื่องบันทึกเสียง (tape recorder) ใช้ในการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview form) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รับสาร โดยกำหนดประเด็นต่างๆ ไว้ล่วงหน้า ดังนี้

- 1) คุณละครโทรทัศน์บ่อยแค่ไหน
- 2) ชอบดูละครโทรทัศน์ประเภทใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 3) โดยปกติแล้วดูละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดและทางสถานีโทรทัศน์ช่องใด
- 4) เพราะเหตุใดจึงชอบดูละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ
- 5) ชอบดูละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำซึ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือเชื้อชาติเรื่องใด เพราะเหตุใด
- 6) ในระหว่างที่ดูหรือดูจบแล้วได้มีการพูดคุยกับคนในครอบครัวหรือคนอื่นๆ เกี่ยวกับเนื้อหาในละครหรือไม่
- 7) ในชีวิตจริงเคยเจอเหตุการณ์ หรือประสบปัญหาแบบเดียวกับในละครบ้างหรือไม่
- 8) เคยนำข้อคิดจากในละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือไม่อย่างไร
- 9) ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้แก่ อะไรบ้าง
- 10) คิดว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอย่างไร

- การช่วยแก้ไขความขัดแย้งในโลกแห่งความจริง
- การประสานรอยร้าวในสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ จากการสำรวจละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เวลา 19.00 – 20.00 น. ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553 โดยวิเคราะห์ประเภทของละครโทรทัศน์ และองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และประเด็นของความขัดแย้ง ดังนี้

1. ประเภทของละครโทรทัศน์

- 1.1 Drama Comedy
- 1.2 Romantic Comedy
- 1.3 Action Comedy
- 1.4 Horror Comedy
- 1.5 Period Drama Comedy

2. โครงเรื่อง 8 ลักษณะ ได้แก่

- 2.1 ความรักของชายหญิง
- 2.2 รักสามเส้า
- 2.3 ความสำเร็จ
- 2.4 ซินเดอเรลลา หรือเรื่องพาดฝัน
- 2.5 คฤหาสน์ลึกลับ
- 2.6 ใครทำอะไร
- 2.7 แมวจับหนู
- 2.8 เพชรตัดเพชร

3. แก่นเรื่อง ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

- 3.1 Love Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก

- 3.2 Morality Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา
- 3.3 Idealism theme ละครที่มีแนวเรื่องประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุผลในสิ่งที่ตนปรารถนา
- 3.4 Power theme เป็นแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ
- 3.5 Career theme เนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จส่วนตัว
- 3.6 Outcast theme เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไป

4. ประเด็นของความขัดแย้ง แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

- 4.1 ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
- 4.2 ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท
- 4.3 ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์
- 4.4 ความขัดแย้งในครอบครัว
- 4.5 ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน
- 4.6 ความขัดแย้งเรื่องความรัก
- 4.7 ความขัดแย้งอื่นๆ

เพื่อตรวจสอบว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นละครประเภทใด มีการนำเสนอโครงเรื่องและแก่นเรื่องประเภทใดบ้าง และความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หรือความขัดแย้งทางเชื้อชาติหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) และตีความจากตัวบท โดยใช้แหล่งข้อมูลจากเทปละครโทรทัศน์ ทั้ง 4 เรื่อง ตามที่คัดเลือกไว้ เพื่อวิเคราะห์หีบหอบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง 6 องค์ประกอบตามแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง ดังนี้

องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

1. โครงเรื่อง (plot)
2. แก่นเรื่อง (theme)
3. ตัวละคร (character)
4. ความขัดแย้ง (conflict)
5. สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)
6. ตอนจบ (Ending)

โดยในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการเล่าเรื่องในงานวิจัยครั้งนี้ จะเน้นในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่อง ความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ และการสร้างตัวละคร โดยในการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งจะเพิ่มเติมในส่วนของการวิเคราะห์เรื่องปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ขนาดและความรุนแรงของความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
 - 1.1 ปัญหาครอบครัว
 - 1.2 ปัญหาความรัก
 - 1.3 ปัญหาการทำงาน
 - 1.4 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
 - 1.5 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
 - 1.6 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ
 - 1.7 ปัญหาการเงิน
 - 1.8 ปัญหาสังคม
 - 1.9 ปัญหาอื่นๆ
2. ขนาดและความรุนแรงของความขัดแย้ง
3. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 - 3.1 การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
 - 3.2 คนอื่นเป็นผู้แก้ปัญหา
 - 3.3 ปัญหาคลี่คลายไปเอง

ในส่วนการวิเคราะห์เรื่องการสร้างตัวละครโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

1. ประเภทของตัวละคร
2. การสร้างตัวละคร

จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้กรอบแนวคิด และทฤษฎีประกอบการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) จากผู้รับสาร ที่ได้คัดเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ร่วมกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง (Narrative Analysis) ข้างต้น เพื่อวิเคราะห์ถึงการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงจากทัศนะของผู้ชม

การนำเสนอผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” ผู้วิจัยจะใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical descriptive research) โดยการนำเสนอเป็นบท ดังนี้

บทที่ 1	บทนำ เสนอถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา ข้อสันนิษฐานในการวิจัย วัตถุประสงค์และขอบเขตในการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์ปฏิบัติการ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
บทที่ 2	นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
บทที่ 3	นำเสนอระเบียบวิธีวิจัย
บทที่ 4	นำเสนอผลการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่อง ได้แก่ ประเภทของละครโทรทัศน์ โครงเรื่องแก่นเรื่องและประเด็นความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ
บทที่ 5	นำเสนอการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง
บทที่ 6	นำเสนอการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการสร้างลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม
บทที่ 7	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ภาพรวมและลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศ ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

การวิจัยเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และเพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงจากทัศนะของผู้ชม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (textual analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ชมละครโทรทัศน์ (In-depth interview) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วนตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีลักษณะเป็นละครประเภท Soap Opera เช่นเดียวกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ ดังนั้นในการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนที่ 1 นี้ จึงเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำ โดยในส่วนที่ 1 นี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจเชิงปริมาณ เพื่อสำรวจว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนำเสนอโครงเรื่องและแก่นเรื่องประเภทใด และความขัดแย้งที่ปรากฏ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท หรือความขัดแย้งทางเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์หรือไม่ โดยละครโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยใช้ในการสำรวจเชิงปริมาณครั้งนี้คือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี 2552 – 2553 จำนวน 16 เรื่อง

ส่วนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำโดยใช้แนวคิดเรื่ององค์ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อวิเคราะห์ว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องอย่างไร ซึ่งในส่วนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา”
2. ละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า”
3. ละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก”
4. ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว”

ส่วนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชม โดยในส่วนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้รับสารจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ชมทั่วไปที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 20 คน และ กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่นำเสนอจำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบว่าผู้ชมมีการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำหรือไม่ อย่างไร และผู้ชมมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมหรือไม่ อย่างไร

ในบทที่ 4 นี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำโดยการสำรวจในเชิงปริมาณ ส่วนผลการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) และผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมมีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้รับสารจำนวน 40 คน ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทที่ 5 และ บทที่ 6 ในลำดับต่อไป

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำโดยการสำรวจในเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ภาพรวมและลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสำรวจเชิงปริมาณละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงก่อนข่าวภาคค่ำจาก 4 เกณฑ์ ได้แก่ ประเภทของละครโทรทัศน์ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และประเด็นของความขัดแย้ง ดังนี้

1. ประเภทของละครโทรทัศน์

- 1.1 Drama Comedy
- 1.2 Romantic Comedy
- 1.3 Action Comedy
- 1.4 Horror Comedy
- 1.5 Period Drama Comedy

2. โครงเรื่อง 8 ลักษณะ ได้แก่

- 2.1 ความรักของชายหญิง
- 2.2 รักสามเส้า
- 2.3 ความสำเร็จ
- 2.4 ซินเดอเรลลา หรือเรื่องพาดฝัน
- 2.5 คฤหาสน์ลึกลับ
- 2.6 ใครทำอะไร
- 2.7 แมวจับหนู
- 2.8 เพชรตัดเพชร

3. แก่นเรื่อง ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

- 3.1 Love Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก
- 3.2 Morality Theme ละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา
- 3.3 Idealism theme ละครที่มีแนวเรื่องประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุผลในสิ่งที่ตนปรารถนา

3.4 Power theme เป็นแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ

3.5 Career theme เนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จส่วนตัว

3.6 Outcast theme เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไป

4. ประเด็นของความขัดแย้ง แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

4.1 ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

4.2 ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท

4.3 ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์

4.4 ความขัดแย้งในครอบครัว

4.5 ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน

4.6 ความขัดแย้งเรื่องความรัก

4.7 ความขัดแย้งอื่นๆ

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ เวลา 19.00 – 20.00 น. ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 จากการสำรวจพบว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวมีละครโทรทัศน์ออกอากาศจำนวน 16 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปรายชื่อละครโทรทัศน์ไว้ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 6 รายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553

รายชื่อละคร	ระยะเวลาออกอากาศ	ประเภทละคร	บริษัทผู้ผลิต	บทประพันธ์	บทโทรทัศน์	ผู้กำกับการแสดง
1. พ่อมาลัยริมทาง	14 ม.ค. - 20 ก.พ. 52	Drama Comedy	บริษัท ทีวีซีน แอนด์ พิคเจอร์ จำกัด	เพ็ญศิริ	อาณาจินต์	ปกาศิต กิ่งศักดิ์
2. ลูกสาวกำนัน	25 ก.พ. - 13 เม.ย. 52	Drama Comedy	บริษัท ทีวีอินเตอร์ จำกัด	พร น้ำเพชร	อังคาร วันดีเรืองศรี	ปกาศิต กิ่งศักดิ์
3. เทพบุตรชุดวิน	20 เม.ย. - 27 พ.ค. 52	Drama Comedy	บริษัท สเต็ปออนเวิร์ด จำกัด	อัจฉริยา	อัจฉริยา	วีระชัย รุ่งเรือง
4. ก๊วนกามเทพ	28 พ.ค. - 10 ก.ค. 52	Romantic Comedy	บริษัท ดวงมาลีมีจันท์ จำกัด	วัตตรา	ปณธิ-ภควดี	วีระชัย รุ่งเรือง
5. ล่าผีปอบ	13 ก.ค. - 31 ส.ค. 52	Horror Comedy	บริษัท สเต็ปปาวเวอร์ที จำกัด	รัชนี โกลดริค	รัชนี โกลดริค	วีระชัย รุ่งเรือง
6. เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนินจา	1 ก.ย. - 14 ต.ค. 52	Drama Comedy	บริษัท ทีวีอินเตอร์ จำกัด	โสภี พรรณราย	อุเบกขา	ปกาศิต กิ่งศักดิ์
7. คุณหนูฉันทนา	15 ต.ค. - 26 พ.ย. 52	Drama Comedy	บริษัท มาสเตอร์วัน วิดีโอโปรดักชั่น จำกัด	วัตตรา	ปัทมา เคนผาพงศ์	ชนะ คราประยูร
8. เทพธิดาปลาร้า	27 พ.ย. 52 - 5 ม.ค. 53	Drama Comedy	บริษัท สุขสันต์หรรษา 52 จำกัด	เรียวช่อชรรุ่ม	เรียวช่อชรรุ่ม	ปกาศิต กิ่งศักดิ์
9. เขยบ้านนอก	6 ม.ค. - 10 ก.พ. 53	Drama Comedy	บริษัท ทีวีอินเตอร์ จำกัด	เพ็ญแข วงศ์สง่า	กษิตินทร์ แสงวงศ์	ปกาศิต กิ่งศักดิ์

รายชื่อละคร	ระยะเวลาออกอากาศ	ประเภทละคร	บริษัทผู้ผลิต	บทประพันธ์	บทโทรทัศน์	ผู้กำกับการแสดง
10. ปีสายแสบกวด	11 ก.พ. – 19 มี.ค. 53	Romantic Comedy	บริษัท ชลลัมพี จำกัด	วรางค์	เบญจมาศ ดาลหิรัญ รัตน์, อภิวัฒน์ เล่า สกุล	ัญญา ศิยานนท์
11. คุณนายสามสลึง	22 มี.ค. - 28 เม.ย. 53	Drama Comedy	บริษัท สเต็ปพาวเวอร์ทรี จำกัด	วราภา	นันทนา วีระชน	ณรงค์ จารุจินดา
12. เศรษฐีข้างเขียง	29 เม.ย. – 25 พ.ค. 53	Romantic Comedy	บริษัท อังมโนแก้ว จำกัด	เพ็ญเด่นเดือน	ติโกชนา	สมพร เชื้อบุญคุ้ม
13. สะใภ้เจ้าสัว	26 พ.ค. - 11 ก.ค. 53	Romantic Comedy	บริษัท ทีวีซีน แอนด์ พิคเจอร์ จำกัด	วัตตรา	ปัทม์	สิทธิวัชร ทับแป้น
14. เจ้าสาวไร่มัม	12 ก.ค. -13 ส.ค. 53	Drama Comedy	บริษัท ทีวีอินเดอร์ จำกัด	เฟื่องนคร	กษิตินทร์ แสงวงศ์	ปกาศิต กิ่งศักดิ์
15. สืบสวนป่วนรัก	16 ส.ค. - 20 ก.ย. 53	Action Comedy	บริษัท เกโนไก จำกัด	สนุกคิด...สนิท เขียน	สนุกคิด...สนิทเขียน	ฉิน เกรียงไกร สกุล
16. หัวใจรักข้ามภพ	21 ก.ย. – 29 ต.ค. 53	Period/ Drama Comedy	บริษัท ชลลัมพี โปรดักชั่น จำกัด	วิชชุกร	เบญจมาศ ดาลหิรัญ รัตน์, ศักดิ์ชาย เกียรติปัญญา โอภาส	อรุณ ตระกูล สวัสดิ์

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจรายการละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงปีพ.ศ. 2552 – 2553

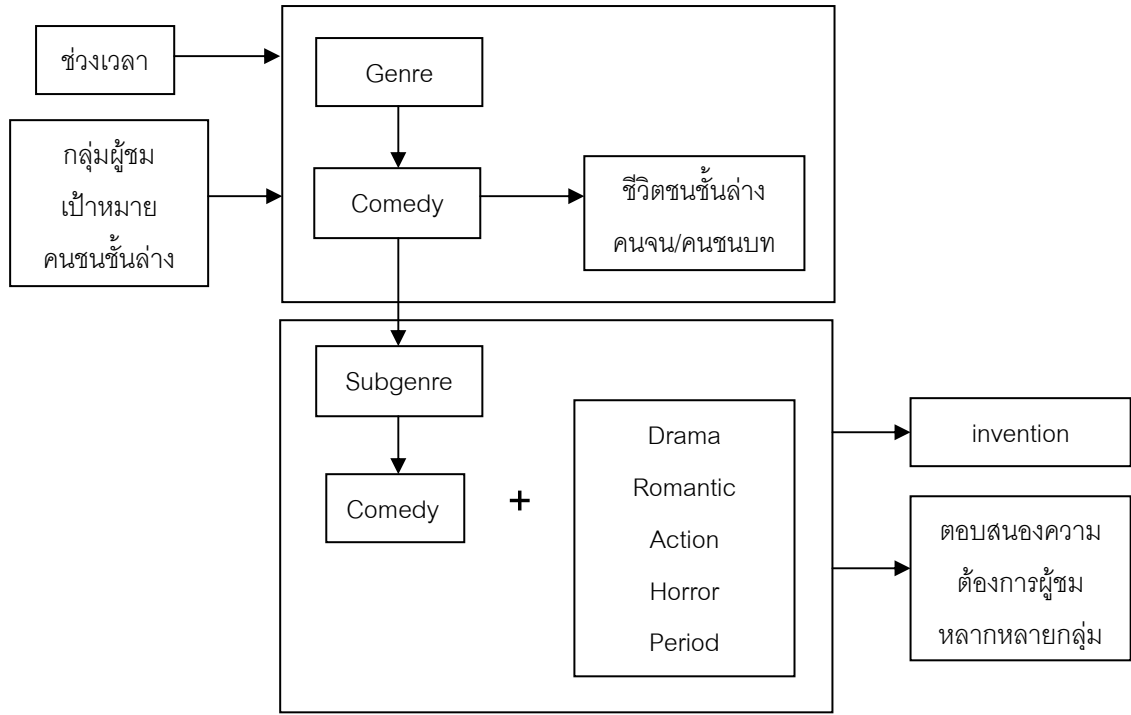
1. ประเภทของละครโทรทัศน์

จากการสำรวจรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ (19.00-20.00น.)ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 สามารถสรุปประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553

รายชื่อละครโทรทัศน์	ประเภทของละครโทรทัศน์				
	Drama Comedy	Romantic Comedy	Action Comedy	Horror Comedy	Period Drama Comedy
1. พ่อมาลัยริมทาง	✓				
2. ลูกสาวกำนัน	✓				
3. เทพบุตรชุดวิน	✓				
4. ก๊วนกามเทพ		✓			
5. ล่าผีปอบ				✓	
6.เจ้าพ่อจำเป็นกับ เจ้าหนูนินจา	✓				
7. คุณหนูฉันทนา		✓			
8. เทพธิดาปลาร้า	✓				
9. เขยบ้านนอก	✓				
10. ปีสายแสนกล		✓			
11. คุณนายสามสิ่ง	✓				
12. เศรษฐีข้างเขียง		✓			
13. สะใภ้เจ้าสัว		✓			
14. เจ้าสาวไร่ส้ม	✓				
15. สืบสวนป่วนรัก			✓		
16. หัวใจรักข้ามภพ					✓
รวม	8	5	1	1	1

จากตารางสรุปประเภท(Genre) ของละครโทรทัศน์ดังกล่าว พบว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 16 เรื่องมีภาพรวมและลักษณะเด่นซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 1 ลักษณะประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากแผนภาพ สามารถอธิบายภาพรวมและลักษณะเด่นของประเภทของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้ดังนี้

(ก) เป็นละครโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในตระกูลหรือประเภทของละคร Comedy

ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทั้ง 16 เรื่องมีลักษณะละครโทรทัศน์ประเภท Comedy เป็นหลัก แม้ว่าในแต่ละเรื่องจะมีการผสมผสานกับละครประเภทอื่นๆ แต่เรื่องราวส่วนใหญ่มักเน้นความตลก สนุกสนาน และเบาสมอง การนำเสนอละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจึงมีลักษณะที่แตกต่างกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่โดยส่วนใหญ่มักเป็นละครประเภท Melodrama ซึ่งมีเนื้อหาค่อนข้างหนัก เรื่องราวค่อนข้างซับซ้อนและตัวละครต้องเผชิญปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรง แต่ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นละครประเภท Comedy ซึ่งนำเสนอเรื่องราวตลกสนุกสนาน เบาสมอง คลายเครียด เรื่องราวไม่ซับซ้อน ปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นไม่ค่อยรุนแรง และสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ

(1) ช่วงเวลาในการนำเสนอ

การเลือกนำเสนอประเภทของละครโทรทัศน์นั้นมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาในการนำเสนอค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) เป็นช่วงเวลาของครอบครัว (Family Time) และช่วงเวลาของการพักผ่อน หลังจากการทำงาน การเรียน หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ที่เหน็ดเหนื่อยมาตลอดทั้งวัน หรือ ช่วงเวลาดังกล่าวมักเป็นเวลารับประทานอาหารเย็นในครอบครัว ซึ่งคนในครอบครัวจะอยู่กับพร้อมหน้า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 16 เรื่อง จึงเป็นละครโทรทัศน์ประเภท Comedy ที่เน้นความบันเทิง ความตลกสนุกสนาน เหมาะกับผู้ชมทุกเพศทุกวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมในด้านความบันเทิง การพักผ่อน และความผ่อนคลายในช่วงเวลาดังกล่าว

(2) กลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์

นอกจากช่วงเวลาในการออกอากาศจะมีความสัมพันธ์กับประเภทของละครโทรทัศน์แล้ว กลุ่มผู้ชมเป้าหมายก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่มีกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็นกลุ่มคนในระดับล่าง ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจึงมักนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง เช่น เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ พ่อค้า แม่ค้า มอเตอร์ไซค์รับจ้าง พระเอกลิเก

นอกจากนี้ความนิยมของผู้ชมละครโทรทัศน์ที่มีต่อละครโทรทัศน์ประเภท Comedy ยังอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ละครโทรทัศน์ประเภทนี้ถูกนำเสนอค่อนข้างมากอีกด้วย

(ข) เป็นละครโทรทัศน์ที่มีลักษณะ Comedy ผสมผสานกับละครโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ

แม้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวทั้ง 16 เรื่อง จะเป็นละครโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในประเภทหรือตระกูล (Genre) Comedy เช่นเดียวกัน แต่ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องก็ยังคงมีความแตกต่างกันไปตามประเภทหรือตระกูลย่อย (Subgenre) อีกด้วย ซึ่งจากการสำรวจละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 16 เรื่อง พบประเภทหรือตระกูลย่อย (Subgenre) ของละครโทรทัศน์ประเภท Comedy ทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ ละครโทรทัศน์ประเภท Drama Comedy พบจำนวน 8 เรื่อง ละครโทรทัศน์ประเภท Romantic Comedy พบจำนวน 5 เรื่อง ละครโทรทัศน์ประเภท Horror Comedy, Action Comedy และ Period Drama Comedy พบจำนวนประเภทละ 1 เรื่อง

จากการสำรวจพบว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้มีการนำเสนอละครประเภท Drama Comedy มากที่สุด เนื่องจากละครโทรทัศน์ประเภท Drama

Comedy เป็นละครโทรทัศน์ที่เน้นการนำเสนอเรื่องราวความเป็นจริงของชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของคนในการต่อสู้ชีวิต และการประสบความสำเร็จ เช่น ชีวิตของมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ชีวิตของนักมวยหรือพระเอกลิเก ชีวิตของสาวโรงงาน ชีวิตของพ่อค้าแม่ค้า หรือชีวิตของเกษตรกร ทั้งยังสอดแทรกด้วยความตลกสนุกสนาน เรื่องราวไม่ซับซ้อน เข้าใจได้ง่าย จึงสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ส่วนละครโทรทัศน์ประเภท Romantic Drama พบในจำนวนค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากแนวเรื่องเป็นเรื่องราวความรัก กู๊กักก๊ ก๊อแงแงอนกันระหว่างหนุ่มสาว เนื้อหาไม่ซับซ้อน ไม่เครียด สอดแทรกด้วยความตลกสนุกสนาน จึงสามารถตอบสนองความต้องการด้านความบันเทิง การพักผ่อน และการคลายเครียดของผู้ชมได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอละครโทรทัศน์ประเภท Comedy, Action Comedy และ Period Drama Comedy อีกด้วย ซึ่งการนำเสนอละครโทรทัศน์ที่มีประเภทหรือตระกูลย่อย (Subgenre) หลากหลายประเภทดังกล่าว อาจมีเหตุผลเพื่อ

(1) ช่วยสร้างความหลากหลายให้กับแนวเรื่อง (invention) เนื่องจากการนำเสนอแต่ละละครโทรทัศน์ประเภท Comedy เพียงอย่างเดียว อาจทำให้เกิดความซ้ำซาก น่าเบื่อ การนำละครโทรทัศน์ประเภท Comedy ไปผสมผสานกับละครประเภทอื่นๆ (hybridization) จึงทำให้เกิด invention ทำให้ไม่น่าเบื่อ และสร้างความน่าสนใจติดตามชมให้กับผู้ชมได้มากขึ้น ซึ่งลักษณะการผสมผสานของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าละครประเภท Comedy สามารถผสมผสานกับละคร Genre อื่นๆ เช่น Action, Horror, Drama ได้เป็นอย่างดี

(2) เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ชมได้หลากหลายกลุ่มมากขึ้น

หลังจากที่ได้จำนวนและรายชื่อละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าว ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553 แล้ว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง และประเด็นความขัดแย้ง จากละครโทรทัศน์และหนังสือเรื่องย่อละครโทรทัศน์ จากการสำรวจองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถสรุปผลได้ดังตาราง 4.2 ต่อไปนี้

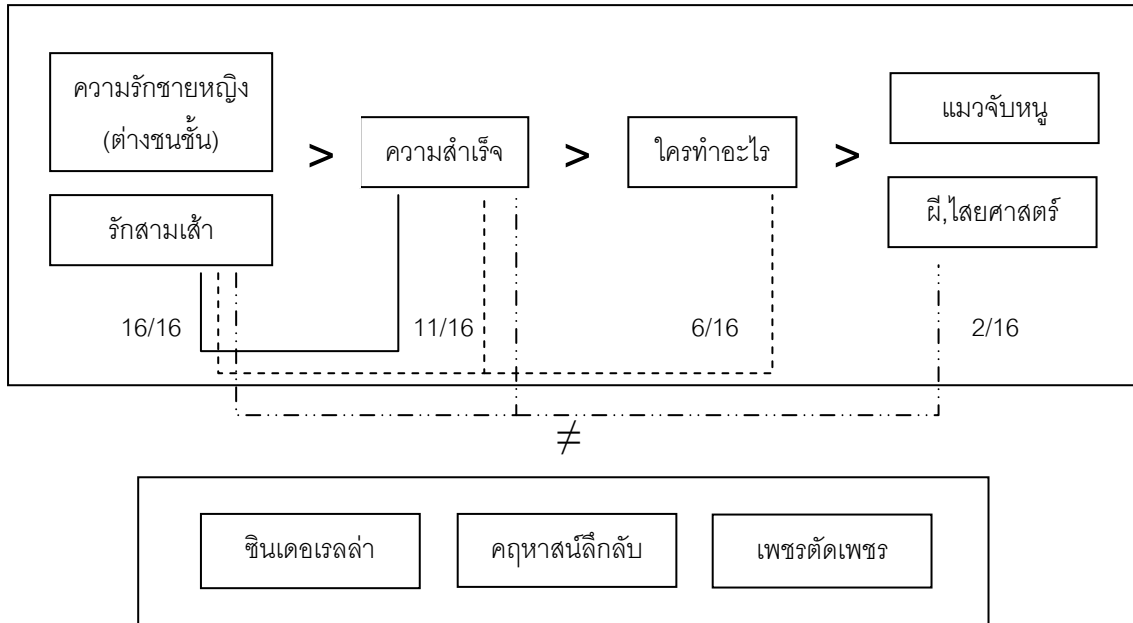
2. โครงเรื่อง

ตารางที่ 8 โครงเรื่องที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของโครงเรื่อง								
	ความ รักชาย หญิง	รักสาม เส้า	ความ สำเร็จ	ซิดเดอ เรลลา	คฤหาสน์ ลึกลับ	ใครทำ อะไร	แมวจับ หนู	เพชร ตัด เพชร	อื่นๆ
1. พ่อมาลัยริม ทาง	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (พระ เอกลิเก)	-	-	-	-	-	-
2. ลูกสาวกำนัน	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (ปลัด อำเภอ)	-	-	-	-	-	-
3. เทพบุตรชุดวิน	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (นักร้อง, มอเตอร์ ไซค์ รับจ้าง)	-	-	-	-	-	-
4. ก๊วนกามเทพ	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	-	-	-	-	-	-	-
5. ลำผีปอบ	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	✓ (ผี, ไสย ศาสตร์)
6. เจ้าพ่อจำเป็น กับเจ้าหนูนินจา	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	-	-	-	✓	-	-	-
7. คุณหนูฉันทนา	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (สาว โรงงาน)	-	-	✓	-	-	-
8. เทพธิดาปลา ร่ำ	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (นาย ความ ธุรกิจ ชาย ปลา ร่ำ)	-	-	✓	-	-	-

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของโครงเรื่อง								
	ความรักชาย หญิง	รักสาม เส้า	ความสำเร็จ	ซิดเดอ เรลลา	คฤหา สน์ ลึกลับ	ใครทำ อะไร	แมวจับ หนู	เพชร ตัด เพชร	อื่นๆ
9. เขยบ้านนอก	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (ช่วย เหลือ ชาว บ้าน)	-	-	✓	-	-	-
10. ปีกาแสดน กล	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (พนักงาน ธนาคาร)	-	-	-	-	-	✓ (ผี, ไสย ศาสตร์)
11. คุณนายสาม สลึง	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	-	-	-	✓	-	-	-
12. เศรษฐีข้าง เขียง	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (พ่อค้า แม่ค้า เปิด พะไล)	-	-	-	-	-	-
13. สะใภ้เจ้าสัว	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	✓ (เขียนป. โท, ช่วย เหลือ ชาว บ้าน)	-	-	✓	-	-	-
14. เจ้าสาวไร่ส้ม	✓ (รัก ระหว่าง ชนชั้น)	✓	-	-	-	-	-	-	-
15. สืบสวนปวน รัก	✓	✓	✓ (ตำรวจ สายสืบ)	-	-	-	✓	-	-
16. หัวใจรักข้าม ภพ	✓ (รักข้าม ภพ)	✓	✓ (ผู้กำกับ ภาพ ยนตร์, ภูษาติ)	-	-	-	-	-	✓ (การ เสียชีวิต เพื่อ ชาติ)
รวม	16	16	11	0	0	6	2	0	3

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 16 เรื่อง ตามการแบ่งประเภทของโครงเรื่อง 8 ประเภท สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 2 ลักษณะโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากแผนภาพ สามารถอธิบายภาพรวมและลักษณะเด่นของโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้ดังนี้

(ก) ประเภทของโครงเรื่อง

(1) โครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงพบมากที่สุด คือพบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง โดยโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิง ที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้น ความรักระหว่างคนรวยกับคนจน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมไทยที่เป็นสังคมแห่งชนชั้น

(2) โครงเรื่องรักสามเส้า พบจำนวน 16 เรื่อง โครงเรื่องรักสามเส้านี้พบว่าไม่ใช่โครงเรื่องหลัก แต่เป็นโครงเรื่องย่อยที่สอดแทรกเข้ามาเพื่อสร้างความเข้มข้น ความสนุกสนาน น่าติดตามชมของเรื่อง

(3) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จ พบจำนวน 11 เรื่อง ซึ่งมีเป้าหมายความสำเร็จต่างๆ ดังนี้

- เพื่อความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพ ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง เทพบุตรชุดวิน คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า ปีสาคจแสนกล เศรษฐีข้างเขียง สืบสวนป่วนรัก และหัวใจรักข้ามภพ
- เพื่อช่วยเหลือสังคม ได้แก่ ลูกสาวกำนัน เขยบ้านนอก สะใภ้เจ้าสัว

- เพื่อชาติบ้านเมือง ได้แก่ หัวใจรักข้ามภพ

ทั้งนี้ในโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จพบว่ามีกรอบแหวกในเรื่องของความแตกต่างระหว่างชนชั้นเช่นเดียวกัน โดยในโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จส่วนใหญ่นำเสนอเรื่องราวของคนในชนชั้นล่างที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ รวมทั้งการกลั่นแกล้งและดูถูกเหยียดหยามจากชนชั้นที่สูงกว่า ร่ำรวยกว่า เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการที่คนจนจะประสบความสำเร็จเทียบกับคนรวย

(4) โครงเรื่องใครทำอะไร พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนิญา คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก คุณนายสามสิ่ง และสะใภ้เจ้าสัว โดยส่วนใหญ่โครงเรื่องใครทำอะไรมักเป็นเรื่องราวของตัวละครเอกซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในฐานะชนชั้นล่างของสังคม ต้องพยายามตามหาหลักฐาน ตามสืบคดี เพื่อพิสูจน์ความจริงและพิสูจน์ตัวเองให้เป็นที่ยอมรับ

(5) โครงเรื่องแมวจับหนู พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ล่าผีปอบ และ สืบสวนป่วนรัก โดยโครงเรื่องแมวจับหนูนี้มักเป็นการไล่ล่ากันของตัวละคร 2 ฝ่าย ทั้งยังสอดแทรกความตลกสนุกสนาน สร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี

(6) โครงเรื่องประเภทอื่นๆ คือโครงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผีและไสยศาสตร์ พบจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ล่าผีปอบ และ ปีสายแสนกล

(7) โครงเรื่องที่ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้แก่ โครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่า คฤหาสน์ลึกลับ และเพชรตัดเพชร ทั้งนี้ เนื่องจากโครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่าหรือเรื่องราวพาดฝัน นางเอกมักมีฐานะยากจนต้องรอคอยพระเอกที่ร่ำรวยมาแต่งงานด้วย หรือนางเอกพบฐานะที่แท้จริงได้รับมรดกจากเจ้าคุณปู่เจ้าคุณย่า แต่ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกลับนำเสนอโครงเรื่องของความสำเร็จของชนชั้นล่างที่ต้องต่อสู้ด้วยความดี ความอดทน และความรู้ความสามารถ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของชนชั้นล่างนั้นไม่ได้มาได้โดยง่าย แต่ได้มาด้วยการต่อสู้ความสามารถและการพิสูจน์ตัวเอง นอกจากนี้โครงเรื่องประเภทคฤหาสน์ลึกลับ และโครงเรื่องเพชรตัดเพชรเป็นเรื่องราวที่แตกต่างไปจากชีวิตประจำวันของคนโดยทั่วไปในสังคม เพราะเป็นเรื่องราวลึกลับ หรือเรื่องราวเกี่ยวกับการชิงไหวชิงพริบ ที่ไม่อาจเกิดขึ้นจริงหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้งในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป โครงเรื่องดังกล่าวยังมีเนื้อเรื่องค่อนข้างหนัก เรื่องราวมีความซับซ้อนชวนเงื่อน ยากต่อการเข้าใจ จึงไม่เหมาะกับช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของครอบครัวและช่วงเวลาของการพักผ่อนที่ต้องการความสนุกสนานบันเทิงและคลายเครียด

โครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่า คฤหาสน์ลึกลับ และเพชรตัดเพชรจึงไม่ปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

(ข) การผสมผสานระหว่างโครงเรื่อง

การนำเสนอโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง มีลักษณะของการผสมผสานกันระหว่างโครงเรื่องประเภทต่างๆ หลากหลายประเภท และไม่ปรากฏโครงเรื่องแบบเดียวเลย เช่น

การผสมผสานกันระหว่างโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิง รักสามเส้า และความสำเร็จ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพบุตรชูดิน และเศรษฐีข้างเขียง

การผสมผสานกันระหว่างโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิง รักสามเส้า ความสำเร็จ และใครทำอะไร จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก คุณนายสามสิ่ง และสะใภ้เจ้าสัว

การผสมผสานกันระหว่างโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิง รักสามเส้า ความสำเร็จ และโครงเรื่องเกี่ยวกับผีและไสยศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ปีศาจแสนกล

ซึ่งลักษณะการผสมผสานของโครงเรื่องประเภทต่างๆนี้ช่วยสร้างความน่าสนใจและความสนุกสนานให้กับละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี

(ค) ลักษณะเด่นของโครงเรื่องในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

(1) เน้นการนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคม

จากการสำรวจพบว่าโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นโครงเรื่องที่พบค่อนข้างมากในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ 11 เรื่องจาก 16 เรื่อง ดังจะเห็นได้ว่า โครงเรื่องความสำเร็จมักปรากฏในลักษณะผสมผสานกับโครงเรื่องประเภทอื่นๆ ทั้งโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิง โครงเรื่องรักสามเส้า โครงเรื่องใครทำอะไร โครงเรื่องแมวจับหนู หรือแม้กระทั่งละครที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับผีและไสยศาสตร์ ก็ปรากฏโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จอยู่ด้วยเช่นเดียวกัน ที่สำคัญโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จนี้ส่วนใหญ่พบว่าเป็น “ความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคม” โดยความสำเร็จที่ได้มานั้นไม่ได้ได้มาโดยง่าย แต่ต้องอาศัยความดี ความอดทน การต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อ การมีการศึกษา และการใช้ความรู้ความสามารถ จนสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในที่สุด ซึ่งความสำเร็จของคนจนในละครก่อนข่าวนี้มีความแตกต่างจากความสำเร็จแบบซินเดอเรลล่าในละครโทรทัศน์หลังข่าว โดยความสำเร็จแบบซินเดอเรลล่าเป็นความสำเร็จของคนจนเช่นเดียวกันแต่มักประสบความสำเร็จได้จากการเปิดเผยฐานะที่แท้จริงในภายหลังว่าเป็นทายาทลูกคนรวย การเน้นการนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงเป็นการให้กำลังใจกับคนชนชั้นล่างว่าการขยันฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ใช่เรื่องที่ยากเกินเสมอไป

(2) นำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคม ควบคู่ไปกับโครงเรื่องประเภทอื่นๆ

ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักและโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับโครงเรื่องทั้งสองประเภทค่อนข้างเท่าเทียมกัน ซึ่งต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่แม้จะมีการนำเสนอโครงเรื่องแบบผสมผสานและปรากฏโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเช่นเดียวกัน แต่ก็ปรากฏจำนวนค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่มักจะเน้นการนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิง หรือความรักสามเส้ามากกว่า โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างจึงนับเป็นลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

3. แก่นเรื่อง

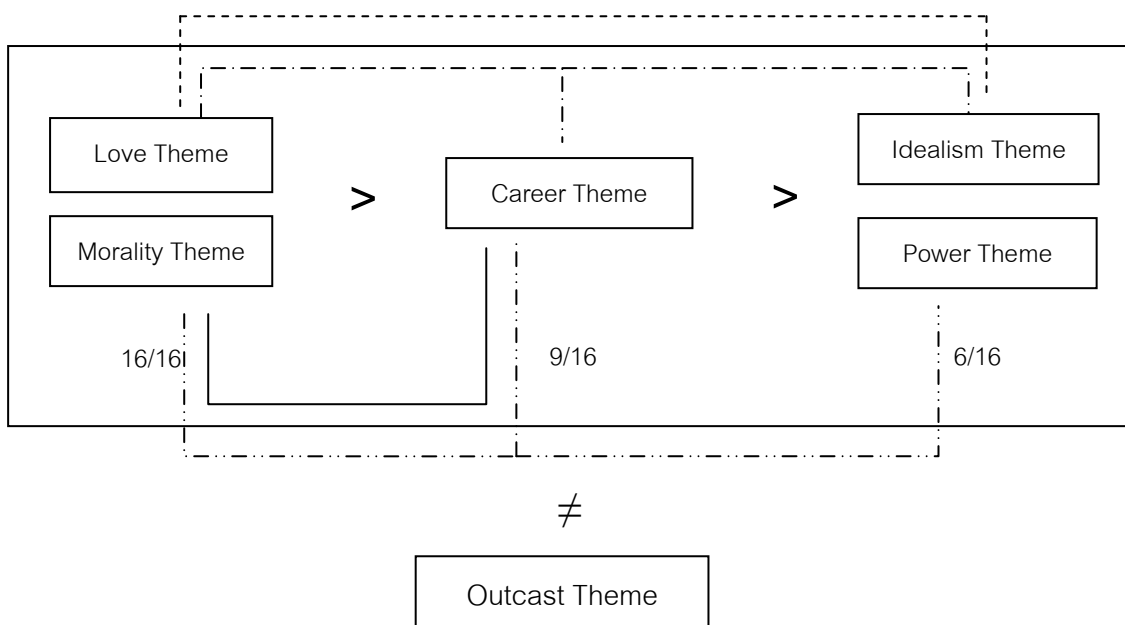
ตารางที่ 9 แก่นเรื่องที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของแก่นเรื่อง						สารที่นำเสนอใน แก่นเรื่อง
	Love Theme	Morality Theme	Idealism Theme	Power Theme	Career Theme	Outcast Theme	
1. พ่อมาลัย ริมทาง	✓	✓	-	-	✓ (พระเอก ลิเก)	-	ความพยายาม คือหนทางแห่ง ความสำเร็จ, อุปสรรคความ รักยอมชนะด้วย ความดี
2. ลูกสาว กำนัน	✓	✓	✓	-	✓ (ปลัด อำเภอ)	-	ความพยายาม คือหนทางแห่ง ความสำเร็จ, การใช้ชีวิตอย่าง มีความสุขโดย ยึดหลัก เศรษฐกิจ พอเพียง

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของแก่นเรื่อง						สารที่นำเสนอใน แก่นเรื่อง
	Love Theme	Morality Theme	Idealism Theme	Power Theme	Career Theme	Outcast Theme	
3. เทพบุตร ชุดวิน	✓	✓	-	✓	✓ (นักร้อง, มอเตอริไซ ค์รับจ้าง)	-	ความพยายาม คือหนทางแห่ง ความสำเร็จ, อุปสรรคความ รักยอมชนะด้วย ความดี
4. ก๊วน กามเทพ	✓	✓	-	-	-	-	อุปสรรคความ รักยอมชนะด้วย ความดี
5. ลำผีปอบ	✓	✓	-	✓	-	-	ความซื่อสัตย์ พ่ายแพ้ต่อความ ดี
6. เจ้าพ่อ จำเป็นกับเจ้า หนูนินจา	✓	✓	-	✓	-	-	อุปสรรคความ รักยอมชนะด้วย ความดี
7. คุณหนู ฉันทนา	✓	✓	-	✓	✓ (สาว โรงงาน)	-	ความพยายาม คือหนทางแห่ง ความสำเร็จ, ไม่ ว่าจะมีอาชีพ อะไรอยู่ในฐานะ ไหนก็มีความ เป็นคนเท่าเทียม กัน
8. เทพธิดา ปลาร้า	✓	✓	✓	✓	✓ (ทนาย ความ ธุรกิจขาย ปลาร้า)	-	ค่าของคนอยู่ที่ ความดี, ความ พยายามคือ หนทางแห่ง ความสำเร็จ
9. เขยบ้าน นอก	✓	✓	✓	-	-	-	ค่าของคนอยู่ที่ ความดี

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของแก่นเรื่อง						สารที่นำเสนอใน แก่นเรื่อง
	Love Theme	Morality Theme	Idealism Theme	Power Theme	Career Theme	Outcast Theme	
10. ปีสาย แสงกล	✓	✓	✓	-	✓ (พนักงาน ธนาคาร)	-	ความสำเร็จ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ โชคชะตาแต่ ขึ้นอยู่กับ การกระทำของตัว เราเอง
11. คุณนาย สามสลึง	✓	✓	-	✓	-	-	ความรักความ เข้าใจกันของคน ในครอบครัว
12. เศรษฐี ข้างเขียง	✓	✓	-	-	✓ (พ่อค้า แม่ค้าเปิด พะโล้)	-	ความพยายาม คือหนทางแห่ง ความสำเร็จ, อุปสรรคความ รักยอมเอาชนะ ได้ด้วยความดี
13. สะใภ้ เจ้าสัว	✓	✓	✓	-	-	-	ค่าของคนอยู่ที่ ความดี
14. เจ้าสาว ไร่ส้ม	✓	✓	-	-	-	-	อุปสรรคความ รักยอมเอาชนะ ได้ด้วยความดี
15. สืบสวน ป่วนรัก	✓	✓	-	-	✓ (ตำรวจ สายสืบ)	-	ความซื่อสัตย์ พ่ายแพ้ต่อความ ดี,ความรักความ เข้าใจกันของคน ในครอบครัว
16. หัวใจรัก ข้ามภพ	✓	✓	✓	-	✓ (ผู้กำกับ ภาพยนตร์)	-	ความเสียสละ เพื่อส่วนรวมและ ความสามัคคี ของคนในชาติ
รวม	16	16	6	6	9	0	

จากการพิจารณาภาพรวมของแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง ตามเกณฑ์การแบ่งแก่นเรื่อง (Theme) 6 ประเภท สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 3 ลักษณะแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากแผนภาพ สามารถอธิบายภาพรวมและลักษณะเด่นของแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้ดังนี้

(ก) ประเภทของแก่นเรื่อง

(1) แก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นแก่นเรื่องที่พบมากที่สุด คือพบในละครทั้ง 16 เรื่อง ซึ่งแก่นเรื่องประเภท Love Theme ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิง ความรักในครอบครัว ความรักระหว่างสามีภรรยา ความรักระหว่างพี่น้อง รวมถึงความรักในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองด้วย ซึ่งเรื่องราวความรักเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวและพบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และเรื่องราวของความรักมักเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ ดังนั้นแก่นเรื่องประเภท Love Theme จึงปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่อง และมักจะมีแก่นเรื่องประเภทอื่นๆ เข้ามาผสมผสานด้วย การนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Love Theme ในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งในครอบครัวและสังคม

(2) แก่นเรื่องประเภท Morality Theme เป็นแก่นเรื่องที่พบมากที่สุดเช่นเดียวกับแก่นเรื่องประเภท Love Theme คือพบในละครทั้ง 16 เรื่อง โดยแก่นเรื่องประเภท Morality Theme ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผลของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความมี

คุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความมีน้ำใจ และความกตัญญู ซึ่งการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Morality Theme นี้ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการส่งเสริมศีลธรรมอันดีในสังคม เป็นการยืนยันและให้ความมั่นใจแก่ผู้ชมว่าหลักการทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่วยังคงเป็นเช่นนั้นเสมอ ทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่มีความขัดแย้งหรือทะเลาะเบาะแว้งซึ่งกันและกัน

(3) แก่นเรื่องประเภท Career Theme พบจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพบุตรชูดวิน คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า ปีสาคแสนกล เศรษฐีช้างเชียง สืบสวนป่วนรัก หัวใจรักข้ามภพ แก่นเรื่องประเภท Career Theme ที่ปรากฏเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความพยายามฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานของตัวเองในเรื่อง ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นความสำเร็จในการประกอบอาชีพของคนที่อยู่ในชนชั้นล่างของสังคม (Labouring Class Careers) เช่น ในเรื่องพ่อมาลัยริมทาง แม้จะโดนพ่อบังคับให้เป็นนักมวย แต่ด้วยใจรักในการร้องลิเก ทำให้เสริมชาติฝ่าฟันอุปสรรคจนได้เป็นพระเอกลิเกได้สำเร็จ แถมยังสามารถพาคณะลิเกโกอินเตอร์ได้ด้วย หรือในเรื่องเทพธิดาปลาร้า แม้ไบหมอนจะเป็นเพียงสาวอีสานบ้านนาจนๆคนหนึ่ง แต่ด้วยความเพียรพยายามและความอดทน จึงสามารถเรียนจนปริญญาตรีได้เป็นหนายความช่วยเหลือชาวบ้านและครอบครัวตัวเองที่ถูกโกงที่ดินได้สำเร็จ ทั้งยังประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจปลาร้าส่งออกต่างประเทศด้วยเช่นกัน แก่นเรื่องประเภท Career Theme ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จนับเป็นจุดมุ่งหมายของคนจนในสังคม จึงปรากฏแก่นเรื่องประเภทนี้ในละครโทรทัศน์ค่อนข้างมาก

(4) แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ลูกสาวกำนัน เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก ปีสาคแสนกล สะใภ้เจ้าสัว และหัวใจรักข้ามภพ โดยแก่นเรื่องประเภท Idealism ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม การพยายามใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นและช่วยเหลือแก้ปัญหาให้กับชาวบ้าน การทำความดีเพื่อส่วนรวม ส่วนเรื่องหัวใจรักข้ามภพได้สะท้อนให้เห็นถึงความรักชาติ ความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำจึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการเปลี่ยนแปลงของสังคม

(5) แก่นเรื่องประเภท Power Theme พบจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ เทพบุตรชูดวิน ล่าผีปอบ เจ้าพ่อจำกับเจ้าหนูนิงจา คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า คุณนายสามสสิ่ง แก่นเรื่อง Power Theme ที่ปรากฏในละครเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาอำนาจ ความร่ำรวย เงินทอง ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แก่นเรื่องประเภท Power Theme จึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอให้เห็นผลของการกระทำความดีที่มักจะประสบ

ความสำเร็จและผลของการกระทำความสำเร็จ ที่มักต้องถูกกลองโฆหรือประสบความล้มเหลวในชีวิตเสมอ

(6) แก่นเรื่องที่ไม่พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง คือ แก่นเรื่องประเภท Outcast Theme เนื่องจาก แก่นเรื่องประเภท Outcast Theme เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไปหรือคนชายขอบของสังคม เนื่องจากสาเหตุทางร่างกาย เช่น คนพิการ รูปร่างหน้าตาน่าเกลียด หรือ เนื่องจากสาเหตุของสังคม เช่น นักโทษ โสเภณี เด็กกำพร้า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำซึ่งส่วนใหญ่เป็นละครประเภท Comedy จึงไม่ปรากฏแก่นเรื่องประเภท Outcast Theme นอกจากนี้แม้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจะนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนชนชั้นล่างของสังคม คนที่มีฐานะยากจน หรือคนในชนบท แต่ส่วนใหญ่ก็มักเป็นคนชนชั้นล่างที่เข้มแข็งอดทน เผชิญหน้ากับปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนประสบความสำเร็จ เรื่องราวของคนชนชั้นล่างของสังคม คนที่มีฐานะยากจน หรือคนที่อยู่ในชนบทซึ่งปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้จึงไม่จัดอยู่ในแก่นเรื่องประเภท Outcast Theme

(ข) การผสมผสานระหว่างแก่นเรื่อง

การนำเสนอแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่มักเป็นการนำเสนอในลักษณะผสมผสาน โดยมีแก่นเรื่อง Love Theme เป็นแก่นเรื่องหลักผสมผสานด้วยแก่นเรื่องประเภทอื่นๆ ซึ่งแก่นเรื่องที่ผสมผสานด้วยมากที่สุดคือแก่นเรื่องประเภท Morality Theme คือพบในละครทุกเรื่อง ส่วนแก่นเรื่องประเภท Career Theme ก็มีความโดดเด่นเช่นเดียวกัน โดยปรากฏแก่นเรื่องประเภท Career Theme ผสมผสานอยู่ในละครโทรทัศน์ดังกล่าวค่อนข้างมาก ส่วนแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme และ Power Theme แม้จะพบในจำนวนรองลงมาแต่ก็มีความสำคัญต่อเรื่องค่อนข้างมากเช่นกัน

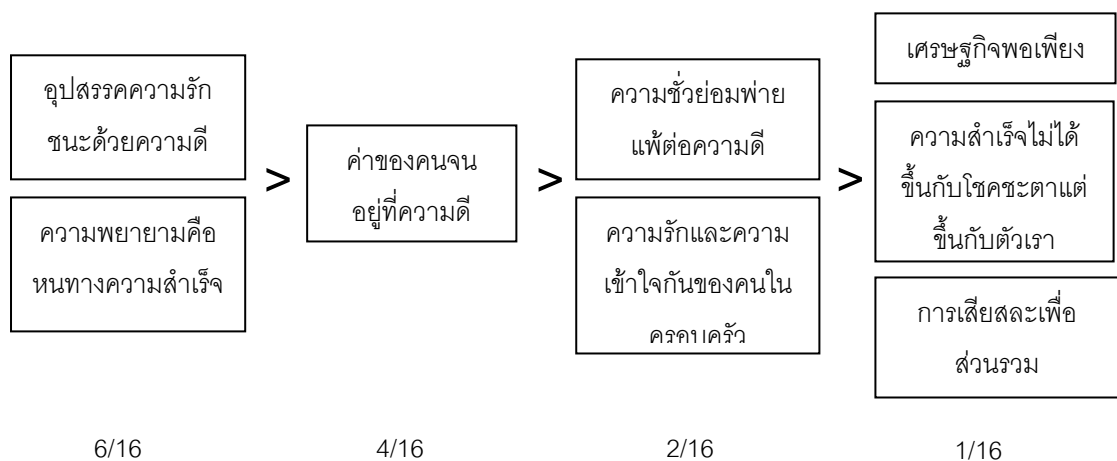
ลักษณะการผสมผสานของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้มีความแตกต่างกับการนำเสนอแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ แม้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำจะมีลักษณะการนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสาน โดยเฉพาะแก่นเรื่องประเภท Love Theme, Morality Theme และ Career Theme แต่แก่นเรื่องประเภท Career Theme กลับพบค่อนข้างน้อย เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำมักเน้นการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Love Theme มากกว่า และแก่นเรื่อง Career Theme ที่ปรากฏก็มักเป็นเรื่องราวความสำเร็จในการประกอบอาชีพของคนในชนชั้นกลาง หรือคนชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวย ต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำที่มักเป็นความสำเร็จในการประกอบอาชีพของคนในชนชั้นล่างของสังคม ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ สีนียา ไกรวิมล เรื่อง ลักษณะของบทละครโทรทัศน์ไทยที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าว

จากปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544 ซึ่งวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำจำนวน 20 เรื่อง จากผลการวิจัยพบว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำส่วนมากเป็นแก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นหลักถึง 11 เรื่อง นอกจากนั้นเป็นแก่นเรื่องที่มีลักษณะผสมผสานโดยมีแก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นหลักผสมกับแนวแก่นเรื่อง Career Theme ซึ่งพบจำนวนเพียง 1 เรื่องเท่านั้น ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง ศิลามณี และละครโทรทัศน์ที่มีแก่นเรื่องประเภท Career Theme พบเพียงเรื่องเดียวเช่นกัน คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหญิงนอกทำเนียบ

อย่างไรก็ตามแม้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าว จะเน้นการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Career Theme แต่ก็ไม่ใช่การต่อสู้เรื่อง Career จริงๆ ดังนั้นละครโทรทัศน์ก่อนข่าวแม้จะเป็นละครประเภท Career Theme แต่ก็ยังต่างจากละครที่เป็น Career Theme แท้ๆดังเช่นที่ปรากฏในซีรีส์ญี่ปุ่น หรือซีรีส์ชุดกีฬา เนื่องจากแก่นเรื่องประเภท Career Theme ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของโชคช่วย จังหวะดี ไม่ได้เน้นการค้นหาหรือวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างลึกซึ้ง แต่มีการผสมผสานเรื่องความรักหรือว่าเรื่องอื่นๆ อุปสรรคในเชิงอาชีพปรากฏไม่มากแต่จะปรากฏอุปสรรคในเชิงความรักมากกว่า

(ค) สารที่นำเสนอในแก่นเรื่อง

จากการวิเคราะห์สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่องสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 4 ลักษณะสารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากแผนภาพ สามารถอธิบายภาพรวมและลักษณะเด่นของสารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้ดังนี้

(1) อุปสรรคความรักย่อมชนะด้วยความดี พบในละครโทรทัศน์จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง เทพบุตรชุดวิน ก๊วนกามเทพ เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนิโนจา เศรษฐีข้างเขียง และเจ้าสาวไร่ส้ม

(2) ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ พบในละครโทรทัศน์จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพบุตรชุดวิน คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า และเศรษฐีข้างเขียง

(3) ค่าของคนควรอยู่ที่ชื่อเสียงเงินทอง ฐานะชาติตระกูล แต่ค่าของคนอยู่ที่ความดี พบในละครโทรทัศน์จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว

(4) ความช่วยเหลือฝ่ายแพ้ต่อความดี พบในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ลำผีปอบ และสี่บสนป่วนรัก

(5) ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว พบในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่องคือ คุณนายสามสลึง และสี่บสนป่วนรัก

(6) การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบในละครโทรทัศน์จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ลูกสาวกำนัน

(7) ความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชคชะตาแต่ขึ้นอยู่กับภาระกระทำของเราเองพบในละครโทรทัศน์จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ปีสาคแสนกล

(8) การเสียสละเพื่อส่วนรวมและความสามัคคีของคนในชาติ พบในละครโทรทัศน์จำนวน 1 เรื่องได้แก่หัวใจรักข้ามภพ

จากการวิเคราะห์สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง พบว่าแก่นความคิดหลักส่วนใหญ่สะท้อนแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างชนชั้นและความแตกต่างระหว่างความรวยความจนอย่างชัดเจน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนผ่านวิธีการดูถูกเหยียดหยามที่คนรวยมีต่อคนจน แต่ไม่ค่อยเน้นการนำเสนอในลักษณะการเอาใจเอาเปรียบ การกดขี่ขูดรีดที่คนรวยกระทำต่อคนจน เพราะหากเน้นการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ความขัดแย้งมีความรุนแรงมากขึ้น โดยในส่วนนี้จะมีการศึกษาต่อไปในบทที่ 5

นอกจากนี้สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องส่วนใหญ่ยังเป็นแนวคิดที่สนับสนุนฝ่ายคนจนหรือคนชนชั้นล่าง เป็นการยกย่องคนจนและเอาใจคนจนโดยเฉพาะ เช่น

- แนวคิดเรื่องอุปสรรคของความรักระหว่างชนชั้นสามารถเอาชนะได้ด้วยความคิดของคน

- แนวคิดเรื่องค่าของคนรวายอาจอยู่ที่อำนาจและชื่อเสียงเงินทอง สุวรรณะ ชาติตระกูล แต่ค่าของคนจนอยู่ที่ความดี ดังนั้นเราจึงไม่ควรตัดสินกันที่รูปลักษณ์ภายนอก สุวรรณะ ชาติตระกูล แต่ควรตัดสินกันด้วยความดีที่อยู่ภายใน

- แนวคิดเรื่องการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการป้องกันความโลภของทั้งคนรวยและคนจน โดยเฉพาะคนรวย

- แนวคิดเรื่องความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชคชะตา แต่ขึ้นอยู่กับการกระทำของเราเอง ดังนั้นหากคนจนต้องการประสบความสำเร็จก็ต้องอาศัยความพยายามของตัวเอง

สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นสารที่เป็นประโยชน์ต่อคนจนโดยเฉพาะสะท้อนให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวอาจเป็นละครสำหรับชนชั้นกลางหรือชนชั้นสูงของสังคม แต่สำหรับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าว ภาคค่านั้นถือเป็นละครของคนจนอย่างแน่แท้จริงหรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “ละครขวัญใจคนจน” นั่นเอง

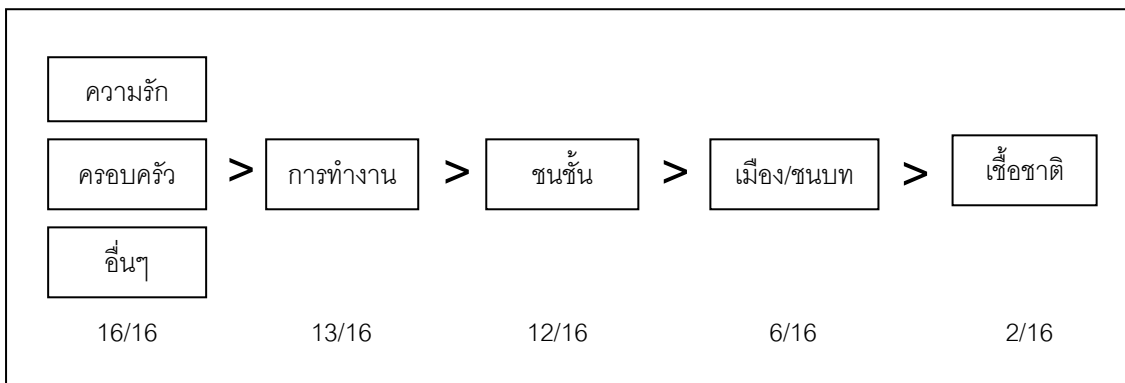
4. ความขัดแย้ง

ตารางที่ 10 ประเภทของความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าว ภาคค้ำ (19.00 – 20.00 น.) ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2553

รายชื่อละครโทรทัศน์	ประเภทของความขัดแย้ง						
	ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น	ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท	ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ	ความขัดแย้งในครอบครัว	ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน	ความขัดแย้งเรื่องความรัก	ความขัดแย้งอื่นๆ
1. พ่อมาลัยริมทาง	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
2. ลูกสาวกำนัน	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
3. เทพบุตรชุดวิน	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
4. ก๊วนกามเทพ	✓	-	-	✓	-	✓	✓
5. ลำผีปอบ	-	-	-	✓	✓	✓	✓

รายชื่อละคร โทรทัศน์	ประเภทของความขัดแย้ง						
	ความ ขัดแย้ง ระหว่าง ชนชั้น	ความ ขัดแย้ง ระหว่าง ความเป็น เมืองกับ ความเป็น ชนบท	ความ ขัดแย้ง ระหว่าง เชื้อชาติ	ความ ขัดแย้งใน ครอบครัว	ความ ขัดแย้ง เรื่องการ ทำงาน	ความ ขัดแย้ง เรื่องความ รัก	ความ ขัดแย้ง อื่นๆ
6.เจ้าพ่อจำเป็น กับเจ้าหนูนินจา	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
7. คุณหนู ฉันทนา	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
8. เทพธิดาปลา ร้า	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
9. เขยบ้านนอก	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
10. ปี่ศาจแสน กล	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
11. คุณนาย สามสลึง	-	-	-	✓	-	✓	✓
12. เศรษฐีข้าง เขียง	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
13. สะใภ้เจ้าสัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14. เจ้าสาวไร่ ส้ม	✓	✓	-	✓	-	✓	✓
15. สืบสวนป่วน รัก	-	-	-	✓	✓	✓	✓
16. หัวใจรักข้าม ภพ	-	-	-	✓	✓	✓	✓
รวม	12	6	2	16	13	16	16

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 5 ลักษณะความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากแผนภาพ สามารถอธิบายภาพรวมและลักษณะเด่นของความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำได้ดังนี้

(ก) ประเภทของความขัดแย้ง

(1) ความขัดแย้งในครอบครัว พบมากที่สุดคือ คือพบในละครทั้ง 16 เรื่อง สาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูก ความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูก ความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา การนอกใจ ความขัดแย้งระหว่างแม่ยายกับลูกเขย ความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ หรือความขัดแย้งระหว่างพี่น้อง รวมทั้งปัญหาการแย่งมรดกด้วย โดยความขัดแย้งในครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำดังกล่าวมักเป็นความขัดแย้งกันเนื่องจากความไม่เข้าใจกันของคนในครอบครัว ความขัดแย้งกันเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูก ความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูกเรื่องการบงการชีวิต ซึ่งต่างจากความขัดแย้งในครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำที่ส่วนใหญ่มักเป็นความขัดแย้งกันระหว่างครอบครัวด้วยเรื่องผลประโยชน์ หรือความแค้นในอดีต ความขัดแย้งในครอบครัวซึ่งปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้มักเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่เหตุการณ์และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครทั้งหมด เช่น ความขัดแย้งระหว่างคุณหญิงสิรีกับโคมใสภาในเรื่องเขยบ้านนอก เนื่องจากคุณหญิงสิรีต้องการให้โคมใสภาได้แต่งงานกับผู้ชายที่สมบูรณ์พร้อม จึงพยายามหาผู้ชายมาให้ แต่โคมใสภาไม่ชอบจึงวางแผนให้นวนแก้งมาเป็นสามี คุณหญิงสิรีไม่พอใจลูกเขยบ้านนอกจึงหาทางกลั่นแกล้งเพื่อให้นวนออกจากบ้าน ส่วนนวนก็ไม่ยอมให้คุณหญิงมาดูถูกและกลั่นแกล้งตนง่ายๆเช่นกันเรื่องราวความวุ่นวายและความสนุกสนานจึงเริ่มต้นขึ้น

(2) ความขัดแย้งเรื่องความรัก พบมากที่สุดเช่นเดียวกับความขัดแย้งเรื่องครอบครัวคือ พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง ความขัดแย้งเรื่องความรักส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการแย่งหญิงหรือชายคนรัก การไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก รักสามเส้า ความหึงหวง การพิสูจน์ความรัก เป็นต้น

(3) ความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ พบมากที่สุดเช่นเดียวกับความขัดแย้งเรื่องครอบครัวและความขัดแย้งเรื่องความรักคือ พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง แต่ความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ นี้ส่วนใหญ่ไม่ได้มีผลต่อเรื่องมากนัก มักเป็นปัญหาและวิกฤตย่อยๆ เพื่อให้ตัวละครต้องเผชิญเพียงเท่านั้น เช่น ความเข้าใจผิด ความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัว การถูกข่มขู่ เป็นต้น แต่ในบางกรณีความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ เช่น ความแตกต่างด้านภพชาติกาลเวลา การถูกจับไปเรียกค่าไถ่ ก็เป็นความขัดแย้งที่ส่งผลต่อเรื่องค่อนข้างมาก แต่ปรากฏค่อนข้างน้อยในแต่ละเรื่อง

(4) ความขัดแย้งเรื่องการทำงานพบในละครจำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพบุตรชุดวิน ลำผีปอบ เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนินจา คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก ปีสายแสนกล เศรษฐีข้างเขียง สะใภ้เจ้าสัว สืบสวนป่วนรัก และหัวใจรักข้ามภพ ซึ่งความขัดแย้งเรื่องการทำงานนี้ส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวกับอาชีพการงานของตัวละครเอกซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนชนชั้นล่างที่ต้องใช้ความอดทนและความพยายามเพื่อฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในอาชีพการงานที่หวังไว้ รวมทั้งความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ในการทำงานด้วย เช่น ความขัดแย้งระหว่างเนตรพฐกับอำพลผู้จัดการโรงงานในเรื่องคุณหนูฉันทนา เนื่องจากอำพลไม่พอใจที่สาวโรงงานอย่างเนตรพฐคอยขัดขวางแผนการทำลายโรงงานของตนอยู่เสมอ จึงหาทางกลั่นแกล้งเพื่อไล่เนตรพฐออกจากโรงงาน ความขัดแย้งระหว่างกิมกับช้อนทองในเรื่องเศรษฐีข้างเขียง เนื่องจากกิมเปิดร้านขายเปิดพะไลเหมือนกับช้อนทอง ทำให้ช้อนทองไม่พอใจมากที่กิมมาแย่งลูกค้าจึงหาเรื่องทะเลาะกันอยู่เสมอ หรือความขัดแย้งรัฐมนตรีสุพจน์กับเสี่ยอุเทนในเรื่องเขยบ้านนอก เนื่องจากรัฐมนตรีสุพจน์ขัดผลประโยชน์ในการทำงานของเสี่ยอุเทนโดยการเปิดโปงความจริงว่าบริษัทของเสี่ยอุเทนทุจริตฮั้วประมูล เสี่ยอุเทนแค้นใจมากจึงหาทางใส่ร้ายรัฐมนตรีสุพจน์จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน นอกจากนี้ความขัดแย้งเรื่องการทำงานที่พบยังรวมไปถึงปัญหาความขัดแย้งของชาวบ้านกับนายทุน หรือปัญหาหนี้สินเกษตรกร ปัญหาหนี้เงินกู้ยืมระบบ อีกด้วย

(5) ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น พบในละครจำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพบุตรชุดวิน ก๊วนกามเทพ เจ้าพ่อจำเป็นกับเจ้าหนูนินจา คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก ปีสายแสนกล เศรษฐีข้างเขียง สะใภ้เจ้าสัว และเจ้าสาวไร้สัม ความขัดแย้งเรื่องชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่พบว่าเป็นการนำเสนอเรื่องราวของการแบ่งชนชั้นที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยตัวละครเอกซึ่งเป็นคนชนชั้นล่างหรือเป็นคนยากจน

มักถูกดูถูกเหยียดหยาม และถูกกลั่นแกล้งจากคนรอบอยู่เสมอ แต่สุดท้ายคนชนชั้นล่างเหล่านี้ก็สามารถเอาชนะได้ด้วยความคิด และประสบความสำเร็จในที่สุด ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเรื่องชนชั้นในสังคมไทย ที่คนชนชั้นล่างมักจะถูกคนในชนชั้นที่สูงกว่าดูถูกเหยียดหยาม และกดขี่ข่มเหงอยู่เสมอ แต่สุดท้ายละครโทรทัศน์ก็เสนอทางออกของปัญหาด้วยวิธีการที่คนชนชั้นล่างใช้ความคิดและความอดทนจนสามารถเอาชนะใจคนที่อยู่ในชนชั้นสูงกว่าได้ในที่สุด

(6) ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท พบในละครจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ พ่อมาลัยริมทาง ลูกสาวกำนัน เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก สะใภ้เจ้าสัว และเจ้าสาวไร่ส้ม ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนี้ปรากฏในละครที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนชนชั้นล่างหรือคนในชนบท โดยตัวละครเอกของเรื่องส่วนใหญ่เป็นคนที่อาศัยอยู่ในชนบท และมักถูกดูถูกจากคนรอบข้างว่าเป็นคนบ้านนอกคอกนา ไร้การศึกษา แต่สุดท้ายด้วยความดีและความอดทนก็สามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ไปได้ นอกจากนี้ตัวละครเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนในชนบทมักจะเป็นคนช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้ร้ายหรือตัวละครที่เป็นคนในเมืองอยู่เสมอ จึงทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวสลายไปในที่สุด

(7) ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ พบในละครจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เศรษฐีข้างเขียง และสะใภ้เจ้าสัว ซึ่งความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่ปรากฏในละครทั้ง 2 เรื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างคนไทยกับคนจีน ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่พบนี้เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสื่อผ่านตัวละครที่มีเชื้อชาติต่างกันและมีปัญหาความขัดแย้งกัน เช่น ความขัดแย้งระหว่างเจ้าสัวเทียนกับฟ้าใสในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว เจ้าสัวเทียนไม่ชอบที่ลูกสะใภ้สาวอีสานบ้านนาอย่างฟ้าใสจึงหาทางกลั่นแกล้งเพื่อให้ฟ้าใสยอมหย่ากับไตรวิช ส่วนฟ้าใสก็ไม่ยอมให้เจ้าสัวมาดูถูกจึงหาทางแก้แค้นเจ้าสัวเช่นกัน หรือความขัดแย้งระหว่างซ็อนทองกับกิมในเรื่องเศรษฐีข้างเขียง ซ็อนทองสาวชาวไทยลูกสาวเจ้าของร้านเบ็ดพะไลเจ้าเก่าไม่พอใจที่ กิม หนุ่มตี๋หลานชายอาแปะมาเปิดร้านขายเบ็ดพะไลสูตรของอาแปะแข่งกับร้านเธอ ทั้งสองคนจึงเป็นไม้เบื่อไม้เมากันตลอดเวลา แต่สุดท้ายความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่เกิดขึ้นก็สามารถคลี่คลายไปได้ด้วยความดี การเปิดใจยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

(ข) ลักษณะเด่นของความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อน
ข่าวภาคค่ำ

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ 3 พบว่า ความขัดแย้งทุกประเภทที่กล่าวมานั้นอาจปรากฏได้ทั้งในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ แต่การให้ความสำคัญของความขัดแย้งดังกล่าวจะมีลักษณะแตกต่างกัน กล่าวคือ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ มักนำเสนอความขัดแย้งเรื่องความรักเป็นประเด็นหลัก แต่จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกลับพบว่า ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน ความขัดแย้งเรื่องชนชั้น และความขัดแย้งเรื่องความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ถูกยกระดับให้มีความสำคัญพอๆ กับความขัดแย้งเรื่องความรัก นอกจากนี้ความขัดแย้งดังกล่าวยังเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งอื่นๆ เช่น ความขัดแย้งเรื่องครอบครัว ตามมาด้วยเช่นกัน

การเน้นการนำเสนอความขัดแย้งเรื่องการทำงาน ความขัดแย้งเรื่องชนชั้น และความขัดแย้งเรื่องความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้ อาจเป็นเพราะว่า ช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้เป็นช่วงเวลาและเป็นพื้นที่ของละครโทรทัศน์ของชนชั้นล่าง ความขัดแย้งดังกล่าวนี้จึงถูกหยิบยกมานำเสนอค่อนข้างมากเพื่อตอบสนองกับกลุ่มผู้ชมเป้าหมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่างของสังคม นอกจากนี้ด้วย Genre ของละครที่เป็นละคร Comedy ยังทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวถูกนำเสนอได้อย่างแนบเนียน กลมกลืน อีกด้วย

ส่วนความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวค่อนข้างน้อยมาก เนื่องจากความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติในสังคมไทยระหว่างคนไทยกับคนจีน หรือคนไทยกับคนอิสาน ไม่ค่อยปรากฏมากแล้วในสังคมไทยปัจจุบัน ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่พบส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่สื่อผ่านตัวละครต่างเชื้อชาติกัน แต่บทสนทนาหรือปัญหาที่ขัดแย้งกันไม่ได้ขัดแย้งกันเรื่องเชื้อชาติ แต่ส่วนใหญ่มักขัดแย้งกันด้วยเรื่องความรวยความจน หรือความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทมากกว่า ความขัดแย้งทางเชื้อชาติจึงไม่ใช่ความขัดแย้งประเด็นหลัก เป็นเพียงความขัดแย้งประกอบในเรื่องเท่านั้น

นอกจากนี้จากการสำรวจในเชิงปริมาณยังพบว่า ความขัดแย้งในประเด็นเรื่องศาสนาและการเมือง ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเลย ทั้งๆที่ในโลกของความเป็นจริงความขัดแย้งที่ปรากฏนั้นเป็นความขัดแย้งทางด้านศาสนาและการเมือง สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมไทยประเด็นความขัดแย้งเรื่องการเมืองและศาสนายังเป็นประเด็นที่อ่อนไหวมาก และไม่สามารถเอามานำเสนอในรูปแบบ Comedy ได้ รวมทั้งในชีวิตจริงปัญหาดังกล่าวค่อนข้างซับซ้อนและยังไม่สามารถ

แก้ไข้ปัญหาได้อีกด้วย ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงไม่ปรากฏปัญหาความขัดแย้งทางด้านศาสนา และการเมือง

จากการสำรวจเชิงปริมาณความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่องจึงสรุปได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวสามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในประเด็นเรื่องความขัดแย้งเรื่องครอบครัว ความขัดแย้งเรื่องความรัก ความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ แต่ยังไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในด้านการเมืองและศาสนาได้

บทที่ 5

บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ในบทที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำเป็น “ละครขวัญใจคนจน” อย่างแท้จริง ทั้งการนำเสนอโครงเรื่องหรือแก่นเรื่องที่มักเน้นเรื่องราวความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งที่ปรากฏในละครช่วงเวลา ดังกล่าวที่เน้นการนำเสนอความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน และความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติอย่างชัดเจน จึงเป็นคำถามที่น่าสนใจศึกษาต่อไปว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้จะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ได้หรือไม่และอย่างไร ในบทที่ 5 นี้ จึงเป็นการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการว่าละครโทรทัศน์จะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องหรือไม่และอย่างไร ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งในโลกของความเป็นจริงในบทต่อไป

ในการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual analysis) ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกคือ เลือกเฉพาะละครโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวที่ปรากฏความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งทางชนชั้น หรือความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันหนา”
2. ละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า”
3. ละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก”
4. ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว”

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง แบ่งตามหัวข้อดังนี้

องค์ประกอบของเค้าเรื่อง

1. โครงเรื่อง (plot)
2. แก่นเรื่อง (theme)
3. ตัวละคร (character)
4. ความขัดแย้ง (conflict)
5. สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)
6. ตอนจบ (Ending)

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ดังนั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบของการเล่าเรื่องในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเน้นในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่อง ความขัดแย้งของละครโทรทัศน์ และการสร้างตัวละคร โดยในการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่อง ความขัดแย้ง ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมในส่วนของการวิเคราะห์เรื่องปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ขนาดและความรุนแรงของความขัดแย้ง และวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

- 1.1 ปัญหาครอบครัว
- 1.2 ปัญหาความรัก
- 1.3 ปัญหาการทำงาน
- 1.4 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
- 1.5 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
- 1.6 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ
- 1.7 ปัญหาการเงิน
- 1.8 ปัญหาสังคม
- 1.9 ปัญหาอื่นๆ

2. ขนาดและความรุนแรงของความขัดแย้ง

3. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

- 3.1 การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
- 3.2 คนอื่นเป็นผู้แก้ปัญหา
- 3.3 ปัญหาคลี่คลายไปเอง

ในส่วนการวิเคราะห์เรื่องการสร้างตัวละครโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

1. ประเภทของตัวละคร
2. การสร้างตัวละคร

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา”

รูปที่ 6 ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา

บทประพันธ์โดย : วัตตรา

บทโทรทัศน์โดย : ปัทมา เคนผาพงศ์

กำกับกำการแสดงโดย : ชนะ คราประยูร

ผลิตโดย : บริษัท มาสเตอร์วัน วิดีโอ โปรดักชั่น จำกัด

นำแสดงโดย : ณัฐพล ลียะวงณิช, มนัสนันท์ พันเลิศวงศ์สกุล, ดนัย จารุจินดา,
เพชรดา เทียมเพ็ชร, ศุภณัฐ เฉลิมชัยเจริญกิจ, แอนนี่ บรู๊ค, สันติสุข พรหมศิริ,
อัญชิสสา เลี้ยวไพโรจน์, กรุณพล เทียนสุวรรณฯ

ออกอากาศ : ทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 19.00 น. ทางช่อง 3

1. องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (plot)

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” ตามการแบ่งประเภทโครงเรื่อง 8 ลักษณะ พบว่า โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาเป็นโครงเรื่องที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างความรักของชายหญิงต่างชนชั้น รักสามเส้า ความสำเร็จ และใครทำอะไร โดยเรื่องราวเริ่มต้นขึ้นจากการที่เนตรพฐ หรือ แพ้ท คุณหนูนักเรียนนอกสุดไฮโซ ไม่ยอมให้ ปกป้อง (พ่อของเนตรพฐ) ยกโรงงานให้กับวีรดา (ภรรยาใหม่) เนตรพฐจึงยอมรับคำท้าของปกป้อง เพื่อพิสูจน์ความสามารถในการดูแลโรงงาน โดยการยอมปลอมตัวเป็นสาวโรงงานไปทำงานในโรงงานเย็บเสื้อผ้าส่งออกของปกป้องเป็นระยะเวลา 3 เดือน ในขณะที่เป็นสาวโรงงาน เนตรพฐได้ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับโรงงานและตามสืบหาตัวคนร้ายที่พยายามทำลายชื่อเสียงของโรงงานโดยมีขวัญกฤษฎี ดีเจคลื่นลูกทุ่งชื่อดังที่คอยช่วยเหลืออย่างจริงใจ รวมทั้งเพื่อนๆ อย่าง พรพนา ชมนาดา โชคदनัย และศรลักษณ์ ที่คอยเป็นกำลังใจให้อยู่เสมอ แม้จะผ่านอุปสรรคมากมายทั้งเรื่องปัญหาของโรงงาน และปัญหาเรื่องความรักสามเส้า แต่สุดท้าย เนตรพฐก็พิสูจน์ตัวเองได้สำเร็จ สามารถช่วยฟื้นฟูกิจการโรงงานของปกป้องได้ และสมหวังในความรักตกลงแต่งงานกับดีเจขวัญกฤษฎี

(ก) โครงเรื่องหลัก/โครงเรื่องรอง

ในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา พบว่านำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงต่างชนชั้นควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นแกนหลัก โดยเฉพาะโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จนั้น ถูกลำเสนอค่อนข้างมากในเรื่อง โดยมีโครงเรื่องรักสามเส้า และโครงเรื่องใครทำอะไร ผสมผสานเข้ามาเป็นโครงเรื่องรองเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่อง

(ข) การนำเสนอโครงเรื่อง

(1) โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาเป็นความรักระหว่างหนุ่มสาวต่างชนชั้น แต่ต้องมาใกล้ชิดกันด้วยความที่ต่างฝ่ายต่างเข้าใจผิด และเกิดขึ้นเป็นความรักในภายหลัง ด้วยลักษณะความเป็นละครประเภท Comedy ละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาจึงนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่องในลักษณะตลก สนุกสนาน สร้างสีสันให้กับเรื่องมากกว่าการนำเสนอแบบจริงจัง นอกจากนี้ยังนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างเพื่อน และความรักในครอบครัวอีกด้วย

(2) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนานำเสนอโดยการสอดแทรกเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ได้แก่ชนชั้นเจ้านายและชนชั้นลูกจ้างหรือชนชั้นแรงงาน โดยโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนที่อยู่ในฐานะของชนชั้นสูงของสังคม ที่ต้องปิดบังฐานะที่แท้จริงและปลอมตัวมาเป็นใช้ชีวิตแบบสาวโรงงานเพื่อพิสูจน์ความสามารถของตัวเอง แม้จะไม่เคยเผชิญกับความลำบากมาก่อน ทั้งยังโดนเพื่อนร่วมงานและเจ้านายกลั่นแกล้งรังแก แต่นางเอกของเรื่องก็ไม่ยอมแพ้ และใช้วิกฤตินั้นเป็นแรงผลักดัน ให้เกิดความมุ่งมั่น อดทน ความเพียรพยายาม จนสามารถเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นโรงงาน แก้ไขปัญหาให้กับพนักงานและโรงงานได้สำเร็จ

(ค) บทบาทหน้าที่

โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักและความสำเร็จที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้นเจ้านายและชนชั้นแรงงาน โดยการเสนอวิธีการให้คนในชนชั้นเจ้านายหรือคนรวยเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ของคนในชนชั้นแรงงานหรือคนจน เพื่อเรียนรู้ปัญหาและความต้องการของคนในชนชั้นแรงงานอย่างจริงจัง ปัญหาดังกล่าวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยดี

1.2 แก่นเรื่อง (theme)

จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (theme) ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท พบว่าละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนามีแก่นเรื่องแบบผสมผสานระหว่างแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก Love theme, Morality

Theme, Power Theme และ Career theme ส่วนแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme และ แก่นเรื่องประเภท Outcast Theme ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา

โดยแก่นเรื่องแบบ Love theme เป็นความรักของหนุ่มสาวต่างชนชั้น ระหว่างเนตรพฐุสาวไฮโซนักเรียนนอก ลูกเจ้าของโรงงานเย็บเสื้อส่งออก กับ ดิเจซวัญกฤษฎี๋ หนุ่มต่างจังหวัดจิตใจดี ทั้งคู่พบกันครั้งแรกแต่ไม่ถูกชะตากันเพราะความเข้าใจผิด จึงถกกันแก่งัดกัน พยายามจับผิดซึ่งกันและกัน แต่สุดท้ายก็พบรักกันเนื่องจากเห็นถึงความดี ความรัก ความจริงใจและความห่วงใยที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีให้แก่กัน แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งระหว่างชนชั้นผ่านตัวละครเอกของเรื่อง คือ เนตรพฐุและชวัญกฤษฎี๋ พรพนาและโชคดน้อย ชมนาดและศรลักษณ์ที่แม้จะมีฐานะทางสังคมหรืออยู่ในชนชั้นที่ต่างกัน แต่ด้วยความรักและความจริงใจที่มีให้กันก็สามารถทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งในครอบครัวโดยการสื่อให้เห็นว่าความรัก ความเข้าใจกันและความเชื่อใจกันของคนในครอบครัวจะทำให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว โดยสื่อผ่านตัวละครเอกอย่างเนตรพฐุด้วยความมีน้ำใจ ความขยัน อดทน และความตั้งใจจริงของเนตรพฐุจึงทำให้สามารถพิสูจน์ตัวเองในการเป็นสาวโรงงานและช่วยบริหารโรงงานได้สำเร็จ ส่วนผู้ร้ายอย่างอำพลเนื่องจากคิดปองร้ายวางแผนทำลายโรงงานของป๊กบ๊อง แต่สุดท้ายก็ได้รับผลกระทบโดนตำรวจจับในที่สุด แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการกล่อมเกล่าจิตใจ สอดแทรกแนวคิด คติสอนใจ เรื่องความพยายาม ความมีน้ำใจ ความขยันอดทน การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ให้กับผู้ชม

แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ได้แก่การนำเสนอให้เห็นถึงความโลภ ความทะเยอทะยาน การแสวงหาอำนาจและเงินทองของอำพล จึงทำให้ตัดสินใจยกยอกเงินของโรงงาน ทั้งยังเปิดโรงงานตัดเย็บเสื้อส่งออกและหาทางแย่งลูกค้าจากโรงงานป๊กบ๊อง แต่สุดท้ายก็พ่ายแพ้โดนตำรวจจับได้ในที่สุด แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีผลมาจากความโลภ ความทะเยอทะยาน และการแสวงหาอำนาจเงินทอง นอกจากนี้ยังนำเสนอให้เห็นว่าการสำนึกผิดและการกลับตัวกลับใจย่อมได้รับการให้อภัย และทำให้ความขัดแย้งคลี่คลายไปได้ในที่สุด แต่หากทำผิดแล้วไม่สำนึกผิด ย่อมต้องใช้อำนาจของกฎหมายในการตัดสินเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Career theme เนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครเอกคือเนตรพฐุที่พยายามจะทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยในละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉัน ثنا” เนตรพฐ หรือ แพ้ท ยอมปลอมตัวเป็นสาวฉัน ثناเข้าไปทำงานในแผนกเย็บผ้า ก็เพื่อพิสูจน์ความสามารถของตัวเองในการดูแลบริหารโรงงาน แม้จะต้องพบกับอุปสรรคต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่ลงรอยกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของพนักงานในบริษัทซึ่งแอบโกงเงินบริษัทจนแทบล้มละลาย แต่สุดท้าย เนตรพฐก็สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆไปได้ และได้รับตำแหน่งประธานบริษัทคนใหม่ในที่สุด แก่นเรื่องประเภท Career theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉัน ثنا สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม ในเรื่องของปัญหาการทำงาน โดยนำเสนอให้เห็นว่าปัญหาความขัดแย้งเรื่องการทำงาน สามารถคลี่คลายไปได้ด้วยความขยัน อดทน ความจริงใจ และน้ำใจที่มีต่อกันนั่นเอง ทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งระหว่างเจ้านายและลูกน้องจะคลี่คลายไปได้ ต้องอาศัยความเข้าใจของเจ้านายที่มีต่อลูกน้องและต้องมาเรียนรู้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย

การนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉัน ثنا ซึ่งเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love theme ควบคู่ไปกับ Career theme โดยมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality theme และ Power theme ผสมผสานเพื่อสร้างความน่าสนใจติดตามชมนี้ มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่แม้จะมีการนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานเช่นเดียวกัน แต่มักจะเน้นนำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme หรือเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว หรือความรักระหว่างชนชั้นมากกว่า

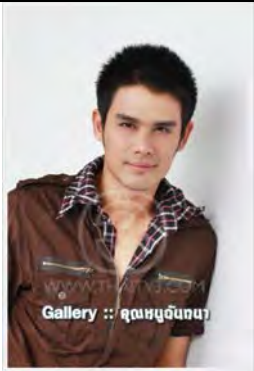
สำหรับแก่นความคิดหลักของละครเรื่อง “คุณหนูฉัน ثنا” คือ ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ และคนเราไม่ว่าจะทำอาชีพไหน อยู่ในฐานะอะไร ก็มีความเป็นคนเท่าเทียมกัน

1.3 ตัวละคร (character)

ในละครเรื่องคุณหนูฉัน ثناมีตัวละครที่สำคัญคือ

(ก) Hero (พระเอก)

ตารางที่ 11 ตัวละครพระเอกเรื่องคุณหนูฉัน ثنا

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p style="text-align: center;">Charutorn Chuanthong</p>	<p>ชายหนุ่มวัย 30-32 ปี ดีเจหนุ่ม แห่งคลื่นลูกทุ่งคลาสสิก เป็นคนพูดเก่ง จิตใจดี มีวาทศิลป์ดีเยี่ยม มีน้ำใจชอบช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ทำแต่งงานจนไม่มีเวลาให้คนรัก ทำให้วีรดาตัดสินใจไปแต่งงานกับปกป้องแต่ขวัญฤกษ์ก็ยังคงติดต่อและคบหาวีรดาอย่างเพื่อนสนิท จนเป็นเหตุให้เนตรพฐเข้าใจผิด และเข้ามาฉวนวายเป็นตัวเขา จนในที่สุดก็ได้เกิดเป็นความรักขึ้น</p>

ตัวละครพระเอกในละครเรื่องคุณหนูฉันทนา ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนต่างจังหวัดแต่เข้ามาทำงานเป็นดีเจคลื่นเพลงลูกทุ่งคลาสสิกในกรุงเทพฯ ขวัญกฤษฎีเป็นคนที่ตั้งใจดี ชยัน ตั้งใจทำงานจริงจังและคอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งยังไม่เคยล้มตัว รักบ้านเกิดของตัวเอง ชอบกินปลาร้ามาก ตัวละครขวัญกฤษฎีจึงเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นการยกย่องคนต่างจังหวัดว่าเป็นคนจิตใจดีงามและมีน้ำใจ ทั้งนี้ด้วยอาชีพการงานที่ดีเจชื่อดังที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับ ขวัญกฤษฎีจึงมีฐานะเป็นชนชั้นกลางในสังคม มีเงินทองใช้ มีคอนโดเป็นของตัวเอง แต่ก็ไม่เคยล้มตัวตน ลืมถิ่นกำเนิดของตัวเองซึ่งแสดงออกผ่านการชอบกินปลาร้าของขวัญกฤษฎีและการคอยช่วยเหลือพรพนาและชนมดาซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกันอย่างจริงจัง การสร้างตัวละครพระเอกในละครเรื่องคุณหนูฉันทนาก็เป็นการให้สถานภาพ (Status Conferral) กับคนต่างจังหวัดว่าไม่ใช่คนยากจนเสมอไปแต่ก็สามารถมีฐานะมีอาชีพการงานที่ดีได้ด้วยความรู้ความสามารถ ความอดทนและความพยายามของตัวเอง นอกจากนี้ยังไม่ใช้คนทะเลาะทะเลาะจนหลงลืมตัว ทั้งยังฉลาดทันคน มีไหวพริบ และคอยช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงจังเสมอ

(ข) Heroine (นางเอก)

ตารางที่ 12 ตัวละครนางเอกเรื่องคุณหนูฉันทนา

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="395 1525 584 1547">Gallery :: คุณหนูฉันทนา</p> <p data-bbox="443 1615 539 1648">เนตรพญู</p>	<p>หญิงสาววัย 25-26 ปี ลูกสาวคนโตของปกป้องที่เกิดจากเมียคนแรก ฐานะร่ำรวย การศึกษาดีเรียนจบด้านแฟชั่นดีไซน์จากประเทศฝรั่งเศส พูดภาษาอังกฤษเก่ง เป็นคนฉลาด ทันคน มีไหวพริบ ชอบเอาแต่ใจตัว ยึดถือตัวเองเป็นใหญ่ ชอบเอาชนะ เจ้าแผนการ มีความอดทนและความมุ่งมั่น เป็นคนจิตใจดี รักความยุติธรรม ชอบช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ไม่ลงรอยกับแม่เลี้ยง (วีรดา) เพราะคิดว่าจะมาอุปสมบทของแม่ตนไป ทำให้มีปากเสียงกับผู้เป็นพ่อ จนต้องปลอมตัวไปสมัครเป็นสาวโรงงานเพื่อพิสูจน์ตัวเอง และเพราะความที่เป็นคนอารมณ์ขึ้นๆ ลงๆ บวกกับนิสัยฟุ่มเฟือยของตน จึงทำให้ภายในโรงงานเกิดเรื่องวุ่นวายขึ้น แต่เรื่องวุ่นวายเหล่านี้กลับทำให้เธอได้รู้จักตัวเอง</p>

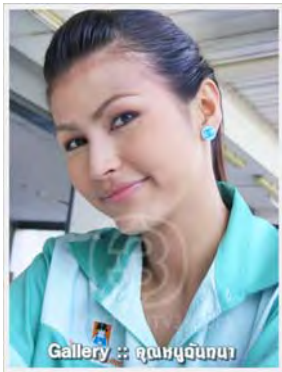
ตัวละครนางเอกในเรื่องคุณหนูฉันทนา เป็นคนกรุงเทพฯ ฐานะร่ำรวย การศึกษาดี เรียนจบด้านแฟชั่นดีไซน์จากประเทศฝรั่งเศส บวกกับถูกพ่อเลี้ยงมาอย่างตามใจ เนื่องจากปกป้องต้องการ

ขาดเซย์ความรักที่เนตรพฐต้องสูญเสียแม่ไป รวมทั้งปกป้องยังแต่งงานใหม่กับวีรดาซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับเนตรพฐมาก เนตรพฐจึงเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง ชอบเอาชนะ มองโลกในแง่ร้าย ชอบใช้ชีวิตหรูหราไฮโซ ใช้เงินฟุ่มเฟือย ไม่สนใจทำงาน เพราะไม่เคยลำบากมาตั้งแต่เด็ก ตัวละครเนตรพฐนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนที่อยู่ในชนชั้นสูงของสังคม การสร้างตัวละครเนตรพฐจึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย คนที่มีฐานะดีในสังคมที่มักใช้ชีวิตอย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย ชอบความทันสมัย รักความสะดวกสบาย มองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจทำงานเพราะถือว่าตัวเองร่ำรวยอยู่แล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการแก้ต่างให้กับคนรวยด้วยเช่นกันว่า แท้จริงแล้วคนรวยทุกคนไม่ได้ทำตัวไฮโซเย่อหยิ่งเสมอไป แต่สามารถเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสถานะที่ด้อยกว่าได้ทั้งยังสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ด้วยเช่นกัน ดังเช่นเนตรพฐเมื่อยอมรับคำท้าพจน์ของปกป้องมาเป็นสาวโรงงาน เนตรพฐก็สามารถปรับตัวใช้ชีวิตแบบสาวโรงงานได้ ให้ความอดทนและความสามารถจนช่วยโรงงานให้พ้นวิกฤติได้ในที่สุด

(ค) ผู้ร้าย (Villain)

ตารางที่ 13 ตัวละครผู้ร้ายเรื่องคุณหนูฉันทนา

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p>อ่ำพล</p>	<p>หนุ่มใหญ่วัย 35-40 ปี ผู้จัดการโรงงานของปกป้อง เป็นคนเจ้าเล่ห์ เห็นแก่ตัว โลภมาก ทะเยอทะยาน หน้าไหว้หลังหลอก แอบร่วมมือกับเจริญศรียกยอกเงินในบริษัท ไปเปิดโรงงานแข่งกับปกป้อง และยังคิดลอบวางเพลิงโรงงาน แต่สุดท้ายก็หนีไม่พ้นเงื้อมมือของกฎหมายถูกตำรวจจับข้อหาฉ้อโกงและยกยอกเงิน</p>
 <p>เจริญศรี</p>	<p>หญิงสาววัย 35-40 ปี หัวหน้าฝ่ายบุคคลโรงงานของปกป้อง เป็นคนปากร้าย เห็นแก่ตัว ชอบข่มลูกน้อง โลภมาก ซึ่เกี้ยวชอบละเลยหน้าที่ ไม่ชอบเนตรพฐจึงคอยหาเรื่องกดดันแก่งแย่งร่วมมือกับอ่ำพลยกยอกเงินในบริษัท และวางแผนลอบวางเพลิงโรงงาน แต่สุดท้ายก็โดนตำรวจจับ</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p style="text-align: center;">วีไล</p>	<p>หญิงสาววัย 24 – 25 ปี สาวโรงงาน แมงกเย็บเสื้อ ปากร้าย ขี้หึง ไม่ชอบเนตรพฐ เพราะมาแย่งความรักจากบรรเจิด ชายหนุ่มที่เธอชอบ จึงหาเรื่องกลั่นแกล้งเนตรพฐ และร่วมมือกับ เจริญศรีเพื่อหาทางกำจัดพฐออกจากโรงงาน</p>

ตัวละครผู้ร้ายในละครคุณหนูฉัน ثنا ได้แก่ อัมพล เจริญศรี และวีไล ตัวละครอัมพล ภายนอกเป็นชายหนุ่ม หน้าตาดี ทำทางสุภาพเรียบร้อย ใจดี แต่แท้จริงแล้วเบื้องหลังเป็นคนหน้า ใจเหี้ยมหลังหลอก แกล้งทำดีเพื่อตบตาคนอื่น ๆ โลก เห็นแก่ตัวและมีความทะเยอทะยานสูง ยอมทำ ทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง แอบยักยอกเงินของโรงงานจนไปเปิดโรงงานของตัวเองได้ ทั้ง ยังใช้เล่ห์เหลี่ยมแอบแย่งออเดอร์และลูกค้าจากโรงงานของปกป้องไปเป็นของโรงงานตนเองอีกด้วย ตัวละครอัมพลนี้สะท้อนให้เห็นว่ารูปร่างหน้าตาทำทางภายนอกจะดูดีแต่ก็ไม่ได้เป็นคนดี เสมอไป รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการรับผลกระทบของการกระทำความผิดอีกด้วย

ตัวละครเจริญศรีและวีไลเป็นผู้ร้ายที่แสดงออกทั้งทางสีหน้าท่าทาง คำพูดและการกระทำ ตัวละครทั้งสองคนนี้แสดงออกอย่างเปิดเผยว่าไม่ชอบเนตรพฐตั้งแต่แรกพบ จึงมีเรื่องปะทะคารม กับเนตรพฐอยู่เสมอ ซึ่งเป็นวิธีการสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ประเภท Comedy ที่ตัวละคร มักจะมีการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางเกินจริง เพื่อสร้างให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ทำให้ ผู้ชมสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นผู้ร้ายแต่เจริญศรีและวีไลก็ยอมกลับ ใจในท้ายที่สุด โดยเจริญศรียอมให้การสารภาพความผิดทั้งหมดกับตำรวจ ส่วนวีไลยอมกลับตัว กลับใจเป็นคนดีสารภาพผิดและขอโทษเนตรพฐ เนตรพฐก็ยอมให้อภัยและรับกลับมาทำงานที่ โรงงานตามเดิม ตัวละครวีไลนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของการยอมสารภาพผิดและการกลับตัว กลับใจเป็นคนดี แม้จะเคยทำผิดก็ได้รับการให้อภัยเสมอ

(ง) ผู้ช่วย (Helper/dispatcher)

ตารางที่ 14 ตัวละครผู้ช่วยเรื่องคุณหนูฉันหนา

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p>Gallery :: คุณหนูฉันหนา</p> <p>โชคคนัย</p>	<p>ชายหนุ่มวัย 30-32 ปี เป็นเพื่อนสนิทของขวัญกฤษฎี ดีใจหนุ่มแห่งคลื่นลูกทุ่งคลาสสิก อารมณ์ดี ชี้เล่น มองโลกแง่ดี แต่งตัวดี รักเพื่อน มีน้ำใจ จอมวางแผน คอยช่วยเหลือ และเป็นทีปรีक्षाให้กับเพื่อนๆเสมอ รักเดียวใจเดียว แอบหลงรักและพยายามตามจีบพรพนา</p>
 <p>Gallery :: คุณหนูฉันหนา</p> <p>ศรลักษณ์</p>	<p>ชายหนุ่มวัย 25-27 ปี นักร้องลูกทุ่งชื่อดัง เป็นคนอารมณ์ดี ชี้เล่น ยิ้มเก่ง ชี้อ่อน ตรงไปตรงมา จริงใจ จิตใจดี รักเพื่อน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ชื่นชอบท่าทางห้าวๆ ของชมณา พยายามตามจีบ จนในที่สุดก็สามารถพิชิตใจชมณาได้ สำเร็จ</p>
 <p>Gallery :: คุณหนูฉันหนา</p> <p>พรพนา</p>	<p>หญิงสาววัย 24-25 ปี สาวโรงงานเพื่อนคนแรกในโรงงานของเนตรพฐ เป็นคนเรียบร้อยน่ารัก สดใส มองโลกในแง่ดี พูดจาไพเราะอ่อนหวาน อ่อนโยน จิตใจดี ไม่สู้คน ชอบช่วยเหลือคนอื่น ขยันทำงาน รักครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ รู้จักประหยัดและอดทน แอบชอบขวัญกฤษฎี แต่ชายหนุ่มกลับไปสนใจเนตรพฐ ทำให้เธอโกรธจนถึงขั้นประกาศตัดความเป็นเพื่อนกับเนตรพฐ แต่สุดท้ายเพราะความเป็นเพื่อน ทำให้เธอทำใจได้ และกลับไปเป็นเพื่อนกับเนตรพฐอีกครั้ง</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="392 645 584 674">Gallery :: คุณหญิงกานดา</p> <p data-bbox="443 734 533 763">ชมนาด</p>	<p data-bbox="719 322 1402 712">หญิงสาววัย 24-25 สาวโรงงานเพื่อนร่วมห้องของพรพนา และเนตรพฐ เป็นคนบ้านเดียวกับพรพนา มีนิสัยหัวๆ ลุๆ ปากร้ายแต่ใจดี พูดจาขวานผ่าซาก ตรงไปตรงมามีน้ำใจ รักเพื่อน เข้มแข็ง ชยัน อดทน เป็นที่พึ่งของครอบครัวไม่ค่อยลงรอยกับเนตรพฐในตอนแรก เพราะหมั่นไส้ในท่าทางผู้ดีของหญิงสาว และคำพูดของเธอก็ช่วยทำให้เนตรพฐได้คิดในหลายเรื่อง</p>
 <p data-bbox="392 1171 584 1200">Gallery :: คุณหญิงกานดา</p> <p data-bbox="443 1261 533 1290">ปกป้อง</p>	<p data-bbox="719 853 1402 1182">หนุ่มใหญ่วัย 50 ปีพ่อของเนตรพฐ เป็นเจ้าของโรงงานเย็บเสื้อผ้าส่งออก เป็นคนจริงจัง ขี้มึน ท่าทางน่าเกรงขาม พูดคำไหนคำนั้น รักลูก รักครอบครัว พยายามให้ทุกอย่างที่เนตรพฐต้องการมาตั้งแต่เล็กเพื่อทดแทนความรักของแม่ที่เสียชีวิตไป จนเนตรพฐกลายเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง สุดท้ายก็ต้องมากลายเป็นไม้เบื่อไม้เมากับลูกสาวเสียเอง</p>
 <p data-bbox="456 1823 521 1852">วีรดา</p>	<p data-bbox="719 1442 1402 1771">หญิงสาววัย 30 -32 ปี แม่เลี้ยงของเนตรพฐ อายุมากกว่าเนตรพฐสี่ปี เป็นคนสวย เรียบร้อย ใจดี ไม่มีปากเสียง ใจเย็น พยายามทำดีกับเนตรพฐ แต่ก็ถูกเนตรพฐมองในแง่ร้าย อยู่เสมอ รักครอบครัว รักปกป้องอย่างจริงจัง ในที่สุดความดีที่ทำได้ก็ช่วยทำให้เนตรพฐเข้าใจและยอมรับเธอเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว</p>

ตัวละครผู้ช่วยในเรื่องคุณหนูฉันทนา ได้แก่ โชคคนัย พรพนา ศรลักษณ์ ชมนาด ปกป้อง และวีรดา

ตัวละครผู้ช่วยนี้มีบทบาทสำคัญต่อเรื่องค่อนข้างมาก โดยเฉพาะตัวละครผู้ช่วยซึ่งมีฐานะยากจนหรือเป็นคนต่างจังหวัด ที่มักช่วยเสริมย้ำให้เห็นลักษณะเด่นของตัวละครคนจนหรือคนต่างจังหวัดว่า สำหรับคนจนคนบ้านนอกแล้วเพื่อนและมิตรภาพเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังเช่น พรพนา และ ชมนาด สาวบ้านนอกที่เดินทางมาทำงานเป็นสาวฉันทนาในกรุงเทพฯ พรพนาเป็นตัวแทนของสาวบ้านนอกที่เป็นคนเรียบร้อย อ่อนหวาน รักเพื่อน มีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี ชยัน ตั้งใจทำงานเพื่อส่งเงินไปให้ครอบครัว ส่วนชมนาดเป็นตัวแทนของสาวบ้านนอกที่เข้มแข็ง ผู้ชีวิต คอยดูแลหาเลี้ยงครอบครัว ท่าทางห้าวๆ พุดจาโผงผาง ปากร้ายแต่ใจดี ตัวละครพรพนาและชมนาดจึงเป็นตัวละครที่สะท้อนถึงชีวิตของคนชนชั้นล่าง ฐานะยากจนที่ต้องเข้ามาหางานทำและเผชิญชีวิตที่ยากลำบากในเมืองกรุง ทั้งต้องอยู่บ้านเช่าแคบๆ มีกลิ่นน้ำครำ ต้องเดินเป็นกิโลเพื่อไปทำงานก็อดทน ไม่ย่อท้อ ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจที่ดิ้นรนของคนต่างจังหวัด ความเป็นตัวตนของตัวเอง ภาวะภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง และความรักใคร่กลมเกลียวเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันของคนต่างจังหวัดอีกด้วย

โชคคนัย และศรลักษณ์เป็นชายหนุ่มหน้าตาดี มีภูมิลำเนาเป็นคนกรุงเทพฯ โชคคนัยและศรลักษณ์เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงคนในเมืองที่มีฐานะเป็นชนชั้นกลางของสังคม เป็นคนจิตใจดี รักใคร่รักจริง เป็นคนมีไหวพริบ เจ้าแผนการ โดยเฉพาะโชคคนัยซึ่งมักเป็นคนที่จะช่วยวางแผนให้เพื่อนๆ อยู่เสมอ

ปกป้อง เจ้าของโรงงานเย็บเสื้อส่งออก แม้จะมีฐานะร่ำรวย แต่ปกป้องก็เป็นคนดี ไม่ดูถูกคนจน มีความยุติธรรม ชยัน ตั้งใจทำงาน และไม่เอาเปรียบลูกจ้าง ตัวละครปกป้องนับเป็นตัวละครที่ช่วยสลาย stereotype ของคนชนชั้นนายทุนที่คนทั่วไปมักมองว่าเป็นพวกเห็นแก่เงิน หน้าเลือด ชอบเอาวัดเอาเปรียบคนที่อ่อนแอกว่า แต่ปกป้องเป็นนายทุน หรือนายจ้างที่ดี ชยันและตั้งใจทำงาน และให้ความยุติธรรมกับลูกจ้างทุกคน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของนายทุนเองด้วยที่เบื้องหน้าอาจจะดูมีความสุข ร่ำรวยเงินทอง แต่ในความจริงต้องแบกรับภาระหนี้สินของโรงงานและต้องคอยแก้ไขปัญหาและพัฒนาโรงงานให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

วีรดา เป็นตัวละครที่สลายภาพตัวแทนของแม่เลี้ยงในแบบเดิมๆ ที่ต้องเป็นคนใจร้าย คอยกลั่นแกล้งรังแกลูกเลี้ยง แต่ตัวละครวีรดากลับสะท้อนให้เห็นถึงภาพของแม่เลี้ยงที่เป็นคนดี จิตใจดี สุภาพเรียบร้อย พยายามอดทนแม้จะต้องมีปัญหากับลูกเลี้ยงอย่างเนตรพญ คอยสอนน้องอายุลูกสาวของเธอกับปกป้องให้รักเนตรพญเหมือนพี่สาว และด้วยความดีและจิตใจที่ดิ้นรนของวีรดาจึงทำให้เนตรพญยอมรับในตัวเธอได้ในที่สุด

จากการพิจารณาองค์ประกอบเรื่องตัวละครสามารถสรุปได้ว่า ตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” มีลักษณะดังนี้

(1) ตัวละครมีลักษณะ round character

ตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาเป็นตัวละครที่มีลักษณะเห็นได้รอบด้าน มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น “เนตรพญู” นางเอกของเรื่อง แม้เป็นคนฉลาด เอาแต่ใจตัว ยึดถือตัวเองเป็นใหญ่ มีนิสัยติดหู รักความสะอาดสวยงาม ชอบฟุ่มเฟือย ไม่ยอมคน แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นคนที่มีน้ำใจ รักเพื่อน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ รู้จักการให้อภัยมีความอดทนและความเพียรพยายาม จนสามารถพิสูจน์ตัวเองได้สำเร็จ การสร้างตัวละครที่มีลักษณะรอบด้านและมีความหลากหลายเหล่านี้ช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับละครได้เป็นอย่างดี

(2) การให้สถานภาพ (Status Conferral) แก่คนจนและคนในชนบท

(2.1) คนจนคนคนในชนบทเป็นคนดี โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นคนจนคนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักเพื่อน รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง เข้มแข็ง ผู้ชีวิต แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ

(2.2) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการศึกษาสูง และสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เช่น ตัวละครขวัญกฤษฏี

(2.3) คนจนคนต่างจังหวัดมีบทบาทในการช่วยเหลือคนรวยหรือคนในเมืองให้พ้นจากวิกฤติเรื่องการทำงาน

(3) คนเมืองที่มีฐานะร่ำรวยและคนชนบทที่มีฐานะยากจน มีทั้งข้อต่างและข้อเหมือน

(3.1) ข้อต่าง

(3.1.1) การแต่งกาย

ในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาสร้างตัวละครให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนจน คนชนบท คนชนชั้นแรงงาน กับคนรวย คนในเมือง หรือคนในชนชั้นเจ้านาย ผ่านการแต่งกายของตัวละครอย่างชัดเจนคือ

การแต่งกายของคนชนชั้นแรงงานหรือสาวโรงงาน โดยในขณะที่มาทำงานจะแต่งชุดฟอร์มพนักงานเหมือนกัน ส่วนในช่วงวันหยุดก็จะใส่เสื้อผ้าราคาถูกลงตามตลาดนัด เสื้อยืด กางเกงยีนส์ รองเท้าผ้าใบธรรมดาๆ รวมทั้งการแต่งกายของคนรับใช้ในบ้านของปกป้อง คือแม่วุ้น อนันต์ และอ้อย ที่แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าธรรมดาๆ ทั่วไป

รูปที่ 7 การแต่งกายของตัวละครชนชั้นแรงงานในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา

การแต่งกายของคนรวยหรือคนเมืองหรือคนชนชั้นเจ้านาย สะท้อนผ่านการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัย มีรสนิยม ดูหรูหราสมฐานะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้ของใช้ราคาแพงทั้งเครื่องสำอาง เครื่องประดับ ฯลฯ อีกด้วย

รูปที่ 8 การแต่งกายของตัวละครนายทุน/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา

(3.1.1) ลักษณะนิสัย

ละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่างหรือชนชั้นกลางที่เป็นคนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง รักเพื่อน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ แต่ก็มี ความอดทนและความพยายามในการต่อสู้ชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงการยกย่องคนจน ต่างจากตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นสูง เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย กลับเป็นคนเอาแต่ใจ รักความสะดวกสบาย ไม่เคยคิดถึงจิตใจของผู้อื่น สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย

(3.2) ข้อเหมือน

ในละครได้นำเสนอให้เห็นว่า อย่างไรก็ตามคนที่มีฐานะร่ำรวยหรือคนในเมืองหรือคนในชนชั้นเจ้านายบางคนก็เป็นคนนิสัยดี ไม่ได้ถูกเหยียดหยามคนจน และไม่เอาเปรียบชนชั้นที่ด้อยกว่าเช่นกัน เช่น ตัวละครปกป้องและวีรดา ที่สำคัญละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนมาได้ นำเสนอให้เห็นว่าสุดท้ายเมื่อคนในชนชั้นสูงได้ลงมาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของชนชั้นล่าง ก็สามารถปรับปรุงทัศนคติ เปลี่ยนแปลงตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับชนชั้นล่างได้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนรวยหรือคนในเมืองก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงามเหมือนกับคนจนหรือคนชนบทได้เช่นเดียวกัน หรือเป็นการแก้ต่างให้กับคนรายนั่นเอง

(4) การสลาย Sterotype ของตัวละคร

(4.1) การสลาย Sterotype ตัวละครนายทุน โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นเจ้านายหรือชนชั้นนายทุน ไม่ได้เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่เงิน ชอบเอาเปรียบกดขี่ข่มเหงคนในชนชั้นแรงงานเสมอไป ดังจะเห็นได้จากตัวละครปกป้องซึ่งเป็นนายทุนหรือนายจ้างที่ดีที่ซื่อสัตย์ และตั้งใจทำงาน และให้ความยุติธรรมกับลูกจ้างทุกคน

(4.2) การสลาย Sterotype ตัวละครแม่เลี้ยง โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครแม่เลี้ยงไม่ได้เป็นคนนิสัยไม่ดี หรือเป็นคนใจร้าย คอยรังแกลูกเลี้ยง และหวังยุบสมบัติเสมอไป ดังจะเห็นได้จาก วีรดา ซึ่งเป็นแม่เลี้ยงที่มีจิตใจดี สุภาพเรียบร้อย รักและห่วงใยเนตรพญอย่างจริงใจ จนทำให้เนตรพญยอมรับในตัววีรดาได้ในที่สุด

1.4 ความขัดแย้ง (conflict)

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนมา” พบว่าความขัดแย้งทั้งหมดเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน โดยส่วนใหญ่แล้วความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวละครเอกของเรื่องคือ เนตรพญ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ ทั้งหมด ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่าง “เนตรพญ” คุณหนูนักเรียนนอก กับ ดีเจหนุ่ม “ขวัญฤกษ์” เนื่องจากความเข้าใจผิดซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งระหว่าง “เนตรพญ” กับ “ปกป้อง” พ่อของเนตรพญซึ่งเป็นเจ้าของโรงงาน เนื่องจากปัญหาครอบครัวเพราะหลังจากที่แม่ของเนตรพญเสียชีวิต ปกป้องแต่งงานใหม่กับวีรดาสร้างความไม่พอใจให้กับเนตรพญอย่างมาก เนตรพญเผลอทำน้องอายุลูกสาวของปกป้องกับวีรดาตกน้ำทั้งคู่จึงทะเลาะกันรุนแรง ปกป้องอยากตัดนิสัยเอาแต่ใจของเนตรพญจึงทำให้เนตรพญไปเป็นสาวโรงงาน เนตรพญกลัวเสียหน้าและกลัวเสียโรงงานให้วีรดาไปจึงยอมรับคำท้า และสามารถพิสูจน์ตัวเองได้สำเร็จ ความขัดแย้งระหว่าง “เนตรพญ” ในฐานะสาวโรงงาน กับ “อำพล” และ “เจริญศรี” ในฐานะนายจ้าง โดยอำพลกับเจริญศรีมักจะหาเรื่องกลั่นแกล้งเนตรพญและทำลายชื่อเสียงของโรงงานอยู่เสมอ แต่เนตรพญก็สามารถแก้ปัญหาได้ทุกครั้ง สร้างความแค้น

ใจให้กับอำพลและเจริญศรีมาก นอกจากนี้ยังปรากฏความขัดแย้งระหว่าง “เนตรพฐ” กับ “วิไล” และ ระหว่าง “เนตรพฐ” กับ “พรพนา” ในเรื่องความรักอีกด้วย

จากความขัดแย้งระหว่างคนกับคนที่พบในละครเรื่องคุณหนูฉันหนาดังกล่าว พบว่าปัญหาความขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งเรื่องการทำงานระหว่างเนตรพฐกับอำพล ซึ่งหากใช้การพิจารณาคู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) ร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก็จะทำให้เข้าใจได้โดยง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

<u>เนตรพฐ</u>	<u>อำพล</u>
สาวโรงงาน	ผู้จัดการโรงงาน
ความสามารถ	เล่นให้เสียม
ความถูกต้องชอบธรรม	การทุจริต คดโกง
มีน้ำใจ	เห็นแก่ตัว
จริงใจ	หน้าไหว้หลังหลอก

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เรื่องความขัดแย้งในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- 1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
- 1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง
- 1.4.2 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง
- 1.4.3 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ในการวิเคราะห์ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา ผู้วิจัยได้นับจำนวนปัญหาตามปัญหาและคู่ขัดแย้งที่ปรากฏ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา

เรื่อง	ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง								
	ปัญหาครอบครัว	ปัญหาความรัก	ปัญหาการทำงาน	ปัญหาชนชั้น	ปัญหาเมือง/ชนบท	ปัญหาเชื้อชาติ	ปัญหาการเงิน	ปัญหาสังคม	ปัญหาอื่นๆ
คุณหนูฉันหนา	11	11	22	-	-	-	-	-	24
รวม	68								

จากการวิเคราะห์ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง พบว่า ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาการทำงาน และปัญหาอื่นๆ โดยปัญหาที่พบมากที่สุดได้แก่ปัญหาอื่นๆ พบจำนวน 24 ครั้ง โดยปัญหาอื่นๆ ส่วนใหญ่มักเป็นปัญหาความเข้าใจผิดระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่อง เนื่องจากละครเรื่องคุณหนูฉันทนาเป็นละครโทรทัศน์ประเภท Romantic Comedy จึงพบปัญหาความเข้าใจผิดระหว่างพระเอกกับนางเอกค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามปัญหาอื่นๆ ที่พบในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา แม้จะพบมากที่สุดแต่กลับมีบทบาทรองลงมาจากปัญหาการทำงานและไม่ได้เป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องมากนัก เนื่องจากปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นมักเป็นเพียงสถานการณ์หรือปัญหาย่อยๆ ที่ตัวละครเอกของเรื่องต้องเผชิญและหาหนทางแก้ไข และช่วยสร้างให้ผู้ชมได้เห็นพัฒนาการ และความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวมากยิ่งขึ้น

ปัญหาที่พบรองลงมาคือ ปัญหาการทำงาน พบจำนวน 22 ครั้ง เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาเน้นการนำเสนอให้เห็นถึงวิถีชีวิตการทำงานของสาวโรงงาน ฉากการทำงานในโรงงานและการเผชิญกับปัญหาในโรงงานของตัวละครเอกจึงปรากฏค่อนข้างมาก ปัญหาการทำงานนับเป็นปัญหาหลักของเรื่อง เนื่องจากละครเรื่องนี้มีโครงเรื่องประเภทความสำเร็จและแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Career Theme เป็นหลักควบคู่ไปกับโครงเรื่องและแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ซึ่งปัญหาการทำงานเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการดำเนินเรื่องเป็นอย่างมาก โดยในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาได้นำเสนอให้เห็นว่าปัญหาการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นจากความแตกต่างและช่องว่างระหว่างชนชั้นเจ้านายกับชนชั้นแรงงานที่มีมากเกินไป จนทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งยังมีคนกลางที่เข้ามาทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจผิดกัน และเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ตามมามากมาย ละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาได้เสนอให้เห็นวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการทำงานด้วยการลดความแตกต่างและช่องว่างระหว่างชนชั้น โดยเสนอให้คนในชนชั้นเจ้านายหรือนายจ้างได้เข้ามาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของชนชั้นแรงงานอย่างใกล้ชิด เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการแก้ไขเพื่อลดความขัดแย้งและปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการทำงานก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด นอกจากนี้ปัญหาการทำงานยังสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน อยู่ในฐานะอะไร หากมีความอดทน มีความตั้งใจจริงในการทำงาน ก็สามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้อีกด้วย

ปัญหาความรักและปัญหาครอบครัวพบจำนวน 11 ครั้ง เท่ากัน ปัญหาความรักถูกนำเสนอค่อนข้างน้อย การนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่องเริ่มต้นด้วยความไม่ประทับใจกันตั้งแต่แรกพบเพราะความเข้าใจผิด แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างได้ใกล้ชิดและเรียนรู้ซึ่งกันและกันก็เกิดเป็นความรักขึ้นในท้ายที่สุด เรื่องราวความรักระหว่าง

พระเอกและนางเอกส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะที่น่ารัก ตลก สนุกสนานมากกว่าความรักแบบจริงจัง จึงช่วยสร้างสีสันให้กับเรื่องเป็นอย่างมาก การนำเสนอปัญหาความขัดแย้งโดยเน้นปัญหาความขัดแย้งเรื่องการทำงานมากกว่าความขัดแย้งเรื่องความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉันทนนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวค่อนข้างมาก เนื่องจากละครหลังข่าวส่วนใหญ่มักไม่ค่อยนำเสนอปัญหาเรื่องการทำงานแต่จะเน้นการนำเสนอปัญหาความรักมากกว่า

สำหรับปัญหาครอบครัวแม้จะปรากฏค่อนข้างน้อยในเรื่อง และพบจำนวนเท่ากันกับปัญหาความรัก แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการดำเนินเรื่องเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวความวุ่นวายทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาครอบครัวนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของปัญหาความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ ที่ตามมามากมาย ดังนั้นการลดความขัดแย้งในครอบครัวจะสามารถช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมด้านอื่นๆ ที่จะตามมาได้เช่นกัน นอกจากนี้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งในครอบครัว โดยเสนอให้เห็นว่าหากสมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจให้แก่กัน เปิดใจยอมรับ ลดทิฐิและอคติที่มีต่อกัน ปัญหาครอบครัวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สำหรับปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นแม้ไม่ปรากฏชัดเจนในเรื่องแต่ก็สะท้อนผ่านตัวละครคือเนตรพฐในฐานะสาวโรงงานชนชั้นแรงงาน กับอำพลในฐานะชนชั้นนายทุนหรือเจ้านาย ส่วนปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองกับชนบท แม้ไม่ปรากฏชัดเจนในเรื่องเช่นเดียวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น แต่ปัญหาดังกล่าวก็สะท้อนผ่านความแตกต่างของตัวละครในเรื่องคือ เนตรพฐ ซึ่งเป็นลูกคุณหนูไฮโซ นักเรียนนอก เป็นคนในเมืองซึ่งรักความหรูหรา รักความสะดวกสบาย มองโลกในแง่ร้าย ต่างจาก พรพนา และชมนาด สาวต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจน มีอาชีพเป็นพนักงานเย็บเสื้อในโรงงาน แต่เป็นคนดี มีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี และอดทนต่อความยากลำบาก ส่วนปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ปัญหาการเงิน และปัญหาสังคม ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทน

1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง

สำหรับประเด็นความขัดแย้งของปัญหาแต่ละประเภทนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ

ตารางที่ 16 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ				
	ความเข้าใจผิด	ความหมั่นไส้ / ความแค้นส่วนตัว	ถูกข่มขู่	ถูกจับไปเรียกค่าไถ่	ถูกหลอกไปไปข่มขืน
นางเอกกับพระเอก	10	1			
นางเอกกับผู้ช่วย (ปกป้อง)	1				
นางเอกกับผู้ช่วย(วีรดา)	1				
นางเอกกับผู้ร้าย(เจริญศรี)		2			
นางเอกกับผู้ร้าย(วิไล)		2			
นางเอกกับผู้ร้าย(แท็กซี)					1
นางเอกกับพนักงานโรงงาน		1			
พนักงานโรงงานกับผู้ช่วย (ปกป้อง)	2				
ผู้ช่วย(ปกป้อง)กับผู้ร้าย (อำพล)		1			
ผู้ช่วย(พรพนา)กับผู้ร้าย (วิไล)			2		
รวม	14	7	2		1
	24				

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาอื่นๆ ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความเข้าใจผิด พบจำนวน 14 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งเรื่อง

ความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัว พบจำนวน 9 ครั้ง ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกข่มขู่พบจำนวน 2 ครั้ง และประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกหลอกไปข่มขืนพบจำนวน 1 ครั้ง

สำหรับปัญหาการเข้าใจผิดส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอกกับพระเอกของเรื่อง คือเนตรพฐและขวัญฤกษ์ โดยทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจผิดซึ่งกันและกันตั้งแต่แรกพบ จึงทำให้ทั้งคู่ไม่ถูกชะตากัน นอกจากนี้ขวัญฤกษ์ยังเข้าใจผิดว่าเนตรพฐเป็นเมียน้องของปกป้อง ส่วนเนตรพฐก็เข้าใจผิดคิดว่าขวัญฤกษ์เป็นคู่กับวีรดา ทำให้ทั้งคู่ต่างหาเรื่องจับผิดกันจนเกิดเรื่องราวุ่นวายต่างๆ ตามมา ประเด็นความขัดแย้งด้วยความเข้าใจผิดระหว่างพระเอกและนางเอกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนทานี้มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำที่โดยส่วนใหญ่แล้วพระเอกและนางเอกมักจะขัดแย้งกันด้วยเรื่องผลประโยชน์ เรื่องความแค้นระหว่างตระกูล หรือเรื่องอื่นๆ ที่ค่อนข้างจริงจังมากกว่า ทั้งนี้ด้วยประเภทของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนทานี้เป็นละคร Romantic Comedy จึงทำให้ประเด็นความขัดแย้งระหว่างพระเอกและนางเอกมีลักษณะของความเข้าใจผิด ซึ่งมักนำเสนอออกมาในแนวตลก ขำขัน สนุกสนาน และสร้างสีสันให้กับเรื่องเป็นอย่างมาก

ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัวซึ่งพบรองลงมา ส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอก(เนตรพฐ)กับผู้ร้าย(อำพล เจริญศรีและวิไล) เนื่องจากเนตรพฐมักทำตัวเก่งเกินพนักงานธรรมดา คอยช่วยแก้ปัญหาให้โรงงานทุกเรื่อง สร้างความหมั่นไส้และความแค้นใจให้กับอำพลและเจริญศรีมากจึงพยายามหาทางกลั่นแกล้งให้เนตรพฐถูกไล่ออกจากโรงงาน ส่วนวิไลก็หมั่นไส้ที่เนตรพฐชอบทำตัวสนิทสนมกับบรรเจิดจึงร่วมมือกับอำพลและเจริญศรีด้วย

ส่วนประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกข่มขู่ และเรื่องการถูกหลอกไปข่มขืนนั้นพบน้อยมาก ให้เรื่อง เนื่องจากเป็นเพียงวิกฤติย่อยๆ ให้ตัวละครเอกของเรื่องได้เผชิญ เพื่อสะท้อนให้เห็นบทบาทและความสามารถในการแก้ปัญหา และเพื่อสร้างความเข้มข้น ความสนุกสนานให้กับละครมากยิ่งขึ้น

(ข) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน

ตารางที่ 17 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูชั้นหนา

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน						
	สมัครงาน	เรียกรับสวัสดิการ/ประท้วง	ขัดผลประโยชน์ส่วนตัว	แย่งงาน/แย่งลูกค้า	นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง	เลิกจ้างงาน	ใช้อำนาจกลั่นแกล้ง
นางเอกกับผู้ช่วย (ปกป้อง)		2					
นางเอกกับผู้ร้าย (เจริญศรี)	2		1				
นางเอกกับผู้ร้าย (อำพล)			4	2			
พนักงานโรงงานกับผู้ช่วย (ปกป้อง)		4					
ผู้ช่วย (ปกป้อง) กับผู้ร้าย (อำพล)			5				
ผู้ช่วย (ปกป้อง) กับผู้ร้าย (เจริญศรี)			2				
รวม	2	6	12	2			
	22						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ การขัดผลประโยชน์ส่วนตัวระหว่างตัวละครที่เป็นชนชั้นนายทุนด้วยกันเอง พบจำนวน 12 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการเรียกรับสวัสดิการและการประท้วงของพนักงาน พบจำนวน 6 ครั้ง ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการแย่งงานลูกค้าและและเรื่องการสมัครงาน พบจำนวนเท่ากันคือ 2 ครั้ง

ประเด็นเรื่องการขัดผลประโยชน์ส่วนตนซึ่งพบมากที่สุด รวมทั้งปัญหาการแย่งงานและแย่งลูกค้า ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างตัวละครนางเอกกับตัวละครผู้ร้าย (อำพลและเจริญศรี) และตัวละครผู้ช่วย (ปกป้อง) กับตัวละครผู้ร้าย (อำพลและเจริญศรี) ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่าง

นายทุนกับนายทุนด้วยตนเอง สะท้อนให้เห็นว่าสาเหตุหลักของปัญหาการทำงาน คือการขัดผลประโยชน์ส่วนตัวระหว่างนายทุนกับนายทุนด้วยตนเอง ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวนี้ยังส่งผลกระทบต่อไปถึงคนจนหรือคนในชนชั้นแรงงานอีกด้วย ส่วนประเด็นความขัดแย้งเรื่องการประท้วงและการเรียกร้องสวัสดิการเป็นปัญหาการทำงานที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ช่วย(ปกป้อง)กับนางเอก(เนตรพฐ) ในฐานะสาวโรงงานและพนักงานคนอื่นๆในโรงงาน ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างนายทุนกับคนงาน นับเป็นปัญหาการทำงานที่มีความสำคัญรองลงมา

(ค) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก

ตารางที่ 18 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูذنทนา

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก						
	แย่งชายคนรัก	แย่งหญิงคนรัก	ความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก	ความหึงหวง	การนอกใจ	การพิสุจน์ความรัก	การตามจีบ
นางเอกกับพระเอก			2				
นางเอกกับผู้ช่วย (พรพนา)	2						
นางเอกกับผู้ร้าย (พีรพล)					4		
นางเอกกับผู้ร้าย (วิไล)	3						
รวม	5		2		4		
	11						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาความรักที่พบมากที่สุด ได้แก่ การแย่งชายคนรักพบจำนวน 5 ครั้ง รองลงมาคือปัญหาการนอกใจ พบจำนวน 4 ครั้ง และปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรักพบจำนวน 2 ครั้ง

สำหรับประเด็นความขัดแย้งเรื่องการแย่งชายคนรักเป็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอก(เนตรพฐ)กับผู้ร้าย(วิไล) เนื่องจากวิไลหนึ่งที่บรรเจิดแพนหนุ่มคอยตามจีบเนตรพฐ จึงหาเรื่องก่อกวนแกล้งเนตรพฐ ฝ่ายเนตรพฐรู้ทันจึงแกล้งวิไลคืนโดยการแกล้งทำสนิทสนมกับ

บรรเจิดจนวิไลไม่ใ้หมาก นอกจากนี้นางเอก(เนตรพฐ)ยังขัดแย้งกับผู้ช่วย(พรพนา)ในปัญหาการแย่งชายคนรักด้วย เนื่องจากพรพนาแอบรักขวัญฤกษ์ แต่ขวัญฤกษ์บอกรักเนตรพฐและเนตรพฐก็ยอมรับ ทำให้พรพนาโกรธและเสียใจมากถึงขั้นประกาศตัดเพื่อนกับเนตรพฐ

ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการนอกใจเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอก(เนตรพฐ)กับพีรพล(ผู้ร้าย) เนื่องจากพีรพลแฟนหนุ่มแอบนอกใจไปมีความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทชาวต่างประเทศของเนตรพฐ จนเนตรพฐโกรธมากและบอกเลิกพีรพล เมื่อพีรพลกลับเมืองไทยจึงมาตามง้อเนตรพฐ แต่เนตรพฐไม่ยอมคืนดีด้วย แถมยังคอยแกล้งและคอยหลบหน้าพีรพล สุดท้ายทั้งสองคนจึงกลายเป็นเพื่อนกัน

ส่วนประเด็นความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรักเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอก(เนตรพฐ)กับพระเอก(ขวัญฤกษ์) เนื่องจากขวัญฤกษ์โกรธและเสียใจที่โดนเนตรพฐหลอกว่าเป็นสาวโรงงาน และไม่ยอมรับคำขอโทษจากเนตรพฐ ทำให้เนตรพฐเสียใจมาก

ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความรักที่พบในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา ส่วนใหญ่เป็นเพียงประเด็นความขัดแย้งที่เป็นสถานการณ์หรือปัญหาย่อยๆ ที่ตัวละครนางเอกของเรื่องต้องเผชิญ และสะท้อนให้เห็นความสามารถของตัวละครในการใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหา และเพื่อสร้างความเข้มข้นของเรื่องราว ความน่าติดตามชมของละคร โดยทำให้ผู้ชมคอยลุ้นว่าความรักของพระเอกและนางเอกจะสมหวังกันได้อย่างไร ดังจะเห็นได้ว่าประเด็นความขัดแย้งเรื่องความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนามีจำนวนค่อนข้างน้อย และฉากที่น่าเสนอให้เห็นถึงความรักของพระเอกและนางเอกที่มีต่อกันในลักษณะที่จริงจังก็ปรากฏอยู่ในช่วงท้ายเรื่องเพียงเท่านั้น

(ง) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว

ตารางที่ 19 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว									
	ความขัดแย้งพ่อกับลูก	ความขัดแย้งแม่กับลูก	แม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง	แม่ยายกับลูกเขย	พ่อสามีกับลูกสะใภ้	การอบรมเลี้ยงดูลูก	สามีนอกใจภรรยา	ภรรยาหึงหวงสามี	พี่กับน้อง	การแย่งมรดก
นางเอกกับผู้ช่วย (ปกป้อง)	5		4							

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา พบว่ามีลักษณะการนำเสนอความรุนแรงของปัญหา 3 รูปแบบคือ

(1) การนำเสนอปัญหาแบบรุนแรง ได้แก่ ปัญหาการทำงาน

ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” ถูกนำเสนอค่อนข้างมากและความรุนแรงของปัญหาค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากปัญหาการทำงานที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทั้งเจ้าของโรงงานและพนักงานในโรงงาน ดังปรากฏในฉากเช่น การประท้วงของพนักงานในโรงงานจนปกป้องถึงกับเครียดจัดต้องเข้าโรงพยาบาล การนำเสนอปัญหาการทำงานในลักษณะที่รุนแรงนี้ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทำงานเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

(2) การนำเสนอปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาครอบครัว

ปัญหาครอบครัวแม้จะถูกนำเสนอค่อนข้างน้อยแต่เป็นปัญหาที่สำคัญมากประการหนึ่งเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวทั้งหมด การนำเสนอปัญหาครอบครัวมีทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ตัวอย่างฉากที่นำเสนอปัญหาครอบครัวแบบรุนแรง เช่น ฉากการทะเลาะกันระหว่างปกป้องกับเนตรพฐ เพราะปกป้องเข้าใจผิดคิดว่าเนตรพฐแกล้งให้น้องอายุมน้ำจมน้ำจนปกป้องถึงกับตบหน้าเนตรพฐ ตัวอย่างฉากที่นำเสนอปัญหาครอบครัวแบบไม่รุนแรง เช่น ฉากปะทะคารมกันระหว่างปกป้องกับเนตรพฐเรื่องวีรดา หรือเรื่องการทำพินันไปเป็นสาวโรงงาน เป็นเพียงการปะทะคารมกันระหว่างพ่อลูกแบบขำขัน สนุกสนาน ส่วนปัญหาความขัดแย้งระหว่างเนตรพฐกับวีรดาเป็นไปในลักษณะที่เนตรพฐมักจะพูดจากระแทกกระเทียบวีรดา แต่วีรดาก็ใจเย็น ไม่ตอบโต้ และไม่ถือโทษโกรธเคืองเนตรพฐ ทั้งคู่จึงไม่ได้มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเท่าใดนัก

(3) การนำเสนอปัญหาแบบไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาความรัก และปัญหาอื่นๆ

ปัญหาความรักและปัญหาอื่นๆ ส่วนใหญ่มักถูกนำเสนอไปในแนวทางตลก ขำขัน และสนุกสนาน โดยเฉพาะปัญหาความเข้าใจผิดระหว่างเนตรพฐกับขวัญฤกษ์ ที่มักจะคอยจับผิดและคอยกลั่นแกล้งเอาคืบกันแบบสนุกสนาน มากกว่าตั้งใจจะแก้แค้นและเอาคืบอย่างเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” เป็นละครแนว Romantic comedy ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เน้นความสนุกสนานและความบันเทิง จึงมีการสอดแทรกมุขตลกผ่านบทสนทนา การแสดงท่าทางต่างๆ ของตัวละคร รวมทั้งใช้เพลงประกอบที่สนุกสนาน ปัญหาความรักและปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏในเรื่องจึงถูกนำเสนอแบบที่ไม่รุนแรง สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความรักและปัญหาอื่นๆ ไม่มีความสำคัญต่อเรื่องมากนัก

1.4.4 วิธีการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง

ตารางที่ 21 สรุปวิธีการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา

วิธีแก้ปัญหา	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลี่คลายไปเอง	รวม
ปัญหาครอบครัว	1	1	-	2
ปัญหาความรัก	2	3	-	5
ปัญหาการทำงาน	2	12	-	14
ปัญหาอื่นๆ	-	5	1	6
รวม	5	21	1	27

จากการวิเคราะห์ภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา พบว่าปัญหาคความขัดแย้งส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการให้คนอื่นช่วยค่อนข้างมาก ส่วนวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบค่อนข้างน้อย และวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองนั้นปรากฏน้อยมาก สะท้อนให้เห็นบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการนำเสนอให้เห็นว่าหากมีปัญหาคเกิดขึ้น คนจะต้องอาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา และต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาคความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาส่วนใหญ่เป็นปัญหาการทำงานและเป็นปัญหาคความขัดแย้งที่ค่อนข้างรุนแรง การแก้ปัญหาด้วยตัวเองเพียงลำพัง จึงอาจช่วยแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วน ปัญหาการทำงานจึงต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ ด้วยจึงจะสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ นอกจากนี้ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในเรื่องยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านชนชั้น คนในชนชั้นแรงงานส่วนใหญ่มักถูกมองว่าอยู่ในฐานะด้อยกว่า และไม่มีความสามารถ จึงมักจะถูกคนในชนชั้นเจ้านายซึ่งมีอำนาจเหนือกว่าเอาเปรียบ การแก้ปัญหาด้วยตัวเองบางครั้งอาจไม่สำเร็จ จึงต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองมากยิ่งขึ้น ดังเช่นที่ปรากฏในฉากการรวมตัวกันประท้วงเพื่อเรียกร้องสวัสดิการของพนักงาน เป็นต้น

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาพบว่า ผู้ที่ช่วยแก้ปัญหา ได้แก่ ผู้ช่วย คือ ปกป้อง วีรดา พรพนา ชมนาด โชคดีนัย ศรลักษณ์ พระเอก(ขวัญฤกษ์) และนางเอก(เนตรพญ) โดยเฉพาะปัญหาการทำงาน พบว่านางเอก(เนตรพญ) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากใน

การช่วยแก้ไขปัญหของโรงงาน เช่น ช่วยแก้ปัญหาเรื่องสวัสดิการของพนักงานในโรงงาน ช่วยหารถส่งผ้าให้มาส่งผ้าได้ทันเวลา ช่วยให้โรงงานไม่ถูกไฟไหม้ โดยมีพระเอก (ขวัญกฤษฏี) และผู้ช่วย (วีรดา) คอยให้ความช่วยเหลือในบางครั้งด้วยเช่นกัน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อคนจนเกิดเป็นหา ต้องอาศัยเพื่อนหรือต้องอาศัยผู้ช่วยในการแก้ปัญหา

วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ การใช้ไหวพริบและความสามารถ การยอมไปเป็นสาวโรงงาน การบอกเลิก และการตกลงเป็นเพื่อนกัน โดยวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบมากที่สุดในตัวละครคือ เนตรพฐที่สามารถใช้ไหวพริบและความสามารถในการแก้ไขปัญหการทำงานต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังแก้ปัญหาความรักระหว่างตัวเองกับพี่พลด้วยการบอกเลิกเป็นแฟนและตกลงเป็นเพื่อนกันแทน สำหรับปัญหาครอบครัว เนตรพฐแก้ปัญหาด้วยการยอมไปเป็นสาวโรงงานและตั้งใจทำงานอย่างอดทนเพื่อพิสูจน์ความสามารถของตัวเองจนสามารถทำได้สำเร็จในที่สุด

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบคลี่คลายไปเอง ได้แก่ พรพนายอมเล่าความจริง ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองนี้พบเพียงครั้งเดียวในฉากที่เนตรพฐเข้าใจผิดว่าขวัญกฤษฏีลวงเกินพรพนาและทำให้พรพนาเสียใจจึงไปเอาเรื่องขวัญกฤษฏีที่สถานีวิทย์ แต่สุดท้ายปัญหาความเข้าใจผิดก็คลี่คลายไปเมื่อพรพนายอมเล่าความจริงว่าแท้จริงแล้วขวัญกฤษฏีไม่ได้ผิดแต่เป็นเพราะตนเครียดเรื่องที่วิไลชู้ต่างหาก

ทั้งนี้ ปัญหาบางปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนามีลักษณะเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องและใช้เวลานานในการแก้ไข เนื่องด้วยคุณลักษณะของละครโทรทัศน์ที่ดำเนินเรื่องแบบเป็นตอน หลายตอนจบ จึงมีการทิ้งท้ายปัญหาไว้เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้ชมคอยติดตามชมในตอนต่อไปจึงทำให้พบวิธีการแก้ปัญหาน้อยกว่าปัญหาที่ปรากฏ

1.5 สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)

เนื่องจากละครเรื่องคุณหนูฉันทนเป็นละครที่สื่อให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน ฉากหลักๆที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นฉากที่สื่อให้เห็นถึงชีวิตการทำงานในโรงงาน ทั้งยังปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความแตกต่างระหว่างชนชั้นของชีวิตสาวโรงงานจนๆอย่างเนตรพฐกับชีวิตหรรษาไฮโซแบบคุณแพทอีกด้วย ฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนมีลักษณะค่อนข้างต่างจากฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำ ซึ่งมักจะนำเสนอฉากในบ้านมากกว่าฉากที่ทำงาน หรือหากนำเสนอฉากที่ทำงานก็มักจะเป็นฉากที่ทำงานระดับผู้บริหาร หรือชนชั้นสูงของสังคม จากการวิเคราะห์ฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมือง

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ ฉากโรงงาน บ้านของปกป่อง ซึ่งมีลักษณะกว้างขวางใหญ่โต มีสระว่ายน้ำภายในบ้าน ภายในห้องแต่ละห้องทั้งห้องนอน ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องรับประทานอาหารตกแต่งอย่างหรูหราสมฐานะ ฉากโรงงานของปกป่อง ฉากห้องทำงานของผู้บริหาร นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังประกอบไปด้วยบรรยากาศของชุมชนเมือง ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านอาหารนานาชาติ สถานีวิทย์ เป็นต้น

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมือง ส่วนใหญ่มักสะท้อนให้เห็นถึงความสับสน วุ่นวาย เป็นสถานที่ที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งมากมาย โดยเฉพาะฉากบ้าน แม้จะเป็นบ้านหลังใหญ่โต ตกแต่งอย่างหรูหรา มีอาณาบริเวณกว้างขวางแต่กลับขาดความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน

(ข) ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ บ้านเช่าของพรพนา ชมนาดและเนตรพญ ฉากบ้านที่ต่างจังหวัดของพรพนาและชมนาด ฉากงานวัด เป็นต้น

(2) ความหมายของฉาก ฉากในชนบทเป็นฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงความสงบสุข ความเรียบง่าย ความจริงใจ และเปรียบเสมือนเป็นที่พักใจเป็นที่พึ่งพิงเมื่อยามเกิดความทุกข์ โดยเฉพาะฉากบ้านเช่าของพรพนา ชมนาดและเนตรพญ แม้จะเป็นบ้านเช่าหลังเล็กๆ ราคาถูก พื้นที่คับแคบและมีกลิ่นน้ำครำ แต่บ้านหลังนี้ก็เต็มไปด้วยความสุข มิตรภาพ และความจริงใจระหว่างเพื่อนที่มีต่อกัน ที่สำคัญฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทยังเป็นสถานที่ที่ทำให้คนชนชั้นสูงได้มาเรียนรู้ชีวิตของคนในชนชั้นล่างหรือคนในชนบท จนทำให้คนชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยและเป็นคนในเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติอีกด้วย ดังเช่น เนตรพญ คุณหนูนักเรียนนอกสุดไฮโซที่ไม่เคยสัมผัสกับความยากลำบากมาก่อนในชีวิต ต้องมาปลอมตัวเป็นสาวโรงงานอาศัยในบ้านเช่าหลังเล็กๆ ร่วมกับเพื่อนๆ อีกสองคน ช่วงแรกๆ เนตรพญรู้สึกอึดอัดใจจนแทบทนไม่ได้ เผลอใช้ชีวิตรักความสะอาดสบายแบบเดิมๆ จนเกือบไม่มีเงินเหลือใช้ แต่สุดท้ายด้วยความดีความมีน้ำใจ และความจริงใจของคนจนคนบ้านนอกอย่างพรพนาและชมนาดที่มีต่อเนตรพญ ก็ทำให้เนตรพญรู้สึกอดทนและสามารถใช้ชีวิตเหมือนสาวโรงงานปกติทั่วไปได้ในที่สุด

1.6 ตอนจบ (Ending)

ละครโทรทัศน์เรื่อง “คุณหนูฉันทนา” จบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือหลังจากที่เนตรพญยอมปลอมตัวไปเป็นสาวโรงงานได้ฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงานมากมายด้วยความอดทนและความสามารถ ในที่สุดเนตรพญก็สามารถช่วยเหลือโรงงานและพิสูจน์ตัวเองได้สำเร็จจนปกป่องยอมยกโรงงานให้เนตรพญบริหารต่อไป ทั้งยังปรับความเข้าใจกับวีรดาได้ด้วย ส่วนในเรื่อง

ความรัก แม้ขวัญฤกษ์จะโกรธและเสียใจที่ถูกเนตรพญาลอกจกนไม่ยอมรับคำขอโทษแต่สุดท้ายด้วยความช่วยเหลือของวีรดา ขวัญฤกษ์จึงเป็นฝ่ายมาหาเนตรพญเพื่อบอกรักและขอเนตรพญแต่งงานท่ามกลางความสุขของทุกคน การจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) ของละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา จึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ผ่านการสร้างความหมายว่า ชีวิตคนเรานั้นต่างต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรค แต่สุดท้ายปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นย่อมมีทางแก้ไขและสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนายังเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างเจ้านายและลูกจ้าง ต้องอาศัยการปรับตัวของทั้งสองฝ่าย คือ คนที่อยู่ในฐานะลูกจ้างก็ต้องมีความดี ความอดทน ขยัน ตั้งใจทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้านาย ส่วนคนที่อยู่ในชนชั้นเจ้านายต้องลดช่องว่างระหว่างชนชั้นด้วยการเรียนรู้วิถีชีวิตของชนชั้นที่ต่ำกว่า เปิดใจยอมรับ ใส่ใจและทำความเข้าใจปัญหาและความต้องการของคนที่เป็นลูกจ้างอย่างจริงจัง ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นเจ้านายกับลูกจ้างดังกล่าวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

นอกจากนี้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาส่วนใหญ่ก็นั้นได้รับการแก้ไขและคลี่คลายไปได้ด้วยตัวละครผู้หญิงคือ เนตรพญ และ วีรดา โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการทำงาน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อผู้หญิงว่ามีความสามารถในการทำงานได้ไม่แพ้ผู้ชายเลยทีเดียว

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า”

รูปที่ 9 ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

บทประพันธ์โดย : เรียวช่อชรรุ่ม

บทโทรทัศน์โดย : เรียวช่อชรรุ่ม

กำกับกำแสดงโดย : ปกาสิทธิ์ กิ่งศักดิ์

ผลิตโดย : บริษัท สตีปพาวเวอร์ทีวี จำกัด

นำแสดงโดย : ณปภา ตันตระกูล, พศุตม์ บานแย้ม, ทีเชี่ย เดนนิส, เบญจพล เชยอรุณ, เมทนี บุรณะศิริ, พิมพกา เสียงสมบุญ, สันติสุข พรหมศิริ, ปวันรัตน์ นาคสุริยะ, ลูติมา สังข์พิทักษ์, ธนิตา กาญจนวัฒน์, พรรษชล สุปรีย์, ศานติ สันติเวชกุล, ดารณีนุช โพธิปิติ ฯลฯ

ออกอากาศ : ทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 19.00 น. ทางช่อง 3

1. องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (plot)

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” ตามการแบ่งประเภทโครงเรื่อง 8 ลักษณะ พบว่า โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าเป็นโครงเรื่องที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงเรื่องระหว่างความรักระหว่างชายหญิง รักสามเส้า ความสำเร็จ และใครทำอะไร โดยเรื่องราวเริ่มต้นขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างไบหม่อน สาวอีสานลูกชานาผู้รักการทำปลาร้าเป็นชีวิตจิตใจ กับ มหัทศวรรษ ชายหนุ่มสุดไฮโซลูกชายส.ส.ปาฏิหาริย์ แต่ด้วยความขัดแย้งทางชนชั้น และความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ทำให้ทั้งสองคนเกลียดกันตั้งแต่แรกพบ มหัทศวรรษดูถูกว่าไบหม่อนเป็นคนบ้านนอกคอกนา ส่วนไบหม่อนก็รักศักดิ์ศรีของตัวเองและไม่ชอบที่มหัทศวรรษมาดูถูกจึงหาเรื่องกลั่นแกล้งกันนุ่นวาย จนไบหม่อนได้

เข้ามาทำงานเป็นคนรับใช้ในบ้านของมหัศจรรย์ แม้ทั้งคู่จะทะเลาะกันไม่เลิก ทั้งยังมีร่วมฤดีมาคอยขัดขวางความรัก แต่ด้วยความใกล้ชิด ความเข้มแข็งอดทน และความดีของไบหม่อนก็เริ่มทำให้มหัศจรรย์เริ่มหลงรักไบหม่อนและไบหม่อนเองก็เริ่มประทับใจในตัวของมหัศจรรย์เช่นกัน เพราะแท้จริงแล้วมหัศจรรย์เป็นคนที่จิตใจดี และคอยช่วยเหลือไบหม่อนอยู่บ่อยๆ แต่ที่ชอบทำตัวไฮโซและคอยดูถูกคนจนคนบ้านนอกเพราะได้รับการอบรมสั่งสอนจากมารดาแบบผิดๆ สุดท้ายเมื่ออุปสรรคผ่านพ้น ไบหม่อนสามารถทำธุรกิจขายปลาสำเร็จส่งออกได้ดังที่ฝันไว้ทั้งยังเรียนจบปริญญาตรีด้านกฎหมายเป็นทนายความช่วยเหลือครอบครัวของตัวเองและมหัศจรรย์ที่ถูกโกงทรัพย์สินได้สำเร็จ มหัศจรรย์จึงสารภาพรักและขอแต่งงานกับไบหม่อนในที่สุด

(ก) โครงเรื่องหลัก/โครงเรื่องรอง

ในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า พบว่านำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงต่างชนชั้นควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นแกนหลัก โดยเฉพาะโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จนั้น ถูกนำเสนอค่อนข้างมากในเรื่อง โดยมีโครงเรื่องรักสามเส้า และโครงเรื่องใครทำอะไร ผสมผสานเข้ามาเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่อง

(ข) การนำเสนอโครงเรื่อง

(1) โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าเป็นความรักระหว่างหนุ่มสาวต่างชนชั้น ที่ขัดแย้งกันตั้งแต่แรกพบ แต่เมื่อมีเหตุจำเป็นให้ต้องมาใกล้ชิดกันก็เกิดความรักขึ้นในที่สุด ด้วยลักษณะความเป็นละครประเภท Comedy ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าจึงนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่องในลักษณะตลก สนุกสนาน สร้างสีสันให้กับเรื่องมากกว่าการนำเสนอแบบจริงจัง นอกจากนี้ยังนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างเพื่อน และความรักในครอบครัวอีกด้วย

(2) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้านำเสนอโดยการสอดแทรกเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทเอาไว้ด้วย โดยโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนที่อยู่ในฐานะของชนชั้นล่างของสังคม แม้จะเป็นคนบ้านนอก มีฐานะยากจน ทั้งยังโดนกลั่นแกล้งรังแก แต่กลับใช้วิกฤตินั้นเป็นแรงผลักดัน ให้เกิดความมุ่งมั่น อดทน ความเพียรพยายาม จนสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นทนายความและทำธุรกิจส่งออกปลาร้าอินเตอรืได้ที่สุด

(ค) บทบาทหน้าที่

โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักและความสำเร็จที่สอดแทรกเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนี้ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้ง

ระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยความดี ความขยัน ความอดทน และความจริงใจของชนชั้นล่าง รวมทั้งคนรวยหรือคนในเมืองต้องมาเรียนรู้ชีวิตของคนจนหรือคนชนบท เปิดใจยอมรับและเลิกมีอคติกับคนจนคนบ้านนอกด้วยเช่นกัน

1.2 แก่นเรื่อง (theme)

จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (theme) ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท พบว่าละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ามีแก่นเรื่องแบบผสมผสานระหว่างแก่นเรื่องประเภท Love theme, Morality Theme, Idealism Theme, Power Theme และ Career Theme ส่วนแก่นเรื่องประเภท Outcast Theme ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

โดยแก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นความรักต่างชนชั้นของหนุ่มสาวที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและความแตกต่างทางด้านชนชั้นระหว่างมหัศจรรย์หนุ่มไฮโซลูกชายนักการเมืองฐานะร่ำรวยแต่ชอบทำตัวเย่อหยิ่งและดูถูกคนจนกับไบหม่อนสาวอีสานบ้านนาฐานะยากจนแต่ไม่จนความดี แต่เมื่อหนุ่มไฮโซอย่างมหัศจรรย์ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สงบสุขรวมถึงความดีและความจริงใจแบบสาวอีสานบ้านนาอย่างไบหม่อน จนยอมเปลี่ยนทัศนคติ ความขัดแย้งก็จางหายไปและเกิดความรักขึ้นมาแทนที่ในที่สุด นอกจากนี้ในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ายังได้นำเสนอเรื่องราวความรักในครอบครัวด้วย โดยการสื่อให้เห็นว่า ความรักความหวังดีของพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูลูกในทางที่ผิดก็ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย และยังสะท้อนให้เห็นว่าความรัก ความเข้าใจกันและความเชื่อใจกันของคนในครอบครัวจะทำให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แก่นเรื่องประเภท Morality Theme ได้นำเสนอให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความอดทน ความเพียรพยายาม ความกตัญญู ผ่านตัวละครไบหม่อนนางเอกของเรื่องที่แม้จะเป็นคนยากจน แต่ก็เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ และผู้มีพระคุณอย่างส.ส. ปาฏิหาริย์ สุดท้ายด้วยความดีของไบหม่อนจึงทำให้ประสบแต่ความสำเร็จ ส่วนตัวละครผู้ร้ายอย่างรวยริน ร่มฤดี และเสี่ยหิน ที่ทำชั่ว โกงทรัพย์สินของผู้อื่น สุดท้ายก็ถูกจับเข้าคุกเพื่อชดใช้ผลแห่งการกระทำของตัวเอง แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการสอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ เรื่องความพยายาม ความมีน้ำใจ ความขยันอดทน การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ให้กับผู้ชม ทั้งยังนำเสนอให้เห็นถึงทางออกของปัญหาความขัดแย้งว่าหากทำผิดแล้วรู้จักสำนึกผิดและกลับตัวกลับใจก็ย่อมได้รับการ

ให้อภัย และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข แต่หากทำผิดแต่ไม่รู้สึกรู้สีก็นึกก็จะถูกลงโทษโดยอำนาจของกฎหมายตามผลของการกระทำที่ตนได้ก่อไว้

แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme สื่อผ่านตัวละครโบหม่อน คือ เป็นคนที่มีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และพยายามอดทนเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างที่ต้องการ นอกจากนี้ยังสื่อผ่านตัวละครส.ส.ปาฏิหาริย์ ที่เป็นนักการเมืองที่ดี มีจิตสำนึกที่ดี ตั้งใจช่วยเหลือประชาชนรากหญ้าให้อยู่ดีกินดีอีกด้วย แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถคลี่คลายไปได้หากคนในสังคมมีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ายังสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม จิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนรุ่นใหม่ ผ่านตัวละครนางเอกของเรื่อง คือ โบหม่อน ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นในการนำวิชาความรู้ที่ร่ำเรียนมากลับมาช่วยแก้ไขปัญหาชาวบ้านและช่วยพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดของตัวเองอีกด้วย

แก่นเรื่องประเภท Power Theme สะท้อนผ่านเรื่องราวของตัวละครผู้ร้ายทั้งเสี่ยหินหรือหิรัญ รวยริน และร่วมฤดี ที่มีความโลภและทะเยอทะยานไม่สิ้นสุด พยายามแสวงหาอำนาจและเงินทองให้กับตัวเองโดยการคดโกงผู้อื่นแต่สุดท้ายก็ต้องชดใช้ความผิดที่ตนกระทำไว้ แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีผลมาจากความโลภ ความทะเยอทะยาน การคดโกงและการแสวงหาอำนาจเงินทอง เพราะฉะนั้นการสำนึกผิดและการกลับตัวกลับใจย่อมเป็นหนทางที่จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งคลี่คลายไปได้ นอกจากนี้ยังนำเสนอให้เห็นว่าการสำนึกผิดและการกลับตัวกลับใจย่อมได้รับการให้อภัย และทำให้ความขัดแย้งคลี่คลายไปได้ในที่สุด แต่หากทำผิดแล้วไม่สำนึกผิด ย่อมต้องใช้อำนาจของกฎหมายในการตัดสินเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนแก่นเรื่องประเภท Career Theme ได้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความอดทนของตัวละครโบหม่อน คำหลอย และชกเล็ก จนประสบความสำเร็จในด้านอาชีพการงาน โบหม่อนได้เป็นทนายและมีโรงงานปลาร้าส่งออก ส่วนคำหลอยและชกเล็กเปิดร้านอาหารอีสานมาตรฐานขยายสาขาไปทั่วประเทศ แก่นเรื่องประเภท Career theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท โดยนำเสนอให้เห็นว่าแม้จะอยู่ในฐานะชนชั้นล่างของสังคม ก็สามารถประสบความสำเร็จในการ

ประกอบอาชีพ หรือหน้าที่การงาน ก้าวไปสู่ชีวิตที่ดีกว่าได้ ด้วยความขยัน อดทน ความจริงใจ และการมีจิตใจที่ดีงาม และที่สำคัญคือการมีการศึกษาของคนชนชั้นล่างนั่นเอง

การนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานของละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า ซึ่งเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme ควบคู่ไปกับ Career Theme โดยมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme Idealism Theme และ Power Theme ผสมผสานเพื่อสร้างความน่าสนใจติดตามชมนี้ มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่แม้จะมีการนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานเช่นเดียวกัน แต่มักจะเน้นนำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme หรือเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว หรือความรักระหว่างชนชั้นมากกว่า อีกทั้งยังนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ค่อนข้างน้อย ต่างจากละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าที่นำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ค่อนข้างมาก ผ่านตัวละครนางเอกของเรื่อง คือ ไบหม่อน ที่แม้จะเป็นคนบ้านนอก มีฐานะยากจน แต่ไบหม่อนก็มีความอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อนำความรู้ที่ได้มาช่วยเหลือครอบครัวและชาวบ้านในท้องถิ่นของตน

สำหรับแก่นความคิดหลักของละครเรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” คือ

ค่าของคนอยู่ที่ความดี ไม่ว่าจะคนรวยหรือคนจนคนทุกคนมีความเป็นคนเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรตัดสินคนที่ชนชั้นหรือชาติตระกูลแต่ควรตัดสินกันที่ความดี และความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ

1.3 ตัวละคร (character)

ในละครเรื่องเทพธิดาปลาร้ามีตัวละครที่สำคัญคือ

Hero (พระเอก)

ตารางที่ 22 ตัวละครพระเอกในเรื่องเทพธิดาปลาร้า

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p>เทพธิดาปลาร้า</p> <p>มหัศจรรย์</p>	<p>ชายหนุ่มอายุ 24-26 ปี ไฮโซรูปหล่อหนุ่มนักเรียนนอก แต่งตัวเนี้ยบดูดีอยู่ตลอดเวลาทั้งเสื้อผ้าหน้าผม ใช้แต่ของแพง ขับรถสปอร์ตคันหรู จมไม่ลง เขาแต่ใจและดูถูกคนจน เพราะเชื่อคำที่แม่สอน แต่ในที่สุดหลังจากที่พ่อส่งไปสัมผัสกับวิถีชีวิตของคนรากหญ้า ก็กลายเป็นคนจิตใจดี มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจและคอยช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน</p>

ตัวละครพระเอก เป็นคนกรุงเทพฯ การศึกษาดี เรียนจบจากเมืองนอก สุภาพเรียบร้อย ชอบทำตัวไฮโซ ใช้แต่ของแพง รักความสบาย และดูถูกคนจน ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของแม่และสภาพแวดล้อมจึงทำให้มีทัศนคติกลายเป็นคนแบบนี้ แต่ความจริงแล้วภายในเป็นคนจิตใจดีและเมื่อส.ส.ปาฏิหาริย์ ส่งมหัศจรรย์ไปเรียนรู้วิชาพัฒนาชีวิตมนุษย์ที่บ้านนอก และทำให้มีทัศนคติได้เรียนรู้วิถีชีวิตแบบชาวบ้าน รู้จักเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งได้สัมผัสกับจิตใจที่ดั่งงามของชาวบ้านนอกอย่างไบหม่อน มหัศจรรย์จึงเลิกดูถูกคนจน เลิกทำตัวหยิ่งไฮโซ แต่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและคอยช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อน ตัวละครมหัศจรรย์จึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนที่อยู่ในชนชั้นสูงของสังคม สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย คนที่มีฐานะ ว่ามักมีนิสัยไฮโซเยอหยิ่ง มักใช้ชีวิตอยู่อย่างหรูหราไฮโซ ชอบมองโลกในแง่ร้าย ไม่สนใจทำงาน ไม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ดูถูกคนจน และเป็นตัวที่คอยสร้างความเดือดร้อนให้กับคนจนเสมอ แต่ในขณะเดียวกันตัวละครมหัศจรรย์นี้ก็เป็นการแก้ต่างให้กับคนรวยด้วยเช่นกันว่า แท้จริงแล้วคนรวยทุกคนไม่ได้ทำตัวไฮโซเยอหยิ่งและคอยสร้างความเดือดร้อนให้กับคนที่ฐานะที่ด้อยกว่าเสมอไป แต่คนรวยก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสถานะที่ด้อยกว่าได้ด้วยการเรียนรู้ การเปิดใจ และความเข้าใจ ทั้งยังสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยคนที่มีฐานะที่ด้อยกว่าได้เช่นกัน

Heroine (นางเอก)

ตารางที่ 23 ตัวละครนางเอกในเรื่องเทพธิดาปลาร้า

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="443 1765 555 1803">ไบหม่อน</p>	<p>หญิงสาวอายุ 20 - 22 ปี ลูกสาวผู้ใหญ่ฮั้วกและนงขาบ เป็นเด็กรักดี ขยัน อดทน กตัญญูรู้คุณ ช่วยพ่อแม่ทำนามีฝีมือการทำปลาร้า ชอบกินปลาร้า รักและภูมิใจในความเป็นอีสาน ถือว่าปลาร้าคือจุดเด่นที่แสดงความเป็นอีสาน ทำปลาร้าขาย หาเงินค่าขนมมาตั้งแต่เล็กๆ กล้าคิดกล้าพูดและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง รักความยุติธรรม ฉลาดทันคน มีไหวพริบ มีความฝันอยากเป็นเจ้าของธุรกิจปลาร้าอินเตอร์ เป็นไม้เบื่อไม้เมากับมหัศจรรย์ ไม่ชอบคนรวยที่ดูถูกคนจน รักศักดิ์ศรี ใฝ่รู้ใฝ่เรียนจนเรียนจบนิติศาสตร์ได้เป็นทนายความตามที่ตั้งใจ และสามารถว่าความชนะคดีได้ที่ดินของตัวเองและชาวบ้านกลับคืนมา รวมทั้งยังช่วยว่าความให้ส.ส.ปาฏิหาริย์และครอบครัวจนได้บ้านและทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดที่ถูกโกงคืนมาด้วย</p>

ตัวละครนางเอก ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอีสาน เป็นลูกชาวนา เรียนไม่จบชั้นม. 6 เนื่องจากครอบครัวค่อนข้างยากจนและต้องช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน แม้จะยากจนแต่ไบหม่อนก็เป็นเด็กรักดี ชยัน อดทน และกตัญญูต่อพ่อแม่ รักศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจในความเป็นคนอีสานของตัวเองและชอบกินปลาอย่างมาก ใฝ่ฝันไว้ว่าจะทำปลาร้าขายโกอินเตอร์ เมื่อครอบครัวและเพื่อนบ้านโดนโกงที่ดินและถูกยึดบ้าน ไบหม่อนก็ไม่ย่อท้อมุ่งหน้าไปหางานทำในกรุงเทพ แม้จะต้องเป็นคนใช้ในบ้านเศรษฐี ช่วยงานร้านอาหารชกเล็ก และเรียนปริญญาตรีไปด้วย แต่ไบหม่อนก็อดทนจนเรียนจบตามความตั้งใจ เป็นทนายความช่วยเหลือครอบครัวตัวเองและคนอื่นๆที่ถูกโกงที่ดินได้สำเร็จ ทั้งยังมีโรงงานปลาร้าส่งออกเป็นของตัวเองด้วย ไบหม่อนจึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนอีสานในฐานะชนชั้นล่างที่เข้ามาทำงานและมาเรียนต่อในเมือง แม้ต้องต่อสู้ดิ้นรนอย่างยากลำบากก็อดทน และด้วยความดีและความอดทนในที่สุดก็ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนอีสานหรือคนบ้านนอกไม่ได้เป็นคนโง่เสมอไป แต่คนบ้านนอกเป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการศึกษาและสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดีได้ ทั้งยังเป็นคนที่มีจิตใจดีงาม มีคุณธรรมอีกด้วย รวมทั้งคนชนชั้นล่างก็ไม่ใช่คนที่ต่ำต้อยด้อยค่าแต่ยังสามารถให้ความช่วยเหลือคนในชนชั้นที่สูงกว่า และทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกด้วย

ผู้ร้าย (Villain)

ตารางที่ 24 ตัวละครผู้ร้ายในเรื่องเทพธิดาปลาร้า

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="368 1693 507 1727">เทพธิดาปลาร้า</p> <p data-bbox="427 1742 576 1787">เสี่ยหิน, หิริญ</p>	<p data-bbox="735 1326 1406 1776">นายทุนหน้าเลือดจอมชู้ตริต จอมลวงโลก วางแผนให้ร่วมฤดีหลอกจับมหัสจรรย์ ชูตริตชาวบ้านด้วยกลโกงสารพัด หลอกใช้รววยรินและร่วมฤดีให้เป็นตัวกลางในการโกงที่ดินชาวบ้าน แต่ด้วยความเจ้าชู้บ้ากาม หวังจะได้ร่วมฤดีลูกเลี้ยงของตัวเอง รวมทั้งนอกใจรววยรินไปแต่งงานกับสุดคะนึ่งเพราะหวังรวยทางลัดจึงทำให้ถูกรวยรินหักหลัง เป็นคนเจ้าเล่ห์ ทะเยอทะยาน โลกมาก ติดการพนัน ชอบใช้กำลัง</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p>เทพธิดาปลาซ่า</p> <p>รวयीรีน</p>	<p>ภรรยาของเสี่ยหินหรือหิริฎ เป็นคนเห็นแก่ได้ โดนเสี่ยหินหลอกใช้ ไม่รู้ว่าโดนหักหลัง พอรู้ความจริงว่าเสี่ยหินนอกใจไปแต่งงานกับสุดคะเนิง จึงอาฆาตและหักหลังเสี่ยหิน เป็นนักพนัน โลกมาก ทะเยอทะยาน ชอบคบคนรวย ดูถูกคนจน จอมลวงโลกและจอมวางแผน ร่วมมือกับเสี่ยหินหรือหิริฎโก่งที่ดินชาวบ้านและโก่งครอบครัวส.ส. ปาฏิหาริย์ หน้าไหว้หลังหลอก เกล็ดไบหม่อมมาก</p>
 <p>เทพธิดาปลาซ่า</p> <p>ร่วมฤดี</p>	<p>คนรักของมัทศจรรย์ ลูกสาวของรวयीรีน เอาแต่ใจตัวเอง ขี้เงิน หลงรักทั้งเงินและความหล่อความไฮโซของมัทศจรรย์ ถูกส่งให้ไปหลอกจับมัทศจรรย์ ชอบโกหก ชอบอวดร่ำอวดรวย ดูถูกคนจน เกล็ดไบหม่อมกับคำหลอยมาก โดยเฉพาะไบหม่อมเพราะกลัวว่ามัทศจรรย์จะหลงรักไบหม่อมจึงพยายามหาทางกำจัดไบหม่อมให้ออกไปจากบ้าน แต่ไบหม่อมกับคำหลอยรู้ทันและคอยกลั่นแกล้งจึงเป็นไม้เบื่อไม้เมากับไบหม่อมและคำหลอยเสมอ</p>
 <p>เทพธิดาปลาซ่า</p> <p>สุดสวຍ</p>	<p>แม่ของมัทศจรรย์ ภรรยาส.ส.ปาฏิหาริย์ ชอบทำตัวเป็นไฮโซสูงส่ง เกล็ดคนจนคนบ้านนอก เกล็ดปลาซ่า รักความสะดวกสบาย เห็นแก่ตัว ไม่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น คอยถ่วงทอดนิตย์หัวสูงไปให้ลูกสองคนจนต้องทะเลาะกับปาฏิหาริย์เป็นประจำ รังเกียจคนบ้านนอกอย่างไบหม่อมและคำหลอยจึงหาทางกลั่นแกล้ง ชอบใช้อำนาจของนายจ้างกดขี่ลูกจ้างอย่างไบหม่อมและคำหลอย แต่หลังจากที่โดนโก่งก็สำนึกได้ เลิกทำตัวไฮโซสูงส่ง ซาบซึ้งในความกตัญญู เป็นคนดีและมีน้ำใจของคนบ้านนอกอย่างไบหม่อมและคำหลอยจึงสำนึกผิด เลิกรังเกียจและดูถูกคนจน และยอมรับไบหม่อมเป็นลูกสะใภ้อย่างเต็มใจ</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="448 741 549 779">สุดคะเนิง</p>	<p data-bbox="740 322 1398 779">น้องสาวของมัทศจรรย์ ชอบทำตัวเป็นไฮโซสูงส่ง ใช้แต่ของแพง จมไม่ลง ชอบคนดูดีมีเงิน มองคนแค่เปลือกนอก เอาแต่ใจตัวเอง ดูถูกคนจน ตามที่แม่สั่งสอน หัวอ่อน เรียนจบเมืองนอกแต่ไม่ทันคนจนตกเป็นเหยื่อของเสียหินที่ปกโลกจนครอบครัวแทบล้มละลาย เพราะเห็นแก่เงินมากกว่าความรัก เกลียดใบหม่อน เกลียดปลาร้า ร่วมมือกับสุดสวยและร่วมฤดีก่อกำเนิดแก๊งใบหม่อนอยู่เสมอ แต่พอถูกโกงก็สำนึกผิด และปรับปรุงตัวเป็นคนดี</p>

ตัวละครผู้ร้ายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า ได้แก่ เสียหินหรือหิรัญ รวยริน ร่วมฤดี สุดสวย และสุดคะเนิง

เสียหินหรือหิรัญ และ รวยริน เป็นตัวละครผู้ร้ายที่สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้รูปลักษณ์ภายนอกจะดูดี แต่จิตใจภายในก็ไม่ได้ดีเสมอไป เนื่องจากตัวละครทั้งสองตัวนี้เบื้องหน้าแสรังทำเป็นคนดี ร่ำรวย มีฐานะ แต่แท้จริงแล้วเป็นคนไม่ดี ฐานะปานกลาง แต่เพราะความโลภ ความทะเยอทะยาน ต้องการแสวงหาอำนาจและทรัพย์สินเงินทอง จึงวางแผนหลอกลวงผู้อื่น แต่สุดท้ายก็ต้องโดนจับเข้าคุกเพื่อชดใช้ความผิดที่ทำไว้ ตัวละครเสียหินและรวยรินจึงสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องการทำดีได้ดี และทำชั่วได้ชั่วได้อย่างชัดเจน ส่วนร่วมฤดีนั้นที่ร้ายก็เพราะความรักที่มีต่อมัทศจรรย์อย่างจริงจังรวมทั้งยังถูกแม่สั่งสอนให้ทำตัวไฮโซ ดูถูกคนจน คบแต่คนรวยเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ตัวละครร่วมฤดีจึงสะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงดูลูกแบบผิดๆ ด้วยเช่นกัน

สุดสวย และสุดคะเนิง เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนในชนชั้นสูงหรือคนรวย มีฐานะ ที่รักความสะดวกสบาย มองคนที่ภายนอก คบแต่คนรวยด้วยตัวเองเพื่อหวังผลประโยชน์ ดูถูกคนที่ฐานะต่ำกว่า และเห็นแก่ตัว ทั้งยังชอบกดขี่คนที่ฐานะด้อยกว่าอย่างใบหม่อนและคำหลอยอีกด้วย

ผู้ช่วย (Helper/Dispatcher)

ตารางที่ 25 ตัวละครผู้ช่วยในเรื่องเทพธิดาปลาร้า

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="373 801 587 842">ส.ส. ปาภิหารีย์</p>	<p>พ่อของมหัศจรรย์ ส.ส. หัวหน้าพรรคมวลมหาประชาชน เป็นผู้แทนราษฎรที่เป็นแบบอย่างที่ดีของปวงชนชาวไทย หวังจะเห็นคนยากจนหรือมวลมหาประชาชนคนรากหญ้า อยู่ดีกินดีแบบพอเพียง มีน้ำใจ คอยช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนเสมอ รักความยุติธรรม ไม่ดูถูกคนจน ต่อมา สุขภาพไม่ค่อยดี จึงหาผู้สืบทอดอุดมการณ์โดยพยายาม สอนให้มหัศจรรย์ลูกชายสุดรักเป็นคนดีคิดดี ไม่ดูถูกคนจน และรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นคนที่คอยช่วยเหลือไบน้องและคำหลอยอยู่เสมอ เป็นคนคิดดีทำดีและมักมี คำพูดดี ๆ มาเตือนใจภรรยาและลูกๆ อยู่ตลอดเวลา รักครอบครัวมาก คอยเป็นห่วงลูกๆ เสมอ ใจเย็น มีเหตุผล</p>
 <p data-bbox="373 1451 555 1491">คำหลอย</p>	<p>สาวลูกครึ่ง-อีสานอายุ 20 – 22 ปี เพื่อนสนิทของไบน้อง นิสัยหัวๆ ลุยๆ ไปไหนไปกัน สดใสร่าเริง เป็นคนจิตใจดี ขยัน อดทน และกตัญญูรู้คุณ มีความฝันอยากตั้งร้านอาหารอีสานเฟรนด์ชาวด์ มีปลาร้าอินเตอร์ของไบน้องวางขายด้วย เป็นคนลุยๆ รักเพื่อน คอยช่วยเหลือไบน้องอยู่เสมอ</p>
 <p data-bbox="373 1921 539 1962">ชกเล็ก</p>	<p>คนรักของคำหลอย เป็นหนุ่มชาวอีสานที่มาเปิดร้านขายอีสานในกรุงเทพ ชี้เล่น อารมณ์ดี จิตใจดี คอยช่วยเหลือไบน้องและคำหลอยอยู่เสมอ</p>

ตัวละคร	ลักษณะของตัวละคร
 <p data-bbox="368 703 632 846">ในพินิจปลูกข้าว ผู้ใหญ่อ้วกและนขาบ</p>	<p data-bbox="735 322 1410 546">พ่อของไบหม่อนอยาก เป็นคนจิตใจดี มองโลกในแง่ดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักครอบครัวมาก มีอาชีพทำนาและ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง แม้จะถูกโกงที่ดินไป แต่ก็ลุกขึ้นมาต่อสู้อย่างอดทนและไม่ย่อท้อ</p> <p data-bbox="735 613 1410 779">นขาบแม่ของไบหม่อน ใจดี ขยัน ช้นแข็ง แต่ซื่อและมองโลกในดี ไม่หวังสูงพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ ร่ำเรียนมาน้อยจึงโดนหลอกง่ายๆ</p>
 <p data-bbox="368 1290 632 1368">ในพินิจปลูกข้าว คำเหล่า</p>	<p data-bbox="735 909 1410 1075">แม่ของคำหลอย ภูมิใจที่มีสามมีฝรั่งหัวใจไทย เป็นคนใจดี อารมณ์ดี ซี้เล่น สนุกสนาน เป็นคนซื่อ มองโลกในแง่ดี เรียนน้อย จึงถูกหลอกโกงที่ดินง่ายๆ</p>
 <p data-bbox="368 1812 632 1883">ในพินิจปลูกข้าว โรเบิร์ต</p>	<p data-bbox="735 1431 1410 1709">พ่อของคำหลอย ฝรั่งหัวใจไทย ชื่นชอบในชีวิตแบบชาวชนบท มีอาชีพเป็นชาวนาและเปิดร้านอาหารอีสาน เป็นคนจิตใจดี ซี้เล่น อารมณ์ดี มักพูดภาษาไทยผิดๆ ถูกๆ เป็นที่ตลกขบขันของคนอื่นๆ เสมอ</p>

ผู้ช่วยที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า ได้แก่ ส.ส.ปาฏิหาริย์ คำหลอย ชกเล็ก ผู้ใหญ่อ้วน นกขาบ คำเหลา และโรเบิร์ต

ส.ส.ปาฏิหาริย์ เป็นตัวละครที่สลาย stereotype ภาพของนักการเมืองที่มักถูกนำเสนอว่าเป็นพวกเห็นแก่ตัว ชอบบงกชผลประโยชน์เพื่อตัวเอง โดยไม่สนใจดูแลช่วยเหลือประชาชน แต่ตัวละคร ส.ส.ปาฏิหาริย์ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับนักการเมืองว่านักการเมืองทุกคนไม่ได้เป็นคนไม่ดีเสมอไป แต่นักการเมืองดีๆ ที่พร้อมดูแลรับใช้ประชาชนก็มีเช่นกัน ส.ส.ปาฏิหาริย์เปรียบเสมือนตัวแทนของนักการเมืองมือสะอาด จิตใจดี มีความห่วงใยทุกข์สุขเหล่าประชาชนคนรากหญ้าอย่างแท้จริง เมื่อประชาชนเดือดร้อน ส.ส.ปาฏิหาริย์ก็พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือทันที แม้จะมีฐานะร่ำรวย แต่ส.ส.ปาฏิหาริย์ก็ไม่เคยทำตัวเยอหยิ่งไฮโซ แต่กลับชื่นชมการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ทั้งยังมีคำคม ข้อคิดเตือนใจ มาตักเตือนลูกกับภรรยาอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญจริยธรรมและคอยช่วยเหลือไบบ่มอนและคำหลอยอยู่เสมอ เพราะถือว่าคนเราทุกคนไม่ว่าจะรวยหรือจนก็มีความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน

คำหลอย และชกเล็ก ผู้ช่วยของไบบ่มอน เป็นเสมือนตัวแทนของคนชนชั้นกลาง หรือคนต่างจังหวัดที่ฐานะยากจน และเข้ามาทำงานหาเลี้ยงชีพในกรุงเทพฯ ชกเล็กคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือไบบ่มอนและคำหลอยที่เพิ่งย้ายมาอยู่กรุงเทพฯด้วยความยินดี เมื่อไบบ่มอน คำหลอยเกิดปัญหา ทั้งสามคนก็จะคอยช่วยเหลือกันและไม่ทอดทิ้งกัน สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจและน้ำใจที่ดีงามของคนต่างจังหวัดที่มีให้แก่กัน นอกจากนี้ชกเล็กและไบบ่มอนยังสะท้อนให้เห็นถึงความดี ความอดทน และความขยันหมั่นเพียรซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีที่ทำให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานอีกด้วย

ผู้ใหญ่อ้วน นกขาบ คำเหลา และโรเบิร์ต เหล่าพ่อแม่ของไบบ่มอนและคำหลอย เป็นตัวแทนที่สะท้อนให้เห็นถึงคนต่างจังหวัด ที่เป็นคนจิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดี รักและภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง โดยเฉพาะโรเบิร์ต แม้จะเป็นชาวต่างชาติแต่เมื่อได้มาสัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของชาวชนบทก็ชื่นชอบมาก ทั้งยังเป็นขวนาและเปิดร้านขายอาหารอีสานด้วย ตัวละครโรเบิร์ตสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชาวชนบทเป็นชีวิตที่เรียบง่าย สงบสุข ไม่ได้เป็นเรื่องบ้านนอกเขย ล้าหลัง หรือล้าสมัยอย่างที่ใครๆ คิด เพราะแม้แต่คนที่เป็ชาวต่างชาติก็ยังชื่นชอบและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตแบบท้องถิ่นและการดำรงชีวิตแบบพอเพียงของคนชนบท อย่างไรก็ตาม ด้วยความเป็นคนจิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดี และมีการศึกษาน้อยของคนต่างจังหวัดอย่างนกขาบกับคำเหลาก็เป็นข้อเสียที่ทำให้ตกเป็นเหยื่อของพวกคนชั่วได้ง่ายๆ จึงถูกหลอกเอาที่ดินและบ้านไปจนหมดตัว แม้ทั้งนกขาบและคำเหลาจะรู้ว่าผิดและโทษตัวเองแต่ผู้ใหญ่อ้วน โรเบิร์ต ไบบ่มอน และคำหลอยก็ไม่เคยโกรธ ทั้งยังให้อภัย และให้กำลังใจกันเพื่อต่อสู้ชีวิตอย่างเข้มแข็ง อดทนและไม่ย่อท้อ ในที่สุดก็สามารถทำมาหากินเลี้ยงตัวเองได้อย่างพอมีพอกินอีกครั้ง ตัวละครเหล่านี้จึงสะท้อน

ให้เห็นถึงความรักความอบอุ่นในครอบครัว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และน้ำใจที่มีต่อกันของคนในชนบท รวมทั้งความเข้มแข็งอดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ อีกด้วย

จากการพิจารณาองค์ประกอบเรื่องตัวละคร สามารถสรุปได้ว่าละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาอามีการสร้างตัวละครในลักษณะดังนี้

(1) ตัวละครมีลักษณะ round character คือ เป็นตัวละครที่มีลักษณะเห็นได้รอบด้าน มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น “โบหม่อม” นางเอกของเรื่องที่เป็นคนดี มีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี รักศักดิ์ศรีและรักความยุติธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสาวแสบ จอมวางแผน ที่ชอบหาเรื่องกลั่นแกล้งและคอยกวนประสาทมหัศจรรย์กับร่วมฤดีด้วยความหมั่นไส้อยู่เสมอ ส่วน “มหัศจรรย์” แม้ภายนอกจะดูเป็นคนไฮโซ เย่อหยิ่ง แต่งตัวเนี้ยบตั้งแต่หัวจรดเท้า ปากร้าย เหยียบขี่ไก่ไม่ฝ่อ แต่จริงๆ แล้วภายในเป็นคนจิตใจดี โดยเฉพาะเมื่อได้ไปเรียนรู้วิชาพัฒนาชีวิตมนุษย์ที่ชนบท ก็รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น ทั้งยังเป็นคนที่อดทน แม้จะถูกกลั่นแกล้งให้ควายไล่ชีวิตหรือทำอะไรที่ไม่เคยทำมาก่อนในชีวิต เช่น กินอาหารอีสาน ไถนา ดำนา ก็พยายามเรียนรู้

(2) การให้สถานภาพ (Status Conferral) แก่คนจนคนต่างจังหวัด

(2.1.1) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนดี โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง หรือคนต่างจังหวัด ถึงแม้จะมีฐานะยากจนแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง รักเพื่อน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ แต่ก็มีความอดทนและความพยายามในการต่อสู้ชีวิต

(2.1.2) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีการศึกษาสูง และสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

(2.1.3) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่มียุทธศาสตร์ของตัวเอง ดังจะเห็นได้ว่าแม้ธุรกิจปลาอามีส่งออกของโบหม่อม กับร้านอาหารอีสานมาตรฐานของคำหลอยจะเจริญก้าวหน้าขายได้กำไรหลักแสนต่อเดือน ผู้ใหญ่อ้วน นกขาบ คำหลอย และโรเบิร์ตแต่งตัวตามสมัยนิยมมากขึ้นแต่ก็ยังคงเลือกใช้เสื้อผ้า OTOP ฝีมือคนในหมู่บ้าน ซึ่งแสดงถึงความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของตนเองมาก

(2.1.4) คนจนคนต่างจังหวัดมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยเหล่านั้นให้พ้นจากวิกฤติเรื่องการเงิน

การสร้างตัวละครในลักษณะดังกล่าวนับเป็นการยกย่องคนจนหรือคนต่างจังหวัดนั่นเอง

(3) คนเมืองที่มีฐานะร่ำรวยและคนชนบทที่มีฐานะยากจน มีทั้งข้อต่างและข้อเหมือน

(3.1) ข้อต่าง

(3.1.1) การแต่งกาย

ในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าสร้างตัวละครให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนจนคนชนบท กับคนรวยหรือคนในเมือง ผ่านการแต่งกายของตัวละครอย่างชัดเจนคือ

การแต่งกายของคนชนบท สะท้อนผ่านการแต่งกายแบบง่าย ๆ สบาย ๆ ใบบ่มอนกับคำหลอยมักจะใช้เสื่อเช็ดแขน สั้นลายตารางหรือลายดอกหลากสี สั้นกับกางเกงยีนส์ขาสั้นและรองเท้าผ้าใบ ผู้ใหญ่อ้วนมักแต่งตัวชุดชาวนา ส่วนนกขาบกับคำเหลาก็จะใส่เสื่อแขนสั้น เสื้อคอกระเช้าและถุงผ้าขึ้น

รูปที่ 10 การแต่งกายของคนจน/คนชนบทในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

การแต่งกายของคนเมือง สะท้อนผ่านการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัย มีรสนิยม ดูหรูหรา สมฐานะ สวมเครื่องเพชรหรือเรื่องประดับราคาแพง

รูปที่ 11 การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

(3.1.1) ลักษณะนิสัย

โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง เป็นคนต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจน แต่เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม รักเพื่อน รักครอบครัว รักบ้านเกิด

ของตัวเอง และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ แม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคก็ไม่เคยย่อท้อ แต่มีความอดทน และความเพียรพยายามจนประสบความสำเร็จในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการยกย่องคนจนคนชนบทส่วนตัวละครที่อยู่ในชนชั้นสูง คนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย ส่วนใหญ่มักเป็นคนเห็นแก่ตัว โลกมาก มีความทะเยอทะยานสูง คบคนรวยด้วยกันเพื่อหวังผลประโยชน์ ชอบดูถูกเหยียดหยามและรังแกคนที่มีความฐานะต่ำกว่า แต่แล้วมักถูกหักหลังกันเองเพราะเรื่องผลประโยชน์จนต้องประสบความล้มเหลวในชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยหรือคนในเมือง

(3.2) ข้อเหมือน

อย่างไรก็ตาม คนที่อยู่ในชนชั้นสูงทุกคนก็ไม่ได้เป็นคนเลวคอยแต่ดูถูกเหยียดหยามคนจนคนชนบทเสมอไป แต่ยังมีคนรวยคนในเมืองบางคนก็เป็นคนดีมีน้ำใจ คอยช่วยเหลือคนที่ฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ เช่น ตัวละคร ส.ป.ปฏิหารีย์ ที่สำคัญเมื่อคนในชนชั้นสูงได้ลงมาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของชนชั้นล่าง ก็สามารถปรับปรุงทัศนคติ เปลี่ยนแปลงตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับชนชั้นล่างได้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนรวยหรือคนในเมืองก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงามเหมือนกับคนจนหรือคนชนบทได้เช่นเดียวกัน

(4) การสลาย Sterotype ของตัวละคร

การสลาย Sterotype ตัวละครนักการเมือง โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นนักการเมือง ไม่ได้เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่เงิน ชอบกอบโกยผลประโยชน์เพื่อตัวเอง โดยไม่สนใจดูแลช่วยเหลือประชาชนเสมอไป ดังจะเห็นได้จากตัวละคร ส.ป.ปฏิหารีย์ซึ่งเป็นนักการเมืองมือสะอาด จิตใจดี มีความห่วงใยทุกข์สุขเหล่าประชาชนคนรากหญ้าอย่างแท้จริง แม้จะมีฐานะร่ำรวย แต่ก็ไม่เคยทำตัวเย่อหยิ่งไฮโซ แต่กลับชื่นชมการใช้ชีวิตแบบพอเพียงและคอยช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนหรือคนที่มีความฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ

1.4 ความขัดแย้ง (conflict)

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” พบว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน โดยส่วนใหญ่แล้วความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวละครเอกของเรื่องคือ ไบหม่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ ทั้งหมด ความขัดแย้งที่ปรากฏได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างนางเอกกับพระเอก และความขัดแย้งระหว่างนางเอกกับผู้ร้าย โดยตัวละครนางเอกกับพระเอกและผู้ร้ายเปรียบเสมือนตัวแทนที่แสดงถึงความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความเป็นชนบท ซึ่งหากใช้การพิจารณาคู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) ร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดถึงความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นก็ทำให้เข้าใจได้โดยง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

<u>ใบหม่อน</u>	<u>มหัศจรรย์และผู้ร้าย</u>
คนในชนบท	คนในเมือง
มีอาชีพทำนา ทำปลาร้า	ไม่มีอาชีพ
ไม่มีชาติตระกูลดี	ชาติตระกูลดี
ยากจน	ร่ำรวย มีฐานะ
แต่งตัวบ้านนอก ไร้รสนิยม	แต่งตัวมีรสนิยมดี
ไร้การศึกษา/ไร้มารยาท	มีการศึกษาสูง/รู้จักมารยาท
	ในทางสังคม
โง่	ฉลาด
มองโลกในแง่ดี	มองโลกในแง่ร้าย
ไม่ดูถูกผู้อื่น	ชอบดูถูกคนจน
มีน้ำใจ	แค้นน้ำใจ

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เรื่องความขัดแย้งในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- 1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
- 1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง
- 1.4.2 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง
- 1.4.3 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ในการวิเคราะห์ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า ผู้วิจัยได้นับจำนวนปัญหาตามปัญหาและคู่ขัดแย้งที่ปรากฏ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 26 ดังนี้

ตารางที่ 26 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า

เรื่อง	ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง								
	ปัญหาครอบครัว	ปัญหาความรัก	ปัญหาการทำงาน	ปัญหาชนชั้น	ปัญหาเมือง/ชนบท	ปัญหาเชื้อชาติ	ปัญหาการเงิน	ปัญหาสังคม	ปัญหาอื่นๆ
เทพธิดาปลาร้า	4	11	5	21	32	-	16	1	15
รวม	105								

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และประเด็นปัญหาความขัดแย้งของปัญหาแต่ละประเภท พบว่า ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาการเงิน ปัญหาการทำงาน ปัญหาสังคม และปัญหาอื่นๆ

โดยปัญหาขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือพบจำนวน 32 ครั้ง รองลงมาคือปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น พบจำนวน 21 ครั้ง สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สำคัญมาก โดยในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าได้นำเสนอให้เห็นว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างชีวิตของคนในเมืองและคนในชนบท รวมทั้งช่องว่างระหว่างชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยมหาศาลกับชนชั้นล่างที่มีฐานะยากจนที่มีมากจนเกินไป จนทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ตามมามากมาย โดยคนรวยหรือคนในเมืองมักจะคอยดูถูกเหยียดหยามคนในชนบทหรือคนที่มีฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ ส่วนคนในชนบทหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่ด้อยกว่านั้นก็มักไม่ยอมให้ใครมาดูถูกเหยียดหยามง่ายๆ เช่นกัน ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าได้เสนอให้เห็นวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ด้วยการลดความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและลดช่องว่างระหว่างชนชั้น โดยเสนอให้คนในชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยหรือคนในเมืองได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตและสัมผัสจิตใจที่ตึงตางของคนในชนบทที่มีฐานะด้อยกว่า เพื่อลดอคติและความขัดแย้งที่มีต่อกัน ส่วนคนในชนบทที่อยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าก็ต้องมีความดี มีความอดทน และมีจิตใจที่ตึงตาง ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตามแม้การเน้นการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและความขัดแย้งระหว่างชนชั้นของละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า จะมีความคล้ายคลึงกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่ส่วนใหญ่มักนำเสนอปัญหาเรื่องชนชั้นเช่นเดียวกัน แต่ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าก็นำเสนอปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวในลักษณะที่ต่างออกไป โดยเป็นสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการประสบความสำเร็จของชนชั้นล่างหรือคนชนบทในด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ ทั้งยังเน้นการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และความขัดแย้งระหว่างชนชั้นอย่างชัดเจน รวมทั้งให้ความสำคัญเรื่องประเด็นความรักในลำดับรองลงไป ต่างจากละคร

โทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำที่มักจะนำเสนอปัญหาความรักเป็นหลักและ
สอดแทรกด้วยปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมากกว่า

ปัญหาการเงิน พบจำนวน 16 ครั้ง ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดา
ปลาร้า นับเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง โดยละครโทรทัศน์เรื่อง
เทพธิดาปลาร้าได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเงินที่เกิดขึ้นในสังคมว่าส่วนใหญ่มักเกิดจากการ
ความโลภมาก ความทะเยอทะยานและความเห็นแก่ตัวของคนในเมืองหรือคนที่มีฐานะร่ำรวยของ
สังคม จึงมักเอาัดเอาเปรียบคนในชนบทที่มีฐานะยากจนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเองอยู่
เสมอ ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ได้สะท้อนให้เห็นบทบาทในการลดความขัดแย้งทาง
สังคมของละครโทรทัศน์โดยได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วย การสร้างการศึกษาให้กับคนจน
คนชนบท เพื่อที่จะได้ไม่ถูกหลอกและถูกเอาัดเอาเปรียบจากคนในเมืองหรือคนที่มีฐานะร่ำรวย
กว่าอีกต่อไป ดังเช่นในละครที่เบหม่อนมีความมุ่งมั่นและตั้งใจจนเรียนจบด้านกฎหมาย เป็นทนาย
ช่วยว่าความให้กับครอบครัวและชาวบ้านที่เดือดร้อน ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาให้กับชนชั้นสูงที่มีฐานะ
ร่ำรวยกว่า คือ ครอบครัวส.ส.ปาฏิหาริย์ให้ได้ทรัพย์สินและบ้านที่ถูกยึดไปกลับคืนมาอีกด้วย
นอกจากนี้ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ายังเป็นปัญหาระหว่างคนที่
มีฐานะร่ำรวยซึ่งหักหลังกันเองอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน อยู่ในฐานะอะไร
หากใช้ชีวิตอยู่ในความประมาทก็สามารถประสบกับปัญหาการเงินได้เช่นเดียวกัน

ปัญหาอื่นๆ พบจำนวนใกล้เคียงกับปัญหาการเงินคือ 15 ครั้ง แต่ส่วนใหญ่มักเป็นเพียง
สถานการณ์หรือปัญหาย่อยๆ ที่ตัวละครเอกของเรื่องต้องเผชิญและหาหนทางแก้ไข แต่ก็ช่วยสร้าง
ให้ผู้ชมได้เห็นพัฒนาการ และความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวมากยิ่งขึ้น

ปัญหาความรักพบจำนวน 11 ครั้ง ปัญหาความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดา
ปลาร้าถูกนำเสนอในระดับปานกลาง การนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกกับนางเอกของ
เรื่องเริ่มต้นด้วยความไม่ประทับใจกันตั้งแต่แรกพบเพราะความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและ
ความเป็นชนบท แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างได้ใกล้ชิดและเรียนรู้ซึ่งกันและกันก็เกิด
เป็นความรักขึ้นในท้ายที่สุด เรื่องราวความรักระหว่างพระเอกและนางเอกส่วนใหญ่ถูกนำเสนอใน
ลักษณะซ้ำซ้อน ตลก สนุกสนานมากกว่าความรักแบบจริงจัง จึงช่วยสร้างสีสันให้กับเรื่องเป็นอย่างมาก
นอกจากนี้ปัญหาความรักระหว่างนางเอกและผู้ร้ายในเรื่องการแย่งชายคนรักก็ถูกนำเสนอใน
ลักษณะตลก สนุกสนาน ต่างฝ่ายต่างผลัดกันกลั่นแกล้งกัน โดยตัวละครฝ่ายผู้ร้ายมักถูกนางเอก
แค้นเคืองแบบสนุกสนาน สร้างเสียงหัวเราะให้กับผู้ชมเป็นอย่างมาก

ปัญหาการทำงานพบจำนวน 5 ครั้ง ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง
เทพธิดาปลาร้า สะท้อนให้เห็นความจริงทางสังคมที่คนในชนชั้นแรงงาน มักจะถูกมองว่าเป็นคน
ชนชั้นล่าง ไร้ความสามารถ ไร้การศึกษา จึงมักถูกเอาัดเอาเปรียบจากคนในชนชั้นเจ้านายอยู่

เสมอ ทั้งยังสอดแทรกปัญหาเรื่องการแบ่งแยกชนชั้น และความแตกต่างระหว่างความเป็นเมือง และความเป็นชนบทอีกด้วย โดยละครสะท้อนให้เห็นว่าคนที่อยู่ในเมือง มีฐานะร่ำรวย ก็มักจะมี อาชีพหน้าที่การงานที่ดี ส่วนคนที่อยู่ในชนบทและมีฐานะไม่ร่ำรวย เมื่อเข้ามาอยู่ในเมืองก็มักมี ข้อจำกัดด้านการประกอบอาชีพ ต้องทำอาชีพค้าขายหรือรับจ้างเงินเดือนน้อย ดังเช่น ครอบครัว ของมหัศจรรย์ มีพ่อเป็นนักการเมือง มีฐานะร่ำรวย ใช้ชีวิตอยู่ในแวดวงสังคมไฮโซ ส่วนโบหม่อม สาวอีสานลูกชานาเมื่อเข้ามาทำงานในเมืองกรุง อาชีพที่เริ่มต้นก็คือคนรับใช้ และช่วยชกเล็กขาย อาหารอีสาน อย่างไรก็ตามละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าว สามารถคลี่คลายไปได้ โดยนำเสนอให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน หรือมีฐานะอะไร หากมีความอดทน มีความพยายาม และมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริง ก็สามารถประสบความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพได้ ดังเช่น โบหม่อม ชกเล็ก และคำหลอย ที่มีความพยายาม ความอดทน และความตั้งใจจริงจนสามารถทำธุรกิจส่งออกปลาร้าอินเตอร์ และเปิดร้านขายอาหารอีสานซึ่งมีสาขา ไปทั่วประเทศ

ปัญหาครอบครัว พบจำนวน 4 ครั้ง สำหรับปัญหาครอบครัวแม้จะปรากฏค่อนข้างน้อยในเรื่อง แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งในครอบครัว โดยเสนอให้เห็นว่าหาก สมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจให้แก่กัน มีทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดูลูกที่ตรงกัน รู้จัก ให้อภัยและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ปัญหาครอบครัวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ ทำให้ทุกคนอยู่ ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ปัญหาสังคมพบจำนวน 1 ครั้ง ส่วนปัญหาสังคมที่ปรากฏในเรื่องสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหา เรื่องการท้องก่อนแต่งเป็นปัญหาที่ค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากขัดต่อหลักศีลธรรมอันดีงามของสังคม ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งดังกล่าว โดย เสนอวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการทำตามธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมนั้นคือการจดทะเบียนสมรส แม้ปัญหาสังคมที่ปรากฏในเรื่องจะพบเพียง 1 ครั้ง แต่ก็ส่งผลต่อการดำเนินเรื่องค่อนข้างมาก เช่นเดียวกัน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ชีวิตครอบครัวของแต่ละคนในเรื่องก้าวไปสู่ความล้มเหลว

สำหรับปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาเนื่องจาก ไม่ปรากฏตัวละครที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ

1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง

สำหรับประเด็นความขัดแย้งของปัญหาแต่ละประเภทนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท

ตารางที่ 27 ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
นางเอกกับพระเอก	9
นางเอกกับผู้ร้าย(รวยรีน)	2
นางเอกกับผู้ร้าย(ร่วมฤดี)	6
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดสวย)	7
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดคะนึง)	7
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)กับผู้ร้าย(สุดสวย)	1
รวม	32

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนี้นับเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินเรื่องในละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” คือปรากฏในทุกความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร และทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งอื่นๆ ตามมาด้วย โดยปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างไบหม่อน(นางเอก)และมหัศจรรย์(พระเอก)และปัญหาระหว่างไบหม่อน(นางเอก)กับสุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรีน(ผู้ร้าย) เนื่องจากมหัศจรรย์ สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรีนและผู้ร้ายเป็นคนที่มีความฐานะร่ำรวย ชอบทำตัวไฮโซ ใช้ของราคาแพง รังเกียจคนจน คอยดูถูกเหยียดหยามและกลั่นแกล้งคนบ้านนอกอย่างไบหม่อนอยู่เสมอ ส่วนไบหม่อนก็รักในศักดิ์ศรี และไม่ยอมให้ใครมาดูถูกง่ายๆ จึงคอยปะทะคารมและหาทางกลั่นแกล้งเอาคืนมหัศจรรย์ สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรีนเช่นกัน

(ข) ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

ตารางที่ 28 ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
นางเอกกับผู้ร้าย(รวยรึ้น)	2
นางเอกกับผู้ร้าย(ร่วมฤดี)	4
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดสวย)	7
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดคะนึง)	7
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)กับผู้ร้าย (สุดสวย)	1
รวม	21

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในเรื่องคือปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ใบหม่อน)กับผู้ร้าย(สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรึ้น) โดยปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมักปรากฏในฉากสนทนาระหว่างนางเอก (ใบหม่อน) กับ ผู้ร้าย (สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรึ้น) คือ สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวยรึ้นมักจะพูดจาตู่ถูกเหยียดหยามรวมทั้งแบ่งชนชั้นอยู่เสมอว่าตนเองเป็นชนชั้นสูง เป็นผู้ดีมีฐานะร่ำรวย ส่วนใบหม่อนเป็นชนชั้นล่าง เป็นคนบ้านนอก คอกนา ยากจน ไร้การศึกษา ไร้เกียรติและศักดิ์ศรี ไม่มีสิทธิ์มาเทียบชั้นหรือตีตัวเสมอ ส่วนใบหม่อนก็ไม่ยอมให้ใครมาตู่ถูกเหยียดหยามง่ายๆ จึงมักตอบโต้กลับอยู่เสมอว่าแม้จะเป็นคนจน คนบ้านนอก แต่ก็ไม่เคยจนความดี

(ค) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน

ตารางที่ 29 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน		
	ถูกโกงที่ดิน/โกงเงิน	หนี้สินเกษตรกร	หนี้เงินกู้ยืมอกระบบ
นางเอกกับผู้ร้าย(รวยรึ้น)	1		
นางเอกกับผู้ร้าย (หิรัญ)	1		
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)กับผู้ร้าย(หิรัญ)	1		

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน		
	ถูกโกงที่ดิน/โกงเงิน	หนี้สินเกษตรกร	หนี้เงินกู้ยืมในระบบ
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)กับ ผู้ร้าย(จวยริน)	1		
ผู้ร้าย(หิรัญ)กับผู้ร้าย (จวยริน)	3		
ผู้ร้าย(ร่วมฤดี)กับ ผู้ร้าย(หิรัญ)	2		
ผู้ร้าย(สุดคะนึง)กับ ผู้ร้าย(หิรัญ)	1		
ผู้ร้าย(สุดคะนึง)กับ ผู้ร้าย(จวยริน)	1		
ผู้ร้าย (สุดคะนึง)กับ ผู้ร้าย (ร่วมฤดี)	1		
ผู้ร้าย(พิศตรา)กับ ผู้ร้าย(จวยริน)	1		
ผู้ร้าย(สุดสวย)กับผู้ร้าย (จวยริน)	1		
ผู้ร้าย (สุดสวย)กับผู้ร้าย (สุดคะนึง)	2		
รวม	16		
	16		

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เรื่องเทพธิดาทิ้งหมัดคือประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกโกงที่ดิน/การถูกโกงเงิน ซึ่งประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกโกงที่ดิน/การถูกโกงเงินที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับผู้ร้าย (จวยรินและหิรัญ) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ช่วย (ส.ส. ปาฏิหาริย์) กับผู้ร้าย (จวยรินและหิรัญ) และปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร้ายด้วยกันเอง (จวยริน หิรัญ สุดสวย และสุดคะนึง) เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน ไม่ว่าจะรวยหรือจน หากใช้ชีวิตอยู่ในความประมาทก็ย่อมต้องประสบปัญหาการเงินเสมอ

นอกจากนี้ปัญหาการเงินนี้เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญในเรื่อง เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้นางเอก (โบหม่อน) ตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อหางานทำและเรียนกฎหมายเพื่อหาทางเอาที่ดินคืน และทำให้เกิดเรื่องราววุ่นวายต่างๆ ขึ้น

(ง) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ

ตารางที่ 30 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ ในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ				
	ความเข้าใจผิด	ความหมั่นไส้ / ความแค้นส่วนตัว	ถูกข่มขู่	ถูกจับไปเรียกค่าไถ่	ถูกหลอกไปข่มขืน
นางเอกกับพระเอก	5				
นางเอกกับผู้ร้าย(ร่วมฤดี)		1			
นางเอกกับผู้ร้าย(หิรัญ)					1
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดสวย)	1				
นางเอกกับผู้ร้าย(สุดคะนึง)		1			
พระเอกกับผู้ร้าย(นักเลง)		1			
ผู้ร้าย(หิรัญ)กับผู้ร้าย(รอยริน)		2			
ผู้ร้าย(ร่วมฤดี)กับผู้ร้าย(หิรัญ)		2			1
รวม	6	7			2
	14				

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาอื่นๆ ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัว พบจำนวน 7 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความเข้าใจผิดซึ่งพบในจำนวนใกล้เคียงกันคือ 6 ครั้ง และประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกหลอกไปข่มขืนพบจำนวน 2 ครั้ง

ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความเข้าใจผิด ส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอกกับพระเอก ส่วนประเด็นความขัดแย้งเรื่องความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัวพบว่าเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างนางเอกกับผู้ร้าย (สุดคะนึง ร่วมฤดี หิรัญ) นอกจากนี้ยังพบว่าประเด็นปัญหาเรื่องการถูกลอกไปข่มขืนเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ร้ายด้วยกันเอง (ร่วมฤดี) และผู้ร้าย (หิรัญ) และความขัดแย้งระหว่างนางเอก(ไบหม่อน)กับผู้ร้าย (หิรัญ) อีกด้วย

(จ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก

ตารางที่ 31 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก						
	แย่งชายคนรัก	แย่งหญิงคนรัก	ความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก	ความหึงหวง	การนอกใจ	การพิสุจน์ความรัก	การตามจับ
นางเอกกับพระเอก						1	
นางเอกกับผู้ร้าย (ร่วมฤดี)	10						
รวม	10					1	
	11						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาความรักที่พบมากที่สุด ได้แก่ การแย่งชายคนรัก พบจำนวน 11 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการพิสุจน์ความรัก พบจำนวน 1 ครั้ง

จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” พบว่าปัญหาความรักระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับ พระเอก (มหัศจรรย์) ปรากฏค่อนข้างน้อย แต่กลับพบปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับ ผู้ร้าย (ร่วมฤดี) ค่อนข้างมาก โดยเรื่องที่ขัดแย้งกันคือ การแย่งชายคนรัก เนื่องจากร่วมฤดีคิดว่าไบหม่อนจะมาหาเสน่ห์เพื่อแย่งมหัศจรรย์ไปจากตน จึงมักคอยพุดจาตุถุกและหาเรื่องกลั่นแกล้งไบหม่อนหวังจะให้ลาออกจากบ้านมหัศจรรย์ แต่ไบหม่อนรู้ทันจึงแกล้งทำตัวสนิทสนมกับมหัศจรรย์เพื่อแกล้งร่วมฤดี สร้างความแค้นใจให้กับร่วมฤดีมาก

(จ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน

ตารางที่ 32 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน						
	สมัครงาน	เรียกรับสวัสดิการ/ประท้วง	ขัดผลประโยชน์ส่วนตัว	แย่งงาน/แย่งลูกค้า	นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง	เลิกจ้างงาน	ใช้อำนาจกีดกันแก๊ง
นางเอกกับผู้ช่วย (ซกเล็ก)				1			
นางเอกกับผู้ร้าย (สุดสวย)					2		
นางเอกกับผู้ร้าย (สุดคะนึง)					2		
รวม				1	4		
	5						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ เรื่องนายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง พบจำนวน 4 ครั้ง รองลงมาได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการแข่งขันงานและแย่งลูกค้า พบจำนวน 1 ครั้ง

ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการทำงานที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับ ผู้ร้าย (สุดสวยและสุดคะนึง) โดยสุดสวยและสุดคะนึงซึ่งเป็นนายจ้างของไบหม่อน ชอบใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงลูกจ้างอย่างไบหม่อน รวมทั้งชอบกีดกันแก๊งให้ทำงานหนักเกินเวลาอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทำงานมักเกิดจากเจ้านายหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าเอาเปรียบลูกจ้างหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่าอยู่เสมอ

(ข) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว

ตารางที่ 33 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว									
	ความขัดแย้ง พ่อ กับลูก	ความขัดแย้ง แม่กับ ลูก	แม่เลี้ยง กับลูก เลี้ยง	แม่ ยาย กับ ลูกเขย	พ่อ สามี กับลูก สะใภ้	การ อบรม เลี้ยง ดูลูก	สามี นอก ใจ ภรรยา	ภรรยา หึงหวง สามี	พี่กับ น้อง	การ แย่ง มรดก
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์) กับผู้ร้าย(สุดสวয়)						1				
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์) กับผู้ร้าย (สุดคะเนิง)	1									
ผู้ร้าย(หิรัญ)กับ ผู้ร้าย(รวยริน)							2			
รวม	1					1	2			
	4									

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในครอบครัวที่พบมากที่สุดได้แก่ ประเด็นเรื่องสามีนอกใจภรรยา พบจำนวน 2 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูก และเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูก พบจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน

ในส่วนของปัญหาความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างส.ส. ปาฏิหาริย์กับสุดสวয় และเรื่องรินกับหิรัญหรือเสี่ยหิน สุดสวয়กับส.ส.ปาฏิหาริย์มักขัดแย้งกันทางความคิดเนื่องจากสุดสวয়ผู้เป็นภรรยา มักจะชอบให้ทำยูลูกและสั่งสอนลูกให้ทำตัวไฮโซ เยอหยิ่ง เอาแต่ใจ มองคนที่ภายนอก คบแต่คนรวยๆ ดูถูกคนจน แต่ส.ส.ปาฏิหาริย์ กลับเป็นคนสมถะ รักความเรียบง่าย ชื่นชอบวิถีชีวิตแบบพอเพียง จิตใจดี แม้จะร่ำรวยแต่ไม่เคยดูถูกคนจน เห็นอกเห็นใจและคอยช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนอยู่เสมอ ส่วนรวยรินและหิรัญขัดแย้งกันด้วยปัญหาสามีนอกใจภรรยา เนื่องจากหิรัญเป็นคนเจ้าชู้ บ้ากามและหวังรวยทางลัด จึงวางแผนหลอกแต่งงานกับสุดคะเนิง ทำให้เรื่องรินผู้เป็นภรรยาแค้นใจมากจึงวางแผนหักหลังหิรัญให้รับผิดชอบเรื่องโกงที่ดินชาวบ้านทั้งหมด ทั้งสองคนมีเรื่องทะเลาะตบตีอยู่เสมอ สุดท้ายเมื่อโบหม่อนหาหลักฐานพิสูจน์ความจริงได้ทั้งรวยรินและหิรัญจึงถูกตัดสินจำคุก ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหา

ครอบครัวของเรื่องเทพธิดาปลาร้านี้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มักเป็น ปัญหาครอบครัวของคนที่มีฐานะร่ำรวยหรือคนที่อยู่ในชนชั้นสูงของสังคม

(ข) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาสังคม

ตารางที่ 34 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาสังคมในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นปัญหาที่พบในปัญหาสังคม	
	ปัญหาที่ต่างกัน	
ผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)กับผู้ร้าย (สุดคะนึง)	1	
รวม	1	

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาสังคมพบเพียงประเด็นเดียว คือ ปัญหาการต่างกัน ซึ่งเป็นการขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ช่วย(ปาฏิหาริย์)และผู้ร้าย(สุดคะนึง)

1.4.3 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 35 สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

เรื่อง	ความรุนแรงของปัญหา																	
	ปัญหาครอบครัว		ปัญหาความรัก		ปัญหาการทำงาน		ปัญหาชนชั้น		ปัญหาเมือง/ชนบท		ปัญหาเชื้อชาติ		ปัญหาการเงิน		ปัญหาสังคม		ปัญหาอื่นๆ	
	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง
เทพธิดาปลาร้า	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า พบว่ามีลักษณะการนำเสนอความรุนแรงของปัญหา 3 รูปแบบคือ

(1) การนำเสนอปัญหาแบบรุนแรง ได้แก่ ปัญหาการเงิน และ ปัญหาสังคม

ปัญหาการเงิน ถูกนำเสนอค่อนข้างมากและในระดับที่ค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตัวละครในเรื่อง

ทั้งยังเป็นปัญหาที่เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวอื่นๆที่ตามมามากมาย ตัวอย่างฉากที่ปรากฏปัญหาเรื่องการเงิน เช่น ฉากการถูกหลอกโกงที่ดินชาวบ้าน ฉากนกขาบและคำเหลาเสียใจและโทษตัวเองเมื่อรู้ความจริงเรื่องถูกหลอกโกงที่ดิน ฉากบ้านของไบหม่อนและครอบครัวถูกเผาจนหมดทุกคนได้แต่ยืนมองทั้งน้ำตา ฉากการทะเลาะตบตีระหว่างสุดสวยกับสุดคะนึงเนื่องจากสุดสวยโมโหสุดคะนึงที่ไปเล่นการพนันจนครอบครัวต้องเป็นหนี้กว่า 500 ล้านบาท ฉากทะเลาะตบตีและทำร้ายร่างกายระหว่างหิรัญและรวयीรินเนื่องจากความแค้นที่ถูกหักหลังเรื่องเงิน

ปัญหาสังคมเรื่องการท้องก่อนแต่ง ถูกนำเสนอในระดับที่ค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากเป็นเรื่องที่ขัดต่อจารีตของสังคม นำความอับอายมาสู่ครอบครัวและเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม แต่ปัญหานี้ได้รับการคลี่คลายไปอย่างรวดเร็วโดยสุดคะนึงยอมสารภาพผิดกับส.ส.ปาฏิหาริย์ และยอมแต่งงานกับหิรัญ

การนำเสนอปัญหาการทำงานในลักษณะที่รุนแรงนี้ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทำงานและปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

(2) การนำเสนอปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาครอบครัว และปัญหาอื่นๆ

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ถูกนำเสนอในปริมาณค่อนข้างมาก โดยวิธีการนำเสนอขนาดและความรุนแรงของปัญหามีทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง การนำเสนอปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ขนาดความรุนแรงของปัญหาค่อนข้างรุนแรงได้แก่ ฉากที่ สุดสวย สุดคะนึง ร่วมฤดี และรวयीริน ทะเลาะและแย่งชิงถุงปลาที่ไบหม่อนจะเอามาทำปลาร้าจนตบหน้าไบหม่อน ฉากที่ร่วมฤดีและรวयीรินเข้าไปรื้อค้นห้องของไบหม่อนใช้มีดกรีดที่นอนและหมอน ขว้างปาสิ่งของในห้องจนกระจัดกระจาย รวมทั้งสั่งให้เสียมเอาหนังสือเรียนของไบหม่อนไปเผาทิ้ง รวมทั้งฉากที่ไบหม่อนและคำหลอยถูกตบหน้าและกลั่นแกล้งโดยไม่มีทางสู้เนื่องจากอยู่ในฐานะของคนรับใช้ แต่เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” เป็นละครประเภท Drama Comedy ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เน้นความสนุกสนานและความบันเทิง ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการนำเสนอแบบตลกขบขัน ผ่านเหตุการณ์ การแสดงท่าทาง บทสนทนาของตัวละคร รวมทั้งเพลงประกอบที่สนุกสนาน โดยมักปรากฏอยู่ในฉากที่ไบหม่อนพูดจาปะทะคารมและหาวิธีการกลั่นแกล้งเอาคืนมหัสจรรย์ สุดสวย สุดคะนึง รวयीริน และร่วมฤดี ที่ชอบพูดจาถูกเหยียดหยามตน ซึ่งฉากความสนุกสนานเหล่านี้ปรากฏอยู่ทั้งในฉากชนบทหรือที่บ้านของไบหม่อนและที่บ้านของส.ส.ปาฏิหาริย์ ด้วยเช่นเดียวกัน

ปัญหาครอบครัวถูกนำเสนอทั้งในระดับที่รุนแรงและไม่รุนแรง โดยจากที่รุนแรงส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร้าย (รวยริน) และผู้ร้าย (หิรัญ) ในเรื่องสามีนอกใจ ภรรยา จึงเกิดการทะเลาะตบตีทำร้ายร่างกายกัน ส่วนปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวในระดับที่ไม่รุนแรง เช่น ฉากการปะทะคารมระหว่างส.ส.ปาฎิหาริย์ และสุดสวຍเนื่องจากความแตกต่างทางความคิด และการเลี้ยงดูสั่งสอนลูก เป็นเพียงการปะทะคารมแต่ไม่มีการทะเลาะตบตีทำร้ายร่างกาย เนื่องจากส.ส.ปาฎิหาริย์เป็นคนใจเย็น และตักเตือนภรรยาด้วยเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์

ปัญหาอื่นๆ ถูกนำเสนอในระดับที่รุนแรงและไม่รุนแรง โดยจากที่รุนแรงส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร้าย(หิรัญ)กับผู้ร้าย(รวยรินและร่วมฤดี)เนื่องจากความแค้นส่วนตัว รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ร้าย(หิรัญ)กับผู้ร้าย(ร่วมฤดี) และผู้ร้าย(หิรัญ)กับนางเอก(ไบหม่อน)เนื่องจากการหลอกไปข่มขืน ส่วนปัญหาอื่นๆที่ถูกนำเสนอในระดับที่ไม่รุนแรง ได้แก่ฉากการปะทะคารมกันระหว่างพระเอกกับนางเอกด้วยความเข้าใจผิด

(3) การนำเสนอปัญหาแบบไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาความรัก และ ปัญหาการทำงาน

ปัญหาความรัก และปัญหาการทำงาน ถูกนำเสนอในระดับที่ไม่รุนแรงสำหรับปัญหาความรักมักเป็นความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับ ผู้ร้าย (ร่วมฤดี) ซึ่งมักปรากฏอยู่ในฉากการปะทะคารมและการกลั่นแกล้งเอาคืนแบบตลกๆ ส่วนปัญหาการทำงานซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ไบหม่อน) กับผู้ร้าย (สุดสวຍและสุดคะนึง) ก็ถูกนำเสนอผ่านสถานการณ์ที่ตลกขำขันเช่นเดียวกัน เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเรียกเสียงหัวเราะจากผู้ชม สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความรักและการทำงานไม่มีความสำคัญต่อเรื่องมากนัก

1.4.4 วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 36 สรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

วิธีการแก้ปัญหา	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลี่คลายไปเอง	รวม
ปัญหา				
ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น	3	7	-	10
ปัญหาการทำงาน	2	1	-	3
ปัญหาการเงิน	-	5	-	5
ปัญหาความรัก	2	5	-	7

วิธีการแก้ปัญหา	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลี่คลายไปเอง	รวม
ปัญหา				
ปัญหาสังคม	1	-	-	1
ปัญหาอื่นๆ	1	4	1	6
รวม	15	30	1	46

จากการวิเคราะห์ภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องคุณเทพิดา ปรากฏว่าปัญหาความขัดแย้งส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการให้คนอื่นช่วยค่อนข้างมาก ส่วนวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบจำนวนปานกลาง และวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายนั้น ปรากฏน้อยมาก สะท้อนให้เห็นบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการนำเสนอให้เห็นว่าหากมีปัญหาเกิดขึ้น ต้องอาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา และต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพิดา ปรากฏส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ซึ่งนับเป็นปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลายาวนาน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างของสังคมที่ยากต่อการแก้ไข การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวจึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่นในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจในสังคม ดังเช่นในเรื่องที่มักปรากฏจากส.ส.ปาฏิหาริย์คอยเป็นผู้ช่วยเหลือไบหม่อนและคำหลอยเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ก็ต้องอาศัยวิธีการแก้ไขด้วยตัวเอง เช่นเดียวกัน ดังเช่นในเรื่อง ไบหม่อนสามารถใช้ความดี ความอดทน และการมีการศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวให้คลี่คลายไปได้ในที่สุด

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาพบว่า ผู้ที่ช่วยแก้ปัญหา คือ ส.ส.ปาฏิหาริย์ คำหลอย ผู้ใหญ่อ้วน มหัทศจรีย์ (พระเอก) และ ไบหม่อน (นางเอก) โดยเฉพาะปัญหาเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง พบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่มาช่วยแก้ไขปัญหาก็คือ ส.ส.ปาฏิหาริย์ ที่มักให้ความช่วยเหลือและให้ความยุติธรรมกับไบหม่อนและคำหลอยเมื่อโดนสุดสวดยสุดคะเนิง ร่วมฤดี และรวรรินกลิ่นแกลิ่ง ส่วนคำหลอยและผู้ใหญ่อ้วนก็คอยเป็นฝ่ายช่วยของไบหม่อนเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งเช่นกัน โดยเฉพาะคำหลอยที่คอยช่วยเหลือไบหม่อนทั้งตอนที่อยู่บ้านนอกและตอนที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาความรักระหว่างไบหม่อนกับ

มหัศจรรย์อีกด้วย ส่วนมหัศจรรย์ให้ความช่วยเหลือไบหม่อนในบางครั้งเนื่องจากเริ่มเห็นใจและเห็นความดีของไบหม่อน นอกจากนี้ไบหม่อนยังช่วยแก้ไขปัญหาทางการเงินให้กับครอบครัวตัวเอง ชาวบ้านคนอื่นๆ รวมทั้งครอบครัวของส.ส.ปาฏิหาริย์ได้สำเร็จอีกด้วย เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อคนจนเกิดเป็นหา ต้องอาศัยเพื่อนหรือต้องอาศัยผู้ช่วยในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะผู้ช่วยที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม ตัวละครที่เป็นคนจน คนต่างจังหวัดซึ่งอยู่ในฐานะชนชั้นล่างก็มีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยได้เช่นเดียวกัน

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความดีและความอดทน การใช้ไหวพริบ การขอสงวนศักดิ์ การยอมรับผิดและยอมแต่งงาน โดยพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยใช้ไหวพริบมากที่สุด ทั้งนี้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบมากที่สุดในตัวละครคือ ไบหม่อน ที่สามารถใช้ไหวพริบแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญคือการแก้ปัญหาด้วยความดี ความอดทนและการมีการศึกษาของไบหม่อนที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นระหว่างไบหม่อนกับสุดสวยและสุดคะนึงถูกขจัดไปได้ในท้ายที่สุด

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเอง ได้แก่ โจรยอมรับสารภาพผิด ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองนี้พบเพียงครั้งเดียวในฉากที่มหัศจรรย์เข้าใจผิดว่าไบหม่อนและคำหลอยเป็นสายโจรจึงต่อว่าและให้ตำรวจจับทั้งสองคน แต่สุดท้ายปัญหาความเข้าใจผิดนี้ก็คลี่คลายไปเองเมื่อโจรตัวจริงยอมรับสารภาพผิด

ทั้งนี้ ปัญหาบางปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ามีลักษณะเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องและใช้เวลานานในการแก้ไข เนื่องด้วยคุณลักษณะของละครโทรทัศน์ที่ดำเนินเรื่องแบบเป็นตอน หลายตอนจบ จึงมีการทิ้งท้ายปมปัญหาไว้เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้ชมคอยติดตามชมในตอนต่อไปจึงทำให้พบวิธีการแก้ปัญหาน้อยกว่าปัญหาที่ปรากฏ

1.5 สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)

สำหรับสถานที่หรือฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” นั้น เนื่องจากละครเรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” เป็นละครที่สื่อให้เห็นถึงความแตกต่างทางชนชั้น และความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท จากการวิเคราะห์ฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมือง

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ บ้านของส.ส.ปาฏิหาริย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคฤหาสน์ขนาดใหญ่ มีบริเวณกว้างขวาง หอหราชสมฐานะ มีสระว่ายน้ำหรือน้ำในบ้าน ภายในห้องแต่ละห้องทั้งห้องนอน ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องรับประทานอาหารตกแต่งอย่างหรูหรา บ้านของรวยรื่น

ร่วมฤดี และหิรัญ ถึงแม้จะไม่ใหญ่โตกว้างขวางเท่ากับบ้านของส.ส.ปาฏิหาริย์ แต่ก็มี ความหรูหรา ใหญ่โตพอสมควร บ้านของอรรถพรเพื่อนรุ่นพี่ของมหัศจรรย์ที่ร่วมฤดีแอบอ้างว่าเป็นบ้านของตน เนื่องจากต้องการหลอกให้มหัศจรรย์เชื่อว่าตัวเองก็ร่ำรวยไม่แพ้กัน นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความ เป็นเมืองยังประกอบไปด้วยบรรยากาศของชุมชนเมือง ห้างสรรพสินค้า มหาวิทยาลัย คอนโดหรู งานแสดงเครื่องเพชร บ่อนการพนันขนาดใหญ่ ผับหรือร้านอาหารหรู เป็นต้น

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองสะท้อนให้เห็นถึง ความวุ่นวาย เป็นสถานที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉากบ้าน แม้จะเป็นครอบครัวที่ร่ำรวย อยู่ในคฤหาสน์หลังใหญ่ มีอาณาบริเวณกว้างขวาง แต่กลับเป็นครอบครัวที่มีปัญหา ทุกคนห่างเหินขาดความรักความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และทะเลาะเบาะแว้งกัน นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ ความลำบากของคนชนบท ฐานะยากจนที่เข้าไปทำงานหรือเรียนต่อในเมือง เพราะต้องถูกดูถูกเหยียดหยามชนชั้น และถูก ถิ่นแก่งรังแกจากคนที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่าเสมอ

(ข) ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ ฉากบ้านของไบหม่อน บ้านของคำหลอย บ้านของกำนัน บ้านลุงจ้อย ร้านขายอาหารอีสาน ฉากธรรมชาติต่างๆ ทั้งท้องฟ้าสีฟ้าสดใสตัดกับ ทุ่งนาสีเขียวขจีที่กว้างไกลสุดลูกหูลูกตา ฉากฝูงควายเดินอยู่กลางทุ่งหญ้าและอาบน้ำที่ริมลำธาร ห้างนา ฉากธรรมชาติเหล่านี้เป็นฉากที่ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ความสุข วิถีชีวิตชาวนาชาวไร่ที่ สงบเรียบง่าย และเมื่อไบหม่อนกับคำหลอยเข้ามาทำงานในเมือง ฉากที่สื่อถึงความเป็นคนชนชั้น ล่างก็คือ ห้องนอนของไบหม่อนกับคำหลอยที่ต้องนอนในห้องน้องหมา มีสภาพคับแคบ สกปรก รกไปด้วยข้าวของ ไม่มีเฟอร์นิเจอร์ใช้

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทที่สะท้อนให้เห็นถึง ความอุดมสมบูรณ์ สงบ เรียบง่าย มีแต่ความสุข ครอบครัวอยู่ร่วมกันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก ถึงแม้จะ ยากจนแต่ทุกคนก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รักใคร่กลมเกลียวกัน ทั้งยังมีเพื่อนบ้านที่คอยดูแล พึ่งพาอาศัยกันอย่างจริงใจอีกด้วย แต่เมื่อคนในเมืองเหยียบย่างเข้ามาในพื้นที่ชนบทก็กลับนำ ความเดือดร้อนมาให้คนในชนบท เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเมืองหรือความเจริญนั้นได้ รุกล้ำเหยียบย่ำความสงบ เรียบง่ายของชนบท ทำให้เกิดปัญหาและความทุกข์ นอกจากนี้ฉากที่สื่อ ถึงความเป็นชนบทยังสะท้อนให้เห็นว่าเป็นสถานที่ที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนรวย หรือคนในเมืองอย่างมหัศจรรย์ที่ชอบทำตัวไฮโซ ดูถูกคน จน คนชนบท แต่เมื่อมหัศจรรย์ได้มาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชนบทที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พอเพียง และสงบสุข ก็ทำให้มหัศจรรย์เลิกอคติกับคนจนคนบ้านนอก ทั้งยังเกิดความเห็นอก เห็นใจและคอยหาทางช่วยเหลือชาวบ้านอย่างจริงใจ

1.6 ตอนจบ (Ending)

ละครโทรทัศน์เรื่อง “เทพธิดาปลาร้า” จบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือหลังจากที่ไบหม่อนได้ฟันฝ่าอุปสรรคมากมายด้วยความอดทนและความพยายาม ไบหม่อนก็สามารถเรียนจนนิติศาสตร์ตามที่ฝันไว้และว่าความชนะคดีทวงคืนที่ดินของตัวเองและชาวบ้านที่ถูกโกง รวมทั้งทวงคืนบ้านและทรัพย์สินของส.ส.ปาฎิหาริย์ที่ถูกโกงไปได้สำเร็จ ทั้งยังประสบความสำเร็จในเรื่องธุรกิจปลาร้าส่งออกด้วยส่วนในเรื่องความรัก ด้วยความดีของไบหม่อนทำให้หมั้นหย่าร้างยอมรับในตัวไบหม่อน ทั้งสองคนจึงแต่งงานกันอย่างมีความสุข การจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) ของละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ผ่านการสร้างความหมายว่า ชีวิตคนเรานั้นต่างต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรค แต่สุดท้ายปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นย่อมมีทางแก้ไข และสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้ายังเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท โดยต้องอาศัยการปรับตัวของทั้งสองฝ่าย คือ คนที่อยู่ในฐานะคนจนหรือคนชนบทก็ต้องมีความดี ความอดทน มีจิตใจที่ดีงาม และที่สำคัญต้องมีการศึกษา ส่วนคนที่อยู่ในชนชั้นสูง คนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยต้องลดช่องว่างระหว่างชนชั้นด้วยการเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจนหรือคนชนบท เปิดใจยอมรับ และเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อคนจนคนต่างจังหวัด รวมทั้งมองคนที่จิตใจ ไม่ตัดสินคนที่ภายนอก ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

นอกจากนี้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครเรื่องเทพธิดาปลาร้าส่วนใหญ่ก็นั้นได้รับการแก้ไขและทำให้คลี่คลายไปได้ด้วยตัวละครผู้หญิงคือ ไบหม่อน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการเงิน การถูกโกงที่ดิน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อผู้หญิงว่าผู้หญิงก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่แพ้ผู้ชายเลยทีเดียว นอกจากนี้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทก็ยังคลี่คลายไปด้วยความดีและความอดทนของไบหม่อนนั่นเอง

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก”

รูปที่ 12 ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

บทประพันธ์โดย : เพ็ญแข วงศ์สง่า

บทโทรทัศน์โดย : กษิตินทร์ แสงวงศ์

กำกับกำการแสดงโดย : ปกาสิต กิ่งศักดิ์

ผลิตโดย : บริษัท ทีวีอินเตอร์ จำกัด

นำแสดงโดย : เกียรติกมล ล่ำทา, จิตตภา แจ่มปฐม, ดวงตา ตุงคะมณี,
เศรษฐา ศิระฉายา, วรุฒ วรธรรม, วิษณุ ทัพย์โกมุท,
ธนิดา กาญจนวัฒน์, การิน ศตายุ, ประภาสิต ไบสุวรรณ, ชนิสาร์ บังคมเนตร,
จักรพันธ์ จันโอ, โย่ง เชิญยิ้ม

ออกอากาศ : ทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 19.00 น. ทางช่อง 3

1. องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (plot)

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” ตามการแบ่งประเภทโครงเรื่อง 8 ลักษณะ พบว่า ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก เป็นโครงเรื่องที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักของชายหญิงต่างชนชั้น โครงเรื่องรักสามเส้า ความสำเร็จ และใครทำอะไร โดยเรื่องราวเริ่มต้นขึ้นเนื่องจากความหวังดีของคุณหญิงสิริผู้เป็นแม่ ที่อยากให้โสมโสภากลูกสาวของเธอได้แต่งงานกับสามีที่คู่ควรทั้งชาติตระกูล การศึกษา และฐานะ จึงพยายามหาลูกเขยมาให้ แต่โสมโสภามีไม่ชอบ จึงวางแผนแกล้งแต่งงานกับ นวน หมู่บ้านนอกที่มีฐานะไม่ร่ำรวยเพื่อประชดแม่ทุกๆ ที่เธอกับนวนไม่รักกัน คุณหญิงสิริโกรธมากและไม่ยอมรับนวน เพราะ

ดูถูกว่านนวนเป็นคนบ้านนอก โง่เง่า เซ่อซ่า ไร้สกุล เรื่องราวความขัดแย้งระหว่างคุณหญิงสิริกับนวนจึงเริ่มต้นขึ้น นวนกับโคมโสภากต้องมาใช้ชีวิตเป็นสามีภรรยากันในระหว่างนั้นทั้งคู่ที่ไม่ได้รักกัน แต่เมื่อทั้งสองคนได้ใกล้ชิดและเรียนรู้ซึ่งกันและกันจึงก่อเกิดเป็นความรักขึ้น แต่ความรักของนวนกับโคมโสภาก็ไม่สมหวังได้โดยง่าย เพราะมีอุปสรรคคือคุณหญิงสิริที่ไม่ยอมรับลูกเขยบ้านนอกอย่างนวนเด็ดขาด รวมทั้งงูและลูกแฉัดซึ่งหมายปองโคมโสภาก็หาทางพิชิตใจโคมโสภาเช่นกัน แม้จะต้องผ่านอุปสรรคมากมาย แต่สุดท้ายนวนก็สามารถพิชิตใจโคมโสภาและคุณหญิงสิริได้ด้วยความคิดและความอดทน และได้แต่งงานอยู่กับโคมโสภาและลูกอย่างมีความสุข

(ก) โครงเรื่องหลัก/โครงเรื่องรอง

ในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก พบว่านำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงต่างชนชั้นควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นแกนหลัก โดยมีโครงเรื่องรักสามเส้าและโครงเรื่องใครทำอะไร ผสมผสานเข้ามาเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่อง

(ข) การนำเสนอโครงเรื่อง

(1) โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกนั้นนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาความรักระหว่างชนชั้นที่ทำให้ตัวละครพระเอกซึ่งเป็นคนต่างจังหวัดและฐานะไม่ค่อยร่ำรวยต้องพบกับอุปสรรคถูกกีดกันความรักจากคุณหญิงสิริแม่ยายสุดไฮโซที่มีฐานะร่ำรวยมาก

(2) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกนำเสนอโดยสอดแทรกเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทเอาไว้ด้วย โดยโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครพระเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนที่อยู่ในฐานะของชนชั้นกลางของสังคมในการพยายามเอาชนะใจแม่ยายซึ่งเป็นคุณหญิงภรรยา นายกรัฐมนตรีที่คอยดูถูกเหยียดหยาม และไม่ยอมรับเขยบ้านนอกอย่างตน แต่สุดท้ายด้วยความดี ความอดทน และความจริงจังของนวนรวมทั้งการที่นวนเสี่ยงอันตรายเข้าช่วยเหลือรัฐมนตรีสุพจน์ให้พ้นจากข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตในหน้าที่การงาน ก็ทำให้คุณหญิงสิริซาบซึ่งในจิตใจที่ติงามของนวน คุณหญิงสิริสำนักผิดที่เคยกลั่นแกล้งนวน และทำลายครอบครัวของนวน จึงยอมกลับตัวกลับใจเลิกมือคดกับคนจนคนบ้านนอกอย่างนวน และยอมรับนวนเป็นลูกเขยอย่างเต็มใจ นอกจากนี้โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จยังสื่อให้เห็นถึงความสำเร็จของนวนในการช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกรให้กับชาวบ้านโดยการนำทฤษฎีการทำเกษตรแบบพอเพียง จนสามารถช่วยชาวบ้านปลดหนี้และสามารถทำมาหากินเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้โดยไม่เดือดร้อน

(ค) บทบาทหน้าที่

โครงเรื่องความรักระหว่างชนชั้น และโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของละครโทรทัศน์ เรื่องเขยบ้านนอกจึงสามารถสะท้อนบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยความดี ความซื่อสัตย์ ความอดทนและความจริงใจของคนจนคนข้างนอก รวมทั้งคนรวยหรือคนในเมืองก็ต้องเปลี่ยนทัศนคติ เลิกอคติกับคนจนคนบ้านนอก ด้วยเช่นเดียวกัน

1.2 แก่นเรื่อง (theme)

จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (theme) ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท พบว่าละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก มีแก่นเรื่องที่ผสมผสานระหว่างแก่นเรื่องประเภท Love theme, Morality Theme, Idealism Theme และ Power Theme ส่วนแก่นเรื่องประเภท Career Theme และ Outcast Theme ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

โดยแก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก คือความรักของหนุ่มสาวต่างชนชั้น เป็นเรื่องราวความรักระหว่างนวน หนุ่มบ้านนอกที่ฐานะไม่ร่ำรวย กับ โฉมโสภา คุณหนูนักเรียนนอกลูกสาวรัฐมนตรีที่มีฐานะร่ำรวยมาก นวนและโฉมโสภาไม่ได้รักกันตั้งแต่แรกพบ แต่ด้วยสถานการณ์บังคับทำให้โฉมโสภาขอแต่งงานให้มาแก้มแต่งงานกับเธอ นวนยอมมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา กับโฉมโสภาตามคำร้องขอเพราะต้องการช่วยโฉมโสภา แก้เผ็ดคุณหญิงสี ทั้งสองคนจึงเริ่มเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน แต่ด้วยความแตกต่างระหว่างชนชั้นและความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบททำให้ความรักครั้งนี้มีอุปสรรคปัญหา เพราะคุณหญิงสีไม่ชอบลูกเขยบ้านนอกอย่างนวนจึงคอยขัดขวางความรักของนวนกับโฉมโสภา ทั้งยังมีวสุและลูกแฉิบที่คอยตามจีบโฉมโสภาและหาทางกำจัดนวนอีกด้วย แต่สุดท้ายด้วยความดี ความอดทน ความรักที่แท้จริงของนวนที่มีต่อโฉมโสภา ทำให้คุณหญิงสีสำนึกผิดกลับตัวกลับใจ เลิกอคติกับนวน และยอมรับนวนเป็นลูกเขยอย่างเต็มใจ แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอวิธีการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวด้วยความดี ความอดทน ความจริงใจ และความรักที่แท้จริงของคนจนคนบ้านนอก รวมทั้งคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าหรือมีฐานะร่ำรวยกว่าต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อคนบ้านนอก เลิกดูถูกเหยียดหยามคนจนคนบ้านนอก เลิกมองคนที่ฐานะชาติตระกูล แต่มองคนที่จิตใจภายใน จึงจะทำให้

ปัญหาความรักต่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทสามารถคลี่คลายไปได้ และทั้งสองฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้แก่นเรื่องประเภท Love theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกยังเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักของสามีภรรยา การใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกัน แสดงถึงความสัมพันธ์ของความรักเกิดว่าขึ้นอย่างไร มีอุปสรรคอย่างไร และจบลงอย่างไร รวมทั้งแสดงถึงเรื่องความรักของคนในครอบครัวด้วย เช่น ความรักความหวังดีของแม่อย่างคุณหญิงสิริที่มีต่อลูก แต่ในบางครั้งมันอาจมากเกินไปจนนำไปสู่ปัญหาในที่สุด ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกจึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอีกด้วย โดยการสื่อให้เห็นว่า ความรัก ความหวังดีของพ่อแม่ในทางที่ผิดก็ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย และยังสะท้อนให้เห็นว่าความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัวจะทำให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แก่นเรื่องประเภท Morality Theme ที่นำเสนอในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกคือแนวคิดเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความอดทน ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีคุณธรรม ความขยันหมั่นเพียร ดังที่นวนสามารถพิสูจน์ตัวเองให้คุณหญิงสิริและโสมโสภายอมรับได้ด้วยความดี ความอดทน และจิตใจที่ดีงามของนวนนั่นเอง ตัวละครฝ่ายผู้ร้ายอย่างคุณหญิงสิริ สุดท้ายก็แสดงให้เห็นถึงความสำนึกผิดและการให้อภัย ส่วนนวล และเสี่ยอุเทนตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่ทำผิดคิดชั่วก็ถูกตัดสินจำคุกเพื่อชดใช้ผลกรรมที่ตนเองทำไว้ แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการสอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ โดยเฉพาะ เรื่องความพยายาม ความมีน้ำใจ ความมีคุณธรรม ความขยันอดทน การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การให้อภัย ให้กับผู้ชม ทั้งยังนำเสนอให้เห็นถึงทางออกของปัญหาความขัดแย้งว่าหากทำผิดแล้วรู้จักสำนึกผิดและกลับตัวกลับใจก็ย่อมได้รับการให้อภัย และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข แต่หากทำผิดแต่ไม่รู้สำนึกก็จะถูกลงโทษโดยอำนาจของกฎหมายตามผลของการกระทำที่ตนได้ก่อไว้

แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ได้แก่ความสำเร็จของนวนในการพยายามใช้ความรู้และความสามารถในการช่วยเหลือชาวบ้านแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยใช้หลักการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงจนได้รับรางวัลผู้นำเกษตรกรชุมชนดีเด่น แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถคลี่คลายไปได้หากคนในสังคมมีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกยังสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม จิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนรุ่นใหม่ ผ่านตัวละครพระเอกของเรื่องคือนวน ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นใน

การนำความรู้ที่ร่ำเรียนมากลับมาช่วยแก้ไขปัญหาชาวบ้านและช่วยพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดของตัวเองอีกด้วย

ส่วนแก่นเรื่องประเภท Power Theme ได้แก่การนำเสนอเรื่องราวของตัวละครฝ่ายผู้ร้าย ทั้งวัสดุ และเสียอุเทน ที่ต้องการแสวงอำนาจ ชื่อเสียง ลาภยศเงินทอง จนคิดก่อกรรมทำชั่วโดยการใส่ร้ายรัฐมนตรีสุพจน์เรื่องทุจริตในหน้าที่การงาน และเสียอุเทนยังแอบทำธุรกิจชั่วประมุขด้วย แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีผลมาจากความโลภ ความทะเยอทะยาน การแสวงหาอำนาจเงินทอง จนสามารถทำทุกวิถีทางทั้งการทุจริต คดโกง และการใส่ร้ายผู้อื่น เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ เพราะฉะนั้นการสำนึกผิดและการกลับตัวกลับใจย่อมเป็นหนทางที่จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งคลี่คลายไปได้ แต่หากทำผิดแล้วไม่สำนึกผิด ย่อมต้องใช้อำนาจของกฎหมายในการตัดสินเพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

การนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ซึ่งเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme เป็นหลัก โดยมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme, Idealism Theme และ Power Theme ผสมผสานเพื่อสร้างความน่าสนใจติดตามชมนี้ เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกเป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ของตัวละครพระเอกและนางเอกของเรื่องแม้จะไม่ได้พบรักกันแต่แรก แต่เมื่อมาอยู่ร่วมกันในฐานะสามีภรรยาปลอมๆ ทำยที่สุดก็รักกันจริงและมีความสัมพันธ์กันฉันท์สามีภรรยาจริงๆ ละครโทรทัศน์เรื่องนี้จึงเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักค่อนข้างมาก ทั้งความรักของหนุ่มสาวต่างชนชั้น และความรักของสามีและภรรยา และเน้นการนำเสนอค่อนข้างจริงจังกว่าเรื่องอื่นๆ เนื่องจากตัวละครมีความสัมพันธ์กันแบบสามีภรรยาจริงๆ แต่อย่างไรก็ตามแม้ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกจะเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme เป็นหลัก แต่ก็ยังมีความแตกต่างกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในเรื่องของการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ซึ่งในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำนั้นมักจะนำเสนอค่อนข้างน้อยมาก ส่วนใหญ่มักจะเน้นนำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme หรือเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว หรือความรักระหว่างชนชั้นโดยไม่ได้ผสมผสานกับแก่นเรื่องประเภทอื่นๆ มากกว่า

สำหรับแก่นความคิดหลักของละครเรื่อง “เขยบ้านนอก” คือ ค่าของคนอยู่ที่ความดีไม่ว่าผู้ดีหรือไพร่ คนทุกคนมีความเป็นคนเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรตัดสินคนที่ชนชั้นหรือชาติตระกูลแต่ควรตัดสินกันที่ความดี

1.3 ตัวละคร (character)

ในละครเรื่องเขยบ้านนอกมีตัวละครที่สำคัญคือ

Hero (พระเอก)

ตารางที่ 37 ตัวละครพระเอกเรื่องเขยบ้านนอก

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="336 958 662 992">นวน หรือ คำนวน เหล่าพนา</p>	<p data-bbox="735 562 1406 1128">ชายหนุ่มวัย 25 ปี ลูกชายผู้ใหญ่บ้าน เจ้าของไร่ “เหล่าพนา” ติดกับไร่ “โฉมสิริ” ของพ่อแม่โฉมโสภา และยังมีรีสอร์ทเล็กๆด้วย นวนเรียนจบปริญญาตรีคณะเกษตรศาสตร์ เป็นหนุ่มทะเล่ทะเล่ กวนโทโส โดยเฉพาะกับคนรวยเพราะ นวนมือคติดกับคนรวยว่าล้วนเห็นแก่ตัวและมักดูถูกคนอื่น แต่สำหรับโฉมโสภาเธอดูออกกว่าจริงๆแล้วนวนเป็นคนดีมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน นวนยอมให้โฉมโสภาใช้เป็นเครื่องมือช่วยสู้กับแม่ของเธอ แม้ในภายหลังโฉมโสภาจะทำร้ายจิตใจเขา เขาก็ยังทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย</p>

ตัวละครพระเอกของเรื่อง มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนต่างจังหวัด ฐานะปานกลาง มีการศึกษาดี เรียนจบปริญญาตรีด้านการเกษตร นวนมีอาชีพทำไร่และดูแลกิจการรีสอร์ท ด้วยนิสัยความเป็นหนุ่มขี้เล่น อารมณ์ดี จิตใจดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และมีความสามารถ นวนจึงเป็นที่รักและเป็นที่ยิ่งของชาวบ้านยามเดือดร้อนเสมอ หรือแม้แต่ยามที่โฉมโสภาเดือดร้อนเรื่องคุณหญิงสิริพยายามหาคู่ครองให้ นวนก็ยอมช่วยเหลืออย่างจริงจัง แม้จะต้องยอมเป็นเครื่องมือของคนรวย ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งยังโดนดูถูกเหยียดหยามว่าเป็นคนบ้านนอกโง่เง่า ไร้สกุล ไร้การศึกษา แต่นวนก็ใช้ทั้งความดี ความอดทน ความจริงใจและไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหา ทั้งยังช่วยตามสืบเรื่องคนที่แอบใส่ร้ายรัฐมนตรีสุพจน์ได้อีกด้วย คุณหญิงสิริจึงยอมรับนวนเป็นลูกเขยอย่างเต็มใจ ส่วนโฉมโสภาก็ยอมรักรักนวนเช่นกัน ตัวละครนวนเปรียบเสมือนตัวแทนของคนต่างจังหวัดที่เป็นคนดี มีจิตใจที่ดีงามและมีความอดทน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนบ้านนอกไม่ใช่คนโง่ที่ไร้การศึกษา หรือยากจนเสมอไป แต่คนบ้านนอกก็มีความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน สามารถมีอาชีพการงานที่ดี มีความรู้ความสามารถ ทั้งยังสามารถช่วยเหลือคนในฐานะที่สูงกว่าและช่วยทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกด้วย เป็นการสะท้อนถึงแนวคิดที่ว่าเราไม่ควรมองคนที่ภายนอก แต่ควรตัดสินคนด้วยคุณค่าของค่าที่อยู่ที่อยู่ใน ขณะเดียวกันตัวละครนวนก็สะท้อนให้เห็นถึงการ

แก้ต่างให้กับคนรวยและเป็นการวิจารณ์คนจนด้วยว่าไม่ใช่แค่คนรวยที่มีอคติกับคนจน แต่คนจนก็มีอคติกับคนรวยด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการที่นวนิยายมักทำตัวทะเล้งทะเล้งกวนโมโหคุณหญิงสิริ อยู่เสมอ ก็เพราะนวนิยายต้องการตัดนิสัยคุณหญิงที่ชอบดูถูกคนจนคนบ้านนอกนั่นเอง

Heroine (นางเอก)

ตารางที่ 38 ตัวละครนางเอกเรื่องเขยบ้านนอก

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="379 1077 619 1115">โฉมโสภา ศิริไพบูลย์</p>	<p data-bbox="735 674 1394 1122">สาวทันสมัยวัย 22 ปี เป็นลูกสาวคนเดียวของรัฐมนตรีกับคุณหญิงสิริ โฉมโสภาจบปริญญาตรีด้านการโรงแรมจากอเมริกา เป็นคนสวยน่ารักสดใส แต่ค่อนข้างจะเอาแต่ใจ จนดูเป็นคนหัวดื้อ ยิ่งเมื่อคุณหญิงแม่พยายามหาสามีให้ก็ยังไม่พอใจ จนไปขอร้องนวนิให้มาเป็นเครื่องมือต่อสู้กับแม่ของเธอ แม้โฉมโสภาจะเรียนจบจากเมืองนอก แต่ก็ยังไร้เดียงสาต่อชีวิตและความรัก เธอมักมีทิฐิจนทำให้ตัวเองกับคนที่เธอรักต้องเป็นทุกข์จนซุลมุนจนวายไปหมด</p>

ตัวละครนางเอกของเรื่อง มีภูมิกำเนิดเป็นคนกรุงเทพฯ มีฐานะร่ำรวย ชาติตระกูลดี การศึกษาสูงเรียนจบด้านการโรงแรมจากต่างประเทศ ด้วยความที่เป็นลูกสาวคนเดียวและเป็นเด็กนักเรียนนอกจึงต่อต้านประเพณีการคลุมถุงชนแบบเดิมๆที่แม่พยายามยึดเยียดให้ และไปขอร้องนวนิให้มาช่วยแกัดเป็นสามีของเธอเพื่อเป็นเครื่องมือต่อสู้กับคุณหญิงสิริ แม้โฉมโสภาจะเป็นคนรวย แต่ก็มีทัศนคติทันสมัยไม่แบ่งชนชั้น ไม่ดูถูกคนจนหรือคนบ้านนอกอย่างนวนิ ตัวละครโฉมโสภาก็โฉมโสภาก็เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงสมัยใหม่ที่มีความคิดมีเหตุผลเป็นของตัวเอง ทั้งยังเป็นการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของคนรวยแบบเดิมๆ ที่มักชอบทำตัวไฮโซเยอหยิ่งและดูถูกคนจน แต่โฉมโสภาเป็นคนรวยที่มีความคิดทันสมัย ไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ มองคนที่จิตใจและคุณงามความดี

ผู้ร้าย (Villain)

ตารางที่ 39 ตัวละครผู้ร้ายเรื่องเชยบ้านนอก

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="368 840 630 880">คุณหญิงสิรี ศรีไพบูลย์</p>	<p data-bbox="735 436 1406 891">คุณหญิงวัย 50 เศษ ไฮโซตัวจริง แม่ของโคมโสภาที่รักลูกสาวของเธอมาก จนตั้งใจจะดูแลอนาคตทุกอย่างของโคมโสภาแม้กระทั่งเรื่องคู่ครอง คุณหญิงรักความร่ำรวยมีหน้ามีตา และรังเกียจความจน เธอกระตือรือร้นที่จะหาสามีที่ดีที่สุดและร่ำรวยที่สุดให้กับลูกสาวให้ได้ จนทำให้โคมโสภาทนไม่ไหว ตัดสินใจเยี่ยมเมื่อนวน มาสู้กับแม่ของเธอ ยิ่งทำให้คุณหญิงโกรธมาก ประกาศเป็นศัตรูกับนวน และจะทำทุกอย่างเพื่อทำลายความรักระหว่างทั้งสอง</p>
 <p data-bbox="480 1440 517 1473">วสุ</p>	<p data-bbox="735 1032 1406 1361">ชาย วัยใกล้ 30 ปี เลขานุการของรัฐมนตรีสุพจน์ นักเรียนนอกจอมเจ้าชู้ ศัตรูหัวใจอีกคนหนึ่งของนวน วสุหวังจะเป็นตัวเล็งหนึ่งของคุณหญิงโดยอาศัยความใกล้ชิดของเขา วสุขวยโอกาสในตอนที่โคมโสภากับนวนทะเลาะกันหวังจะเด็ดจี้กโคมโสภา แต่เพราะโชคช่วยโคมโสภาจึงรอดมาได้</p>
 <p data-bbox="411 1966 587 2007">อุเทน โอวัฒนา</p>	<p data-bbox="735 1547 1406 1888">ชายวัย 53 ปี มหาเศรษฐีพันล้าน อุเทนร่ำรวยมาจากการก่อสร้างโครงการใหญ่ของรัฐบาล เขามักจะเกาะติดกับนักการเมือง และพร้อมจะแลกทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ เมื่อคุณหญิงสนใจอยากได้ลูกชายเขาเป็นลูกเขย อุเทนก็ยินดีมาก เพราะนั่นหมายถึงการเป็นดองกับรัฐมนตรีสุพจน์ อุเทนจึงบังคับให้ลูกชายไปคบหากับโคมโสภา</p>

ตัวละคร	ลักษณะของตัวละคร
 <p data-bbox="343 728 659 766">หัสดี ไหว้พัฒนา หรือ ลูกแอ็ด</p>	<p data-bbox="737 324 1412 721">ชายวัย 24 ปี ลูกชายหัวแก้วหัวแหวนของอุเทน มหาเศรษฐีพันล้าน หัสดีถูกเลี้ยงดูมาอย่างประคบประหงมสุดๆ จึงทำให้เป็นคนอ่อนแอและไม่รู้จักโต แกรมยังไม่ค่อยฉลาดนัก คุณหญิงหวังจะได้หัสดีเป็นลูกเขย จึงคอยผลักดันเต็มที่ ส่วนหัสดีก็ถูกใจในความสว่นน่ารักของโฉมโสภาเช่นกัน แต่เมื่อรู้ว่าโฉมโสภาท้องกับนวนแต่ยังไม่คลอดตนก็โกรธมาก เลิกยุ่งเกี่ยวกับโฉมโสภาทันที</p>

ตัวละครผู้ร้ายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ได้แก่ คุณหญิงสิริ วสุ เสี่ยอุเทน และหัสดี

คุณหญิงสิริ เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยว่ามักชอบทำตัวไฮโซ เย่อหยิ่ง รักความสะดวกสบาย ชอบคบแต่คนรวยด้วยกันเพื่อหวังผลประโยชน์ ชอบแบ่งชนชั้น ชอบดูถูกเหยียดหยามและมือคดกับคนจนหรือคนบ้านนอก ทั้งยังเป็นคนที่ชอบเอาเปรียบและคอยสร้างปัญหาให้กับคนที่มีฐานะต่ำกว่าอยู่เสมอ แต่ในท้ายที่สุดแล้วตัวละครคุณหญิงสิรินี้ก็สะท้อนให้เห็นว่าคนรวยสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนจนหรือคนที่มีฐานะต่ำกว่าได้ หากเปิดใจยอมรับ และเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งลดอคติที่มีต่อกันด้วย

วสุ เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในการมองคนแค่เพียงภายนอกกว่า คนเราแม้จะมีฐานะดี มีหน้าที่การงานที่ดี หรือรูปร่างหน้าตาดี แต่ความจริงอาจไม่ได้เป็นคนดีเสมอไป นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงผลของความโลภ และความทะเยอทะยานที่ไม่สิ้นสุดจนกลับมาเป็นภัยทำร้ายตัวเองอีกด้วย

เสี่ยอุเทน ตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของนายทุน ฐานะร่ำรวยที่มักจะคอยแสวงหาแต่ผลประโยชน์ให้กับตัวเอง ยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ทั้งการคอยช่วยเหลือให้เงินสนับสนุนนักการเมืองเพื่อหวังผลประโยชน์ของตัวเอง พยายามเกี่ยวดองเป็นญาติกับนักการเมืองโดยการแต่งงานของลูก หรือแอบฮั้วประมูลโครงการก่อสร้างของรัฐบาล เสี่ยอุเทนจึงเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการคอร์รัปชัน ปัญหาการทุจริตที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน

หัสดี ตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพของคนที่มีความฐานะร่ำรวย ที่มักได้รับการยอมรับและชื่นชมในสังคม แม้เบื้องหลังจะเป็นคนเห็นแก่ตัว หรือเป็นคนไม่ดีก็ตาม เป็นตัวละครเปรียบเทียบกับทำ

ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรวยกับความจน คนที่มีฐานะชาติตระกูลที่ดีกว่าย่อมได้รับการยอมรับในสังคมมากกว่าคนที่มีชาติตระกูลต่ำต้อยและมีฐานะยากจน ดังเช่นในละครที่ คุณหญิงศิริขิ่นชมและอยากได้ให้สตีลูกชายมหาเศรษฐีพันล้านมาเป็นลูกเขยมากกว่านวนซึ่งเป็นเพียงแค่ชาวไร่ธรรมดาๆคนหนึ่ง

ผู้ช่วย (Helper/dispatcher)

ตารางที่ 40 ตัวละครผู้ช่วยเรื่องเขยบ้านนอก

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="400 1140 603 1182">สุพจน์ ศิริไพบูลย์</p>	<p data-bbox="735 734 1401 1189">ชายวัย 55 ปี พ่อของโคมโสภา เป็นนักการเมืองมือสะอาด และมีความสามารถ จนได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงสำคัญ สุพจน์เป็นคนรักลูก แต่ก็เกรงใจภรรยามากกว่า จนหลายครั้งเขายอมให้ภรรยาเขาเข้ามาบงการชีวิตของลูกสาว แม้จะไม่เห็นด้วย แต่ก็ไม่กล้าขัดขวาง ในตอนแรกที่ได้เจอนวน เขาก็ไม่ค่อยชอบหน้านวน แต่เมื่อได้รู้จักนวนมากขึ้น เขาก็รู้ว่านวนเป็นคนดี แถมยังเป็นกำลังใจคอยช่วยเหลือโคมโสภากับนวนอยู่เบื้องหลังอีกด้วย</p>
 <p data-bbox="400 1733 603 1776">ทรงสม ยุทธนาวา</p>	<p data-bbox="735 1323 1401 1659">หญิงสาววัย 23 ปี เพื่อนสนิทคนหนึ่งของนวน ทรงสมเป็นลูกสาวของนายพลทหารเรือ เป็นหนึ่งในชนวนความแตกร้างของนวนกับโคมโสภา นวนเองก็ใช้ทรงสมเป็นเครื่องมือพิสูจน์ใจของโคมโสภาที่มีให้เขาเช่นกัน สุดท้ายทรงสมก็ยอมถอดใจจากนวน และช่วยให้โคมโสภาเข้าใจนวนมากขึ้น</p>

ตัวละคร	ลักษณะของตัวละคร
 <p data-bbox="435 792 564 835">ผู้ใหญ่นาค</p>	<p data-bbox="738 383 1406 600">ชายวัยใกล้ 60 ปี พ่อของนวน เป็นเจ้าของไร่และรีสอร์ทเล็กๆ ผู้ใหญ่นาคเป็นคนดีและจริงจัง แม้จะไม่ได้มีฐานะร่ำรวย แต่ก็เป็นคนหยิ่งในศักดิ์ศรี และฐานะของตนดี ผู้ใหญ่นาคนับถือรัฐมนตรีสุพจน์กับคุณหญิงมาก</p>
 <p data-bbox="459 1317 544 1359">นายไก่อ</p>	<p data-bbox="738 904 1406 1122">ชายวัยใกล้ 50 คนรับใช้ที่ซื่อสัตย์ และเป็นผู้ดูแลบ้านไร่ของรัฐมนตรีสุพจน์ และคุณหญิงสิริ นายไก่อสนิทกับนวน จึงคอยช่วยเหลือและกลายเป็นที่ปรึกษาปัญหาความรักให้กับนวน</p>
 <p data-bbox="464 1839 539 1881">นังหนู</p>	<p data-bbox="738 1426 1406 1823">สาวชาวบ้าน วัย 18 ปี ลูกสาวของนายไก่อ นังหนูเป็นเด็กสาวซื่อๆ ร่าเริง สนุกกับนวนมาก จนเป็นเหมือนน้องสาวแท้ๆ แต่บางครั้งก็สร้างความเข้าใจผิดให้กับโอมโสภาว่า นวนกับนังหนูมีอะไรต่อกันมากกว่าพี่ชายน้องสาว นังหนูเป็นเหมือนเพื่อนคู่คิดของนวนในยามที่เขามีปัญหาเกี่ยวกับโอมโสภา และนวนมักได้แง่คิดดีๆ ประสาคนซื่อจากนังหนูอยู่เสมอ</p>

ตัวละคร	ลักษณะของตัวละคร
 <p data-bbox="464 750 536 779">แม่วัน</p>	<p data-bbox="735 315 1406 600">สาวใช้เก่าแก่ของคุณหญิงสิรี เป็นคนเลี้ยงโฉมโสภามาตั้งแต่เล็กๆ พร้อมจะทำทุกอย่างเพื่อปกป้องโฉมโสภามาในตอนแรกๆ แม่วันอยู่ข้างเดียวกับคุณหญิงสิรี เมื่อเจอนวนเธอก็คิดรังเกียจ แต่ในภายหลังเมื่อรู้ว่าโฉมโสภากับนวนรักกันจริงๆ แม่วันก็เปลี่ยนใจมาคอยช่วยทั้งสอง</p>
 <p data-bbox="464 1245 536 1274">สุรภีร์</p>	<p data-bbox="735 855 1406 1025">ชายหนุ่มอ่อนแอ เพื่อนสนิทของโฉมโสภามาเปิดร้าน Wedding Plan ชอบเมาท์ เป็นที่ปรึกษาให้โฉมโสภามาและคอยช่วยเหลือโฉมโสภามาอยู่บ่อยๆ</p>

ตัวละครผู้ช่วยที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ได้แก่ รัฐมนตรีสุพจน์ ทรงสม ผู้ใหญ่นาค นายไก่อ นังหนู แม่วัน และสุรภีร์

รัฐมนตรีสุพจน์ เป็นการสร้างตัวละครที่สลาย stereotype ของนักการเมืองที่คนมักมองว่าเป็นคนไม่ดี ชอบทุจริตโกงกิน ชอบเล่นพรรคเล่นพวก ชอบแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ให้กับตัวเองโดยไม่เคยช่วยเหลือหรือเห็นใจพี่น้องประชาชนที่เดือนร้อน ตัวละครรัฐมนตรีสุพจน์จึงเป็นการโต้แย้งแทนนักการเมือง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าในความเป็นจริงแล้วนักการเมืองไม่ได้มีแต่คนเลวๆ เสมอไป แต่นักการเมืองดีๆ นักการเมืองมือสะอาด ที่ทำงานรับใช้ประชาชนและประเทศชาติด้วยความสุจริตก็มีเช่นกัน นอกจากนี้รัฐมนตรีสุพจน์ยังสะท้อนไปถึงคนในชนชั้นสูง ที่มีฐานะร่ำรวย แต่เป็นคนที่จิตใจดี มีเหตุผล มีความยุติธรรม มองคนที่ความดี ไม่แบ่งชนชั้นหรือดูถูกเหยียดหยามคนที่ด้อยกว่า ทั้งยังให้ความช่วยเหลืออีกด้วย

ทรงสม เป็นตัวละครที่เปรียบเสมือนตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ ที่ทันสมัย ทั้งเก่ง และมี ความสามารถ แม้ทรงสมจะเป็นถึงลูกนายพล มีฐานะร่ำรวย เรียนจบเมืองนอก แต่ทรงสมก็ไม่เคย แบ่งชนชั้นวรรณะ หรือดูถูกคนจน ทั้งยังมีมิตรภาพที่ดีให้กับนวนคอยช่วยเหลือนวนเมื่อยาม เดือดร้อนเสมอ แม้จะเป็นศัตรูหัวใจของโคมโสภา แต่ทรงสมก็ไม่แสดงกิริยาอาการก้าวร้าว หรือตบ ตีแย่งชิงแบบนางร้ายทั่วไป สุดท้ายเมื่อรู้ว่าโคมโสภากับนวนรักกันจริงก็ยอมแพ้ในที่สุด

ผู้ใหญ่นาค เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงคนต่างจังหวัดที่มีฐานะพออยู่พอกิน รักศักดิ์ศรี ของตนเอง และเป็นพ่อที่คอยสั่งสอนอบรมให้ลูกเป็นคนดี และคอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้กับ ลูกเมื่อยามมีปัญหา

นายไก่อ และนังหนู เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นจิตใจที่ดีงาม ความซื่อ ความจริงใจของคน ต่างจังหวัด ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คอยช่วยเหลือกันและกันเมื่อยามเดือดร้อน แม้จะยากจนแต่ไม่เคยจนน้ำใจที่มีให้กัน ดังที่นายไก่อและนังหนูคอยเป็นกำลังใจและคอยเป็นที่ปรึกษาปัญหาของนวน อยู่เสมอ

แม่วัน เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีอคติของคนจนที่มีต่อคนจนด้วยกันเอง ปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้น หรือปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองหรือชนบทนี้ ไม่ได้ เกิดขึ้นเพราะคนรวยมีอคติต่อคนจน หรือคนจนมีอคติต่อคนรวยเพียงเท่านั้น แต่คนจนก็ยังมีอคติ ต่อคนจนด้วยกันเองอีกด้วย

สุรภี เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของตัวละครเพศที่สาม ที่มักเป็นผู้ช่วย นางเอกหรือพระเอกอยู่เสมอ

จากการพิจารณาองค์ประกอบเรื่องตัวละครสามารถสรุปได้ว่า ตัวละครที่ปรากฏในละคร โทษทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกมีลักษณะดังนี้

(1) การสร้างตัวละครแบบ round character คือเป็นตัวละครที่มีลักษณะเห็นได้รอบด้าน มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น “นวน” พระเอกของเรื่องก็จะเป็นคนดี ซื่อสัตย์ เสียสละรักเดียวใจ เดียว เป็นผู้ชายในอุดมคติ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็เป็นคนทะเล้นทะเล้น จอมกวน สามารถทำในสิ่ง ที่ตัวเองต้องการได้ กล้าขัดแย้งปะทะคารมกับแม่ยายของตัวเอง “โคมโสภา” นางเอกของเรื่องเป็น สวยสดใส นิสัยดี เพียบพร้อมทั้งการศึกษา ฐานะ ชาติตระกูล แต่ในขณะที่เดียวกันเธอก็เป็นคนที่ ค่อนข้างเอาแต่ใจ หากความอดทนของเธอหมดลงก็พร้อมจะสู้ กล้าโกหกเล่นละครตบตาแม่แล้ว แต่งงานกับนวนเพื่อให้แม่เลิกหาผู้ชายให้กับเธอ

(2) การให้สถานภาพ (Status Conferral) แก่คนจนคนต่างจังหวัด

(2.1.1) คนต่างจังหวัดเป็นคนดี โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็น คนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักครอบครัว รักบ้าน เกิดของตัวเอง ขยันขันแข็ง แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ

(2.1.2) คนต่างจังหวัดเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีการศึกษาสูง

(2.1.3) อັตลัษณ์ของคนจนคนต่างจังหวัดมีหลายด้าน ดังจะเห็นได้จากตัวละครนวน เมื่ออยู่ต่างจังหวัดก็จะแต่งตัวเรียบง่าย แต่ในฉากที่ นวน ต้องไปงานเลี้ยงหรู หรือต้องเข้าสังคม นวนก็แต่งกายแบบชาวกรุงเช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าคนบ้านนอกก็ไม่ได้ทำตัวเป็นเซยหรือเป็นตัวตลกของสังคมเสมอไป แต่คนบ้านนอกก็สามารถมีฐานะมีหน้ามีตาในสังคมได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

(2.1.4) คนต่างจังหวัดมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยเหล่านั้นให้พ้นจากวิฤติเรื่องการทำงาน

(3) คนเมืองที่มีฐานะร่ำรวยและคนชนบทที่มีฐานะยากจน มีทั้งข้อต่างและข้อเหมือน

(3.1) ข้อต่าง

(3.1.1) การแต่งกาย

ในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกสร้างตัวละครให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนจนคนชนบท กับคนรวยหรือคนในเมือง ผ่านการแต่งกายของตัวละครอย่างชัดเจนคือ

การแต่งกายของคนชนบท สะท้อนผ่านการแต่งกายของนวนด้วยเสื้อผ้าสีสดใสหลากสีสัน หรือแม้กระทั่งเสื้อผ้าที่เป็นลวดลายต่างๆ ไม่ซ้ำแบบในเวลาที่อยู่บ้านคุณหญิงสิริ หรือตัวละครนงหนูที่มักจะทำแต่งตัวสีสันสดใส สไตล์สาวชาวบ้านนอก หรือแม้กระทั่ง นายไก่ ที่ใส่เสื้อม่อฮ่อม เสื้อลายสก๊อต ผ้าขาวม้าคล้องคอ แบบลูกทุ่งๆ หรือ ผู้ใหญ่ภาค ที่แต่งตัวสไตล์คาวบอยแบบเรียบๆธรรมดาๆสื่อถึงความเป็นชาวไร่

รูปที่ 13 การแต่งกายของคนจน/คนชนบทในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

การแต่งกายของคนเมือง สะท้อนผ่านการแต่งกายหรรษา มีรสนิยม สมฐานะ

รูปที่ 14 การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองในละครโทรทัศน์เรื่องเชยบ้านนอก

(3.1.1) ลักษณะนิสัย

โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นคนต่างจังหวัดที่มีฐานะปานกลาง มีเงินพอกินพอใช้ เป็นคนดี มีน้ำใจ และมีจิตใจที่ดีงาม แม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคก็ไม่เคยย่อท้อ แต่มีความอดทน และความเพียรพยายามจนประสบความสำเร็จในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการยกย่องคนจนคนชนบท ส่วนตัวละครที่อยู่ในชนชั้นสูง คนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย มีชาติตระกูลดี ส่วนใหญ่มักเป็นคนเห็นแก่ตัว โลกมาก คบคนรวยด้วยกันเพื่อหวังผลประโยชน์ ชอบดูถูกเหยียดหยาม และรังแกคนที่มีความฐานะต่ำกว่า แต่แล้วมักถูกหักหลังกันเองเพราะเรื่องของผลประโยชน์จนต้องประสบความล้มเหลวในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย

(3.2) ข้อเหมือน

ในละครได้นำเสนอให้เห็นว่า อย่างไรก็ตามคนรวยบางคนก็เป็นคนนิสัยดี ไม่เคยดูถูกเหยียดหยามคนจน และคอยให้ความช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเช่นกัน เช่น ตัวละครรัฐมนตรีสุพจน์ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนรวยหรือคนในเมืองก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงามเหมือนกับคนจนหรือคนชนบทได้เช่นเดียวกัน

(4) การสลาย Sterotype ของตัวละคร

การสลาย Sterotype ตัวละครนักการเมือง โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นนักการเมือง ไม่ได้เป็นคนไม่ดี ชอบทุจริตโกงกิน ชอบเล่นพรรคเล่นพวก ชอบแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์ให้กับตัวเอง เสมอไป ดังจะเห็นได้จากตัวละครรัฐมนตรีสุพจน์ซึ่งเป็นนักการเมืองที่ดี ทำงานรับใช้ประชาชนและประเทศชาติด้วยความสุจริต นอกจากนี้แม้จะเป็นคนในชนชั้นสูง ที่

มีฐานะร่ำรวย แต่เป็นคนที่จิตใจดี มีเหตุผล มีความยุติธรรม มองคนด้วยความดี ไม่แบ่งชนชั้นหรือดูถูกเหยียดหยามคนที่ด้อยกว่า ทั้งยังให้ความช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนอีกด้วย

1.4 ความขัดแย้ง (conflict)

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” พบว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน โดยส่วนใหญ่แล้วความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวละครเอกของเรื่องคือ นวน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ ทั้งหมด ความขัดแย้งที่ปรากฏได้แก่ความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง “โคมโสมภา” กับ “คุณหญิงสิริ” เรื่องการหาคู่ครองซึ่งเป็นชนวนนำไปสู่ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นตามมา ความขัดแย้งระหว่างในครอบครัวระหว่าง “นวน” ลูกเขยบ้านนอก กับ “คุณหญิงสิริ” แม่ยายไฮโซ ความขัดแย้งระหว่าง “ท่านรัฐมนตรีสุพจน์” กับ “นายอุเทน” มหาเศรษฐีพันล้าน ในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองและทางธุรกิจ ความขัดแย้งเรื่องความรัก เพราะการแย่งหญิงคนรักระหว่าง “นวน” “วสุ” และ “หัสดี” รวมทั้งความขัดแย้งในเรื่องความรักระหว่าง “นวน” “โคมโสมภา” กับ “ทรงสม” ด้วย

โดยในละครเรื่อง “เขยบ้านนอก” นี้ ความขัดแย้งระหว่าง “นวน” ลูกเขยบ้านนอก กับ “คุณหญิงสิริ” แม่ยายไฮโซนับเป็นความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ตัวละครทั้งสองนี้ตัวเปรียบเทียบเสมือนตัวแทนที่แสดงถึงความแตกต่างหรือความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองกับความ เป็นชนบท ซึ่งหากใช้การพิจารณาคู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) ร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นก็จะทำให้เข้าใจได้โดยง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

<u>นวนวน</u>	<u>คุณหญิงสิริ</u>
คนในชนบท	คนในเมือง
ทำไร่ทำสวนเป็นลูกผู้ใหญ่บ้าน	เป็นคุณหญิงภรรยาข้าราชการเมือง
ไม่มีชาติตระกูล	ชาติตระกูลดี
ยากจน	ร่ำรวย มีฐานะ
แต่งตัวบ้านนอก ไร้รสนิยม	แต่งตัวมีรสนิยมดี
ไร้การศึกษา/ไร้มารยาท	มีการศึกษา/มีมารยาทสังคม
โง่ เซ่อซ่า	ฉลาด
มองโลกในแง่ดี	มองโลกในแง่ร้าย
มีน้ำใจ	แค้นน้ำใจ
เห็นแก่ส่วนรวม	เห็นแก่ตัว

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เรื่องความขัดแย้งในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- 1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
- 1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง
- 1.4.2 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง
- 1.4.3 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ในการวิเคราะห์ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ผู้วิจัยได้นับจำนวนปัญหาตามปัญหาและคู่ขัดแย้งที่ปรากฏ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตาราง 41 ดังนี้

ตารางที่ 41 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

เรื่อง	ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง								
	ปัญหาครอบครัว	ปัญหาความรัก	ปัญหาการทำงาน	ปัญหาชนชั้น	ปัญหาเมือง/ชนบท	ปัญหาเชื้อชาติ	ปัญหาการเงิน	ปัญหาสังคม	ปัญหาอื่นๆ
เขยบ้านนอก	17	13	4	13	13	-	3	-	5
รวม	68								

ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาการทำงาน และปัญหาอื่นๆ

การนำเสนอปัญหาความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกโดยเน้นการนำเสนอปัญหาครอบครัวมากที่สุด เนื่องจากเรื่องราวในละครส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริบทของบ้าน ปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัวจึงปรากฏค่อนข้างมาก ซึ่งในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้นำเสนอให้เห็นว่าปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวนั้นมีสาเหตุมาจากการที่แม่บังคับจิตใจลูก เนื่องจากความหวังดีในทางที่ผิด จึงเกิดเรื่องราวความขัดแย้งต่าง ๆ ตามมามากมาย ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งในครอบครัว โดยเสนอให้เห็นว่าหากสมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจให้แก่กัน ปัญหาครอบครัวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้เรื่องราวของละครเขยบ้านนอกเป็นเรื่องราวของความรักต่างชนชั้นที่มีอุปสรรค เพราะความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ระหว่างแม่ยายกับลูกเขย จึงพบว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ถูกนำเสนอในจำนวนค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ซึ่งละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้เสนอให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าว ว่า เกิดจากความมีอคติที่มีต่อกันของคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยกับคนต่างจังหวัดที่มีฐานะด้อยกว่า โดยคนรวยหรือคนในเมืองมักจะคอยดูถูกเหยียดหยามคนในชนบทหรือคนที่มีฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ ส่วนคนในชนบทหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่ด้อยกว่านั้นก็มักไม่ยอมให้ใครมาดูถูกเหยียดหยามง่ายๆ จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ และเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งอื่นๆ ตามมามากมาย ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้เสนอให้เห็นวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น โดยเสนอให้คนในชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยหรือคนในเมืองลดอคติที่มีต่อคนบ้านนอก เลิกมองคนที่ฐานะชาติตระกูลหรือรูปลักษณะภายนอกแต่ให้มองคนที่จิตใจที่อยู่ภายใน เพื่อลดความขัดแย้งที่มีต่อกัน ส่วนคนในชนบทที่อยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าก็ต้องมีความดี มีความอดทน และมีจิตใจที่ดีงาม ที่สำคัญต้องมีการศึกษา และมีความรู้ความสามารถ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ปัญหาความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกถูกนำเสนอในจำนวนค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่องเริ่มต้นด้วยความไม่ประทับใจกันตั้งแต่แรกพบ แต่เมื่อทั้งสองฝ่ายต้องมาใช้ชีวิตในฐานะสามีภรรยาเพียงในามร่วมกัน ได้ใกล้ชิดและเรียนรู้ซึ่งกันจึงเกิดเป็นความรักขึ้นและมีความสัมพันธ์กันฉันท์สามีภรรยาจริงๆ ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกและนางเอกดังกล่าว จึงทำให้เรื่องราวความรักระหว่างพระเอกและนางเอกในช่วงแรกส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะขำขัน ตลก สนุกสนาน เนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นในการสานสัมพันธ์ ซึ่งช่วยสร้างสีสันให้กับเรื่องเป็นอย่างมาก แต่เรื่องราวความรักระหว่างพระเอกและนางเอกในช่วงภายหลังจากที่ทั้งสองฝ่ายต่างรักกันและมี ความสัมพันธ์กันจริงๆ ก็เปลี่ยนไปในลักษณะที่มีความจริงจังมากขึ้นกว่าในช่วงแรก ต่างจากละครโทรทัศน์ที่ไม่ได้เน้นความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาจริงๆระหว่างพระเอกนางเอก เช่น คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า และสะใภ้เจ้าสัว ที่มักจะนำเสนอปัญหาความรักในลักษณะน่ารัก กู๊กก๊ก ตลก สนุกสนานมากกว่า ปัญหาความรักเริ่มรุนแรงขึ้นจนถึงขั้นหย่าร้าง แต่ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกก็เสนอให้เห็นวิธีการลดความขัดแย้งดังกล่าวด้วยความรักที่แท้จริงของนวนที่มีต่อโฉมโสภา ทั้งยังเสนอให้เห็นถึงวิธีการลดความขัดแย้งด้วยการมีลูกเป็นโซ่ทองคล้องใจด้วย อันเป็นการ

สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความรักและปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นนี้ ความรักที่แท้จริงและลูกจะเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ปัญหาดังกล่าวสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ปัญหาอื่นๆ และปัญหาการทำงานที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก แม้จะพบจำนวนค่อนข้างน้อย แต่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์เรื่องค่อนข้างมาก และนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความดี ความอดทน ความจริงใจ และความรักที่แท้จริงของลูกเขยบ้านนอกอย่างนวน จนทำให้คุณหญิงสิริสำนึกผิด กลับตัวกลับใจและยอมรับนวนเป็นลูกเขยอย่างเต็มใจ ปัญหาอื่นๆ ที่สอดแทรกเข้ามาในละคร จึงนับเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้เป็นอย่างดี

ส่วนปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกเป็นเพียงสถานการณ์หรือปัญหาย่อยๆ ที่ตัวละครเอกของเรื่องต้องเผชิญและหาหนทางแก้ไข ช่วยสร้างความเข้มข้น ความสนุกสนานให้กับเรื่องราวมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาการเงินมีก็สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ด้วยเช่นเดียวกัน โดยละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกได้นำเสนอให้เห็นว่าปัญหาการเงินเรื่องนี้สินของเกษตรกรนั้น สามารถคลี่คลายไปได้โดยการใช้แนวคิดการทำเกษตรแบบพอเพียง ทั้งยังต้องอาศัยความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และความสามัคคีของคนในชุมชนอีกด้วย

สำหรับปัญหาสังคม รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก เนื่องจากไม่ปรากฏตัวละครที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ

1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง

สำหรับประเด็นความขัดแย้งของปัญหาแต่ละประเภทนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว

ตารางที่ 42 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัวในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว									
	ความขัดแย้ง พ่อกับลูก	ความขัดแย้ง แม่กับลูก	แม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง	แม่ยายกับลูกเขย	พ่อสามีกับลูกสะใภ้	การอบรมเลี้ยงดูลูก	สามีนอกใจ ภรรยา	ภรรยาหึงหวงสามี	พี่กับน้อง	การแย่งมรดก
นางเอกกับผู้ร้าย (คุณหญิงสิรี)		6								
พระเอกกับผู้ร้าย (คุณหญิงสิรี)				11						
รวม		6		11						17

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาครอบครัวที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งระหว่างแม่ยายกับลูกเขย พบจำนวน 11 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูก พบจำนวน 6 ครั้ง

ในส่วนของปัญหาความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกมีสาเหตุมาจากกรณีที่คุณหญิงสิรีชอบบังคับจิตใจและชอบบงการชีวิตของลูก รักลูกมากและอยากให้ลูกได้แต่สิ่งที่ดีที่สุด จึงพยายามหาผู้ชายที่ดีและคู่ควรเพื่อให้มาเป็นสามีของโฉมโสภา แต่โฉมโสภาไม่ยอมถูกแม่บังคับจึงแกล้งแต่งงานกับนวน หนุ่มชาวไร่ คุณหญิงสิรีไม่พอใจมาก และรังเกียจนวน เพราะนวนเป็นหนุ่มบ้านนอก ฐานะยากจน ไร้การศึกษา ขาดตระกูลไม่ดี จึงมักพุดจาตุถูก และหาทางกลั่นแกล้งนวนอยู่เสมอ ส่วนนวนก็ไม่ยอมแพ้คุณหญิงง่าย ๆ จึงหาวิธีการเอาคืนแม่ยายสุดไฮโซเช่นกัน จนทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างลูกเขยบ้านนอกกับแม่ยายสุดไฮโซและก่อให้เกิดเรื่องราววุ่นวายต่างๆ ตามมา ประเด็นความขัดแย้งในปัญหาครอบครัวนี้สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาครอบครัวส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างแม่ยายกับลูกเขย ทั้งยังเกิดขึ้นในครอบครัวที่มีความแตกต่างระหว่างแม่ยายที่มีฐานะร่ำรวยกับลูกเขยที่เป็นคนต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจนอีกด้วย

(ข) ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท

ตารางที่ 43 ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
พระเอกกับผู้ร้าย (คุณหญิงสิรี)	11
ผู้ช่วย(ผู้ใหญ่นาค)กับ ผู้ร้าย(คุณหญิงสิรี)	2
รวม	13

(ค) ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

ตารางที่ 44 ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น
พระเอกกับผู้ร้าย(คุณหญิงสิรี)	11
ผู้ช่วย(ผู้ใหญ่นาค)กับผู้ร้าย (คุณหญิงสิรี)	2
รวม	13

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” นับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครเช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครเรื่องนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างคุณหญิงสิรีแม่ยายไฮโซกับนวนลูกเขยบ้านนอก เนื่องจากคุณหญิงสิรีเป็นคนที่มีความร่ำรวยทั้งยังมีเชื้อผู้ดีเก่าจึงทำให้เป็นคนถือยศถือศักดิ์ แบ่งชนชั้นวรรณะ ชอบคบแต่คนรวย และรังเกียจคนจน เมื่อต้องจำใจยอมให้ลูกเขยบ้านนอกอย่างนวนเข้ามาอยู่ในบ้าน คุณหญิงสิรีจึงพุดจาตุถุกและหาทางกลั่นแกล้งเพื่อไล่นวนออกไปจากบ้านด้วยความรังเกียจ ส่วนนวนก็มีอคติกับคนรวยและไม่ยอมให้คุณหญิงสิรีมากลั่นแกล้งและดูถูกตนฝ่ายเดียวเช่นกันจึงแกล้งทำตัวทะลึ่ง

ทะเล้นและกวนโมโหกลับบ้าง ฉากการปะทะคารมระหว่างคุณหญิงสิริกกับนวน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนี้ปรากฏค่อนข้างมากในละคร โทรทัศน์เรื่องเขยบ้านบ้านนอก โดยคุณหญิงสิริกมักจะพุดจาตุถูกเหยียดหยามนวนรวมทั้งแบ่งชน ชั้นอยู่เสมอว่าตนเองเป็นชนชั้นสูง เป็นผู้ดีมีฐานะจ่ารววย ส่วนนวนเป็นชนชั้นล่าง เป็นคนบ้านนอก คอกนา ยากจน ไร้การศึกษา ไร้เงา ไร้สกุล ไร้เกียรติและศักดิ์ศรี ไม่มีสิทธิ์มาเทียบชั้นหรือตีตัว เสมอ

นอกจากนี้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทกับปัญหา ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นยังนับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาความรักของนวนและโสม โสภา และปัญหาความขัดแย้งอื่นๆ ที่ตามมาอีกด้วย แต่สุดท้ายด้วยความดีและความจริงใจ ลูกเขยบ้านนอก และการยอมเปลี่ยนทัศนคติ เลิกแบ่งชนชั้นวรรณะ ลดอคติที่มีต่อคนจนคนบ้าน นอกของคุณหญิงสิริกก็ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่เกิดขึ้นระหว่างแม่ยายไฮโซกับลูกเขยบ้านนอกคลี่คลายไปได้

(ง) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก

ตารางที่ 45 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก						
	แย่งชาย คนรัก	แย่ง หญิงคน รัก	ความ ไม่ เข้าใจ กัน ระหว่าง คนรัก	ความ หึงหวง	การ นอกใจ	การ พิสูจน์ ความ รัก	การ ตามจับ
นางเอกกับพระเอก			4	1		1	
พระเอกกับผู้ร้าย (วสุ)		3					
พระเอกกับผู้ร้าย (ณัฐ)		1					
พระเอกกับผู้ร้าย (ลูกแฉัด)		3					
รวม		7	4	1		1	
	13						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาความรักที่พบมากที่สุด ได้แก่ การแย่งหญิงคนรัก พบจำนวน 7 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก พบจำนวน 4 ครั้ง และประเด็นเรื่องความหึงหวงและการพิสูจน์ความรัก พบจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน

ปัญหาความรักที่ปรากฏในเรื่องส่วนใหญ่ได้แก่คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระเอก (นวน) กับผู้ร้าย (วสุ ลูกแอด/หัสดี และณัฐ) รวมทั้งอุปสรรคที่สำคัญที่สุดอย่างคุณหญิงสิริที่คอยวางแผนสร้างความสำเร็จผิดอยู่เสมอระหว่างนวนกับโคมโสภาอยู่เสมอ นอกจากนี้ปัญหาความรักที่ปรากฏในเรื่องยังเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระเอก (นวน) กับนางเอก (โคมโสภา) ด้วยซึ่งประเด็นที่ขัดแย้งกัน คือการหึงหวง การพิสูจน์ความรัก และความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกยังนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกกับนางเอกในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยากันจริงๆ ปัญหาความรักจึงปรากฏในจำนวนค่อนข้างมากและปรากฏในลักษณะที่จริงจังกว่าเรื่อง คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า และสะใภ้เจ้าสัว

(จ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ

ตารางที่ 46 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ ในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ				
	ความเข้าใจผิด	ความหมั่นไส้ / ความแค้นส่วนตัว	ถูกข่มขู่	ถูกจับไปเรียกค่าไถ่	ถูกหลอกไปข่มขืน
นางเอกกับพระเอก	2				
ผู้ช่วย(รัฐมนตรีสุพจน์) กับผู้ร้าย(เสี่ยอุเทน)		3			
รวม	2	3			
	5				

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาอื่นๆ ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัว พบจำนวน 2 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความเข้าใจผิด พบจำนวน 2 ครั้ง

ปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏในเรื่องนี้ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระเอก (นวน) กับนางเอก (โฉมโฉภา) ในเรื่องความเข้าใจผิด โดยโฉมโฉภาเข้าใจผิดว่านวนแกล้งเผาเทียนน้าอัยกลางสวน แล้วใส่ร้ายว่าเป็นฝีมือของคุณหญิงทำให้นวนน้อยใจจึงพานายไก่และนังหนูย้ายไปพักอยู่ที่บ้านทรงสม ทั้งยังเข้าใจผิดเรื่องทีนวนกับทรงสมแอบได้เสียกันด้วย นอกจากนี้ปัญญาอื่นๆที่ปรากฏในเรื่องยังได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ช่วย (รัฐมนตรีสุพจน์) กับผู้ร้าย (เสี่ยอุเทน) ในเรื่องความแค้นส่วนตัว เนื่องจากรัฐมนตรีสุพจน์ออกหน้าปกป้องคุณหญิงสิริไม่ให้เสี่ยอุเทนเอาเรื่องที่คุณหญิงสิริพยายามยัดเยียดโฉมโฉภาให้กับลูกแฉัด ทั้งๆ ที่โฉมโฉภาตั้งท้องกับนวน จนกลายเป็นความบาดหมางใจและเป็นความแค้นส่วนตัวที่เสียหน้า รวมทั้งรัฐมนตรียังได้เปิดโปงเรื่องบริษัทเสี่ยอุเทนฮั้วประมูลด้วย จึงสร้างความแค้นใจให้กับเสี่ยอุเทนเป็นทวีคูณ ปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกแม้จะมีจำนวนค่อนข้างน้อย แต่เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินเรื่องค่อนข้างมาก

(ฉ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน

ตารางที่ 47 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน						
	สมัครงาน	เรียกรื่องสวัสดิการ/ประท้วง	ขัดผลประโยชน์ส่วนตน	แย่งงาน/แย่งลูกค้า	นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง	เลิกจ้าง	ใช้อำนาจกลั่นแกล้ง
ผู้ช่วย(รัฐมนตรีสุพจน์)กับผู้ร้าย(วสุ)						1	
ผู้ช่วย(รัฐมนตรีสุพจน์)กับผู้ร้าย(เสี่ยอุเทน)			3				
รวม			3			1	
	4						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นเรื่องการขัดผลประโยชน์ส่วนตัว พบจำนวน 3 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการเลิกจ้างงาน พบจำนวน 1 ครั้ง

ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ช่วย(รัฐมนตรีสุพจน์) กับผู้ร้าย (เสี่ยอุเทน และวสุ) โดยประเด็นที่ที่ขัดแย้งกันคือการถูกไล่ออกจากงาน และการขัดผลประโยชน์ในเรื่องหน้าที่การงานและผลประโยชน์ทางธุรกิจ เนื่องจากรัฐมนตรีสุพจน์ไม่ไว้วางใจในพฤติกรรมของวสุหลังเกิดกรณีทิวสุและคุณหญิงวางแผนให้โสมโสภากำใจว่านวนกับทรงสมแอบได้เสียกัน เพราะรัฐมนตรีเชื่อว่านวนเป็นคนดีและคิดว่าวสุเป็นคนวางแผนและอยู่เบื้องหลังเรื่องราวทั้งหมด สร้างความแค้นใจให้กับวสุมาก รัฐมนตรีสุพจน์ยังได้เปิดเผยความจริงเรื่องบริษัทของเสี่ยอุเทนฮั่วประมูลด้วย เสี่ยอุเทนและวสุแค้นมากจึงร่วมมือกันวางแผนใส่ร้ายรัฐมนตรีสุพจน์จนมีปัญหาเรื่องหน้าที่การงาน ต้องขึ้นศาลและถูกตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจนเกือบแพ้คดี แต่สุดท้ายด้วยความเชื่อเหลือของนวนที่แอบปลอมตัวเป็นคนขับรถเพื่อไปล้างความลับจากเสี่ยอุเทนและวสุจึงทำให้ได้หลักฐานช่วยให้รัฐมนตรีสุพจน์พ้นจากข้อกล่าวหาได้สำเร็จ ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกแม้จะพบจำนวนค่อนข้างน้อย แต่ปัญหาดังกล่าวกลับส่งผลกระทบต่อการเล่นเรื่องค่อนข้างมาก

(ข) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน

ตารางที่ 48 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน		
	ถูกโกงที่ดิน/โกงเงิน	หนี้สินเกษตรกร	หนี้เงินกู้ยืมระบบ
ผู้ช่วย(ผู้ใหญ่นาค)กับชาวบ้าน		1	
ชาวบ้านกับนายทุน		2	
รวม		3	
		3	

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกพบเพียงประเด็นเดียวคือ เรื่อง หนี้สินเกษตรกร ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ช่วย (ผู้ใหญ่นาค) กับชาวบ้าน และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและนายทุน ปัญหาการเงินนี้ปรากฏค่อนข้างน้อยและไม่ค่อยส่งผลกระทบต่อการเล่นเรื่องมากนัก เนื่องจากเป็นปัญหาหรือวิกฤตย่อยๆ ที่ตัวละครพระเอกต้องเผชิญและสามารถแก้ไขปัญหาคด้วยความรู้และความสามารถจนผ่านพ้นไปด้วยดี ดังเช่นในเรื่องที่นวนต้องเป็นคนมาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและหาทางช่วยเหลือพ่อตัวเองและชาวบ้าน ด้วยการให้ทฤษฎีการทำเกษตรแบบพอเพียง

1.4.3 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 49 สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

เรื่อง	ความรุนแรงของปัญหา																	
	ปัญหาครอบครัว		ปัญหาความรัก		ปัญหาการทำงาน		ปัญหาชนชั้น		ปัญหาเมือง/ชนบท		ปัญหาเชื้อชาติ		ปัญหาการเงิน		ปัญหาสังคม		ปัญหาอื่นๆ	
	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง
เขยบ้านนอก	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓			✓	

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก พบว่ามีลักษณะการนำเสนอความรุนแรงของปัญหา 3 รูปแบบคือ

(1) การนำเสนอปัญหาแบบรุนแรง ได้แก่ ปัญหาการทำงาน และ ปัญหาอื่นๆ

ปัญหาการทำงาน และปัญหาอื่นๆ ถูกนำเสนอในปริมาณที่ค่อนข้างน้อยแต่ระดับความรุนแรงที่ค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากส่งผลต่อตัวละครในเรื่องค่อนข้างมาก โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการทำงาน การขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ในด้านหน้าที่การงานระหว่างรัฐมนตรีสุพจน์และเสี่ยอุเทนได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้นวนได้แสดงน้ำใจ เสียชีวิตเข้าช่วยเหลือจนได้รับการยอมรับจากคุณหญิงสิริ

การนำเสนอปัญหาการทำงานและปัญหาอื่นๆในลักษณะที่รุนแรงนี้ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทำงานและปัญหาอื่นๆเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

(2) การนำเสนอปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้น ปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความชนบท

ปัญหาครอบครัวถูกนำเสนอทั้งในระดับที่รุนแรงและไม่รุนแรง โดยฉากที่ไม่รุนแรงส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระเอก (นวน) และผู้ร้าย (คุณหญิงสิริ) โดยมักเป็นฉากการปะทะคารมระหว่างคุณหญิงสิริแม่ยายไฮโซกับนวนลูกเขยบ้านนอก ซึ่งฉากการปะทะคารมดังกล่าวเป็นไปในลักษณะที่ตลกสนุกสนานด้วยความกะล่อน ทะลึ่งทะเล้น และรำววยอารมณ์ขันของนวน ส่วนปัญหาครอบครัวที่ถูกนำเสนอในระดับที่รุนแรงได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (โสมโสภา) และผู้ร้าย (คุณหญิงสิริ) ได้แก่ฉากที่ทั้งสองทะเลาะกันเนื่องจากคุณหญิงสิริต้องการให้โสมโสภายำกับนวน และไปทำแท้ง แต่โสมโสภาไม่ยอมทั้งสองคนจึงทะเลาะกันอย่างรุนแรงจนคุณหญิงสิริถึงกับไล่โสมโสภาออกจากบ้าน เพราะเสียใจและน้อยใจที่โสมโสภาไม่เห็นถึง

ความหวังดีของตัวเอง ส่วนโคมโสภาด้วยความน้อยใจจึงชวนนวนย้ายออกไปเข้าบ้านอยู่ด้วยกันตามลำพัง

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทและปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ถูกนำเสนอในปริมาณค่อนข้างมาก โดยวิธีการนำเสนอขนาดและความรุนแรงของปัญหามีทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง การนำเสนอปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่ขนาดความรุนแรงของปัญหาค่อนข้างรุนแรงได้แก่ ฉากที่คุณหญิงสิริพยายามวางแผนร้ายต่างๆนาๆ เพื่อไล่นวนออกจากบ้านและหย่ากับโคมโสภาโดยเร็วที่สุด ทั้งร่วมมือกับบวสุจ้างให้คนมาเผาเทียนนาของนวน จนนวนและนายไก่อเกือบถูกไฟคลอก การสั่งให้โคมโสภาหย่ากับนวนและไปทำแท้ง รวมทั้งวางแผนให้โคมโสภาเข้าใจผิดว่านวนกับทรงสมมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน ส่วนปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นในแบบที่ไม่รุนแรง มักปรากฏอยู่ในฉากการปะทะคารมระหว่างคุณหญิงสิริกับนวน เนื่องด้วยละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” เป็นละครประเภท Drama Comedy ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เน้นความสนุกสนานและความบันเทิง ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการนำเสนอแบบตลกขบขัน ผ่านเหตุการณ์ การแสดงท่าทาง บทสนทนาของตัวละคร รวมทั้งเพลงประกอบที่สนุกสนาน ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” ในบางครั้งจึงถูกลดความรุนแรงไป

ปัญหาความรักเป็นปัญหาที่ถูกนำเสนอค่อนข้างมากและถูกนำเสนอทั้งในระดับที่รุนแรงและไม่รุนแรง ปัญหาความรักที่ถูกนำเสนอในระดับที่ไม่รุนแรงได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระเอก (นวน) กับเหล่าศัตรูหัวใจ เช่น วสุ ลูกแอด และณัฐ ที่มาตามจีบโคมโสภา แต่นวนก็สามารถใช้ไหวพริบแก้ปัญหาเหล่านี้ไปได้ เช่น ฉากที่นวนแก้งหลอกณัฐว่าตนเองทำธุรกิจค้ายากับมาเฟียและเกิดเหตุการณ์ยิงกันตายสร้างความหวาดกลัวให้กับณัฐจนไม่กล้ามายุ่งเกี่ยวกับโคมโสภาอีก หรือฉากที่นวนแก้งหลอกใช้วสุให้ประกาศว่าตนเป็นลูกเขยของคุณหญิงสิริท่ามกลางงานแถลงข่าวกระทรวงของรัฐมนตรีสุพจน์ ส่วนปัญหาความรักที่ถูกนำเสนอในระดับที่ค่อนข้างรุนแรงได้แก่ปัญหาความรักระหว่างพระเอก(นวน) กับนางเอก(โคมโสภา) ซึ่งในเรื่องปรากฏฉากปะทะคารม การพูดจาประชดประชันกันระหว่างนวนกับโคมโสภาด้วยความหึงหวงและน้อยใจ รวมทั้งต้องเผชิญกับอุปสรรคความรักจากคุณหญิงสิริจนถึงขั้นทั้งคู่ทะเลาะกันรุนแรงและประกาศยอมหย่าสมความตั้งใจของคุณหญิงสิริ แต่สุดท้ายด้วยความรักที่มีต่อกัน ความดีของนวน และการมีลูกเป็นโช่ทองคล้องใจก็สามารถทำให้ความรักของนวนและโคมโสภาสมหวังในที่สุด

(3) การนำเสนอปัญหาแบบไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาการเงิน

ปัญหาการเงิน ถูกนำเสนอค่อนข้างน้อยและมีความรุนแรงในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นเพียงปัญหาที่เป็นวิกฤตีย่อยๆ ของตัวละครเอกอย่างนวนให้ต้องเผชิญและหาทางแก้ไขปัญหา และสุดท้ายด้วยคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติในเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเป็นแกนนำของนวนในการให้ความรู้และช่วยเหลือชาวบ้าน รวมทั้งการร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน ก็สามารถแก้ปัญหาการเงินได้ในที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการเงินไม่มีความสำคัญต่อเรื่องมากนัก

1.4.4 วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 50 สรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

วิธีการแก้ปัญหา	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลีคลายไปเอง	รวม
ปัญหาครอบครัว	5	6	-	11
ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท	6	4	-	10
ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น	6	4	-	10
ปัญหาความรัก	3	4	2	9
ปัญหาการทำงาน	-	2	-	2
ปัญหาการเงิน	-	3	-	3
ปัญหาอื่นๆ	-	2	-	2
รวม	20	25	2	47

จากการวิเคราะห์ภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก พบว่าปัญหาความขัดแย้งส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการให้คนอื่นช่วย และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองในจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลีคลายนั้นปรากฏน้อยมาก สะท้อนให้เห็นบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการนำเสนอให้เห็นว่าหากมีปัญหาเกิดขึ้น ต้องอาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา และต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกส่วนใหญ่เป็น

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งนับเป็นปัญหาในระดับปัจเจกบุคคลจึงพบว่าวิธีการแก้ไข ปัญหาด้วยตัวเองค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและ ความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นปรากฏค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ซึ่งปัญหา ดังกล่าวนับเป็นปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลายาวนาน เป็น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างของสังคมที่ยากต่อการแก้ไข การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว จึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ ในสังคม อย่างไรก็ตามปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ก็ ต้องอาศัยวิธีการแก้ไขด้วยตัวเองเช่นเดียวกัน ดังเช่นในเรื่อง นวนสามารถใช้ความดี ความอดทน และจิตใจที่ดีงามเอาชนะใจคุณหญิงสิรีได้ จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและ ความเป็นชนบท และความขัดแย้งระหว่างชนชั้นสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

นอกจากนี้วิธีการแก้ไขปัญหาดด้วยตัวเองในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกยังมีความ ใกล้เคียงกับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นช่วยซึ่งต่างจากละครเรื่องอื่นๆ ทั้งคุณหนูชนบทา เทพธิดาปลาร้า และสะใภ้เจ้าสัว อาจเป็นเพราะตัวละครเอกของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก เป็นผู้ชาย จึงถูกสร้างให้มีลักษณะในการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองมากกว่าตัวละครเอกที่เป็นผู้หญิง ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองแม้จะพบน้อยมาก แต่ก็มีส่วนสำคัญต่อการ ดำเนินเรื่อง โดยในละครสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความขัดแย้งเรื่องความรัก และปัญหาความ ขัดแย้งเรื่องครอบครัวสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยการมีลูกเป็นโซ่ทองคล้องใจนั่นเอง

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาคือ นวน โฉมโสภา น้ำไก่ ผู้ใหญ่ภาค สุรภีร์ รัฐมนตรีอุเทน และวสุ โดยปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว พบว่าผู้ที่มาช่วยแก้ปัญหาก็คือนวน โดยนวนยอมแต่งงานกับโฉมโสภาเพื่อช่วยโฉมโสภา เปลี่ยนแปลงนิสัยของคุณหญิงสิรี โฉมโสภาเองก็คอยช่วยนวนเวลาที่โดนคุณหญิงสิรีกลั่นแกล้ง ส่วนปัญหาความรักพบว่า ผู้ใหญ่ภาคและนายไก่อคอยช่วยเหลือนวนเพื่อให้รับความเข้าใจกับโฉม โสภา สุรภีร์คอยเป็นที่ปรึกษาโฉมโสภาเรื่องปัญหาความรักและช่วยโฉมโสภาวางแผนพิสูจน์ความ รักของนวน นอกจากนี้นวนจะเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาคครอบครัวแล้ว นวนยังเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาค การทำงานซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งอีกด้วย โดยนวนยอมเสี่ยงชีวิตเข้าไปหาหลักฐานเพื่อ ช่วยรัฐมนตรีสุพจน์พ้นข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตในหน้าที่ได้สำเร็จ ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาคการเงิน ปัญหาหนี้สินเกษตรของชาวบ้านได้อีกด้วย นับว่าในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกนี้ ตัวละคร พระเอก(นวน) มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหาคค่อนข้างมาก ส่วนวสุซึ่งเป็นตัวละครฝ่าย ผู้ร้ายในบางครั้งก็มีบทบาทเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหาคเช่นกัน แต่เป็นการช่วยเหลือฝ่ายผู้ร้ายด้วยกัน นั่นคือช่วยเหลือคุณหญิงสิรีในการกำจัดนวนให้พ้นจากชีวิตของโฉมโสภา

วิธีการแก้ปัญหาคด้วยตัวเองที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ การทำความดี ความอดทน การใช้ไหว พริบ การสารภาพรัก การขอหย่า การขอโทษ และการให้อภัย โดยพบวิธีการแก้ปัญหาคด้วยตัวเอง

โดยใช้ไหวพริบมากที่สุด ทั้งนี้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบมากที่สุดในตัวละครคือ นวน ที่เป็นตัวละครที่มีการศึกษา สามารถใช้ความรู้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญคือการแก้ปัญหาด้วยความดีและความอดทนของนวนที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นระหว่างนวนกับคุณหญิงสิริถูกขจัดไปได้ในท้ายที่สุด รวมทั้งการยอมสวามิภักดิ์ระหว่างนวนและโคมสิริ จึงทำให้ปัญหาความรักระหว่างคนทั้งสองคลี่คลายลงได้

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเอง ได้แก่ การตั้งครมภ์ และการมีลูกด้วยกัน ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองนี้พบเพียงสองครั้งในฉากที่นวนกับโคมโสภามีปัญหาทะเลาะกันเพราะความเข้าใจผิดและความไม่เข้าใจกัน จนทั้งสองคนตกลงจะหย่ากัน แต่เมื่อนวนรู้ความจริงว่าโคมโสภากำลังตั้งครมภ์นวนก็มาขอคืนดี แม้โคมโสภายังไม่หายโกรธแต่ก็ยอมอ่อนข้อลงเช่นกัน ส่วนการมีลูกด้วยกันนั้นเป็นวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองในตอนท้ายเรื่อง เมื่อเรื่องราวและอุปสรรคผ่านพ้นคุณหญิงสิริได้สัมผัสจิตใจที่ดีงามของนวนและเห็นแก่หลานจึงยอมรับนวนเป็นเขยทำให้นวนได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุข

ทั้งนี้ ปัญหาบางปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกมีลักษณะเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องและใช้เวลานานในการแก้ไข เนื่องด้วยคุณลักษณะของละครโทรทัศน์ที่ดำเนินเรื่องแบบเป็นตอน หลายตอนจบ จึงมีการทิ้งท้ายปมปัญหาไว้เพื่อสร้างความดึงดูดใจให้ผู้ชมคอยติดตามชมในตอนต่อไปจึงทำให้พบวิธีการแก้ปัญหาน้อยกว่าปัญหาที่ปรากฏ

1.5 สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)

เนื่องจากละครเรื่อง “เขยบ้านนอก” เป็นละครที่สื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ฉากหลักๆที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นฉากที่สื่อความหมายความเป็นเมืองและความเป็นชนบทได้เป็นอย่างดี จากการวิเคราะห์ฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมือง

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ บ้านของคุณหญิงสิริกับท่านรัฐมนตรีสุพจน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคฤหาสน์ขนาดใหญ่ มีบริเวณกว้างขวาง หอระฆังมโหฬาร มีสระว่ายน้ำในบ้านหรือบรรยากาศของชุมชนเมือง ห้างสรรพสินค้า งานเลี้ยงหรู งานเลี้ยงบนเรือสำราญ การไปเข้าคลาสเรียนโยคะ

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความรุ่มรวย เป็นสถานที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉากบ้าน แม้จะเป็นครอบครัวที่ร่ำรวย อยู่ในคฤหาสน์หลังใหญ่ มีอาณาบริเวณกว้างขวาง แต่กลับเป็นครอบครัวที่

มีปัญหา แม้กับลูกทะเลาะขัดแย้งกัน เนื่องจากความหวังดีในทางที่ผิดของแม่ นับเป็นจุดกำเนิดของปัญหาความวุ่นวายอื่นๆที่ตามมามากมาย นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ ความลำบากของคนชนบทคนต่างจังหวัดที่มีฐานะไม่ร่ำรวยและเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเมือง เพราะต้องถูกดูถูกเหยียดหยามเรื่องชนชั้น ถูกดูถูกว่าเป็นคนบ้านนอก ไร้เงา ไร้การศึกษา ถูกกลั่นแกล้งรังแกจากคนที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่าเสมอ

(ข) ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ ฉากธรรมชาติ บรรยากาศบ้านไร่ ทั้งไร่ไหมสีรีไร่เหล่าพนาที่เห็นวิวทิวทัศน์เป็นท้องทุ่งสีเขียวขจี เกียงนาน้อย ธารน้ำตก ป่าธรรมชาติ พุ่มดอกทานตะวัน ฉากธรรมชาติเหล่านี้เป็นฉากที่ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ความสุข วิถีชีวิตชาวไร่ ความสงบเรียบง่ายและเพลินเพลินใจ ส่วนฟาร์มโคนม โรงเรียนนมวัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกนั้นถึงแม้จะเป็นฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท แต่ก็ก็เป็นความเป็นชนบทแบบมีฐานะ

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทที่สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ สงบ เรียบง่าย รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยามมีปัญหา ก็คอยช่วยเหลือ คอยปลอบใจและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะฉากบ้านแม่จะเป็นครอบครัวที่ไม่ร่ำรวย สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่กันพร้อมหน้า แต่ก็ เป็นครอบครัวที่มีความสุข ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทยังเป็นสถานที่ที่เป็นที่พักผ่อนใจและผ่อนคลายความทุกข์ใจของคนทุกชนชั้นอีกด้วย แต่เมื่อคนในเมืองเหยียบย่างเข้ามาในพื้นที่ชนบทก็กลับนำปัญหาความเดือดร้อนวุ่นวายใจมาให้คนในชนบท เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเมืองหรือความเจริญนั้นได้รูล้ำเหยียบย้ำความสงบ เรียบง่ายของชนบท ทำให้เกิดปัญหาและความทุกข์

1.6 ตอนจบ (Ending)

ละครโทรทัศน์เรื่อง “เขยบ้านนอก” จบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือการจบเรื่องแบบสำเร็จในชีวิต ประสบสุข หรือได้พบชีวิตใหม่ที่ตัวละครต้องการ ดังเช่นในเรื่อง หลังจากที่ฟ้าฟื้นอุปสรรค การดูหมิ่นเหยียดหยามต่างๆ นาๆ จากคุณหญิงสิริมาได้ นวนก็ได้พิสูจน์ให้ทุกคนเห็นถึงความดีของเขา จนคุณหญิงยอมรับนวนเป็นลูกเขยอย่างเต็มใจ นวนแต่งงานและใช้ชีวิตกับโสมโสภาและลูกอย่างมีความสุข การจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) ของละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ผ่านการสร้างความหมายว่า ชีวิตคนเรานั้นต่างต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรค แต่สุดท้ายปัญหาความขัดแย้งและอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นย่อมมีทางแก้ไขและสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกยังสะท้อนให้เห็นว่า หากคนต่างหวัดหรือคนที่อยู่ในฐานะที่ดีน้อยกว่าแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวด้วยความดี ความอดทน ความจริงใจ ที่สำคัญต้องมี

การศึกษาและมีความรู้ความสามารถ สุดท้ายปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทก็สามารถคลี่คลายไปได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยการปรับตัว การเปิดใจยอมรับและการลดอคติที่มีต่อคนจนคนบ้านนอกของคนในเมือง ผู้ดีหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าด้วยเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ละครยังนำเสนอให้เห็นว่าคนต่างจังหวัดที่มีฐานะดีสูงกว่าคนในเมืองหรือคนที่อยู่ในชนชั้นสูงของสังคม มักจะมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครที่มีฐานะร่ำรวยเป็นคนในเมืองที่อยู่ในฐานะชนชั้นสูงของสังคมเมื่อพบปัญหาอยู่เสมอ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อคนจนหรือคนบ้านนอกว่าเป็นคนที่มีจิตใจที่งดงาม ทั้งยังมีความรู้ความสามารถอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว”

รูปที่ 15 ภาพจากละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

บทประพันธ์โดย : วัตตรา

บทโทรทัศน์โดย : ปัทม์

กำกับการแสดงโดย : สิทธิวัชร ทับบ้าน

ผลิตโดย : บริษัท ทีวีซีน แอนด์ พิคเจอร์ จำกัด

นำแสดงโดย : ตู๋ย เกียรติกมล, เบนซ์ พรชิตา, ต๋อย เศรษฐา, จี๊จ เนาวรัตน์, อาร์ต พลังธรรม
กี๊ฟ วรธนะ, กระแต ศุภักษร, กิก ดนัย, หนิง ปณิตา ฯลฯ

ออกอากาศ : ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 19.00 น. ทางไทยทีวีสีช่อง 3

1. องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (plot)

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” ตามการแบ่งประเภทโครงเรื่อง 8 ลักษณะ พบว่า ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” มีโครงเรื่องแบบผสมผสานระหว่างโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงต่างชนชั้น รักสามเส้า ความสำเร็จ และใครทำอะไร โดยเรื่องราวเริ่มต้นขึ้นเมื่อ ร.ต.ท.ไตรวิช เศรษฐกิจเดชากุล ต้องการเอาชนะ เจ้าสัวเทียน หรือ พ่อของตนที่ชอบบงการชีวิตลูกทั้งเรื่องหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว โดยเฉพาะการพยายามหาสาวสวย การศึกษาดี มีชาติตระกูล ฐานะร่ำรวยมาเป็นภรรยาของลูกๆ ร.ต.ท.ไตรวิช จึงพา ไฟใส สาวชาวอีสานขนานแท้ซึ่งปลอมตัวมาเป็นภรรยาของเขาเข้ามาอยู่ในบ้าน เรื่องราวรุ่นๆ จึงเกิดขึ้นเนื่องจากเจ้าสัวเทียนไม่ชอบไฟใส ทั้งยังดูถูกว่าเป็นคนบ้านนอก ไร้เงา ไร้การศึกษา และหาทาง

กลิ่นแก๊สต่างๆ นานาๆ เพื่อให้ฟ้าใสยอมหย่ากับลูกชาย และออกจากบ้านไป ส่วนฟ้าใสก็ไม่ชอบที่เจ้าสัวเทียนดูถูกตน จึงหาเรื่องกลิ่นแก๊สเจ้าสัวเทียนเพื่อเอาคืนบ้างเช่นเดียวกัน ในระหว่างเรื่องราววุ่นวายที่เกิดขึ้นนั้น ทั้ง ร.ต.ท.ไตรวิช และ ฟ้าใส ได้เกิดความรู้สึกดีๆ ที่มีต่อกัน จนพัฒนากลายเป็นความรัก แม้จะพบกับอุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้ทั้งคู่เกิดความเข้าใจผิด อุปสรรคจากเจ้าสัวเทียนที่รังเกียจลูกสะใภ้สาวอีสานบ้านนอก ทั้งยังต้องเผชิญศัตรูความรักจากอภินิหารหญิงสาวที่เจ้าสัวเทียนสนับสนุนให้เป็นภรรยาไตรวิช แต่สุดท้ายด้วยความรักและความเข้าใจก็ทำให้ทั้งสองคนได้กลับมาแต่งงานและใช้ชีวิตร่วมกันในบ้านเศรษฐกิจเดชากุลอย่างมีความสุข ส่วนเจ้าสัวเทียนเมื่อได้สัมผัสความดี ความจริงใจ และความมีน้ำใจของคนจนคนบ้านนอกอย่างฟ้าใส เจ้าสัวเทียนก็เลิกอคติกับฟ้าใสและยอมรับฟ้าใสเป็นลูกสะใภ้อย่างเต็มใจ

(ก) โครงเรื่องหลัก/โครงเรื่องรอง

ในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว พบว่านำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงต่างชนชั้นควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นแกนหลัก โดยมีโครงเรื่องรักสามเส้า และโครงเรื่องใครทำอะไร ผสมผสานเข้ามาเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่อง

(ข) การนำเสนอโครงเรื่อง

(1) โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวนั้นนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาความรักระหว่างชนชั้นที่ทำให้ตัวละครนางเอกซึ่งเป็นคนต่างจังหวัดและฐานะไม่ค่อยร่ำรวยต้องพบกับอุปสรรค ถูกกีดกันความรักจากเจ้าสัวเทียน พ่อสามีที่มีฐานะร่ำรวยมหาศาล

(2) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวนำเสนอโดยการสอดแทรกเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทเอาไว้ด้วย โดยโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของตัวละครนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนที่อยู่ในฐานะของชนชั้นล่างของสังคมในการพยายามเอาชนะใจพ่อสามีซึ่งเป็นเจ้าสัวเจ้าของบริษัทใหม่ทองสยามที่มีฐานะร่ำรวย แต่ขอบอดถูกเหยียดหยาม และไม่ยอมรับลูกสะใภ้บ้านนอกอย่างฟ้าใส แต่สุดท้ายด้วยความดี ความอดทน และความจริงใจของฟ้าใส รวมทั้งการที่ฟ้าใสและครอบครัวเสี่ยงอันตรายเข้าช่วยเหลือเจ้าสัวเทียนให้พ้นจากวิกฤติการถูกโจรจับตัวไปเรียกค่าไถ่ ทำให้เจ้าสัวเทียนซาบซึ้งในจิตใจที่ดีงามของฟ้าใสมากจากที่เคยเกลียดฟ้าใสและครอบครัว เจ้าสัวเทียนจึงสำนึกผิดและยอมกลับตัวกลับใจเลิกมีอคติกับคนจนคนบ้านนอกและยอมรับฟ้าใสเป็นลูกสะใภ้อย่างเต็มใจ นอกจากนี้โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จยังสื่อให้เห็นถึงความสำเร็จของฟ้าใสในการช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินให้กับชาวบ้าน โดยการพยายามหาช่องทางจะนำสินค้าของชาวบ้านไปขายให้กับบริษัทใหม่ทองเพื่อเป็นการสนับสนุนอาชีพของชาวบ้านท้องถิ่นอีกด้วย

(ค) บทบาทหน้าที่

โครงเรื่องความรักระหว่างชนชั้น และโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของละครโทรทัศน์เรื่อง สะใภ้เจ้าสัวจึงสามารถสะท้อนบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยความดี ความซื่อสัตย์ ความอดทนและความจริงใจของคนจนคนข้างนอก รวมทั้งคนรวยหรือคนในเมืองต้องมาเรียนรู้ชีวิตของคนจนคนบ้านนอก และปรับเปลี่ยนทัศนคติ เลิกดูถูกคนจนคนบ้านนอกด้วยเช่นเดียวกัน

1.2 แก่นเรื่อง (theme)

จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (theme) ตามการจำแนกประเภทแก่นเรื่องของ J.S.R Goodlad ซึ่งได้แบ่งแก่นเรื่องของละครออกเป็น 6 ประเภท พบว่า ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” เป็นละครที่มีแก่นเรื่องแบบผสมผสานระหว่างแก่นเรื่องประเภท Love Theme, Morality Theme, Idealism Theme และ Power theme

โดยแก่นเรื่องประเภท Love Theme เป็นการนำเสนอเรื่องราวความรักต่างชนชั้นระหว่าง ไตรวิช ลูกชายเจ้าสัวเทียนที่มีฐานะร่ำรวย กับ ฟ้าใส สาวอีสานผู้ช่วยเกษตรอำเภอ ฐานะค่อนข้างยากจน ทั้งสองคนมีความขัดแย้งกันตั้งแต่แรกพบเนื่องจากความเข้าใจผิด แต่เนื่องจากสถานการณ์บังคับ ไตรวิชจึงขอให้ฟ้าใสช่วยแกล้งเล่นละครเป็นภรรยาของตนพร้อมยื่นข้อเสนอโดยการออกเงินค่าเรียนปริญญาโทให้ฟ้าใสและสัญญาจะหาทางช่วยให้ชาวบ้านเอาสินค้าผ้าไหมไปขายให้กับบริษัทไหมทองสยาม ด้วยความใกล้ชิดที่ต้องปลอมตัวเป็นสามีภรรยากัน จึงทำให้ฟ้าใสและไตรวิชก็เริ่มมีความรู้สึกดีให้แก่กัน แต่ความรักต่างชนชั้นครั้งนี้ต้องเผชิญกับอุปสรรคคือ เจ้าสัวเทียนที่ไม่ยอมรับลูกสะใภ้บ้านนอกฐานะยากจน จึงหาเรื่องกลั่นแกล้งฟ้าใสต่าง ๆ นานาเพื่อให้ไล่ออกไปจากบ้าน แต่สุดท้ายด้วยความดีของฟ้าใส ความขัดแย้งทั้งหมดก็จางหายไป ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยการนำเสนอมติการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวด้วยความดี ความอดทน ความจริงใจ และความรักที่แท้จริงของคนจนคนบ้านนอก รวมทั้งคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าหรือมีฐานะร่ำรวยกว่าต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อคนบ้านนอก เลิกดูถูกเหยียดหยามคนจนคนบ้านนอก เลิกมองคนที่ฐานะชาติตระกูล แต่มองคนที่จิตใจภายใน จึงจะทำให้ปัญหาความรักต่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทสามารถคลี่คลายไปได้ และทั้งสองฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้แก่นเรื่องประเภท Love theme ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว และความรักความเข้าใจซึ่งกันและกันในครอบครัวด้วย เช่น ความรักความอบอุ่น

ครอบครัวของชาวชนบทโดยเฉพาะครอบครัวของฟ้าใสที่แม้จะยากจนก็ทุกคนก็รักใคร่กลมเกลียวกันมาก ต่างจากครอบครัวของเจ้าสัวเทียนที่ร่ำรวยล้นฟ้าแต่คนในครอบครัวที่น้องแก่งแย่งแข่งขันกันเองเพราะเรื่องมรดก สะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยล้นฟ้าหรือครอบครัวที่มีฐานะยากจน ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัวจะทำให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเสมอ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความรักระหว่างสามีภรรยาที่ต้องอาศัยความรักและความเข้าใจในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันด้วย

แก่นเรื่องประเภท Morality Theme ได้นำเสนอให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความอดทน ความเพียรพยายาม ความกตัญญู ผ่านตัวละครฟ้าใสนางเอกของเรื่องที่มีแม่เป็นคนยากจน เป็นคนบ้านนอก แต่ก็เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ สู้ตายด้วยความดี ความอดทน และความจริงใจของฟ้าใสจึงทำให้เจ้าสัวเทียนยอมรับเธอเป็นลูกสะใภ้ได้อย่างเต็มใจ ทั้งนี้แก่นเรื่องประเภท Morality Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวยังได้นำเสนอถึงเรื่องการทำนิกมิต การกลับตัวเป็นคนดี และการให้อภัยด้วยโดยนำเสนอผ่านตัวละครผู้ร้ายอย่างเรื่องริน ไตรเทพ วัลลภาที่ อัจฉริยาพี่น้องด้วยตนเองและโลกมากหวังเงินมรดกจนแอบโกงเงินบริษัทและหักหลังเจ้าสัวเทียนแอบเอาแบบลายผ้าไปให้บริษัทคู่แข่ง แต่สุดท้ายก็สำนึกผิดยอมกลับตัวกลับใจและได้รับการให้อภัยจากทุกคน แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการสอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ โดยเฉพาะ เรื่องอดทน การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความอดทน ความพยายาม ความมีน้ำใจ ความกตัญญู การสำนึกผิด การขอโทษและการให้อภัย ให้กับผู้ชม ทั้งยังนำเสนอให้เห็นถึงทางออกของปัญหาความขัดแย้งว่าหากทำผิดแล้วรู้จักสำนึกผิดและกลับตัวกลับใจก็ย่อมได้รับการให้อภัย และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme สื่อผ่านตัวละครฟ้าใส คือ เป็นคนที่มีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และพยายามอดทนเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างที่ต้องการ แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอให้เห็นว่าความขัดแย้งหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสามารถคลี่คลายไปได้หากคนในสังคมมีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวยังสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม จิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนรุ่นใหม่ผ่านตัวละครนางเอกของเรื่องคือ ฟ้าใส ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นนำความรู้ที่ร่ำเรียนมากลับมาช่วยแก้ไขปัญหาราชาชาวบ้าน และช่วยพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดของตัวเองอีกด้วย

แก่นเรื่องประเภท Power Theme สะท้อนผ่านเรื่องราวของตัวละครฝ่ายผู้ร้ายทั้งเรื่องริน ไตรเทพ และวัลลภา โดยเฉพาะเรื่องรินและไตรเทพที่มีความโลภและทะเยอทะยานไม่สิ้นสุด หวัง

เงินมรดกจนโงงบริษัทหลอกลวงคนในครอบครัวตัวเองแต่สุดท้ายก็สำนึกผิดกลับตัวเป็นคนดีจนได้รับการอภัยจากทุกคน แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวสะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีผลมาจากความโลภ ความทะเยอทะยาน การแสวงหาอำนาจเงินทอง การหวังเงินมรดกจนสามารถทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ แม้การกระทำนั้นจะต้องทำร้ายคนในครอบครัวก็ตาม การแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งด้วยการสำนึกผิดและการกลับตัวกลับใจยอมเป็นหนทางที่จะทำให้ปัญหาความขัดแย้งคลี่คลายไปได้ และความรัก ความเข้าใจ และการให้อภัยกันของคนในครอบครัวก็จะทำให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การนำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสานของละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว ซึ่งเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme ควบคู่ไปกับ Power Theme เป็นหลัก โดยมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Morality Theme และ Idealism Theme ผสมผสานเพื่อสร้างความน่าสนใจติดตามชมนี้ เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวเป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ของตัวละครที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว แก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme จึงถูกนำเสนอค่อนข้างมาก ทั้งความรักของหนุ่มสาวต่างชนชั้น ความรักของสามีภรรยา ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความรักระหว่างพี่น้อง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ และความรักระหว่างเพื่อน สำหรับเรื่องราวความรักระหว่างพระเอกและนางเอกนั้น เนื่องจากความสัมพันธ์ของตัวละครพระเอกและนางเอกของเรื่องไม่ได้พบรักกันแต่แรก แต่ต้องมาอยู่อยู่ร่วมกันในฐานะสามีภรรยาปลอมๆ แล้วจึงเกิดความรักขึ้นภายหลัง ความรักระหว่างพระเอกและนางเอกของเรื่องจึงถูกนำเสนอในลักษณะตลก สนุกสนาน สร้างสีสันให้กับเรื่องเช่นเดียวกับละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา และเทพธิดาปลาร้า มากกว่าการนำเสนอแบบจริงจังแบบในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

นอกจากนี้ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวยังได้นำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Power Theme ควบคู่ไปด้วย ผ่านตัวละครฝ่ายผู้ร้าย คือ เรื่องริน และไตรเทพ โดยเฉพาะเรื่องริน ซึ่งเป็นคนที่มี ความทะเยอทะยานสูง ทำทุกอย่างเพื่อหวังเงินมรดกของเจ้าสัวเถียน และหลอกใช้ไตรเทพใช้อำนาจหน้าที่การงานยกยอกเงินให้กับตน ส่วนไตรเทพด้วยความที่รักเรื่องรินมากจึงยอมทำตามอย่างตามคำขอร้องของเรื่องริน ทั้งยังถูกเรื่องรินเป่าหูว่าพี่น้องในครอบครัวจะแย่งมรดกไป จึงทำให้ไตรเทพหลงผิดและมีปัญหาขัดแย้งกับพี่น้องคนอื่นๆ ทั้งยังร่วมมือกับเจ้าสัวเถียนและเรื่องรินช่วยกันหาทางขบไล่ฟ้าไล่ออกไปจากบ้าน แต่สุดท้ายทั้งเรื่องรินและไตรเทพก็พบกับความล้มเหลวในชีวิต จึงสำนึกผิดและได้รับการให้อภัยจากทุกคน แม้ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวจะเน้นแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme ควบคู่ไปกับ Power Theme แต่ก็ยังมีความแตกต่างกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในเรื่องของการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ซึ่งในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำนั้นมักจะนำเสนอค่อนข้าง

น้อยมาก ส่วนใหญ่มักจะเน้นนำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับ Love Theme หรือเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว หรือความรักระหว่างชนชั้นโดยไม่ได้ผสมผสานกับแก่นเรื่องประเภทอื่นๆ มากกว่า

สำหรับแก่นความคิดหลักของละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” คือ “ค่าของคนอยู่ที่ความดี” เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรตัดสินคนที่รูปลักษณ์ภายนอก ชนชั้น ฐานะ หรือเชื้อชาติแต่ควรตัดสินกันที่ความดี

1.3 ตัวละคร (character)

จากการวิเคราะห์ตัวละครพบว่าละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” มีตัวละครที่สำคัญดังนี้
Hero (พระเอก)

ตารางที่ 51 ตัวละครพระเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="421 1339 579 1368">ร.ต.ท. ไตรวิช</p>	<p data-bbox="735 913 1394 1128">หนุ่มหล่อลูกชายคนสุดท้ายของเจ้าสัวเทียน นิสัยดีมีมารยาท รักความยุติธรรม กะล่อน ฉลาด จอมวางแผน มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน ขี้เล่น ชอบแกล้งชอบอ้า ยียวนกวนประสาท เป็นมือปราบมือดีของกรมตำรวจ</p>

ตัวละครพระเอกในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว เป็นคนกรุงเทพฯ ลูกชายเจ้าสัวเงิน ฐานะร่ำรวย การศึกษาดี มีอาชีพเป็นตำรวจมือปราบที่รักความยุติธรรม แต่ถึงแม้จะมีฐานะร่ำรวยเป็นถึงลูกเจ้าสัวที่มีธุรกิจขายผ้าไหมส่งออกมีเงินเป็นพันๆล้าน แต่ไตรวิชกลับชอบชีวิตแบบเรียบง่ายมากกว่า ทั้งยังขจัดใจเจ้าสัวเทียนไม่ยอมรับช่วงธุรกิจใหม่ทองสยามแต่ไปทำงานเป็นตำรวจที่ตัวเองรักและหนีไปอยู่ต่างจังหวัด ไตรวิชจึงเป็นตัวละครที่เป็นการแก้ต่างให้กับคนรวยว่าไม่ได้เป็นคนที่ชอบทำตัวไฮโซเย่อหยิ่ง รักความสบายและชอบดูถูกคนจนหรือคนที่ด้อยกว่าเสมอไปทุกคน แต่ยังมีคนรวยที่จิตใจดี นิสัยดี มีอุดมการณ์ที่จะทำประโยชน์ให้บ้านเมืองเช่นเดียวกัน

Heroine (นางเอก)

ตารางที่ 52 ตัวละครนางเอกเรื่องสะก๊ใจเจ้าสัว

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="464 853 533 887">ฟ้าใส</p>	<p data-bbox="735 443 1394 840">สาวสวยผู้ช่วยเกษตรอำเภอ ร่าเริง ฉลาด มีน้ำใจ รักความยุติธรรม ทนคน ขยัน อดทน ตรงไปตรงมา รักธรรมชาติ รักบ้านเกิด ใจกล้า ใครดีมาก็ดีตอบร้ายมาก็ร้ายตอบ ประหยัดรู้จักค่าของเงินเพราะบ้านฐานะจน ไม่มั่นใจในความสวยของตัวเองจึงไม่กล้าแต่งตัวสวยๆ ฝันอยากเรียนปริญญาโทด้านเกษตรเพื่อเอาความรู้ไปช่วยพัฒนาหมู่บ้าน</p>

ตัวละครนางเอก ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอีสาน เป็นลูกชาวนา ฐานะยากจน แต่ถึงแม้จะยากจนฟ้าใสก็ยังใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรียนจบปริญญาตรีด้านการเกษตร เมื่อเรียนจบฟ้าใสเลือกที่จะกลับมาทำงานเป็นผู้ช่วยเกษตรอำเภอเพราะอยากใช้ความรู้ความสามารถที่จำเรียนมาชาวบ้าน ตัวละครฟ้าใสจึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนอีสานคนบ้านนอกที่แม้จะมีฐานะยากจน เป็นชนชั้นล่างแต่ก็มีจิตใจดีงาม เป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ที่รักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเองและมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนอีสานบ้านนอก ไม่ใช่คนโง่เง่าหรืออ่อนแอปล่อยให้ใครมารังแกหรือดูถูกง่าย เพราะถือว่าไม่ว่าจะรวยหรือจนทุกคนก็มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เมื่อถูกเจ้าสัวเทียบกลิ่นแก๊ส ฟ้าใสจึงใช้ไหวพริบและความสามารถเอาคืนอย่างไม่กลัวเกรง สุดท้ายด้วยความดี และความอดทนของฟ้าใส จึงทำให้เจ้าสัวเทียบเลิกอคติกับคนบ้านนอกคอกนา รู้จักเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือคนที่ฐานะด้อยกว่า และยอมรับฟ้าใสเป็นลูกสะก๊ใจเจ้าสัวในที่สุด

ผู้ร้าย (Villain)

ตารางที่ 53 ตัวละครพระเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="432 846 568 887">เจ้าสัวเทียน</p>	<p data-bbox="738 443 1401 779">ชายจีนเจ้าของบริษัทใหม่ทองสยาม ปากหวาน เจ้าชู้ กะล่อน จอมวางแผน ใจกว้างมีน้ำใจ ไฮโซ ใช้แต่ของแบรนด์เนม ทำตัวทันสมัยทั้งที่ความจริงหัวโบราณ เชื้อมั่ง แต่ความคิดตัวเอง เอาแต่ใจ ชอบบังคับคนอื่น เจ้าคิด เจ้าแค้น ชอบเอาชนะ ชี้โว้ยวาย ยียวนกวนประสาท ร่ำรวย มหาศาลเชื่อว่าเงินซื้อได้ทุกอย่าง</p>
 <p data-bbox="453 1391 547 1431">ไตรเทพ</p>	<p data-bbox="738 1025 1345 1249">ชายหนุ่ม ลูกชายคนที่สองของเจ้าสัวเทียน เป็นผู้ดูแล การพัฒนาและออกแบบสิ่งทอให้ใหม่ทองสยาม เจ้าชู้ เห็นแก่ตัว รักสบาย หลงเมียหัวปักหัวปำ ปากหวาน ชี้ประจบ จึงเป็นลูกชายคนโปรดของเจ้าสัว</p>
 <p data-bbox="456 1895 544 1935">เรืองริน</p>	<p data-bbox="738 1509 1401 1733">ภรรยาไตรเทพ สะใภ้คนโปรดของเจ้าสัวเทียน สวยมาก เป็นนางเอกชื่อดัง โลก เห็นแก่ตัว ชอบยุแหยง ฉลาด ร้ายลึก เกลียดคนจน หน้าไหว้หลังหลอก เล่นละครทั้งในจอและนอกจอ</p>

ตัวละคร	ลักษณะของตัวละคร
 <p data-bbox="454 745 544 779">วัลลภา</p>	<p data-bbox="738 327 1401 658">ภรรยาของไตรภูมิ หน้าตาหมวยจี๊ดสนิท หัวอ่อน เรียบร้อย มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือนทุกกระเบียด เอาใจใส่ ปรณินิตีสามีและครอบครัวสามเป็นอย่างดี เสียที่ซึ้งที่สุดๆ ซึ้งแวง นูเบา เชื่อคนง่าย โมโหหึ่งเมื่อไหร่จะควบคุมตัวเองไม่อยู่ จะด่าเก่งและใช้กำลังขึ้นมาทันที ถูกเรื่องริน ใช้เป็นเครื่องมือในการโกงเงินบริษัทและกลั่นแกล้งฟ้าใส</p>
 <p data-bbox="454 1279 544 1312">อรณิชา</p>	<p data-bbox="738 860 1401 1077">หญิงสาววัย 23 ปี สาวเปรี้ยวแต่งตัวทันสมัย รสนิยมเลิศหรู ไปเรียนต่อเมืองนอกแต่ไม่จบอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน เอาแต่ใจอยากได้ต้องได้ ชอบยกตนข่มท่าน ใจอวดฉลาด ชอบเอาชนะแต่ก็แพ้กัยตัวเองทุกที</p>
 <p data-bbox="379 1778 619 1821">ผู้ใหญ่คง และเสี่ยไ้</p>	<p data-bbox="738 1391 1401 1547">ผู้ใหญคง หนุ่มใหญ่หัวงูจอมซี้โกง ซี้คูดวดเบ่งวางอำนาจ ชอบทำตัวเป็นศูนย์กลาง ฐานะร่ำรวย ชอบขูดรีดชาวบ้าน หลงรักฟ้าใสและคอยตามจีบฟ้าใส</p> <p data-bbox="738 1626 1401 1731">เสี่ยไ้ หนุ่มใหญ่ซี้ก เขี้ยว เค็ม ซี้โกง เป็นคู่หูเข้าหากันดี กับผู้ใหญคง หลงรักฟ้าใส และจีบฟ้าใสแข่งกับผู้ใหญคง</p>

ตัวละครผู้ร้ายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว ได้แก่ เจ้าสัวเทียน ไตรเทพ เรื่อง ริน วัลลภา อรณิชา ผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้

เจ้าสัวเทียน เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยว่ามักชอบทำตัวไฮโซเย่อหยิ่ง รักความสะดวกสบาย ชอบคบแต่คนรวยด้วยกันเพื่อหวังผลประโยชน์ ชอบเอาชนะเอาแต่ใจตัวเอง ชอบแบ่งชนชั้น ชอบดูถูกเหยียดหยามและมีอคติกับคนจนหรือคนบ้านนอก ทั้งยังเป็นคนที่ชอบเอาเปรียบและคอยสร้างปัญหาให้กับคนที่มีฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ แต่ในท้ายที่สุดแล้วตัวละครเจ้าสัวเทียนนี้ก็สะท้อนให้เห็นว่าคนรวยสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนจนหรือคนที่มีฐานะด้อยกว่าได้ หรือแม้จะต่างเชื้อชาติ แต่หากเปิดใจยอมรับ และเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งลดอคติที่มีต่อกันก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้

เรื่องริน ไตรเทพ วัลลภา และอรณิชา เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยที่ชอบทำตัวเลิศหรู ชอบคบกันที่เงิน เห็นแก่เงิน เห็นแก่ตัว ไม่มีความจริงใจ ชอบแบ่งชนชั้น ชอบดูถูกเหยียดหยามและมีอคติกับคนจนหรือคนบ้านนอก ทั้งยังเป็นคนที่ชอบเอาเปรียบและคอยสร้างปัญหาให้กับคนที่มีฐานะด้อยกว่าอยู่เสมอ เพราะถือว่าตนอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า ทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าไม่ควรตัดสินคนที่รูปลักษณ์ภายนอก เพราะแม้ภายนอกจะดูเป็นคนดีมีฐานะรูปร่างหน้าตาชาติตระกูลดี แต่ความจริงแล้วหน้าไหว้หลังหลอก ฉลาดแกมโกง เห็นแก่ตัวและทำได้ทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

ผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้ ภูมิลำเนาเป็นคนอีสาน บ้านเดียวกับฟ้าใส แต่ก็เป็นคนบ้านนอกที่มีฐานะ ทั้งยังชอบกดขี่ชาวบ้าน ออกเงินกู้มหาโหดเพื่อขูดรีดชาวบ้าน ชอบใช้อำนาจเงินข่มขู่ผู้อื่นเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ตัวละครผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้จึงเป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงคนบ้านนอกที่เป็นคนไม่ดี ชอบรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างคนชาติพันธุ์เดียวกันก็ยังมี การแบ่งชนชั้น แม้จะเป็นคนบ้านนอกเป็นคนอีสานเหมือนกันแต่ก็ยังกดขี่ข่มเหงกันเอง ไม่รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อย่างไรก็ตามตัวละครผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้นี้ นับเป็นตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่เป็นตัวตลก คอยสร้างเสียงหัวเราะในเรื่อง ความร้ายของผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้จึงเป็นความร้ายแบบขำขันเสียมากกว่า

ผู้ช่วย (Helper/dispatcher)

ตารางที่ 54 ตัวละครผู้ช่วยเรื่องสะใภ้เจ้าสัว

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="459 819 539 853">อาหลิว</p>	<p data-bbox="735 439 1406 658">อดีตนางเอกจิวแสนสวย ภรรยาเจ้าสัวเทียน ให้เกียรติสามีจิตใจดี มีเมตตา อารมณ์ดี ช่างเอาใจใส่ เข้าใจทุกคน ชี้แจงสาร ไม่ชอบขัดใจใครเพราะอยากให้ทุกคนมีความสุข รักครอบครัวมาก ชอบทำอาหาร</p>
 <p data-bbox="459 1296 539 1330">ไทรภพ</p>	<p data-bbox="735 931 1406 1205">ชายหนุ่มลูกชายคนโตของเจ้าสัวเทียน ดูแลด้านการตลาด ให้ไหมทองสยาม ธรรมะธรรมโม จิตใจดี มีเมตตา สุขภาพอ่อนโยน เป็นสุภาพบุรุษ แต่งตัวเนียบ จนคนรอบข้างคิดว่า เป็นเกย์ เชื่อกันว่าความรักเอาชนะได้ทุกอย่าง ถ้าให้แต่งงานกับคนไม่รักขอพรตลอดชีวิตดีกว่า</p>
 <p data-bbox="459 1794 539 1827">ไทรภูมิ</p>	<p data-bbox="735 1413 1406 1632">ชายหนุ่มลูกชายคนที่สามของเจ้าสัวเทียน ดูแลด้านการเงินให้ไหมทองสยาม โผงผาง พุดจาเสียงดัง แต่จิตใจดี อารมณ์ดี ชี้แจง ละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ รักพี่น้อง รักครอบครัว ชอบรำไทเก๊ก รักเดียวใจเดียว</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="470 712 534 750">ไอ้เม</p>	<p data-bbox="742 369 1396 548">เด็กหนุ่มเด็กกำพร้าที่มิ่งพ่อของฟ้าใสเก็บมาเลี้ยง กตัญญู ซื่อสัตย์ พุดมาก มั่นใจว่าตัวเองหล่อมาก อยากรวย คล่องแคล่ว อวดเก่งจนทำให้ฟ้าใสเดือดร้อนบ่อยๆ</p>
 <p data-bbox="446 1243 550 1281">ดาวเรือง</p>	<p data-bbox="742 828 1356 996">หญิงสาวเพื่อนรักของฟ้าใส จิตใจดี มีเมตตา เรียบร้อย เจียมตัว รักแม่มาก มีฝีมือด้านการทอผ้าและออกแบบ ลายผ้า สุนัขยากจนมาก</p>
 <p data-bbox="454 1724 542 1762">นายมิ่ง</p>	<p data-bbox="742 1355 1396 1635">พ่อฟ้าใส จบ ป.4 เป็นชาวนามาตลอดชีวิต มีความรู้ด้านการเกษตรแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน อยู่แบบพอเพียง จิตใจดี มีเมตตา แม้จะขี้บ่นแต่ก็รักความยุติธรรม รักและห่วงฟ้าใสมาก มีความสุขกับชีวิตเรียบง่าย ชอบร้องเพลงลูกทุ่ง และร้องเพลงลำตัด</p>

ตัวละคร	ลักษณะตัวละคร
 <p data-bbox="443 712 555 743">ทองสร้อย</p>	<p data-bbox="740 376 1362 488">แม่ฟ้าใส จบ ป.4 ทำอาชีพเลี้ยงไหม ใจบุญ ชอบเข้าวัด ขยัน อดทน ใจเย็น เป็นคนซื่อ เชื่อคนง่าย ใจอ่อน</p>
 <p data-bbox="453 1211 545 1243">พะยอม</p>	<p data-bbox="740 884 1362 996">แม่ของดาวเรือง ปากร้ายใจดี ร่างกายไม่แข็งแรง รักลูก มาก อาชีพเลี้ยงไหมและทอผ้า ยากจน</p>
 <p data-bbox="464 1749 539 1780">วิมาน</p>	<p data-bbox="740 1384 1394 1496">อาจารย์หนุ่มใหญ่ช่างเจรจา ช่างเหน็บแนมออกแนว ปากร้ายใจดี เก่ง ขยัน เป็นทั้งเพื่อนและอาจารย์ของฟ้าใส</p>

ตัวละครผู้ช่วยที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะก๊ำเจ้าสัว ได้แก่ อาหิว ไตรภพ ไตรภูมิ ไม้ดาวเรือง มิ่ง ทองสร้อย พะยอม และวิมาน

อาหิว ไตรภพ และไตรภูมิ เป็นตัวละครที่แตกต่างให้กับคนรวย เนื่องจากอาหิวแม้จะเป็นภรรยาเจ้าสัวที่มีฐานะร่ำรวย ส่วนไตรภพ และไตรภูมิจะเป็นลูกชายเจ้าสัว มีหน้าที่การงานที่ดี การศึกษาดี ฐานะร่ำรวย แต่อาหิว ไตรภพและไตรภูมิ ก็เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม และมีน้ำใจ ไม่แบ่งชนชั้น ไม่รังเกียจคนบ้านนอกหรือคนจนอย่างฟ้าใส แต่ยินดีต้อนรับอย่างจริงใจ ทั้งยังคอยแอบช่วยฟ้าใสมากที่ถูกเจ้าสัวเทียบกลั่นแกล้งอยู่เสมอ โดยเฉพาะอาหิวที่รักและปลื้มในตัวลูกสะใภ้ อย่างฟ้าใสมาก นับเป็นการสลาย stereotype ของบทบาทแม่ผัวกับลูกสะใภ้แบบเดิมๆที่มักจะมี ความขัดแย้งกันเสมอ แต่อาหิวกลับรักและเอ็นดูฟ้าใสมาก เพราะเธอเชื่อว่าฟ้าใสเป็นคนดีและ ไตรวิซท์เลือกคนรักไม่ผิด ทั้งยังช่วยปกป้องฟ้าใสเมื่อโดนเจ้าสัวเทียบรังแกจนมีปากเสียงกับเจ้าสัว เทียนบ่อยๆ อีกด้วย

ไม้มิ่ง ทองสร้อย ดาวเรือง และพะยอม เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนต่างจังหวัดที่มีจิตใจดีงาม มีน้ำใจ คอยช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อยามที่ใครมีปัญหาที่ไม่ทอดทิ้งกัน แต่ช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหาจนผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงคนต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจนที่มักตกเป็นเหยื่อของคนที่มีฐานะสูงกว่าร่ำรวยเงินทองมากกว่าคอยกดขี่ข่มเหง ดังจะเห็นได้จากการที่พะยอมและดาวเรือง มักถูกผู้ใหญ่คงและเสี้ยใช้ตามราวเพราะผู้ใหญ่คงและเสี้ยใช้ผิดหวังเรื่องความรักจากฟ้าใสจึงหันมาจับดาวเรืองแทน แต่ดาวเรืองไม่รักตอบจึงมักวางแผนใช้อำนาจและความร่ำรวยของตนเองมาบีบบังคับให้ดาวเรืองรับรักอยู่เสมอ

วิมาน เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของตัวละครเพศที่สาม ที่มักเป็นผู้ช่วยนางเอกหรือพระเอกอยู่เสมอ

จากการพิจารณาองค์ประกอบเรื่องตัวละครสามารถสรุปได้ว่า ตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวมีลักษณะดังนี้

(1) การสร้างตัวละครแบบ round character คือเป็นตัวละครที่มีลักษณะเห็นได้รอบด้าน มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น “ร.ต.ท.ไตรวิซท์” พระเอกของเรื่องก็จะเป็นคนดี ฉลาด มองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ รักความยุติธรรม รักเดียวใจเดียว แต่ในขณะเดียวกันเขาก็เป็นหนุ่มกะล่อน จอมวางแผน ชอบแกล้งอำ ขี้เล่น ยียวนกวนประสาท หรือแม้เขาดูเหมือนจะกล้าซัดใจพ่อ ด้วยการพาผู้หญิงที่พ่อไม่ได้เลือกให้เข้ามาอยู่ในบ้าน ส่วน “ฟ้าใส” นางเอกของเรื่องเป็นคนร่าเริง ฉลาด มีน้ำใจ รักความยุติธรรม ขยันและอดทน ใจดี อยุ่ยกานำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาไปช่วยชาวบ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน แต่ในขณะเดียวกัน ฟ้าใสก็เป็นคนใจกล้า ใครดีมาก็ดีตอบ ใครร้ายมาก็ร้ายตอบ กล้าขัดแย้งปะทะคารมกับพ่อสามีของตัวเอง (เจ้าสัวเทียน) ไม่ยอมให้ใครมาดูถูกง่ายๆ

(2) การให้สถานภาพ (Status Conferral) แก่คนจน

(2.1.1) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนดี โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นคนจนคนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง ขยันขันแข็ง แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ

(2.1.2) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีการศึกษาสูง

(2.1.3) อุดมลักษณะของคนจนคนต่างจังหวัดมีหลายด้าน ดังจะเห็นได้จากตัวละครฟ้าใสและดาวเรือง ขณะที่อยู่ต่างจังหวัดฟ้าใสและดาวเรืองก็แต่งตัวเรียบง่าย แต่เมื่อฟ้าใสและดาวเรืองเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ก็แต่งกายชุดทำงานตามสมัยนิยมแบบคนในเมืองได้เช่นเดียวกัน ไม่ได้ทำตัวเป็นเขย หรือเป็นตัวตลกของสังคมเสมอไป

(2.1.4) คนจนคนต่างจังหวัดมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยเหล่านั้นให้พ้นจากวิฤติเรื่องการทำงาน

การสร้างตัวละครในลักษณะดังกล่าวนับเป็นการยกย่องคนจนหรือคนต่างจังหวัดนั่นเอง

(3) คนเมืองที่มีฐานะร่ำรวยและคนชนบทที่มีฐานะยากจน มีทั้งข้อต่างและข้อเหมือน

(3.1) ข้อต่าง

(3.1.1) การแต่งกาย

ในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวสร้างตัวละครให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนจนคนชนบท กับคนรวยหรือคนในเมือง ผ่านการแต่งกายของตัวละครอย่างชัดเจนคือ

การแต่งกายของคนจน/คนชนบท สะท้อนผ่านการแต่งกายแบบง่ายๆ สบายๆ ฟ้าใสมักจะใส่เสื้อเชิ้ตแขนสั้นลายตารางหรือลายดอกหลากสี ส้น กับกางเกงยีนส์และรองเท้าผ้าใบ พ่อมิ่งมักแต่งตัวแบบชานชาลาไรใส่เสื้อม่อฮ่อม พาดผ้าขาวม้า แม่ทองสร้อยกับแม่พะยอม ก็จะมีใส่เสื้อแขนสั้นและถุงผ้าขึ้น

รูปที่ 16 การแต่งกายของคนจน/ชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

การแต่งกายของคนรวยหรือคนในเมือง สะท้อนผ่านการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่
ทันสมัย มีรสนิยม ดูหรูหราสมฐานะ

รูปที่ 17 การแต่งกายของคนรวย/คนในเมืองที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสาว

(3.1.1) ลักษณะนิสัย

โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง เป็นคนต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจน แต่เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม รักเพื่อน รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อยามเดือดร้อนอยู่เสมอ แม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคก็ไม่เคยย่อท้อ แต่มีความอดทน และความเพียรพยายามจนประสบความสำเร็จในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการยกย่องคนจนคนชนบท ส่วนตัวละครที่อยู่ในชนชั้นสูง คนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย ส่วนใหญ่มักเป็นคนเห็นแก่ตัว โลภมาก มีความทะเยอทะยานสูง คบคนรวยด้วยกันเพื่อหวังผลประโยชน์ ชอบดูถูกเหยียดหยามและรังแกคนที่มีความฐานะต่ำกว่า แต่แล้วมักถูกหักหลังกันเอง เพราะเรื่องผลประโยชน์จึงต้องประสบความสำเร็จล้มเหลวในชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย

(3.2) ข้อเหมือน

ในละครได้นำเสนอให้เห็นว่า อย่างไรก็ตามคนรวยบางคนก็เป็นคนนิสัยดี ไม่เคยดูถูกเหยียดหยามคนจน และคอยให้ความช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเช่นกัน เช่น ตัวละครไตรภพ ไตรภูมิ และอาหลิว เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนรวยหรือคนในเมืองก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงามเหมือนกับคนชนบทหรือคนชนบทได้เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ไม่ใช่เพียงคนในเมืองหรือคนจีนจะแบ่งชนชั้นกับคนในชนบทหรือคนอีสานเท่านั้น แต่คนในชนบทหรือคนอีสานบ้านเดียวกันก็ยังมีแบ่งชนชั้นกันเองอีกด้วย ดังจะให้ได้จากตัวละคร เสียดงและเสียดงไต้ ที่แม้จะเป็นคนอีสานเหมือนกันแต่ก็ยังชอบรังแกคนอีสานที่มี

ฐานะด้อยกว่า เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนในชนบทหรือคนชาติพันธุ์เดียวกันก็ยิ่งแบ่งชนชั้นกันเองไม่ต่างไปจากคนรวยหรือคนในเมืองเลย

(4) การสลาย Sterotype ของตัวละคร

การสลาย Sterotype บทบาทแม่ผัวกับลูกสะใภ้แบบเดิมๆที่มักจะมีความขัดแย้งกันเสมอ แต่อาหวิกลักรักและเอ็นดูฟ้าใสมาก เพราะเธอเชื่อว่าฟ้าใสเป็นคนดี ทั้งยังช่วยปกป้องฟ้าใสเมื่อโดนเจ้าสัวเทียนรังแก อีกด้วย

(5) การสร้าง Invention ความสัมพันธ์ของตัวละคร

โดยในละครได้นำเสนอความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ ซึ่งโดยปกติแล้วปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวมักเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้มากกว่า การสร้าง invention ความสัมพันธ์ของตัวละครในลักษณะดังกล่าว สร้างความแปลกใหม่และความสนุกสนานให้กับเรื่องได้เป็นอย่างดี

1.4 ความขัดแย้ง (conflict)

ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” พบว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ซึ่งได้แก่ ความขัดแย้งระหว่าง “เจ้าสัวเทียน” พ่อสามีชาวจีน กับ “ฟ้าใส” ลูกสะใภ้สาวอีสาน ตัวละครทั้งสองนี้ตัวเปรียบเทียบเสมือนตัวแทนที่แสดงถึงความแตกต่างหรือความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ นั่นคือคนจีนกับคนอีสาน ซึ่งหากใช้การพิจารณาคู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) ร่วมด้วยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นชัดถึงความแตกต่างระหว่างเชื้อชาตินั้นก็จะทำให้เข้าใจได้โดยง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

<u>ฟ้าใส</u>	<u>เจ้าสัวเทียน</u>
คนอีสาน	คนจีน
คนในชนบท	คนในเมือง
ทำไร่ทำสวนเป็นผู้ช่วยเกษตรกรอำเภอ	เป็นเจ้าสัวเจ้าของกิจการ
ยากจน	ค้าขายผ้าไหมระดับแนวหน้า
แต่งตัวบ้านนอก ไร้รสนิยม	ร่ำรวย มีฐานะ
ไร้การศึกษา/ไร้มารยาท	แต่งตัวมีรสนิยมดี
	มีการศึกษา/มีมารยาทใน
	สังคม
มีน้ำใจ	แล้งน้ำใจ
มองโลกในแง่ดี	มองโลกในแง่ร้าย
เห็นแก่ส่วนรวม	เห็นแก่ตัว

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เรื่องความขัดแย้งในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

1.4.2 ประเด็นความขัดแย้ง

1.4.2 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง

1.4.3 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.4.1 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ในการวิเคราะห์ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว ผู้วิจัยได้นับจำนวนปัญหาตามปัญหาและคู่ขัดแย้งที่ปรากฏ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 55 ดังนี้

ตารางที่ 55 ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

เรื่อง	ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง								
	ปัญหาครอบครัว	ปัญหาความรัก	ปัญหาการทำงาน	ปัญหาชนชั้น	ปัญหาเมือง/ชนบท	ปัญหาเชื้อชาติ	ปัญหาการเงิน	ปัญหาสังคม	ปัญหาอื่นๆ
สะใภ้เจ้าสัว	33	15	7	-	17	-	1	-	10
รวม	83								

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง พบว่า ปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความรัก ปัญหาการทำงาน ปัญหาการเงิน และปัญหาอื่นๆ

ปัญหาครอบครัวพบมากที่สุดคือพบจำนวน 33 ครั้ง เนื่องจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครเป็นเรื่องราวที่อยู่ภายในปริณทลของครอบครัว เพราะจุดเริ่มต้นของละครได้ให้พระเอกและนางเอกแต่งงานกันแล้ว ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวจึงปรากฏค่อนข้างมาก ซึ่งในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวได้นำเสนอให้เห็นว่าปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวนั้นมีสาเหตุมาจากการที่พ่อชอบบังคับจิตใจลูกเนื่องจากความหวังดีในทางที่ผิด จึงเกิดเรื่องราวความขัดแย้งต่าง ๆ ตามมามากมาย ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งในครอบครัว โดยเสนอให้เห็นว่าหากสมาชิกในครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน และความมี

เข้าใจซึ่งกันและกัน ปัญหาครอบครัวก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท พบจำนวน 17 ครั้ง นอกจากนี้เรื่องราวของละครสะเก็ดเจ้าสัวยังเป็นเรื่องราวของความรักต่างชนชั้นที่มีอุปสรรคปัญหา เพราะความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทระหว่างพ่อสามีกับลูกสะเก็ด จึงพบว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท จึงถูกนำเสนอในจำนวนค่อนข้างมากรองลงมาจากปัญหาครอบครัว ละครโทรทัศน์เรื่องสะเก็ดเจ้าสัวได้เสนอให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าว เกิดจากความมีอคติที่มีต่อกันของคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยกับคนต่างจังหวัดที่มีฐานะต่ำกว่า โดยคนรวยหรือคนในเมืองมักจะคอยดูถูกเหยียดหยามคนในชนบทหรือคนที่มีฐานะต่ำกว่าอยู่เสมอ ส่วนคนในชนบทหรือคนที่อยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่านั้นก็มักไม่ยอมให้ใครมาดูถูกเหยียดหยามง่าย ๆ จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายทะเลาะเบาะแว้งกัน และเกิดเป็นปัญหาความขัดแย้งอื่นๆ ตามมามากมาย ละครโทรทัศน์เรื่องสะเก็ดเจ้าสัวได้เสนอให้เห็นวิธีการแก้ปัญหา ดังกล่าว โดยเสนอให้คนในชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยหรือคนในเมืองได้มาเรียนรู้วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและพอเพียง และสัมผัสน้ำใจที่งดงามของคนจนคนบ้านนอก เพื่อลดอคติและความขัดแย้งที่มีต่อกัน ส่วนคนในชนบทที่อยู่ในฐานะที่ต่ำกว่าก็ต้องมีความดี มีความอดทน และมีจิตใจที่ดีงาม ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่เกิดขึ้นก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ปัญหาความรักพบจำนวน 15 ครั้ง เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกและนางเอกของเรื่อง เริ่มต้นด้วยการไม่ได้รักกันตั้งแต่แรกพบ แต่ต้องมาใช้ชีวิตแบบสามีภรรยาด้วยกัน จนเกิดเป็นความรักในท้ายที่สุด แม้ละครโทรทัศน์เรื่องสะเก็ดเจ้าสัวจะนำเสนอให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกและนางเอกในฐานะสามีภรรยา แต่ก็ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาจริงๆ ส่วนใหญ่ปัญหาความรักระหว่างพระเอกนางเอกจึงปรากฏในลักษณะน่ารัก กู๊กก๊ก ตลก สนุกสนานมากกว่าซึ่งต่างจากละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

ปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะเก็ดเจ้าสัวพบในจำนวนปานกลาง ส่วนใหญ่ได้แก่ปัญหาความเข้าใจผิดระหว่างพระเอกและนางเอกซึ่งมักนำเสนอในลักษณะขำขัน สนุกสนาน คอยสร้างเสียงหัวเราะให้กับผู้ชม นอกจากนี้ปัญหาอื่นๆ ยังมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินของเรื่องอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกจับไปเรียกค่าไถ่ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความดี ความอดทน ความจริงใจ และลูกสะเก็ดบ้านนอกอย่างฟ้าใส จนทำให้เจ้าสัวเทียนสำนึกผิด กลับตัวกลับใจและและยอมรับฟ้าใสเป็นลูกสะเก็ดอย่างเต็มใจ ปัญหาอื่นๆ ที่สอดแทรกเข้ามาในละคร จึงนับเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาครอบครัว									
	ความขัดแย้ง พ่อ กับลูก	ความขัดแย้ง แม่กับ ลูก	แม่ เลี้ยง กับลูก เลี้ยง	แม่ ยาย กับ ลูกเขย	พ่อ สามี กับลูก สะใภ้	การ อบรม เลี้ยง ดูลูก	สามี นอก ใจ ภรรยา	ภรรยา หึงหวง สามี	พี่กับ น้อง	การ แย่ง มรดก
นางเอกกับผู้ร้าย (วัลลภา)										4
นางเอกกับผู้ร้าย (ไตรเทพ)										2
พระเอกกับผู้ร้าย (เจ้าสัวเทียน)	4									
ผู้ช่วย(อาหลิวิ) กับผู้ร้าย(เจ้าสัว เทียน)					1		1			
ผู้ช่วย(ไตรภูมิ) กับผู้ร้าย(ไตร เทพ)									1	
ผู้ช่วย(ไตรภูมิ) กับผู้ร้าย(วัลล ภา)								2		
ผู้ร้าย(เรืองริน) กับผู้ร้าย(ไตร เทพ)							1			
ผู้ร้าย(เรืองริน) กับผู้ร้าย(เจ้าสัว เทียน)										1
รวม	4				11		2	2	1	13
	33									

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาครอบครัวที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขัดแย้งเรื่องการแย่งมรดก พบจำนวน 13 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ พบจำนวน 11 ครั้ง ประเด็นความ ประเด็นความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูก พบจำนวน 4 ครั้ง ประเด็นความขัดแย้งเรื่องสามี/ภรรยาอกใจ และประเด็นความขัดแย้งเรื่องภรรยาหึงหวงสามีพบจำนวน 2 ครั้งเท่ากัน และประเด็นความขัดแย้งระหว่างพี่กับน้องพบจำนวน 1 ครั้ง

ประเด็นปัญหาในครอบครัวที่พบในเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นปัญหาในครอบครัวคนในเมืองหรือคนที่มีฐานะร่ำรวย ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการแย่งชิงมรดก สะท้อนให้เห็นว่าความสุขในครอบครัวไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมีฐานะ ร่ำรวยรวยเงินทอง แต่ขึ้นอยู่กับความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัวนอกจากนี้ยังพบประเด็นความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีคนจีนที่มีฐานะร่ำรวยกับลูกสะใภ้ชาวอีสานที่มีฐานะยากจนปรากฏในเรื่องค่อนข้างมาก ซึ่งประเด็นความขัดแย้งดังกล่าวนี้นับเป็น invention ที่สร้างความแปลกใหม่และความน่าสนใจให้กับละครค่อนข้างมาก เนื่องจากโดยปกติแล้วประเด็นความขัดแย้งส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้มากกว่า

(ข) ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
ตารางที่ 57 ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท
นางเอกกับผู้ร้าย(เจ้าสัวเทียน)	9
นางเอกกับผู้ร้าย(เรื่องริน)	3
นางเอกกับผู้ร้าย(วัลลภา)	3
นางเอกกับผู้ร้าย(ไตรเทพ)	1
ผู้ช่วย(อาหลิวิ)กับผู้ร้าย(เจ้าสัวเทียน)	1
รวม	17

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนับเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวค่อนข้างมาก และเป็นหาที่มีผลสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง เนื่องจากทำให้เกิดเรื่องราวความวุ่นวายและอุปสรรคต่างๆ ที่ตัวละครเอกอย่างฟ้าใสต้องเผชิญและแก้ปัญหามากมาย โดยปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนี้มักสะท้อนผ่านเรื่องราวและบทสนทนาต่างๆ ของตัวละครระหว่างเจ้าสัวเทียนกับฟ้าใส โดยเจ้าสัวเทียนมักจะพูดจาดูถูกฟ้าใสว่าเป็นคนบ้านนอก และมักแกล้งให้ฟ้าใสต้องอับอายขายหน้าในวงสังคมอยู่เสมอ ส่วนฟ้าใสก็ไม่ยอมให้เจ้าสัวเทียนมาดูถูกความเป็นคนอีสานที่เธอภูมิใจอีกด้วยเช่นกัน ซึ่งความไม่ชอบในตัวฟ้าใสยังได้รวมไปถึงครอบครัวของฟ้าใสด้วยความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ จึงแทบจะกลายเป็นสงครามย่อยๆ ระหว่างเจ้าสัวคนจีน กับลูกสะใภ้ชาวอีสานเลยทีเดียว

(ค) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก

ตารางที่ 58 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรักในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาความรัก						
	แย่งชายคนรัก	แย่งหญิงคนรัก	ความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก	ความหึงหวง	การนอกใจ	การพิสูจน์ความรัก	การตามจีบ
นางเอกกับพระเอก			1	1			
นางเอกกับผู้ร้าย (อรณีชา)	4						
นางเอกกับผู้ร้าย (เสี้ยคอง, เสี้ยไฮ้)							1
พระเอกกับผู้ร้าย (เสี้ยคอง, เสี้ยไฮ้)							3
ผู้ช่วย(ดาวเรือง)กับผู้ร้าย(เสี้ยคอง, เสี้ยไฮ้)							4
ผู้ช่วย(ไตรภูมิ)กับผู้ร้าย(ไตรเทพ)							1
รวม	4		1	1			9
	15						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาความรักที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการตามจีบ พบจำนวน 9 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการแย่งชายคนรัก พบจำนวน 4 ครั้ง ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความไม่เข้าใจกันระหว่างคนรัก และประเด็นความขัดแย้งเรื่องความหึงหวงพบจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน

ปัญหาความรักระหว่างนางเอกพบค่อนข้างน้อย เนื่องจากการไตร่ตรองและฟ้าใสไม่ชอบหน้ากันตั้งแต่แรกพบเพราะความเข้าใจผิด แม้เมื่อได้มาอยู่ใกล้ชิดกันในฐานะสามีภรรยาและได้เรียนรู้ถึงจิตใจที่ดีงามของกันและกัน ทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกที่ดีต่อกัน แต่ต่างฝ่ายต่างไม่แสดงออกมีเพียงกันปะทะคารมกันแบบสนุกสนาน แต่กลับพบปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก (ฟ้าใส) กับ ผู้ร้าย (อรุณิชา) ค่อนข้างมาก โดยเรื่องที่ขัดแย้งกันคือ การแย่งชายคนรัก รวมทั้งปัญหาความรักการตามจีบฟ้าใสระหว่างนางเอก(ฟ้าใส) กับผู้ร้าย(ผู้ใหญ่มากับเสียใจ) และระหว่างผู้ช่วย(ดาวเรือง) กับผู้ร้าย(เสียคงและเสียใจ) ก็พบค่อนข้างมากเช่นเดียว แต่เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวเป็นละครประเภท Romantic Comedy ปัญหาความรักที่ปรากฏในเรื่องจึงมักนำเสนอในลักษณะตลก สนุกสนาน คอยสร้างสีสันให้กับเรื่องมากกว่าการนำเสนอแบบจริงจังดังที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก

(ง) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ

ตารางที่ 59 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ				
	ความเข้าใจผิด	ความหมั่นไส้ / ความแค้นส่วนตัว	ถูกข่มขู่	ถูกจับไปเรียกค่าไถ่	ถูกหลอกไปไปข่มขืน
นางเอกกับพระเอก	5				
นางเอกกับผู้ร้าย(เจ้าสัวเทียน)	1				
ผู้ช่วย(พะยอม)กับผู้ร้าย(เสียคง, เสียใจ)			1		
ผู้ช่วย(มิ่ง)กับผู้ร้าย(เสียคง, เสียใจ)			1		
ผู้ช่วย(ดาวเรือง)กับผู้ร้าย(วัลลภา)		1			

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาอื่นๆ				
	ความเข้าใจผิด	ความหมั่นไส้ / ความแค้นส่วนตัว	ถูกข่มขู่	ถูกจับไปเรียกค่าไถ่	ถูกหลอกไปข่มขืน
ผู้ร้าย(เจ้าสัวเทียบ)กับ ผู้ร้าย(โจร)				1	
รวม	6	1	2	1	
	10				

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาอื่นๆ ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องความเข้าใจผิด พบจำนวน 6 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกข่มขู่ พบจำนวน 2 ครั้ง และความขัดแย้งเรื่องความหมั่นไส้/ความแค้นส่วนตัว และประเด็นความขัดแย้งเรื่องการถูกจับไปเรียกค่าไถ่ พบจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน

ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก(ฟ้าใส)กับพระเอก(ไตรวิช) คือความเข้าใจผิดปรากฏค่อนข้างมาก ซึ่งปัญหาความเข้าใจผิดดังกล่าวส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะของความตลก สนุกสนาน ส่วนประเด็นความขัดแย้งเรื่องการจับไปเรียกค่าไถ่ แม้จะเป็นปัญหาที่พบเพียงครั้งเดียวแต่นับเป็นปัญหาที่เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญมาก เพราะทำให้เจ้าสัวเทียบซาบซึ่งในน้ำใจของฟ้าใสและครอบครัวรวมทั้งชาวบ้านที่เสี่ยงชีวิตไปช่วยตนจากการโจรเรียกค่าไถ่จนรู้สึกสำนึกผิดและเลิกมือคดกับคนจนคนบ้านนอกในที่สุด

(จ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน

ตารางที่ 60 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงานในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน						
	สมัครงาน	เรียกรับรางวัล/การ/ประท้วง	ขัดผลประโยชน์ส่วนตัว	แย่งงาน/แย่งลูกค้า	นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง	เลิกจ้างงาน	ใช้อำนาจกดดันแก่ง
นางเอกกับผู้ร้าย (เรื่องริน)							1

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการทำงาน						
	สมัครงาน	เรียกรื่องสวัสดิการ/ประท้วง	ขัดผลประโยชน์ส่วนตน	แย่งงาน/ ลูกค้า	นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง	เลิกจ้างงาน	ใช้อำนาจกีดกันแก่ง
นางเอกกับผู้ร้าย (ไตรเทพ)							3
พระเอกกับผู้ร้าย (เสียดี)			3				
รวม			3				4
	7						

จากตารางข้างต้นพบว่าประเด็นความขัดแย้งในปัญหาการทำงานที่พบมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่กีดกันแก่ง พบจำนวน 4 ครั้ง รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งเรื่องการขัดผลประโยชน์ส่วนตัว พบจำนวน 3 ครั้ง

ปัญหาการทำงานที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนางเอก(ฟ้าใส) กับผู้ร้าย (ไตรเทพและเรื่องริน) โดยไตรเทพและเรื่องรินมักใช้อำนาจในฐานะเจ้านายคอยกีดกันแก่งฟ้าใสในการทำงานอยู่เสมอ เช่น แก่งให้ทำงานเดินเอกสาร แก่งให้ไปเอาพันธุ์ใหม่จากบ้านฟ้าใสมาทำวิจัย รวมทั้งแก่งใส่ร้ายว่าฟ้าใสแอบเอาแบบลายผ้าของบริษัทไปขายให้กับบริษัทคู่แข่งด้วย ส่วนปัญหาความขัดแย้งด้านการทำงานระหว่างไตรวิชกับเสียดีได้แก่ การที่ไตรวิชพยายามขัดขวางผลประโยชน์ทางธุรกิจของเสียดีโดยตามสืบเรื่องการค้ายาบ้าจนเสียดีโดนจับ สร้างความแค้นใจให้กับเสียดีมาก

(จ) ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน

ตารางที่ 61 ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงินในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

คู่ขัดแย้ง	ประเด็นความขัดแย้งที่พบในปัญหาการเงิน		
	ถูกโกงที่ดิน/โกงเงิน	หนี้สินเกษตรกร	หนี้เงินกู้ยืมในระบบ
ชาวบ้านกับผู้ร้าย(เสียดี, เสียดี)			1
รวม			1

ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครเรื่องนี้พบเพียงครั้งเดียว ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและกับผู้ร้าย(ผู้ใหญ่คงและเสียใจ) ด้วยเรื่องการเป็นหนี้นอกระบบ แม้ปัญหาการเงินนี้จะไม่ได้เป็นปัญหาที่สำคัญของเรื่องเนื่องจากไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกของเรื่องโดยตรง แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของตัวละครเจ้าสัวเทียนหลังจากที่เลิกดูถูกคนจนก็หันมาช่วยเหลือชาวบ้านให้รอดพ้นจากการเป็นลูกหนี้เงินกู้ของผู้ใหญ่คงและเสียใจ ด้วยการพูดเตือนสติให้ผู้ใหญ่คงและเสียใจเลิกเอาเปรียบชาวบ้านได้สำเร็จ ทั้งยังส่งเสริมให้ชาวบ้านส่งผ้าไหมไปขายที่บริษัทไหมทองสยามด้วย

1.4.3 ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 62 สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

เรื่อง	ความรุนแรงของปัญหา																	
	ปัญหาครอบครัว		ปัญหาความรัก		ปัญหาการทำงาน		ปัญหาชนชั้น		ปัญหาเมือง/ชนบท		ปัญหาเชื้อชาติ		ปัญหาการเงิน		ปัญหาสังคม		ปัญหาอื่นๆ	
	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง
สะใภ้เจ้าสัว	✓	✓		✓	✓					✓				✓			✓	✓

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว พบว่ามีลักษณะการนำเสนอความรุนแรงของปัญหา 3 รูปแบบคือ

(1) การนำเสนอปัญหาแบบรุนแรง ได้แก่ ปัญหาการทำงาน

ปัญหาการทำงาน แม้จะถูกนำเสนอในเรื่องค่อนข้างน้อยแต่ในระดับความรุนแรงค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตัวละครเอกของเรื่องทั้งฟ้าใสและไทรวิช โดยฟ้าใสเมื่อไปทำงานในบริษัทไหมทองสยามก็ถูกรังแกและไทรเทพใช้อำนาจของเจ้านายกดดันแก่งต่าง ๆ นานา รวมทั้งโดนใส่ร้ายว่าหักหลังบริษัทเอาความลับของบริษัทไปขายให้กับคู่แข่งจนเจ้าสัวเทียนและอาหิวโกรธมาก จึงไล่ฟ้าใสออกจากบ้านทันที ส่วนไทรวิชต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ต้องใช้ทั้งความสามารถ ไหวพริบ และความอดทนเพื่อติดตามสืบคดียาเสพติดและจับกุมเสียใจ จนได้รับบาดเจ็บ การนำเสนอปัญหาการทำงานในลักษณะที่รุนแรงนี้ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทำงานเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

(2) การนำเสนอปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาครอบครัว และปัญหาอื่นๆ

ปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาที่ถูกนำเสนอในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสาวมากที่สุด วิธีการนำเสนอขนาดและความรุนแรงของปัญหามีทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง โดยการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวในแบบที่ไม่รุนแรงส่วนใหญ่ได้แก่ ฉากการปะทะคารมกันระหว่างนางเอก(ฟ้าใส)กับผู้ร้าย (เจ้าสัวเทียน) และฉากการกลั่นแกล้งกันระหว่างฟ้าใสกับเจ้าสัวเทียน ซึ่งฉากเหล่านี้ถูกนำเสนอในปริมาณค่อนข้างมากแต่มักนำเสนอในลักษณะตลกขำขันสนุกสนาน ส่วนปัญหาครอบครัวที่ถูกนำเสนอในแบบที่ค่อนข้างรุนแรงได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งกันเรื่องการแย่งมรดกของคนในครอบครัว ระหว่างฟ้าใส กับเรื่องริน ไตรเทพ และวัลลภา โดยปัญหาการแย่งมรดกนี้ถูกนำเสนอมากที่สุดและนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดเรื่องราวความวุ่นวายต่างๆ ตามมามากมาย ส่วนปัญหาความขัดแย้งเรื่องการนอกใจ และภรรยาหึงหวงสามีนั้นก็ถูกนำเสนอในระดับที่ค่อนข้างรุนแรงเช่นกัน ดังเช่นปรากฏในฉากการทะเลาะหึงหวง หรือตบตีกันเรื่องการนอกใจระหว่างอาหลิกับเจ้าสัวเทียน หรือวัลลภาและไตรภูมิ

ปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏในเรื่องพบว่าถูกนำเสนอทั้งในแบบที่รุนแรงและไม่รุนแรง โดยการนำเสนอปัญหาแบบไม่รุนแรงส่วนใหญ่ได้แก่ ปัญหาความเข้าใจผิดระหว่างนางเอก(ฟ้าใส) และพระเอก(ไตรวิช) จึงทำให้ทั้งคู่ได้โอกาสกลั่นแกล้งเอาคืนกันแต่ก็เป็นไปด้วยความสนุกสนานซึ่งฉากเหล่านี้ปรากฏอยู่บ่อยครั้งในตอนต้นเรื่อง ส่วนการนำเสนอปัญหาแบบรุนแรงแม้จะพบค่อนข้างน้อย แต่ก็ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของตัวละครในเรื่องค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเจ้าสัวเทียนถูกใจจับตัวไปเรียกค่าไถ่ แม้ปัญหานี้จะพบเพียงครั้งเดียวแต่ก็ส่งผลอย่างสำคัญต่อตัวละครเจ้าสัวเทียน เพราะทำให้เจ้าสัวเทียนซาบซึ้งในน้ำใจของฟ้าใส ครอบครัวฟ้าใส และชาวบ้านที่ถูกแม้จะเป็นคนบ้านนอกยากจนแต่ก็มีน้ำใจกับตน จึงสำนึกผิดและเลิกมือคดกับคนจนคนบ้านนอกในที่สุด

(3) การนำเสนอปัญหาแบบไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน

ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท แม้จะถูกนำเสนอในปริมาณที่น้อยกว่าปัญหาครอบครัว แต่ก็นับเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินเรื่องและตัวละครเอกของเรื่องค่อนข้างมาก การนำเสนอปัญหาระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทนั้นขนาดความรุนแรงของปัญหาถูกนำเสนอแบบไม่รุนแรงส่วนใหญ่ได้แก่ ฉากปะทะคารมระหว่างเจ้าสัวเทียนกับฟ้าใส โดยเจ้าสัวเทียนมักจะถูกเหยียดหยามว่าเป็นคนอีสาน เป็นคนบ้านนอกคอกนา การศึกษาต่ำ และไม่มียศยอมรับเป็นลูกสะใภ้ทั้งยังหาเรื่องกลั่นแกล้งฟ้าใสตลอดเวลา ฉากความขัดแย้งระหว่างฟ้าใสและเจ้าสัวเทียนส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะตลก

ข้าซัน สนุกสนาน เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” เป็นละครประเภท Romantic Comedy ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เน้นความสนุกสนาน และความบันเทิง และเป็นละครที่มีจุดเด่นเรื่องความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นจึงถูกนำเสนอผ่านเหตุการณ์ การแสดงท่าทาง คำพูดของตัวละคร รวมทั้งเพลงประกอบที่สนุกสนาน ขนาดและความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งในเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” นี้จึงถูกลดความรุนแรงไป

ปัญหาความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวพบในปริมาณค่อนข้างมาก แต่ส่วนใหญ่ขนาดความรุนแรงของปัญหามีการนำเสนอในลักษณะที่ไม่รุนแรง โดยปัญหาความรักที่เกิดขึ้นมักเป็นปัญหาระหว่างนางเอก(ฟ้าใส)กับผู้ร้าย(อรธินา) ซึ่งมักปรากฏอยู่ในฉากการขัดแย้งกันด้วยเรื่องการแข่งขันกันทำอาหาร แข่งขันกันทำสวนเพื่อพิสูจน์ว่าใครสมควรได้เป็นลูกสะใภ้ตัวจริงของเจ้าสัว นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาความรักระหว่างนางเอก(ฟ้าใส)กับผู้ร้าย(ผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้) รวมทั้งผู้ช่วย(ดาวเรือง)และผู้ร้าย(ผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้) และระหว่างพระเอก(ไตรวิช)กับผู้ร้าย(ผู้ใหญ่คงและเสี่ยไฮ้) ที่ถูกนำเสนออย่างตลกสนุกสนานเช่นกัน ส่วนปัญหาความรักระหว่างนางเอก(ฟ้าใส)กับพระเอก(ไตรวิช) พบน้อยมากในเรื่อง เนื่องจากทั้งสองคนไม่ได้แต่งงานกันด้วยความรักตั้งแต่นั้น ความสัมพันธ์ของทั้งสองคนจึงมีลักษณะของความเป็นเพื่อนมากกว่าการเป็นสามีภรรยากันจริงๆ จนเมื่อมาใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกัน ได้ใกล้ชิดกันก็เกิดเป็นความรักขึ้นแต่ต่างคนก็ต่างไม่แสดงออกจากปัญหาความรักระหว่างฟ้าใสกับไตรวิชจึงพบในตอนท้ายเรื่องเท่านั้น

ปัญหาการเงินถูกนำเสนอเล็กน้อยและในระดับไม่รุนแรง เนื่องจากเป็นปัญหาที่ไม่ได้ทำให้เกิดความเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตัวละครเอกในเรื่อง แต่ก็นับเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของตัวละครเจ้าสัวเทียนที่กลับตัวกลับใจเลิกอคติกับคนจนคนบ้านนอก ทั้งยังช่วยเหลือชาวบ้านที่ยากจนฐานะด้อยกว่าตนอีกด้วย

1.4.4 วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ตารางที่ 63 สรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว

วิธีการแก้ปัญหา	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลี่คลายไปเอง	รวม
ปัญหาครอบครัว	7	10	-	17
ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและชนบท	4	4	-	8
ปัญหาความรัก	4	7	1	12
ปัญหาการทำงาน	3	2	-	5
ปัญหาการเงิน	-	1	-	1
ปัญหาอื่นๆ	3	5	-	8
รวม	21	29	1	51

จากการวิเคราะห์ภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว พบว่าปัญหาความขัดแย้งส่วนใหญ่มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการให้คนอื่นช่วย และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองในจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายนั้นปรากฏน้อยมาก สะท้อนให้เห็นบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคม โดยการนำเสนอให้เห็นว่าหากมีปัญหาเกิดขึ้น คนจะต้องอาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา และต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งนับเป็นปัญหาในระดับปัจเจกบุคคลจึงพบว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับเป็นปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลายาวนาน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างของสังคมที่ยากต่อการแก้ไข การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวจึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่นๆในสังคม อย่างไรก็ตามปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ก็ต้องการวิธีแก้ไขด้วยตัวเองเช่นเดียวกัน

ดังเช่นในเรื่อง ฟ้าไลสามารถใช้ความดี ความอดทน และจิตใจที่ดั่งงามเอาชนะใจเจ้าสัวเทียนได้สำเร็จ จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทระหว่างพ่อสามีและลูกสะใภ้สามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาพบว่า ผู้ที่ช่วยแก้ปัญหา คือ ฟ้าไล ไตรวิช วิมาน มิ่ง ไม้ ทองสร้อย พะยอม อรณิชา เจ้าสัวเทียน ไตรภพ แพนเค้ก และชาวบ้าน โดยปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างพ่อกับลูกพบว่าผู้ที่มาช่วยแก้ปัญหาคือฟ้าไล โดยฟ้าไลยอมแกล้งแต่งงานกับไตรวิชเพื่อช่วยไตรวิชตัดนิสัยของเจ้าสัวเทียน ทั้งยังพบว่าไตรวิช ไตรภพ วิมาน มิ่ง ไม้ และทองสร้อยก็คอยช่วยเหลือฟ้าไลเมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับเจ้าสัวเทียนเช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าคนรอบข้างบางคนก็เป็นคนมีน้ำใจและจิตใจที่ดั่งงาม และสะท้อนให้เห็นถึงมิตรภาพและความจริงใจของคนจนคนชนบทที่มีต่อกันอีกด้วย ส่วนปัญหาเจ้าสัวเทียนโดนจับตัวเรียกค่าไถ่พบว่าผู้ที่มาช่วยเหลือคือฟ้าไล ไตรวิช มิ่ง ไม้ และชาวบ้าน จนสร้างความซึ้งใจให้กับเจ้าสัวเทียนมาก นับว่าในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวนี้ ตัวละครนางเอก(ฟ้าไล) มีส่วนสำคัญในการเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหาค่อนข้างมาก เป็นการยกย่องว่าคนจนคนบ้านนอกก็มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือคนในเมืองหรือคนที่มั่งคั่งกว่าเช่นกัน

วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ การทำความดี ความอดทน การใช้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบ การหาหลักฐานพิสูจน์ตัวเอง การยอมรับผิด การทำความดีไถ่โทษ การขอโทษ การให้อภัย และการสารภาพรัก โดยพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยการใช้ไหวพริบและความสามารถมากที่สุด ทั้งนี้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองพบมากที่สุดในตัวละครคือฟ้าไล แม้จะเป็นคนจนคนบ้านนอกแต่ก็มีการศึกษาสูง สามารถใช้ไหวพริบแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และสิ่งที่สำคัญคือการแก้ปัญหาด้วยความดีและความอดทนของฟ้าไลที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างลูกสะใภ้ชาวอีสานกับเจ้าสัวชาวจีนระหว่างฟ้าไลและเจ้าสัวเทียน รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งเรื่องการแข่งขันระหว่างฟ้าไล ไตรเทพ เรื่องเงิน และวัลลภาคลี่คลายไปได้ในท้ายที่สุด ส่วนการยอมรับผิด การขอโทษและการให้อภัยก็เป็นวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่ส่วนใหญ่ปรากฏในตัวละครฝ่ายผู้ร้ายทั้งเจ้าสัวเทียน เรื่องเงิน ไตรเทพ และวัลลภาที่ต่างสำนึกผิดและขอโทษฟ้าไล ฟ้าไลก็ยอมให้อภัยอีกด้วย

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคคลี่คลายไปเอง ได้แก่ ผู้ร้ายแพ้ภัยตัวเอง ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคคลี่คลายไปเองนี้พบเพียงครั้งเดียวในฉากที่อรณิชาและเจ้าสัวเทียนทำให้ฟ้าไลแข่งทำสวน และแอบวางแผนใส่ยาถ่ายในน้ำดื่มของฟ้าไลเพื่อหวังเอาชนะ แต่สุดท้ายอรณิชาที่พลาดดื่มน้ำแก้วนั้นเสียเองจึงเป็นฝ่ายแพ้พินันในที่สุด เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อมีปัญหา

เกิดขึ้น คนจนคนบ้านนอกต้องไม่มืองอเท้า แต่ต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเอง หรืออาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา

1.5 สถานที่ (Location)/ ฉาก (setting)

สำหรับสถานที่หรือฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” นั้น เนื่องจากละครเรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” เป็นละครที่สื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของเชื้อชาติระหว่างเจ้าสัวชาวจีนซึ่งเป็นคนเมือง กับลูกสะใภ้ชาวอีสานซึ่งเป็นคนชนบท ฉากหลักๆที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นฉากที่สื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นอยู่แบบคนเมืองของเจ้าสัวชาวจีนและความเป็นอยู่แบบคนชนบทของชาวอีสานได้เป็นอย่างดี จากการวิเคราะห์ฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวสามารถสรุปได้ดังนี้

(ก) ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมือง

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ บ้านของเจ้าสัวเทียน เศรษฐกิจเดชากุล ซึ่งมีลักษณะเป็นคฤหาสน์ขนาดใหญ่ มีบริเวณกว้างขวาง หอหราชสมฐานะ มีสระว่ายน้ำอยู่ในบ้าน มีห้องรับประทานอาหารที่หรูหราราวภัตตาคารชั้นดี เนื่องจากบ้านของเจ้าสัวเทียนมีสมาชิกอยู่กันหลายคนเป็นครอบครัวใหญ่ นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังประกอบไปด้วยบรรยากาศของชุมชนเมือง ห้างสรรพสินค้า งานเลี้ยงหรู สถานที่ทำงานหรือบริษัทใหม่ทองสยาม ผับหรือห้องคาราโอเกะ เป็นต้น

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความวุ่นวาย เป็นสถานที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉากบ้าน แม้จะเป็นครอบครัวที่ร่ำรวย อยู่ในคฤหาสน์หลังใหญ่ มีอาณาบริเวณกว้างขวาง สมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า แต่กลับเป็นครอบครัวที่มีปัญหา พ่อกับลูกทะเลาะขัดแย้งกัน เนื่องจากความหวังดีในทางที่ผิดของพ่อ นับเป็นจุดกำเนิดของปัญหาความวุ่นวายอื่นๆที่ตามมามากมาย หรือสามีภรรยาทะเลาะขัดแย้งด้วยเรื่องสามีแอบนอกใจ พี่น้องทะเลาะขัดแย้งกันด้วยเรื่องการแข่งขัน นอกจากนี้ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ ความลำบากของคนชนบทคนต่างจังหวัดที่มีฐานะไม่ร่ำรวยและเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเมือง เพราะต้องถูกดูถูกเหยียดหยามเรื่องชนชั้น ถูกดูถูกว่าเป็นคนบ้านนอก ใจเฝ้า ไร้สกุลรุนชาติ ไร้การศึกษา ถูกกลั่นแกล้งรังแกจากคนที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่าเสมอ

(ข) ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท

(1) ลักษณะของฉาก ได้แก่ ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบท ประกอบด้วยฉากบ้านของฟ้าใส บ้านของดาวเรือง ฉากตลาด ฉากธรรมชาติต่างๆ ทั้งท้องฟ้าสีฟ้าสดใสตัดกับ

ทุ่งนาสีเขียวขจีที่กว้างไกลสุดลูกหูลูกตา ฉากธรรมชาติเหล่านี้เป็นฉากที่ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ความสุข วิธีชีวิตชาวนาชาวไร่ที่สงบเรียบง่าย

(2) ความหมายของฉาก ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทที่สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ ความสุข ความสงบ เรียบง่าย รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยามมีปัญหา ก็คอยช่วยเหลือ คอยปลอบใจและเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะฉากบ้านแม่จะเป็นครอบครัวที่ไม่ร่ำรวย แต่ก็เป็ครอบครัวที่มีความสุข สมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า มีแต่เสียงหัวเราะและความสนุกสนาน ยามมีปัญหา ก็คอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทยังเป็นสถานที่ที่เป็นที่พักผ่อนใจและผ่อนคลายความทุกข์ใจของคนทุกชนชั้นอีกด้วย แต่เมื่อคนในเมืองเหยียบย่างเข้ามาในพื้นที่ชนบทก็กลับนำปัญหาความเดือดร้อน วุ่นวายใจมาให้คนในชนบท เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเมืองหรือความเจริญนั้นได้รู้ล้าเหยียบย่ำความสงบ เรียบง่ายของชนบท ทำให้เกิดปัญหาและความทุกข์ ที่สำคัญฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทยังเป็นสถานที่ที่ทำให้คนชนชั้นสูงได้มาเรียนรู้ชีวิตของคนในชนบท จนทำให้คนชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยและเป็นคนในเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติ จนทำให้ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความชนบทสามารถคลี่คลายไปได้ในท้ายที่สุด

1.6 ตอนจบ (Ending)

ละครโทรทัศน์เรื่อง “สะใภ้เจ้าสัว” จบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือการจบเรื่องแบบสำเร็จในชีวิต ประสบสุข หรือได้พบชีวิตใหม่ที่ตัวละครต้องการ ดังเช่นในเรื่อง หลังจากที่ฟ้าพันอุปสรรคและการกลั่นแกล้งต่างๆ นาๆ จากเจ้าสัวเทียนมาได้ ฟ้าใสก็ได้พิสูจน์ให้ทุกคนเห็นความดีของเธอ จนได้รับการยอมรับให้เป็นสะใภ้คนเล็กแห่งบ้านเศรษฐิกิจเดชากุล และแต่งงานใช้ชีวิตร่วมกับไตรวิชอย่างมีความสุข การจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) ของละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ผ่าน การสร้างความหมายว่า หากคนต่างจังหวัดหรือคนที่อยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวด้วยความดี ความอดทน และความจริงใจ สุดท้ายปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทก็สามารถคลี่คลายไปได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยการเปิดใจยอมรับและการลดอคติที่มีต่อคนจนคนบ้านนอกของคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยหรืออยู่ในชนชั้นสูงของสังคมด้วย เช่นเดียวกัน ละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวยังนำเสนอให้เห็นว่าคนต่างจังหวัดที่มีฐานะด้อยกว่าคนในเมืองหรือคนที่อยู่ในชนชั้นสูงของสังคม มักจะมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครที่มีฐานะร่ำรวยเป็นคนในเมืองที่อยู่ในฐานะชนชั้นสูงของสังคมเมื่อพบปัญหาอยู่เสมอ เป็นการสะท้อนให้

เห็นถึงมุมมองที่มีต่อคนจนหรือคนบ้านนอกว่าเป็นคนที่มีจิตใจทั้งดงาม ทั้งยังมีความรู้ความสามารถอีกด้วย

ทั้งนี้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครเรื่องสะใภ้เจ้าสัวส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไข และทำให้คลี่คลายไปได้ด้วยตัวละครผู้หญิงคือ ฟ้าใส โดยเฉพาะปัญหาเรื่องครอบครัว และปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อผู้หญิงว่าผู้หญิงก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่แพ้ผู้ชายเลยทีเดียว

สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง

ดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นว่าในบทที่ 5 นี้ จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง จากการวิเคราะห์ห้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว พบว่า ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมหรือบทบาทในการการประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation) ผ่านองค์ประกอบของการเล่าเรื่องทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง ฉาก และตอนจบ ดังนี้

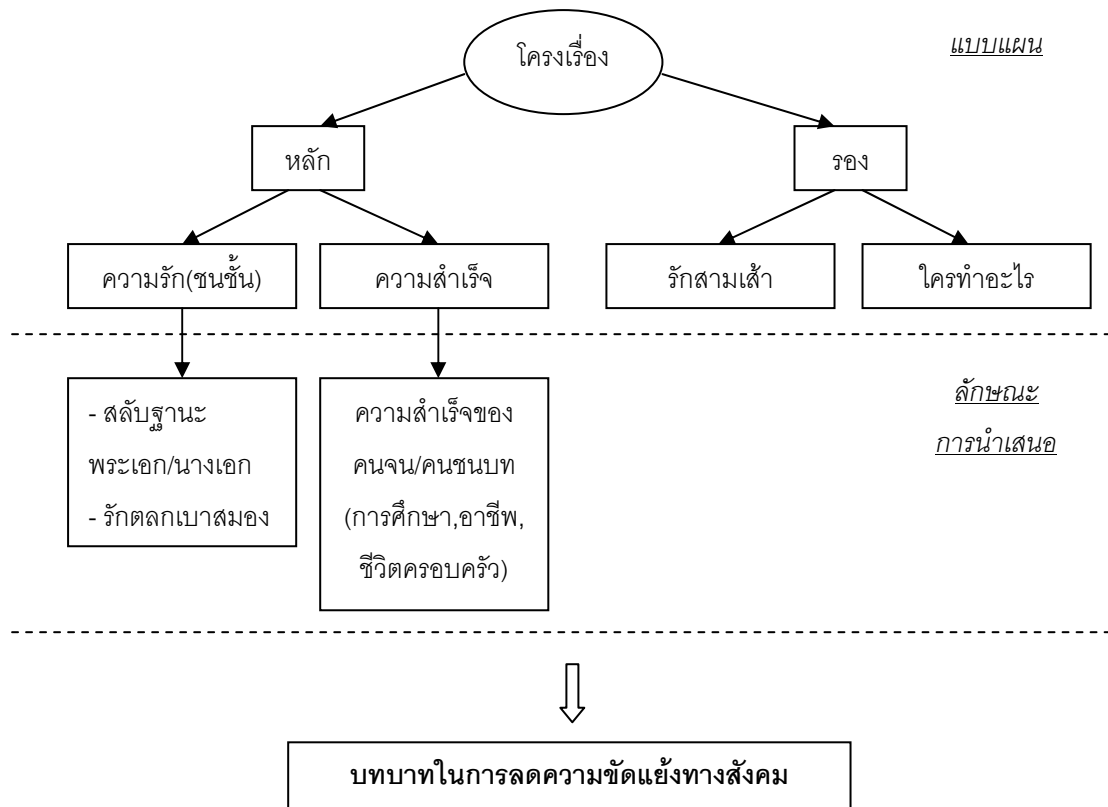
1. องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง

1.1 โครงเรื่อง (plot)

ตารางที่ 64 สรุปประเภทโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

รายชื่อละครโทรทัศน์	ประเภทของโครงเรื่อง								
	ความรักชายหญิง	รักสามเส้า	ความสำเร็จ	ซิดเดอเรลล่า	คดีหาคน	ใครทำอะไรอะไร	แมวจับหนู	เพชรตัดเพชร	อื่นๆ
1. คุณหนูฉันทนา	✓	✓	✓			✓			
2. เทพธิดาปลาร้า	✓	✓	✓			✓			
3. เขยบ้านนอก	✓	✓	✓			✓			
4. สะใภ้เจ้าสัว	✓	✓	✓			✓			

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังนี้

รูปที่ 18 สรุปลักษณะโครงเรื่องละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

จากแผนภาพสรุปลักษณะโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถอธิบายได้ดังนี้

(ก) โครงเรื่องมีลักษณะของการผสมผสานอย่างเป็นแบบแผน

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่ามีลักษณะของการผสมผสานและเป็นแบบแผนเดียวกัน คือ

(1) การนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จเป็นโครงเรื่องหลัก

เนื่องจากเรื่องราวของความรักเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัว สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นความรักระหว่างชายหญิง ความรักระหว่างสามีภรรยา ความรักระหว่างเพื่อน หรือความรักในครอบครัว การนำเสนอเรื่องราวความรักจึงสามารถดึงดูดใจผู้ชม ให้ผู้ชมมีความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับเรื่องราวและตัวละครได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำยังมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมักเป็นความสำเร็จของตัวละครเอกซึ่งเป็นคนชนชั้นล่างของสังคมที่พยายามอดทนฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อไปสู่ความสำเร็จ การมุ่งเน้นนำเสนอโครงเรื่องประเภทความสำเร็จ สะท้อนให้

เห็นถึงความต้องการและความฝันของคนในชนชั้นล่างของสังคมที่ต้องการมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งเรื่องหน้าที่การงาน การทำธุรกิจหรือการแสวงหาในสิ่งที่ต้องการ ทั้งยังเป็นการให้กำลังใจและนำเสนอหนทางที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จนั้นว่าแม้จะไม่สามารถได้มาโดยง่าย แต่ทุกคนก็สามารถประสบความสำเร็จได้หากมีความขยัน มีความอดทน และเป็นคนดีมีจิตใจที่ดีงาม

(2) การนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับรักสามเส้าและใครทำอะไรเป็นโครงเรื่องรอง เพื่อสร้างความสนุกสนาน น่าติดตามชมให้กับเรื่อง

(3) โครงเรื่องประเภทซิทคอมเรลล่า คฤหาสน์ลึกลับ แมวจับหนู และเพชรตัดเพชรมีลักษณะขัดกับโครงเรื่องหลักจึงไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ เนื่องจากโครงเรื่องประเภทซิทคอมเรลล่าแม้จะมีความคล้ายคลึงกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวซึ่งเป็นความสำเร็จของคนจน/คนชนชั้นเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันตรงที่วิธีการได้มาซึ่งความสำเร็จ โดยโครงเรื่องประเภทซิทคอมเรลล่า ความสำเร็จของคนจน/คนชนบทส่วนใหญ่ต้องอาศัยความดีและความอดทน แต่โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของ คนจน/คนชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ความสำเร็จของคนจน/คนชนบทที่ ได้มาไม่ได้เพียงแค่ต้องมีความดี มีความอดทนเท่านั้น แต่ต้องมีความพยายาม มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถอีกด้วย

ส่วนโครงเรื่องเกี่ยวกับคฤหาสน์ลึกลับที่สลับซับซ้อน ยากแก่การทำความเข้าใจ เป็นเรื่องราวที่ไกลตัว หรือไม่อาจเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่เหมาะสำหรับการนำเสนอในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำซึ่งเป็นช่วงเวลาของครอบครัวและช่วงเวลาของการพักผ่อนคลายเครียด โครงเรื่องประเภทซิทคอมเรลล่า คฤหาสน์ลึกลับ แมวจับหนู และเพชรตัดเพชรจึงมักพบในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมากกว่า

แบบแผนการนำเสนอโครงเรื่องในลักษณะดังกล่าวยังสอดคล้องกับแบบแผนการนำเสนอโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ ทั้ง 16 เรื่องด้วย ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำเปรียบเสมือนเป็นพื้นที่สำหรับคนในชนชั้นล่างของสังคม ละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงมักมีสูตรสำเร็จในการนำเสนอเรื่องราวของคนในชนชั้นล่างของสังคม โดยเฉพาะเรื่องความรักต่างชนชั้น และโครงเรื่องของความสำเร็จ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความสำเร็จของชนชั้นล่างทั้งในด้านการประกอบอาชีพ ความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งความสำเร็จในเรื่องความรัก จึงกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำเป็น “ละครขวัญใจคนจน” นอกจากนี้ในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้ยังเป็นช่วงเวลาของการพักผ่อน และเป็นช่วงเวลาของครอบครัว การนำเสนอโครงเรื่องที่เป็นสูตรสำเร็จดังกล่าวจึงทำให้ผู้ชมสามารถดูได้ทุกเพศทุกวัยอีกด้วย

(ข) ลักษณะการนำเสนอโครงเรื่องแต่ละประเภทมีความหลากหลาย

แม้ลักษณะโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องจะมีลักษณะการผสมผสานที่เป็นแบบแผนเดียวกัน อย่างไรก็ตามละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องก็ยังสร้างความแตกต่างโดยมีการนำเสนอโครงเรื่องในแต่ละประเภทในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

(1) โครงเรื่องเกี่ยวกับความรัก

(1.1) การนำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชนชั้นที่มีการสลับฐานะไปมาระหว่างตัวละครพระเอกและตัวละครนางเอก

ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง มีการนำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชายหญิงในลักษณะของความรักระหว่างชนชั้น โดยมีการสลับบทบาทไปมาระหว่างพระเอกและนางเอกของเรื่อง เช่น ความรักระหว่างพระเอกคนต่างจังหวัดที่มีฐานะชนชั้นกลางกับนางเอกคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวยในเรื่องคุณหนูฉันทนา และเขยบ้านนอก สลับกับ ความรักระหว่างพระเอกคนในเมืองและอยู่ในฐานะชนชั้นสูงกับนางเอกชนคนในชนบทที่มีฐานะเป็นชั้นล่าง เช่น เรื่องเทพธิดาปลาร้า สะใภ้เจ้าสัว การนำเสนอโครงเรื่องความรักระหว่างชนชั้นที่มีลักษณะผลัดกันไปมาแบบนี้เพื่อเป็นการสร้างความแตกต่างและสร้างความน่าสนใจให้กับละครแต่ละเรื่อง

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ยังพบว่า ไม่พบโครงเรื่องความรักระหว่างพระเอกหรือนางเอกที่อยู่ในชนชั้นเดียวกันเลย ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะการนำเสนอความรักในลักษณะดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทได้ชัดเจนกว่าการนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างพระเอกนางเอกที่อยู่ในชนชั้นเดียวกัน นอกจากนี้การนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้น ความรักระหว่างคนรวยคนจน หรือความรักระหว่างคนบ้านนอกกับคนในเมือง ซึ่งมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้อย่างชัดเจนว่า ไม่ว่าจะอยู่รวยหรือจะจน เป็นคนในเมืองหรือเป็นคนในชนบท สุดท้ายความขัดแย้งดังกล่าวก็สามารถคลี่คลายไปได้ และตัวละครทั้งสองฝ่ายก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ได้ในที่สุด

(1.2) การนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักแบบตลกเบาสมอง

แม้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจะมีโครงเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชนชั้น แต่ก็มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา Primetime หรือหลังข่าวภาคค่ำ เนื่องจากละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีลักษณะเป็นละครประเภท Comedy โครงเรื่องเกี่ยวกับความรักของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจะมีลักษณะเป็นความรักแบบตลกเบาสมอง ไม่เน้นการนำเสนอเรื่องราวปัญหาความรักที่ซับซ้อนระหว่างพระเอกกับนางเอกของเรื่อง โครงเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวมีลักษณะพระเอกกับนางเอกขัดแย้ง

กันตั้งแต่แรกพบแต่ไปรักกันในตอนท้ายเรื่อง จึงมักปรากฏฉากการปะทะคารมแบบสนุกสนานระหว่างพระเอกและนางเอกมากกว่าการนำเสนอแบบจริงจัง นอกจากนี้แม้จะปรากฏฉากชิงรักหักสวาท การแย่งชิงหญิงคนรักหรือชายคนรักระหว่างพระเอกกับผู้ร้ายหรือนางเอกกับผู้ร้ายก็เป็นไปในลักษณะตลกสนุกสนานเช่นเดียวกัน ซึ่งต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่จะมีลักษณะเป็นละครโทรทัศน์แบบ melodrama ที่เน้นนำเสนอเรื่องราวชิงรักหักสวาท ความรักระหว่างพระเอกนางเอกที่ซับซ้อนมีแต่ปัญหาอุปสรรค ความสัมพันธ์แบบรักสามเส้าที่ซับซ้อนยากแก่การแก้ไข หรือปรากฏฉากชิงรักหักสวาท ตบตีแย่งชิงกันค่อนข้างรุนแรง ประเภทของละคร Comedy จึงมีส่วนสำคัญต่อการนำเสนอโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวค่อนข้างมาก

(2) โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จ

การนำเสนอโครงเรื่องความสำเร็จของคนจนหรือคนในชนบท โดยส่วนใหญ่เป็นความสำเร็จที่หลากหลายทั้งการเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ และชีวิตครอบครัว เช่น ความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้ การทำงานเป็นนายความ และการทำธุรกิจปลาร้าส่งออกของใบหม่อน ในเรื่องเทพธิดาปลาร้า ความสำเร็จในการเอาชนะใจแม่ยายและความสำเร็จในการช่วยแก้ปัญหาชาวบ้านของนวนในเรื่องเขยบ้านนอก ความสำเร็จในการเอาชนะใจพ่อสามีในเรื่องสะใภ้เจ้าตัว โครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนในชนบทนี้พบค่อนข้างมากและเป็นลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

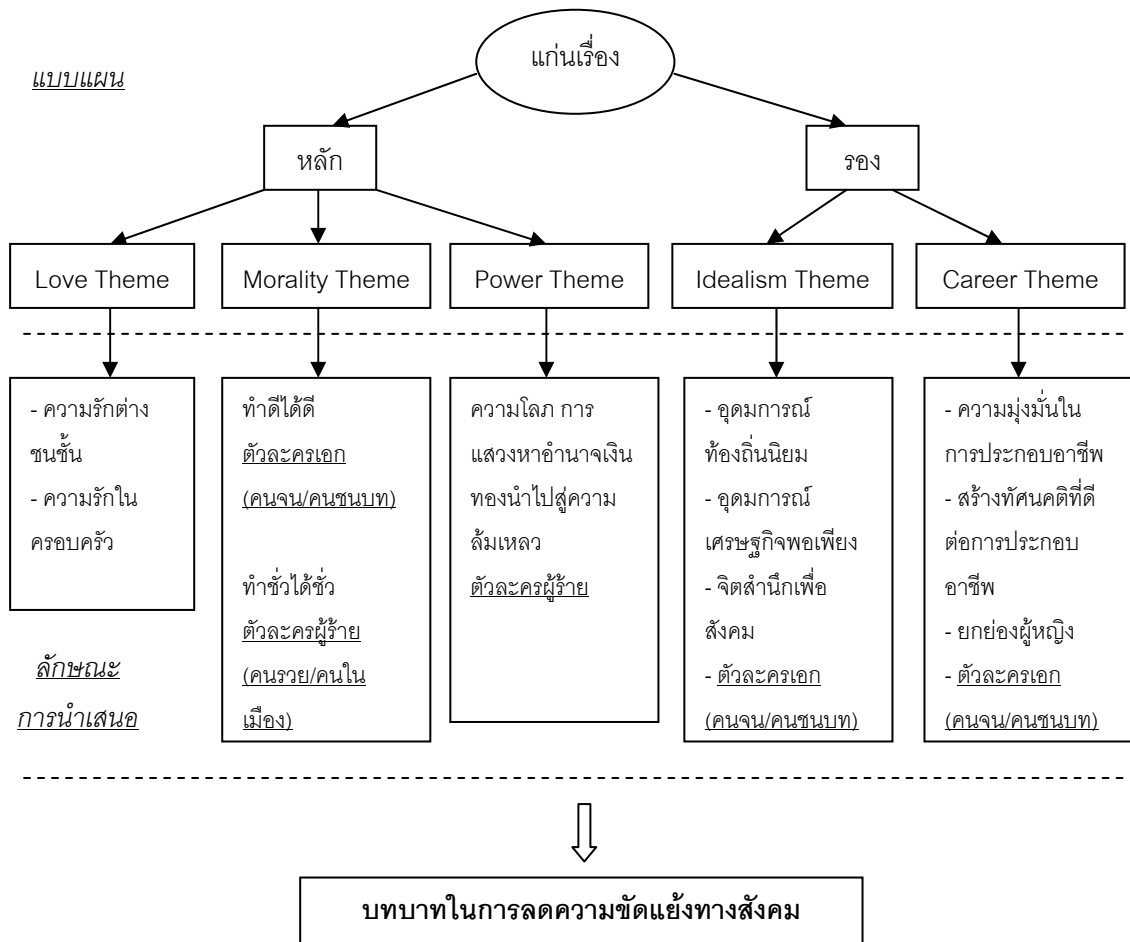
จากลักษณะโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวทั้ง 4 เรื่องที่นำเสนอโครงเรื่องความรักในลักษณะตลกสนุกสนานเบาสมอง แต่กลับเน้นนำเสนอโครงเรื่องความสำเร็จของคนจน/คนชนบทที่หลากหลายและนำเสนอในลักษณะที่จริงจังมากกว่า จึงกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้สร้างความหมายว่า ความรักนั้นเป็นเรื่องเล่นๆ แต่ความสำเร็จของคนจน/คนชนบทในการประกอบอาชีพนั้นเป็นเรื่องจริง

1.2 แก่นเรื่อง (theme)

ตารางที่ 65 สรุปประเภทของแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

รายชื่อละครโทรทัศน์	ประเภทของแก่นเรื่อง					
	Love Theme	Morality Theme	Idealism Theme	Power Theme	Career Theme	Outcast Theme
1. คุณหนูฉันทนา	✓	✓		✓	✓	
2. เทพธิดาปลาร้า	✓	✓	✓	✓	✓	
3. เขยบ้านนอก	✓	✓	✓	✓		
4. สะใภ้เจ้าตัว	✓	✓	✓	✓		

จากการวิเคราะห์แก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปเป็นภาพแผนได้ดังนี้

รูปที่ 19 สรุปลักษณะแก่นเรื่องละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

จากแผนภาพสรุปลักษณะแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถอธิบายได้ดังนี้

(ก) แบบแผนการนำเสนอ

- (1) แก่นเรื่องมีลักษณะการผสมผสานระหว่างแก่นเรื่องหลากหลายประเภท
- (2) แก่นเรื่องประเภท Love Theme, Morality Theme และ Power Theme เป็นแก่นเรื่องหลักที่ปรากฏในละครทุกเรื่อง
- (3) แก่นเรื่องประเภท Career Theme และ Idealism Theme เป็นแก่นเรื่องรองที่ผสมผสานเข้ามาและเป็นลักษณะเด่นที่ทำให้ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีลักษณะต่างไปจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ
- (4) แก่นเรื่องประเภท Outcast Theme ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

(ข) ลักษณะการนำเสนอแก่นเรื่องแต่ละประเภท

(1) แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นการนำเสนอเรื่องราวความรักของหนุ่มสาวหรือความรักระหว่างพระเอกและนางเอกของเรื่องที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของชนชั้น พระเอกและนางเอกของเรื่องส่วนใหญ่พบว่าเมื่อพบกันครั้งแรกก็มีปัญหาความขัดแย้งจนไม่ถูกชะตากัน แต่เมื่อมีเหตุการณ์ให้ต้องมาเกี่ยวข้องกันหรือใกล้ชิดกัน จึงทำให้ต่างฝ่ายต่างได้เห็นถึงความดี ความรัก ความจริงใจและความห่วงใยที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีให้แก่กัน ความขัดแย้งที่เคยมีก็จางหายไปและเกิดเป็นความรักขึ้นมาแทนที่ในที่สุด อย่างไรก็ตามแม้แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจะเป็นความรักต่างชนชั้นซึ่งคล้ายกับละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ แต่แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำก็มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำในแง่ของปริมาณการนำเสนอ โดยละครก่อนข่าวมักจะเน้นการนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้นค่อนข้างน้อยและมักนำเสนอในลักษณะตลกสนุกสนาน แต่ให้ความสำคัญกับแก่นเรื่องประเภท Career Theme มากกว่า ส่วนละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่มักเน้นการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Love Theme โดยเน้นเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้นเป็นหลักและเน้นการนำเสนอแบบจริงจังหรือซับซ้อนมากกว่า ทั้งยังมีลักษณะการผสมผสานกับแก่นเรื่องประเภทอื่นๆค่อนข้างน้อยอีกด้วย

นอกจากนี้ในแก่นเรื่องประเภท Love Theme ของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องยังมีการสอดแทรกเรื่องราวความรักในครอบครัว ทั้งความรักระหว่างสามีภรรยา ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ความสัมพันธ์ระหว่างแม่เลี้ยงและลูกเลี้ยง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อสามีและลูกสะใภ้ หรือความสัมพันธ์ระหว่างแม่ยายกับลูกเขย แต่สุดท้ายปัญหาดังกล่าวก็คลี่คลายไปได้ด้วยความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยการนำเสนอให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวว่า หากสมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักการให้อภัยและลดอคติที่มีต่อกัน ปัญหาครอบครัวต่างๆ ก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ และทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

(2) แก่นเรื่องประเภท Morality Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงแนวคิดเรื่อง การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความดี ความมีน้ำใจ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความมีคุณธรรม ความกตัญญู การสำนึกผิด การกลับตัวเป็นคนดี และการให้อภัย ซึ่งเป็นคติประจำใจของคนในสังคมไทย โดยเสนอผ่านตัวละคร 2 ฝ่ายคือ

(2.1) แนวคิดเรื่องการทำดีได้ดีสื่อผ่านตัวละครเอกของเรื่องซึ่งส่วนใหญ่ มักเป็นคนในชนชั้นล่างของสังคมหรือเป็นคนในชนบท ว่าเป็นคนดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รักความยุติธรรม รู้จักการให้อภัยซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวทำให้ตัวละครเอกของเรื่องที่อยู่ในชนชั้นล่างของสังคมหรือคนชนบทนี้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่เกิดขึ้นอีกด้วย

(2.2) แนวคิดเรื่องการทำชั่วได้ชั่ว การสำนึกผิด และการกลับตัวเป็นคนดี สื่อผ่านตัวละครผู้ร้ายในเรื่องที่ส่วนใหญ่เป็นคนในชนชั้นสูง เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย ตัวละครผู้ร้ายเหล่านี้มักเป็นคนโลภมาก ทะเยอทะยาน เห็นแก่ตัว ชอบดูถูกและรังแกคนที่ด้อยกว่า ทำได้ทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง สุดท้ายจึงได้รับผลกรรมที่ตัวเองก่อไว้โดยการถูกตำรวจจับและถูกตำรวจตัดสินจำคุก ส่วนผู้ร้ายที่สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีได้ก็มักจะได้รับ การอภัย

การนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Morality Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง จึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยละครโทรทัศน์นี้ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาคติใจ สอดแทรกคติสอนใจ และข้อคิดที่ดีให้กับผู้ชม รวมทั้งให้ความมั่นใจแก่ผู้ชมว่าหลักการของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ยังคงเป็นเช่นนั้นเสมอ

(3) แก่นเรื่องประเภท Power Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงความโลภ ความทะเยอทะยาน การแสวงหาอำนาจและเงินทองของตัวละครในเรื่อง โดยสื่อผ่านตัวละครผู้ร้าย และสุดท้ายละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องก็นำเสนอให้เห็นว่าความโลภ ความทะเยอทะยาน การแก่งแย่งแข่งขัน การแสวงหาอำนาจและเงินทองนี้นำไปสู่หนทางแห่งความล้มเหลวของชีวิต ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาคือ การรู้จักสำนึกผิด และการรู้จักการให้อภัยที่จะสามารถลดความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้

(4) แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงการมีจิตสำนึกที่ดีของตัวละครซึ่งเป็นคนในชนบทและคนในชนชั้นล่างของสังคม ที่มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และความพยายามความอดทนเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างที่ต้องการ รวมทั้งสอดแทรกให้เห็นถึงการยึดมั่นในอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม และอุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในตัวละครที่เป็นคนชนชั้นล่างหรือคนในชนบทเหล่านี้ด้วย โดยแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme นี้สื่อผ่านตัวละครเอกของเรื่องที่เป็นคนดี มีจิตสำนึกที่ดี มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงจัง มีความรักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดและท้องถิ่นของตนเอง และยึดมั่นในอุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย การนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism ของละครโทรทัศน์ดังกล่าวจึงเป็นการ

สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของคนรุ่นใหม่ที่มีจิตใจดีงาม มุ่งมั่นใช้ความรู้ในการช่วยเหลือสังคม และรักในท้องถิ่นกำเนิดของตัวเอง ทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นสามารถคลี่คลายไปได้หากคนในสังคมมีอุดมการณ์ มีจิตสำนึกที่ดีในการช่วยเหลือสังคม

(5) แก่นเรื่องประเภท Career theme เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงความอดทน ความมุ่งมั่น ความพยายามของตัวละครเอกในเรื่องในการประสบความสำเร็จในด้านอาชีพการงาน โดยจะต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Career Theme ในละครโทรทัศน์ดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการประสบความสำเร็จในอาชีพการงานซึ่งเป็นเป้าหมายที่คนในสังคมต้องการ ทั้งยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพต่างๆ ไม่ว่าจะอาชีพไหน เช่น สิวโรงงาน แม่ค้าปลาร้า เจ้าของโรงงานหรือเป็นทนายความ หากมีความอดทน มุ่งมั่น และความพยายามก็จะสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพเหล่านั้นได้ในที่สุด นอกจากนี้แก่นเรื่องประเภท Career Theme ที่นำเสนอในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา และเทพธิดาปลาร้า เป็นความสำเร็จในการประกอบอาชีพการงานของตัวละครผู้หญิง เป็นการสะท้อนให้เห็นแนวคิดที่ว่าผู้หญิงก็มีความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ไม่แพ้ผู้ชายเช่นเดียวกันอีกด้วย

(ค) แก่นความคิดหลัก

จากแก่นความคิดหลักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องพบว่าละครทุกเรื่องเน้นนำเสนอแนวคิดเรื่องค่าของคนอยู่ที่ความดีและคนทุกคนไม่ว่าจะรวยหรือจนก็มีความเป็นคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงไม่ควรตัดสินคนเพียงเพราะรูปลักษณ์ภายนอก ชนชั้น เชื้อชาติหรือฐานะ แต่มองคนดีที่ความดีภายในจิตใจ เป็นการเสนอค่านิยมใหม่แทนค่านิยมเดิมๆ ที่มักตัดสินคนจากความแตกต่างทางชนชั้น ความแตกต่างทางภูมิภาคหรือเชื้อชาติ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการสอดแทรกแก่นความคิดหลักเรื่องความพยายามคือหนทางของความสำเร็จในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนาและเทพธิดาปลาร้าอีกด้วย การถ่ายทอดแก่นความคิดหลักหรือข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทั้ง 4 เรื่องนี้จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของละครโทรทัศน์ในการขัดเกลาจิตใจของผู้ชม รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอีกด้วย

1.3 ตัวละคร (character)

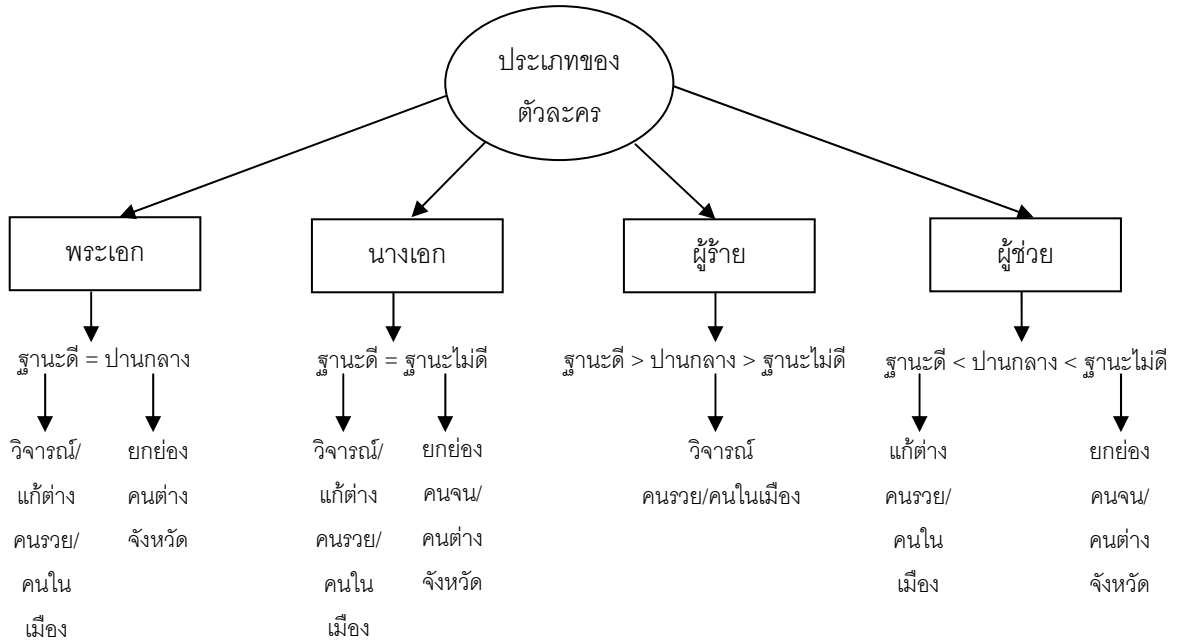
จากการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องสามารถสรุปโดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1.3.1 ประเภทของตัวละคร

1.3.2 การสร้างตัวละคร

1.3.1 ประเภทของตัวละคร

จากการวิเคราะห์ประเภทของตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 20 สรุปประเภทของตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

จากแผนภาพสรุปประเภทของตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องสามารถอธิบายได้ดังนี้

(ก)ตัวละครพระเอก

1. พระเอกฐานะดี ปรากฏในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เทพธิดาปลาร้า และ สะใภ้เจ้าสัว โดยพบว่าพระเอกฐานะดีของละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องมีลักษณะแตกต่างกัน ในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า พระเอกของเรื่องมีฐานะดี การศึกษาดีเรียนจบจากเมืองนอก แต่ชอบทำตัวไฮโซ ใช้ของแพง รักความสะดวกสบาย ไม่สนใจทำงาน และดูถูกคนจนคนบ้านนอกเพราะเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ แต่ภายหลังจากที่ได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและจิตใจที่ดั่งงามของคนบ้านนอกอย่างนางเอกก็กลับใจและเลิกมีอคติกับคนจนคนบ้านนอกในที่สุดเพราะแท้จริงแล้วพื้นฐานเป็นคนจิตใจดี ส่วนพระเอกในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว มีฐานะดี การศึกษาดี มีอาชีพการงานดี เป็นตำรวจมือปราบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ หัวดี แต่ก็เป็นหนุ่มขี้เล่น อารมณ์ดี จริงใจ ไม่ดูถูกคนจนหรือคนบ้านนอก

2. พระเอกฐานะปานกลาง ปรากฏในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูชั้นหนา และเขยบ้านนอก โดยพระเอกในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูชั้นหนา มีอาชีพเป็นดีเจ คลื่นเพลงลูกทุ่งคลาสสิก ฐานะดีพอสมควร การศึกษาดี ภูมิลำเนาเป็นคนต่างจังหวัด แต่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ เป็นคนจิตใจดี มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น อารมณ์ดี ชี้แจง เล่น จริงใจ ส่วนพระเอกในละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอก ภูมิลำเนาเป็นคนต่างจังหวัด ฐานะปานกลางเนื่องจากมีไร่และธุรกิจรีสอร์ทเล็กๆเป็นของตัวเอง การศึกษาดีเรียนจบปริญญาตรีด้านการเกษตร เป็นคนจิตใจดี มีน้ำใจชอบช่วยเหลือคนอื่น เป็นคนขี้เล่น อารมณ์ดี จริงใจ กล้าคิดกล้าพูดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ยอมให้ใครมากลั่นแกล้งรังแกและดูถูกได้ง่ายๆ

เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำเน้นนำเสนอเรื่องความ ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอย่างชัดเจน การสร้างตัวละครพระเอกในเรื่องจึงพบว่าทั้งพระเอกที่ฐานะดีและฐานะปานกลางแตกต่างกันไปตามแนวเรื่อง การสร้างตัวละครพระเอกฐานะดียังพบว่ามีความแตกต่างกันอีกด้วย คือมีทั้งพระเอกฐานะดีที่นิสัยไม่ดีแต่กลับตัวในภายหลัง และพระเอกฐานะดีที่นิสัยดี ซึ่งตัวละครพระเอกที่มีฐานะดีนี้เป็นการแก้ต่างให้กับคนรวยว่า แท้จริงแล้วคนรวยทุกคนไม่ได้ทำตัวไฮโซ เย่อหยิ่งและคอยสร้างความเดือดร้อนให้กับคนที่ฐานะด้อยกว่าเสมอไป แต่คนรวยก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสถานะที่ด้อยกว่าได้ด้วยการเรียนรู้ การเปิดใจ และความเข้าใจ ทั้งยังสามารถช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยคนที่มีความฐานะด้อยกว่าได้เช่นกัน

ส่วนการสร้างตัวละครพระเอกที่มีฐานะปานกลางในละครโทรทัศน์ทั้งสองเรื่อง พบว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนที่มีความฐานะปานกลางหรือคนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพ เป็นคนจิตใจดีงามและมีน้ำใจ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนบ้านนอกบางส่วนไม่ใช่คนโง่ที่ไร้การศึกษา หรือยากจนเสมอไป แต่คนบ้านนอกก็มีความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน สามารถมีอาชีพการงานที่ดี มีความรู้ความสามารถ ทั้งยังสามารถช่วยเหลือคนในสถานะที่สูงกว่าและช่วยทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกด้วย

การสร้างตัวละครพระเอกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้จึงมีลักษณะแตกต่างไปจากการสร้างตัวละครแบบตายตัว(Typed Character) หรือตามแบบฉบับดังเช่นตัวละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่โดยส่วนใหญ่พระเอกที่มีฐานะดี มักจะเป็นคนนิสัยไม่ดี เห็นแก่ตัว เอาแต่ใจตัวเอง โมห่ง่าย อารมณ์ร้าย ชอบใช้กำลังหรือความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ส่วนพระเอกที่ฐานะไม่ดีก็มักจะเป็นคนแสนดี เสียสละ ซื่อตรง มักถูกกระทำหรือกลั่นแกล้งรังแกแต่ก็จ่ายอม พระเอกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศใน

ช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจึงสะท้อนความเป็นจริงในสังคมที่คนแต่ละคนต่างมีความหลากหลายแตกต่างกันไป มีบุคลิกทั้งด้านดีและไม่ดีในตัวเอง

(ข) ตัวละครนางเอก

1. นางเอกฐานะดี ปรากฏในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูฉันทนา และเขยบ้านนอก โดยลักษณะของนางเอกฐานะดี ได้แก่ เป็นลูกคุณหนู พ่อแม่มีฐานะร่ำรวย การศึกษาดี เรียนจบจากเมืองนอก เป็นคนจิตใจดี ไม่รังเกียจคนจน คนบ้านนอกหรือแบ่งชนชั้นฐานะ มีน้ำใจ ฉลาด ทันคน แต่ชอบเอาชนะ และเอาแต่ใจตัวเองในบางครั้ง
2. นางเอกฐานะไม่ดี ปรากฏในละครโทรทัศน์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เทพธิดาปลาบ้า และสะใภ้เจ้าสัว โดยลักษณะของนางเอกฐานะไม่ดี ได้แก่ ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอีสาน เป็นลูกชาวนา ฐานะยากจน เป็นคนดี มีน้ำใจ จิตใจดีงาม มีคุณธรรม รักความยุติธรรม กตัญญู ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ขยัน อดทน เข้มแข็ง มีความเพียรพยายามและมุ่งมั่นตั้งใจ แม้จะยากจนแต่ก็มีการศึกษาดี เรียนจบระดับปริญญาตรี มีหน้าที่การงานที่ดี รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ไม่ยอมคนและไม่ยอมให้ใครมาดูถูกหรือรังแกได้ง่ายๆ

เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำเน้นนำเสนอเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอย่างชัดเจน การสร้างตัวละครนางเอกในเรื่องจึงพบว่าทั้งนางเอกที่ฐานะดีและฐานะไม่ดีแตกต่างกันไปตามแนวเรื่อง โดยการสร้างตัวละครนางเอกฐานะดี เช่น ในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนที่อยู่ในชนชั้นสูงหรือมีฐานะร่ำรวยของสังคม เป็นการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย ว่ามักใช้ชีวิตอยู่อย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย ชอบความทันสมัย รักความสะดวกสบาย ไม่ต้องต่อสู้ดิ้นรน ไม่สนใจทำงานเพราะถือว่าตัวเองร่ำรวยอยู่แล้ว แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการแก้ต่างให้กับคนรวยด้วยเช่นกันว่า แท้จริงแล้วคนรวยทุกคนไม่ได้ทำตัวไฮโซเย่อหยิ่ง ไม่สนใจทำงานเอาแต่ใช้เงินฟุ่มเฟือยไปวันๆ เสมอไป แต่คนรวยก็สามารถเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสถานะที่ด้อยกว่าได้ทั้งยังสามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ด้วย

ส่วนการสร้างตัวละครนางเอกที่มีฐานะไม่ดี หรือฐานะยากจน พบว่าตัวละครนางเอกในละครโทรทัศน์ทั้งสองเรื่องมีภูมิลำเนาเป็นคนอีสาน และเป็นลูกชาวนา จึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนอีสานในสถานะชนชั้นล่างที่เข้ามาทำงานและมาเรียนต่อในเมือง แม้ต้องต่อสู้ดิ้นรน

อย่างยากลำบากก็อดทน และด้วยความดีและความอดทนในที่สุดก็ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

การสร้างลักษณะของตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ จึงมีลักษณะแตกต่างไปจากการสร้างลักษณะตัวละครแบบตายตัว (Typed Character) หรือตามแบบฉบับดังเช่นตัวละครในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่โดยส่วนใหญ่แล้วหากนางเอกมีฐานะดี ก็มักจะมีลักษณะเป็นคนดี เชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นคุณหนู จิตใจดี หากนางเอกฐานะไม่ดี ก็มักจะมีลักษณะเป็นคนแสบดี และถูกกระทำจำยอม ไม่สู้คน ตัวละครนางเอกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจึงมีลักษณะเป็นตัวละครแบบรอบด้าน (Round Character) ซึ่งใกล้เคียงกับชีวิตจริงของคนในสังคม

(ค) ตัวละครผู้ร้าย

1. ผู้ร้ายฝ่ายหญิง ตัวละครผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มีทั้งผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะดีซึ่งพบค่อนข้างมาก และผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะปานกลาง และผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะยากจนซึ่งพบค่อนข้างน้อย โดยผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะดี หรืออาจร่ำรวยแบบปลอมๆ มีลักษณะชอบดูถูกและรังเกียจคนจนคนบ้านนอก มองคนที่ภายนอก ชอบแบ่งชนชั้น ภายนอกดูดีแต่แท้จริงแล้วหน้าไหว้หลังหลอก เห็นแก่ตัว เจ้าแผนการ โลกมาก คบแต่คนรวยด้วยกันเองเพราะหวังผลประโยชน์ ชอบใช้อำนาจกดดันแก่ง และกดขี่ข่มเหงผู้ที่ด้อยกว่า และพบตัวละครผู้ร้ายฝ่ายหญิงเพียงเรื่องเดียวที่ชอบใช้เสียงดัง ด่าทอ และตบตี คือ ละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า ส่วนผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะปานกลาง และมีฐานะยากจน ซึ่งพบในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันทนา แม้จะไม่ได้มีฐานะร่ำรวย แต่ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับตัวละครผู้ร้ายฝ่ายหญิงที่มีฐานะดี คือ เป็นคนเห็นแก่ตัว โลกมาก อิจฉาริษยา แต่มักไม่รอบคอบจนทำผิดพลาดอยู่บ่อยๆ
2. ผู้ร้ายฝ่ายชาย ตัวละครผู้ร้ายฝ่ายชายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มีทั้งผู้ร้ายฝ่ายชายที่มีฐานะดี และผู้ร้ายฝ่ายชายที่มีฐานะปานกลาง โดยผู้ร้ายฝ่ายชายที่มีฐานะดี หรือเป็นนายทุนที่เงินร่ำรวยมหาศาล มักมีลักษณะภายนอกดูเป็นคนดี สุภาพเรียบร้อย แต่แท้จริงแล้วเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก มีเล่ห์เหลี่ยม เจ้าแผนการ เห็นแก่ตัว เจ้าชู้ ทะเยอทะยาน โลกมาก ต้องการแสวงหาอำนาจและเงินทอง ใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจเงินกดขี่ข่มเหงคนที่ด้อยกว่า คบแต่คนรวยเพื่อหวังผลประโยชน์ สามารถทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตัวเองต้องการ ส่วนผู้ร้ายฝ่ายชายที่มีฐานะปานกลาง มี

ลักษณะเช่นเดียวกันกับผู้ร้ายฝ่ายชายที่มีฐานะดีคือ ภายนอกดูเป็นคนดี ทำทางสุภาพ เรียบร้อย แต่งตัวดี แต่แท้จริงแล้วเบื้องหลังเป็นคนโลภมาก เห็นแก่ตัว มีความทะเยอทะยานสูง มีเล่ห์เหลี่ยม เจ้าแผนการ เห็นแก่ตัว ทำทุกอย่างเพื่อแสวงหาอำนาจ และเงินทองให้กับตัวเอง

การสร้างตัวละครผู้ร้ายในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องพบว่าส่วนใหญ่มักเป็นตัวละครที่มีฐานะดี ร่ำรวย มหาศาล มีอำนาจเหนือกว่าทั้งอำนาจเงินและหน้าที่การงาน และแสดงออกถึงการแบ่งชนชั้น ฐานะชาติตระกูล มีอคติ แสดงความรังเกียจคนจนและคนบ้านนอกอย่างชัดเจน ทั้งยังชอบเอาวัดเอาเปรียบและคอยกลั่นแกล้งคนที่อยู่ในฐานะต่ำกว่าอยู่เสมอ การสร้างตัวละครผู้ร้ายดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนในชนชั้นสูง หรือคนรวย มีฐานะ ที่รักความสะดวกสบาย มองคนที่ภายนอก คบแต่คนรวยด้วยกันเองเพื่อหวังผลประโยชน์ ดูถูกคนที่มีฐานะต่ำกว่า และเห็นแก่ตัว ทั้งยังชอบกดขี่คนที่ฐานะด้อยกว่าอีกด้วย ทั้งนี้การสร้างตัวละครผู้ร้ายที่มีลักษณะดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรวยกับความจน ความแตกต่างระหว่างความเมืองกับความเป็นชนบท คนที่มีฐานะชาติตระกูลที่ดีกว่าย่อมได้รับการยอมรับในสังคมมากกว่าคนที่มีความดีแต่ด้อยและมีฐานะยากจนได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวละครฝ่ายผู้ร้ายที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ยังแบ่งได้เป็นผู้ร้ายที่กลับใจ กับผู้ร้ายที่ได้รับโทษตามผลของการกระทำของตัวเอง การสร้างตัวละครทั้ง 2 แบบที่ปรากฏในละครทุกเรื่องนี้เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงผลของการกระทำ หากทำผิดแต่รู้จักสำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีก็จะได้รับการให้อภัย แต่หากทำผิดแล้วไม่ยอมสำนึกผิดก็จะได้รับโทษโดยอาจถูกจับหรือถูกตัดสินจำคุก การสร้างตัวละครที่เป็นภาพตัวแทนของความร้ายกาจต่างๆ และแสดงให้เห็นถึงผลของการกระทำเหล่านี้เป็นบทบาทหนึ่งของละครโทรทัศน์ที่ช่วยตอกย้ำและสร้างความมั่นใจว่าการทำดีย่อมได้ดี การทำชั่วย่อมได้ชั่วเสมอ รวมทั้งยังนำเสนอข้อคิดที่ว่าคนทำผิดแล้วสำนึกผิดและกลับตัวกลับใจย่อมได้รับการให้อภัย นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนแนวคิดที่ว่าไม่ควรมองคนที่ภายนอก คนบางคนภายนอกอาจดูเป็นคนดีแต่จิตใจอาจชั่วร้ายก็เป็นได้

ทั้งนี้ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องไม่ปรากฏบทลงโทษสำหรับตัวละครฝ่ายร้ายด้วยการตาย ดังเช่นมักปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำ เนื่องจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นละครประเภท Comedy ที่เน้นความตลก สนุกสนาน เบาสมอง แม้จะมีตัวละครฝ่ายผู้ร้าย แต่ก็มีการสอดแทรกมุขตลก หรือการแสดงออกการกระทำที่ตลก สนุกสนาน ความร้ายกาจที่ปรากฏจึงค่อนข้างเป็นความร้ายกาจที่ซ้ำ

ขึ้น สนุกสนาน ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงถูกลดความรุนแรงไป บทลงโทษรุนแรงเช่น การตาย จึงไม่ปรากฏในละครเหล่านี้

(ง) ตัวละครผู้ช่วย

ตัวละครผู้ช่วยที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า มีทั้งตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะดี ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะปานกลาง และตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะยากจน

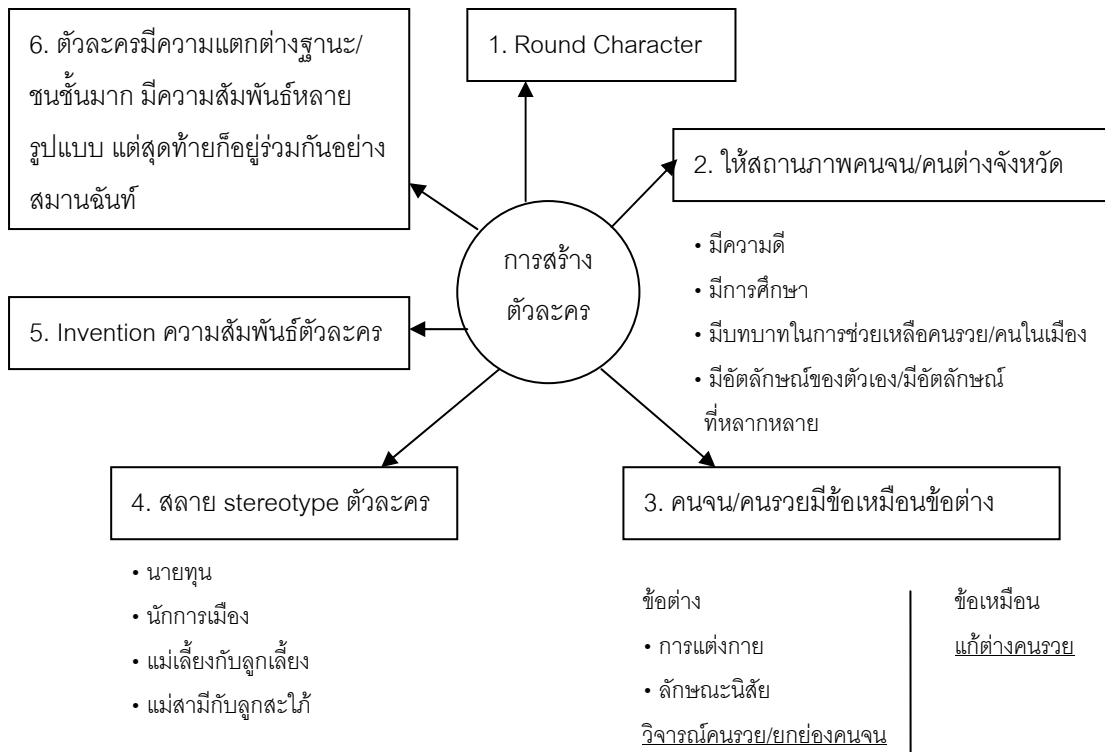
ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะดีซึ่งปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่าส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่ช่วยสลาย stereotype ของตัวละครแบบฉบับหลากหลายประเภท

ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะปานกลางส่วนใหญ่มีลักษณะคือเป็นเพื่อนกับพระเอกและนางเอก คอยให้ความช่วยเหลือพระเอกและนางเอกเมื่อยามเดือดร้อน นอกจากนี้ยังพบตัวละครผู้ช่วยที่เป็นเพศที่สามซึ่งมีฐานะปานกลางอีกด้วย

ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะยากจน ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในครอบครัวของพระเอกหรือนางเอก และเป็นเพื่อนของพระเอกหรือนางเอก ที่เป็นคนต่างจังหวัด หรือมีภูมิลำเนาเป็นคนอีสาน มีอาชีพทำเกษตรกรรม โดยผู้ช่วยเหลือที่มีฐานะยากจนมีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม มีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี ขยัน ตั้งใจทำงาน สู้อชีวิต รักศักดิ์ศรี รักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง ทั้งยังมีความรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีกัน คอยช่วยเหลือเผื่อแผ่เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน แม้ยามมีปัญหาก็ไม่เคยทอดทิ้งกัน แต่ช่วยกันแก้ปัญหาและให้กำลังใจซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ แต่ด้วยความเป็นคนจิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดี และมีการศึกษาน้อยของคนต่างจังหวัดบางคน ก็เป็นข้อเสียที่ทำให้ตกเป็นเหยื่อของพวกคนชั่วได้ง่ายๆ และมักตกเป็นเหยื่อของคนที่มีฐานะสูงกว่า อย่างไรก็ตามแม้จะประสบปัญหาแต่ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะยากจนเหล่านี้ก็จะให้กำลังใจเพื่อต่อสู้ชีวิตอย่างเข้มแข็ง อดทนและไม่ย่อท้อ ในที่สุดก็สามารถทำมาหากินเลี้ยงตัวเองได้อย่างพอมีพอกินอีกครั้ง ตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะยากจนเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความรักความอบอุ่นในครอบครัว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และน้ำใจที่มีต่อกันของคนในชนบท รวมทั้งความเข้มแข็งอดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ของคนจน/คนชนบทอีกด้วย ตัวละครผู้ช่วยในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำจึงมีความสำคัญมากกว่าตัวละครผู้ช่วยในละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับวิธีการแก้ปัญหาของตัวละครเอกที่ต้องอาศัยคนอื่นช่วยแก้ปัญหา โดยเฉพาะคนจน/คนชนบทต้องช่วยกันแก้ปัญหา

1.3.2 การสร้างตัวละคร

จากการวิเคราะห์การสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง มีลักษณะการสร้างตัวละครซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 21 สรุปการสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

จากแผนภาพสรุปการสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) ตัวละครมีลักษณะ round character

(2) การให้สถานภาพ (Status Conferral) แก่คนจนหรือคนต่างจังหวัด

(2.1) คนจนหรือต่างจังหวัดเป็นคนดี โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นคนจนคนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักเพื่อน รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง เข้มแข็ง สู้อชีวิต แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ และคนชนชั้นล่างก็ไม่ใช่ว่าที่ต่ำต้อยด้อยค่า เป็นคนซื่อ ไม่ทันคน เป็นคนอ่อนแอปล่อยให้ใครมารังแกหรือดูถูกกันได้ง่าย แต่คนชนชั้นล่างก็มีศักดิ์ศรีในความเป็นคนเท่าเทียมกัน ทั้งยังมีความสามารถ มีความรู้ และมีปฏิภาณไหวพริบ สามารถให้ความช่วยเหลือคนในชนชั้นที่สูงกว่า และทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกด้วย

(2.2) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการศึกษาสูง และสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เช่น ข้าราชการในเรื่องคุณหนูฉันทนา ไบหม่อนในเรื่องเทพธิดาปลาร้า นวนในเรื่องเขยบ้านนอก และฟ้าใสในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว

(2.3) คนจนคนต่างจังหวัดมีบทบาทในการช่วยเหลือคนรวยหรือคนในเมืองให้พ้นจากวิกฤติเรื่องการทำงาน การเงิน และปัญหาครอบครัว

(2.4) คนจนคนต่างจังหวัดเป็นคนที่มียึดลักษณะของตัวเอง ในขณะที่เดียวกัน คนจนคนต่างจังหวัดก็มียึดลักษณะที่หลากหลายได้ด้วย

(3) การสร้างตัวละครให้เห็นว่าคนเมืองที่มีฐานะร่ำรวยและคนชนบทที่มีฐานะยากจน มีทั้งข้อต่างและข้อเหมือน

(3.1) ข้อต่าง

(3.1.1) การแต่งกาย

ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องสร้างตัวละครให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนจน คนชนบท คนชนชั้นแรงงาน กับคนรวย คนในเมือง หรือคนในชนชั้นเจ้านาย ผ่านการแต่งกายของตัวละครอย่างชัดเจนคือ

การแต่งกายของคนจน คนต่างจังหวัด สะท้อนผ่านการแต่งกายแบบง่าย ๆ สบาย ๆ เสื้อยืดแขนสั้นลายตารางหรือลายดอกหลากสี ส้นสไลกับกางเกงยีนส์และรองเท้าผ้าใบ หรือการแต่งกายชุดขาวนา เสื้อม่อฮ่อม พาดผ้าขาวม้าของผู้ชาย การใส่เสื้อแขนสั้น เสื้อคอกระเช้าและถุงผ้าชิ้นของผู้หญิง ส่วนคนชนชั้นแรงงานหรือสาวโรงงาน ในขณะที่มาทำงานจะแต่งชุดฟอร์มพนักงานเหมือนกัน ส่วนในช่วงวันหยุดก็จะใส่เสื้อผ้าราคาถูกตามตลาดนัด เสื้อยืด กางเกงยีนส์ รองเท้าผ้าใบธรรมดาๆ

การแต่งกายของคนรวยหรือคนเมืองหรือคนชนชั้นเจ้านาย สะท้อนผ่านการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทันสมัย มีรสนิยม ดูหรูหราสมฐานะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้ของใช้ราคาแพงทั้งเครื่องสำอาง เครื่องประดับ ฯลฯ อีกด้วย

(3.1.2) ลักษณะนิสัย

โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง หรือชนชั้นกลางที่เป็นคนต่างจังหวัด แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงาม จริงใจ รักครอบครัว รักบ้านเกิดของตัวเอง รักเพื่อน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ แม้จะต้องพบกับปัญหาอุปสรรคหรือความยากลำบากก็ไม่เคยย่อท้อ แต่ก็มีอารมณ์อดทนและความพยายามในการต่อสู้ชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงการยกย่องคนจน ต่างจากตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นสูง เป็นคนในเมืองที่มีฐานะร่ำรวย กลับเป็นคนเอาแต่ใจ รักความสะดวกสบาย ไม่เคยคิดถึงจิตใจของผู้อื่น สะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวย

(3.2) ข้อเหมือน

ในละครได้นำเสนอให้เห็นว่า อย่างไรก็ตามคนที่มีความรู้หรือคนในเมืองหรือคนในชนชั้นเจ้านายบางคนก็เป็นคนนิสัยดี ไม่ได้ถูกเหยียดหยามคนจน และไม่เอาเปรียบชนชั้นที่ต่ำกว่าเช่นกัน เช่น ตัวละครปกป้องและวีรดาในเรื่องคุณหนูฉันทนา ตัวละครส.ส.ปาฏิหาริย์ในเรื่องเทพธิดาปลาร้า ที่สำคัญละครโทรทัศน์ได้นำเสนอให้เห็นว่าสุดท้ายเมื่อคนในชนชั้นสูงได้ลงมาสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของชนชั้นล่าง ก็สามารถปรับปรุงทัศนคติ เปลี่ยนแปลงตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับชนชั้นล่างได้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนรวยหรือคนในเมืองก็เป็นคนดี มีน้ำใจ มีจิตใจที่ดีงามเหมือนกับคนชนชั้นล่างได้เช่นเดียวกัน หรือเป็นการแก้ต่างให้กับคนรายนั่นเอง ดังเช่น เนตรพญูในเรื่องคุณหนูฉันทนา มหัทศจรยย์ในเรื่องเทพธิดาปลาร้า และเจ้าสัวเทียนในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว

นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มของคนชาติพันธุ์เดียวกัน เช่น คนอีสานในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว ยังไม่มีการแบ่งชนชั้น และกลั่นแกล้งรังแกกันเอง ไม่ต่างไปจากคนรวยหรือคนในเมืองเลย

(4) การสลาย Sterotype ของตัวละคร

จากการวิเคราะห์วิธีการสร้างตัวละครพบว่าการสลาย Sterotype ของตัวละครในหลายลักษณะดังนี้

(4.1) การสลาย Sterotype ตัวละครนายทุน โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่อยู่ในฐานะชนชั้นเจ้านายหรือชนชั้นนายทุน ไม่ได้เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่เงิน ชอบเอาเปรียบกดขี่ข่มเหงคนในชนชั้นแรงงานเสมอไป แต่นายทุนหรือนายจ้างที่ดีที่ซื่อสัตย์ และตั้งใจทำงาน และให้ความยุติธรรมกับลูกจ้างทุกคนก็ยังมีอยู่

(4.2) การสลาย Sterotype ตัวละครแม่เลี้ยง โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครแม่เลี้ยงไม่ได้เป็นคนนิสัยไม่ดี หรือเป็นคนใจร้าย คอยรังแกลูกเลี้ยง และหวังอุปสมบทเสมอไป แต่แม่เลี้ยงบางคนก็เป็นคนที่มีจิตใจดี สุภาพเรียบร้อย รักและห่วงใยลูกเลี้ยงอย่างจริงใจ

(4.3) การสลาย Sterotype ตัวละครนักการเมือง โดยในละครได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครที่เป็นนักการเมือง ไม่ได้เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่เงิน ชอบกอบโกยผลประโยชน์เพื่อตัวเอง โดยไม่สนใจดูแลช่วยเหลือประชาชนเสมอไป แต่ในสังคมยังมีนักการเมืองมือสะอาด ใจดี มีความห่วงใยทุกข์สุขเหล่าประชาชนคนรากหญ้าอย่างแท้จริงด้วยเช่นกัน

(4.4) การสลาย Sterotype บทบาทแม่สามีกับลูกสะใภ้แบบเดิมๆที่มักจะมีความขัดแย้งกันเสมอ แต่ในละครกลับเสนอให้เห็นว่าแม่สามีกับลูกสะใภ้ที่รักใคร่ปรองดองกันก็ยังมีอยู่

(5) การสร้าง Invention ความสัมพันธ์ของตัวละคร

พบในละครเรื่องสะใภ้เจ้าสัว โดยในละครได้นำเสนอความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ ซึ่งโดยปกติแล้วปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวมักเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างแม่

สามีกับลูกสะใภ้มากกว่า การสร้าง invention ความสัมพันธ์ของตัวละครในลักษณะดังกล่าว สร้างความแปลกใหม่และความสนุกสนานให้กับเรื่องได้เป็นอย่างดี

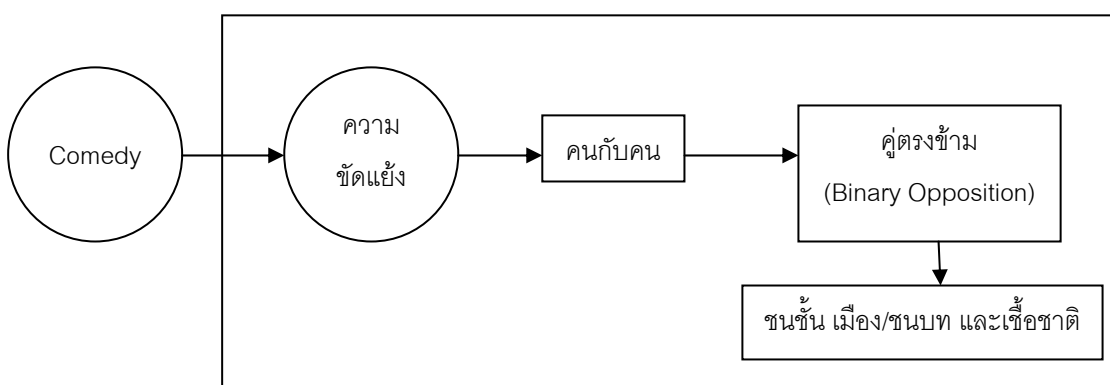
(6) การสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง ตัวละครมีความแตกต่างทางฐานะและชนชั้นค่อนข้างมากและมีความสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามแนวเรื่อง เช่น นางเอกคนชนบท/ฐานะยากจนกับพระเอกคนในเมือง/ฐานะร่ำรวยมาก พระเอกคนชนบท/ฐานะปานกลางกับนางเอกคนในเมือง/ฐานะร่ำรวยมาก นางเอกคนชนบท/ฐานะยากจนกับผู้ร้ายคนในเมือง/ฐานะร่ำรวยมาก พระเอกคนชนบท/ฐานะปานกลางกับผู้ร้ายคนในเมือง/ฐานะร่ำรวยมาก แต่สุดท้ายละครก็สร้างให้ตัวละครทั้งสองฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์พบว่าละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องไม่ปรากฏตัวละครเอกที่มีฐานะยากจนสุดๆ ดังเช่นในเรื่องเทพธิดาปลาซ่า แม้ครอบครัวไบหม่อนจะมีฐานะยากจนแต่ก็ยังมีที่นา มีอาชีพทำนา ทำปลาร้าขาย อยู่ได้แบบพอเพียง หรือ ในเรื่องสะใภ้เจ้าสัวแม้ครอบครัวฟ้าใสจะยากจนแต่ก็ยังมีอาชีพทำนา พออยู่พอกินไม่มีหนี้สิน จึงกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวสะท้อนให้เห็นว่าการสร้างความสมานฉันท์หรือการลดความขัดแย้งทางสังคมนั้นสามารถทำได้ในลักษณะที่เป็นความสมานฉันท์ระหว่างชนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวยกับชนชั้นล่างที่มีฐานะยากจนในระดับหนึ่งเท่านั้น

1.4 ความขัดแย้ง (conflict)

(ก) ประเภทของความขัดแย้ง

จากการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 22 สรุปลักษณะความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่าประเภทของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในละครทุกเรื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ส่วนใหญ่มีศูนย์กลางอยู่ที่ตัวละครเอกของเรื่องคือ นางเอก หรือ พระเอก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ ทั้งหมด การที่ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวส่วนใหญ่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างคนกับคนอาจเป็นเพราะ Genre ของละครที่เป็นละครแนว Comedy ซึ่งเน้นความตลกสนุกสนาน เรื่องราวเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเรื่องทั้งหมดจึงเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน เนื่องจากเป็นความขัดแย้งที่สามารถเห็นได้ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน นอกจากนี้ความขัดแย้งระหว่างคนกับคนที่ปรากฏในละครก่อนข่าวส่วนใหญ่เป็นความขัดแย้งระหว่างคนรวยคนในเมืองกับคนจนคนชนบทอย่างชัดเจนอีกด้วย

(ข) คู่ตรงข้ามที่ปรากฏในละคร

ส่วนคู่ตรงข้าม (Binary opposition) ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่าเป็นคู่ตรงข้ามที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ อย่างชัดเจน ได้แก่ ชนชั้นแรงงานกับชนชั้นนายทุน ชนชั้นล่างกับชนชั้นสูง ความเป็นชนบทกับความเป็นเมือง คนอีสานกับคนจีน ความจนกับความรวยความสามารถกับเล่ห์เหลี่ยม ความถูกต้องชอบธรรมกับการทุจริตคดโกง ความมีน้ำใจกับความเห็นแก่ตัว ความจริงใจกับความหน้าไหว้หลังหลอก ประกอบอาชีพกับไม่ประกอบอาชีพ ไม่มีชาติตระกูลกับมีชาติตระกูล ไร้การศึกษา/มารยาทกับการศึกษา/มารยาท สังคม มองโลกในแง่ดีกับมองโลกในแง่ร้าย โดยคู่ตรงข้ามดังกล่าวสะท้อนส่วนใหญ่ผ่านการสร้างตัวละครเอกของเรื่อง ได้แก่ พระเอก หรือ นางเอก กับตัวละครผู้ร้ายในเรื่อง ให้มีความแตกต่างหรือให้มีความขัดแย้งกันอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้ชมสามารถรับรู้ถึงคู่ตรงข้ามดังกล่าวได้ง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

(ค) ประเภทของปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

จากการวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งที่พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 66 สรุปปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

รายชื่อละครโทรทัศน์	ประเภทของปัญหาที่พบ									รวม
	ปัญหาครอบครัว	ปัญหาชนชั้น	ปัญหาความเป็นเมืองและชนบท	ปัญหาเชื้อชาติ	ปัญหาความรัก	ปัญหาการทำงาน	ปัญหาการเงิน	ปัญหาสังคม	ปัญหาอื่นๆ	
1. คุณหนูฉันทนา	✓ (11)	-	-	-	✓ (11)	✓ (21)	-	-	✓ (26)	69
2. เทพธิดาปลาร้า	✓ (4)	✓ (21)	✓ (32)	-	✓ (11)	✓ (5)	✓ (16)	✓ (1)	✓ (15)	105
3. เขยบ้านนอก	✓ (17)	✓ (13)	✓ (13)	-	✓ (13)	✓ (4)	✓ (3)	-	✓ (5)	68
4. สะใภ้เจ้าสัว	✓ (33)	-	✓ (17)	-	✓ (15)	✓ (7)	✓ (1)	-	✓ (10)	83
รวม	65	34	62	-	50	37	20	1	56	325

จากการตารางสรุปปัญหาความขัดแย้งข้างต้น พบว่าปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครก่อนข่าวทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปริมาณของปัญหา

ปัญหาครอบครัว ปัญหาความรัก ปัญหาการทำงานและปัญหาอื่นๆ เป็นปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง เนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่สามารถพบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน การนำเสนอปัญหาเหล่านี้ในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงของชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ที่มีประสบปัญหาเหล่านี้อยู่เสมอ

ส่วนปัญหาอื่นๆ แม้ประเด็นความขัดแย้งบางประเด็น อาจไม่ใช่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป เช่น ถูกหลอกไปข่มขืน การจับไปเรียกค่าไถ่ ถูกข่มขู่ หรือการใช้อำนาจกลั่นแกล้ง แต่จากการวิเคราะห์พบว่าปัญหาอื่นๆ เหล่านี้ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง เช่นเดียวกัน เนื่องจากปัญหาดังกล่าว มักเป็นปัญหาความขัดแย้งหรือจตุรภิกขุที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง และตัวละครในเรื่องค่อนข้างมาก หรือในบางครั้งแม้จะเป็นเพียงภิกขุหรือปัญหาย่อยๆ ที่ตัวละครต้องเผชิญแต่ก็นับเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เห็นถึงพัฒนาการของเรื่องและพัฒนาการ

ความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่อง ซึ่งช่วยสร้างความน่าสนใจ ความตื่นเต้น ลุ้นระทึก ของผู้ชมที่มีต่อตัวละครในเรื่องได้เป็นอย่างดี

ส่วนปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาการเงิน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น แม้จะไม่ได้ปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่องแต่พบว่าเป็นปัญหาที่พบค่อนข้างมากและมีความสำคัญต่อเรื่องค่อนข้างมากและเป็นปัญหาที่เป็นลักษณะเด่นซึ่งปรากฏในละครก่อนข่าวอีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาความขัดแย้งในละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องบางปัญหาไม่ปรากฏอย่างชัดเจน เช่น ปัญหาชนชั้นในละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนาไม่ปรากฏอย่างชัดเจนผ่านบทสนทนาแต่สะท้อนผ่านการสร้างตัวละครและความขัดแย้งระหว่างตัวละครเนตรพฐ์ในฐานะสาวโรงงานกับอำพลซึ่งเป็นตัวแทนของคนในชนชั้นนายทุนหรือเจ้านายของโรงงาน หรือในละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว พบว่าปัญหาชนชั้นไม่ปรากฏชัดเจนเพราะแม้จะปรากฏในบทสนทนาของตัวละครแต่ในปริมาณที่น้อยมาก นอกจากนี้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติไม่ได้ปรากฏอยู่ในเรื่องอย่างชัดเจน แต่สะท้อนอยู่ในการสร้างตัวละครและความขัดแย้งระหว่างตัวละครฟ้าใสซึ่งเป็นตัวแทนของคนอีสานกับเจ้าสัวเทียนซึ่งเป็นตัวแทนของคนจีน

2. รูปแบบการนำเสนอปัญหา

จากการตารางสรุปปัญหาความขัดแย้งข้างต้น พบว่ารูปแบบการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครก่อนข่าวทั้ง 4 เรื่อง สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ตามแนวเรื่องแต่ละลักษณะดังนี้

2.1 ละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับการทำงาน ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนา พบว่าปัญหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาอื่นๆ รองลงมาคือ ปัญหาการทำงาน ปัญหาครอบครัว และปัญหาความรักซึ่งพบในจำนวนที่เท่ากัน เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนามีแก่นเรื่องประเภท Love Theme ซึ่งปัญหาอื่นๆ ที่ปรากฏนี้ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาความขัดแย้งกันด้วยความเข้าใจผิดของพระเอกและนางเอกของเรื่อง ปัญหาอื่นๆ จึงพบมากที่สุดในเรื่องแต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลักที่มีความสำคัญต่อเรื่องมากนัก ส่วนปัญหาการทำงานที่พบรองลงมาเนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องคุณหนูฉันหนามีแก่นเรื่องประเภท Career Theme นางเอกของเรื่องต้องไปพิสูจน์ความสามารถในการทำงานด้วยการปลอมตัวไปเป็นสาวโรงงานและใช้ชีวิตอยู่อย่างสาวโรงงาน เรื่องราวส่วนใหญ่ที่ปรากฏในละครมักเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในโรงงาน ปัญหาการทำงานจึงเป็นปัญหาที่พบค่อนข้างมากในปริมาณที่ใกล้เคียงกับปัญหาอื่นๆ และเป็นปัญหาหลักที่สำคัญของเรื่องอีกด้วย

2.2 ละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและชนบท และความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่อง เทพธิดาปลาร้า พบว่า

ปัญหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท รองลงมาคือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาการเงิน ปัญหาอื่นๆ ปัญหาความรัก ปัญหาการทำงาน ปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคม เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้า เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างคนในเมืองกับคนในชนบท คนรวยกับคนจน เรื่องรักต่างชนชั้น รวมทั้งเรื่องความสำเร็จของตัวละครนางเอกของเรื่อง ปัญหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุดจึงได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น รวมทั้งปัญหาการเงินด้วย

2.3 ละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ได้แก่ ละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกและสะใภ้เจ้าสัว พบว่าละครทั้งสองเรื่องมีรูปแบบการนำเสนอปัญหาเป็นแบบแผนเดียวกัน คือ ปัญหาที่ถูกนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาครอบครัว รองลงมาคือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความรัก ปัญหาอื่นๆ ปัญหาการทำงาน และปัญหาการเงิน เนื่องจากละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง นำเสนอเรื่องราวความขัดแย้งในครอบครัวในลักษณะที่คล้ายกันคือ เป็นความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ และความขัดแย้งระหว่างแม่ยายกับลูกเขย ซึ่งอยู่ในฐานะที่ต่างชนชั้นเหมือนกัน เรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในละครทั้งสองเรื่องส่วนใหญ่เกิดขึ้นในปริบทของครอบครัว จึงพบปัญหาครอบครัวมากที่สุด ส่วนปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นจึงพบในปริมาณค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากคนในครอบครัวขัดแย้งกันด้วยเรื่องชนชั้นฐานะที่ต่างกัน และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ระหว่างคนในเมืองกับคนชนบท นอกจากนี้ในเรื่องสะใภ้เจ้าสัวยังสอดแทรกความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ คือคนจีนกับคนอีสานเอาไว้อีกด้วย

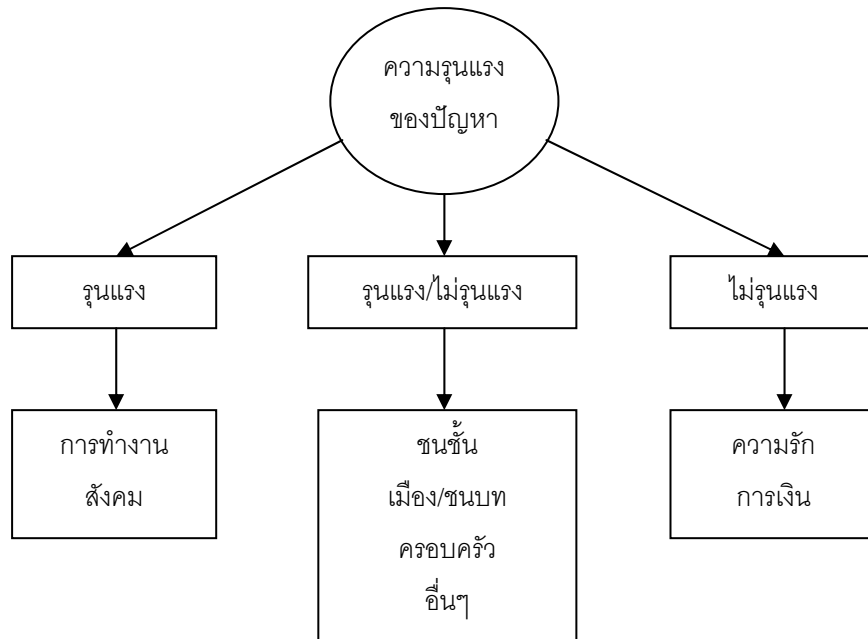
(ง) ความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้ง

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งที่พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 67 สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

รายชื่อ ละครโทรทัศน์	ความรุนแรงของปัญหาที่พบ																	
	ปัญหาครอบครัว		ปัญหาความรัก		ปัญหาการทำงาน		ปัญหาชนชั้น		ปัญหาความเป็นเมืองและชนบท		ปัญหาเชื้อชาติ		ปัญหาการเงิน		ปัญหาสังคม		ปัญหาอื่นๆ	
	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง	รุนแรง	ไม่รุนแรง
1. คุณหนูฉันทนา	✓	✓		✓	✓													✓
2. เทพธิดาปลาร้า	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓	✓
3. เขยบ้านนอก	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓			✓	
4. สะใภ้เจ้าสัว	✓	✓		✓	✓					✓				✓			✓	✓

จากตารางข้างต้นสามารถแบ่งลักษณะความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครก่อนข่าว ออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

รูปที่ 23 สรุปความรุนแรงของปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

1. ความรุนแรงของปัญหาแบบรุนแรง

ปัญหาการทำงานและปัญหาสังคมถูกนำเสนอแบบรุนแรง เนื่องจากปัญหาการทำงานเป็นปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อเรื่องค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจารีตประเพณี ศีลธรรมอันดีงามของสังคม ทำให้ปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่ถูกนำเสนอแบบรุนแรงเพื่อเป็นการธำรงรักษาจารีตประเพณี และศีลธรรมอันดีงามของสังคมเอาไว้

2. ความรุนแรงของปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง

ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาอื่นๆ มีการนำเสนอความรุนแรงของปัญหาทั้งแบบรุนแรงและไม่รุนแรง ความรุนแรงของปัญหาแบบรุนแรงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องการทำร้ายจิตใจ การหาเรื่องใส่ร้ายเพื่อให้ได้รับความผิดร้ายแรง ความแค้นส่วนตัว การทะเลาะตบตีหรือการทำร้ายร่างกาย แต่การทะเลาะตบตีหรือการทำร้ายร่างกายนี้พบในละครโทรทัศน์เรื่องเทพธิดาปลาร้าเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น ส่วนความรุนแรงของปัญหาแบบไม่รุนแรงส่วนใหญ่มักถูกนำเสนอผ่านลักษณะของการแสดงท่าทางของตัวละคร บทสนทนาของตัวละคร เหตุการณ์ หรือเพลงประกอบละครที่ตลก สนุกสนาน เนื่องจากละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องเป็นละครโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในประเภทละครแบบ Comedy ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงถูกลดความรุนแรงลง

3. ความรุนแรงของปัญหาแบบไม่รุนแรง

ปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน ส่วนใหญ่ถูกนำเสนอแบบไม่รุนแรง เนื่องจากปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน มักเป็นปัญหาที่ไม่ถูกนำเสนอเป็นปัญหาหลักหรือปัญหาสำคัญของเรื่อง

สำหรับปัญหาความรักระหว่างพระเอกนางเอกมักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจผิดเล็กๆ น้อยๆ ที่สร้างความสนุกสนานและความน่าสนใจในการติดตามชม ทั้งนี้เนื่องจากแม้ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องจะมีแก่นเรื่องเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว แต่ก็มีความรักที่มีลักษณะไม่ได้พบรักกันตั้งแต่แรก แต่มีปัญหาขัดแย้งกันตั้งแต่แรกพบ แต่เมื่อได้ใกล้ชิด เรียนรู้นิสัยใจคอ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็พัฒนาเกิดเป็นความรักขึ้น แต่ทั้งสองฝ่ายมักยังไม่แน่ใจในตัวเองและไม่กล้าสารภาพรักกว่าจะรู้ว่ารักกันก็เกือบตอนท้ายของเรื่องปัญหาความรักที่ถูกนำเสนอในละครส่วนใหญ่จึงเป็นปัญหาความขัดแย้งเล็กๆ น้อยๆ ทั้งนี้เนื่องจากละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องเป็นละครโทรทัศน์ประเภท Comedy เรื่องราวความรักระหว่างหนุ่มสาวที่เกิดขึ้นนี้จึงถูกนำเสนอในแบบ Comedy เพื่อสร้างสีสันและสร้างความสนุกสนานให้กับเรื่องมากกว่า แม้แต่ปัญหาความรักระหว่างนางเอกกับผู้ร้าย หรือพระเอกกับผู้ร้ายในเรื่องการแย่งชิงหญิงหรือชายคนรักก็เป็นไปในลักษณะตลกสนุกสนานเช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาความรักแบบรุนแรงพบเพียงเรื่องเดียวคือเขยบ้านนอก เนื่องจากตัวละครพระเอกนางเอกในเรื่องพบรัก และมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยากันตั้งแต่กลางเรื่อง เมื่อมีความขัดแย้งกันเรื่องความรักจึงมีลักษณะความรุนแรงของปัญหาที่รุนแรงกว่าความสัมพันธ์และความรักของหนุ่มสาวซึ่งยังไม่ได้แต่งงานกัน โดยความรุนแรงของปัญหาสื่อผ่านการทะเลาะเบาะแว้ง และการขอหย่าเพื่อยุติความสัมพันธ์

ส่วนปัญหาการเงิน มักเป็นปัญหาที่เป็นวิกฤตีย่อยๆ หรือปัญหาที่ตัวละครเอกของเรื่องต้องช่วยแก้ปัญหา ไม่ได้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตัวละครเอกของเรื่องโดยตรง เช่น ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในเรื่องเขยบ้านนอก ทำให้หนี้ต้องช่วยเหลือชาวบ้านโดยไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญที่ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ และนำความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและความรู้ที่ว่าเรียนปริญญาตรีด้านการเกษตรมาช่วยแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรได้สำเร็จ หรือปัญหาหนี้เงินกู้ยืมออกระบบของชาวบ้านในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว เจ้าสัวเทียนก็เป็นคนช่วยไกล่เกลี่ยระหว่างชาวบ้านกับผู้ใหญ่คงและเสียใจและเสนอทางแก้ปัญหาให้ชาวบ้านได้สำเร็จ ปัญหาการเงินที่พบจึงมักเป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง ส่วนปัญหาการเงินที่มีความรุนแรงแบบรุนแรงพบในละครโทรทัศน์เพียงเรื่องเดียวคือเทพธิดาปลาร้า เนื่องจากเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลต่อตัวละครเอกของเรื่องและเป็นจุดพลิกผันของเรื่องทั้งหมด เมื่อครอบครัวโบหม่อมและชาวบ้านถูกหลอกโกงที่ดิน บ้านถูกไฟเผา เสียเงินทองไปจนหมดตัว จึงทำให้โบหม่อมตัดสินใจเข้ามาทำงานในกรุงเทพและเรียนต่อทางด้านกฎหมายเพื่อหาทางช่วยเหลือชาวบ้าน ทั้งยังพยายามตามสืบตัวคนร้ายด้วย

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาทั้ง 3 รูปแบบ สามารถสรุปได้ว่า สรุปว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับคนจน/หรือคนชนบท นั่นก็คือปัญหาการทำงาน ปัญหาที่มีความสำคัญรองลงมาคือ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาที่สำคัญน้อยที่สุดนั่นก็คือ ปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน สะท้อนให้เห็นว่าสำหรับคนจน/คนชนบทแล้วปัญหาความรักเป็นเรื่องเล่นๆ แต่ปัญหาการทำงานนั้นเป็นเรื่องจริง

อย่างไรก็ตามความรุนแรงของปัญหายังมีความสัมพันธ์กับลักษณะแนวเรื่องของละครแต่ละเรื่องด้วย เช่น หากเป็นละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องหลักเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ดังเช่น เทพธิดาปลาร้า ที่ตัวเอกของเรื่องต้องเผชิญกับปัญหาการถูกโกงบ้านโกงที่ดิน ปัญหาการเงินจึงถูกนำเสนอในลักษณะที่รุนแรง ซึ่งต่างจากละครเรื่องอื่นๆ ก็เป็นไปได้

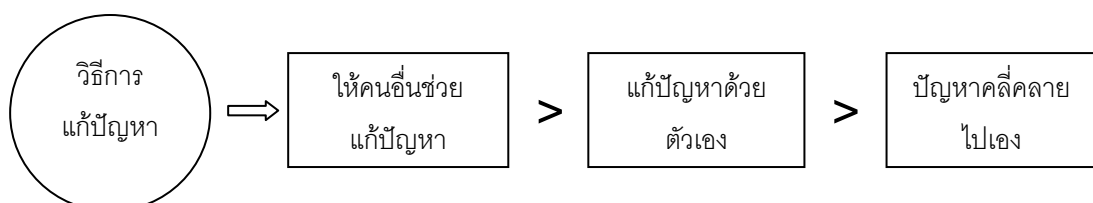
(จ) วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

จากการวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 68 สรุปวิธีการแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

รายชื่อละครโทรทัศน์	วิธีการแก้ปัญหา		
	.แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	ให้คนอื่นช่วย	ปัญหาคลี่คลายไปเอง
1. คุณหนูฉันทนา	5	21	1
2. เทพธิดาปลาร้า	15	30	1
3. เขยบ้านนอก	20	25	2
4. สะใภ้เจ้าสัว	21	29	1

ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 24 สรุปวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

จากการวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นแบบแผนเดียวกัน คือ พบว่า นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยการให้คนอื่นช่วยแก้ปัญหามากที่สุด รองลงมาคือการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองพบน้อยมากเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งในแต่ละเรื่อง การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างความหมายว่าเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมมนุษย์ต้องเป็นผู้แก้ปัญหาไม่ใช่รอให้โชคชะตาช่วย และในอีกแง่หนึ่งก็คือสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาขึ้น การรอคอยหรือปล่อยให้ปัญหาเหล่านั้นคลี่คลายไปเองไม่ได้ช่วยให้ปัญหาเหล่านั้นคลี่คลายไปได้ แต่เมื่อเกิดปัญหาคนจนคนชนบทหรือคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่าง ต้องอาศัยเพื่อนหรือคนอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหา ทั้งยังต้องพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเองอีกด้วย

1. วิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นช่วย

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาโดยให้คนอื่นช่วยพบว่า ผู้ที่เป็นคนช่วยปัญหาได้แก่ ตัวละครพระเอก ตัวละครนางเอก และตัวละครผู้ช่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครนางเอกหรือพระเอกที่เป็นตัวละครสำคัญของเรื่องนั้นๆ พบว่ามีบทบาทสำคัญมากในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ส่วนตัวละครผู้ช่วยก็มักจะคอยช่วยเหลือสนับสนุนพระเอกและนางเอกของเรื่องอยู่เสมอ

ตัวละครฝ่ายพระเอกหรือนางเอกซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหานี้มักเป็นตัวละครที่มีฐานะเป็นชนชั้นล่างหรือเป็นคนในชนบท จึงนับเป็นการสลาย stereotype ของคนบ้านนอกหรือคนในสถานะชนชั้นล่างที่มีฐานะยากจนว่ามักเป็นคนอ่อนแอ ไร้การศึกษา ไร้ความสามารถ ยอมเป็นฝ่ายถูกกระทำอยู่เสมอ แต่ละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง นับเป็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของชนชั้นล่างหรือคนในชนบทว่าคนชนบทหรือคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่างของสังคมไม่ได้เป็นคนอ่อนแอ ไร้การศึกษา ไร้ความสามารถ หรือเป็นฝ่ายยอมถูกกระทำอยู่เสมอไป และที่สำคัญสามารถเป็นผู้ช่วยเหลือ เป็นผู้แก้ปัญหาให้กับคนที่อยู่ในฐานะสูงกว่าหรือคนในเมืองซึ่งมักเป็นผู้สร้างปัญหาได้เช่นกัน ทั้งยังสามารถช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้กับคนอื่นๆ ในสังคมได้อีกด้วย

ตัวละครผู้ช่วยพบว่ามีทั้งตัวละครที่มีฐานะร่ำรวยหรือเป็นคนในเมือง และตัวละครที่มีฐานะยากจนหรือเป็นคนในชนบท โดยตัวละครที่มีฐานะร่ำรวยหรือเป็นคนในเมืองมักคอยช่วยเหลือสนับสนุนตัวละครเอกของเรื่องโดยเฉพาะพระเอกและนางเอกที่เป็นคนในชนบทหรือคนที่มีฐานะต่ำกว่า ส่วนตัวละครที่มีฐานะยากจนหรือเป็นคนชนบทมักคอยช่วยเหลือหรือสนับสนุนตัวละครเอกของเรื่อง และตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะยากจนหรือเป็นคนในชนบทเช่นเดียวกัน รวมทั้งในบางครั้งยังได้ให้ความช่วยเหลือตัวละครที่มีฐานะหรือชนชั้นที่สูงกว่าด้วย

เป็นการสะท้อนให้เห็นจิตใจที่ติงามของคนต่างจังหวัด หรือคนที่มีฐานะยากจนที่มีความรักใคร่กลมเกลียว คอยช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งยังสะท้อนถึงความจริงใจและจิตใจที่ติงามของคนจนคนบ้านนอกที่ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนอีกด้วย

2. วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ การทำความดี ความอดทน การใช้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบ การหาหลักฐานพิสูจน์ตัวเอง การยอมรับผิด การสำนึกผิด การทำความดีไถ่โทษ การกลับตัวกลับใจ การขอโทษ การให้อภัย และการสารภาพรัก โดยในละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยการใช้ไหวพริบและความสามารถมากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองที่พบมากที่สุดในตัวละครพระเอกหรือนางเอกของเรื่องด้วย เช่นเดียวกัน เนื่องจากตัวละครพระเอกหรือนางเอกของเรื่องแม้จะเป็นคนจนคนชนบทแต่ก็เป็นคนที่มีการศึกษาสูง จึงสามารถใช้ความรู้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาดด้วยตัวเองได้เสมอ โดยวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้

2.1 คนจนหรือคนชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ตัวละครพระเอก หรือตัวละครนางเอก และตัวละครผู้ช่วยของเรื่อง วิธีการแก้ปัญหากลุ่มคนจนหรือคนชนบทนี้ใช้วิธีการ คือ การทำความดี ความอดทน การมีการศึกษา การใช้ความสามารถและปฏิภาณไหวพริบ การพิสูจน์ตัวเอง และการให้อภัย

2.2 คนรวยหรือคนในเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ได้ตัวละครผู้ร้ายในเรื่อง วิธีการแก้ปัญหากลุ่มคนรวยหรือคนในเมืองใช้วิธีการคือการ สำนึกผิด การขอโทษ การยอมกลับตัวกลับใจ การเข้าไปเรียนรู้อิทธิวิธีชีวิตปรับเปลี่ยนทัศนคติ จึงสามารถทำให้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่มีคลี่คลายลงไปได้

วิธีการแก้ไขปัญหาดด้วยตัวเองดังกล่าวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องการพึ่งพาตัวเอง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ความสามารถของตนเองที่จะช่วยแก้ปัญหาและนำไปหนทางแห่งความสำเร็จ รวมทั้งการรู้จักสำนึกผิด การขอโทษ การกลับตัวกลับใจ การให้อภัย และการลดอคติที่มีต่อกันเป็นหนทางที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ คลี่คลายลงได้

3. วิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเอง

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองที่พบ ได้แก่ ตัวละครยอมเปิดเผยความจริง ผู้ร้ายแพ้ยัยตัวเอง การตั้งครุภร์ การมีลูกด้วยกัน ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแบบปัญหาคลี่คลายไปเองนี้พบจำนวนน้อยมากในเรื่องเพียงครั้งหรือสองครั้งเท่านั้น

นอกจากการวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาทั้ง 3 ลักษณะแล้ว สามารถสรุปภาพรวมการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง โดยแบ่งตามตัวละคร 2 กลุ่ม ได้ดังตารางต่อไปนี้ ตารางที่ 69 สรุปภาพรวมวิธีการแก้ปัญหาของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว

คนจน/คนชนบท/คนชนชั้นล่าง	คนรวย/คนในเมือง/คนชนชั้นสูง
1. มีการศึกษา 2. มีความดี 2. มีความอดทน และความพยายาม 4. มีบทบาทในการช่วยคนรวย/คนในเมือง/คนชนชั้นสูงให้รอดพ้นจากวิกฤติ	1. ต้องมาใช้ชีวิต/เรียนรู้ชีวิตของคนจน/คนชนบท/คนชนชั้นล่าง 2. ต้องเปลี่ยนทัศนคติ เลิกมีอคติกับคนจน/คนชนบท/คนชนชั้นล่าง

จากตารางดังกล่าว สามารถสะท้อนให้เห็นบทบาทของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นหัวใจหลักสำคัญของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท สามารถคลี่คลายไปได้ โดยคนจนคนชนชั้นล่าง ต้องมีความดี ความอดทน ความพยายาม และมีบทบาทในการช่วยคนรวยคนในเมืองหรือคนชนชั้นสูงให้รอดพ้นจากวิกฤติ และที่สำคัญคนจนคนบ้านนอกหรือคนชนชั้นล่างต้องมีการศึกษา การศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่จะทำให้ความขัดแย้งต่างๆ คลี่คลายไปได้ วิธีการแก้ปัญหาของคนจน/คนชนบทด้วยการมีการศึกษาและการมีบทบาทในการช่วยคนรวย/คนในเมืองให้พ้นจากวิกฤตินี้ถือเป็นของใหม่ที่เพิ่มเข้ามา หากเป็นวิธีการแก้ปัญหาของคนจน/คนชนบทในแบบเก่า อาจใช้เพียงแต่ความดี ความอดทนและความพยายามในการแก้ปัญหา ดังเช่น พจมาน ที่ใช้ความดีและความอดทนเอาชนะใจหม่อมพรวรรณราชแห่งบ้านทรายทองได้ในที่สุด วิธีการแก้ปัญหาของคนจน/คนชนชั้นล่างที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า คนจน/คนชนชั้นล่างยุคใหม่ถ้าจะแก้ปัญหาคความขัดแย้งไม่เพียงแต่ต้องมีความดี ความอดทน ที่สำคัญจะต้องมีการศึกษาและมีบทบาทในการช่วยคนรวยให้พ้นวิกฤติอีกด้วย

ในขณะที่เดียวกันการแก้ปัญหาโดยกลุ่มคนจน คนชนบทหรือคนชนชั้นล่างเพียงฝ่ายเดียว ไม่อาจทำให้ปัญหาคลี่คลายไปได้ แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มคนรวยคนในเมืองหรือคนชนชั้นสูงด้วยเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มคนรวยคนในเมืองหรือคนชนชั้นสูงต้องลดช่องว่างระหว่างชนชั้น โดยการมาใช้ชีวิตและเรียนรู้ชีวิตของคนจนคนบ้านนอกและคนชนชั้นล่างด้วยตัวเอง และต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ เลิกมีอคติกับคนจน คนบ้านนอกหรือคนชนชั้นล่าง จึงจะทำให้ปัญหาคความขัดแย้งต่างๆ คลี่คลายไปได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตามในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำไม่ปรากฏวิธีการแก้ปัญหาของคนรวย/คนในเมือง/คนชนชั้นสูงด้วยวิธีการ เลิกเอาเปรียบคนจน/คนชนบท การเอาเปรียบคนจนนี้เป็นความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ (interest) มักปรากฏในตัวละครผู้ร้ายแบบร้ายจริง และสุดท้ายมักไม่กลับใจ ไม่เลิกเอาเปรียบคนจนจึงต้องได้รับโทษทางกฎหมายในที่สุด ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวซึ่งเป็นละครประเภท Comedy จึงสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ในระดับ understanding conflict หรือความขัดแย้งด้วยความเข้าใจผิดหรือการดูถูกเหยียดหยามกัน แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในระดับ exploitation conflict หรือความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ได้

1.5 สถานที่(Location)/ ฉาก(setting)

สำหรับสถานที่หรือฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องเน้นการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ฉากหลักๆ ที่ปรากฏในเรื่องจึงเป็นฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าวค่อนข้างชัดเจน โดยแบ่งฉากหลักๆ ที่ปรากฏในเรื่องได้เป็น 2 ประเภท คือ

ตารางที่ 70 สรุปภาพรวมฉากที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว

ฉากที่สื่อถึงความเป็นเมืองหรือชนชั้นสูง	ฉากที่สื่อถึงความเป็นชนบทหรือชนชั้นล่าง
<p>1. ลักษณะของฉาก</p> <p>บ้านของคนที่มีฐานะร่ำรวย เป็นคฤหาสน์ขนาดใหญ่ ตกแต่งอย่างหรูหราสมฐานะ มีพื้นที่กว้างขวางใหญ่โต มีสระว่ายน้ำภายในบ้าน บรรยากาศของชุมชนเมือง ห้างสรรพสินค้า คอนโดหรู โรงแรม มหาวิทยาลัย ห้องทำงานของผู้บริหาร งานแสดงเครื่องเพชร บ่อนการพนันขนาดใหญ่ ภัตหรือร้านอาหารหรู ห้องคาราโอเกะ สถานีวิจัย คลาสเรียนโยคะสำหรับผู้หญิงตั้งครรภ์ เป็นต้น</p>	<p>1. ลักษณะของฉาก</p> <p>บ้านของคนต่างจังหวัด เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนสูง ไม่มีของประดับตกแต่งหรูหราราคาแพง บ้านเช่าคนงาน ราคาถูก ห้องนอนของคนรับใช้/คนชนชั้นล่างที่มีสภาพคับแคบไม่มีเฟอร์นิเจอร์ ร้านขายอาหารอีสาน ฉากงานวัดต่างจังหวัด ฉากทุ่งนาสีเขียวขจีที่กว้างไกลสุดลูกหูลูกตา ฉากฝูงควายเดินอยู่กลางทุ่งหญ้าและอาบน้ำที่ริมลำธาร บรรยากาศบ้านไร่ เกียงนา น้อย ธารน้ำตก ป่าธรรมชาติ ทุ่งดอกทานตะวัน ฟาร์มโคนม โรงเรียนนมวัว (ความเป็นชนบทแบบมีฐานะ)</p>
<p>2. ความหมายของฉาก</p> <p>2.1 สบสนุนรวย ไม่สงบสุข</p> <p>2.2 บ่อเกิดของปัญหา</p> <p>(วิพากษ์วิจารณ์คนรวยคนในเมือง)</p>	<p>2. ความหมายของฉาก</p> <p>2.1 ความสุข ความสงบ มิตรภาพ และที่พักผ่อนใจ</p> <p>2.2 สถานที่ที่ทำให้คนรวยคนในเมืองได้มาเรียนรู้ชีวิตของคนจนชนบทจนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อคนจนคนชนบท</p> <p>(ยกย่องคนจนคนชนบท)</p>

1.6 ตอนจบ (Ending)

จากการวิเคราะห์ตอนจบ (Ending) ของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง พบว่าละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง มีตอนจบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) คือหลังจากที่ตัวละครเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนจนหรือคนชนบทได้ฝ่าฟันอุปสรรคมากมายด้วยความดี ความอดทน และความเพียรพยายาม ก็สามารถประสบความสำเร็จ ทั้งในเรื่องหน้าที่การงาน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และประสบความสำเร็จในเรื่องความรัก เป็นการสะท้อนให้แนวคิดที่ว่าแม้ชีวิตจะพบปัญหาอุปสรรคมากมาย แต่สุดท้ายปัญหาเหล่านี้ย่อมคลี่คลายไปได้และพบกับความสุขความสำเร็จในชีวิตได้ในที่สุด แต่เป็นการคลี่คลายในโลกแห่งจินตนาการ หากตีความโดยใช้แนวคิดเรื่องมายาคติ (Myth) ก็อาจตีความได้หลากหลายมุมมองคือ การจบแบบมีความสุขนั้นอาจเป็นการชูก่อนปัญหาความขัดแย้งที่ยังไม่อาจแก้ไขได้ในโลกชีวิตจริง หรือในอีกแง่มุมหนึ่ง การจบแบบมีความสุขนี้ก็อาจจะเป็นการเสนอให้ทดลองแก้ไขความขัดแย้งในจินตนาการก่อนจะนำไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งในชีวิตจริงก็เป็นได้

บทที่ 6

การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม

จากผลการวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องในบทที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้จริงอย่างน้อยก็ในโลกแห่งจินตนาการ จึงเป็นคำถามที่น่าสนใจศึกษาต่อไปว่าเมื่อละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการแล้ว ในโลกแห่งความเป็นจริงละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจะมีบทบาทดังกล่าวได้หรือไม่ ดังนั้นในบทที่ 6 นี้จึงเป็นการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมละครโทรทัศน์ เพื่อเป็นการตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3 ที่ต้องการศึกษาว่าผู้ชมจะสามารถรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำหรือไม่ อย่างไร และผู้ชมมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมหรือไม่ อย่างไร อันจะนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนั้นจะมีบทบาทในการช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมในโลกแห่งความเป็นจริงได้หรือไม่ในท้ายที่สุด

ในการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมและการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมในบทนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผู้ชมมีการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำหรือไม่ อย่างไร และผู้ชมมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้รับสารจำนวน 40 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกคือต้องเป็นผู้รับสารที่เคยชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ออกอากาศในปี 2552-2553 โดยเฉพาะเรื่องคุณหนูชั้นหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว อย่างน้อย 1 เรื่อง และผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้ชมเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้ชมทั่วไปที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 20 คน
2. กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่ละครนำเสนอจำนวน 20 คน โดยในกลุ่มนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่ละครนำเสนอ จากละครโทรทัศน์จำนวน 3 เรื่อง คือ คุณหนูชั้นหนา เทพธิดาปลาร้า และสะใภ้เจ้าสัว เนื่องจากละครโทรทัศน์เรื่องเขยบ้านนอกมีโครงเรื่องและแก่นเรื่องในลักษณะเดียวกับละคร

โทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัว ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มผู้ชมจากละครโทรทัศน์เรื่องสะใภ้เจ้าสัวเพียงเรื่องเดียว

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้รับสารที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องและกลุ่มผู้รับสารทั่วไป โดยแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์เป็น หัวข้อ ดังนี้

6.1 การรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของผู้ชม

6.1.1 การรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร

6.1.2 การรับรู้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร

6.1.3 การรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละคร

6.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม

6.2.1 การเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง

6.2.2 การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

6.2.3 การเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาในละครโทรทัศน์

6.3 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในชีวิตจริง

6.3.1 ละครก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง

6.3.2 ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงได้บางส่วน

6.3.3 ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง

6.4 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

6.4.1 ความคิดเห็นด้านบวก

6.4.2 ความคิดเห็นด้านลบ

ซึ่งจากการวิเคราะห์ปรากฏผลที่ได้ดังนี้

6.1 การรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของผู้ชม

6.1.1 การรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร

ตารางที่ 71 สรุปการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครของผู้ชม

การรับรู้ปัญหาที่ปรากฏในละคร	กลุ่มผู้ชม	กลุ่มผู้ชมทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร			รวม
			รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
1. ปัญหาขัดแย้งระหว่างชนชั้น		9	10	4	6	19
2. ปัญหาขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท		4**	2*	-	2*	6***
3. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ		2	2**	-	2**	4**
4. ปัญหาการทำงาน		2**	3	2	1	5**
5. ปัญหาครอบครัว		5**	3**	2**	1	8****
6. ปัญหาการเงิน		2**	1*	-	1*	3***
รวม		16	15	6	9	31

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ชมบางคนมีการรับรู้ปัญหามากกว่า 1 ปัญหา ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องหมาย * เพื่อแสดงการตอบมากกว่า 1 ครั้ง และไม่นำมานับจำนวนรวมด้วย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ชม พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่สามารถรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ โดยกลุ่มผู้ชม 19 จาก 31 คนรับรู้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาการทำงาน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ และปัญหาการเงิน ซึ่งการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งของผู้ชมดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวในบทที่ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการสะท้อนปัญหาความขัดแย้งทางสังคม โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาครอบครัว ปัญหาการทำงาน และปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม พบว่า

ผู้ชมบางคนไม่รับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เนื่องจากมีความคิดเห็น ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นเพียงละครคลายเครียด ตลกเบาสมอง ดูเพื่อความบันเทิง และ การ นำเสนอเรื่องราวในละครดูไม่สมเหตุสมผลจึงไม่สามารถสะท้อนปัญหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นใน สังคมได้ แต่พบกลุ่มผู้ชมจำนวนน้อยมากเพียง 2-3 คน

หากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่ม กลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่มสามารถรับรู้ ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ได้ไม่แตกต่างกัน โดยผู้ชมทั้งสองกลุ่มสามารถรับรู้ ถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความ เป็นเมืองและความเป็นชนบท ปัญหาการทำงาน ปัญหาครอบครัว และปัญหาความรัก ในจำนวน ที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้กลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่มยังมีการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร โทรทัศน์ก่อนข่าวในแบบแผนเดียวกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่าภูมิหลังหรือประสบการณ์ทางสังคม ไม่มีผลต่อการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าว ภาคค่าของผู้ชม

ซึ่งรายละเอียดการรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อปัญหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์แต่ละปัญหามีดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) ปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้น

กลุ่มตัวอย่าง 9 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่ ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้ เห็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม การแบ่งชนชั้นระหว่างคนรวยกับคนจน ดังเช่น

รวยกับจนนี่แหละ แล้วก็มาแบ่งชั้นกันไง เอ็งจน ข้ารวย

(ทศพร ใจสงบสุข, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เหมือนคนที่รวยก็จะไม่ชอบคนจนคนบ้านนอก แล้วก็เป็นเรื่อง ในครอบครัว สมมติบ้านรวยก็ต้องอยากให้ลูกได้กับคนรวยด้วยกัน จะไม่ยอมให้มาแต่งงานกับคนจน หรือคนละครดับ

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

ฐานะ อาชีพ อะไรอย่างนี้ ความต่างกันระหว่างคนจนคนรวย ความเท่าเทียมกันระหว่าง พระเอกกับนางเอกส่วนใหญ่มันจะทำให้พระเอกกับนางเอกไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ จะต้องด้อยกว่าหรือสูงกว่าในส่วนของฐานะทางสังคมหรือเศรษฐกิจ

(พนิตนาฏ ก่อสุขวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

ส่วนใหญ่ที่เราดูมันจะเน้นสังคมของคนไทยที่ยังมีความคิดที่ว่า ยังอยากจะทำแบ่งชนชั้นกัน อยู่ ถึงแม้มันจะออกมาในแนวตลกตู่หรืออะไร แต่ว่ามันก็มีหลักของมันนิดๆ น้อยๆ คือแบ่ง

ชนชั้นระหว่างรวย จน เป็นผู้ดี เป็นไพร่ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแนวๆ นี้แหละ พวกรวยจน ฐานะ ฐานะันดรศักดิ์ แต่ว่าส่วนใหญ่มันก็มีแนวสลับกัน อย่างคนที่มาขอบนางเอกก็จะเป็นคนรวย แต่ ว่าเป็นคนติดดินก็มี ในส่วนดึนะ คนรวยแล้วดีก็มีอยู่ แล้วเค้าก็จะคอยช่วยเหลือ

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) ปัญหาครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง 5 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อน ข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นปัญหาครอบครัวในประเด็นความ ขัดแย้งระหว่างพ่อสามีกับลูกสะใภ้ ลูกเขยกับแม่ยาย รวมทั้งปัญหาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูอีกด้วย ดังเช่น

สภาพสังคมครอบครัว อย่างเรื่องสะใภ้เจ้าสัว บ้านนางเอกพ่อแม่ก็จะรักลูกดี เป็นคนดี จะ เข้าใจลูก จะสนับสนุนลูก แต่ฝ่ายพระเอกพ่อแม่ก็ไม่ยอมให้เป็นตำรวจ เป็นข้าราชการ หาว่าเงินเดือน น้อยไม่พอกิน ต้องทำงานบริษัท แต่คือลูกก็อยากจะเป็นตำรวจอยากจะเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ก็ รั้นจนเป็นตำรวจจนได้ แล้วพอมานี้ก็ทำหน้าที่ตำรวจได้ดี ไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง

(ณัฐรดา ถวายนาค, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

อย่างเรื่องลูกเขย แม่ยาย พ่อตา ลูกสะใภ้มันก็มีหลากหลายบ้านที่เป็นอย่างนี้ มันก็ขึ้นอยู่กับ กับการว่าใครจะเอาชนะกันแบบไหน หรือว่าใครจะทำให้ยอมรับกันได้แบบไหน มันก็สะท้อนให้เห็น ปัญหาในครอบครัวซึ่งก็มีหลายบ้านที่เป็นแบบนี้ แต่มันก็คงไม่รุนแรงแบบในละครถึงขนาดนั้นนะ

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

(3) ปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท

กลุ่มตัวอย่าง 4 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและ ความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าว นำเสนอให้เห็นปัญหาความแตกต่างระหว่างชีวิตของคนในเมืองและชีวิตของคนในชนบท ดังเช่น

เรื่องมันก็เหมือนกับว่า อย่างต่างจังหวัด เค้าอยู่ด้วยกันแบบพีแบบน้อง มีอะไรก็ช่วยเหลือ ทุกบ้านรู้จักกันหมด มีอะไรก็พูดคุยกันได้ มาปรึกษากัน มาหารื้อกัน มาพูดคุยกันแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น มาช่วยกันพัฒนานี้ละ แต่ว่าในกรุงเทพต่างคนต่างต้องทำงานของใครของมัน ต่าง คนก็ต่างจะไม่ค่อยมีเวลายามานั่งคุยกัน ขนาดบ้านติดกันยังไม่เคยคุยกันเลย มันก็สะท้อนให้เห็นถึง ความแตกต่างตรงนี้ ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างชนบทกับในกรุงมันต่างกัน ถ้าคนรัก ธรรมชาติ ถ้าอยากได้ความสุขเป็นกันเองเค้าจะชอบบ้านนอกมากกว่า

(ภูษิษา เรืองจันทร์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

อย่างเทพธิดาปลาร้าเป็นเรื่องพระเอกไฮโซ ก็คือเป็นแนวที่แบบว่าคนที่ไม่เคยลำบากมาก่อนพอถูกส่งมาอยู่บ้านนอกก็เจอกับชีวิตที่ตัวเองไม่เคยเจอ อาจจะต้องลำบาก มันก็ทำให้รู้ว่าเออ คนต่างจังหวัด คนบ้านนอกเค้าอยู่กันยังไง เค้าทำอะไร พุดกันยังไง เป็นการให้คนที่ไม่เคยใช้ชีวิตอยู่แบบนี้จะได้รู้ว่าเป็นยังไง

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

เรื่องเทพธิดาปลาร้า คุณหนูฉันทนทานมันก็ดีแก่ชีวิตของคนบ้านนอกที่ต้องดิ้นรน เพื่อจะให้ได้มาซึ่งสิทธิของตัวเอง มันก็น่าจะมีในชีวิตจริงแต่ว่าจะมีสักกี่คนที่จะสามารถทำได้อย่างนี้

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

(4) ปัญหาการทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง 2 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นปัญหาการทำงานในประเด็นเรื่อง นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง และปัญหาการทุจริตในหน้าที่การงาน ดังเช่น

แล้วก็เป็นปัญหาในการทำงาน อย่างเรื่องคุณหนูฉันทนทาน ปัญหาในการทำงานมันก็มีเหมือนกับว่าถ้าเจ้านายเอาเปรียบลูกน้องจนเกินไป ลูกน้องก็รับไม่ได้ มันก็ต้องเอาใจเขามาใส่ในเรา มันกับตอนที่มันโง่งกันเรื่องแอร์ ขอให้ติดแอร์เพิ่ม แต่เค้าไม่ยอมบอกว่าต้นทุนมันแพง แล้วก็จะ มีผู้จัดการโง่งเงินไป ก็คือความไม่ซื่อสัตย์ในหน้าที่

(ณัฐรดา ถวายนาค, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

เลยก็คือ คอร์รัปชัน จังๆ เลย ทั้งเรื่องคุณหนูฉันทนทานแล้วก็เทพธิดาปลาร้า สะท้อนปัญหา คอร์รัปชันแล้วก็ในส่วนของความซื่อสัตย์ในการทำงาน

(พจนีย์ ศิริบุญรอด, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2554)

(5) ปัญหาการเงิน

กลุ่มตัวอย่าง 2 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ดังเช่น

ส่วนใหญ่ก็มักจะนำเสนอแบบนี้รวมถึงเรื่องเงินๆ ทองๆ ด้วย

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

นำเสนอให้เห็นฐานะทางการเงินที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

(6) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ

กลุ่มตัวอย่าง 1 จาก 16 คน สามารถรับรู้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยเป็นความขัดแย้งกันระหว่างพ่อสามีชาวจีนกับลูกสะใภ้ชาวอีสาน ดังเช่น

เรื่องสะใภ้เจ้าสัวก็จะเป็นเรื่องเชื้อชาติไทยจีน มันก็จะประมาณนี้

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ชมจำนวน 2 คนที่ไม่รับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นเพียงละครคลายเครียด ตลกเบาสมอง ดูเพื่อความบันเทิง และการนำเสนอเรื่องราวในละครดูไม่สมเหตุสมผลจึงไม่สามารถสะท้อนปัญหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร

(1) ปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้น

กลุ่มตัวอย่าง 10 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม การแบ่งชนชั้นระหว่างคนรวยกับคนจน ดังเช่น

คิดว่าสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ฐานะชนชั้นที่แตกต่าง

(ทัศนีย์ ทับบุญพร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ความเหลื่อมล้ำ ฐานะ ชนชั้น การดูถูก ดูแคลน เหยียดกัน อย่างเจ้าสัวเนี่ยเค้าก็ไม่ชอบ คนจน มาจากบ้านนอกไม่ชอบ ชอบลูกคนรวยๆ คนรวยๆ แล้วจะต้องดี เป็นบรรทัดฐานแบบนี้ สะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางสังคม แล้วแสดงว่าเมืองไทยเนี่ยเยอะด้วย เพราะคนดูเค้าก็จะรู้ว่าใช่ มันมักจะมีเรื่องนี้เยอะมากในละคร ซึ่งมันก็จริง เพราะเมืองไทยมันก็มีเรื่องราวอย่างนี้จริงๆ

(ศรีตรัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

เหมือนกับให้รู้ชีวิตของคนรวยคนจน อย่าง 3 เรื่องไม่ว่าจะเป็นสะใภ้เจ้าสัว นางเอกเป็นคนบ้านนอก เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในบ้านคนรวย มันก็มีความแตกต่างกัน ส่วนเรื่องคุณหนูชั้นชนาก็เป็นคนรวยแล้วก็มาเป็นสาวโรงงาน เทพธิดาปลาจำก็จะเป็นลักษณะเดียวกันกับสะใภ้เจ้าสัว ก็สะท้อนเรื่องความรวยความจน

(สุพร จันทโรทัย, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

สะท้อนเรื่องปัญหาชนชั้น ทำให้เห็นชีวิตของคนระดับล่าง แล้วก็ให้เห็นว่าไม่ว่าจะยังไงคนในสังคมไทยก็ถูกคนจนกว่า แม้ว่าเค้าจะมีการศึกษาที่ดีแค่ไหน รู้สึกว่าทุกเรื่องเค้าจะเก่งหมดนะ แต่ก็ยังโดนดูถูกอยู่ดี

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

สะท้อนให้เห็นความคิดของคนในปัจจุบัน เรามองอย่างคล้ายๆ มันจะเป็นเรื่องชนชั้นเรื่องอะไร เราไปมองเรื่องฐานะ หรือเรื่องที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ของคนมากจนเกินไป ทำไมน่าจะให้ออกาสมองคนในเรื่องของจิตใจหรือเรื่องอะไรในส่วนนั้น

(พงษ์ศักดิ์ พุ่มประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

ละครเค้าก็ยังสะท้อนอยู่ดีว่า คนรวยยังไงก็ดีกว่า มันเหมือนคนจนต้องยอม คนจนต้องต่อสู้อยู่เยอะมาก คืออยู่ในสังคมเดียวกัน แต่คนรวยมักจะเหนือกว่า แต่คนจนต้องนอบน้อม ต้องพินอบพิเทา ทั้ๆที่ไม่ได้เป็นญาติเป็นอะไรกัน ไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้กับเรา เดินอยู่บนถนนบางทีคนรวยก็ได้สิทธิ์หลายๆ อย่างไป ได้โอกาสทางสังคมดีกว่า

(ธีรติ ถนอมรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) ปัญหาการทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง 3 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นปัญหาการทำงานในประเด็นเรื่องปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นนายทุนและชนชั้นแรงงาน และปัญหาการขัดประโยชน์ระหว่างชนชั้นนายทุนด้วยกันเอง ดังเช่น

เรื่องคุณหนูฉันทนามันก็สะท้อนให้เห็นถึงว่า ถ้าระดับผู้บริหารได้ลงมาดูการทำงานของพนักงานระดับล่าง ก็จะมีปัญหา รู้ถึงความต้องการที่แท้จริง โดยที่ไม่มีใครลอกได้ เค้ามาดูแล้วเค้าได้สัมผัสกับตัวเองว่าเค้าต้องได้เจออะไรบ้าง ก็เหมือนกับพนักงานที่ต้องทนกับอะไรบ้างจะได้แก้ไขได้ถูก ต่อไปเค้าเป็นผู้บริหารในอนาคต เค้าก็จะรู้ว่าการทำงานเป็นแบบไหน ไม่มีใครสามารถลอกเค้าได้

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

เรื่องคุณหนูฉันทนามันมีฉากที่สาวโรงงานจัดกลุ่มประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิของตัวเอง มันก็ดูว่าสังคมทุกๆ สังคมมันก็ต้องมีความเจริญทางปัญญากันแล้ว มันก็ทำให้เห็นว่าคนทุกคนก็มีปัญญาได้เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าจะโดนข่มจะโดนอะไร แล้วเจ้านายเค้าก็ไม่ได้เอาเปรียบอะไรเรื่องนี้คือเหมือนกับว่าเค้าเข้าใจผิดว่าเจ้าของโรงงานทำอย่างนั้นอย่างนี้แต่จริงๆ แล้วมันก็เหมือนกับคนชนชั้นเดียวกันนั่นแหละตีกันเอง แ่งแย่งกันเอง เพราะว่าเค้ามี power เท่าๆ กัน เค้าก็ต้องการที่จะแย่งกัน แต่ว่าคนที่เจ็บคือคนข้างล่าง

(ปวีณัฐ หาญชนะ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2554)

(3) ปัญหาครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง 3 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นปัญหาครอบครัวในประเด็นความขัดแย้งระหว่างลูกเขยกับแม่ยาย รวมทั้งปัญหาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูกด้วย ดังเช่น

เขยบ้านนอกก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับแม่ยายกับลูกเขย แต่ลูกเขยเป็นลูกเขยบ้านนอก แล้วลูกสาวตัวเองเป็นถึงลูกรัฐมนตรี จะมาอยู่ได้อย่างไร ผลปรากฏก็มีได้ เพราะว่าเขยทำตัวดีใจ รักลูกตัวเอง ป้องกันทุกอย่าง พอมีหลานบ๊อบก็รักหลานเลย พอดีเขยเค้าก็เป็นคนดีด้วย

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ถ้าเป็นเรื่องครอบครัวก็เรื่องนี้ พอพ่อแต่งงานใหม่ ลูกกลับมาก็อาจจะมีการกีดกันต่อด้าน

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

บ้านนางเอกขอพบหาคู่มาให้นางเอก ซึ่งปัจจุบันมันไม่ควรจะต้องเป็นเรื่องแบบนี้แล้ว น่าจะเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลที่ตัดสินใจเองได้ ไม่น่าจะต้องมาขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง มันหมดสมัยคลุมถุงชนไปแล้ว

(พงษ์ศักดิ์ พุ่มประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

(4) ปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท

กลุ่มตัวอย่าง 2 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่อุบัติขึ้นจากอคติของคนในเมืองที่มีต่อคนจนคนชนบท ดังเช่น

ที่เห็นชัดเลยก็คือการที่คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ยังมองคนต่างจังหวัดว่าเป็นคนบ้านนอก เป็นคนที่กั้นดาร์ ไร้การศึกษา การศึกษาน้อย ฐานะยากจน ทั้งที่ความเป็นจริงเขาอาจจะมีมากกว่า เพียงแต่เค้าไม่ได้แสดงออกว่าเค้าร่ำรวยอะไรมากมาย เขามีชีวิตที่เรียบง่ายซึ่งมันต่างกับคนกรุงเทพฯ ซึ่งมุมมองละครแบบนี้พอมันออกมา มันก็เลยต้องเป็นทำนองว่าคนกรุงเทพฯ ถูกคนอื่นอิจฉา ซึ่งมันเป็นพล็อตเรื่องที่บางทีคนอื่นอิจฉาเค้าก็รู้สึกนะ ว่าทำไมจะต้องมองว่าชั้นน้อยกว่า ทำไมต้องมาเล่นบทคนใช้ ทำไมชั้นต้องมาเล่นบทที่โดนดูถูก แต่ว่าละครมันก็แนวนี้มาตลอด

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

(5) ปัญหาความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ

กลุ่มตัวอย่าง 2 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีชาวจีนและลูกสะใภ้ชาวอีสาน ดังเช่น

สะใภ้เจ้าสัวก็ให้รู้ว่าการเป็นสะใภ้ของคนจีนไม่ใช่ว่าคนไทยจะเป็นไม่ได้นะ เป็นคนจีนต้องได้สะใภ้คนจีนมันไม่ใช่ คนไทยสามารถดีใจ เค้าจะให้ความรักความจริงใจกับพ่อแม่หรือญาติๆ ทางสามีที่เป็นคนจีนได้เหมือนกัน

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

สะใภ้เจ้าสัวก็สะท้อนปัญหาความขัดแย้งระหว่างลูกสะใภ้คนไทยกับครอบครัวคนจีน

(ศรित्रัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

(5) ปัญหาการเงิน

กลุ่มตัวอย่าง 1 จาก 15 คน สามารถรับรู้ปัญหาการเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ดังเช่น

เรื่องความแตกต่างทางชนชั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแบบนั้น แล้วก็เรื่องของเศรษฐกิจของประชาชน เรื่องเงิน

(พฤกษ์พรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ชมจำนวน 1 คนที่ไม่รับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนำเสนอเรื่องราวตลกไร้สาระ และเป็นการนำเสนอเรื่องราวเกินจริง จึงไม่สามารถสะท้อนปัญหาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้

6.1.2 การรับรู้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละคร

ตารางที่ 72 สรุปการรับรู้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครของผู้ชม

การรับรู้วิธีแก้ปัญหา ที่ปรากฏในละคร	กลุ่มผู้ชม	กลุ่มผู้ชมทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียง กับในละคร			รวม
			รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
1. การแก้ปัญหาของตัวละคร ฝ่ายคนจน/คนชนบท						
1.1 การแก้ปัญหาด้วยความดี		9	5**	2	3**	14**
1.2 การแก้ปัญหาด้วยความ จริงใจ		3	1	-	1	4
1.3 การแก้ปัญหาด้วยการมี การศึกษา		2	5*	-	5*	7*
1.4 การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง		1	-	-	-	1
รวม		15	8	2	6	23
2. การแก้ปัญหาของตัวละคร ฝ่ายคนรวย/คนในเมือง						
2.1 การเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตคน จน/คนชนบทด้วยตัวเอง		2*	4*	1*	3	6**
2.2 การปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือ ลดอคติที่มีต่อคนจน/คนชนบท		-	3*	1	2*	2*
รวม		1	5	1	4	6
3. การแก้ปัญหาด้วยบุคคล ทั้งสองฝ่าย						
		1	2*	2*	-	2
รวมทั้งหมด		17	14	4	10	31

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ชมบางคนมีการรับรู้ปัญหามากกว่า 1 ปัญหา ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องหมาย * เพื่อแสดงการตอบมากกว่า 1 ครั้ง และไม่นำมานับจำนวนรวมด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้ชม พบว่า หากพิจารณาภาพรวมกลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่มีการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยกลุ่มผู้ชมมีการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบทมากที่สุด คือ 23 จาก 31 คน รองลงมาได้แก่ การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง และวิธีการแก้ปัญหาด้วยบุคคลทั้งสองฝ่าย แต่พบในจำนวนที่ค่อนข้างน้อยมาก

หากพิจารณาเปรียบเทียบกลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครเป็นแบบแผนเดียวกัน คือ โดยส่วนใหญ่ผู้ชมทั้งสองกลุ่มสามารถรับรู้วิธีการแก้ไขปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง และการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาโดยการปรับตัวของตัวละครทั้งสองฝ่าย ซึ่งพบจำนวนค่อนข้างน้อยมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชมส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณคนจน/คนชนบทต้องเป็นคนแก้ปัญหา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ละครโทรทัศน์มักจะนำเสนอเรื่องราวของตัวละครฝ่ายพระเอกหรือนางเอกของเรื่องเป็นหลัก และตัวละครฝ่ายพระเอกหรือนางเอกของเรื่องในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวส่วนใหญ่มักเป็นคนจนหรือคนในชนบท ดังนั้นผู้ชมจึงสามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบทได้ง่ายกว่าวิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนรวย/หรือคนในเมืองซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวละครฝ่ายผู้ร้าย แสดงให้เห็นว่าการเล่าเรื่องของละครมีส่วนกำหนดวิธีการรับรู้ของผู้ชม และที่สำคัญอาจเป็นเพราะละครโทรทัศน์เองก็ไม่สามารถนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะวิธีการของฝ่ายคนรวย/คนในเมือง หรือวิธีการแก้ปัญหาของคนทั้งสองฝ่ายได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้ชมรับรู้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะดังกล่าว น้อยมาก แสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำยังมีจุดอ่อนในเรื่องการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในเรื่องยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงมีบทบาทเพียงบางส่วนในการลดความขัดแย้งทางสังคมในด้านการนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง

อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของผู้ชมทั้งสองกลุ่มยังมีความแตกต่างกันในส่วนที่กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะสามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาได้หลากหลายกว่า คือมีการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของคนรวย/คนในเมือง และวิธีการแก้ปัญหาของตัวละครทั้งสองฝ่ายมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป แสดงให้เห็นว่าภูมิหลังหรือประสบการณ์มีผลต่อการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาภาคค่ำของผู้ชม

ซึ่งการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครของผู้ชมมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบท

สำหรับการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบท พบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไปรับรู้การแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การแก้ปัญหาด้วยความจริงใจของคนจน/คนชนบท การแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบท และการแก้ปัญหาด้วยตัวเองของคนจน/คนชนบท

(1.1) การแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 9 จาก 17 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คนจน/คนชนบทสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยความคิดดี ดังเช่น

อย่างเรื่องเทพธิดาปลาจำ สะใภ้เจ้าสัว ชอบทำตัวเป็นคนดีมากๆ แล้วเอาชนะใจคน ก็เห็นส่วนใหญ่แก้ปัญหาแบบนี้ทุกเรื่องนะ มันก็ดี แต่คนสมัยนี้มันชนะใจได้ง่ายๆ ขนาดนั้นเลยเหวอ

(พจนีย์ ศิริบุญรอด, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2554)

ส่วนใหญ่ตอนจบมันจะ ending ด้วยนิสัยใจคอ ว่าถึงจะมาจากที่ไหนถ้านิสัยดีอะไรดี ก็จะสามารถเข้ากันได้ทุกสังคม

(ปราณี ทองธิว, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

อย่างเรื่องเขยบ้านนอกหรือสะใภ้เจ้าสัวก็เหมือนกันคือ ทุกคนพยายามเอาชนะกันด้วยความดี เมินหลักๆก็คือธรรมะชนะอธรรม

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.2) การแก้ปัญหาด้วยความจริงใจของคนจนหรือคนชนบท

กลุ่มผู้ชม 3 จาก 17 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คนจน/คนชนบทสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยความจริงใจ ดังเช่น

เรื่องสะใภ้เจ้าสัวแสดงให้เห็นถึงสถานะที่แตกต่างกันของคนในเมืองกับคนต่างจังหวัด ที่มักจะโดนดูถูกเหยียดหยามว่าเป็น คนบ้านนอก พูดภาษาถิ่น เหน่อๆ ไม่พูดภาษากลาง หรือภาษากรุงเทพ แต่สุดท้ายความดีหรือความจริงใจของคนต่างจังหวัดก็สามารถเอาชนะใจคนในเมืองที่มีแต่ความหลงใหลจนได้สำเร็จ ซึ่งมีหลายๆคนมักจะพูดว่า คนต่างจังหวัดจริงใจมากกว่าคนในเมืองหลวงที่คอยจะใส่หน้ากากเข้าหากัน

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

ตอนแรกเกลียดบ้านนอก แล้วสุดท้ายก็ไปชอบบ้านนอก เพราะเค้ามีน้ำใจ มีความจริงใจ
(ทศพร ใจสงบสุข, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

(1.3) การแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 2 จาก 17 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบท โดยมีความคิดเห็นว่าหากคนจน/คนชนบทมีการศึกษาก็จะสามารถประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ โดยเฉพาะหน้าที่การงานได้ ดังเช่น

อย่างเขยบ้านนอก ผู้ชายเป็นคนบ้านนอกไง แต่เค้าก็มีความรู้มีการศึกษา ในขณะที่ครอบครัวผู้หญิงเค้าก็มีฐานะมีอะไรทุกอย่าง แต่เค้าไม่รู้ว่าคุณชายคนนั้นเค้าบ้านนอกก็จริงแต่มีความรู้ แต่ว่าเค้าไม่แสดงออกไง เอาตรงนี้ บางทีคนเก่งมีความรู้เค้าก็ไม่จำเป็นต้องแสดงออก แต่เค้าสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้

(ผาติรัตน์ จุลทอง, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

อย่างสะใภ้เจ้าสัว หรือเทพธิดาปลาร้า พอเข้ามาเรียนหนังสือก็มีความรู้ พอมีการศึกษา ก็เป็นที่ยอมรับในสังคม

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.4) การแก้ปัญหาด้วยตัวเองของคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 1 จาก 17 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองของคนจน/คนชนบท โดยมีความคิดเห็นว่าหากคนจน/คนชนบทมีความพยายามและมีความสามารถก็จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ ดังเช่น

เทพธิดาปลาร้า ก็เกี่ยวกับนางเอกมาทำงานในกรุงเทพ มาสืบสาวราวเรื่องเกี่ยวกับเรื่องทางบ้าน แล้วก็เอาไปช่วยเหลือทางต่างจังหวัด ทางบ้าน ดูแล้วก็ มันก็ได้แง่คิดดีนะว่า คนทุกคนไม่ใช่จะหลอกได้ง่ายๆ คืออาจจะหลอกแล้วเค้าก็อาจจะแก้ปัญหาด้วยตัวเค้าเองได้ ไม่ต้องไปพึ่งใคร ก็ใช้ความพยายามยามของตัวเอง ตอนหลังเค้าก็ประสบความสำเร็จ

(นนทนี ลูมิงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง

สำหรับการรับรู้วิธีการแก้ปัญหของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง พบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไป 2 จาก 17 คน สามารถรับรู้การแก้ปัญหด้วยการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบทของคนรวยหรือคนในเมืองด้วยตัวเอง ส่วนวิธีการแก้ปัญหของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง โดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือลดอคติที่มีต่อคนจน/คนชนบท ไม่พบการรับรู้ของผู้ชมในส่วนนี้

ก็มีมันสนุกดี มันก็ให้ข้อคิดอะไรหลายๆ อย่างดีเหมือนกันนะ อย่างเรื่องทีเทพธิดาปลาร้าก็ ดี พ่อก็อยากส่งลูกให้ไปฝึกนิสัยใจ คือก็เหมือนกับว่าคนรวยเค้าก็ไม่ได้ทำตัวเวอร์เสมอไป คน รวยเค้าก็อยากดัดนิสัยลูกให้ไม่ฟุ้งเฟ้อ

(ณัฐรดา ถวายนาถ, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

อย่างเรื่องคุณหนูฉันทนา นางเอกเคยเป็นคนไม่คิดอะไร แล้วพอได้มาใช้ชีวิตอย่างเนี้ย เหมือนเค้าเห็นคุณค่า เค้ารู้เหตุผลว่าทำไมพ่อเค้าถึงไม่ยอมให้เค้ามาบริหารเอง เพราะการที่อยู่ที่ เค้าจะขึ้นมาบริหารเองโดยที่เค้าไม่รู้อะไรเลย มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะสิ่งที่เค้าดูแลมันไม่ใช่เรื่องของ ลินค้าอย่างเดียว มันคือเรื่องของชีวิตคนด้วย การที่ทำให้เค้าเรียนรู้ว่าจิตใจของคนที่เป็นพนักงาน เค้าเป็นอะไรยังไง ทำให้เค้าเข้าใจพนักงานได้ และนั่นคือสิ่งเดียวที่ว่าทำไมนางเอกถึงทำให้โรงงาน รอดพ้นวิกฤติได้

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

(3) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครทั้งสองฝ่าย

สำหรับการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครทั้งสองฝ่ายของกลุ่มผู้ชมทั่วไปพบน้อยมาก คือ 1 คน จาก 17 คน ดังนี้

เทพธิดาปลาร้าเป็นเรื่องพระเอกไฮโซ ก็คือเป็นแนวที่แบบว่าคนที่ไม่เคยลำบากมาก่อนพอ ถูกส่งมาอยู่บ้านนอกก็เจอกับชีวิตที่ตัวเองไม่เคยเจอ อาจจะต้องลำบาก มันก็ทำให้รู้ว่าเออคน ต่างจังหวัดเค้าอะไรตรงนั้น คนบ้านนอกเค้าอยู่กันยังไง เค้าทำอะไร พุดกันยังไง เป็นการให้ที่ว่า คนที่ไม่เคยใช้ชีวิตอยู่แบบนี้จะได้รู้ว่าเป็นยังไง อันนี้คือในส่วนบทบาทของพระเอก ส่วนบทบาท ของนางเอกเป็นคนบ้านนอกเต็มตัวอยู่แล้ว คือต้องการจะช่วยเหลือคนในครอบครัวหรือคนใน หมู่บ้าน ส่วนใหญ่คนบ้านนอกมักจะถูกคนที่มีความรู้มาหลอก อย่างตัวอย่างในเรื่องก็จะมีกรรมมา หลอกโกงที่ดิน ทำให้นางเอกต้องฮึดสู้โดยการไปเรียนกฎหมาย ไปเป็นทนาย เพื่อไปต่อสู้เพื่อ ตนเอง เพื่อครอบครัว แล้วก็คนในหมู่บ้าน

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร

(1) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบท

สำหรับการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบท พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิ หลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครรับรู้การแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คน ชนบทและการแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การ แก้ปัญหาด้วยความจริงใจของคนจน/คนชนบท

(1.1) การแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 5 จาก 14 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คนจน/คนชนบทสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยความคิดดี ดังเช่น

อย่างสะใภ้เจ้าสัว มันเป็นชีวิตครอบครัว พ่อของพระเอกเป็นเจ้าสัว เป็นคนจีนก็ไม่ชอบสะใภ้ที่เป็นคนไทย ก็ต่อต้าน ต่อต้านเสร็จแล้วนางเอกมันใช้ใจของตัวเองที่จะให้พ่อสามีรัก ก็ทำให้ทุกอย่าง แม้กระทั่งจะโดนกลั่นแกล้งขนาดไหน แต่ผลปรากฏสุดท้ายพระเอกก็รักนางเอก แล้วนางเอกก็ทำความดีจนพ่อตายอมรับ

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ถ้าเราเป็นคนดีซะอย่าง อย่างเรื่องสะใภ้เจ้าสัว สุดท้ายคุณพ่อเค้าก็ยอมรับเค้าได้

(สุพร จันทโรทัย, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

อย่างสะใภ้เจ้าสัวก็คือ เอาความดีเข้าชนะ ตอนแรกเจ้าสัวก็จะคิดว่านางเอก โหย ไม่ดีหรอก เพราะเป็นคนจน ไม่รวย แต่พอมาช่วยเหลือ จะใช้ จะแกล้งอะไรยังก็ได้ คือทำทุกอย่างจนใจอ่อน คือมีความพยายามอดทน เพื่อความรัก

(นันทนา ศรีวรรณ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.2) การแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 5 จาก 14 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการมีการศึกษาของคนจน/คนชนบท โดยมีความคิดเห็นว่าหากคนจน/คนชนบทที่มีการศึกษาก็จะสามารถประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ โดยเฉพาะหน้าที่การงานได้ ดังเช่น

คนเราสามารถเลื่อนขั้นของตัวเองได้ด้วยการศึกษา คือสามารถใช้การศึกษามาขยับฐานะทางสังคมของตัวเองได้ เพราะว่าพระเอกนางเอกที่บ้านจนมาก่อน ส่วนใหญ่ต้องทำงานแก่ง เรียง แก่ง ต้องมีอะไรสักอย่างที่ทำให้ครอบครัวอีกฝ่ายรับได้ในความฉลาด

(พฤกษ์พรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

การศึกษานี้เป็นตัวแปรสำคัญนะ อย่างเรื่องเทพธิดาปลาร้า นางเอกก็มีการศึกษา ถ้าเป็นนางเอกที่ไม่มีการศึกษาก็ไม่สามารถตอบโต้อะไรอย่างนั้นได้หรอก

ละครตอนเย็นสะท้อนศักยภาพของคนบ้านนอก ศักยภาพมันมาจากการศึกษาและภูมิปัญญา ภูมิปัญญาชาวบ้าน บางทีมันเจ๋งนะ แต่ว่าพวกเราไม่ค่อยจะใส่ใจ ภูมิปัญญาเค้าบางทีมันยิ่งกว่าตำราที่เรามีอยู่ บางทีเค้าอาจจะเป็นต้นตำรับ แต่ไม่มีใครสนใจ

(ธีรติ ถนังรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

ชนชั้นทุกชนชั้นมันจบด้วยการศึกษา ถ้าว่าเรื่องชนชั้นมีมัย คำเหี้ยมดให้รู้จริงๆ ว่าเหี้ยมดจริงๆ แต่ในขณะที่เดียวกันทุกคนที่เอาชนะได้เพราะทุกคนมีการศึกษาเท่านั้น นางเอกมีการศึกษา พระเอกก็มีการศึกษา อย่างนางเอกเทพธิดาปลาร้าก็มาผลักดันตัวเองจนมีการศึกษา เขยบ้านนอกเรื่องนี้จบที่ว่าทุกคนยอมรับได้เพราะว่าพระเอกมีการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก คุณจะไปอยู่ไหนก็ตาม การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ

(ทิพวรรณ มะโสงคำ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2554)

ก็เนียแหละ หนึ่งก็ชนชั้นวรรณะ สองก็เรื่องคนจน คนรวย แล้วก็การศึกษา ถึงแม้จะอยู่บ้านนอกเราก็สามารถเรียนหนังสือได้ ก็คือพี่บอกลูกไป พี่พูดตามที่พี่บอกลูก ถึงแม้เราจะจน ถ้าเรามีการศึกษาเราก็จะสามารถเจอสิ่งดีๆ เพราะฉะนั้นนางเอกมันจน มันอยู่บ้านนอกใช้มัยละ แต่คำก็มีการศึกษา พ่อพระเอกคำก็ยังไม่รู้เลยใช้มัยตอนแรก

(ลัดดาวัลย์ ชาญเทศน์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

(1.3) การแก้ปัญหาด้วยความจริงใจของคนจนหรือคนต่างจังหวัด

กลุ่มผู้ชม 1 จาก 14 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยความดีของคนจน/คนชนบท โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คนจน/คนชนบทสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยความจริงใจ ดังเช่น ก็จะทำให้เห็นว่าคนจนมีความจริงใจไป เพราะความจริงใจคือมันอาจจะเป็นสิ่งที่คุณชนชั้นสูง หรือว่าคนกรุงไม่ค่อยมี แต่พอมาเจอแบบนี้ มันทำให้รู้สึกว่าเขา สิ่งแบบนี้มันหาซื้อด้วยเงิน มันหาซื้อด้วยอะไรไม่ได้

(ธีรติ ถนัทรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมือง

(2.1) การแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบทของคนรวยหรือคนในเมืองด้วยตัวเอง

กลุ่มผู้ชม 4 จาก 14 คน สามารถรับรู้การแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบท ของคนรวยหรือคนในเมืองด้วยตัวเอง

เทพธิดาปลาร้าคือพ่อของพระเอก พระเอกคำเป็นคุณหนู ไม่รู้จักเลย ไม่รู้จักว่าความติดดินเป็นยังไงก็ส่งลูกชายไปอยู่บ้านนอกคือที่ของตัวเอง คือที่ที่พ่อแม่นางเอกเช่าอยู่ เพื่อให้พระเอกไปเรียนรู้วิถีชีวิตธรรมดา มีทั้งควาย ที่นา รู้จักการไถนา การปลูกข้าว สอนหมดเลย แล้วพระเอกเป็นคนที่ไม่เกลียดปลาร้ามากที่สุด แต่นางเอกเป็นคนที่ทำให้พระเอกกินปลาร้าได้ ก็คือให้พระเอกรู้ว่า การอยู่บ้านนอกก็มีประโยชน์ มีธรรมชาติ รู้คุณค่าว่าการกินข้าว ข้าวแต่ละเม็ดกว่าจะหามาได้

กว่าจะทำมาได้ มันไม่ใช่ของง่าย ไม่ใช่กินทิ้งกินขว้าง เพราะว่าพ่อส่งพระเอกไปเพื่อให้ไปเรียนรู้ เพื่อให้ไปสัมผัสกับควาย ต้นข้าว การทำนา แล้วนางเอกก็สอนวิธีหมักปลาร้า

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

เรื่องคุณหนูฉันทนา ก็ทำให้คุณหนูที่เป็นไฮโซมากๆ แล้วก็ดูถูกคนจน อะไรก็ต้องดี ต้องใช้ของแบรนด์เนม แต่พอมาเป็นสาวโรงงานก็ต้องทำให้เค้ามีความรักเพื่อนมากขึ้น ช่วยเหลือเพื่อนมากขึ้น เพื่อนจนกว่าเค้าก็อยากจะให้เพื่อน อยากช่วยเหลือเพื่อน

(นันทนา ศรีวรรณ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

(2.2) การแก้ปัญหาของตัวละครฝ่ายคนรวย/คนในเมืองโดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือลอคคิตีที่มีต่อคนจน/คนชนบท

กลุ่มผู้ชม 2 จาก 14 คน สามารถรับรู้การแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบท ของคนรวยหรือคนในเมืองด้วยตัวเอง

แล้วอย่างเรื่องคุณหนูฉันทนา แรกๆ มันก็ร้ายกาจพอสมควร แต่เค้าก็ปรับตัวได้ ยอมเรียนรู้วิถีชีวิตของคนที่ยากกว่า

(สุพร จันทโรทัย, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

นี่คือสิ่งที่ทำให้รู้ว่าชีวิตคนถ้าอยู่ที่สูงแล้วมาอยู่ที่ต่ำเนี่ยมันอยู่ได้มั๊ย ก็อยู่ได้ เพราะพระเอกมันปรับตัว เพราะมันรักนางเอกไง

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(3) การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครทั้งสองฝ่าย

สำหรับการรับรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวละครทั้งสองฝ่าย พบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไป 2 คน จาก 14 คน สามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะดังกล่าว

มันก็ขึ้นอยู่กับว่าคนรวยเองก็ต้องดูเหมือนกัน แล้วก็ต้องรู้จักให้ออกาส มันไม่ใช่แค่อยู่ที่คนจนต้องพิสูจน์ มันต้องอยู่ที่คนรวยต้องให้ออกาสคนจนด้วย ต้องทั้งสองฝ่าย จริงๆ ทุกคนก็คงอยากได้ออกาส แล้วก็ควรจะให้ออกาสคนอื่นด้วย

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

ก็เป็นข้อคิดอย่างหนึ่งของเจ้าของกิจการที่ว่าจะได้มองแนวคิดของพนักงานออก ในส่วนของพนักงานก็จะได้ว่าเรามีตัวแทนที่สามารถ จะพูดจาแทนเราได้ ถ้าเราวมกลุ่มกันได้ เราสามัคคีกัน เลือกรุ่นไป แสดงว่าพนักงานเองก็มีข้อต่อรองได้ ไม่ใช่ว่าระดับผู้บริหารจะ

ต่อรองได้ฝ่ายเดียว จริงๆ แล้วพนักงานถ้ารวมกลุ่มกันก็สามารถที่จะต่อรองกับเค้าได้ คือเหมือนเรามีข้อต่อรอง ถ้าเรามีเหตุผลพอเพียง ถ้าเรารู้อะไรมากกว่าเค้าแล้วเราไปพูดให้เค้าเข้าใจได้ตรงนี้ มันก็จะช่วยลดช่องว่างของความขัดแย้งไป ก็ดีกว่าจะต้องมาประท้วงกันอยู่นั้น

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

6.1.3 การรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละคร

ตารางที่ 73 สรุปการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครของผู้ชม

กลุ่มผู้ชม	กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียง กับในละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
การรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละคร					
1. ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ ความดี	7	3	2	1	10
2. ความพยายามคือหนทางแห่ง ความสำเร็จ	5***	-	-	-	5***
3. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	4	1	-	1	5
4. อย่าตัดสินคนที่ภายนอก	3	4	2	2	7
5. ความรักและเข้าใจกันของคน ในครอบครัว	1	2	-	2	3
6. อุปสรรคความรักยอมชนะด้วย ความดี	1	2	-	2	3
7. ความสามัคคีในการทำงาน	-	4	2	2	4
รวม	18	16	6	10	34

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ชมบางคนมีการรับรู้ปัญหามากกว่า 1 ปัญหา ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องหมาย * เพื่อแสดงการตอบมากกว่า 1 ครั้ง และไม่นำมานับจำนวนรวมด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้ชม พบว่า โดยภาพรวมผู้ชมส่วนใหญ่สามารถรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว สำหรับข้อคิดที่ผู้ชมรับรู้ได้มากที่สุดคือ ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี อย่าตัดสินคนที่ภายนอก ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความสามัคคีในการทำงาน ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว และอุปสรรคความรักยอมชนะด้วยความดี การรับรู้ข้อคิดของผู้ชมดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแก่นความคิดหลักที่ปรากฏ

ในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในผลการวิจัยในบทที่ 4 และบทที่ 5 แสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านข้อคิดที่ปรากฏในเรื่องได้เป็นอย่างดี

หากพิจารณาเปรียบเทียบผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครแตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มผู้ชมทั่วไป ข้อคิดที่รับรู้ได้มากที่สุดคือ ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี รองลงมาได้แก่ ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว อย่าตัดสินคนที่ภายนอก ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว และอุปสรรคความรักย่อมชนะด้วยความดี

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร ข้อคิดที่รับรู้ได้มากที่สุดคือ อย่าตัดสินคนที่ภายนอก และ ความสามัคคีในการทำงาน รองลงมาได้แก่ ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว อุปสรรคความรักย่อมชนะด้วยความดี ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ และ ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

การที่ผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ในลักษณะที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่า ภูมิหลังหรือประสบการณ์ทางสังคมมีผลต่อการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ของผู้ชม

นอกจากนี้กลุ่มผู้ชมทั่วไปยังไม่สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องความสามัคคีในการทำงาน แต่กลับรับรู้ข้อคิดเรื่องค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ดีความดี สะท้อนให้เห็นว่าแก่นเรื่องประเภท Morality Theme ลบล้างแก่นเรื่องประเภท Career Theme

ซึ่งรายละเอียดการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ของผู้ชมมีดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 7 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี ดังเช่น

ความดีชนะทุกสิ่ง หรือความจริงใจของคนต่างหวัดที่หาไม่ได้จากคนในเมืองหลวง

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

ละครก็พยายามจะสื่อออกมาให้เห็นว่า ความดีจะต้องชนะความชั่ว ธรรมต้องชนะอธรรม เรื่องอื่นๆ ก็เหมือนกัน คุณหนูฉันทนทานก็ไม่ต่างกัน คุณหนูฉันทนทานก็ว่าด้วยการให้ได้เรียนรู้ตั้งแต่พื้นฐานขึ้นไป อย่างเรื่องเขยบ้านนอกหรือสะใภ้เจ้าสัวก็เหมือนกันคือ ทุกคนพยายามเอาชนะกันด้วยความดี เมินหลักๆก็คือธรรมะชนะอธรรม

(สุรตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 5 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ ดังเช่น

ความมุมานะ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น อย่างสะไม้เจ้าสัว หรือ เทพธิดาปลาร้า พอเข้ามาเรียนหนังสือก็มีความรู้ พอมีการศึกษาก็เป็นที่ยอมรับในสังคม

(ลิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

เทพธิดาปลาร้า มันก็ทำให้เราคิดว่าคนมันมีเป้าหมายในชีวิต อย่างนางเอกก็พยายามจะทำทุกอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับครอบครัว ก็คือทุกคนทุกเรื่องล้วนมีเป้าหมายแล้วก็ทำตามเป้าหมายของตัวเอง ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะนั้นนะ

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

เรื่องเทพธิดาปลาร้าก็เหมือนกัน ทำปลาร้าไปขาย เหมือนประมาณว่าอยู่ได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งพาใคร ต่อสู้ชีวิต สอนให้เราเป็นคนไม่ยอมแพ้ ถึงแม้ว่าเราจะโดนกดขี่ข่มเหง แต่ถ้าวันหนึ่งเรามีโอกาสเราก็สามารถแก้ไขตัวเองได้ อย่างไบหม่อนที่ไปเรียนเป็นทนายแล้วก็มาช่วยเหลือญาติพี่น้องที่โดนโกงที่

(ลภัสรดา วงศ์จินตา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

อย่างเทพธิดาปลาร้าข้อคิดก็คือจะเป็นเรื่องการต่อสู้ของนางเอกจากแต่ก่อนเป็นคนที่ไม่รู้กฎหมาย แต่กลัวว่าทางบ้านก็จะถูกหลอกก็เลยผันตัวเองไปเรียนหนังสือ เรียนจบกฎหมายเป็นทนายมาไปช่วยบ้านตนเองได้ เพื่อไม่ให้ถูกหลอก ถ้าเรื่องคุณหนูฉันทนา ก็จะเป็นเรื่องแหวกแนว เป็นชีวิตคุณหนูไฮโซแต่ต่อสู้เพื่อไม่ให้โรงงานของตัวเองตกไปเป็นของผู้อื่น ยอมทำทุกอย่างยอมปลอมตัวมาเป็นสาวโรงงาน ตามที่สัญญา กับพ่อของตัวเอง เหมือนกับว่าลองมาใช้ชีวิตจริงชีวิตที่อยู่บนความลำบากของคนทุกคนที่ตัวเองไม่เคยเจอ ต้องเรียนรู้ กว่าจะได้มาแต่ละสิ่งมันก็ยากลำบาก

(สุรพงศ์ วงศ์จินตา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

(3) ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 4 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ดังเช่น คำก็สอนข้อคิดดี บางที่คำก็เข้าเรื่องของชีวิตคน คนดีบ้าง คนไม่ดีบ้าง คนทำดีก็ได้ดี คนทำชั่วก็ได้ชั่ว

(นิภา พหลโยธิน, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2554)

ตอนจบมันก็มีบ้าง มันเป็นแนวของละครอยู่แล้วว่าตอนจบมันจะต้องมีการสอน สำหรับละครไทย เรื่องการทำดีได้ดีอะไรอย่างนี้ คนทำดีก็ได้ดี คนทำชั่วก็ได้ชั่ว

(นภาพร จงโพนุลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

(4) อย่าตัดสินคนที่ภายนอก

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 3 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องอย่าตัดสินคนที่ภายนอก ดังเช่น

เรื่องเขยบ้านนอกก็เป็นเรื่องของยศถาบรรดาศักดิ์ แรกๆ ก็คือมองคนแต่ภายนอก การแต่งตัว ลักษณะท่าทางก็ไปตีเค้าแล้วว่าเค้าเป็นคนอย่างนั้นอย่างนี้ โดยที่ไม่ได้ดูก่อน ไม่ได้ถาม หรือว่าไม่ได้ศึกษาถึงนิสัยที่แท้จริง แล้วก็ส่วนใหญ่พวกคุณหญิงคุณนายชอบโดนคนที่ไว้ใจ คนรอบข้างทำร้าย และคนที่คิดว่าไม่ดีก็ชอบมาช่วย ก็คือเป็นการที่สะท้อนให้เห็นว่าคนเราอย่าดูแต่ภายนอก

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(5) ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 1 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว ดังเช่น

พ่อกับลูกต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน บางทีการที่ลูกเอาแต่ใจมากเกินไปมันก็ไม่ถูกใจ ลูกก็ต้องรับฟังในส่วนของพ่อบ้าง ว่าอะไรมันเป็นอย่างนี้ ถ้าเราฟังตั้งแต่แรก ปัญหามันจะไม่เกิดขึ้น นางเอกอาจจะไม่ต้องประชดพ่อ ไม่ต้องหนีไปเรียนต่ออเมริกา หรืออาจจะไม่ต้องประชดพ่อ หนีออกมาหางานทำเอง อาจจะไม่ต้องอย่างนั้น ถ้าคนเรามีการคุยกัน เข้าใจกันตั้งแต่แรก แต่ว่าส่วนใหญ่ในละคร พ่อแม่ตาย พ่อมีเมียใหม่ลูกก็จะไม่ยอมรับแล้ว มันก็จะเป็นอย่างนี้ เหมือนกับรับไม่ได้ พ่อมีเมียใหม่

(ณัฐรดา ถวายนาถ, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

(6) อุปสรรคความรักย่อมชนะด้วยความดี

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมทั่วไป 1 จาก 18 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องอุปสรรคความรักย่อมชนะด้วยความดี ดังเช่น

ก็ในที่สุดแล้ว ถึงแม้ว่าจะแตกต่างกันทางฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรักก็จะชนะทุกสิ่ง

(พนิตนาฏ ก่อสุขวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร

(1) อย่าตัดสินคนที่ภายนอก

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 4 จาก 17 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องอย่าตัดสินคนที่ภายนอก ดังเช่น

ยกตัวอย่างทั้ง 4 เรื่อง เรื่องชนชั้น ประมาณว่าเราอย่าไปตัดสินคนจากแค่ข้างนอก คือ อย่างน้อย เราควรจะให้โอกาสเค้าก่อน ดูลองเหมือนกับ ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตามนะ เราควรเปิดโอกาสให้เค้าได้ทำ ให้เค้าได้แสดงในสิ่งที่เค้ามีก่อน อย่าแบบเจอหน้าแล้วก็ตัดสินแล้วว่า อย่างนั้นอย่างนี้ ควรจะให้โอกาสคนในทุกๆเรื่องเลย

(พงษ์ศักดิ์ พุ่มประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

ทั้งเรื่องเขยบ้านนอกและสะใภ้เจ้าสัวสอนให้เราอย่าดูถูกคน และเกือบๆ ทุกเรื่อง บางทีสิ่งที่เราเห็น มันอาจจะไม่ได้เป็นอย่างที่เราคิด เราเห็นคนๆ หนึ่งเราไปตัดสินแล้วว่าเค้ารวยเค้าจน ตัดสินจากภายนอก แต่จริงๆ แล้วเคยได้ยินรีเปล่า ผ้าชีวีวห่อทอง

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

อย่างคนที่ภายนอกมันก็ไม่ได้บอก อย่างมองคนที่ภายนอก ลูกสะใภ้ที่คิดว่าดี คนที่มาจากครอบครัวรวยๆ ก็ใช้ว่าจะดีเสมอไป เพราะมันโดนสปอย ความจริงมันก็สะท้อนมาจากหลายๆ เรื่องอยู่แล้วในละครไทย ซึ่งเรื่องนี้บอกตรงๆ มันก็ไม่ได้แปลกอะไรมากมาย

(ศรিতรัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

(2) ความสามัคคีในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 4 จาก 17 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องความสามัคคีในการทำงานดังเช่น

ก็มันทำให้เราสามัคคีกัน แบบทำงานขึ้นนี้มันถึงจะลุล่วงไปด้วยดี

(พรทิพย์ งามเพ็ญ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

เค้าก็สอนให้สามัคคีกันไง คนแตกแยกก็ให้มาสามัคคีกัน คือนางเอกเค้าจะเป็นตัวเชื่อมให้เพื่อนๆ รักกัน สามัคคีปรองดองกัน ก็ดี

(สุดา ตะโกนา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

มันก็โอเค การทำงานถ้าเราสามัคคีกัน ไม่อิจฉาริษยากัน งานมันก็จะเดินไปได้ดี แต่ถ้าเราอิจฉาริษยากันงานมันก็จะพังหมด อย่างพวกนี้มันจะมีอิจฉาริษยากัน มันก็เหมือนงานมันก็ไม่ดี

(สายรุ้ง ดอกบัว, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

(3) ค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 3 จาก 17 คน สามารถรับรู้ข้อคิดเรื่องค่าของคนจน/คนชนบทอยู่ที่ความดี ดังเช่น

มันต่างกันนะแต่ละเรื่อง แต่ว่าโดยรวมแล้วยังไงคนดีก็ได้ดี น่าจะเป็นละครทุกเรื่องในไทยเลยแหละ คนไม่ดีก็ต้องรับผลกรรม หรือคนไม่ดีที่กลับใจทุกคนก็ยังให้อภัยเสมอ เพราะว่าตัวร้ายทุกเรื่องมักจะแย่ตอนหลัง แล้วคนดีที่ไม่เคยมีใครเห็นอย่างนางเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว พระเอกเรื่องเขยบ้านนอกสุดท้ายเค้าก็ได้รับการยอมรับ เพราะเค้าพิสูจน์ตัวเอง เค้าพิสูจน์ตัวเองด้วยความ

ตั้งใจ ด้วยความดี โดยไม่สนใจเสี่ยงว่าคนเค้าจะพุดยังไง ปัญหามันก็หมดไป แต่อย่างน้อยเค้าก็ต้องพิสูจน์ตัวเอง ไม่ใช่มานั่งมืองอเท้า นางเอกเรื่องเทพธิดาปลาร้าก็พิสูจน์ตัวเอง ก็กว่าข้อคิดละครตอนเย็นน่าจะเป็นเรื่องของการพิสูจน์ตัวเองด้วยความดี

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

เค้าก็สอนดิเนะ ก็ให้คนรอยเค้ารู้ว่าคนจนเค้าก็มีความคิดดีๆ มีการศึกษาที่ดีได้ ทำให้คนรอยเปลี่ยนใจได้ คิดในสิ่งที่ดีขึ้น ให้มองที่ความดีของเรา แล้วพี่ก็จะสอนลูกไปด้วยว่าเห็นมั๊ย เราจนแต่เราก็เป็นคนดี

(ลัดดาวัลย์ ชาญเทศน์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

มันก็เหมือนกับว่าคนเรามันไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเราเป็นใครมาจากไหน แต่มันขึ้นอยู่กับว่าเราทำอะไร ซึ่งตัวละครแต่ละตัวก็ทำให้เห็นว่าเค้าทำดี เค้าปฏิบัติดี เข้าใจว่าหนังจะให้คุณค่าของตัวละครแบบนี้ คือเหมือนว่าเราไม่สำคัญว่าเรามาจากไหน แต่มันอยู่ที่เราทำอะไร

(ปวีณช ชาญชนะ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2554)

(4) ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 2 จาก 17 คน ความรักและความเข้าใจกันของคนในครอบครัว ดังเช่น

สะใภ้เจ้าสัว ก็คือผู้หญิงถึงแม้จะมาจากไหน ถ้าเป็นคนดี ขยัน ทำงานเค้าก็จะรักครอบครัวเค้าก็จะยอมรับ

(ปราณี ทองธิว, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

พ่อของพระเอกเป็นเจ้าสัว เป็นคนจีนก็ไม่ชอบสะใภ้ที่เป็นคนไทย ก็คือไม่ต้องการสะใภ้ที่เป็นคนไทยก็ต่อต้าน แล้วนางเอกมันเข้าใจของตัวเองที่จะให้พ่อสามีรัก ก็ทำให้ทุกอย่าง แม้กระทั่งจะโดนกลั่นแกล้งขนาดไหน ดึงตัวลูกชายกลับ ผลปรากฏสุดท้ายพระเอกก็รักนางเอก แล้วนางเอกก็ทำความดีจนพ่อตายยอมรับ

(อโณชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(5) อุปสรรคความรักยอมเอาชนะได้ด้วยความดี

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 2 จาก 17 คน อุปสรรคความรักยอมเอาชนะได้ด้วยความดี ดังเช่น

เรื่องเทพธิดาปลาร้า นางเอกไม่คิดว่าจะไปอยู่บ้านพระเอกได้ มันก็อยู่ได้ไ่มั๊ย แล้วมันก็อยู่ มันก็สู้จนมันเจอรักแท้

(เย็นจิตร ศุภศร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ตอนแรกเจ้าสัวก็จะคิดว่านางเอก โฉ้ย ไม่ได้หรอก เพราะเป็นคนจน ไม่รวย แต่พอมาช่วยเหลือ จะใช้ จะแก้งอะไรยังก็ได้ คือทำทุกอย่างจนใจอ่อน คือมีความพยายามอดทน เพื่อความรัก

(นันทนา ศรีวรรณท์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

(6) ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

กลุ่มตัวอย่างผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละคร 1 จาก 17 คน ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ดังเช่น

ถ้าเป็นละครเย็นเราคิดว่ามันเหมือนมีเด็กดูด้วยละมั้ง ถ้าเกิดจะให้พระเอกนางเอกมันไปร้ายแบบสุดชั่ว มันก็จะขัดกับภาพความเป็นพระเอกนางเอก แต่ว่าถ้าเป็นตัวอิจฉามันก็ต้องมีฉากให้เห็นว่า คนชั่วจะต้องไม่ได้ดี จะต้องได้รับผลกระทบที่ไม่ดี คือละครเย็นจะเป็นแบบนี้หมด เหมือนพ่อมดหรือพ่อมดที่ร้าย ๆ ตัวอิจฉาที่ร้าย ๆ สุดท้ายก็ต้องมีเหตุอะไรชักอย่างที่เกิดขึ้นแล้วทำให้มัน นี่เป็นข้อคิดเลย ส่วนใหญ่ก็คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

(พฤกษ์พรรณน บรรรเทาทุกซ์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มผู้ชมบางคนที่ไม่รับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว อาจเป็นเพราะละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นละครประเภท Comedy ซึ่งเน้นความตลกสนุกสนาน เบาสมองและเน้นความบันเทิงค่อนข้างมาก ด้วยความตลกสนุกสนานนี้บางครั้งจึงอาจมีผลกระทบต่อการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครของผู้ชมได้เช่นเดียวกัน แต่กลุ่มผู้ชมที่มีลักษณะดังกล่าวนี้พบน้อยมาก เพียง 2 คน เท่านั้น ดังนี้

จริงๆ มันก็เป็นละครคลายเครียด เป็นละครที่ทำมาเอาใจแม่บ้านซะส่วนใหญ่ ข้อคิดต่างๆ นานา มันก็ไม่ค่อยมีหรอก ส่วนใหญ่ก็จะเน้นไปในทางตลกมากกว่า เน้นไปในทางที่แม่บ้านคนไทยชอบ ในข้อดีของมันก็อาจจะช่วยเบาสมอง ช่วยให้ไม่ต้องคิดมาก คืออย่างละครตอนกลางคืนมันจะค่อนข้างหนัก แล้วก็ละครตอนกลางคืนมันค่อนข้างจะมองโลกในทางด้านมืดมากกว่าละครตอนเย็น ละครตอนเย็นเค้าจะกุกกักแล้วก็เน้นไปในทางที่แบบรื่นเริง แล้วก็ตลกขบขันมากกว่า

(เสาวนิต จงไพบูลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

ตลกไปกฮาอย่างเดียว เอาฮาเข้าสู่ เหมือนกลุ่มเป้าหมายประมาณ 13 ประมาณว่าไม่มีอะไร ชีวิตสดใส เฮฮาปาจิงโกะ แต่จริงๆ แล้วก็มีคนส่วนใหญ่ที่ดูอยู่ แล้วก็อยากจะให้ เราต้องให้ข้อคิดเด็กตั้งแต่เด็ก คนที่ไม่มีความรู้ชอบจะด่าคนบ้านนอกขนาดไหน คนบ้านนอกเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้จริงมั๊ย มันจะมีคำถามอยู่ในหัวเสมอ คือบางที่เราไม่ควรจะไปฝั่งship อะไรลงไปในการเรียนรู้ของเด็กหรือการเรียนรู้ของคนทั่วไปที่พยายามจะหาคำตอบว่าจริงๆ แล้วคนบ้านนอกเค้าใช้

ควายไถนาจริงๆ หรือเปล่า คนกรุงเทพฯนี่ก็แปลก ไม่เคยไปบ้านนอก แล้วก็เอะอะแบบว่าที่อื่นนี่เป็นบ้านนอกไปเสียหมด ทั้งๆ ที่ที่ตัวเองอยู่ไม่มีอะไรน่าดึงดูดเลย

(ทิพวรรณ มะโสงคำ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2554)

6.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ชมพบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป แสดงให้เห็นว่า ภูมิหลังและประสบการณ์ทางสังคมมีผลต่อการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของ Ang (1985 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2545: 202-203) ที่ว่า มนุษย์แต่ละคนจะมีอาการ “อิน หรือ อารมณ์ร่วม” ต่อจินตนาการไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า “ทุนทางวัฒนธรรม” (Cultural Capital) หรือประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล ผู้คนที่ดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวกัน แต่เธอและเขาจะมีอาการ “อิน” ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขณะที่นั่งดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวกัน ผู้ชมแต่ละคนก็จะนำเอา “ทุนทางวัฒนธรรม” เฉพาะของตนมาต่อรอง สะสมหรือขยายทุน และทำให้แบบแผนการดูหรือลักษณะการตีความละครโทรทัศน์แตกต่างกัน

ซึ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชมมีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 การเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง

ตารางที่ 74 สรุปการเปรียบเทียบเนื้อหาในละครกับประสบการณ์ของตนเองของผู้ชม

การเปรียบเทียบกับประสบการณ์ตัวเอง	กลุ่มผู้ชม กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
เปรียบเทียบ					
ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น	3	2	1	1	5
ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท	1	2	-	2	3
ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ	-	5	1	4	5

การเปรียบเทียบกับ ประสบการณ์ตัวเอง	กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียงกับใน ละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
ประเด็นเรื่องความขัดแย้งเรื่อง การทำงาน	1	7	4	3	8
รวม	5	16	6	10	21
ไม่เปรียบเทียบ					
ดูละครเพื่อความสนุกสนาน บันเทิงเท่านั้น	4	-	-	-	4
ชีวิตจริงยิ่งกว่าในละคร	7	4	1	3	11
แยกแยะได้ระหว่างละครกับชีวิต จริง	4	-	-	-	4
รวม	15	4	1	3	19

จากการสัมภาษณ์ผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบและไม่เปรียบเทียบประสบการณ์ตัวเองกับเนื้อหาในละครในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยประเด็นที่ผู้ชมเปรียบเทียบกับประสบการณ์ตนเองมากที่สุดคือประเด็นเรื่องการทำงาน รองลงมาได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ในจำนวนเท่ากัน และประเด็นความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ส่วนเหตุผลที่ผู้ชมไม่เปรียบเทียบประสบการณ์ตัวเองกับเนื้อหาในละครที่มากที่สุดได้แก่ ชีวิตจริงยิ่งกว่าในละคร รองลงมาได้แก่ ดูละครเพื่อความสนุกสนานบันเทิง และสามารถแยกแยะได้ระหว่างละครกับชีวิตจริง

หากพิจารณาเปรียบเทียบผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีการเปรียบเทียบเนื้อหาในละครกับประสบการณ์ตนเองแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละครมีส่วนใหญ่มีการเปรียบประสบการณ์ตัวเองกับเนื้อหาในละครมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) ไม่เปรียบเทียบกับประสบการณ์ตนเอง

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 15 จาก 20 คน ไม่เปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละคร ให้เหตุผลว่าเนื่องจากในชีวิตจริงไม่เคยเจอเหตุการณ์หรือประสบปัญหาแบบใน

ละคร นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่าเรื่องราวในละครไม่เหมือนกับชีวิตจริง สามารถแยกแยะได้ว่า
ระหว่างละครกับชีวิตจริง และดูเพื่อความสนุกสนานบันเทิงจึงไม่ได้เอามาเปรียบเทียบกับ
ประสบการณ์ในชีวิตจริง ดังเช่น

คือดู แต่ไม่ได้เอาไปเปรียบเทียบเพราะว่าเราไม่ได้เกิดมาในสภาพแบบที่เค้าเสนอมา

(ปราณี ทองธิว, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ไม่มีนะ มันก็ก๊ากก็เกินไป

(นนทนี ลูมิงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่ค่อย เนื่องจากละครก็คือละคร มันก็มีเหมือนบ้างนิดหนึ่ง แต่มันก็ไม่ถึงกับขนาดนั้น ว่า
จะต้องอยากแต่งงานแบบในเรื่องนะ

(ภูษิษา เรืองจันทร์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ไม่เคย รุ่นแม่นี้เค้าแยกออกแล้วว่าอันไหนละครอันไหนเรื่องจริง

(นภาพร จงโพนุลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

พี่จะไม่อินกับตัวละคร มันก็คือตัวละครตัวหนึ่ง เราจะไปอินทำไม

(วนิดา อุณาวัน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ตัวเองเป็นคนต่างจังหวัด พูดภาษาถิ่น ออกจะเหนือๆ ทำให้เพื่อนๆในห้องล้อเลียน แต่ก็
ไม่ถึงกับนำตนเองไปเปรียบเทียบกับตัวละคร และไม่ได้แก้ไขปัญหาแบบในละคร เพราะละครจะ
สร้างเกินจริงมากกว่าชีวิตจริงของคนเราเสมอเพื่อความมีสีสันในการดึงดูดผู้ชม การพูดภาษาถิ่น
ไม่ใช่เรื่องผิดหรือเรื่องเสียหายเพราะทำที่ดูดีในละคร คนรวยก็ยอมรับคนจนเพราะความดีหรือ
ความจริงใจและหันมาพูดภาษาถิ่นกัน

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

(2) เปรียบเทียบกับประสบการณ์ตนเอง

กลุ่มผู้ชมทั่วไป จำนวน 5 คน มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่
ปรากฏในละคร โดยให้เหตุผลว่าเพราะเนื้อหาในละครมีส่วนคล้ายกับชีวิตจริงบางส่วน โดยมีการ
เปรียบเทียบในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นมากที่สุด

สมมติว่าบางเรื่องนางเอกจะต้องถูกโขกสับ รู้สึกเรื่องสะใจเจ้าตัวนี้นางเอกก็จะถูกโขกสับ
แต่ว่าเค้าสู้ แต่เป็นปอย ปอยไม่อยู่หรอก ไม่มีเหตุผลที่เราจะต้องอยู่ตรงนี้ ไม่มีเหตุผลที่ในเมื่อเรา
รู้อยู่แล้วว่า สมมติว่ากรุงเทพกลางถนนมันมลพิษเยอะ แล้วทำไมเราต้องมาอยู่กลางที่ที่มันมี
มลพิษเยอะ สู้เอาตัวเองไปอยู่ตามที่อากาศบริสุทธิ์ดีกว่า มันก็เหมือนกัน ถ้าเราไปอยู่ในสังคมที่ทำให้
ให้เราารู้สึกเหมือนไม่มีความสุขตลอดเวลา เราจะไปทนอยู่ทำไม

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

ความเหลื่อมล้ำบางทีก็เจอ คือบางที่เหมือนเวลาไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย เพื่อนบางคนก็รวย แบบรวยมากๆ บางคนเหมือนกับไม่มีก็ไม่มี ก็มาเรียนด้วยกัน แล้วก็ไม่ได้เป็นเพื่อนกัน ก็ไม่ได้ทะเลาะอะไรกัน แต่ว่าเรื่องการพูดคุยอาจจะคุยกันไม่ค่อยรู้เรื่อง พูดกันคนละเรื่อง เราก็อยู่กลางๆ

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

ก็เคยน้อยใจในชีวิตเหมือนกันนะที่บางที่เราทำดีแล้วไม่ได้ดี แต่ว่าเราก็อิม ไม่เป็นไร ผู้ต่อไปนะ สักวันมันก็อาจจะดี สักวันเราก็อาจจะเหมือนนางเอกก็ได้ สักวันจะต้องเป็นวันของเรา แต่ที่แค่คิดนะ ก็เคยถึงขนาดว่าเราจะต้องทำแบบนั้นแบบนี้

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

อย่างถ้าเราเป็นคนจน เราดู เราก็ใส่ใจที่คนรวยมันโดนแก๊ง พวกคุณหนูไฮโซที่โดนแก๊ง เราก็รู้สึกสะใจ แล้วบางที่ เราก็อาจจะคิดว่าดีแล้วแหละที่โดนอย่างนี้ซะบ้างมาดูถูกเรา หรือบางที่ที่เค้าเสนอออกมาว่าอย่างเรื่องโดนโกงที่ เค้าก็อาจจะคิดว่าบางที่เดี๋ยวนี้มันก็ได้ง่ายขนาดนั้นแล้วนะ มันก็ไม่ได้ถือว่าโง่ขนาดนั้น ในละครมันก็แสดงออกมาเหมือนโง่เกินไป แต่ถ้าเป็นคนที่มีฐานะดู เค้าอาจจะมีความคิดว่า จริงๆแล้วตอนนี้ คนที่แบบรวยๆ แล้วดี ก็มีนะ อย่าทำให้ภาพลักษณ์ของเค้า เป็นอย่างนี้ตลอดไป

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง

(1) เปรียบเทียบกับประสบการณ์ตนเอง

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 16 จาก 20 คน มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละคร โดยให้เหตุผลว่าเพราะเนื้อหาในละครมีส่วนคล้ายกับชีวิตจริงบางส่วน โดยมีการเปรียบเทียบในประเด็นความขัดแย้งเรื่องของการทำงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ประเด็นความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ดังนี้

(1.1) ประเด็นเรื่องการทำงาน

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 7 จาก 16 คน มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละครในประเด็นเรื่องการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาการทำงานที่ปรากฏในเรื่องคุณหนูชั้นหนา

หัวหน้าพี่ว่ามันต้องดูแบบนี้ละ แต่ว่าอย่างสองคนที่เค้าคุมอยู่เพราะว่าเค้าทำในหน้าที่ของ
เค้าไง เค้ารับหน้าที่มาแล้วเค้าก็ทำหน้าที่ของเค้า เค้าก็ไม่ได้โกงไง เค้าก็ทำให้ดี

เจอปัญหาผ้าส่งออกไม่ทัน ก็เลยต้องเร่งทำโอที แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเร่งแล้ว แต่ปัญหากับ
หัวหน้าไม่ค่อยมี

เหมือนๆ อย่างฟังเพลงฟังดีเจเวลาทำงานมันต้องมี

(นภรัตน์ นระโพธิ์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ก็เหมือนชีวิตจริงนะ ที่เราทำงานอยู่ในโรงงาน ความเป็นอยู่ การทำงาน ถูกลูกพี่ว่า อะไร
อย่างนี้ เหมือนเลย ลูกพี่ก็ไม่ดูมากนัก ถ้าเกิดว่าไม่ทำอะไรผิดพลาดก็ไม่โดน ก็เหมือนในละคร
แหละ บางคนก็จะใจดี บางคนก็จะไม่ค่อยชอบขึ้นหน้า เหมือนชีวิตจริง มีปัญหากับลูกพี่ก็มีบ้าง แต่
ไม่ถึงกับเหมือนกับว่าจะต้องฆ่าแกงอะไรกัน

ส่วนปัญหาเรื่องการผลิตก็มีบ่อยค่ะ ที่นี้ผ้าเสียบ้าง ส่งออเดอร์ไม่พอ ก็เหมือนกันแหละ
เหมือนกันเลย เค้าก็แก้ปัญหากัน ก็ไม่รู้ เราเป็นพนักงาน ไม่ใช่ผู้บริหาร

(กรรณิการ์ กรานเคารพ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ปัญหาเรื่องกระทบกระทั่งกันมันก็มี ปัญหาเรื่องงานมันก็มี แต่ก็ไม่ถึงกับขนาดว่ายกพวกตี
กันเหมือนในละคร เวลามีปัญหา ถ้ามันเกิดกับเด็กเราก็คงเคลียร์ปัญหาให้กับเด็ก พวกหัวหน้างาน
ไม่ค่อยมีปัญหากันเท่าไร แต่ถ้าเป็นเด็กกับเด็กนี่มันมี ส่วนปัญหาประท้วงไม่มี เราไม่ได้
แก้ปัญหาระบบประท้วง ระบบประท้วงต้องขึ้นหัวหน้าที่ใหญ่ๆ ขึ้นไป หรือระดับผู้บริหารเค้าต้อง
มาแก้ไขให้เรา แต่พวกเราก็ดูแลเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในการทำงาน

(พรทิพย์ งามเพ็ญ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

มีค่ะ มีเหมือนกัน ก็เหมือนกับว่าบางคน ลูกน้องเค้าเกรง ก็ว่าเค้าก็จะไม่ค่อยเชื่อฟัง เค้าก็
เหมือนกับจะยุคือหาคนที่คิดคล้ายๆ เขาให้มาพูด หาพรรคพวก ถ้าอย่างเราแก้ปัญหากไม่ได้ ก็
จะให้ผู้จัดการช่วยแนะนำช่วยมาพูด แต่ตอนแรกเราก็มองแก้ปัญหากด้วยตัวเองไปก่อน

บรรยากาศการทำงาน ก็คล้ายคลึงนะแต่จะไม่เหมือนกันทุกอย่าง อย่างเค้าประท้วง แต่
ที่นี้มันยังไม่เคยมีถึงขั้นประท้วงไง แต่ในสมัยก่อนก็อาจจะมึนนะแต่เราามาไม่ทัน แต่ตั้งแต่มาอยู่ก็
ไม่เคยมีเลยนะ แล้วคิดวาก็คงไม่น่าจะมีแล้วแหละ เพราะว่าที่นี้เค้าก็ให้สวัสดิการเต็มทีนะ เค้าก็
ดูแลทุกอย่าง ก็มีกลุ่ม JC พนักงานอยากได้อะไรก็จะเสนอไป จะผ่านไม่ผ่านเค้าก็เพิ่มขึ้นให้เรื่อยๆ
นะ แต่ก่อนไม่เคยมีเบี้ยขยัน เดี๋ยวนี้เค้าก็มีให้ ค่ากะเค้าก็เพิ่มขึ้นให้ ค่าข้าวเค้าก็เพิ่มขึ้นให้
สวัสดิการเค้าเพิ่มขึ้นไง

(สุตา ตะโกนา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

มันไม่เหมือนหรอกค่ะ คือในละครมันแบบว่ามันแต่งเติม มันปรุงแต่งให้สนุก ให้คนดูได้
สนุกสนานมากกว่าในชีวิตการทำงาน ชีวิตการทำงานมันจะหนักมาก มันไม่เหมือนในนั้น ทุกอย่าง

มีจุดที่ควบคุม มีระเบียบข้อบังคับอะไรเยอะแยะวุ่นวายไปหมด มันไม่เหมือนในละครที่มันจะมีการผสมเรื่องความสนุกสนาน ความรักเหมือนในละคร คำไม่ได้ถ่ายทอดชีวิตของสาวโรงงานจริงๆ ในชีวิตจริงมันไม่ใช่ลักษณะนั้น

พี่เคยเจออยู่ครั้งหนึ่งมันมีประท้วงที่หน้าโรงงาน รู้สึกจะมีปัญหาเรื่องโบนัส เหมือนกับว่าบริษัททำกำไรได้ แต่ไม่จ่ายพนักงานตามที่บริษัทสมควรจะจ่าย คำก็ตีกลองร้องปาวกันข้างหน้านี้แหละ ตรงหน้าโรงงานนี่เลย มันจริงจังกว่าในละครเยอะ แล้วโดนใบเตือนกันเต็มไปหมดเลย ค่ะ คือโดนทำโทษทางวินัย แล้วก็มีการต่อรองกัน ก็คือได้บ้าง แต่ว่าไม่ใช่ทั้งหมด

ปัญหาเจ้านายลูกน้องเรื่องงานมันก็มีอยู่ทุกที่ ปัญหาที่มีส่วนใหญ่มันก็เรื่องงาน รุ่นใหม่ๆ นี้ก็จะมีเหมือนกับว่าไม่ทำตามที่เราบอก มันก็มี หยุดงาน ในละครมันไม่จริงจัง มันดูสนุก มันดูไม่มีอะไร แต่ในชีวิตการทำงานจริงๆ แล้วมันไม่ใช่ หยุดงานก็มีผลกระทบแล้ว การขึ้นเงินเดือน โบนัส อัตราค่าครองชีพอะไรต่างๆ กระทบไปหมด ถ้าเราโดนใบเตือนซักใบ เผลอๆ ลี้นปี เงินเดือนไม่ได้เลย โบนัสไม่ขึ้น กระทบเยอะ แต่ในละครมันจะสนุกๆ มันเหมือนไม่มีอะไร

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ไม่เหมือนนะ เพราะว่าชีวิตการทำงานโรงงานมันหนักกว่านี้ มันไม่ได้ว่าจะมีโรแมนติคอะไร เราต้องตั้งหน้าตั้งตาทำงาน ห้ามทำผิดพลาด เพราะถ้ามันผิดพลาดข้อเสียมันออกมา เราก็โดน งานก็คือเราต้องเข้มงวดกับงานมากกว่า ในละครมันเหมือนยังงี้ก็ได้ จะเป็นเหมือนประเภท อัจฉริษยามากกว่า แต่ในการทำงานโรงงานมันก็มีบ้างแต่ก็ไม่ถึงกับเหมือนในละคร

ที่เป็นคนไม่ค่อยจะอะไรกับใครอยู่แล้ว จะเป็นคนเรียบร้อย ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใครอยู่แล้ว แต่มี คนอิจฉริษยา กัน ไม่ถูกกัน มันก็มี แต่มันไม่ใช่แบบนี้ ไม่เคยเห็น ไม่เคยเห็นว่ามาตบตีหรือว่าแย่งสามีอะไรกัน ไม่เคย จะจริงจังกับการทำงานมากกว่า เพราะการทำงานเราต้องทำให้เขาให้ได้ที่สุด เพราะว่าเรารับงานเขามาแล้วไง

(สายรุ้ง ดอกบัว, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

(1.2) ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 5 จาก 16 คน มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละครในประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ

มีสามีเป็นคนจีน แล้วบางครั้งเราก็ไม่สามารถปรึกษาผู้ที่เป็นมารดาของสามีได้ ส่วนมากคนจีนจะรักลูกชายมาก จะไม่ค่อยเป็นกลางสักเท่าไร คำจะฟังลูกชายมากกว่าลูกสะใภ้ แล้วตรงนี้เป็นเรื่องจริงเลย แล้วก็คนจีนจะรักลูกชายคนเล็กมาก ถ้าคนเล็กแต่งงานไป สะใภ้ที่แต่งงานไป มันก็จะเป็นประมาณแบบ 50:50 เราคิดว่าพอเรามีปัญหาเราจะสามารถปรึกษาเค้าได้ แต่มันไม่ใช่ มันเป็นเหตุการณ์กลับมาว่า โอ๊ยไม่เป็นไรหรอกลูกเค้าก็เป็นคนอย่างนั้นนั่นแหละ

ก็เอามาเปรียบเทียบ เออ มันเหมือนเราเลยนะ เอ๊ะเราจะทำตัวอย่างไรให้แม่สามีรักเพราะของเราพ่อสามีเสียไปแล้ว เหลือแต่แม่สามี เออ เราต้องทำแบบนี้ละ อย่างนางเอกเนี่ย เอาความดีสู้ เพราะว่าพ่อพระเอกเนี่ยไม่มีความยุติธรรมเลย ศูนย์เลย มองสะใภ้คนไทยแบบไม่ใช่เลย กีดกันทุกอย่าง แต่ของเราก็ไม่ได้รุนแรงขนาดนั้นก็คือว่าเรามีปัญหาแล้วเราไม่สามารถปรึกษาแม่สามีได้แค่นั้นเอง

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

อย่างในเรื่องสะใภ้เจ้าสัวก็เหมือนที่บ้านนะ พอดีว่าคุณพ่อถ้าตามสายเลือดก็เป็นจิ้นร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วอาม่าอากงก็คือจิ้นมากๆ ส่วนคุณแม่ก็ไทยแท้ๆ คุณตาคุณยายก็เป็นครูแต่ก็เป็นครูชนบท คุณแม่ก็จะเข้าทุ่งนาจับปูจับปลาเลย ฐานะแตกต่างกันมากๆ เจอปัญหาแบบในเรื่อง แต่ว่าแม่ไม่สู้ นะ คือว่ามันมีปัญหาจริงๆ ครอบครัวจิ้นนี้จะดูถูกสะใภ้ไทย โดยเฉพาะสะใภ้ไทยที่ไม่ได้รวยด้วย เค้าดูถูก แล้วเค้าก็จะมองว่าเราอยู่ข้างล่าง ถึงแม้จะเป็นสะใภ้คนโต แต่เหมือนไม่มีศักดิ์ศรี แล้วเค้าจะมองว่าเราต้องเป็นคนทำงาน ต้องบริการ พุดง่ายๆ เหมือนเป็นคนใช้ทำอะไรก็ไม่ถูกซักที เวลาเราไปทำตัวดีหน่อย พอจะซื้อรถ เค้าก็จะบอกว่าเวอร์ เค้าก็จะมองว่าเราไม่มีอะไรเลย

แล้วอย่าเรียกว่าทะเลาะเลย ในละครมันต่อสู้กันอะไรกัน ความเป็นจริงมันไม่ใช่ละ มันไม่เหมือนกันนะ เราสู้ไม่ได้หรอก คือสะใภ้ที่เข้าไปอยู่ในครอบครัวจิ้น ทำได้อย่างเดียวคือต้องรับ ต้องทนเท่านั้น ไม่ว่าจะสะใภ้คนไทย หรือสะใภ้คนจีนถ้าเข้าไปอยู่ในครอบครัวจิ้นมันต้องอย่างนั้น จะไปไล่แกล้างเค้าอย่างนางเอกแกล้างเจ้าสัว ไม่ได้เด็ดขาด แล้วเจ้าสัว อากงอาม่า เค้าก็จะจริงจัง เค้าไม่มาเล่นอะไรด้วย เค้าจะด่าก็ด่าเลย ได้ยินกับหูเลย เค้าไม่ให้เงินเลยนะ ขนาดเราเป็นเด็กๆ เป็นหลานแท้ๆ เค้ายังไม่ให้เลย เค้าไปให้บ้านที่ลูกสะใภ้เค้าเป็นจิ้น ให้เยอะมากๆ ให้เป็นล้านๆ เลย

ปัญหามันรุนแรงกว่าในละครแต่ไม่ถึงขั้นทำร้ายร่างกายทุบตีนะ แต่เรื่องจิตใจมันก็สาหัสสากรรจ์เหมือนกัน แต่มันจะเหมือนในแง่ที่ว่า เราก็ต้องพยายามเอาชนะใจเค้า แม่เราก็คอยสอนก็คอยบอกเราว่า ต้องรักเค้า ให้ทำดี ให้มีมารยาทด้วยเค้าจะได้รักเรา ก็เหมือนกับในละครนะ แต่ตอนนี้ก็โอเคนะ ก็ได้เห็นจริงๆ ว่าสะใภ้จิ้นมันเป็นยังไง สะใภ้ไทยมันเป็นยังไง มันก็ได้เห็นว่ามันก็ไม่ได้เกี่ยวกันจริงๆ ไม่ได้เกี่ยวเลย คนที่คิดว่าดี ผลสุดท้ายมันก็ได้ไม่ดี เราก็เอาชนะได้ด้วยความคิดดี ผลสุดท้ายก็ต้องมาอยู่กับคนที่ไม่เคยดีด้วย

พอดูแล้วก็เปรียบเทียบนะ อย่างเรื่องอย่างนี้ก็เปรียบเทียบเล่นๆ มันก็อดนึกไม่ได้ ถ้าเป็นตัวเองตอนนี้ ถ้าเจอปัญหาอย่างนั้นก็คงไม่อยู่ คงไม่เอาเลย คือถ้าเค้าทำกับเราขนาดนั้นเราจะอยู่ทำไม ในเมื่อเรามีการศึกษา เราเลี้ยงตัวเองได้ ถ้าเค้ารักเราจริงเค้าต้องออกจากบ้านมาหาเรา แต่มันก็คงเป็นเรื่องเจเนอเรชั่น เป็นเรื่องความคิดของคนในแต่ละยุค ถ้าอย่างรุ่นเมื่อก่อนรุ่นพ่อรุ่นแม่ เค้าก็คงต้องทน เพราะสังคมมันบีบด้วย ถ้าแต่งเข้าไปแล้วมันก็ต้องอยู่อย่างนั้น มันก็ต้องทน ไม่งั้นคนก็มองออกมาจะเลี้ยงลูกยังไง ผู้หญิงเหมือนโอกาสมันจำกัดกว่า แต่สมัยนี้ไม่เหมือนกัน เราก็เรียน

สูงๆ เพื่อที่จะอยู่คนเดียวได้ เพื่อแต่งงานไปมีปัญหาเราก็เลี้ยงลูกเองได้ ผู้หญิงเดี๋ยวนี้ต้องทำอะไร
ได้เอง ความคิดก็จะเป็นปัจเจกสูง

(ศรีตรัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

ปัญหาครอบครัว พี่เป็นครอบครัวคนจีน แฟนพี่เป็นคนไทย ที่บ้านก็ยอมรับไม่ได้มีปัญหา
อะไร ก่อนที่เราจะแต่งงาน เราก็เหมือนกับคบกัน ก็มาที่บ้านจนคุณพ่อคุณแม่รู้จักหมด ก็โอเคแล้ว
คุณพ่อคุณแม่พี่เป็นคนจีนแต่ก็ยอมรับ คือคนไทยหรือว่าคนจีนนะมันก็มีประเภทที่แตกต่างกันไป
คนดีมันก็มี คนไม่ดีมันก็มี ซึ่งพี่อาจจะเจอคนดี เราก็เลยรู้สึกว่าแม่พี่เค้าก็รับได้ รู้สึกชอบ อะไร
อย่างนี้ ก็เลยไม่มีปัญหาแบบในละคร

สมัยก่อนนะ พี่ว่าสมัยก่อนนะเป็นแต่ถ้ามาเป็นสมัยนี้พี่ว่าน้อยลงแล้วแหละ เท่าที่พี่เห็น พี่
มองดูนะ แต่มันก็ขึ้นอยู่กับว่าเป็นครอบครัวใหญ่รีเปลา หรือเป็นครอบครัวที่มีฐานะมากๆ อย่างนี้
พี่ว่าบางครอบครัวก็ยังเป็นอยู่ คือเหมือนกับบางที่เค้าอยากได้คนรวยต่อคนรวย เค้าก็เลยไม่ค่อย
ชอบ ค่อนข้างจะถูกคนจน เค้าจะเป็นลักษณะแบบนี้ เราอาจจะเป็นครอบครัวที่อยู่กลางๆ ใจ เรา
ก็เลยไม่มองว่าอยากจะได้ลูกเขยที่แบบรวยนะ คือยังไม่ได้ แม่พี่เค้าก็จะบอกว่าขอให้เค้าเป็นคนดี
รักเราก็พอแล้ว แค่นี้แม่พี่ก็สบายใจแล้ว

(สุพร จันทโรทัย, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

อันนี้เราไม่ค่อยเจอ เพราะว่าครอบครัวแฟนกับครอบครัวเราเหมือนมีพื้นฐานครอบครัว
ใกล้เคียงกัน แต่ว่าครอบครัวแฟนเค้าจะมีความเป็นจีนเยอะหน่อย แบบพ่อแม่ก็เป็นจีนอากงอาม่า
เหมือนจะเป็นจีนร้อยเปอร์เซ็นต์แต่ก็สัญชาติไทยแค่นั้นเอง คิดว่าที่ไม่มีปัญหาเพราะว่าระดับฐานะ
ครอบครัวใกล้เคียงกัน แล้วเป็นเพราะว่าการศึกษาด้วย เราก็มีการศึกษา เค้าก็เลยไม่ค่อยคิดอะไร
แล้วอีกอย่างเราเป็นคนที่ไม่คิดอะไรด้วย ถ้าเป็นผู้หญิงคนอื่นที่เหมือนการศึกษาจะไม่ดี แล้วโดน
ผู้ชายดูถูกก็อาจจะไปเจ็บช้ำน้ำใจ แต่ถ้าเป็นเรา การศึกษาอาจจะไม่ได้ดีเลิศเลอเพอร์เฟ็ค แต่ก็
สามารถเอาตัวรอดในสังคมได้ มีอาชีพ มันทำให้เราไม่ได้เอาชีวิตไปอิงกับครอบครัวผู้ชายมากนัก
คือถ้าเกิดไม่มีเค้า ก็ไม่เป็นไร เราก็อยู่ได้ หรือมันก็มีคนอื่นที่มาอยู่กับเราได้เหมือนกัน มันเป็น
สไตลล์ของผู้หญิงยุคใหม่ไง ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเป็นผู้หญิงคนอื่นที่เค้าพึ่งพาผู้ชายมาก เค้าอาจจะ
เสียใจ

(พฤกษ์พรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

(1.3) ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและ
ความเป็นชนบท

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 2 จาก 16 คน มีการ
เปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละครในประเด็นเรื่องความขัดแย้ง
ระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท เช่น

บางทีก็คล้ายๆ นะ อย่างมีคนชอบมาถามกินปลาร้าหรือ กินปลาร้าได้ด้วยหรือ ที่บ้านทำอะไร ทำนาหรือ แต่แป่วโซคดีกว่าหลายๆ คน คือเราอยู่ในสังคมดีๆ สังคมการเรียน คำจะไม่ค่อยเหยียดเรื่องนี้กันเท่าไรไร คำจะเหยียดเรื่องว่าคุณปริญญาโท ชั้นปริญญาตรี อะไรอย่างนี้ แต่ว่าสังคมการทำงาน ก็ยิ่งเหยียดกันเยอะ แต่ถ้าในสังคมการเรียน เราจะคุยกันว่าอย่างนี้ บ้านชั้นเรียกอย่างนี้ บ้านคุณเรียกอะไร สังคมเรียนจะเป็นอะไรที่เปิดกว้างมาก แล้วก็เฮฮา เรียนรู้ซึ่งกันและกัน แต่สังคมการทำงานนี้ไม่ใช่ คุณเดินอะไร ตลาดนัด ชั้น พารากอน คนบ้านนอกกินแจ่ว กินปลาร้า กินเข้าไปได้ไง เหม็นก็เหม็น บางคนก็ดูถูกจริงๆ

(ทิพวรรณ มะโสภา, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2554)

ที่จะเจอชัดๆ ก็เนี่ยแหละเรื่องการโดนดูถูก ว่าเป็นคนต่างจังหวัด อยู่หอรีเปล่า คำถามแรกแบบว่าคำมองว่าเด็กจากต่างจังหวัดที่มาเรียนในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ก็ต้องอยู่หอ มีบ้านหรือ จะเช่าบ้านอยู่หรือ ไม่น่าใช่ แต่จริงๆ แล้วเราอยู่บ้าน คือมองว่า อย่างแรกคือเรื่องฐานะ อย่างที่สองคำก็จะดูถูกว่าเป็นเด็กต่างจังหวัดแล้วมาเรียนในกรุงเทพฯ แล้วเรียนมหาลัยเอกชน หอการค้า แล้วจะมีตั้งค์เรียนหรือ พ่อแม่ทำงานอะไรถึงส่งลูกมาเรียนที่นี่ได้ ต้องขอทุนรีเปล่า

คือบางคน เป็นเพื่อนกันก็แบบซ้ำๆ เรารู้กันว่าถึงแม้บ้านใครจะรวยจะจน มันก็เฉยๆ เพื่อนที่บางคนก็เป็นคนบ้านเดียวกับพี่ บ้านขายทอง บ้านขายเพชรแต่นั่งรถเมล์มาเรียน เพราะว่าประหยัดค่ารถ คือบางคนคิดได้ หลายคนก็คิดได้ รวยๆ จนๆ ก็คิดได้ แต่บางที่บางคนดูถูกก็แอนตี้มาก อย่างตอนเรียนป.ตรีที่จะโดนมากเพราะว่ากลุ่มพี่เป็นเด็กต่างจังหวัด แต่ต่างจังหวัดเนี่ยก็ฐานะไม่ได้แย่นะ ในกลุ่มก็มีเพื่อนกรุงเทพฯ คำก็บอกว่าเค้าอยู่ในกรุงเทพฯ เค้าไม่เคยออกจากกรุงเทพฯ เลย แต่ทำไมเด็กต่างจังหวัดเค้ามีสังคมดีจังเลย เค้าไปนู่นไปนี่เค้าอยากทำอะไรก็ทำ ซึ่งเค้าทำไม่ได้ อย่างพวกพี่ก็ไปเข้าค่าย แต่เค้าเข้าค่ายไฮโซที่สุดเลยนะ ท้องฟ้าจำลอง เค้าไม่ได้ออกไปไหน

เราก็คิดว่าอืม ก็ช่างมันเถอะ จะพิสูจน์ค่าของคนก็พิสูจน์ตรงที่ว่าเราเป็นเพื่อนกัน แล้วก็ทำงานให้เห็น ทำงานได้ อยู่กับสังคมอื่นได้ มัวแต่ไปแอนตี้เรื่องนี้เรื่องสังคม มันกลายเป็นว่าบางที่มันกลายเป็นขีดจำกัดของเราไปนะ

(กุลภัทร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

(1.4) ประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 2 จาก 16 คน มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละครในประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น

อย่างนี้ก็จะเคยมีอยู่ อย่างในที่ทำงาน บางทีเพื่อนบางที่เค้าก็รวยมากไป เค้าก็จะขับรถไปทำงาน อย่างพวกพี่ก็จะนั่งรถบริษัทไปทำงาน เค้าก็จะมองเราอีกแบบหนึ่ง แต่ในความรู้สึกเราก็เฉยๆ ไม่คิดมาก คือเราทำใจได้มันก็ไม่มีอะไร แต่เราคิดว่าเค้าก็อีกแบบหนึ่ง เพราะว่าเพื่อนเรามีหลายอย่าง คนมันมีหลายแบบ พอเราดูแล้วเราก็เอามาปรับเปลี่ยนเอา ยิ่งอย่างเราเป็นคนต่างจังหวัดมาอยู่ที่นี้ยิ่งเจอเยอะ

(ลัดดาวัลย์ ชาญเทศน์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

(2) ไม่เปรียบเทียบกับประสบการณ์ตนเอง

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 4 จาก 20 คน ไม่มีการเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละคร โดยส่วนใหญ่จะให้เหตุผลว่าแม้จะเคยเจอเหตุการณ์หรือมีภูมิหลังหรือมีประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร แต่ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับในละครเพียงบางส่วนเท่านั้น จึงไม่นำตัวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตัวเอง

ไม่เคย ก็ไม่มี จริงๆ แล้วถ้าถามว่ามีคนในโลกนี้เคยเจอมั๊ย มีอยู่แล้วละ แต่มันไม่ใช่เราไง เพราะเราเป็นคนระดับชนชั้นกลาง เราจะสูงก็ได้ เราจะต่ำก็ได้ จะมีเพื่อนวัยไหน ยุคไหน วุฒิภาวะแบบไหนเราก็มีได้ไง แต่ว่าถ้าเกิดเป็นคนที่ยวยมากๆ ก็ไม่มี

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

ไม่เคยนะคะ ไม่เจอค่ะ ไม่เคยเป็นสาวโรงงาน แต่เป็นคนอีสานนะใช่ แต่ไม่เคยโดนโกงแบบนี้

(ทัศนีย์ ทับบุญชร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ถ้าในครอบครัวก็คือจะไม่มีนะ ไม่มีเราว่ามันเหมือนมันไม่มีเรื่องชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็คืออยู่บ้านนอกญาติพี่น้องก็เป็นคนบ้านนอก ก็อยู่กันอย่างนี้ ไม่ได้มีอะไรมาข้องเกี่ยวกับคนกรุงหรือพวกตระกูลดังก็จะมีปัญหาอะไรแบบนี้

(จิรติ ถนัทรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่ค่อยมีนะ เพราะว่าพี่ไม่อยู่กับแม่สามีนะ เพราะว่าแต่งแล้วเราก็อยู่บ้านเรา แม่สามีเป็นคนจีน บ้านเค้าก็ค้าขาย แต่อาจจะดูบ้าง ถ้าพูดถึงความรู้สึกนะ ใหม่ๆ เค้าก็อาจจะไม่ชอบ แต่เราก็เข้ากับเค้าได้ เราเป็นสะใภ้ไปบ้านเค้าเราก็ต้องช่วย มีงานไหว้มีงานเซ่งเม้ง มีงานอะไรเราก็ช่วยคืออันไหนพอทำได้เราก็ช่วย ร้านค้าก็ค้าขายแบบนี้ คนจีนเค้าก็ชอบให้ลูกสะใภ้ช่วยนู่นช่วยนี่ ตอนใหม่ๆ แม่เค้าก็อาจจะไม่ค่อยชอบเรา เพราะว่าเราไม่ค้าขาย เค้าอาจจะไม่ค่อยชอบเพราะว่าเราเป็นคนไทย แต่เมื่อเราสามารถช่วยเค้าได้ ตอนหลังก็โอเค ก็คือตอนแรกๆ ตอนนั้นเค้าอาจจะไม่รักเรา แต่เค้าอาจจะรักลูกเรา พอมีหลาน เค้าได้หลานชาย เค้าก็เออ ดีขึ้น

ก็ข้าฯ ดี แต่ว่าอายุมากแล้วเราคงไม่จินตนาการนะ แต่ถ้าเผื่อเป็นพวกวัยรุ่นๆ ยังไม่แต่งก็อาจจะจินตนาการกับตัวเอง แต่อย่างของพี่อายุมากแล้ว เราก็ผ่านๆ มันมาแล้วนะนะ ก็ดูแบบคลายเครียด ไม่ค่อยเอาความคิดกับตัวเอง แต่ถ้าเป็นพวกวัยรุ่นก็อาจจะคิด อย่างของพี่มันก็อย่างนี้ ก็ไม่ได้ขัดแย้งอะไรกันรุนแรง มันก็ผ่านช่วงชีวิตมาแล้ว

(นันทนา ศรีวรรณท์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

6.2.2 การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

ตารางที่ 75 สรุปการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครของผู้ชม

การเปรียบเทียบ ตัวเองกับตัวละคร	กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียงกับใน ละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
เปรียบเทียบ	10	15	5	10	25
ไม่เปรียบเทียบ	10	5	2	3	15
รวม	20	20	7	13	40

จากการสัมภาษณ์ผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า โดยภาพรวมผู้ชมส่วนใหญ่ 25 จาก 40 คน มีแนวโน้มเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

หากพิจารณาเปรียบเทียบกลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะมีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) เปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 10 จาก 20 คน มีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร โดยมีเหตุผลคือในชีวิตจริงมีความคล้ายคลึงกับตัวละครในเรื่องนั้นๆ เป็นบางส่วน และเหตุผลของการชื่นชอบตัวละครเรื่องนั้นๆ

คิดว่าเหมือนนางเอกเรื่องคุณหนูชั้นหนา นางเอกเค้าจะดูแรงๆ นะ เค้าจะดูแบบเยอะๆ แต่สิ่งที่เค้ามีจริงๆ คือเค้าจริงจังนะ ไม่ว่าจะยังไงแต่เค้าจริงจังกับทุกคน ไม่ว่าจะดูฟุ้งเพื่อตอนแรกดูเหมือนใช้ชีวิตไม่เป็น แต่พื้นฐานเค้ามีความจริงจังให้กับทุกคน ซึ่งปอยคิดว่าปอยเชื่อในเรื่องของความจริงจัง ปอยก็จริงจังกับคนอื่นเสมอ

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

ตัวละครนางเอกเรื่องสะใภ้เจ้าสัว ที่เป็นคนต่างจังหวัด รักเรียน เหมือนตนเองที่เป็นคนต่างจังหวัด จากบ้านมาอยู่หอ มาศึกษาเล่าเรียนเพื่ออนาคตที่ดีกว่า เพราะเชื่อว่าการศึกษาคะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมได้ดีขึ้น

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

เอาแบบลุ่มๆ น่าจะเบนซ์พรชิตา พี่ชอบประมาณนั้น ดีมากโอเค ดีตอบใจหาย แต่ร้ายเราก็ไม่ยุ่ง เราก็อยู่ของเราไม่ยุ่งเกี่ยว

(ภูษิษา เรืองจันทร์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ถ้าจะมีก็เบนซ์มากกว่า ก็คือบ้านนอกๆเหมือนกัน แต่ว่าเค้าก็สู้ ไม่ได้ยอมตลอด

(วนิดา อุณาวิน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

(2) ไม่เปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 10 จาก 20 คน ไม่มีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร เนื่องจากกลุ่มผู้ชมดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง จึงดูเพื่อความสนุกสนานบันเทิงมากกว่า

ไม่เคยคิดเลยคะ ดูไปแล้วก็ไม่เคยจะเอามาคิดอะไรนอกจากมีความสุขกับเรื่องที่ดีก็เท่านั้นเอง

(จ.ต.หญิงบุญช่วย อรรถทิมา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ทั้ง 4 เรื่อง มันไม่เชิงว่าจะได้เจอ แต่ว่ามันก็จะแตกต่างจากที่เราเคยเจอในเรื่อง มันไม่สัมพันธ์กันโดยตรง เพราะว่าละครมันเขียนมา มันมีบทของมัน มันมีบทอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ชีวิตจริงของเรามันไม่มีบทกำหนด มันก็จะไปทำตามทางที่เราดำเนินอยู่ มันก็จะไม่เหมือนในละครอยู่แล้ว

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่มี ไม่ค่อยอิน ไม่อยากเป็นซักรื่องเลย เพราะบทบาทมันไม่ได้แบบว่าทำให้อยากเป็น

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

ส่วนใหญ่ก็เลยไม่ค่อยได้เปรียบเทียบกับ 4 เรื่องนี้ คือดูเพื่อความสนุกสนานเฉยๆ คือมันไม่ค่อยมีฉากที่เน้นความรักคือมันไม่มีฉากจูบ ไม่มีฉากหอมแก้ม ไม่มีอะไร ถ้าส่วนใหญ่วัยรุ่นผู้หญิงดูก็มักจะจินตนาการว่าเราเป็นนางเอก ถ้าอย่างละครตอนเย็นก็ไม่รู้จะจินตนาการยังไง ไปเป็นสาวโรงงานหรือ เราก็ไม่อยากจะ เป็น แต่ถ้าเป็นสะใภ้เจ้าสัวนี่ไม่แน่ละ ถ้าเป็นเรา ไม่ยอมตั้งแต่วัยแรกรุ่น เจ้าสัวก็เจ้าสัวเถอะ

(พจนีย์ ศิริบุญรอด, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่เคย เพราะว่าอย่างทีบอกคือเนื้อเรื่องทั้งสองอันมันไม่อินอะ เพราะว่าเค้าสร้างจากเหมือนเค้าไม่ได้มีพื้นฐานสร้างจากเรื่องจริงหรือว่าสร้างแบบสมเหตุสมผลมากเท่าที่ควร ก็เลยไม่เคยคิด ก็คือจะดูเพื่อความตลกสนุกสนานมากกว่า แต่ว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนั้นจริงก็คงไม่แก้ปัญหานั้น อย่างเช่นแบบว่าการปลอมตัวเข้าไปก็คงไม่ทำอย่างนั้น หรือว่าจะแต่งงานเข้าไปอยู่อย่างนั้นก็ไม่ใช่ คือไม่ได้เป็นคนแก้ปัญหานั้น คือในโลกของชีวิตจริงไม่น่าจะมีคนทำแบบนั้น

(เสาวนิต จงไพบูลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

เราไม่เอามาเปรียบเทียบหรอก เพราะเรารู้ว่านั่นคือการแสดง คือเราไม่ได้มีใช้ในชีวิตจริง แต่ก็ดูไปได้สาระ แต่ก็ไม่ได้เอามาคิดอะไรมาก ก็ดูแค่แก้เหงา ก็เออ ในชีวิตจริงมันก็มีส่วนอยู่บ้าง

(นิภา พหลโยธิน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2554)

ไม่มีนะ หมดวัย คือชีวิตเรามันไม่มีแบบนี้ละ มันผ่านพ้นมาแล้ว ถ้าพวกวัยรุ่นอาจจะยังไม่เจอ หรือว่าจะเจอต่อไปข้างหน้า แต่สำหรับพี้นี้มันเลยวัยที่จะเจอแล้ว มันผ่านมาเยอะแล้ว

(นนทนี ลูมิงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง

(1) เปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 15 จาก 20 คน มีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครในเรื่อง เนื่องจากประสบการณ์ในชีวิตจริงมีส่วนคล้ายคลึงกับตัวละครในเรื่องมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป

ให้ใกล้ที่สุดก็คงเป็นนางเอกเรื่องเขยบ้านนอก เพราะว่าดูเป็นคนมีเหตุผลดี ไม่ซึ้ง ทั้งๆที่เห็นก็ยอมฟัง จริงๆ ก็เป็นคนฟังก่อนจะด่า ก็ฟังก่อนนิดนึง มากกว่า ชีวิตเราก็อเค แพนเราก็ไม่ได้จนขนาดนั้น แล้วเราก็ไม่ได้เป็นคุณหนูขนาดนี้

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

อย่างสะใภ้เจ้าสัวเนี่ย ก็คืออยากจะทำทุกวัน เพราะว่ามันรู้สึกเหมือนเราเองก็เป็นคนบ้านนอกนะ คือเราเองก็เหมือนกับเอาตัวเองเข้าไปใส่ไว้ในตัวนางเอก แล้วเวลาดูก็จะรู้สึกหมั่นไส้คนรวย คือยิ่งดูมากบางทีก็พีคมาก ส่วนมากคิดว่าตัวเองเป็นนางเอกเสมอ เป็นทุกเรื่อง แล้วก็หมั่นไส้มากถ้าโดนคนรวยๆ มาดูถูก ก็ไม่เข้าใจว่าเฮ้ย คนรวยเป็นได้ขนาดนี้เขี้ยวหรือ ก็คิดอยู่ว่าถ้าเราเป็นนางเอกจะตอบโต้แรงกว่านี้ อาจจะทำมากกว่านี้ แต่ในละครเค้าก็ยังคงความเป็นนางเอกอยู่ที่คล้ายกับตัวเองก็คงเป็นเรื่องสะใภ้เจ้าสัวคะ คือเป็นสาวเก่ง สาวบ้านนอกเก่งคะ

(ฉิรติ ถนัทรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

สมมติว่าจะให้เพื่อนก็จะอินเรื่องเขยบ้านนอก เพราะว่าพระเอกเรียนสูง แต่พระเอกใช้ชีวิตติดดิน นั่นคือสิ่งที่พี่เป็น คือเราไม่ต้องพรีเซ็นท์ตัวเอง พ่อแม่เป็นข้าราชการ ชีวิตจริงก็จะคล้ายๆ กับตัวละครตัวนี้ เราอาจจะสมมติเพราะว่าตัวละครมันคล้ายกับเรา

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

ที่ที่คล้ายก็คือเป็นคนอีสานเหมือนกัน พูดภาษาอีสานเหมือนกัน มาทำงานในกรุงเทพฯ เหมือนกัน

(เย็นจิตร์ ศุภศร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

อิม ไซ่ บางทีโมโห แทนนางเอกเลยอะ โมโหพวกตัวร้ายที่มาคอยกั้นแกล้ง

(กรรณิการ์ กรานเคารพ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ชอบนางเอก เพราะนางเอกเป็นคนที่ไม่ค่อยยอมแพ้อะไรดี คำจะเป็นคนที่สู้ในสิ่งที่คำทำ แล้วคำคิดว่าถูก เหมือนกับว่าคำอยู่ในส่วนของพนักงานคำก็มีอำนาจที่จะต่อรองกับคนระดับพวกหัวหน้า เหมือนกับว่าคำก็มีเหตุผลของคำ ซึ่งเหตุผลของคำคือคำได้สัมผัสกับพนักงานใจ คำถึงรู้ก็สามารถที่จะมาพูดแทน พนักงานได้ นางเอกจะคล้ายๆ กับเป็น JC ของโรงงาน หรือคณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมคำก็จะเอาปัญหาของพนักงานไปคุยกับผู้บริหาร ตรงนี้มันไม่ค่อยอย่างนี้ละ ขอเสนอว่าเบี่ยขยันขอปรับจากตรงนี้เป็นเท่านี้ละ พี่เคยเป็น JC อยู่ 2 ปี ที่พนักงาน คำเลือก ก็คล้ายๆ กับในเรื่องแต่ในละครนางเอกคำมาด้วยตัวเอง แต่เพื่อนๆ คำก็เห็นด้วยให้คำพูด ก็เหมือนเลือกคำเป็น JC นะแหละ ถ้ามว่าคล้ายๆ มั้ย คล้ายๆ กับตัวนางเอกแหละ เพราะคำจะนำข้อเสนอมาเสนอ แล้วคำก็จะรู้รายละเอียดว่าพนักงานคำเดือดร้อนอะไร เรื่องค่าแรง ค่าจ้าง เรื่องประกันสังคม ลักษณะนั้น

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ก็ออกสไตล์คุณหนูذنทนา ก็อยู่กับคนงานได้ แต่ลูกเราคำก็มองเราว่าเราเหมือนคุณหนู แต่ว่าเราอยู่กับลูกน้อง เราไม่ถือด้วยซ้ำ เพราะว่าลูกน้องก็แบบบ้านนอกเลยอะ ไม่ใช่คนกรุง ไม่ใช่คนอะไรแบบนี้

(ปวีณัฐ หาญชนะ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2554)

พี่เป็นคนเรียบร้อย อาจจะเหมือนพรพนา จะเป็นแบบเรียบร้อย มากกว่า ไม่ค่อยมีปัญหาอะไรกับใคร ไม่มาว่าใคร จะเฉยๆ มากกว่า

(สายรุ้ง ดอกบัว, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ตัวละครนางเอก ไม่ใกล้เคียง เราใกล้เคียงกับพรมากกว่า เป็นคนต่างจังหวัดเหมือนกันไง เรามาอยู่ตรงนี้เราก็ไม่ค่อยมีเงินเหมือนกัน พอมีพอกินไปเดือนๆ นึง แต่คำก็จะเป็นเพื่อนที่ดี น่ารัก คอยดูแล ถึงแม้จะโกรธ แต่ก็โกรธง่ายหายเร็วเหมือนเรานี่แหละ ถ้าอย่างขมขนาดมันจืดไป มันดู คำ

แรง ดูดๆ ไป แต่บางทีก็คิดอยากเป็นนางเอก แบบเราไม่เคย เราก็อยากไปอยู่ตรงนี้บ้าง ไป
เคลียร์ปัญหา อยากทำได้อย่างนางเอกบ้าง

(นภรัตน์ นระโพธิ์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ที่คล้ายๆ ก็คงเป็นเรื่องสะใภ้เจ้าสัว เพราะว่ามีสามีเป็นคนจีน แล้วก็ไม่ค่อยถูกกับแม่สามี
เท่าไร

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) ไม่เปรียบเทียบ

อย่างไรก็ตาม พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง
5 จาก 20 คน ไม่มีการเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครในเรื่อง เนื่องจากให้เหตุผลว่าสามารถ
แยกแยะได้ระหว่างละครกับชีวิตจริง และบุคลิกของตัวละครแตกต่างจากชีวิตจริงค่อนข้างมาก

ดูยียอย ไม่มีฯ ไม่มีห rokok แหมใครจะมาคิด ไม่มีห rokok เพราะว่ามันเป็นละครอะ

(พรทิพย์ งามเพ็ญ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ไม่ใกล้ห rokok เพราะนางเอกจะเก่ง ดูฉลาด คล่องแคล่ว แต่เรานี้ไม่ค่อยเก่ง

(กรรณิการ์ กรานเคารพ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ไม่มี คือเราว่าบุคลิกของตัวละครมันค่อนข้างโอเวอร์ มันจะเป็นคนแบบสุดโต่ง แล้วเค้าก็มี
หลายคาแร็คเตอร์รวมกันด้วย

(พุกษพรพรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

6.2.3 การเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์

ตารางที่ 76 สรุปการเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ของผู้ชม

การเลียนแบบ และไม่เลียนแบบเนื้อหา	กลุ่มผู้ชม	กลุ่มผู้ชมทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร			รวม
			รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
เลียนแบบ		9	16	7	9	25
ไม่เลียนแบบ		10	3	0	3	13
รวม		19	19	7	12	38

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ชมพบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไปมีทั้งเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหา
ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ในจำนวนใกล้เคียงกัน โดยการไม่เลียนแบบนั้น เป็นเพราะกลุ่มผู้ชม

ทั่วไปส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนเองไม่ได้มีประสบการณ์ร่วมหรือใกล้เคียงกับในละคร ส่วนการเลียนแบบนั้นกลุ่มผู้ชมทั่วไปจะเลียนแบบในลักษณะประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะมีการเลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มากกว่าการไม่เลียนแบบ คือ 16 จาก 19 คน โดยการเลียนแบบนั้นก็จะเป็นไปในลักษณะประยุกต์เช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้ชมทั่วไป

แสดงให้เห็นว่าภูมิหลังและประสบการณ์ทางสังคมมีผลต่อการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มผู้ชมบางคน 3 จาก 19 คนที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครไม่มีการเลียนแบบเนื้อหาในละคร โดยให้เหตุผลว่าละครกับชีวิตจริงมีความแตกต่างกัน และส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วในชีวิตจริงจึงไม่จำเป็นต้องเลียนแบบในละคร แต่พบกลุ่มผู้ชมดังกล่าวจำนวนน้อยมาก

ซึ่งการเลียนแบบและไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ของผู้ชมมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) ไม่เลียนแบบ

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 10 จาก 19 คน ไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เนื่องจากมีเหตุผลว่าคุณละครเพื่อความบันเทิงมากกว่า อีกทั้งเรื่องราวในละครแตกต่างจากชีวิตจริง และเนื่องจากตนเองไม่มีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับในละครจึงไม่นำเนื้อหาที่ปรากฏในละครมาเลียนแบบ

ทำให้มีความสุขเท่านั้นเอง ดูแล้วทำให้ชีวิตเรามีความสุข อายุยืน มันเป็นความบันเทิงแค่นั้น จะเอามาใช้เนี่ยมันหมดวัยใช้แล้ว ดูแล้วก็ไม่ได้เอามาใช้อะไร เพียงแต่ให้มีความสุขเท่านั้นเอง

(จ.ต.หญิงบุญช่วย อรัญทิมา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่ๆ บางทีมันยอมเกินไปในเรื่อง บางเรื่องมันไม่น่าจะยอมก็ยอมอยู่นั้นแหละ

(ทศพร ใจสงบสุข, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ก็ไม่เคย เพราะว่ามันไม่อิน

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

คือพอดูจบเนี่ย บางอย่างมันก็ลืมไป ไม่ได้เอามาเป็นหลักที่จะต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะว่ามันไม่ใช่เรื่องเครียดที่จะมาสอนเราว่าต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ คือมันก็เหมือนอุกคิในระดบหนึ่งตอนที่ดู แต่พอละครจบปุ๊บก็กลับไปสู่โลกแห่งความเป็นจริงเหมือนเดิม

(เสาวนิต จงไพบุลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่ได้เอาไปใช้ เพราะว่าในชีวิตเราเราก็ต้องคิดว่าทำอะไรดีหรือไม่ดี ชีวิตเรามันก็ต่างจาก
ละคร

(นิภา พหลโยธิน, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2554)

(2) เลียนแบบในลักษณะประยุกต์

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 9 จาก 19 คน มีการเลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ โดยมีการ
เลียนแบบในลักษณะนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บางเรื่องมันก็มีอยู่แล้ว บางที่ตัวละคร บทละคร ก็จะสอดแทรกเรื่องราวเนื้อหาต่างๆ บาง
ที่เราก็ไม่จำเป็นจะต้องไปทำตาม เราก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพราะในชีวิตของเรามันไม่
เหมือนในละครไง เอาส่วนดีของเขามาปรับปรุงมาทำอะไรให้มันเข้ากับชีวิตของเรา

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

ก็เรื่องแบบว่า อย่าไปใส่ใจอะ คนทุกคนมันไม่มีใครเห็นคนอื่นดีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเกิดอะไร
ขึ้นให้เรา รู้ก่อนว่าเราอยู่ในจุดที่ถูกตอ้ม้ย เรายืนอยู่ตรงนี้เรามีความสุขแล้ว เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่
เรามีความสุขดีกว่าเป็นสิ่งที่คนอื่นต้องการให้เป็น

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

ก็มีบ้างนะ คือบางที่มันนี่อะไรไม่ออกก็ก็ขึ้นมาได้ว่าเออ อันนี้เราจะแก้อะไรได้บ้าง แต่
มันไม่ได้เป๊ะๆ ตามละคร แต่ก็พอช่วยได้บ้าง

(นนทนี ลูมิงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

ก็มีบางที่เจอปัญหาอะไรเหมือนในละครก็มีเอามาปรับนิดๆ หน่อยๆ ก็มีบ้าง แต่ไม่ได้
ทั้งหมด ส่วนใหญ่ก็จะเอามาสอนลูก

(ผาติรัตน์ จุลทอง, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

บางเรื่องนะ บางครั้ง ละครเค้าก็จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาอะไรที่มันตรงกับชีวิตประจำวันก็
จะเอามาใช้

(นภาพร จงไพบูลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละคร

(1) เลียนแบบในลักษณะประยุกต์

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละคร 16 จาก 19 คน มีการ
เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ โดยมีการเลียนแบบในลักษณะนำมาประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

ก็เอาไปใช้นะ ในเรื่องการมองคน จะพยายามไม่ตัดสินจากแค่ที่เราเห็น

(พงษ์ศักดิ์ พุ่มประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

มันก็ใช้เป็นบางส่วน บางอย่าง บางตอนนะ แต่ถ้าใช้ไปหมดมันก็ไม่ใช้ เพราะชีวิตเราดำเนินอีกแบบหนึ่ง หนึ่งก็อีกแบบหนึ่ง มันคนละแนวทางกัน มันก็มีบางอย่างเหมือนกันที่เรานำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

(เย็นจิตร ศุภสร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ก็มีนะ มันก็สอนให้เราคิดว่า เออ ถ้าเราสามัคคีกัน งานมันก็ลุล่วงไปได้ด้วยดี

(พรทิพย์ งามเพ็ญ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ก็เป็นเรื่องโรงงาน มันดูคล้ายกับชีวิตจริงของเรา เมื่อมีปัญหาเหมือนในโรงงานเราในแผนกของเรา เราก็จะได้มีแนวทางอาจจะเอามาปรับปรุงของเราบ้าง

ก็เรื่องความสามัคคีเราก็เอามาปรับใช้กับชีวิตจริงนะแหละ

(สุดา ตะโกนา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ใช้บ้างค่ะ คือสมมติถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับสามภรรยา เราดูแล้วเราก็คิดว่าเออ เราไม่ควรทำแบบนี้ละ ถ้าเราทำแบบนี้ก็จะเกิดการทะเลาะกัน เราก็ดูบ้าง หรืออย่างสะใภ้หรือเขยบ้านนอกเนี่ยมันก็จะมาให้เราดูไง ว่าเราควรปฏิบัติตัวยังไง เราควรจะทำยังไงก็พ่อแม่สามี มันก็มีบ้าง

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) ไม่เลียนแบบ

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละคร 3 จาก 19 คน ไม่เลียนแบบเนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เนื่องจากมีเหตุผลว่าส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่รู้อยู่แล้วจึงไม่นำเนื้อหาที่ปรากฏในละครมาเลียนแบบ

ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เราารู้อยู่แล้ว ไม่ได้ถึงขนาดเอาไปคิดเอาไปใช้

(พฤกษ์พรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

เฉยๆ คิดเองซะมากกว่า อาจจะเป็นอะไรที่สะสมมาจากการดูตั้งแต่เด็กๆ แต่ถ้าจะให้คิดว่าเฮ้ยอันนี้ต้องเอาออกไปใช้ มันก็คงไม่ได้ เพราะว่าละครกับชีวิตจริงมันก็ ละครมันก็คือชีวิตจริง มันก็คล้ายบ้าง แต่มันก็มีอะไรบางอย่างที่มันเวอร์ไป ก็ทำไม่ได้

(ศรিতรัง ไซสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

จะบอกว่าเราก็ทำแบบนี้มาตลอด มันก็ไม่ต้องเอาไปใช้ พี่ว่าคนที่เค้าไม่ใช่คนต่างจังหวัด ไม่ใช่คนอีสาน เค้าก็คงคิดว่าเค้าได้ข้อคิด แต่ความเป็นจริงคนอีสานเค้าเป็นอย่างนี้ของเค้าอยู่แล้ว

อาจจะมีส่วนที่ได้ข้อคิด แต่ไม่เยอะ เพราะว่าชีวิตเค้าก็เหนื่อยแหละ ละครพวกนี้มันก็ถ่ายทอดมาจากชีวิตของคนอีสาน ชีวิตเค้าก็เป็นอย่างนี้อยู่แล้ว ไม่ได้แปลกอะไร

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

6.3 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในชีวิตจริง

ตารางที่ 77 สรุปความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวของผู้ชม

กลุ่มผู้ชม	กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
ความคิดเห็นของผู้ชม					
ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง	5	5	2	3	10
ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งบางส่วนได้ในชีวิตจริง	5	7	4	3	12
ละครก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง	10	7	1	6	17
รวม	20	19	7	12	39

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ชมพบว่า ผู้ชมมีความคิดเห็นแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งบางส่วนได้ในชีวิตจริง และละครก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง ซึ่งหากพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่า กลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่ 22 จาก 39 คน ค่อนข้างเชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง ส่วนกลุ่มผู้ชม 17 จาก 39 คนเชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้ชมที่ทั้งเชื่อและไม่เชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในจำนวนใกล้เคียงกัน

หากพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ชมสองกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ในลักษณะต่างกัน คือ

กลุ่มผู้ชมทั่วไปมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงมากที่สุดจำนวน 10 จาก 20 คน รองลงมาคือ ละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงบางส่วนจำนวน 5 จาก 20 คน และ ละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงในจำนวนที่เท่ากันจำนวน 5 จาก 20 คน

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละครมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมจำนวน 7 จาก 19 คน และละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงบางส่วนจำนวน 7 จาก 19 คน รองลงมาคือ ละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงจำนวน 5 จาก 19 คน

จากการพิจารณาเปรียบเทียบกลุ่มผู้ชมสองกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้ที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละครที่มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคม จำนวน 12 จาก 19 คน ซึ่งมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไปที่มี จำนวน 10 จาก 20 คน สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งหรือกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละครมีความปรารถนาให้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขความขัดแย้งได้ในโลกแห่งความเป็นจริง

ความคิดเห็นของผู้ชมทั้งสองกลุ่มที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์มีรายละเอียดดังนี้

6.3.1 ละครก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง

กลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในชีวิตจริงโดยให้เหตุผลว่า ชีวิตจริงกับละครนั้นแตกต่างกัน หรือที่เรียกว่า “ชีวิตจริงยิ่งกว่าในละคร” เนื่องจากคนในสังคมไทยยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เหตุผลอีกประการหนึ่งคืออาจเป็นเพราะด้วย Genre ของละครโทรทัศน์ที่เป็นละครประเภท Comedy จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในละครถูกลดความรุนแรงลง จึงทำให้ผู้ชมมีความคิดเห็นว่าปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏในละครมีความแตกต่างจากปัญหาความขัดแย้งในชีวิตจริงซึ่งมีความรุนแรงมากกว่า ดังนั้นละครจึงไม่สามารถมีบทบาทในการช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมในชีวิตจริงได้ ซึ่งความคิดเห็นของผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 10 จาก 20 คน มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลคือ ความขัดแย้งในชีวิตจริงนั้นซับซ้อนและยุ่งยากกว่าในละคร คนในสังคมไทยยังยึดติดในค่านิยมเดิมๆ อยู่ค่อนข้างมาก ความแตกต่าง

ทางสังคมยังปรากฏอยู่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้เนื่องจากเหตุผลในการดูละครที่ดูเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าการจุกคิดนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง รวมทั้งละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ส่วนใหญ่เน้นเรื่องราวของความตลกสนุกสนาน ตัวละครและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครมีความเกินจริงและไม่มีความสมเหตุสมผลเท่าที่ควร ละครจึงยังไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้

ในชีวิตจริงก็เป็นได้บ้างแต่น้อยมาก มันมีแต่ในนิยาย ชีวิตจริงมันเอามาใช้รู้สึกจะยาก เหมือนที่เค้าชอบพูดกันไง ชีวิตจริงไม่ใช่ในนิยาย แต่ชีวิตจริงมันยิ่งกว่านิยายอีก

(จ.ต.หญิงบุญช่วย อรัญทิมา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่น่าจะได้ ก็เค้าก็ยังยึดถืออยู่อย่างนี้ ชำรวัย ชำไม่ต้องไปง้อใคร จะทำอะไรก็ได้ คนในสังคมส่วนมากมักจะเป็นแบบนี้ มันก็คงช่วยไม่ได้ รวมทั้งเรื่องการเมืองทุกวันนี้ ก็เพราะเงินนะแหละ เพราะมันแบ่งพวกแบ่งชั้นกันนี่แหละ

(ทศพร ใจสงบสุข, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ก็คิดว่าไม่นะคะ ในละครเหมือนจะเป็นคนรวยที่ดูถูกคนจน ซึ่งแบบจริงก็แล้วแต่คน ไม่ใช่ ว่าคนรวยทุกคนจะถูกดูถูกคนจน คือถ้าคนไหนดูถูกก็จะไม่ดูถูกไปตลอด คนไหนดูถูกเค้าก็จะดูถูกอยู่แล้ว เพราะว่าคนที่ดูถูก จะพุดแย้งกับเค้ามันก็ยาก เพราะว่าว่ามันกลายเป็นนิสัยไปแล้ว เค้าก็แบบรังเกียจคนจนก็เป็นอย่างนั้นไปตลอด

(สิตานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

ละครเค้าก็สื่อมาดี แต่ถามว่าใช้ในชีวิตจริงได้มั๊ย ชีวิตจริงมันน่ากลัวกว่าในละครเยอะเลย ในส่วนของการคอร์รัปชัน ในส่วนของการแก้ปัญหา คือคิดว่ามันใช้ไม่ได้ เพราะว่า มีความรู้สึกที่ ละครคือมันก็ทำมาเลียนแบบชีวิตจริงก็จริงแต่ว่ามันก็ลดส่วนที่รุนแรงลงเยอะ เพราะว่าคนดูทั้งประเทศ ก็คิดว่ามันไม่น่าจะแก้ปัญหาได้จริงๆ หรือ โดยเฉพาะปัญหาคอร์รัปชันตายกันเป็นเบือ คนดี ๆ ตำรวจดี ๆ ในละครมันตายสักก็คนเขี้ยว อย่างมากก็ได้แค่ความบันเทิง แต่ถ้าเกิดเด็กวัยรุ่นดูก็อาจจะสื่อได้ในหลายๆ อย่าง แต่ว่าถ้าเป็นผู้ใหญ่ดูก็คงจะช่วยอะไรไม่ได้หรอก

(พจนีย์ ศิริบุญรอด, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2554)

มันไม่ได้ เพราะว่าอย่างที่บอกคือเนื้อเรื่องเค้าไม่ได้สร้างอย่างสมเหตุสมผล มันไม่เหมือนแบบอย่างโอซิน คือเราเชื่อโอซินว่าแบบ อย่างโอซินมันเป็นอย่างนั้นจริง เพราะว่ามันสร้างจากพื้นฐานความเป็นจริง ความสมเหตุสมผลมันต่างกัน แต่อย่างสะไม้เจ้าสัวหรือว่าอย่างคุณหนู ฉันทนา คือเค้าสร้างจากความเลือนลอย สร้างจากหนังสือ หรือสร้างจากบทละคร คนก็จะไม่อินแล้วเรว่ามันจะตลกมากกว่าที่จะมาสอน

(เสาวนิต จงไพบูลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่มีนะ ในความรู้สึกของพี่มันก็ดูสนุกๆ มันก็ไม่ได้ช่วยอะไรมาก แต่ว่าที่อื่นพี่ไม่แน่ใจ เราดูของเราเราก็ดูสนุกๆนะ เออ มันคือละคร แต่ชีวิตจริงมันอาจจะไม่เป็นอย่างนั้น ความเป็นจริงมันอาจจะไม่ได้เป็นอย่างนั้น หรืออาจจะร้ายแรงกว่านั้นก็ได้ จริงๆ แล้วพี่ว่าไม่น่าแก้ไขได้

(นนทนี ลูมิงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2554)

คิดว่า คนดูละครเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่าที่จะนำแง่คิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ละคร เช่นเดียวกับเพลงที่ทำให้มีความสุข เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียดเท่านั้น น้อยคนที่จะนำแนวคิดเรื่องความดี ความจริงใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะคนดูก็รู้ดีกันอยู่แล้วว่า ละครจะจบแบบไหนถึงจะสมหวัง หรือ ความดีต้องชนะความชั่วแน่นอน

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

ยังนะ คนไทยยังมีความแตกต่างทางด้านสังคมกับค่านิยมเยอะ การศึกษายังแตกต่าง ในโรงเรียนแต่ละจังหวัดก็มีความแตกต่าง ถ้าอยู่โรงเรียนประจำจังหวัด กับเด็กที่อยู่โรงเรียนตามรอบนอกไม่เหมือนกัน คิดไม่เหมือนกัน การศึกษาจะไม่เหมือนกัน ครูสอนไม่เหมือนกัน คิดว่ายังไม่ช่วย เพราะว่าคนไทยยังมีความแตกต่างกันเยอะ

(ผาติรัตน์ จุลทอง, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

พี่ว่าชีวิตจริงมันไม่สลายหรอก มันช่วยไม่ได้ ไม่มีอะ พี่พูดตามหลักความจริงนะ คนรวยกับคนจนมันก็ต้องแบ่งกันอยู่อย่างนี้แหละ ไม่มีทาง จริงๆ พี่ดูมา คนรวยทั้งนั้นไม่มีน้ำใจบนถนน คนจนมีน้ำใจอยู่แล้ว คนรวยไม่มีน้ำใจนะ ตามหลักความจริง อย่างเราขับรถไปเนี่ยระหว่างรถแพงๆ กับรถถูกๆ รถถูกๆ จะหยุดนะ แต่รถแพงๆ ไม่เคยหยุดให้คนนะ แล้วก็เวลาไฟเขียวไฟแดง หรือเวลาเลี้ยวอะไรเนี่ยคนรวยไม่มีน้ำใจ พวกเราเบนซีนะ

(วนิดา ลุณาวาน, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

เราว่ามันไม่ค่อยช่วยอะ เพราะบางทีอย่างคนที่กำลังดูอยู่มันก็ยังทะเลาะกันได้อยู่นะ ตอนที่อยู่ๆ ดูไปมันก็ไม่มีประโยชน์อะไร คิดก็อาจจะคิดแค่ตอนที่ดู เหมือนประมาณว่าเออชอบ มันถึงจุดนี้ มันเห็นตรงนี้ เห็นแล้วว่าเป็นยังไง ความดีหรือความไม่ดี คิดได้ก็ตรงนั้นนะ พอละครจบก็เอากองไว้ตรงนั้น

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร 7 จาก 19 คน มีความคิดเห็นว่าการละครโทรทัศน์ไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลคือ ความขัดแย้งในชีวิตจริงนั้นซับซ้อนและยุ่งยากกว่าในละคร คนในสังคมไทยยังยึดติดในค่านิยมเดิมๆ อยู่ค่อนข้างมาก ความแตกต่างทางสังคมยังปรากฏอยู่ค่อนข้างมาก รวมทั้งเหตุผลในการดู

ละครที่ดูเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าการฉกคิดนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงยังไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้

ไม่ได้หรอกค่ะ เพราะว่าละครมันก็คือละคร ชีวิตจริงมันก็คือชีวิตจริง มันคนละบทบาท มันก็เอาชีวิตจริงมาเล่นจริง แต่ว่ามันไม่ใช่ชีวิตของเราไง เพราะฉะนั้นเราจะเข้าไปอยู่ในตัวละคร นั้นมันไม่ได้ เพราะที่ก็ต้องอยู่ในชีวิตของเราไป ดูละครเสร็จแล้วมันก็จบ แต่ว่าชีวิตของเรามันต้องดำเนินไปในทิศทางของเรา บางทีเราก็ดู เออ มันก็ให้ข้อคิดนะ แต่จะให้เราดำเนินชีวิตเหมือนเค้า มั้ย มันก็ไม่ บางทีถามว่าเราแก้ปัญหาแบบเค้ามั้ย ก็คิดว่ามันก็คงจะมีนะ แต่ว่ามันอยู่กับคนละ เรื่องปัญหามันคนละแบบ เจื่อนไขมันต่างกัน ในชีวิตจริงคงไม่จบแบบมีความสุขแบบนี้ ปัญหามัน เยอะ

(ทัศนีย์ ทับบุญชร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

เราว่าไม่ได้ คือว่าคนแต่ละคนมันมีวิถี มีจุดยืน ใช้ว่าละครเรื่องเดียวมันจะมาเปลี่ยนได้ ถ้าเราเป็นเด็กๆ ไม่แน่ แต่ว่าเราโตมาขนาดนี้ บางทีเรามองอย่างนั้นไปแล้ว เราเชื่ออย่างนั้นไปแล้ว เราว่ามันยาก แต่แค่อย่างน้อย ละครอาจจะทำให้คนกรุงรับรู้อะไรได้บ้าง แต่ไม่ถึงขั้นมาเปลี่ยน พฤติกรรมหรือแก้ปัญหาตรงนี้ได้ อย่างน้อยก็โอเคเค้าได้รับรู้บ้าง

(ธีรติ ถนัทรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

มันไม่ได้ซึมซับ มันก็เหมือนกับชีวิตจริงกับในนิยาย เค้าก็ทำให้ดู ยิ่งทำให้ดูมาก เราก้ยังรู้ว่าทางออกในหนังจะเป็นแบบไหน แต่ทางออกที่มันจะเอามาใช้ในชีวิตจริงมันมีตัวแปรมากกว่านั้น มันไม่สามารถที่ใครสักคนจะออกมาขอโทษ มาเปิดโปงแล้วมันจะจบ แต่ว่าชีวิตจริงมันไม่ใช่ มันไม่สามารถเอามาประยุกต์ใช้ได้จริงๆ คือดูละคร แล้วก็พยายามที่จะใช้ภาษาที่มันสละสลวย เหมือนในนิยาย แต่คนพวกนี้ก็จะได้แค่ key word ท่าเต้นบ้าง บอๆ แต่พอสักพักเค้าก็จะหายไป ไม่ได้ซึมซับแน่นอน ไม่น่าจะมีบทบาทช่วยลดความขัดแย้งละ คือดูตลกไปกฮาใจ

(ทิพวรรณ มะโฮงคำ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2554)

มันลดไม่ได้หรอก เพราะว่าชีวิตจริง มันเหนือกว่าในละคร แต่ในโรงงานที่เราดูในละคร มันก็แบบส่วนน้อยที่เราจะได้เห็นว่ามีวิธีการทำงานของเค้ามันเป็นแบบนี้ๆ มันเป็นระบบในละครที่มันเหมือนกับเค้าว่าคุณหนูตกยากมาทำงานแค่นั้น ถ้าเป็นคุณหนูตกยากมาทำโทเรเนียตาย

(พรทิพย์ งามเพ็ญ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

คนจีนกับสะใภ้คนไทยเนี่ยไม่ถูกกันอยู่แล้ว ตามหลักความจริงนะ มันยาก แล้วอย่างคน รวยไปอยู่บ้านนอกเนี่ย มันอยู่ไม่ได้หรอก ขั้บรรดาแพงสิบล้าน แล้วไปอยู่ ความรักมันกินไม่ได้หรอก ถ้าถามเรื่องในชีวิตจริงนะ มันไม่มีหรอก ยาก น้อยมาก

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

ไม่ช่วยหรอกค่ะ คนเค้าดูเพื่อความบันเทิงเท่านั้น เค้าไม่ได้มาดูเพื่อความคิดเห็นเพื่อมาหาไอเดียอะไร เรามีความรู้สึกว่าคนที่ดูเค้าดูเพื่อความบันเทิง เค้าไม่ทันคิดจริงๆนะ แล้วมันเป็นละครตลกด้วย ถ้ามันช่วยได้ มันคงช่วยได้มานานแล้ว มันก็ยังมีอยู่ตลอดเวลา มันตลกจนบางทีเรื่องอื่นมันก็กลับไป

มันยากมากเลยนะที่จะ happy ending อย่างในเรื่องนี้ ญาติคนอื่น ๆ ด้วย ถ้าเกิดยิ่งเค้าไม่ชอบตั้งแต่แรกแล้วมันก็ยากที่จะเปลี่ยนจริงๆนะ มันไม่ใช่ว่าจะอะไรมันจะเปลี่ยนง่ายๆ อย่างในหนังในละคร แล้วอีกอย่างหนึ่งพอแต่งงานไปมันก็ต้องมีปัญหา มันไม่มีทางที่จะ happy อยู่แล้ว

(ศิริตรัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

เรื่องความแตกต่างทางชนชั้นถ้าจะให้ลดช่องว่างหรือจะให้แก้ปัญหาความแตกต่างตรงนี้ได้ เราว่าสเกลมันใหญ่ไป ถ้าจะให้ใช้แค่ละครมาปล้ำความคิดนี้ไปได้ ในขณะที่คนจนก็ยังจนอยู่ คนรวยก็ยังรวยอยู่ ต่างคนต่างมีชีวิตของตัวเอง มีสังคมของตัวเอง เค้าไม่ได้พยายามจะเข้ามาอยู่ใกล้กันเลย คนบางคนอาจจะมาจากครอบครัวจนเข้ามาเป็นสะใภ้ครอบครัวรวย ระหว่างสองครอบครัวนี้มันอาจจะมียะอะไรที่เชื่อมโยงกันได้ ประนีประนอมกันได้ แล้วก็แก้ปัญหาระหว่างสองครอบครัวนี้ได้ แต่ว่าครอบครัวอื่นล่ะที่ยังมีความคิดแบบเดิมอยู่ แล้วเค้าก็ไม่ได้มาคลุกคลีนะ ถ้าดูพวกคนรวยๆ เค้าก็ไม่ได้มาคลุกคลีกับพวกคนจนๆ โอกาสมันน้อยมากที่เค้าจะไปเจอกัน น้อยมากจริงๆ เหมือนอ่านข่าวหน้าหนังสือดารา เดี่ยวคนนั้นก็ไปออกงานกาล่ารีดิงเนอร์ นามสกุลก็ต้องเป็นนามสกุลดังๆ แล้วก็จับคู่กัน พ่อแม่จับคู่ให้ สังเกตดูมันก็มีแต่ไฮโซได้กับไฮโซ มันไม่ค่อยมีใครไฮโซจัดแล้วไปคบว่าคนจนๆ

(พฤษพรพรรณ บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

6.3.2 ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงได้บางส่วน

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 5 จาก 20 คน มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงในบางส่วนขึ้นอยู่กับว่าผู้ชมเมื่อรับชมละครโทรทัศน์แล้วมีการถูกคิดถึงสาระหรือข้อคิดที่ละครนำเสนอหรือไม่ หรือ ดูละครแล้วย้อนมองตัวเองหรือไม่ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ในการชมของผู้ชมก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน หากผู้ชมดูละครเพื่อเป็นแนวทางชีวิตหรือเพื่อนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็จะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง แต่หากผู้ชมมีวัตถุประสงค์การในชมเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็ไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งในชีวิตจริง

ที่ว่ามันก็น่าจะได้ นะ ได้บ้างเป็นบางส่วน ถ้าคนที่เค้าดูแล้วเค้าคิดตาม แต่ถ้าบางคนเค้าดูแล้วเค้าไม่ได้คิดตามมันก็ช่วยอะไรไม่ได้ มันก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะว่าละครทุกเรื่องมันก็ให้แง่คิดอยู่แล้วแหละ

(ณัฐรดา ถวายนาถ, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

มันก็ขึ้นอยู่กับคนที่ดูนะ ถ้าดูละครแล้วย้อนมองดูตัวเองหรือเปล่า มันก็มีหลายคนที่ดูแล้วคิดว่ามันก็แค่ละคร หลายคนคิดว่ามันก็แค่เรื่องน้ำเน่า คือคนมันก็หลากหลาย มันก็แล้วแต่คน แต่สำหรับความคิดของเราถ้าถามว่าละครมันจะมีบทบาทมัยก็อาจจะมัยถ้าช่วงจังหวะชีวิตของใครบางคนไปตรงกับในละคร ก็อาจจะมองว่าเฮ้ย เราต้องทำอย่างนี้ดีกว่า มันก็แล้วแต่คน

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

ในเรื่องนี้ ก็เราต้องมองไปที่ประเด็นของคนดูว่า ว่าคนดูดูละครแบบนี้ดูเพื่ออะไร ถ้าเป็นคนดูที่ดูแบบดูเพื่อความบันเทิง คือละครทุกเรื่องมันมีเนื้อหา หรือคำสอนซึ่งบางทีมันก็สอดแทรกอยู่ ก็ต้องดูว่าคนดูเค้าดูเพื่อความบันเทิงหรือว่าเค้าดูเพื่อเป็นแนวทางชีวิตรีเปล่า ถ้าเค้าดูเพื่อความบันเทิงเป็นแนวทางชีวิตเค้าก็จะได้อะไรไปปรับใช้ได้ อย่างถ้าเป็นละครบางเรื่องที่มีเนื้อหารุนแรงต่อสังคม มันเหมือนกับเป็นดาบสองคม ในด้านดีของละครคนดูแล้วนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันมันก็ดีเพราะว่าละครมันสอนสังคม แต่ถ้าไปดูในด้านลบ ไปเลียนแบบในด้านลบมันก็จะเกิดปัญหาขึ้นตามมา ประเด็นใหญ่ๆ มันจะอยู่ที่ว่ามุมมองของคนดู ว่าคนดูเค้าจะเลือกดูในสิ่งดีหรือเลือกดูในสิ่งที่เป็นด้านลบ ส่วนผมก็ดูเพื่อความสนุกสนานบันเทิง บางทีถ้ามีข้อคิดก็เอามาคิดปรับปรุง ในด้านดีเอามาปรับปรุงในชีวิตของเรา

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

ก็อาจจะมีส่วนที่ทำให้คนที่ดู ได้แง่คิดว่า ไม่ควรที่จะมองเรื่องชนชั้น ควรมองที่ความดี ก็ช่วยได้บ้าง

(พนิตนาฏ ก่อสุขวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร

กลุ่มผู้ชมกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร 7 จาก 19 คน มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงในบางส่วนขึ้นอยู่กับว่าผู้ชมเมื่อรับชมละครโทรทัศน์แล้วมีการถูกคิดถึงสาระหรือข้อคิดที่ละครนำเสนอหรือไม่ หรือดูละครแล้วย้อนมองตัวเองหรือไม่ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ในการชมของผู้ชมก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน หากผู้ชมดูละครเพื่อเป็นแนวทางชีวิตหรือเพื่อนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็จะมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง แต่หากผู้ชมมี

วัตถุประสงค์การในชมเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็ไม่มีสามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งในชีวิตจริง

ก็ส่วนใหญ่ก็คงจะช่วยได้ไม่มากนักนะ เพราะว่ามันก็รู้ที่อยู่ว่า สมัยนี้ มันก็ไม่ค่อยเหมือนกัน บางคนก็ดี แต่บางคนก็ร้ายมาก มันก็อาจจะช่วยได้ แต่น้อยอะ แล้วแต่ว่าใครจะดู แล้วคิดตามได้มั้ย

(กรรณิการ์ กรานเคารพ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ยากนะ เหมือนกับถ้าถามว่าอาจจะมีส่วนในเรื่องของความคิดคน ถ้าดูแล้วคิดตามนะ น่าจะมีบ้าง แต่ว่าอย่างที่บอกว่าถ้าเรามาเทียบจริงๆ บริบทอย่างอื่นที่มันสำคัญมากกว่านั้น อาจจะไม่ทั้งหมด อาจจะไม่ช่วยได้ไม่ทั้งหมด แต่ก็อาจจะกระตุ้นให้คนคิดได้บ้างแหละ แต่ว่าเค้าจะเอามาทำตามมั้ยหรือว่า จะพยายามมองให้มันเป็นในมุมมองอย่างในละคร นำเสนอมั้ยมันก็อีกเรื่องนึง แต่ก็ไม่ได้ถึงขนาดว่ามันช่วยอะไรไม่ได้เลย สมมติว่าถ้าชักร้อยเปอร์เซ็นต์ เราก็คือชักร้อย 40 เปอร์เซ็นต์ที่น่าจะช่วยได้

(พงษ์ศักดิ์ พุ่มประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

พี่ว่าถ้าเป็นคนต่างจังหวัด ไม่ใช่คนอีสาน แล้วเค้ามาดู บางคนถ้าคิดได้ ถ้ามีจิตสำนึกก็จะคิดได้ ถ้าบางคนยังยึดติดกับวัตถุ ยังยึดติดกับความสะดวกสบาย บางคนก็คิดไม่ได้นะ เห็นเด่นชัดเลย บางคนเด็กกรุงเทพ หลายคนนะคิดไม่ได้จริงๆ ก็ยังมองว่าเด็กต่างจังหวัดไม่มีอะไรอะ จะมาเล่นปีปีเหวอ ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่าจะคิดมั้ย ถ้าคนที่ไม่ใช่คนอีสานมาดูอาจจะได้คิด แต่ถ้าเป็นคนอีสานดู ยังไงเค้าก็รักพวกพ้อง เค้าก็ไม่ดูถูก เพราะจะรวยจะจนยังไงเค้าก็คบกันได้

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

ถ้าคนดูแล้วคิดตาม อาจจะลด มันจะทำให้เข้าใจความรู้สึกของคนแต่ละฝ่าย แล้วคนรวยก็ไม่ใช่ว่าจะเลวทุกคน คือคนเราไม่สำคัญว่าจะฐานะอะไรแต่มันอยู่ที่เราทำอะไร ถ้าคนดูแล้วเข้าใจแบบนี้มันก็คือจะเข้าใจ แต่ถ้าเราดูแล้วเราจินตนาการ อย่างสาวโรงงานดูคุณหนูฉันทนา ยังไงเราก็จนอยู่ดี เพราะสุดท้ายนางเอกก็รวย คือถ้าดูแล้วจินตนาการอย่างเดียวว่า เพื่อฝันว่าเราจะเหมือนนางเอกอะไรอย่างนี้ แล้วสุดท้ายมาเจอตัวเราว่าเราไม่ได้เหมือนนางเอก พอเค้าย้อนมองดูตัวเองเค้าอาจจะน้อยใจ บางคนขึ้นน้อยใจนะ ก็จะคิดมาก แต่ถ้าคนที่เฉยๆ ไม่ได้คิดอะไร ดูผ่านไป มันก็น่าจะไม่มีผลอะไรมาก แต่จริงๆ มันก็คงต้องซึมเข้าไปบ้าง เพราะมันดูทุกวัน

(ปวีณัฐ หาญชนะ, สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2554)

มันขึ้นกับจิตใจของคนอีกแหละ บางคนอินกับหนังมันก็โอเค แต่ถ้าบางคนไม่อินมันก็ไม่อะ ก็เหมือนเดิม ถ้าคนเราคิดอย่างในหนัง ไม่อิจฉาริษยากัน ทำได้มันก็ดี แต่มันจะหายากจริงๆ มัน

(สายรุ้ง ดอกบัว, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ก็น่าจะได้นะ มันก็ทำให้คนดูละครเค้าก็คิดว่าเออไม่ใช่ว่าคนจนจะไม่ได้ คือคนจนเค้าเป็นคนดีซะอย่าง ต่อให้เค้าอยู่ที่ไหนเค้าก็อยู่ได้ มันน่าจะทำ แต่พี่ก็ไม่รู้ละ มันอยู่ที่คนว่าดูละครแล้วเอากลับไปคิดมัย บางคนเค้าถือตัวอยู่เค้าก็ถืออยู่รำไป แต่ว่าถ้าคนที่เค้าคิด เค้าก็จะเข้าใจ มันก็จะได้ผล

(สุพร จันทโรทัย, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

6.3.3 ละครก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 5 จาก 20 คน มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง โดยให้เหตุผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น หากผู้ชมรู้สึกอินกับตัวละครก็จะสามารถรับรู้ข้อคิดและนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ เคยเห็นหรือเคยรับรู้เหตุการณ์ที่มีลักษณะปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่ทำให้ความขัดแย้งคลี่คลายไปได้คล้ายคลึงกับในละคร และละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเปรียบเหมือนสะพานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ดังเช่น

ได้นะ มันเหมือนแบบบางคนเค้าอินนะ คือการที่นางเอกทำตัวดีๆ พระเอกทำตัวดีๆ แล้วได้ดี มันส่งผลว่าทำดีแล้วได้ดีไง ทำให้ทุกคนคิดว่า อย่างน้อยเมื่อทุกคนไม่เบียดเบียนกัน แค่ว่าไม่เบียดเบียนกันเราก็จะไม่ขัดแย้งกัน แค่นี้ก็ไม่มี ความขัดแย้งกันแล้ว

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

ถ้าพูดถึงมันก็ช่วยได้เยอะ เพราะว่าตอนนี้ก็เจอ เจอสไตล์เหมือนกับอย่างนี้ ถึงลูกสะใภ้จะมาจากล่างๆ หรือลูกเขยจะมาจากล่างๆ แต่ถ้าหนึ่ง เค้ามีมานะเหมือนกับพระเอกหรือนางเอกพวกนี้ เค้าก็สามารถที่จะอยู่ในสภาพสังคมได้ เพราะฉะนั้นเด็กก็น่าจะเอาอย่างได้ ด้านการศึกษาได้ เพราะนางเอกในแต่ละเรื่องไม่มีใครไม่มีการศึกษาเลย แต่ละเรื่องนางเอกก็เป็นประเภทคนมีความรู้ทั้งนั้น

(ปราณี ทองธิว, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ทำให้ครอบครัวสามัคคีกัน มาดูละครร่วมกันในช่วงเย็น

(เนภาพร จงไพบูลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร

กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร 5 จาก 19 คน มีความคิดเห็นว่ละครโทรทัศน์มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง โดยให้เหตุผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น ละครโทรทัศน์สามารถสะท้อนให้เห็นชีวิตจริงที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ของผู้ชมแต่ละคน ผู้ชมก็จะรู้สึกอินกับละคร ทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้ข้อคิดข้อคิดและนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตรจริง และละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเปรียบเหมือนสะพานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ดังเช่น

บางฉากบางตอนที่เค้าเอาชีวิตจริงเรามาใช้มันก็อาจจะช่วยได้

(เย็นจิตร์ ศุภศร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ได้นะพี่ว่า ส่วนหนึ่งนะได้ คือถ้าคนดูแล้วคิดตาม พี่ว่าได้ อย่างเอาถูกเราเป็นหลักเนี่ย เราเห็น คือเค้าไม่ค่อยได้กลับบ้านพี่ พอพี่พาเค้ากลับบ้านอย่างพื้นอยู่ที่นี้เค้าก็จะใส่รองเท้าเหยียบ แต่พอไปที่นู่นพื้นนี้เค้าวิ่งเท้าเปล่า คือเริ่มรู้ว่าสภาพเค้าเป็นอย่างนี้นะ แต่ก่อนขยะแซง แต่ไปในนมันวิ่งเท้าเปล่าคือไม่สนความสะอาดละ คือสนุกอย่างเดียว

(ลัดดาวัลย์ ชาญเทศน์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ได้ ก็เค้าสร้างความสามัคคีไ้ ก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ ทำให้เพื่อนๆ ที่แตกคอกัน ไม่ชอบกันก็มาสามัคคีกันได้ เค้าเข้าใจกันได้

(สุดา ตะโกนา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

ใช่ๆ ถ้ามีตัวแทนที่ดี คือถ้าได้ดูทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหารได้ดูด้วย พนักงานได้ดู เค้าก็จะได้ว่าถ้าเรามีตัวแทนอย่างนี้นะ มีความเข้มแข็งอย่างนี้นะ เรามีความสามัคคีกันอย่างนี้นะ เราก็จะสามารถต่อรองได้ โดยใช้แรงงานเราเป็นเครื่องต่อรอง เพราะแรงงานไม่ใช่หากันได้ง่าย

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

อย่างพวกระดับผู้บริหารยกยกมันก็มีส่วนกับโรงงานด้วยไ้ ก็คือเค้าสอนว่ามันไม่ดี ไม่ควรทำนะ ก็น่าจะลดปัญหาได้

(นภารัตน์ นระโพธิ์, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

พี่ว่าเค้าอาจจะได้คลายเครียด อย่างบางที่เค้ากำลังทะเลาะๆ กัน สมมติว่าสามีภรรยา กำลังทะเลาะกันอยู่ พอเค้ามาดูก็อาจจะเข้าใจ สมมติว่าบ้านนี้มีปัญหากันอยู่ แต่พอตอนเย็นก็มาดูข่าว ดูละครด้วยกัน หรือว่าพอสามีอาจจะไม่รักลูกสะใภ้ หรือแม่ยายอาจจะไม่รักลูกเขย แต่พอเค้ามาดูแล้วก็อาจจะ เออ มันเป็นอย่างนี้นะ ก็อาจจะรู้สึกดีๆ ขึ้นบ้าง คืออาจจะช่วยได้บ้าง เป็นการคลายเครียด เวลาที่มีเรื่องเครียดๆ แต่พอมาทานข่าวมานั่งดูก็อาจจะเข้าใจ หรือว่าลูกสะใภ้ดูทุกวัน แม่ฟัวอาจจะถามว่าเฮ้ย แล้วตอนนั้นมันเป็นยังไง พระเอกมันเป็นยังไง ก็อาจจะเป็นการเชื่อม

ความสัมพันธ์กัน หรือว่าพ่อสามีอาจจะถามว่ามันทำไมเป็นอย่างนั้น ก็อาจจะเป็นไปได้ หรือว่าสองคนไม่พูดกัน พอคุณแล้วอาจจะอยากรู้ เออ ลูกสะใภ้ดูบ่อยนี่นา อยากรู้ก็ถามซะหน่อยว่ามันเป็นอย่างไง เนื้อเรื่องต่อไปมันเป็นอย่างไง ก็อาจจะช่วยได้นะ

(นันทนา ศรีวรรณท์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

6.4 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

ตารางที่ 78 สรุปความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว

ความคิดเห็นของผู้ชม	กลุ่มผู้ชม ทั่วไป	กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือ ประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละคร			รวม
		รวม	ได้เปรียบ	เสียเปรียบ	
ทัศนคติด้านบวก	18	15	4	11	33
ทัศนคติด้านลบ	2	2	-	2	4
รวม	20	17	4	13	37

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่ 33 จาก 37 คน มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในละคร เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าการนำเสนอเรื่องราวดังกล่าวเป็นการสะท้อนชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคม และพบว่ามีผู้ชมเพียง 4 จาก 37 คนมีทัศนคติด้านลบต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าการนำเสนอเรื่องราวเกินจริง

หากพิจารณาเปรียบเทียบกลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นแบบแผนเดียวกัน คือ ผู้ชมทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละคร โดยแต่ละกลุ่มมีเหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(ก) กลุ่มผู้ชมทั่วไป

(1) มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไป 18 จาก 20 คน มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยมีเหตุผลคือ เรื่องราวมีความตลกสนุกสนานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สะท้อนชีวิตจริงได้ดี และมีสาระ ในจำนวนเท่ากัน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลคือ ช่วยขัดเกลาจิตใจคนในสังคม เป็นเรื่องใกล้ตัวและเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งการนำเสนอวิธีแก้ไขปัญหาแบบในนิยาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1.1) เรื่องราวมีความตลกสนุกสนาน

ละครตอนเย็นจะเป็นละครสนุกสนาน ทำให้เราดูแล้วเราสดชื่น ทำให้เรา สนุกสนานสดชื่นไปกับละคร

(ร.ต.หญิงบุญช่วย อรัญทิมา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

เนื้อเรื่องมันเบาสมอง ไม่เครียด ละครตอนเย็นมันจะมีพวกตลกๆ หน่อยหนึ่งก็เลยอยากดู

(นภาพร จงโพนุลย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2554)

เราว่ามันสนุก แล้วก็บางครั้งมันก็คลายเครียด อย่างบางที่บางเรื่องมันตลก มันไม่ค่อยได้สาระแต่มันก็ตลก เราก็ดู

อย่างเขยบ้านนอกก็จะเป็นแบบแนวไปทางทำไร่ มีไร่ มีอะไรอย่างนี้ มันดูแบบโลเคชั่นมันสวย เหมือนเรื่องสี่หัวใจแห่งขุนเขา มีพระเอกขี่ม้า มันดูเท่ๆ อีกอย่างหนึ่งมันก็ไม่ได้เป็นแนวแบบน้ำเน่าจนเกินไปนะ มันมีทั้งฮา ทั้งได้แก่แฝด อย่างนวนก็ไปแก่แฝดคุณหญิง ฮามากๆ แล้วก็ก็มีคนที่เล่นเป็นพ่อ คืออรุตรม ก็รู้สึกว่แต่ละคนก็แก่แฝดกันไปแก่แฝดกันมา มันทำให้ไม่เบื่อ

(ลภัสรดา วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.2) สะท้อนชีวิตจริงได้ดี

ในมุมมองก็คือว่ามันเป็นบางเรื่องที่สะท้อนได้ดีว่าชีวิตปัจจุบันมันเป็นอย่างไรจริงๆ เพราะว่าบางทีละครไทยแทบจะทุกเรื่อง คนดูถ้าดูตั้งแต่ต้นเรื่องก็จะสามารถเดาตอนจบได้เลยว่าตอนจบมันจะเป็นยังไง แต่บางที่บางเรื่องมันก็ทำให้คนดูเดาผิด มันจบอย่างนั้นอย่างนี้ คือมันจบแตกต่างกันไป แต่ว่าละครทุกเรื่องแน่นอนอยู่แล้วว่าเค้าทำมา เค้าสอดแทรกเนื้อหา คำสอน เนื้อหาสาระซึ่งบางทีก็มีประโยชน์เหมือนกัน

(สุรพงศ์ วงศ์จินดา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2554)

มันก็ดีนะ จะได้ว่ามันมีอยู่จริงในชีวิตจริงไอ้เรื่องแบบนี้ มันไม่ใช่ว่าจะมีแต่ในละคร

(ณัฐรดา ถวายนาค, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2554)

มันก็ดีนะ เพราะว่ามันก็คือชีวิต เพราะว่าชีวิตแต่ละคนมันก็มาจากสภาพที่มันต่างๆ กัน อย่างคนรวยบางคนซึ่งเค้าเกิดมาไม่เคยมีความลำบาก เค้าอาจจะไม่รู้ว่คนที่อยู่ยากๆ เค้ามีชีวิตแบบไหน ถ้าเค้ามีเวลาว่างได้ดูละครเค้าก็อาจจะเห็นว่าเออ มันเป็นแค่ละคร หรือมันเป็นชีวิตจริง มันก็ดี คือได้ดีแก่ให้คนหลากหลายกลุ่มได้เห็น ได้รู้ แต่ว่ามันก็จับกลุ่มได้น้อยนะ เพราะว่าช่วงละครตอนเย็นเป็นช่วงเวลาที่คนยังไม่ค่อยว่างกัน ส่วนใหญ่คนที่ดูก็จะเป็นคนอยู่บ้าน คนทำงานก็จะกลับมาดูไม่ทัน

(สุรัตนา ดุริยานนท์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.3) มีสาระ

เรื่องนี้มันมีสาระนะ คือมันเหมือนแบบว่า นางเอกเคยเป็นคนไม่คิดอะไร แล้วพอได้มาใช้ชีวิตอย่างนี้เหมือนเค้าเห็นคุณค่า เค้ารู้เหตุผลว่าทำไมพอเค้าถึงไม่ยอมให้เค้ามาบริหารเอง เพราะการที่อยู่ๆ เค้าจะขึ้นมาบริหารเองโดยที่เค้าไม่รู้อะไรเลย มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะสิ่งที่เค้าดูแลมันไม่ใช่เรื่องของสินค้าอย่างเดียว มันคือเรื่องของชีวิตคนด้วย การที่ทำให้เค้าเรียนรู้ว่าจิตใจของคนที่เป็นพนักงานเค้าเป็นอะไรยังไง ทำให้เค้าซื้อใจพนักงานได้ และนั่นคือสิ่งเดียวที่ว่าทำไมนางเอกถึงทำให้โรงงานรอดพ้นวิกฤติได้ ก็คือว่าเค้าเลี้ยงคนด้วยใจ ไม่ได้เลี้ยงด้วยเงิน เพราะถ้าเกิดเค้าเลี้ยงด้วยคน ถ้าเกิดวันนั้นที่โรงงานไม่มีคนก็คงจะไม่มีใครอยู่กับเค้านะ นั่นคือสาเหตุที่ขอบคุเรื่องนี้

(พิชญานี ชานนท์, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2554)

(1.4) ช่วยขัดเกลาจิตใจคนในสังคม

ก็ดี สมมติถ้าเด็กดูไซมัย เด็กก็ต้องรู้ว่าต้องเป็นคนดี ถึงจะอยู่ได้ทุกสังคม อย่างพวกนี้ถึงจะมาจากไหนแต่ก็สามารถอยู่ได้ ถึงพ่อสามีถึงจะร้ายยังไงก็คือ หนึ่ง คนไทย นิสัยคนไทยก็จะไม่ก้าวร้าว แต่กับคนอื่นก็ช่างมัน แต่ถึงยังไงเค้าก็จะไม่ก้าวร้าวผู้ใหญ่

(ปราณี ทองธิว, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

(1.5) เป็นเรื่องใกล้ตัวและเข้าใจได้ง่าย

ดีนะ เพราะว่ามันเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวคนไทย แล้วมันก็เหมือนกับเข้าใจง่าย ไม่ต้องทำความเข้าใจอะไรมาก เป็นเรื่องใกล้ตัวของชีวิตประจำวันของคนไทยทั่วไปอยู่แล้ว ก็คงจะเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยต่อไป แล้วละครก็ต้องเอากลับมาทำ

(พนิตนาฏ ก่อสุขวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2554)

(1.6) นำเสนอทางวิธีการแก้ไขปัญหาในแบบนิยาย

จริงๆ มันก็ดีนะ แต่ถ้ามันจะเสนอทางแก้ไขด้วยมันจะดีกว่านี้ คือแบบบางที่มันก็มีทางแก้ แต่ว่ามันเป็นนิยาย แต่ความเป็นจริงแล้วมันไม่ได้แก้ได้อย่างนั้น มันไม่ได้แบบว่า เฮ้ย คุณหนูตกยาก แล้วมีพระเอกมาช่วย ความจริงมันไม่ใช่ มันก็คงจะมีแต่มันก็คงไม่ใช่ทั้งหมด ในความเป็นจริง คุณจะสมารถต่อสูชีวิตได้ขนาดนั้นเลยหรอ แต่ถ้าถามว่ามันสนุกมั๊ย ก็สนุกนะ คนก็ยังชอบดูกันอยู่ดี

(พจนีย์ ศิริบุญรอด, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2554)

(2) มีทัศนคติด้านลบต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

กลุ่มผู้ชมทั่วไป 2 จาก 20 คนมีทัศนคติด้านลบต่อละครก่อนข่าว โดยให้เหตุผลว่านำเสนอโครงเรื่องแบบเดิม ๆ และนำเสนอเพื่อตอบสนองตลาดผู้ชมส่วนใหญ่มากกว่า

คิดว่าที่เป็นแบบว่าละครตอนเย็นมักจะเป็นปัญหาระหว่างชนชั้น เพราะว่าตอนเย็นส่วนมากคนทำงานก็จะไม่ค่อยดู จะเป็นเหมือนแม่บ้าน หรือคนต่างจังหวัดที่ดูมากกว่า เหมือนกับว่าทำมาเพื่อเอาใจคนต่างจังหวัด ก็เลยเน้นเหมือนกับว่า อะ คนหนึ่งเป็นคนบ้านนอก เพื่อว่าคนต่างจังหวัดเค้าก็จะชอบดู เป็นแนวตลกๆ น้อยๆ ก็เฉยๆ นะ เพราะมันเหมือนกับมันเป็นอะไรที่นำเสนอมาตลอดตั้งแต่เราเด็กๆ เนาะ ก็มันก็มีแต่เรื่องซ้าๆ ซากๆ เนี่ยแหละ มันต้องมีคนนึงจนคนนึงรวย แล้วก็ทะเลาะกัน อะไรอย่างนี้ เหมือนพล็อตเรื่องก็จะเดิมๆ

(สิดานันท์ ไกรเสวกวิสัย, สัมภาษณ์, 26 กุมภาพันธ์ 2554)

การที่ละครเสนอแบบนี้เพราะเป็นเรื่องจริงทางสังคมไทย เรตติ้งดีตลอด ตลาดคนดูมีคนหลากหลายประเภท มีทั้งคนจีน คนอีสาน คนรวย คนจน เรื่องแม่ผัวลูกสะใภ้ก็พบเห็นได้จริงของทุกครอบครัวดังนั้นละครทำเพื่อตอบสนองตลาดคนดูมากกว่า

(พิมพ์ชญา พักเปี่ยม, สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2554)

(ข) กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง

(1) มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 15 จาก 17 คน มีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยมีเหตุผลคือ สะท้อนเรื่องราวใกล้เคียงกับชีวิตจริงของตนเอง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เรื่องราวมีความตลกสนุกสนาน มีสาระ และช่วยขัดเกลาจิตใจคนในสังคม ตามลำดับ ซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1.1) สะท้อนเรื่องราวใกล้เคียงกับชีวิตจริงของตนเอง

พี่ชอบ พี่รู้สึกโอเคดี ก็ดี ไม่ได้ก็นำเสนอเถอะ ที่ไหนมันก็มีทั้งคนดีแล้วก็คนดี ส่วนการนำเสนอชีวิตจริงของคนอีสานที่ได้นำเสนอมันก็ใกล้เคียง แทบจะใช่ แล้วก็ใกล้เคียง นักแสดงก็ดีนะ เค้าก็เล่นตลกดี แต่ถ้าถามว่าเหมือนมั้ยมันก็ไม่เหมือน แต่ความไม่เหมือนตรงนี้ก็รู้สึกอย่างไรหะหะ คือเราดูว่าเค้าเป็นนักแสดง ถามว่าเราอินกับบทมั้ยอิน แต่เรารู้ว่าเค้าเป็นนักแสดง เราแยกแยะออกกว่าคนนี่เค้าเป็นใครมาจากไหน เค้าก็มีความพยายาม

(ทัศนีย์ ทับบุญชร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

เราเป็นคนอีสานคะ เราเป็นคนจังหวัดศรีสะเกษ แต่เราก็จะไม่ลืมถิ่นของตัวเอง เราก็เลยชอบเรื่อง เกี่ยวกับอีสานๆ ยิ่งพูดภาษาอีสานมาเราก็จะฟังออก สื่อสารได้

เค้าพูดไม่เหมือนนะ ถ้าคนอีสานฟังคือไม่เหมือนนะ แต่ก็ชอบ เพราะว่าเรารู้ว่ามันเป็นการแสดงก็คนไทย จะมาหัดพูดภาษาอีสานเราก็ดีใจกับเค้านะ ดีกว่าคนอีสานแล้วจะไม่

อยากจะพูดภาษาบ้านเกิดตัวเองมันขัดปาก มันแตกต่างกัน แล้วคนอีสานเราก็พูดออกมาสิ คำ เป็นคนไทยคำอยากพูดภาษาอีสาน เราก็ดีใจกับคำ

(เย็นจิตร ศุภศร, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

บางที่คำน่าจะเอาคนที่พูดชัดเจนมา บางที่คำก็จะพูดไม่ค่อยคล่องนะ เพราะว่าคำไม่ใช่ คนอีสานจริงๆ แต่ก็โอเคนะ แต่เบนซ์คำก็จะเล่นใช้ได้นะ ส่วนมากคำก็จะเล่นพวกนี้ โอเคเลย บางที่ที่คำพูดไม่ชัด เราก็อย่าไปนึกถึงจุดนั้นไง อย่างที่คนอีสาน แค่ว่าเล่นเกี่ยวกับทางบ้านเรา เรามีความสุขแล้ว อันนี้คือความรู้สึกของพี่นะ คือเห็นแล้ว โอ้ย อันนี้มันบ้านเรา แต่บางที่ที่เข้าใจ เวลาคำพูดอีสานไม่ถูก ก็ตลกๆ อย่างที่อีสานแท้ๆ พี่จะตลกคำไป มันพูดผิด แต่ไม่ต้องซีเรียส พวกนี้หนึ่งตลกๆ

(ลัดดาวัลย์ ชาญเทศน์, สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2554)

ถ้าเกิดเรื่องเทพธิดาปลาร้าจะชอบเพราะว่าเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้วยไง เพราะเรามาจากภาคอีสาน แล้วเวลามันนำเสนอวัฒนธรรมที่แบบอีสานๆ ดูแล้วมันก็ตลกดี แล้วเวลาที่คำพูด ภาษาอีสาน ดูแล้วก็ ฮาๆ ขำๆดี ถึงแม้ว่าดาราก็พูดไม่ชัด แต่เราดูแล้วก็เออ ตลก สนุกดี ดูได้เรื่อยๆ

(พุกษพรธรน บรรเทาทุกข์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2554)

มันเป็นลักษณะนิสัยของคนคำอยู่แล้ว ก็คือ ชีวิตคำก็เรียบง่ายอยู่แล้ว คำก็เลยรู้สึกว่า คำก็มีน้ำใจ ก็แสดงให้เห็น คำอาจจะพูดไม่ได้ว่า ชั้นไม่ได้มีเงินทองมากมายแต่ชั้นก็สามารถจะให้ได้ คือคนอีสานคำจะมีคำๆหนึ่งที่คำเรียกกันนะ เรียกว่า มีอะไรก็ให้กัน พรักบ้านเหนือ เกลือ บ้านใต้ มีอะไรเราก็มาแบ่งปัน จะรวยจะจนเราก็แบ่งด้วยกัน

(กุลภัสร์ กาญจนราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2554)

เทพธิดาปลาร้าก็ ดูแล้วก็ทำให้รู้สึกว่า เออ บางคนอาจจะรังเกียจ อี ปลาร้า แต่จริงๆมันเป็นอะไรที่ถือว่ามันเป็นของไทย มันทำให้รู้สึกว่าเวลาเรากินส้มตำปลาร้าเราก็กลัวสิ่งเสียดังๆ คือภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นไง แล้วก็ทำให้เราเห็นว่าคนบ้านนอกก็อย่าไปดูถูกคำ คำก็มีศักยภาพเหมือนกัน แล้วส่วนนางเอกคำก็ต้องการสะท้อนให้เห็นว่าจริงๆแล้วคนบ้านนอกไม่ได้เป็นตาสีตาสี คนบ้านนอกก็มีความรู้ พัฒนาท้องถิ่น ทำอะไรที่มันเป็นประโยชน์ได้ ทำให้มันรุ่งเรืองได้ สุดท้ายพระเอกก็จะต้องหันกลับมามองแล้วว่าคนบ้านนอกไม่ใช่คนธรรมดา ไก่กาทั่วไป

(ธีรติ ถนัทรบ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2554)

ก็ดีนะ เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วคนโรงงานก็จะชอบดูละครแบบนี้ ละครที่เกี่ยวกับชีวิตตัวเอง มากหน่อย แล้วคนอื่น ๆ ที่ดูคำก็ได้รู้ว่าการทำงานในโรงงานเป็นยังไง แต่ว่ามันจะซอฟท์ๆ นะ มันไม่ใช่ชีวิตจริงนะในละคร

(สายทอง มีธา, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

(1.2) เรื่องราวมีความตลกสนุกสนาน

คุณหนูฉันหนา เคยดูตั้งแต่แรกจนจบเลย เพราะมันหัวค้ำด้วย แล้วมันเป็นหนังตลก มันไม่เครียด ดูแล้วเราก็ได้หัวเราะ

(กรรณิการ์ กรานเคารพ, สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2554)

รู้สึกว่ละครตอนเย็นจะเบาสมองดี ไม่เครียด ดูแล้วก็ขำๆ คือมันดำเนินเรื่องเร็ว อีกอย่างหนึ่งดูแล้วก็สบายใจ มันดูเป็นธรรมชาติดี แล้วตัวแสดงก็จะแต่งตัวไม่ค่อยเวอร์เท่าไร

(นันทนา ศรีวรรณ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.3) มีสาระ

ละครไทยในปัจจุบันมันน่า มันไม่ค่อยมีสาระซักเท่าไร เป็นบางเรื่องที่มีสาระ อย่างละครไทยที่เคยดูประทับใจเรื่องคุณหนูฉันหนา ดูแล้วสาวโรงงานส่วนมากเวลาเค้าเลิกงานแล้วเค้าจะได้ดู แล้วมันจะเป็นประสบการณ์ให้เค้ารู้ว่า เป็นลูกคุณหนู นางเอกเป็นลูกคุณหนู แล้วมีบริษัทแต่สามารถที่จะเอาตัวเองที่จบจากเมืองนอก มาอยู่ร่วมกับคนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาแค่ป.4 หรือไม่ก็สูงสุดแค่ ม.3 เค้าก็สามารถมาบริหารได้เลย เรื่อง คุณหนูฉันหนา ดีมาก ดูแล้วประทับใจที่สุด

(อโนชา วงศ์สุวรรณ, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2554)

สนุกดี แล้วมันก็มีคติสอนใจได้ด้วย อย่างเช่น เรื่องคุณหนูฉันหนา ก็ทำให้คุณหนูที่เป็นไฮโซมากๆ แล้วก็ดูถูกคนจน อะไรก็ต้องดี ต้องใช้ของแบรนด์เนม แต่พอมาเป็นสาวโรงงานก็ต้องทำให้เค้ามีความรักเพื่อนมากขึ้น ช่วยเหลือเพื่อนมากขึ้น เพื่อนจนกว่าเค้าก็อยากจะให้เพื่อนอยากช่วยเหลือเพื่อน แล้วก็อย่างสะใจเจ้าสัวก็คือ เอาความดีเข้าชนะ

(นันทนา ศรีวรรณ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2554)

(1.4) ช่วยขัดเกลาจิตใจคนในสังคม

จริงๆ แล้วก็เป็นคน วินมอเตอร์ไซค์ที่เค้ามาจากต่างจังหวัดก็ยกมือไหว้นะ เพราะเค้าอายุมากกว่า บางทีนั่งมอเตอร์ไซค์ฟรีบ่อยมาก จริงๆ เพิ่งรู้ว่าสัมมาคารวะมันไม่มีชนชั้น ยิ่งมาดูละครพวกนี้มันก็ทำให้รู้ว่า คนแบ่งมันยังมีอีกเยอะ แต่อย่างน้อยถ้าเริ่มที่เราคนหนึ่งที่เราไม่เป็นมันก็โอเคละกัน เพราะในเรื่องมันก็จะมีความที่เห็นใจพระเอก เห็นใจนางเอก คนรวยๆ ที่ดีก็มี คือจริงๆ แล้วคนๆ นั้นน่าจะเอามาดู แล้วก็เอามาเป็นแบบอย่างในเรื่อง

(มาลินี จงสำราญ, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

(2) มีทัศนคติด้านลบต่อเนื้อเรื่องและตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่อง 2 จาก 17 คน มีทัศนคติด้านลบต่อเนื้อเรื่องและตัวละครของละครโทรทัศน์ที่

ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ โดยมีเหตุผลคือ ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเน้นความตลก สนุกสนานมากเกินไปจนทำให้เรื่องการนำเสนอเรื่องราวดูเกินจริง ตัวละครขาดมิติ การแสดงของนักแสดงที่ไม่สามารถพูดภาษาถิ่นได้เหมือนจริง รวมทั้งความไม่สมจริงของฉากที่ปรากฏในละครอีกด้วย

สะใภ้เจ้าสัว ดูบ้างไม่ดูบ้าง เพราะไม่ค่อยชอบ แปรรู้สึกว่ามันพูดภาษาอีสานไม่รู้เรื่อง ตัวนางเอกก็พูดภาษาอีสานได้แย่ ถ้าพูดอย่างนี้พูดภาษากลางดีกว่า มีคนมาถามแปรว่า คนอีสานพูดอย่างนี้จริงๆ เหรอ คุณไม่ได้เจียดคำว่าอีสานเลย คุณพูดภาษาอีสานเหมือนคุณพูดว่า อีสานอย่างแพทเนี่ย จะพูดภาษาอีสานทำไม ร้องแหวดๆ ทั้งเรื่องอะ ไม่ได้รู้เรื่องรู้ราว บทพระเอกนี่กำลังดี แต่ว่าบทนางเอกนี่เยอะไป นางเอกก็จะจนอะไรหนักหนา มาถึงก็ทำปลาร้า คนอีสานเค้าก็ทำปลาร้าอยู่ แต่ก็ได้ไม่ต้องลงไปจับปลา อะอะที่ไหนก็ต้องปลาร้า สัมตำอย่างเดียว ไคนอีสานก็กินอย่างอื่นเป็น ไม่ต้องมาอะอะป็นออกจากบ้านพระเอก ไปตลาดก็แอบมาจับปลาเอาไปทำปลาร้า แล้วในเรื่องเนี่ยเป็นเรื่องบ้ามาก ชอบเอาปลาร้ามาปากัน คนอีสานเค้าไม่ปาปลา ร้านะ เพราะว่ามันแสบมันคัน เค้าก็จะกินกันธรรมดา เหมือนเรากินน้ำปลาน้ำตาลนี่แหละ เหมือนคนภาคกลางกินน้ำพริกก็ประมาณนั้น

ตัวเนื้อเรื่องก็เยอะไป ตลก คือมันเยอะมาก ดูไม่เป็นความจริง ละครเรื่องนี้มันเกินจริง มันเหนือจริงทุกอย่าง ไม่มีความพอดีเลย ไม่ว่าจะด้วยอะไรก็ตาม นางเอกก็เรียนน้อย ก็มาตะเกียกตะกายเรียนที่กรุงเทพ นี่ก็ดีสอนให้คนอีสานรู้ว่าต้องเรียนหนังสือ เพราะว่าคนอีสานไม่ชอบเรียนหนังสือ แล้วนางเอกก็มีความสามารถ ทำอะไรได้ทุกอย่าง จัดดอกไม้ ดีกรีนี้ปริญญาตรีเลยนะ ถ้าเทียบกับเขยบ้านนอก เขยบ้านนอกเนี่ยเค้าจะมีการศึกษา แต่เทพธิดาปลาร้านี้ไม่มีการศึกษา เป็นลูกผู้ใหญ่บ้านที่ไหนไม่มีการศึกษา เดี่ยวนี้เค้าก็เรียนกันเยอะแล้ว

เรื่องเทพธิดาปลาร้า รู้สึกว่า คนอีสานทุกคนโง่มาก โง่จนเราคิดว่า เออ เราโง่อย่างนี้จริงๆ รีเปล่า พ่อพระเอกก็พยายามจะพัฒนา หาเสียงด้วยการปลูกต้นไม้ พัฒนาคนมันต้องพัฒนาที่การศึกษาสิ นางเอกมาแต่งงานกับพระเอกก็ควายแต่งงานจริงๆ มันไม่ต้องก็ได้ มันเยอะไป ไม่ต้องมาขี่ควายหรอก นี่ดูก็รู้แถวสุพรรณชัดๆ บ้านนอกจริงๆ จะได้วิวแบบนี้เหรอ สุพรรณมันเขียว อากาศมันจะไม่ค่อยร้อนมาก แต่ที่อีสานมันไม่เขียว อากาศมันจะร้อนแบบเบรียงๆ มองไปที่ไหนก็ไม่ได้เป็นนาสีเขียว คุณต้องไปเรียนรู้ว่าความแห้งแล้งของอีสานมันเป็นอย่างไร

(ทิพวรรณ มะโสงคำ, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2554)

มันก็นำเสนอในแง่มุมที่ชาวกับดำ คนดีก็ดี คนไม่ดีก็ไม่ดี ทำไม่ไปทำเค้าขนาดนั้น มันจะเป็นแง่มุมแบบนั้น ซึ่งในความเป็นจริงมันจะเป็นอะไรที่รอบด้านมากกว่านั้น อย่างถ้าเราเป็น

ดูกะไม้จริงๆ เราก็คงไม่ได้มองแต่ในแง่ดี เรามองแต่ในแง่ดีไม่ได้อยู่แล้วว่าไม่เป็นไร เราต้อง
เอาชนะ มันประหลาด มันไม่ใช่ เราก็ต้องมีทั้งความแค้นมีทั้งความอะไร มันไม่มีทางที่จะเรียบ
ขนาดไหนละคร

(ศิริตัง ไชยสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2554)

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์
2. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมละครที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ
3. เพื่อวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำกับชีวิตจริงจากทัศนะของผู้ชม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วง ก่อนข่าวภาคค่ำ โดยการสำรวจเชิงปริมาณละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงปี 2552 – 2553 จำนวน 16 เรื่อง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) องค์ประกอบของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ คุณหนูฉันหนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และสะใภ้เจ้าสัว

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้รับสารจำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเรื่องราวที่นำเสนอจำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ชมทั่วไปที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 20 คน

ซึ่งสามารถสรุปผลจากการรวบรวมข้อมูลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะเด่นของการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากการสำรวจในเชิงปริมาณละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำทางช่อง 3 จำนวน 16 เรื่อง โดยใช้เกณฑ์เรื่อง ประเภทของละครโทรทัศน์ (Genre) โครงเรื่อง (Plot) แก่นเรื่อง (Theme) และความขัดแย้ง (Conflict) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ประเภทของละครโทรทัศน์ (Genre)

จากการสำรวจพบว่า ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวทั้ง 16 เรื่องเป็นละครโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในตระกูลหรือประเภทของละคร Comedy เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาของครอบครัว (Family Time) ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงเน้นความบันเทิง ความตลกสนุกสนาน เหมาะกับผู้ชมทุกเพศทุกวัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมในด้านความบันเทิง การพักผ่อน และความผ่อนคลายในช่วงเวลาดังกล่าว และเนื่องจากกลุ่มผู้ชมเป้าหมายละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นกลุ่มคนในระดับล่าง ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงนำเสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิตของคนชนชั้นล่างของสังคมในหลากหลายอาชีพ เช่น เกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ พ่อค้า แม่ค้า มอเตอร์ไซค์รับจ้าง โดยภาพคนจน/คนชนบทส่วนใหญ่ที่ถูกนำเสนอในละครยังเป็นภาพด้านบวก ซึ่งสื่อให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพของคนจน/คนชนบท แม้จะชีวิตยากลำบากแต่ก็ไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรค กลับใช้ความดี ความอดทน ความจริงใจ ความพยายาม และการมีการศึกษา จนทำให้ประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ซึ่งภาพเหล่านี้ต่างไปจากภาพคนจน/คนชนบทในรายการประเภทอื่นๆ เช่น รายการข่าว ที่มักจะนำเสนอภาพคนจน/คนชนบทเหล่านี้ไปในทางด้านลบ คือยากจนข้นแค้น มีแต่ความยากลำบาก และประสบความสำเร็จในชีวิตได้ค่อนข้างยาก การนำเสนอภาพด้านบวกของคนจน/คนชนบทของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนี้ สะท้อนให้เห็นบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในลักษณะหนึ่ง

นอกจากนี้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวยังมีลักษณะเป็นละคร comedy ผสมผสานกับละครประเภท(Genre)อื่นๆ อีกด้วย จากการสำรวจพบประเภทหรือตระกูลย่อยของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว (Subgenre) 5 ประเภท ได้แก่ Drama Comedy, Romantic Comedy, Horror Comedy, Action Comedy และ Period Drama Comedy ซึ่งการผสมผสานในลักษณะดังกล่าวช่วยสร้างความหลากหลาย(invention)ให้กับแนวเรื่อง และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้หลากหลายกลุ่มมากขึ้น

1.2 โครงเรื่อง (Plot)

ลักษณะเด่นของโครงเรื่อง (Plot) ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวคือโครงเรื่องมีลักษณะผสมผสานและเน้นการนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนหรือคนชนชั้นล่างของสังคมที่ต้องอาศัยความดี ความอดทน ความพยายามและการมีการศึกษา โดยโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจนนี้อาจมีความคล้ายคลึงกับโครงเรื่องแบบซินเดอเรลล่าที่ส่วนใหญ่มักปรากฏในละครโทรทัศน์หลังข่าว ซึ่งกล่าวถึงความสำเร็จของคนชนชั้นล่างเช่นเดียวกัน แต่จุดต่างของโครงเรื่องทั้งสองประเภทนี้อยู่ตรงที่วิธีการได้มาซึ่งความสำเร็จ สำหรับโครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่ามีวิธีการได้มาซึ่งความสำเร็จคือ ความดีและความอดทนของคนจน ซึ่งเป็นของเก่า ส่วนความสำเร็จสำหรับโครงเรื่องประเภทความสำเร็จของคนจน/คนชนบทนี้ ได้ผนวกเอาของใหม่ นั่นก็คือ การต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ย่อท้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีการศึกษาและการใช้ความรู้ความสามารถของคนจน จนสามารถประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงทำหน้าที่สร้างสถานภาพหรือยกย่องคนจน/คนชนบท โดยการนำเสนอให้เห็นถึงความสำเร็จของคนจน/คนชนบท เมื่อเทียบกับรายการประเภทอื่นๆ เช่น ข่าว ที่มักเน้นความล้มเหลวของคนจน/คนชนบทเป็นส่วนมาก

โครงเรื่องความสำเร็จของคนจน/คนชนบท มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างความสมานฉันท์หรือการลดความขัดแย้งทางสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากในสภาพความเป็นจริง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นหรือความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองหรือความเป็นชนบท มักเกิดขึ้นจากการที่คนจน/คนชนบทถูกมองอย่างอคติ ถูกมองอย่างเหยียดหยามจากคนที่อยู่ในชนชั้นสูงกว่าอยู่เสมอ คนจน/คนชนบทจึงต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งจากชนชั้นที่สูงกว่า และต้องเผชิญกับความขัดแย้งในจิตใจของตัวเองที่อยากจะก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตอีกด้วย การนำเสนอโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจน/คนชนบทของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว จึงแสดงให้เห็นถึงยกย่องสถานภาพคนจน การนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา และความสำเร็จของคนจน/คนชนบท เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนจน/คนชนบทก็สามารถประสบความสำเร็จได้ รวมทั้งเป็นการช่วยสร้างความตระหนักและความเข้าใจถึงวิถีชีวิตหรือทัศนคติของคนจน/คนชนบทให้กับคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าหรือคนอื่นๆ ในสังคมว่าคนจน/คนชนบทก็มีความเท่าเทียมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งหรือลดช่องว่างความแตกต่างทางสังคมได้ในที่สุด

นอกจากนี้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวยังเน้นนำเสนอโครงเรื่องความสำเร็จของคนชนชั้นล่างของสังคมควบคู่ไปกับโครงเรื่องเกี่ยวกับความรัก โดยให้ความสำคัญระหว่างโครงเรื่องทั้งสองประเภทค่อนข้างเท่าเทียมกันอีกด้วย

1.3 แก่นเรื่อง (Theme)

ลักษณะเด่นของแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว คือ นำเสนอแก่นเรื่องแบบผสมผสาน และพบว่าแก่นเรื่องประเภท Career Theme และ Idealism Theme เป็นลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวและทำให้แตกต่างจากละครโทรทัศน์หลังข่าว แก่นเรื่องประเภท Career Theme สะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จของคนจน/คนชนบท ไม่ใช่ความสำเร็จในความรักและชีวิตครอบครัวเหมือนดังปรากฏในโครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่าเท่านั้น แต่เป็นความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้วย ซึ่งความสำเร็จในการประกอบอาชีพนี้ แต่ก่อนเคยเป็นความสำเร็จของชนชั้นกลาง แต่ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ขยายขอบเขตความสำเร็จนี้ไปสู่คนชนชั้นล่างด้วย ส่วนแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme มักนำเสนอเรื่องราวของคนจนคนชนบทที่มีอุดมการณ์ช่วยเหลือสังคม มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นจะนำความรู้กลับมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้ยังพบแก่นเรื่องประเภท Love Theme และ Morality Theme เป็นแก่นเรื่องที่พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง รวมทั้งแก่นเรื่องประเภท Power Theme ซึ่งพบในจำนวนปานกลาง ส่วนแก่นเรื่องที่ไม่พบในละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง คือ แก่นเรื่องประเภท Outcast Theme สะท้อนให้เห็นถึงการผนวกคนจน/คนชนบทเข้ามาในโครงสร้าง คนจน/คนชนบทมิได้ถูกมองว่าเป็นคนชายขอบอีกต่อไป

จากการวิเคราะห์สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 16 เรื่อง พบว่า แก่นความคิดหลักส่วนใหญ่สะท้อนแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างชนชั้นและความแตกต่างระหว่างความรวยความจนอย่างชัดเจน นอกจากนี้สารที่นำเสนอในแก่นเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นแนวคิดที่สนับสนุนฝ่ายคนจนหรือคนชนชั้นล่าง เป็นการยกย่องคนจนและเอาใจคนจนโดยเฉพาะ สะท้อนให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนั้นถือเป็นละครของคนจนอย่างแน่แท้จริงหรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “ละครขวัญใจคนจน” นั่นเอง

1.4 ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว พบว่า ความขัดแย้งเรื่องชนชั้น ความขัดแย้งเรื่องความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ความขัดแย้งเรื่องการทำงานและความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติถูกยกระดับให้มีความสำคัญพอๆ กับความขัดแย้งเรื่องความรัก และความขัดแย้งดังกล่าวยังเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่นำไปสู่ความขัดแย้งในเรื่องอื่นๆ ด้วย การเน้นการนำเสนอความขัดแย้งเรื่องการทำงาน ความขัดแย้งเรื่องชนชั้น และความขัดแย้งเรื่องความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอาจเป็นเพราะว่า ช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำนี้เป็นช่วงเวลาและเป็นพื้นที่ของละครโทรทัศน์ของชนชั้นล่าง ความขัดแย้งดังกล่าวนี้จึงถูกหยิบยกมานำเสนอค่อนข้างมาก เพื่อตอบสนองกับกลุ่มผู้ชมเป้าหมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในฐานะชนชั้นล่างของสังคม นอกจากนี้ด้วย Genre ของละครที่เป็นละคร Comedy ยังทำให้ความขัดแย้งดังกล่าวถูกนำเสนอ

ได้อย่างแน่นอน กลมกลืน อีกด้วย ส่วนความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติไม่ใช่ความขัดแย้งประเด็นหลัก เป็นเพียงความขัดแย้งประกอบในเรื่องเท่านั้น

นอกจากนี้จากการสำรวจในเชิงปริมาณยังพบว่า ความขัดแย้งในประเด็นเรื่องศาสนาและการเมือง ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเลย สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมไทยประเด็นความขัดแย้งเรื่องการเมืองและศาสนายังเป็นประเด็นที่อ่อนไหวมาก และไม่สามารถเอามานำเสนอในรูปแบบ Comedy ได้ รวมทั้งในชีวิตจริงปัญหาดังกล่าวค่อนข้างซับซ้อนและยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ อีกด้วย ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงไม่ปรากฏปัญหาความขัดแย้งทางด้านศาสนาและการเมือง จึงสรุปได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวสามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในประเด็นเรื่องความขัดแย้งเรื่องครอบครัว ความขัดแย้งเรื่องความรัก ความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ ความขัดแย้งเรื่องการทำงาน ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ แต่ยังไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในด้านการเมืองและศาสนาได้

2. บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ

จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง คุณหนูฉันทนา เทพธิดาปลาร้า เขยบ้านนอก และ สะใภ้เจ้าสัว ผู้วิจัยพบว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง สถานที่/ฉาก และตอนจบ ดังนี้

2.1 โครงเรื่อง (Theme)

โครงเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องมีลักษณะผสมผสาน เน้นนำเสนอเรื่องราวความรักหนุ่มสาวต่างชนชั้นแบบรักตลกเบาสมอง ควบคู่ไปกับโครงเรื่องความสำเร็จของคนจน/คนชนบทโดยเฉพาะความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การศึกษาและชีวิตครอบครัวเป็นโครงเรื่องหลัก โดยมีโครงเรื่องรักสามเส้าและใครทำอะไรเป็นโครงเรื่องรองสอดแทรกเข้ามาเพื่อความเข้มข้นของเรื่องราวและความสนุกสนานในการติดตามชม ส่วนโครงเรื่องประเภทซินเดอเรลล่า คฤหาสน์ลึกลับ แมวจับหนู และเพชรตัดเพชรไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง ส่วนลักษณะการนำเสนอโครงเรื่องพบว่ามีความสัมพันธ์กับ Genre Comedy ค่อนข้างมาก โดยโครงเรื่องความรักจะนำเสนอในลักษณะของรักตลกเบาสมอง และมีการสลับฐานะกันระหว่างพระเอกและนางเอกของเรื่อง ส่วนโครงเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จของคนจน/คนชนบทถูกนำเสนอค่อนข้างมากและค่อนข้างจริงจังมากกว่า จึงกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้สร้างความหมาย

ว่า ความรักนั้นเป็นเรื่องเล่นๆ แต่ความสำเร็จของคนจน/คนชนบทในการประกอบอาชีพนั้นเป็นเรื่องจริง

องค์ประกอบโครงเรื่องสะท้อนบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวโดยการนำเสนอให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน มีฐานะหรืออาชีพอะไรก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และหากคนจน/คนชนชั้นล่าง มีความดี ความอดทน มีความพยายาม มีการศึกษาและความรู้ความสามารถก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานได้ไม่แพ้คนในชนชั้นอื่นๆ เช่นเดียวกัน

2.2 แก่นเรื่อง (Theme)

แก่นเรื่อง (Theme) มีลักษณะผสมผสาน โดยมีแก่นเรื่องประเภท Love Theme, Morality Theme และ Power Theme เป็นแก่นเรื่องหลักที่ปรากฏในละครทุกเรื่อง มีแก่นเรื่องรองคือ Career Theme และ Idealism Theme ผสมผสานเข้ามาซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่ทำให้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำแตกต่างจากละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ ส่วนแก่นเรื่องประเภท Outcast Theme ไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่อง

สำหรับลักษณะการนำเสนอพบว่า แก่นเรื่องประเภท Love Theme ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำก็มีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงหลังข่าวภาคค่ำในแง่ของปริมาณการนำเสนอ โดยละครก่อนข่าวมักจะเน้นการนำเสนอเรื่องราวความรักระหว่างชนชั้นค่อนข้างน้อย และมักนำเสนอในลักษณะตลกสนุกสนาน แต่ให้ความสำคัญกับแก่นเรื่องประเภท Career Theme มากกว่า นอกจากนี้ในแก่นเรื่องประเภท Love Theme ยังมีการสอดแทรกเรื่องราวความรักในครอบครัวอีกด้วย แก่นเรื่องประเภท Love Theme จึงสะท้อนให้เห็นบทบาทการลดความขัดแย้งระหว่างชนชั้นและความขัดแย้งในครอบครัว

แก่นเรื่องประเภท Morality Theme สะท้อนบทบาทหน้าที่ในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการกล่อมเกลาคิดใจ สอดแทรกคติสอนใจและข้อคิดให้กับผู้ชม รวมทั้งให้ความมั่นใจแก่ผู้ชมว่าหลักของการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วยังคงเป็นเช่นนั้นเสมอ โดยแนวคิดเรื่องทำดีได้ดี สื่อผ่านตัวละครเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนในชนชั้นล่างของสังคมหรือเป็นคนในชนบท และทำชั่วได้ชั่วสื่อผ่านตัวละครผู้ร้ายของเรื่องที่ใหญ่เป็นคนรวยและเป็นคนในเมือง

แก่นเรื่องประเภท Power Theme สะท้อนบทบาทผ่านการนำเสนอผลแห่งความโลภ การแสวงหาอำนาจเงินทองอันนำไปสู่ความขัดแย้งและความล้มเหลวในชีวิต โดยสื่อผ่านตัวละครผู้ร้ายของเรื่อง รวมทั้งการรู้จักสำนึกผิดและการให้อภัยจะสามารถลดความขัดแย้งต่างๆ ได้

แก่นเรื่องประเภท Idealism Theme สะท้อนอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม เศรษฐกิจพอเพียง และการมีจิตสำนึกที่ดีในการช่วยเหลือสังคมจะช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมได้

แก่นเรื่องประเภท Career Theme สะท้อนบทบาทผ่านการนำเสนอแนวทางการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพของชนชั้นล่าง การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพของชนชั้นล่าง ไม่ว่าจะอาชีพไหน หากมีความอดทน มุ่งมั่น และความพยายามก็จะสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพเหล่านั้นได้ในที่สุด นอกจากนี้แก่นเรื่องประเภท Career Theme ยังนำเสนอให้เห็นถึงความสำเร็จในการประกอบอาชีพการงานของตัวละครผู้หญิง เป็นการให้สถานภาพผู้หญิงในการประกอบอาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางชนชั้นในการประกอบอาชีพได้ในที่สุด

ส่วนแก่นความคิดหลักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทั้ง 4 เรื่องพบว่าละครทุกเรื่องเน้นนำเสนอแนวคิดเรื่องค่าของคนอยู่ที่ความดีและคนทุกคนไม่ว่าจะรวยหรือจนก็มีความเป็นคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงไม่ควรตัดสินคนเพียงเพราะรูปลักษณ์ภายนอก ชนชั้น เชื้อชาติหรือฐานะ แต่มองคนที่ความดีภายในจิตใจ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการสอดแทรกแก่นความคิดหลักเรื่องความพยายามคือหนทางของความสำเร็จอีกด้วย แก่นความคิดหลักดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวในการสะท้อนมุมมองของคนจน/คนชนบท รวมทั้งบทบาทในการขัดเกลาจิตใจของผู้ชมกลุ่มคนรวย เพื่อให้ลดอคติที่มีต่อคนจน/คนชนบท อันจะนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมได้ในที่สุด รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้น และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอีกด้วย

2.3 ตัวละคร (Character)

(ก) ประเภทของตัวละคร

ตัวละครพระเอกและนางเอกมีลักษณะสลับฐานะไปมาระหว่างคนรวย/คนในเมืองกับคนจน/คนชนบท ซึ่งการสร้างตัวละครพระเอกและนางเอกที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างมากนี้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรวยกับความจน ความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้ความแตกต่างดังกล่าวได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามกลับไม่พบความขัดแย้งเรื่องความรวยความจน และความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทระหว่างตัวละครพระเอกกับนางเอกของเรื่อง แต่กลับพบว่าส่วนใหญ่พระเอกกับนางเอกของเรื่องมักจะขัดแย้งกันด้วยเรื่องความเข้าใจผิดมากกว่า ยกเว้นเรื่องเทพธิดาปลาว่าที่พระเอกและนางเอกของเรื่องขัดแย้งกันด้วยเรื่องความเป็นเมืองและความเป็นชนบท แต่ก็ไม่ปรากฏความขัดแย้งระหว่างชนชั้น สะท้อนให้เห็นว่าคนที่จะเป็นพระเอกหรือนางเอกได้นั้น ต้องข้ามพ้น “มายาคติในเรื่อง ชนชั้น และ ความเป็นเมืองและความเป็นชนบท” ไปให้ได้เสียก่อน ดังนั้นเกณฑ์การแยกแยะประเภทตัวละครฝ่ายดีหรือตัวละครฝ่ายร้ายของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว จึงไม่ใช่การตัดสินกันที่ฐานะ หรือ ชนชั้น แต่เป็นการตัดสินกันที่ความเข้าใจในเรื่องชนชั้นหรือฐานะมากกว่า

ตัวละครผู้ร้ายส่วนใหญ่มักมีฐานะร่ำรวยและเป็นคนในเมือง ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับตัวละครเอกของเรื่องที่มีฐานะยากจนและเป็นคนต่างจังหวัด ตัวละครผู้ช่วยมีทั้งผู้ช่วยที่มีฐานะดีและฐานะยากจน การสร้างตัวละครผู้ร้ายสะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยหรือคนชนชั้นสูงของสังคม ส่วนการสร้างตัวละครผู้ช่วยที่มีฐานะดีเป็นการแก้ต่างให้กับคนรวย ส่วนผู้ช่วยที่มีฐานะยากจนมีบทบาทในการช่วยยกย่องหรือให้สถานภาพกับคนจน/คนชนบท

(ข) การสร้างตัวละคร

ผู้วิจัยพบว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีการสร้างตัวละคร ดังนี้

- 1) มีลักษณะ Round Character
- 2) ให้สถานภาพ (Status Conferral) คนจน/คนชนบท ว่าเป็นคนดี มีการศึกษาสูง มีบทบาทในการช่วยเหลือคนชนชั้นสูงให้พ้นวิกฤติทั้งเรื่องการทำงาน การเงิน และครอบครัว นอกจากนี้ยังมีอัตลักษณ์ของตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีอัตลักษณ์ที่หลากหลายได้ด้วย
- 3) คนรวย/คนในเมืองกับคนจน/คนชนบทมีทั้งข้อต่างในด้านการแต่งกายและลักษณะนิสัย และข้อเหมือนในแง่ที่ว่าคนรวยแต่เป็นคนดีก็ยังมีอยู่ คนจน/คนชนบทหรือคนเชื้อชาติเดียวกันก็ยังมี การแบ่งชนชั้นกั้นแกล้งรังแกกันเช่นเดียวกันแต่พบน้อยมาก
- 4) การสลาย Stereotype ตัวละครนายทุน นักการเมือง แม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง และแม่สามีกับลูกสะใภ้ การสลาย Stereotype ของตัวละคร นับเป็นกลไกสำคัญในการลดความขัดแย้งทางสังคม เนื่องจากการสลายแนวคิดการแบ่งแยก การแยกแยะ หรือแนวคิดเรื่องภาพแบบฉบับของคนแต่ละกลุ่มในสังคม
- 5) การสร้าง invention ความสัมพันธ์ตัวละคร
- 6) การสร้างตัวละครที่มีความแตกต่างทางฐานะและชนชั้นค่อนข้างมากและมีความสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามแนวเรื่อง แต่สุดท้ายก็สร้างให้ตัวละครทั้งสองฝ่ายที่ต่างกันอย่างสุดขีดสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า Genre Comedy มีความสัมพันธ์กับการสร้างตัวละคร ทำให้ตัวละครในเรื่องส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในลักษณะตลกสนุกสนาน แม้แต่บทพระเอกหรือนางเอกของเรื่องและที่สำคัญการสร้างตัวละครสะท้อนให้เห็นว่าสามารถสร้างความสมานฉันท์ได้ระหว่างคนในเมือง/ฐานะร่ำรวยมากกับคนชนบทที่มีฐานะยากจนในระดับปานกลางเท่านั้น

2.4 ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งที่พบในละครโทรทัศน์ก่อนข่าวทั้ง 4 เรื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน โดยคู่ตรงข้าม(Binary Opposition) สะท้อนความแตกต่างระหว่างชนชั้น เมืองและชนบท และเชื้อชาติอย่างชัดเจน ปัญหาความขัดแย้งที่พบมากที่สุดได้แก่ ปัญหาความรัก ครอบครัว การทำงาน และปัญหาอื่นๆ ส่วนปัญหาความขัดแย้งเรื่องชนชั้น เมืองและชนบท เชื้อชาติ และปัญหาการเงิน

แม้ไม่พบในละครทุกเรื่องแต่ก็พบว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อเรื่องค่อนข้างมาก โดยรูปแบบการนำเสนอปัญหาความขัดแย้งมีความสัมพันธ์กับ Genre Comedy และสัมพันธ์กับแนวเรื่องของละครแต่ละลักษณะด้วย

ความรุนแรงของปัญหาพบว่ามีทั้ง 3 รูปแบบคือ

- 1) แบบรุนแรง ได้แก่ ปัญหาการทำงาน ปัญหาสังคม
- 2) แบบไม่รุนแรงและรุนแรง ได้แก่ ปัญหาชนชั้น เมือง/ชนบท ครอบครัว และปัญหาอื่นๆ
- 3) แบบไม่รุนแรง ได้แก่ ปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน

ผู้วิจัยพบว่าความรุนแรงของปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับ Genre Comedy และแนวเรื่องของละครอีกด้วย โดย Genre Comedy มีส่วนทำให้ปัญหาต่างๆถูกนำเสนอในลักษณะตลกสนุกสนาน จึงถูกลดความรุนแรงลง ยกเว้นปัญหาการทำงานและปัญหาสังคม เนื่องจากปัญหาการทำงานเป็นปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อเรื่องค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดีงามของสังคม

จากการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหาทั้ง 3 รูปแบบ สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับคนจนหรือคนชนบท นั่นก็คือปัญหาการทำงาน ปัญหาที่มีความสำคัญรองลงมาคือ ปัญหาครอบครัว ปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และปัญหาที่สำคัญน้อยที่สุดนั่นก็คือ ปัญหาความรัก และปัญหาการเงิน อย่างไรก็ตามความรุนแรงของปัญหายังมีความสัมพันธ์กับลักษณะแนวเรื่องของละครแต่ละเรื่องด้วย

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาพบว่าละครนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาแบบให้คนอื่นช่วยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ส่วนการแก้ปัญหาแบบคลี่คลายไปเองพบน้อยมาก สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมมนุษย์ต้องเป็นผู้แก้ปัญหาไม่ใช่รอให้โชคชะตาช่วย และในอีกแง่หนึ่งก็คือ เมื่อคนจน/คนชนบทเกิดปัญหา การปล่อยให้ปัญหาคลีคลายไปเองไม่สามารถช่วยอะไรได้ แต่ต้องอาศัยการช่วยเหลือกันเป็นกลุ่มหรือต้องอาศัยคนอื่นๆ ช่วยแก้ปัญหา แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเองด้วยเช่นเดียวกัน ที่สำคัญละครก่อนข่าวได้นำเสนอหัวใจหลักสำคัญของการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมคือต้องอาศัยการร่วมมือกันของทั้งฝ่ายคนจน/คนชนบทที่ต้องมีความดี ความอดทน ความพยายาม และที่สำคัญมีการศึกษา และฝ่ายคนรวย/คนในเมืองที่ต้องมาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบทด้วยตัวเองและต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ เลิกอคติกับคนจน/คนชนบทด้วยเช่นกัน

2.5 สถานที่/ฉาก (Location/Setting)

สถานที่/ฉาก (Location/Setting) มีความสำคัญต่อการสร้างความหมายเรื่องความขัดแย้งและสะท้อนมุมมองการเล่าเรื่องในจุดยืนของคนจน/คนชนบท

2.6 ตอนจบ (Ending)

ตอนจบ (Ending) จบแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) สะท้อนให้ความเชื่อของคนในสังคมที่ต้องการความปรองดองมากกว่าความขัดแย้ง หรืออาจมองได้ว่าเป็นกลไกในการชูก่อนความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในโลกแห่งความเป็นจริง หรือบางทีอาจจะเป็นการเสนอให้ทดลองแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคมในโลกแห่งจินตนาการก่อนจะนำไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งในโลกแห่งความจริงก็เป็นได้

3. การรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม

3.1 การรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำของผู้ชม

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ชมทั่วไปจำนวน 20 คน และผู้ชมที่มีภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร เพื่อตรวจสอบการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวของผู้ชมซึ่งวัดจาก การรับรู้ปัญหาความขัดแย้ง การรับรู้วิธีการแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง และการรับรู้ข้อคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มสามารถรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ผ่านการนำเสนอปัญหาความขัดแย้ง วิธีการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้ง และข้อคิดที่ปรากฏในละคร โดยการรับรู้ของกลุ่มผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีความสอดคล้องผลการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และผู้วิจัยยังพบว่า ภูมิลำเนาและประสบการณ์ทางสังคม รวมทั้ง Genre Comedy มีผลต่อการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของผู้ชมอีกด้วย

3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม (identification)

การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม (identification) ซึ่งวัดจาก การเปรียบเทียบเนื้อหาในละครกับประสบการณ์ของตนเอง การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร และการเลียนแบบ/ไม่เลียนแบบเนื้อหาในละคร ผู้วิจัยพบว่า ผู้ชมที่มีภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงทั้งการเปรียบเทียบเนื้อหา กับประสบการณ์ตัวเอง การเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละคร และการเลียนแบบเนื้อหาในละครมากกว่าผู้ชมทั่วไป ดังนั้น ภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ทางสังคมมีผลต่อการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า Genre Comedy ยังมีผลต่อการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชมด้วยเช่นกัน

3.3 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำในชีวิตจริง

ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว พบว่า ผู้ชมทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ 22 จาก 39 คน มีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้แต่ต้องขึ้นกับเงื่อนไขคือ วัตถุประสงค์ของการดูละครโทรทัศน์ของผู้ชมและผู้ชมดูละครแล้วย่นดูตัวหรือไม่ อย่างไรก็ตามพบว่ามีกลุ่มผู้ชมค่อนข้างมาก คือ 17 จาก 39 คน ที่เชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคม เนื่องจากปัจจัยด้าน Genre Comedy และปัจจัยด้านการรับชมละครของผู้ชมคือผู้ชมดูละครเพื่อความสนุกสนานบันเทิง เพื่อหลบหนี (escapism) ไปจากชีวิตประจำวันที่น่าเบื่อหน่าย แต่ไม่นำมาเชื่อมโยงกับชีวิตจริง (identification) รวมทั้งปัจจัยในด้านการมองโลกสื่อกับโลกชีวิตจริงของผู้ชมด้วย หากผู้ชมมองโลกของสื่อแยกออกจากโลกชีวิตจริงผู้ชมก็จะไม่เกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาและมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวไม่มีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคม หากผู้ชมมองโลกของสื่อใกล้เคียงกับโลกชีวิตจริงผู้ชมก็จะเกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงและมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง ดังนั้น การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงจึงมีความสัมพันธ์กับความเชื่อของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์

3.4 ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อหาและตัวละครที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อเนื้อหาและตัวละครในเรื่องยังพบว่าผู้ชมทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติด้านบวกต่อเนื้อหาและตัวละครของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวค่อนข้างมาก ส่วนทัศนคติด้านลบนั้นพบค่อนข้างน้อย โดยทัศนคติด้านบวกนั้นมีผลมาจากปัจจัยด้าน Genre Comedy ได้แก่ เรื่องราวมีความตลกสนุกสนาน ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของละครโทรทัศน์ ได้แก่ มีสาระ ช่วยขัดเกลาจิตใจคนในสังคม เนื้อเรื่องเข้าใจได้ง่าย และมีการนำเสนอวิธีแก้ปัญหาแต่ยังมีลักษณะการแก้แบบนิยาย และปัจจัยด้านความใกล้เคียงของละครกับชีวิตจริง ได้แก่ สะท้อนชีวิตจริงได้ดีและหลากหลายแง่มุม และสะท้อนเรื่องราวใกล้เคียงกับชีวิตจริง

ส่วนทัศนคติด้านลบนั้น มีผลมาจากปัจจัยด้าน Genre Comedy ได้แก่ การเน้นความตลกสนุกสนานมากเกินไปจนทำให้น่าเสนอเรื่องราวเกินจริง ปัจจัยด้านรูปแบบการนำเสนอ ได้แก่ โครงเรื่องซ้ำซากน่าเบื่อ และมีรูปแบบการนำเสนอเพื่อมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของตลาด และปัจจัยด้านความสมจริงในการนำเสนอ ได้แก่ การนำเสนอตัวละครที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนแบบชาวกับด้าทำให้ตัวละครขาดมิติ การแสดงของนักแสดงที่พูดภาษาท้องถิ่นได้ไม่เหมือนจริง และความไม่สมจริงของฉากที่ปรากฏในละคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ

จากการศึกษาเรื่อง “ความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม” ผลของการวิจัยในการศึกษาบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ความขัดแย้ง ฉาก และตอนจบทำให้ผู้วิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมโดยการนำเสนอผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่องทั้ง 6 องค์ประกอบ

Lasswell (อ้างถึงใน สาวิตรี กำแพงพันธ์, 2549: 20-21) ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของสื่อมวลชนประการหนึ่ง นั่นก็คือ การประสานส่วนต่างๆ ในสังคม (Correlation of the parts of Society) ว่า หมายถึง การทำหน้าที่ชี้แจงให้ความเข้าใจว่ามีส่วนในในสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยการศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์ เรื่องราวเหล่านี้อย่างรอบคอบ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายขยายความเข้าใจให้แก่สมาชิกของสังคม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดเป็นข่าว เป็นการวิเคราะห์ และเสนอแนะว่าควรจะทำอย่างไรกับสิ่งนั้น ๆ หน้าที่นี้เรียกว่า หน้าที่ในการชักจูงใจ (persuasion) หากพิจารณาผลการวิจัยบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวกับแนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน ของ Lasswell สามารถอธิบายได้ว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อนข่าวภาคค่ำมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคม ผ่านทางองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการประสานสังคม (Correlation of the part of Society) ของ Lasswell ประสานส่วนต่างๆ ในสังคม โดยละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ทำหน้าที่ในการตีความและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนรวยและคนจนในสังคมไทยว่ามีความขัดแย้งกันทางชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท และความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ โดยเป็นการตีความเข้าใจข้างคนจน/คนชนบทด้วยการยกย่องและให้สถานภาพแก่คนจน/คนชนบทว่าเป็นคนดี มีน้ำใจ มีความพยายามและมีการศึกษาสูง สามารถทำประโยชน์ต่อสังคมและช่วยเหลือคนที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าได้ แต่ในขณะเดียวกันละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็นำเสนอให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์คนรวยว่ามักเป็นคนเห็นแก่ตัว คบคนเพื่อหวังผลประโยชน์ ดูถูกเหยียดหยามคนจน/คนชนบทอยู่เสมอจึงทำให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ ขึ้น

อย่างไรก็ตาม ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวก็ได้นำเสนอให้เห็นถึงการแก้ต่างให้กับคนรวยหรือคนในเมืองด้วยเช่นกัน ว่าคนรวยหรือคนในเมืองที่เป็นคนดี มีน้ำใจ ก็ยังมีอยู่ในสังคม ผ่านการสร้างตัวละครที่เป็นการสลาย stereotype ภาพแบบฉบับของตัวละครในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพนายทุนที่เป็นคนดี ขยัน ไม่เอาัดเอาเปรียบลูกจ้าง ภาพนักการเมืองมือสะอาด ที่มีความห่วงใยและคอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนด้วยความจริงใจ แม้จะมีฐานะร่ำรวยก็ไม่ดูถูกคนจนหรือคนชนบท ทั้งยังให้ความช่วยเหลือเมื่อคนเหล่านั้นเดือดร้อน ภาพของแม่สามีใจดี รักและเอ็นดูลูกสะใภ้มาก โดยไม่ค้ำใจเลยว่าจะลูกสะใภ้จะมีฐานะยากจนหรือเป็นคนบ้านนอกคอกนา ภาพของแม่เลี้ยงที่รักและคอยดูแลลูกเลี้ยงอย่างจริงใจ ซึ่งการสลาย stereotype ของตัวละครนี้นับเป็นกลไกสำคัญของการลดความขัดแย้งทางสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาพแบบฉบับ หรือ stereotype เป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่โน้มน้าวให้เราตัดสินกลุ่มคนล่วงหน้า ก่อนที่เราจะรู้จักกับบุคคลเหล่านั้นอย่างแท้จริง และภาพแบบฉบับนี้ส่วนใหญ่มักมีแนวโน้มไปทางทัศนคติด้านลบ ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก และอาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ การสลาย stereotype ของตัวละครในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว จึงเป็นการสลายภาพแบบฉบับของกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจกันของคนในสังคม ทำให้คนจนมองคนรวยอย่างแยกแยะว่าในกลุ่มคนรวยก็ยังมีคนดีอยู่เช่นกัน อันจะนำไปสู่การสร้างความสมานฉันท์ทางสังคมหรือการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในที่สุด

นอกจากนี้ในองค์ประกอบเรื่องตัวละคร ละครก่อนข่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครที่มีความหลากหลาย เช่น ความขัดแย้งระหว่างสาวโรงงานกับผู้จัดการโรงงานในเรื่องคุณหนูฉันหนา ความขัดแย้งระหว่างสาวชาวอีสานกับเศรษฐีเมืองกรุงในเรื่องเทพธิดาปลาร้า ความขัดแย้งระหว่างแม่ยายไฮโซกับลูกเขยบ้านนอกในเรื่องเขยบ้านนอก ความขัดแย้งระหว่างพ่อสามีคนจีนกับลูกสะใภ้สาวอีสาน ในเรื่องสะใภ้เจ้าสัว ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวส่วนใหญ่ยังนำเสนอให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนจน คนชนบท หรือคนชนชั้นล่างของสังคม ที่ประกอบอาชีพหลากหลายอาชีพ เช่น พระเอกลิเก มอเตอร์ไซด์รับจ้าง พ่อค้าแม่ค้า เกษตรกร เป็นต้น การนำเสนอภาพความสัมพันธ์ของตัวละครที่หลากหลายนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบของคนในสังคม ดังเช่น สมสุข หินวิมาน (กาญจนา แก้วเทพ : 2545, 211-212) กล่าวว่าละครโทรทัศน์ของไทยได้จำลองภาพความสัมพันธ์ทางสังคมแบบชุมชนขนาดใหญ่ (collectivity) ของผู้คนหลายเพศ หลายวัย และหลายชนชั้นในสังคม กลยุทธ์การคลี่คลายความหลากหลายของความสัมพันธ์แบบนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการให้คำอธิบาย (explanation) และเป็นการหาทางออกเชิงสังคม (social outlets) ให้กับอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนที่นับวันจะยิ่งซับซ้อนมากขึ้น ในขณะเดียวกัน การกระจายตัวละครที่มีปัญหามากมายหลากหลายเช่นนี้ ก็เป็นเสมือนการพยายามสร้างความเป็น

ธรรมให้แก่ทุกๆ คนในสังคม ที่จะได้นำเสนอเสียงของตนผ่านปากคำของตัวละครต่างๆ อันเป็นการลดทอนความขัดแย้งทางสังคมอย่างน้อยก็ในโลกแห่งจินตนาการ

ส่วนองค์ประกอบเรื่องความขัดแย้ง ละครก่อนขวานนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้ง ความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ความขัดแย้งระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบทอย่างเด่นชัด ส่วนความขัดแย้งด้านเชื้อชาติปรากฏค่อนข้างน้อยและเป็นเพียงความขัดแย้งประกอบเท่านั้น เนื่องจากความขัดแย้งด้านเชื้อชาติในสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะคนไทยกับคนจีน หรือคนไทยกับคนอีสานนั้นปรากฏค่อนข้างน้อย ที่สำคัญละครโทรทัศน์ก่อนขวานก็ได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งเพื่อสร้างความสมานฉันท์ระหว่างคนรวยกับคนจน ด้วยการเสนอให้ร่วมมือกันแก้ปัญหาทั้งสองฝ่าย โดยคนจน/คนชนบทต้องมีความดี มีความจริงใจ มีความพยายามและที่สำคัญต้องมีการศึกษา ส่วนคนรวย/คนในเมือง ก็ต้องยอมมาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนจน/คนชนบท เพื่อลดช่องว่างระหว่างชนชั้น รวมทั้งปรับเปลี่ยนทัศนคติ และลดอคติที่มีต่อคนจน/คนชนบท ความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ในที่สุด

ซึ่งหากพิจารณาองค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งด้วยแนวคิดเรื่องมายาคติแล้ว จะพบว่า ละครโทรทัศน์ก่อนขวานเสนอมายาคติในแง่ของการเรียกร้องฝ่ายคนจน/คนชนบทค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้จากหัวใจหลักสำคัญของวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว ซึ่งคนจน/คนชนบทต้องเข้าไปช่วยเหลือคนรวย/คนในเมืองให้พ้นวิกฤติ แต่ไม่มีการนำเสนอให้คนรวยไปช่วยคนจนให้พ้นจากวิกฤติเลย การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการนำเสนอจากจุดยืนของคนรวยที่เรียกร้องให้คนจน/คนชนบทต้องมาช่วยคนที่รวยอยู่แล้วให้รอดพ้นจากวิกฤติ วิกฤติของคนรวยมีความสำคัญมากกว่าวิกฤติปัญหาของคนชนชั้นล่าง ทั้งยังเป็นมายาคติในแง่ที่เสนอให้เห็นว่าคนรวยไม่ต้องอาศัยความดี ความอดทน หรือความพยายามใดๆ เพียงแค่เปลี่ยนทัศนคติ แต่คนจน/คนชนบทกลับต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องความขัดแย้งระหว่างคนจนกับคนรายนั้นยังพบมีระดับของความขัดแย้ง (Degree of Conflict) อยู่ 2 ประเภท นั่นคือ ถ้าคนรวยดูถูกคนจน คือ understanding conflict เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิด การดูถูกเหยียดหยามกัน ซึ่งความขัดแย้งในกรณีนี้สามารถแก้ไขปัญหด้วยการสื่อสารแบบ Comedy หรือ การสร้างความเข้าใจได้ แต่เป็นความขัดแย้งในระดับ exploitation conflict ซึ่งเป็นความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ (interest) หรือการเอาวัดเอาเปรียบ คนรวยเอาเปรียบคนจน ไม่สามารถสื่อสารแบบ Comedy และการสร้างความเข้าใจในการแก้ปัญหาได้แต่ต้องใช้วิธีการต่อรอง (negotiation) เท่านั้น ซึ่งระดับความขัดแย้งนี้เป็นแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังและมีความสัมพันธ์กับวิธีการสร้างตัวละครของละครโทรทัศน์ก่อนขวานมาก โดยการสร้างตัวละครผู้ร้าย ได้แก่ พ่อแม่ของพระเอกนางเอก ซึ่งมีฐานะร่ำรวย เป็นคนในเมือง ชอบดูถูกเหยียดหยามคนจน/คนชนบท ตัวละครเหล่านี้เป็นผู้ร้าย

แต่ไม่ได้ร้ายจริง เพราะในภายหลังเมื่อใช้วิธีการสร้างความเข้าใจ โดยการเข้าไปเรียนวิถีชีวิตคนจน/คนชนบท การปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อคนจน/คนชนบท ตัวละครผู้ร้ายเหล่านี้ก็สามารถกลับใจ เลิกอคติกับคนจน/คนชนบท ทำให้ความขัดแย้งที่เคยมีคลี่คลายไปได้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนตัวละครผู้ร้ายแบบร้ายจริง ซึ่งได้แก่ ตัวละครผู้ร้ายที่มีฐานะดีแต่เอาเปรียบ กดขี่ขูดรีด ตัวละครฝ่ายคนจน/คนชนบท แม้ในตอนจบก็ไม่อาจสำนึกผิดหรือสร้างความเข้าใจกันได้ จึงมักได้รับบทลงโทษด้วยการถูกตัดสินจำคุกในที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า Comedy หรืออารมณ์ขันสามารถใช้แก้ความขัดแย้งในเรื่องความเข้าใจผิดได้ดังเช่นที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ก่อนข่าว แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ ต้องใช้วิธีการเจรจาต่อรองจึงจะสามารถลดความขัดแย้งไปได้ จากข้อค้นพบดังกล่าว จึงเป็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไปในการศึกษาเรื่องความขัดแย้ง (conflict) ในละครโทรทัศน์ Genre อื่นๆ ในประเด็นที่ว่าละครโทรทัศน์ตระกูลอื่นๆ นำเสนอประเภทของความขัดแย้งเรื่องอะไร ความขัดแย้งดังกล่าวอยู่ในระดับของความขัดแย้งระดับไหน และใช้การสื่อสารประเภทไหนในการช่วยลดความขัดแย้งเหล่านั้นได้ อันจะนำไปสู่การศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์ในด้านการลดความขัดแย้งทางสังคมได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สำหรับโครงเรื่องและแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวที่เน้นการนำเสนอความสำเร็จของคนจน/คนชนบท หากพิจารณาแนวคิดเรื่อง Myth ตามทัศนะของ Levi-Strauss ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจึงเป็นมายาคติที่ทำหน้าที่ช่วยลดทอนความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยการเสนอวาทกรรมที่เป็นมายาคติสำหรับคนจน/คนชนบทโดยให้ความหวังกับคนจน/คนชนบทในสังคมว่าคนจน/คนชนบทก็มีโอกาสประสบความสำเร็จในด้านการประกอบอาชีพ การเรียนการศึกษา และชีวิตครอบครัวได้ ในอีกแง่หนึ่งละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเสนอวาทกรรมให้กับคนจน/คนชนบทว่าจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีความดี มีความพยายาม และที่สำคัญต้องมีการศึกษา หรือคนจนต้องช่วยเหลือคนรวยจึงจะประสบความสำเร็จ และนอกจากนี้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวยังเสนอวาทกรรมที่เป็นมายาคติสำหรับคนรวยและคนอื่นๆ ในสังคมว่าถ้าสังคมจะลดความขัดแย้งต่างๆไปได้ คนรวยก็ต้องให้ออกาสคนจนในการประสบความสำเร็จบ้างเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นสะท้อนมายาคติในการลดความขัดแย้งทางสังคมที่สามารถตีความได้หลากหลายประการ จึงน่าสนใจในการศึกษาต่อไปว่า หากเรานำวาทกรรมทั้ง 3 ชุดนี้ไปทดสอบกับผู้รับสาร ผู้รับสารจะสามารถรับรู้และตีความวาทกรรมทั้ง 3 ชุดนี้ได้หรือไม่ ผู้รับสารจะเลือกรับรู้วาทกรรมชุดใดและอย่างไร เพื่อศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมในชีวิตจริงได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนของโครงเรื่องและแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำซึ่งมีลักษณะเด่นคือนำเสนอเรื่องราวความสำเร็จของคนจน/คนชนบทในการประกอบอาชีพ Career Theme แต่หากพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับละครโทรทัศน์ที่เป็น Career Theme แบบแท้ๆ เช่น

ละครซีรีส์ญี่ปุ่น ซีรีส์เกาหลี หรือซีรีส์ชุดกีฬา ก็พบว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวยังมีความแตกต่างจากละครที่เป็น Career แท้ๆ เนื่องจากละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำโดยส่วนใหญ่ยังคงผสมผสานกับเรื่องความรักและเรื่องอื่นๆ ด้วย ไม่เน้นการนำเสนอวิธีการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ วิธีการค้นหาหรือพัฒนาสินค้าอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่ตัวละครจะประสบความสำเร็จเพราะความโชคดีและจังหวะดี อุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงการประกอบอาชีพก็มีไม่มากเท่าอุปสรรคในเชิงความรัก ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจในการพัฒนาละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำต่อไปในอนาคต หากเน้นการนำเสนอเนื้อหาวิธีการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเช่นเดียวกับละครแบบ Career แท้ๆ มากขึ้น ก็อาจจะช่วยยกระดับให้กับละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้อีกทางหนึ่ง

การจบแบบสุขนาฏกรรม (happy ending) ของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ในแง่หนึ่งอาจเป็นสะท้อนความหวังความปรารถนาของคนในสังคม แต่หากถ้าพิจารณาด้วยแนวคิดเรื่องมายาคติของ Levi-Strauss แล้ว ในอีกแง่หนึ่งการจบแบบสุขนาฏกรรมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวอาจเป็นมายาคติที่ช่วยชูก้อนความขัดแย้งที่ไม่อาจแก้ได้ในโลกแห่งความเป็นจริง หรือละครโทรทัศน์ก่อนข่าวอาจเป็นมายาคติที่ทำให้คนบางกลุ่มได้ทดลองประสบการณ์ความขัดแย้งในโลกแห่ง

จินตนาการก่อนจะนำมาสู่การลดความขัดแย้งในโลกแห่งความเป็นจริงก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางสังคมที่แก้ไขได้ในโลกแห่งจินตนาการนี้ก็ยังสามารถทำได้บนเงื่อนไขบางประการ นั่นคือสามารถสร้างความสมานฉันท์ได้ระหว่างคนรวยกับคนจนในระดับปานกลาง และลดความขัดแย้งทางสังคมได้เพียงบางเรื่อง ยกเว้น ความขัดแย้งทางศาสนาและการเมือง ซึ่งเป็นประเด็นที่อ่อนไหวมากเกินไปที่จะนำมาเสนอได้ ดังนั้น แม้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวจะยังเป็นมายาคติ แต่อย่างน้อยก็ยังเป็นมายาคติที่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคมในโลกแห่งจินตนาการนั่นเอง

นอกจากนี้ Subgenre ที่หลากหลายของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว โดยเฉพาะละครประเภท romantic comedy ความเป็นละครที่ผสมผสานกับ romance ก็มีความสำคัญ เพราะแบบแผนบังคับของละครประเภทความรักสุดท้ายก็ต้องจบแบบสุขนาฏกรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นก็น่าจะจัดการได้โดยการให้ความรักนั่นเอง

นอกจากนี้ Genre Comedy ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อบทบาทของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่ำในการช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมค่อนข้างมาก เพราะละครโทรทัศน์แบบ Comedy ที่เน้นความสนุกสนานบันเทิงจึงทำให้โครงเรื่องและแก่นเรื่องมีลักษณะแบบผสมผสาน การสร้างตัวละครแบบตลกขำขัน ความขัดแย้งทางสังคมที่ปรากฏในเรื่องถูกลดความรุนแรงลง และสุดท้ายก็สามารถคลี่คลายไปได้และจบแบบมีสุข ละครโทรทัศน์ประเภท Comedy จึงเป็นละครที่ช่วยคลายหรือลดทอนความขัดแย้งได้ในโลกแห่งจินตนาการ หรืออีกนัยหนึ่งก็อาจจะเป็นการชูก้อนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทางสังคมได้เช่นเดียวกัน เพราะหากเทียบกับละครโทรทัศน์หลังข่าวที่ส่วนใหญ่เป็นละครประเภท Drama หรือ Tragedy

วิธีการนำเสนอความขัดแย้งจะเป็นการเปิดโปงความขัดแย้งหรือชี้ให้เห็นความขัดแย้งมากกว่า แต่หากเป็นละครประเภท Comedy ดังเช่นละครโทรทัศน์ก่อนข่าวส่วนใหญ่จะเป็นละครประเภทนำเสนอวิธีการคลายความขัดแย้งหรือลดทอนความขัดแย้ง

เมื่อพูดถึงคำว่า Comedy ผู้ชมส่วนใหญ่มักจะเกิดความคิดในเชิงลบหรือเป็นความคิดแบบเกินจริง (over explanation) ว่า ความตลก ความสนุกสนาน และเบาสมองเป็นคู่ตรงข้ามกับความมีสาระ เมื่อมีความตลกเบาสมองก็ย่อมต้องไม่มีสาระอย่างแน่นอน ซึ่งในความเป็นจริงในความตลกสนุกสนานนั้นเบื้องหลังอาจจะแฝงสาระไว้อย่างลึกซึ้ง แต่ในขณะบางที่รูปแบบดูเคร่งขรึมแต่ข้างในไม่มีเนื้อหาสาระอะไรเลยก็เป็นได้ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าละคร Genre Comedy ก็ยังมีมายาคติ (Myth) เช่นกัน ดังเช่นกลุ่มผู้ชมละครบางส่วนให้เหตุผลว่า ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเป็นละครตลก เบาสมอง และไร้สาระ ซึ่งในโลกของความเป็นจริง ถึงแม้ว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวซึ่งเป็นละครประเภท Comedy จะไร้สาระ เบาสมอง แต่หากเราพิจารณาลึกซึ้งถึงเกียรติภูมิของละคร Comedy ก็พบว่าละครประเภทนี้มีความเข้มข้นในการพยายามลดความขัดแย้งในสังคมไม่น้อยเลยทีเดียว

นอกจากนี้หากพิจารณาเรื่องการจัดผังรายการของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ก็พบว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ เพราะการจัดผังรายการของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เปรียบเสมือนเป็นการเตรียมพร้อม (pretext) รับมือความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการก่อนก้าวไปสู่ความขัดแย้งในโลกแห่งความเป็นจริงหรือรายการข่าวภาคค่ำ และกลับไปสู่การเผชิญหน้ากับความขัดแย้งในโลกแห่งจินตนาการอีกครั้งในละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำ

2. การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำ และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม

เมื่อพิจารณาในโลกแห่งชีวิตจริง ผู้ชมส่วนใหญ่สามารถรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ และผู้ชมที่มีภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ทางสังคมใกล้เคียงกับละครจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครก่อนข่าวได้มากกว่าผู้ชมทั่วไป ภูมิลำเนาหรือประสบการณ์ทางสังคมจึงมีผลต่อการรับรู้และเชื่อมโยงเนื้อหาในละครก่อนข่าวของผู้ชม นอกจากนี้ผู้ชมยังมีทัศนคติด้านบวกต่อละครโทรทัศน์ก่อนข่าวและมีความเชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำยังสะท้อนให้เห็นว่า การรับรู้ของผู้ชมมีความ

แตกต่างกันตามภูมิหลังหรือประสบการณ์ทางสังคมของผู้ชมแต่ละคน ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะสามารถรับรู้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้หลากหลายแง่มุมมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social construct of reality) ซึ่ง กาญจนา แก้วเทพ (2544: 240) ได้อธิบายว่า ความเป็นจริงทางสังคมนี้ จะมีกระบวนการซึมผ่านเข้าไปสู่การรับรู้ของปัจเจกบุคคล กลายเป็น “แผนที่ทางจิตใจ” (Mental Map) ที่ทำหน้าที่ชี้ทิศทางบุคคลในแง่มุมต่างๆ กัน เช่น คนที่มีโลกเชิงสัญลักษณ์/มีแผนที่ทางจิตใจต่างกัน จะมี “ระบบการรับรู้” (perception) ที่ต่างกัน แผนที่ทางจิตใจเป็นตัวชี้้นำทางการกระทำ ความคาดหวัง และระบบค่านิยมของคน และแผนที่ทางจิตใจ เมื่อติดตั้งลงในจิตใจของคนแล้ว กระบวนการนี้ไม่ได้หยุดทำงาน แต่ดำเนินการต่อยอดอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นในผลการวิจัยซึ่งพบว่า ผู้ชมกลุ่มที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องกับผู้ชมทั่วไปมีโลกเชิงสัญลักษณ์หรือมีแผนที่ทางจิตใจต่างกัน ดังนั้น จึงมีระบบการรับรู้ที่แตกต่างกัน

ส่วนการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมนั้น พบว่า กลุ่มผู้ชมทั่วไปส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเปรียบเทียบประสบการณ์ของตนเองกับเนื้อหาที่ปรากฏในละคร ให้เหตุผลว่าเนื่องจากในชีวิตจริงไม่เคยเจอเหตุการณ์หรือประสบปัญหาแบบในละคร นอกจากนี้ยังให้เหตุผลว่าสามารถแยกแยะได้ว่าละครก็คือละคร ชีวิตจริงก็คือชีวิตจริง และโดยส่วนใหญ่ มักเป็นการเปรียบเทียบโดยความรู้สึกชื่นชอบตัวละครเรื่องนั้น มากกว่าจะนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์จริง ในทัศนคติของกลุ่มผู้ชมทั่วไปละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำจึงเป็นเรื่องแต่งที่ไกลความจริงมาก ส่วนกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชมมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไป

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับทัศนะของ Ang (กาญจนา แก้วเทพ: 2545, 202-203) ที่ว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีอาการ “อิน หรือ อารมณ์ร่วม” ต่อจินตนาการไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า “ทุนทางวัฒนธรรม” (cultural capital) หรือประสบการณ์ในชีวิตและประสบการณ์ทางสังคมของแต่ละบุคคล เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย เด็ก คนแก่ วัยรุ่น คนชนบท คนเมือง แม่ค้า พระ โสเภณี ตำรวจ นักธุรกิจ คนขับรถสองแถว ผู้คนเหล่านี้อาจจะดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวกัน แต่เธอและเขาจะมีอาการ “อิน” ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขณะที่นั่งดูโทรทัศน์อยู่หน้าจอ ผู้ชมแต่ละคนก็จะนำ “ทุนทางวัฒนธรรม” เฉพาะของตนมาต่อรอง สะสมหรือขยายทุน และทำให้แบบแผนการดูหรือลักษณะการตีความละครโทรทัศน์แตกต่างกัน Ang เรียกกระบวนการดังกล่าวนี้ว่า “จินตนาการแห่งเรื่องน้ำเน่า” (Melodramatic Imagination) ซึ่งอาจอธิบายต่อไปได้ว่า ก่อนที่ผู้ชมแต่ละคนจะเปิดโทรทัศน์เพื่อดูละคร พวกเขาและเขาเคยมีประสบการณ์บางอย่างที่เป็นทั้งชัยชนะและความพ่ายแพ้มาแล้วในโลกความเป็นจริง และเมื่อละครโทรทัศน์จบลง ทั้งเธอและเขาก็นำเอาประสบการณ์แห่งชัยชนะ

และความพ่ายแพ้ในโลกจินตนาการ มาสัมผัสต่อยอดออกไปในโลกความจริง ดังเช่น กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครในเรื่องบางคน ที่มีเคยประสบเหตุการณ์คล้ายคลึงกับตัวละครในเรื่องก็จะนำเอาประสบการณ์ของตัวเองมาสัมผัสต่อยอดออกไปในโลกแห่งความจริง และทำให้ผู้ชมกลุ่มนี้มีการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละครกับชีวิตจริงมากกว่ากลุ่มผู้ชมทั่วไปนั่นเอง

นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา จิตติวิสุวัตน์ ที่ศึกษาเรื่อง การสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ “ความเป็นจริง” ในภาพยนตร์เรื่องจริง ซึ่งค้นพบว่าสำหรับการรับรู้ความหมายของผู้รับสาร ศึกษาเปรียบเทียบจากกลุ่มผู้ชม 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรง และกลุ่มที่มีประสบการณ์กับ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อ พบว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ตรงจะถอดรหัสด้วยการปฏิเสธความหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์กับ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อ จะถอดรหัสด้วยมุมมองที่หลากหลาย มีทั้งเห็นด้วยต่อตรง และปฏิเสธความหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งความแตกต่างของการถอดรหัสสารนี้ เป็นผลมาจากการที่ผู้รับสารทั้งสองกลุ่มถูกประกอบสร้างความหมายมาจากโลกเชิงสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามยังมีผู้ชมบางกลุ่มที่ไม่รับรู้บทบาทและไม่เชื่อมโยงเนื้อหาที่ปรากฏในละคร และมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งได้ในชีวิตจริง เนื่องจากปัจจัยด้านมายาคติ (Myth) ของ Genre Comedy ดังเช่นที่ผู้ชมให้เหตุผลว่าเพราะละครโทรทัศน์ก่อนข่าวเน้นนำเสนอเรื่องราวความบันเทิง ตลกสนุกสนานจนเกินจริงและไร้สาระ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับการรับรู้ด้านวิถีคิดในการรับชมละครของผู้ชมอีกด้วย หากผู้ชมดูละครเพื่อความบันเทิงหลีกเลี่ยงความน่าเบื่อในชีวิตจริง (escapism) และมองโลกจริงกับโลกในสื่อแยกออกจากกัน กลุ่มผู้ชมก็จะไม่เชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง แต่หากกลุ่มผู้ชมมองว่าโลกจริงกับโลกสื่อมีความใกล้เคียงกัน (overlap) และเกิดปรากฏการณ์เรื่องราวในชีวิตจริงบังเอิญซ้อนทับกับเรื่องในจินตนาการ (resonance) ผู้ชมละครกลุ่มนี้ก็จะเชื่อว่าละครโทรทัศน์ก่อนข่าวสามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวในชีวิตจริงจึงขึ้นอยู่ปัจจัยคือ Genre Comedy และทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์อีกด้วย

จากการศึกษาการรับรู้บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของผู้ชม การเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงของผู้ชม รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว และความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อเนื้อหาและตัวละครของละครโทรทัศน์ก่อนข่าว ทำให้พบข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งว่า สิ่งหนึ่งที่ผู้ชมละคร

ควรเปลี่ยนก็คือทัศนคติที่มีต่อละคร Comedy ว่าไม่ใช่ละครตลกไร้สาระเบาสมองเสมอไป แต่ละคร Comedy ก็มีความเข้มข้นในแง่ของความพยายามในการลดความขัดแย้งทางสังคมด้วย เพราะตราบดีที่เราต้องใช้ละครประเภท Comedy ในการลดความขัดแย้งทางสังคมต่างๆ เหล่านี้ และเมื่อกลุ่มผู้ชมยังไม่คลี่คลายมายาคติเกี่ยวกับ Genre Comedy เราก็ไม่สามารถจะบรรลุปเป้าหมายในการสะท้อนบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวได้ในโลกแห่งความเป็นจริง

นอกจากนี้ภูมิหลังและประสบการณ์ตรงก็นับเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงและทัศนคติในเชิงบวกและเชิงลบของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ก่อนข่าว เพราะจากผลการวิจัยพบว่าผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร จะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงและมีทัศนคติทางด้านบวกมากกว่าด้านลบ สะท้อนให้เห็นว่า แม้ละครก่อนข่าวจะทำหน้าที่เป็นมายาคติของสังคม เป็นโลกแห่งสัญลักษณ์ซึ่งไม่อาจมีบทบาทได้ในชีวิตจริง แต่ผู้ชมก็ยังยินดีที่จะติดตามชมละครโทรทัศน์ก่อนข่าวต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่าละครโทรทัศน์หรือมายาคติของสังคมนี้ก็ยังคงดำเนินควบคู่มากับโลกแห่งความเป็นจริงนั่นเอง สอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2536 : 22-24) ได้กล่าวไว้ว่า โลกแห่งความเป็นจริงจะขาดมายาคติเสียมิได้ เนื่องจากมายาคติได้ทำหน้าที่ประจักษ์ล้าของครุฑพีทักษัรรักษาโลกแห่งความเป็นจริงเอาไว้ในหลายๆ ทาง เช่น มายาคติจะช่วยลดทอนผ่อนคลายความคับข้องใจของปัจเจกชน ที่ไม่สามารถจะเลื่อนชนชั้นของตนได้ตามใจปรารถนา มายาคติจะช่วยแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเพศที่ไม่อาจจะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ในโลกแห่งความเป็นจริง หากทว่าความขัดแย้งดังกล่าวสามารถปิดฉากลงได้อย่าง happy ending ในละครโทรทัศน์ หรือในท้ายที่สุด ละครโทรทัศน์จะช่วยทำหน้าที่เป็น “กาวใจ” ประสานสังคมที่มีร้าวรอยแตกร้าวไปทั่วทุกชุมชน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สำหรับกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับละคร อาจมีความหวังให้ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวนี้นี้เป็นหน่ออ่อนๆ ที่จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงหรือการลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในชีวิตจริงซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแค่มายาคติหรือแก้ไขความขัดแย้งได้เพียงแต่ในโลกจินตนาการเท่านั้นก็เป็นได้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบข้อค้นพบที่น่าสนใจนอกเหนือจากบทบาทของละครโทรทัศน์ก่อนข่าวภาคค่าในการลดความขัดแย้งทางสังคม คือ ละครโทรทัศน์ก่อนข่าวมีลักษณะเด่นในการนำเสนอแก่นเรื่องประเภท Idealism Theme ซึ่งสะท้อนอุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม อุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียง และจิตสำนึกเพื่อสังคม รวมทั้งการสร้างตัวละครเอกของเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นคนจน/คนต่างจังหวัดที่มีการศึกษา เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพและนำความรู้ที่ร่ำเรียนกลับไปพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยผู้รับสารต่อไปว่า คนต่างจังหวัดจริงๆ ที่ดูละครโทรทัศน์ก่อนข่าวที่มีลักษณะดังกล่าวนี้จะมีการรับรู้อุดมการณ์ท้องถิ่นนิยม อุดมการณ์

เศรษฐกิจพอเพียง และจิตสำนึกเพื่อสังคมหรือไม่และอย่างไร เพราะหากละครโทรทัศน์ก่อนขำขันนี้มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจิตสำนึกรักท้องถิ่นจริง กระบวนการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดก็อาจทำได้ผ่านละครโทรทัศน์ ซึ่งบทบาทในด้านนี้น่าสนใจที่จะได้รับการส่งเสริมในอนาคตต่อไป โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มผู้ชมละครกลุ่มขนาดเล็ก หากศึกษากลุ่มผู้รับสารกลุ่มขนาดใหญ่ขึ้นก็น่าจะนำไปสู่ข้อค้นพบที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ชมละครโทรทัศน์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษานั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะพบผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ค่อนข้างยาก ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้ชมที่มีฐานะร่ำรวยมาก กลุ่มผู้ชมที่เป็นแม่ยายไฮโซกับลูกเขยบ้านนอก จึงทำให้การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ส่วนใหญ่จึงเป็นการเก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ชมฝ่ายเดียว คือ กลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครฝ่ายคนจนคนชนบท หรือคนชนชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับตัวละครฝ่ายคนรวยคนในเมืองพบค่อนข้างน้อย
2. การแบ่งกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครกับกลุ่มผู้ชมทั่วไปทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากผู้วิจัยเลือกศึกษาละครโทรทัศน์มากกว่า 1 เรื่อง และผู้ชมแต่ละคนยังมีความหลากหลาย บางคนมีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครโทรทัศน์มากกว่าหนึ่งเรื่อง จึงทำให้ไม่สามารถแบ่งกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับเนื้อหาในละครตามละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องได้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าวในการวิจัยครั้งต่อไปหากจะแบ่งกลุ่มผู้ชมออกเป็นสองกลุ่ม ควรเลือกศึกษาละครโทรทัศน์เพียงเรื่องเดียวหรือความขัดแย้งเพียงประเด็นเดียว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมค่อนข้างมากยังมีความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำไม่สามารถมีบทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมในชีวิตจริงได้ เนื่องจากประเภทของละครที่เป็นละคร comedy จึงทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าเป็นปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่องแม้จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริงในสังคม แต่ละครโทรทัศน์กลับนำเสนอในลักษณะสอดแทรกความตลกสนุกสนาน ดูเกินความเป็นจริง จึงทำให้ผู้ชมส่วนใหญ่รู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในละครแก้ไขได้ง่ายและมักจบลงด้วยความสุขเสมอ ต่างจากชีวิตจริงที่ปัญหามีความซับซ้อนยากแก่การแก้ไขและเรื่องราวมักไม่ค่อยจบลงอย่างมีความสุข ผู้ชมจึงเกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครกับชีวิตจริงค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่จะนำไปปรับปรุงเนื้อหาและการนำเสนออย่างไร จึงจะทำให้ผู้ชมรู้สึกเชื่อ เกิดการเชื่อมโยงเนื้อหาใน

ละครโทรทัศน์กับชีวิตจริง และนำไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งจะนำไปสู่การลดความขัดแย้งทางสังคมได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยโดยการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้รับสาร (in-depth interview) แต่ไม่ได้มีการสัมภาษณ์หรือสอบถามจากผู้ผลิตโดยตรง ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มในส่วนของการศึกษาฝ่ายผู้ผลิตด้วย เพื่อจะทำให้สามารถเข้าใจภาพรวมของบทบาทของละครโทรทัศน์ได้มากยิ่งขึ้น
2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เลือกศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์ในการลดความขัดแย้งทางสังคมเพียงบทบาทเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอให้ศึกษาบทบาทในด้านอื่นๆ ของละครโทรทัศน์ในด้านอื่นๆ ด้วย เพื่อจะทำให้สามารถเข้าใจภาพรวมบทบาทของละครโทรทัศน์ได้มากยิ่งขึ้น
3. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการทำวิจัยแยกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำโดยแนวคิดการเล่าเรื่อง และการวิเคราะห์การรับรู้และการเชื่อมโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์กับชีวิตจริงของผู้ชม ซึ่งการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำควบคู่กันไปทั้ง 2 วิธี สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรวิเคราะห์บทบาทในการลดความขัดแย้งทางสังคมของละครโทรทัศน์ให้เสร็จสิ้นเสียก่อน แล้วจึงดำเนินการในส่วนการสัมภาษณ์และวิเคราะห์กลุ่มผู้ชม เพื่อให้แนวทางคำตอบมีความสัมพันธ์กัน
4. ในการศึกษากลุ่มผู้รับสารโดยใช้เกณฑ์แบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มผู้ชมทั่วไป และกลุ่มผู้ชมที่มีภูมิหลังหรือประสบการณ์ใกล้เคียงกับในละครครั้งต่อไป ควรเลือกศึกษาละครโทรทัศน์เพียงเรื่องเดียวหรือความขัดแย้งเพียงประเด็นเดียว เพื่อให้สามารถแบ่งกลุ่มผู้ชมออกเป็นสองกลุ่มได้อย่างชัดเจน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2552.

กาญจนา แก้วเทพ. แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2553.

กาญจนา แก้วเทพ. มายาพินิจ : การเมืองทางเพศของละครโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร : เจนเดอร์เพรส, 2536.

กาญจนา แก้วเทพ. มิติด้าน “อุดมการณ์ในละครโทรทัศน์ไทย”. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บรรณาธิการ), เมื่อสื่อสองและสร้างวัฒนธรรม, 201 - 220. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาลาแดง, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์, 2549.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อบันเทิง อำนาจแห่งความไร้สาระ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ออลอเบอร์ทัวร์, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2552.

เฉลิมเกียรติ สมหวัง. ความโดดเด่นของ “คมน์” กับละครก่อนข่าว. [ออนไลน์]. 2552ก.

แหล่งที่มา : www.daradaily.com [2553, กรกฎาคม 15]

เฉลิมเกียรติ สมหวัง. “7สี”อย่าประมาทละครก่อนข่าว”ของ3. [ออนไลน์]. 2552ข.

แหล่งที่มา : www.daradaily.com [2553, กรกฎาคม 15]

ช่อง3 ให้บริการ ‘เบนซ์-ด้อย’ ซ้อนเรตติ้งละครเย็น. TV POOL 1049 SOAP STATION. [ออนไลน์].

2553. แหล่งที่มา : www.tvpool.co.th [2553, กรกฎาคม 15]

ชินนที วัชรเดชะ. การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของตัวละครคนใช้ในละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, ปรีดา อัครจันทโชติ, หฤทัย รามสูต, จิรยุทธ์ สิ้นธุพันธ์ และ ไสลทิพย์ จารุ

ภูมิ. นิเทศศาสตร์กับเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง : วิเคราะห์การศึกษาจินตคติ-จินตทัศน์ในสื่อร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2543.

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2546.

“ลอร์ด”กู้เรตติ้งละครเย็นช่อง7สี. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา : www.daradaily.com [2553,

กรกฎาคม 15]

- ศิริประภา เรณูมาศ. การเสนอรายการเพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสถานีวิจัยโทรทัศน์แห่ง
ประเทศไทย จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สงคราม "ละครเย็น" ระบุ! วิก"3-7" งดของดีมาสู่ดูเด็ด. [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา :
 webboard.mthai.com [2553, กรกฎาคม 15]
- สมสุข หินวิมาน. ความแตกแยกกับความปรองดอง... ชิมเบ็ง. ฉลาดซื้อ 17, 117-118 (มิถุนายน –
 กรกฎาคม 2553) : 80.
- สมสุข หินวิมาน. บันทึกจากห้องนั่งเล่น : ข้อสังเกตเชิงวัฒนธรรมในการดูละครโทรทัศน์ไทย. ใน
กาญจนา แก้วเทพ (บรรณาธิการ), วัฒนธรรม : สื่อสารเพื่อสานสร้าง, 138 - 167.
 กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2541.
- สมสุข หินวิมาน. ปมชีวิต ปืน ช่มชู้ และแหวนหมั้น : การวิเคราะห์เชิงโครงสร้างของการเล่าเรื่อง
กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางเพศในละครโทรทัศน์. นิเทศศาสตร์ปริทัศน์ 4, 1 (มีนาคม
 2543) : 89 - 109
- สมสุข หินวิมาน. วัฒนธรรมชนชั้นกลางไทยในละครโทรทัศน์. รัฐศาสตร์สาร 22, 2 (2553) : 93 -
 128.
- สายชล นूरณกิจ. บทบาทของเว็บไซต์ไทยในกระบวนการประสานสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2541.
- สาวิตรี กำแพงพันธ์. บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีใน
ครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สินียา ไกรวิมล. ลักษณะของบทละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมช่วงหลังข่าว จากปี พ.ศ.2535 ถึง
พ.ศ. 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุภา จิตติวิสุรัตน์. การสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ "ความเป็นจริง" ในภาพยนตร์อิง
เรื่องจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- อัญมณี ภูภักดี. การตีความของผู้รับสารชาวไทยต่อภาพของวีรบุรุษแบบอเมริกันจากภาพยนตร์
ฮอลลีวู้ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, และคนอื่นๆ. จินตทัศน์ทางสังคมในภาษาสื่อมวลชน : ศาสตร์และศิลป์แห่ง
การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ มีวสิควีดีโอ ซีดี และโฆษณา. กรุงเทพมหานคร
: โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทย โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและผลกระทบ
ต่อสิทธิเสรีภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2544.

TV POOL VOTE. ทีวีพูล 20 (ตุลาคม 2552) : 42.

TV POOL VOTE. ทีวีพูล 20 (ธันวาคม 2552) : 41.

TV POOL VOTE. ทีวีพูล 21 (มิถุนายน 2553) : 44.

ภาษาอังกฤษ

Denis Mcquail. Mcquail's mass communication theory. 5th ed. London : Sage, 2005.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเหมือนฝัน ชาวเหนือ เกิดเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2529 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
วารสารศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหา
บัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2552